

MIKKELI

Mikkelin kaupungin tilinpäätös 2025

Sisältö

1 TOIMINTAKERTOMUS	5
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	7
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus.....	7
1.1.2 Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	8
1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	25
1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	26
1.1.5 Henkilöstö.....	29
1.1.6 Ympäristötilinpäätös.....	30
1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat.....	32
1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	33
1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	34
1.2 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen	38
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	43
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	43
1.3.2 Toiminnan rahoitus.....	47
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset	50
1.5 Kokonaistulot ja -menot	56
1.6 Kaupunkikonsernin toiminta ja talous.....	57
1.6.1 Mikkelin kaupunkikonsernin rakenne	57
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus.....	60
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat vuonna 2025	60
1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	61
1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	62
1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	62
1.6.6.1 Konsernituloslaskelma	63
1.6.6.2 Konsernin rahoituslaskelma	64
1.6.6.3 Konsernitase	66
1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	70
1.7.1 Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä	70
1.7.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet	70
 2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	 75
2.1 Kaupungin strategia ja tavoitteiden toteutuminen 2025.....	77
2.2 Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosan toteutuminen	87
2.2.1 Konsernin tavoitteiden toteutuminen	87
2.2.1.1 Etelä-Savon Energia -konserni.....	87
2.2.1.2 Etelä-Savon Koulutus Oy (Esedu)	92
2.2.1.3 Kiinteistökehitys Naistinki Oy	95
2.2.1.4 Metsäsairila Oy	97
2.2.1.5 Mikalo Oy	101
2.2.1.6 Mikkelin Asumisoikeus Oy.....	104
2.2.1.7 Mikkelin Jäähalli Oy.....	106
2.2.1.8 Mikkelin kehitysyhtiö Miksei Oy.....	108
2.2.1.9 Mikkelin Oppilaitoskiinteistöt Oy	114
2.2.1.11 Mikkelin Ravirata Oy	115

2.2.2 Toimielinten tavoitteiden toteutuminen	118
2.2.2.1 Keskusvaalilautakunta	118
2.2.2.2 Tarkastuslautakunta	118
2.2.2.3 Kaupunginvaltuusto	119
2.2.2.4 Hallinto- ja elinvoimapaalvelut	119
2.2.2.5 Mikkelin seudun ympäristölautakunta	124
2.2.2.6 Sivistyslautakunta	132
2.2.2.7 Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta	142
2.2.2.8 Kaupunkikehityslautakunta	155
2.2.2.9 Mikkelin seudun työllisyyslautakunta -taseyksikkö	165
2.2.3 Liikelaitosten tavoitteiden toteutuminen	169
2.2.4 Liikelaitosten ja taseyksikön vaikutus tulokseen	169
2.2.5 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	171
2.3 Investointien toteutuminen	174
2.4 Rahoitusosan toteutuminen	180
2.5 Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	181
 3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	 185
3.1 Tuloslaskelma	187
3.2 Rahoituslaskelma	188
3.3 Tase	189
3.4 Konsernin tuloslaskelma	191
3.5 Konsernin rahoituslaskelma	191
3.6 Konsernitase (lyhyt)	192
 4 LIITETIEDOT	 195
 5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	
5.1 Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia	219
5.2 Mikkelin Vesiliikelaitos	233
5.3 Muut eriytetyt laskelmat	254
5.3.1. Ruoka- ja puhtauspalveluiden eriytetty tuloslaskelma	254
5.3.2 Vuokrauspalveluiden eriytetty tuloslaskelma	255
 6 ALLEKIRJOITUKSET	 257
 7 LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA SEKÄ NIIDEN SÄILYTSTAVASTA	 261

1

Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Koko kuluneen vuosikymmenen ajan maailmaa ovat ravistelleet erilaiset kriisit. Suomessa on käyty läpi merkittäviä yhteiskunnan rakenteita muokkaavia uudistuksia samalla, kun julkisen talouden ahdinko entisestään syvenee. Myös Mikkeli on tehnyt suuria taloudellisia ratkaisuja sekä pyritty varautumaan ja reagoimaan toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin. Vuonna 2025 Trumpin valinta Yhdysvaltain presidentiksi vauhdittaa edelleen sekavaa globaalia tulevaisuudennäkymää. Suurvallat hakevat uusia kauppa- sekä turvallisuuspoliittisia asetelmia ja voimasuhteita, Eurooppa etsii paikkaansa ja on joutunut ajattelemaan uudella tavalla etenkin turvallisuuspoliittista perustaansa. Epävarmuus on uusi normaali, ja kansainvälisissä suhteissa rinnakkain kulkevat sekä vastakkainasettelu että varovainen yhteistyö.

Mikkeli vuosi 2025 oli ensimmäinen kokonainen vuosi energiaomaisuusjärjestelyn sekä työllisyyspalvelujen uudistuksen jälkeen. Näiden merkittävien muutosten vaikutukset alkavat nyt konkreettisemmin hahmottua. Työllisyyspalveluiden toimintakulut pysyivät selvästi budjetin määrittelemissä raameissa, mutta työllisyshoidossa luvut heikkenivät, kun myös Mikkeli kärsii valtakunnallisesti heikosta työllisyystilanteesta. Työmarkkinatuen kuntaosuusmaksut nousivat tuntuvasti paitsi TE-uudistuksen, myös työttömyyden kasvun vuoksi, ja verotuotot toteutuvat merkittävästi ennakoitua heikompina. Verotuotot jäivät alkuperäisestä talousarviosta 4,5 miljoonaa euroa.

Energiaomaisuusratkaisusta tuloutuvilla varoilla maksettiin sadan miljoonan edestä pois pitkäaikaisia lainoja, ja siten pienennettiin kaupungin tuloslaskelmaa rasittavia korkokuluja. Loppuosa varoista, noin 91 miljoonaa, osoitettiin sijoitustoimintaan. Tämä tehtiin otollisella hetkellä, sillä suotuisista markkinoista johtuen sijoitussalkun arvo on noussut elokuun 2024 tilanteesta nykyhetkeen nähden noin 10 miljoonalla eurolla. Tästä toteutuneesta arvonnoususta realisoitiin kirjanpidossa noin kahden miljoonan euron positiivinen vaikutus tuloslaskelmaan. Myös energiakaupan kohteena olleen Etelä-Savon Energia-konsernin toiminta on edelleen tukevasti raiteillaan sekä operatiivisen, taloudellisen että omistajien välisen yhteistyön näkökulmasta.

Mikkelin kaupungin alkuperäinen talousarvio vuodelle 2025 laadittiin 5,2 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Talousarviota muokattiin vuoden edetessä, kun toteumanäkymä alkoi kohenemaan merkittävästi. Lopulta vuoden 2025 tilinpäätöksessä tulos on noin 2,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Taloudellisesti onnistuimme siis noin 7,8 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota paremmin, vaikka lopullinen tulos sisältää myös 1,7 miljoonan euron edestä käytöstä poistuneiden kohteiden alaskirjauksia. Merkittävimmät syyt positiiviseen poikkeamaan löytyvät toimintakatteesta. Toiminnan tulojen ja kulujen erotusta kuvaava toimintakate toteutui yli 11 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota parempana.

Vahva yli 25 miljoonan euron vuosikate sekä hallitusti toteutetut investoinnit mahdollistivat sen, että uutta talousarviolainaa ei ollut tarvetta nostaa vuoden 2025 aikana. Vanhoja lainoja lyhennettiin noin 9,9 miljoonalla eurolla, joten tilikauden kuluessa myös kaupungin lainasalkku keveni.

Taloussuunnittelukautta 2026-2029 haastaa kuitenkin monet asiat. Talousarviossa näkymä on vuosittain hieman ylijäämän puolella, mutta verotuloennusteiden heikkeneminen uhkaa tämän näkymän toteutumista. Tilanteeseen tulee reagoida alkuvuoden 2026 aikana. Merkittävin takaisku pitkäaikaiseen talousnäkymään aiheutui valtionosuusuudistuksen kaatumisesta. Mikkelin osalta valtionosuudet uhkaavat jäädä pitkäaikaisesti sote-uudistuksen jälkeiselle erittäin matalalle ja epäoikeudenmukaiselle tasolle. Toivottavasti maamme seuraava hallitus oikaisee tämän epäkohdan.

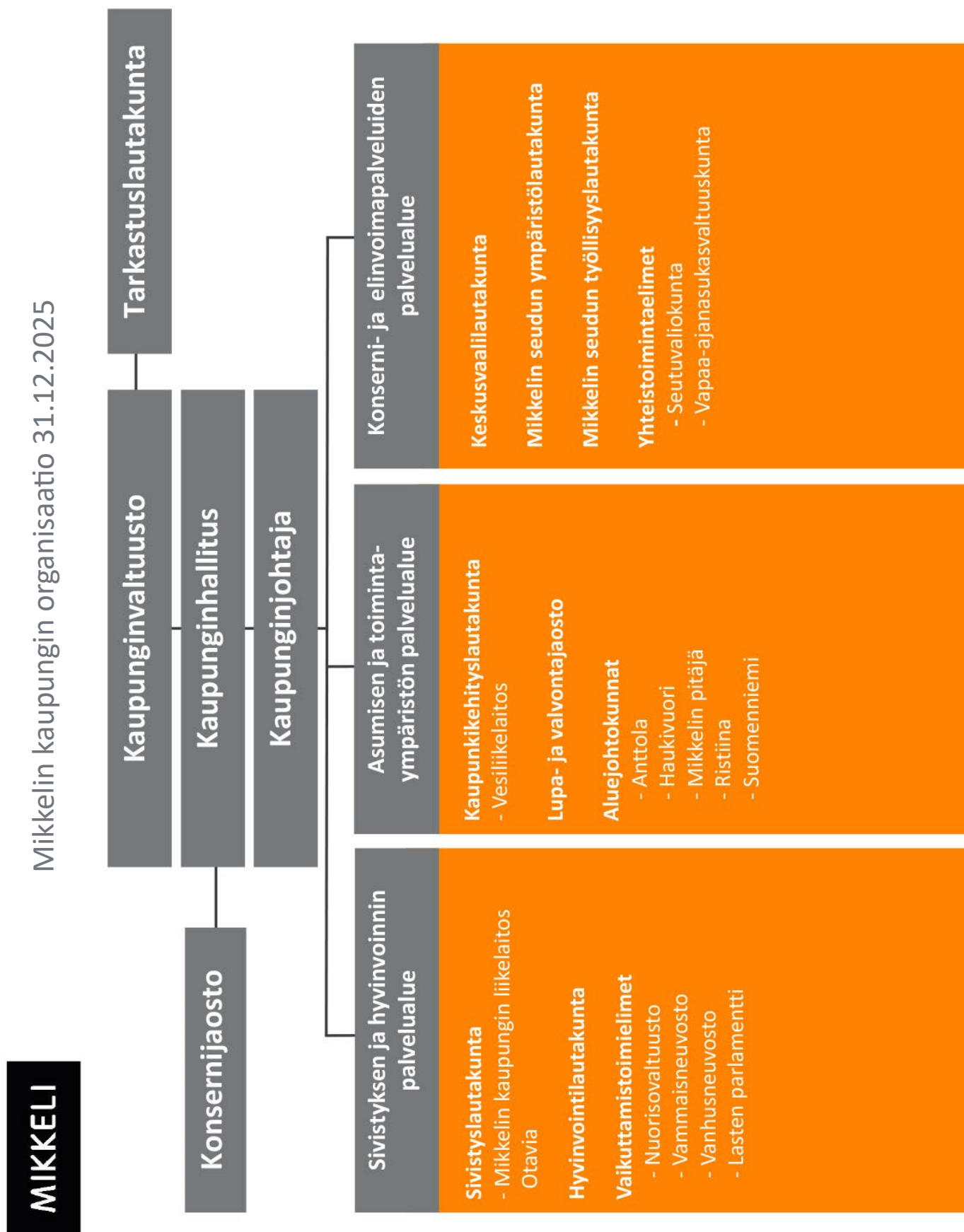
Samalla kun odotamme valtakunnallisen suhdanteen käännettä parempaan, teemme toki kaikkemme alueellisen elinvoiman edistämiseksi. Naton alaeskunnan toiminnan käynnistyttyä Mikkeli on saanut paljon kansainvälistä näkyvyyttä ja kiinnostusta. Kansainvälistymistä tukevat myös varhaiskasvatuksessa sekä perusopetuksessa käynnistävät kansainväliset koulupolut. Mikkeli on vahvasti mukana myös datakeskuskehityksessä, ja tälläkin hetkellä erittäin lupaavia hankkeita on käynnissä puolenkymmentä.

Tulevaisuuden kipupisteitä siis tunnistetaan, mutta yleisesti kuntakentän tilanne huomioiden ja kokonaisuutta katsoen Mikkeli on talouden sekä tulevaisuudennäkymän osalta melko hyvässä tilanteessa. Kolme perättäistä ylijäämäistä vuotta, taseen 113 miljoonan euron ylijäämäpuskuri sekä nollatason yläpuolella oleva taloussuunnittelukausi antavat hyvät lähtökohdat tulevien haasteiden kohtaamiseen. Tulevan työn perustaksi kaupungilla tulee olla selkeä näkemys ja suuntaviivat, ja näitä tulee viitoittamaan keväällä 2026 Mikkeliille valmistuva uusi valtuustostrategia.

Janne Kinnunen

Mikkelin kaupunginjohtaja

1.1.2 Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Luottamushenkilöorganisaatio

KAUPUNGINVALTUUSTO 1.1. - 31.05.2025

Vaalit 16.4.2025

Puheenjohtaja

Valtola Oskari, kansanedustaja, työterveyshuollon erikoislääkäri (KOK)

1. varapuheenjohtaja

Pekonen Petri, maanviljelijä

2. varapuheenjohtaja

Pöntinen Minna, Isännöitsijä (AIT), tradenomi (YAMK) (vihr.)

Kok	Aho Eero	palomestari, insinööri
KD	Ahonen Liisa	lähihoitaja
Mikkelin puolesta SDP	Barck Paavo	sähköasentaja, eläkeläinen
Kesk	Hartonen Tanja, ero 27.1.2025 §3	sairaanhoitaja, lähihoitaja
PS	Eskelinen Mervi, alkaen 28.1.2025 §3	terveydenhuollon maisteri, ammatillinen opettaja
PS	Heinänen Raimo	lähiruokayrittäjä
Kesk	Hokkanen Marita	opettaja
Kesk	Häkkinen Kati	toiminnanjohtaja, yrittäjä
Kok	Härkönen Jukka	DI, perojektipäällikkö
Vihr	Janhunen Katriina	ylioppilas
Mikkelin puolesta SDP	Juhola Jatta	kehittämisen- ja koulutussuunnittelija, YTM
Kok	Järvinen Sami	asiakkuuspäällikkö
Kesk	Kakriainen Markku	toimitusjohtaja, insinööri, maakuntaneuvos
Kok	Karhunen Pertti	metsätalousinsinööri, työelämäkoordinaattori
Vihr	Kauppinen Heli	viestintäsuunnittelija, FM
Kok	Kervinen Jouko	varatuomari
Kesk	Kokkonen Anu	apulaisrehtori
Mikkelin puolesta SDP	Kuitunen Soile	toimitusjohtaja, VTT
Kok	Kähkönen-Valtola Suvi	eläinlääketieteen lisensiaatti, kaupungin eläinlääkäri
Vihr	Lautamäki Jarmo	ympäristöinsinööri, villieläinhoitaja
Mikkelin puolesta SDP	Lehkonen Raine Leena	lehtori, FM
Vihr	Liikanen Veli, ero 27.1.2025 §6	nuorisotutkija, biologi
Vihr	Hakala Kerttu, 28.1.2025 §6 alkaen	luontokeskuksen toiminnanohjaaja, FM
KOK	Vuori Juha	eläkeläinen
Vapauden liitto	Marttinen Jussi	muusikko
Kok	Miettinen Olli	toimitusjohtaja, yrittäjä
Kok	Nalli Sami	yrittäjä, LVI-insinööri
Kesk	Noponen Katriina	sosiaalityöntekijä
Kesk	Nykänen Heikki	maatalousyrittäjä
Kok	Oksanen Jenni	DI aluesuunnittelupäällikkö
Kesk	Olkkonen Kirsi	agrologi
Kesk	Pakarinen Antti	ohjelmistokehittäjä, DI
Kesk	Pekonen Petri	maanviljelijä
Vihr	Pöntinen Minna	tradenomi YAMK
KD	Pöyry Jukka	LVI-tekniikko
Kesk	Pöyry Pekka	opettaja, yrittäjä
Sitoutumaton	Reponen Anna	yrittäjä, kauppatieteiden maisteri
Sitoutumaton	Ropponen Juha	kehitysjohtaja, eläkkeellä
Kesk	Rouhiainen Risto	hallintonotaari, KTM, eläkeläinen
Kok	Salo-Oksa Armi	toimitusjohtaja, yrittäjä
Kok	Sensio Jani	yrittäjä
Mikkelin puolesta SDP	Seppälä Arto	ylitarkastaja, kunnallisneuvos
Kesk	Siiskonen Pirjo	valtiotieteen tohtori
Kok	Sikanen Tomi	yrittäjä
PS	Strandman Jaana	kansanedustaja, KM, erityisopettaja, yrittäjä

Mikkelin puolesta SDP Strengell Jarno
 Vasemmistoliitto Taavitsainen Satu
 Mikkelin puolesta SDP Tikkanen Petri
 Mikkelin puolesta SDP Tissari Jenni
 Mikkelin puolesta SDP Tullinen Hannu
 Kok Valtola Oskari
 Kok Valtola Pirkko
 Kesk Väänänen Jaakko

Varavaltuutetut

PS Asikainen Katariina
 Vihr Damstén Iris
 PS Eskelinen Mervi,
 28.1.2025 varsinainen jäsen §3
 Kok Haavikko Harri
 Vihr Hakala Kerttu, 28.1.2025 asti
 SDP Hakkarainen Juha
 PS Halonen Juuso
 Kesk Haverinen Mikko
 Kesk Hujala Anne
 Mikkelin puolesta SDP Hämäläinen Reijo
 Vihr Jussi-Pekka Nina
 Vihr Jäntti Elina
 PS Karstu Timo
 Kesk Kekkonen Matti
 Kok Kirjalainen Miikka
 Mikkelin puolesta SDP Korhonen Tapani
 Kok Lappalainen Heikki
 PS Liikanen Jere, ero 27.1.2025 §9
 KOK Marttinen Mika
 Kesk Mattila Kalle
 KD Muttilainen Ola
 SDP Naumanen Eveliina
 Kesk Noponen Perttu
 Kesk Noponen Sari
 Kok Oksman Juhani
 Kok Puhakka Paavo
 Mikkelin puolesta SDP Puntanen Anne
 Kesk Puustinen-Kiljunen Tanja
 KD Pylkkänen Lotta
 SDP Pyrhönen Heikki
 Kok Pöntinen Hannu
 SDP Pöyry Lasse
 Kok Rahikainen Ville
 SDP Rautiainen Sari
 SDP Rusakko Susanna
 Kesk Sihvonen Jari
 Kesk Siitari Keijo
 PS Siitari Keijo
 Vihr Siitonen Mikko
 Kok Soininen Mali
 KD Soivanen Satu
 Kesk Strengell Janne
 Mikkelin sitoutumattomat Tarvainen Nea
 Mikkelin puolesta SDP Tessieri Enrique
 Kok Tiusanen Tuomas
 Kok Tuunanen Jarmo
 Mikkelin puolesta SDP Vartiainen Jaana
 Kok Yli-Karro Ulla
 Kesk Ylönen Päivi

pääluottamusmies, virastomestari
 työsuojeluasiantuntija
 sairaanhoitaja, seksuaalineuvoja
 eläkeläinen
 kansanedustaja, työterveyshuollon erikoislääkäri
 yleislääketieteen erikoislääkäri
 maaseutuyrittäjä, eläkeläinen
 laivavirkailija, FM
 yhteisöpedagogi (AMK)
 terveydenhuollon maisteri, ammatillinen opettaja
 yrittäjä, toimitusjohtaja
 luontokeskuksen toiminnanohjaaja, FM
 linja-autonkuljettaja
 koneenkuljettaja
 liikuntatieteiden maisteri, nuoriso- ja
 harrastepäällikkö
 yhteiskuntatieteiden maisteri
 mielenterveyshoitaja
 lastentarhanopettaja, päiväkodinjohtaja
 yrittäjä, freelancetoimittaja
 lääkäri
 metsäasiantuntija
 yrittäjä
 kiinteistönhoitaja, eläkeläinen
 toiminnanjohtaja
 insinööriopiskelija
 yrittäjä
 agronomi, maanviljelijä
 vientipäällikkö, insinööri (AMK)
 DI
 väitöskirjatutkija, yrittäjä
 filosofian maisteri, äidinkielen opettaja
 yli-insinööri
 DI
 lähihoitaja
 lomituspalveluohjaaja, näytelmäkirjailija
 lähihoitaja
 hankevastaava
 toimitusjohtaja, yrittäjä
 ekonomisti, yhteiskuntatieteiden maisteri
 KTM, controller
 ravitsemustyöntekijä, pääluottamusmies
 myyjä, merkonomi
 aluepäällikkö
 maanviljelijä, yliluutnantti evp.
 yrittäjä
 lehtori, FM
 yksikön johtaja, KM, eläkeläinen
 TKI-asiantuntija, ekonomi
 HR-asiantuntija
 sosionomi
 valtiotieteiden maisteri
 liikenneopettaja
 insinööri (YAMK), lehtori
 päiväkodinjohtaja, sosiaalisvattaja
 TtM
 oppisopimuskoordinaattori, KM

KAUPUNGINHALLITUS 1.1. - 31.05.2025

Jäsen

Pöyry Pekka, pj	opettaja, yrittäjä
Strengell Jarno, 1. vpj	virastomestari, pääluottamusmies
Sensio Jani, 2. vpj	yrittäjä
Aho Eero	palomestari
Juhola Jatta	projektipäällikkö, yhteiskunta- tieteiden maisteri
Kauppinen Heli	viestintäsuunnittelija, FM
Kervinen Jouko	varatuomari
Olkkonen Kirsi	agrologi
Rouhiainen Risto, 23.9.24 alkaen kv §85	kauppatieteiden maisteri, hallintonotaari
Salo-Oksa Armi	toimitusjohtaja, yrittäjä
Strandman Jaana	kansanedustaja, KM, erityisopettaja, yrittäjä

Henkilökohtainen varajäsen

Pakarinen Antti	ohjelmistokehittäjä, DI
Tikkanen Petri	työsuojeluasiantuntija
Sikanen Tomi	yrittäjä
Härkönen Jukka	Projektipäällikkö
Tissari Jenni	yksikönjohtaja, sairaanhoitaja Yamk
Jussi-Pekka Nina	päiväkodin johtaja
Oksanen Jenni	aluesuunnittelupäällikkö
Häkkinen Kati	yrittäjä
Noponen Katriina	sosiaalityöntekijä
Järvinen Sami	asiakkuuspäällikkö
Eskelinen Mervi	terveydenhuollon maisteri, ammatillinen opettaja

KONSERNI- JA ELINVOIMAJAOSTO 1.1. -31.05.2025

Jäsen

Pöyry Pekka, pj	opettaja, yrittäjä
Strengell Jarmo, 1. vpj	virastomestari, pääluottamusmies
Sensio Jani, 2. vpj	yrittäjä
Salo-Oksa Armi	toimitusjohtaja, yrittäjä
Kauppinen Heli	viestintäsuunnittelija, FM

Henkilökohtainen varajäsen

Rouhiainen Risto	kauppatieteiden maisteri, hallintonotaari
Tikkanen Petri	työsuojeluasiantuntija
Strandman Jaana	kansanedustaja, KM, erityisopettaja, yrittäjä
Kervinen Jouko	varatuomari
Jussi-Pekka Nina	päiväkodin johtaja

HYVINVOINNIN JA OSALLISUUDEN LAUTAKUNTA 1.1. - 31.05.2025

Jäsen

Kokkonen Anu, pj	apulaisrehtori
Tissari Jenni, vpj	yksikönjohtaja, sairaanhoitaja Yamk
Noponen Sari	filosofian maisteri, äidinkielen opettaja
Haverinen Mikko	liikuntatieteiden maisteri, nuoriso- ja harrastepäällikkö
Kähkönen-Valtola Suvi	eläinlääketieteen lisensiaatti, kaupungin eläinlääkäri
Huuhilo Marko	keittiömestari, yrittäjä
Hynninen Jukka	sähköalan erikoisammattimies
Tessieri Enrique	valtiotieteiden maisteri
Elo Veikko	eläkeläinen, yrittäjä
Hartonen Tanja, ero 27.1.2025 §4	sairaanhoitaja, lähihoitaja
Asikainen Katariina, 28.1.2025 alkaen §4	laivavirkailija, FM
Jussi-Pekka Nina	lastentarhanopettaja, päiväkodinjohtaja

Henkilökohtainen varajäsen

Ruhanen Seija-Liisa	sairaanhoitaja
Nyyssönen Niina	varhaiskasvatuksen lastenhoitaja
Karppinen Arja	yrittäjä, eläkkeellä
Ylijoki Henri	toriyrittäjä, eläkeläinen
Soininen Mali	yksikönjohtaja, eläkkeellä
Vaarasuo Janne	DI, tuotantoesimies
Nieminen Aleksi	opiskelija, asumisneuvonta- koordinaattori
Kvist Matias	asianhallinnan asiantuntija, hallintotieteiden kandidaatti
Halonen Juuso	koneenkuljettaja
Eskelinen Mervi	terveydenhuollon maisteri, ammatillinen opettaja
Kuismin Terppa	opiskelija

Kuitunen Soile, Kh:n edustaja
Grönlund Reijo, vanhusneuvoston edustaja
Rahikainen Ismo, vammaisneuvoston edustaja
Mattson Emmi, nuorisovaltuuston edustaja 2023-2025

Lahtinen Tuula, vanhusneuvoston varaedustaja
Paasonen Sanna, vammaisneuvoston varaedustaja
Tuunainen Elsa, nuorisovaltuuston varaedustaja

KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA 1.1. - 31.05.2025

Jäsen

Tikkanen Petri, pj	työsuojeluasiantuntija
Pakarinen Antti, vpj	ohjelmistokehittäjä, DI
Elkharam Tiina	yrittäjä, omaishoitaja
Nikulainen Riikka	puhtauspalveluesimies
Eskelinen Matti	asiakaspäällikkö
Valtola Pirkko	lääkäri
Ylönen Onni	lähihoitaja
Vainio Hanne	vanerityöntekijä
Kanerva Toni	nuoriso-ohjaaja

Eskelinen Mervi	terveydenhuollon maisteri, ammatillinen opettaja
Kontinen Leena	yhteiskuntatieteiden maisteri
Valtola Pirkko	lääkäri

Aho Eero, Kh:n edustaja

Hurri Hanna-Noora, vammaisneuvoston edustaja

Kortelainen Alva, nuorisovaltuuston edustaja

Henkilökohtaiset varajäsenet

Friman Jose	metallimaalari, ammattiyhdistys-aktiivi
Kekkonen Matti	metsäasiantuntija
Häkkinen Kati	toiminnanjohtaja, yrittäjä
Matiskainen Jaakko	maatalousyrittäjä
Kauppinen Jan-Petter	tekniikan ylioppilas
Soininen Mali	KTM, yksikönjohtaja, eläkkeellä
Kolmisoppi Jenni	FM, kieltenopettaja
Reponen Ilona	myyjä, sosionomi
Karhunen Pertti	metsätalousinsinööri, työelämäkoordinaattori
Vilhunen Kirsi	IT-tukihenkilö
Janhunen Katriina	ylioppilas
Soininen Mali	yksikön johtaja, eläkeläinen

Hämäläinen Reijo, vammaisneuvoston varaedustaja

Hussaini Taaban, nuorisovaltuuston varaedustaja

KAUPUNKIKEHITYSLAUTAKUNTA 1.1. - 31.05.2025

Jäsen

Karhunen Pertti, pj	metsätalousinsinööri, työelämäkoordinaattori
Asikainen Katariina, vpj	laivavirkailija, FM
Väänänen Jaakko	metsätalouslyrittäjä
Noponen Perttu	väitöskirjatutkija, yrittäjä
Noponen Katriina	sosiaalityöntekijä
Panula-Ontto-Suuronen Anni	filosofian tohtori
Härkönen Jukka	DI, projektipäällikkö
Kosonen Mikko	turvallisuuspäällikkö
Isoaho Saara	asiakkuuspäällikkö
Tullinen Hannu	eläkeläinen
Hokkanen Marita	opettaja
Vartiainen Jaana	päiväkodin johtaja
Hakala Kerttu	FM

Pekonen Petri, kh:n edustaja

Himanen Aija, vanhusneuvoston edustaja

Petäjämäki Timo, vammaisneuvoston edustaja

Pekonen Elsi, nuorisovaltuuston edustaja 2023-2025

Henkilökohtainen varajäsen

Rossi Jukka	yrittäjä, toimitusjohtaja
Muttillainen Ola	vientipäällikkö, insinööri (AMK)
Strandman Jaana	kansanedustaja, KM, erityisopettaja, yrittäjä
Siitari Keijo	maanviljelijä, ylliluutnantti evp
Anttalainen Taneli	sähköasentaja, yrittäjä
Kohvakka Tuula	lähihoitaja
Heikkonen Susanna	merkonomi
Puhakka Paavo	DI, eläkeläinen
Soininen Mali	yksikönjohtaja, eläkkeellä
Nykänen Reijo	konepuuseppä
Nieminen Kalle	terveystarkastaja, eläkkeellä
Kohvakka Katja	myyjä
Kontinen Leena	yhteiskuntatieteiden maisteri

Lehtinen Ari, vanhusneuvoston varaedustaja

Luusola Pirkko, vammaisneuvoston varaedustaja

Jalkanen Tuuli, nuorisovaltuuston varaedustaja

KESKUSVAALILAUTAKUNTA 1.1. - 31.05.2025

Jäsen

Velling Nalle, PJ	lippukuntakoordinaattori
Kauppinen Helena, vpj	opettaja, eläkeläinen
Ylönen Hannu, ero 3.3.2025 §26	eläkeläinen
Järvinen Sami, 4.3.2025 §26 alkaen	työkykylähettiläs
Pajunen Tarmo	tietoliikenneteknikko,

Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä

Hämäläinen Raijakaarina, työnohjaaja, eläkeläinen ero 3.3.2025 §27	
Väliaho Hannele, 4.3.2025 §27 alkaen	eläkeläinen
Marttinen Mika	yrittäjä
Kilpinen Atte	koneenkäyttäjä, pääluottamusmies
Härkönen Päivi	pesulavastaava

Himanen Vesa	eläkeläinen herastuomari	Kauria Outi	varatuomari, mökkiyrittäjä
--------------	-----------------------------	-------------	----------------------------

MIKKELIN SEUDUN TYÖLLISYYSLAUTAKUNTA 1.6.-31.05.2025 KV 22.4.2025 § 35

Jäsen

Kakriainen Markku, pj	maakuntaneuvos, rakennusinsinööri
Järvinen Sami	asiakkuuspäällikkö
Barck Paavo	sähköasentaja, eläkeläinen
Jussi-Pekka Nina	päiväkodin johtaja
Vilhunen Kirsi	IT-tukihenkilö
Hokkanen Mikko, vpj	(Kangasniemi)
Lopperi Jaana	(Mäntyharju)
Pasanen Unto	(Puumala)
Kuitunen Anni	(Hirvensalmi)
Immonen Viivi	(Juva)

Henkilökohtainen varajäsen

Ylönen Päivi	opinto-ohjaaja, kasvatustieteiden maisteri
Rasola Nina	yrittäjä, toimitusjohtaja
Puntanen Anne	lähihoitaja
Sorsa Tapani	tuotantotyöntekijä
Jämsen Raimo	merkonomi
Janhunen Tuomo	(Kangasniemi)
Reponen Jenny	(Mäntyharju)
Koivula Vesa	(Puumala)
Pesonen Jukka	(Hirvensalmi)
Tuovinen Katja	(Juva)

TARKASTUSLAUTAKUNTA 1.1.2025 - 31.5.2025

Jäsen

Liikanen Veli, pj, ero 27.1.2025 §7	
Nalli Sami, 28.1.2025 §7 alkaen	LVI-insinööri, yrittäjä
Lehkonen Raine vpj	FM opettaja, eläkeläinen
Sihvonen Jari	aluepäällikkö
Hannukainen Sari	controller (pk-yritykset)
Korhonen Tapani	kiinteistönhoitaja, eläkeläinen
Liikanen Jere, ero 27.1.2025 §10	LVI-asentaja
Siitari Keijo, 27.1.2025 §10 alkaen	maanviljelijä, yliluutnantti evp
Asikainen Katariina	laivavirkailija, FM
Vänninen Tomi	siltainsinööri
Tarvainen Nea	sosionomi

Henkilökohtainen varajäsen

Damsten Iris	yhteisöpedagogi (AMK)
Puntanen Anne	lähihoitaja
Mattila Kalle	agrologi, maanviljelijä
Pöyry Raili	psykologi eläkkeellä
Avikainen Kari	hitsaaja, työsuojeluvaltuutettu
Siitari Keijo, ero 27.1.2025 §10	maanviljelijä, yliluutnantti evp
Huuhilo Markku, 28.1.2025 §10 alkaen	keittiömestari
Korhola Anne	maaseutuyrittäjä, kirkon vahtimestari
Marttinen Mika	yrittäjä
Reponen Anna	yrittäjä, kauppatieteiden maisteri

LUPA- JA VALVONTAJAOSTO 1.1. - 31.05.2025

Jäsen

Mutttilainen Ola, pj	vientipäällikkö, insinööri (AMK)
Haavikko Harri, vpj.	yrittäjä, toimitusjohtaja
Häkkinen Kati	toiminnanjohtaja, yrittäjä
Taskinen Terhi	FM, metsätalousyrittäjä
Sipilä Arto	rakennusinsinööri, yrittäjä

Henkilökohtainen varajäsen

Korhola Anne	maaseutuyrittäjä, kirkon vahtimestari
Kultanen Kirsi	sairaanhoitaja, AMK
Väisänen Heikki	maa- ja metsätalousyrittäjä, puuseppä
Siitari Keijo	maanviljelijä, yliluutnantti EVP
Marttinen Mika	yrittäjä

ANTTOLAN ALUEJOHTOKUNTA 2022-2025

Jäsen

Harmoinen Taina, pj	TKI-asiantuntija
Saloranta Suvi, vpj	verkkopalveluasiantuntija
Kiljunen Matti	työnjohtaja
Noponen Petri	opettaja
Parkkinen Nina-Maarit	yrittäjä
Ripatti Teemu	projektipäällikkö
Rossi Sirpa	opettaja, eläkeläinen

Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä

Jakobsson Riina	sairaanhoitaja
Ranki Hannu	
Korhonen Tapani	eläkeläinen

HAUKIVUOREN ALUEJOHTOKUNTA 2022-2025

Jäsen

Ahokas Jari pj,	ICT järjestelmäasiantuntija
Pöyhö Eljas, vpj	toimittaja
Manninen Helena	opettaja
Moilanen Joel	kirvesmies
Turkanovic Amir	yrittäjä
Vauhkonen Elina	maatalousyrittäjä

Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä

Jaakonen Kati	yrittäjä
Pöyhönen Mikko	
Saloviin Sanna	

MIKKELIN PITÄJÄN ALUEJOHTOKUNTA 2022-2025

Jäsen

Heikkilä Anja, pj	sisustaja, eläkeläinen
Vainio Hanne, vpj	vanerityöntekijä
Ehrnrooth Yrjö	maatalousyrittäjä
Ervasti Kalle	asianajaja
Kontio Heljä	maaseutuyrittäjä
Paasonen Laura	yrittäjä
Torniainen Markus	luokanopettaja

Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä

Romo Lotta	geosuunnittelija
Silaste Ulla	toimintaterapeutti
Laamanen Hannu	vahtimestari

RISTIINAN ALUEJOHTOKUNTA 2022-2025

Jäsen

Korhonen Hannu, pj	eläkeläinen
Tikkanen Petri, vpj	työsuojeluasiantuntija
Himanan Vesa	eläkkeellä, herastuomari
Pukarinen Pertti	kapteeni evp
Härkönen Päivi	kahvilatyöntekijä
Tuominen Lotta	opiskelija
Vartiainen Jaana	päiväkodinjohtaja

Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä

Heikkinen Markku
Puustinen-Kiljunen Tanja

SUOMENNIEMEN ALUEJOHTOKUNTA 2022-2025

Jäsen

Erkkilä Vesa, pj	eläkeläinen
Harmonen Helena	palveluneuvoja
Kauria Kari	yrittäjä
Kiesilä Minna	farmaseutti
Rusakko Susanna, vpj	myyjä, merkonomi
Kurtén Rauno	sähkösuunnittelija
Tarhonen Terttu	eläkeläinen

Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä

Kauppi Marja	fysioterapeutti
Ruotsalainen Raimo	eläkeläinen
Heikkilä Markku	yrittäjä

OTAVIAN LIIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA 1.1. - 31.05.2025

Jäsen

Pyrhönen Heikki, pj	toiminnanjohtaja
Saikkonen Jukka, 1. vpj	koordinaattori
Alanen Erkki	opiskelija
Ruhanen Seija-Liisa	sairaanhoitaja
Pylkkänen Lotta	lähihoitaja
Liukkonen Heidi	lapsiperhejärjestöaktivisti
Tanttu Kimmo	rehtori
Kurki Nina,	oppimisympäristöpäällikkö
henkilökunnan ed.	

Henkilökohtainen varajäsen

Alexey Oborochan	sähköasentaja
Väisänen Kauko	eläkeläinen
Tarssanen Heikki	maatalousyrittäjä
Kokkonen Anu	apulaisrehtori
Soivanen Satu	digitoija, projektityöntekijä
Hokkanen Marita	opettaja
Tiainen Sara	yrittäjä
Ylä-Jussila Lauri	kansanopiston opettaja

VESILIIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA 1.6.2025 - 31.12.2025

Jäsen

Noponen Perttu, pj	väitöskirjatutkija, yrittäjä
Jussi-Pekka Nina, vpj	lastentarhanopettaja,
	päiväkodinjohtaja

Henkilökohtainen varajäsen

Kakriainen Markku	maakuntaneuvos, insinööri
Häkkinen Elina,	toimistos sihteeri, tradenomi
ero 27.1.2025 §11	

Puhakka Paavo	DI, eläkeläinen	Janhunen Katriina,	opiskelija
Puntanen Anne	lähihoitaja	28.1.2025 §11 alkaen	
		Hannukainen Sari	controller (pk-yritykset)
		Anttonen Pertti,	luutnantti evp
		ero 3.3.2025 §25	
		Hynninen Jukka,	erikoisammattimies, sähköasentaja
		4.3.2025 §25 alkaen	
Himanen Markku	tietoliikenneasentaja,	Hokkanen Pia	lähihoitaja
	eläkkeellä		
Haukijärvi Erja	DI, tradenomi	Syrjäläinen Terttu	eläkeläinen, lastentarhanopettaja
Heinänen Raimo	lähihuokayrittäjä	Muttilainen Ola	aluemyyntipäällikkö (YAMK)
Pitkonen Paula,	projekti-insinööri	Heinonen Antti	putkiasentaja
henkilökunnan ed.			
Kervinen Jouko,		Karhunen Pertti,	
kaupunkiympäristölautakunnan edustaja		kaupunkiympäristölautakunnan varaedustaja	

VAMMAISNEUVOSTO 1.1.-31.05.2025

Jäsen

Väisänen Kauko, pj	Yhdenvertainen etelä-Savo ry ja Akson ry
Rahikainen Ismo	Mikkelin seudun AVH-yhdistys ry
Hämäläinen Reijo	Etelä-Savon Ada ry
Liukkonen Anneli	Mikkelin Seudun Kehitys-
	vammaisten Tuki ry
Luusalo Pirkko	Etelä-Savon Näkövammaiset ry
Paasonen Sanna	Mikkelin Kuurojen Yhdistys ry
Petäjämäki Timo, 1 vpj	Mikkelin Seudun invalidit,
	Mikkelin Seudun hengitys-
	yhdistys, Mikkelin Seudun
	allergia- ja astmayhdistys ry

Henkilökohtainen varajäsen

Naarajärvi Heikki	Mikkelin Seudun Selkäyhdistys ry
Ylijoki Henri	Yhdenvertainen Etelä-Savo Ry
Matilainen Rita	Mikkelin Seudun Selkäyhdistys ry
Hurri Hanna-Noora	Etelä-Savon CP-yhdistys ry
Viitala Riitta	Etelä-Savon Näkövammaiset ry
Pettinen Erkki	Akson ry
Luntta Pirkko	Etelä-Savon Allergia, Iho ja Astma ry

VANHUSNEUVOSTO 1.1.-31.05.2025

Jäsen

Korhonen Risto, pj	Eläkeliiton Suomenniemen yhdistys ry
Karttunen Hannu, vpj	Otavan Seudun Eläkkeensaajat ry
Lahtinen Tuula	Mikkelin kansalliset seniorit ry
Rouhiainen Reino	Mikkelin Seudun
	Sotaveteraanit ry
Teittinen Anita	Eläkeliiton Haukivuoren yhdistys ry
Grönlund Reijo	Mikkelin Seudun Opetusalan Seniorit ry
Hänninen Aila	Eläkeliiton Mikkelin Seudun yhdistys ry
Himanen Aija	Eläkeliiton Mikkelin yhdistys ry
Teittinen Leena	Haukivuoren Eläkkeensaajat ry

Henkilökohtainen varajäsen

Kauppinen Helena	Eläkeliiton Ristiinan yhdistys ry
Nieminen Pauli	Mikkelin Julkisen alan eläkeläiset ry
Kohonen Anna-Liisa	Mikkelin kansalliset seniorit ry
Puhakka Paavo	Sotainvalidien Veljesliiton Mikkelin Seudun Sotainvalidit ry
Himanen Raimo	Mikkelin Rintamaveteraanit ry
Lehtinen Ari	Mikkelin Julkisen alan eläkeläiset ry
Parkkinen Pekka	Eläkeliiton Mikkelin Seudun yhdistys ry
Rönkkö Pirkko	Eläkeliiton Anttolan yhdistys ry
Peura Eija	Mikkelin Seudun Opetusalan Seniorit ry

KIINTEISTÖTOIMITUSTEN USKOTUT MIEHET 2021-2025

Jäsen

Oksanen Jenni	DI aluesuunnittelupäällikkö
Ruuth Noora	metsätalousinsinööri (AMK), maaseutuyrittäjä
Hokkanen Jouko	yrittäjä, eläkkeellä
Rouhiainen Vesa	maksatusasiantuntija, FM
Friman Jose	metallimaalari, ammattiyhdistysaktiivi

Pulkkinen Yrjö	muusikko, soolosellisti
Siitari Keijo	maanviljelijä, yliluutnantti evp
Marttinen Mika	yrittäjä

ETELÄ-SAVON KÄRÄJÄOIKEUDEN LAUTAMIEHET 2021-2025

Jäsen

Hagert Dimitri	taksiyrittäjä
Kekkonen Matti	metsäasiantuntija
Jalkanen Jari	kasvatustieteiden maisteri, luokanopettaja
Kultanen Kirsi	sairaanhoitaja AMP
Gråsten-Tarkiainen Tarja	herastuomari, venäjä-ekspertti
Kääriäinen Martti	rakennusinsinööri (AMK)
Hokkanen Outi	työsuojeluvaltuutettu
Hartonen Tanja	sairaanhoitaja, lähihoitaja
Jämsen Raimo	merkonomi, lautamies
Soljasalo Sini	perhetyöntekijä, järjestökoordinaattori

SEUDULLINEN YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA 1.1.-31.05.2025

Jäsen

Mattila Kalle, pj	agrologi, maanviljelijä
Hokkanen Pia, vpj	lähihoitaja, sosionomiopiskelija
Korhola Anne	maaseutuyrittäjä, kirkon vahtimestari
Eskelinen Matti	DI, johtaja
Lilja Raimo	eläkeläinen
Vekkelä Kirsi	Pertunmaa
Mäenpää Eveliina	Mäntyharju
Ollikainen Juuli	Hirvensalmi
Raatikainen Juhani	Kangasniemi
Hartonen Tanja, kh:n edustaja	sairaanhoitaja, lähihoitaja

Henkilökohtainen varajäsen

Ruuth Noora	metsätalousinsinööri (AMK), maaseutuyrittäjä
Laamanen Ilkka	sähköasentaja, rullamies
Ollikainen Aimo	viilunkäsittelijä
Suominen Seppo	sahuri, eläkkeellä
Kontinen Leena	yhteiskuntatieteiden maisteri
Toivonen Raili	
Nykänen Matti	
Ruottinen Markku	eläkeläinen
Ravolainen Markus	

JOHTORYHMÄ 1.1.-31.05.2025

Kinnunen Janne	kaupunginjohtaja, puheenjohtaja	
Liikanen Ari	hallintojohtaja	Konserni- ja elinvoimapalveluiden palvelualue, Hallinto- ja elinvoimapalvelut
Riihelä Jouni	tekninen johtaja	Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue
Tamlander Tiia	talousjohtaja	Konserni- ja elinvoimapalveluiden palvelualue, talouspalvelut
Siekinen Virpi	sivistysjohtaja	Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue
Mattila Petri	henkilöstöjohtaja	Konserni- ja elinvoimapalveluiden palvelualue, henkilöstöpalvelut
Hänninen Heidi	viestintä- ja markkinointipäällikkö, johtoryhmän sihteeri	
Kauranen Aki	strategia- ja kehityspäällikkö	
Paakki Timo	Miksei Oy:n toimitusjohtaja	johtoryhmän pysyvä asiantuntijajäsen

Kaupunginhallituksen edustajat lautakunnissa 2021-2025

Kaupunginhallitus nimesi § 331 / 30.6.2021 edustajakseen seuraavat henkilöt:

Kasvatus- ja opetuslautakunta	Pirkko Valtola
Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta	Soile Kuitunen
Kaupunkiympäristölautakunta	Petri Pekonen
Mikkelin seudun ympäristölautakunta	Tanja Hartonen
Etelä-Savon pelastuslautakunta, Heli Kauppinen	

Luottamushenkilöorganisaatio

KAUPUNGINVALTUUSTO 1.6.2025 - 31.12.2025

Vaalit 15.4.2025

Puheenjohtaja

Valtola Oskari, kansanedustaja, työterveyshuollon erikoislääkäri (KOK)

1. varapuheenjohtaja

Kallio Vesa, kansanedustaja (Kesk)

2. varapuheenjohtaja

Seppälä Arto, kunnallisneuvos (Mikkelin puolesta SDP)

Kok	Aho Eero	palomestari, insinööri
Mikkelin puolesta SDP	Barck Paavo	sähköasentaja, eläkeläinen
Vihr.	Hakala Kerttu	luonnonsuojeluasiantuntija
PS	Heinänen Raimo	lähiruokayrittäjä
Kesk	Hokkanen Marita	opettaja, eläkeläinen
Kesk.	Honkamaa Tapio	FM
Kok	Horn Teemu	yrittäjä
SD	Humalamäki Olli	sosiaalityöntekijä
Kesk	Häkkinen Kati	hotellyrittäjä, yrittäjä
Kok	Härkönen Jukka	DI, myyntipäällikkö
Vihr	Janhunen Katriina	opiskelija
SD	Juhola Jatta	projektikoordinaattori
Kesk	Kallio Vesa, 1. vpj	kansanedustaja
Kok	Kaukonen Jyrki	erikoislääkäri, LT
Vihr	Kauppinen Heli	viestintäsuunnittelija, FM
Kok	Kervinen Jouko	varatuomari
Kesk	Kokkonen Anu	apulaisrehtori
Kesk	Kurvinen Niklas	kotitalousopettaja
Kok	Kähkönen-Valtola Suvi	eläinlääketieteen lisensiaatti, yrittäjä
SD	Lahtinen Anni	opiskelija
Kok	Laine Virpi-Leena	hammaslääkäri
Vihr	Lautamäki Jarmo	ympäristöinsinööri, villieläinhoitaja
PS	Liukkonen Tapani	LT kirurgian- ja urologian erikoislääkäri
Kok	Marttinen Mika	yrittäjä
Kesk	Nykänen Heikki	maaseutuyrittäjä
Kesk	Olkkonen Kirsi	agrologi
Kesk	Pakarinen Antti	DI
Kesk	Pekonen Petri	maanviljelijä
Kesk	Pentikäinen Petri P.	bussinkuljettaja, toimittaja
SD	Puntanen Anne	lähihoitaja, pääluottamusmies
Kesk	Pöyry Pekka	opettaja, yrittäjä
Kok	Rasola Niina	toimitusjohtaja
SD	Rautiainen Sari	projektityöntekijä
Kok	Reponen Anna	ekonomi
KD	Riikonen Teuvo V.	toiminnanjohtaja, kirjailija
Kok	Sensio Jani	toimitusjohtaja
SD	Seppälä Arto, 2. vpj	kunnallisneuvos, yrittäjä
Kesk	Sorvali Heikki	yrittäjä
PS	Strandman Jaana	kansanedustaja, KM
SD	Strengell Jarno	pääluottamusmies, virastomestari
SD	Syrjäläinen Tuija	sosiaalityöntekijä
Vasemmistoliitto	Taavitsainen Satu	toiminnanjohtaja, HTM
SD	Tessieri Enrique	VTM
SD	Tikkanen Petri	turvallisuusasiantuntija
SD	Torniainen Mari	lähihoitaja

SD	Tullinen Hannu	eläkeläinen
Vasemmistoliitto	Tuominen Lotta	opiskelija
SD	Turunen Tiina Riikka	viestintäasiantuntija
Kok	Valtola Oskari, pj	kansanedustaja, työterveyshuollon erikoislääkäri
Kok	Valtola Pirkko	yleislääketieteen erikoislääkäri
Kesk	Väänänen Jaakko	metsätalousyrittäjä, eläkeläinen

Varavaltuutetut

Vihr	Auvinen Saara	yrittäjä, KK
SDP	Avikainen Kari	hitsaaja
Kesk	Elkharan Tiina	yrittäjä, eläkeläinen
Vihr	Forsström Anna	pedagoginen erityisasiantuntija
Kok	Haavikko Harri	yrittäjä, KTM
SDP	Hakkarainen Juha	nuohoojamestari
Kesk	Haverinen Mikko	hyte-koordinaattori, LitM
PS	Heinikainen Ville	opiskelija, järjestösihteeri
SDP	Hokkanen Pia	lähihoitaja
Kesk	Hujala Anne	YTM
SDP	Hynninen Jukka	erikoisammattimies, sähkölöasentaja
KD	Hämäläinen Raijakaarina	työnohjaaja, eläkeläinen
SDP	Hämäläinen Reijo	mielenterveyshoitaja, eläkeläinen
Kesk	Jakobsson Riina	kuntoutusohjaaja
Vihr	Jussi-Pekka Nina	päiväkodinjohtaja
Kesk	Kakriainen Markku	maakuntaneuvos, insinööri
Kesk	Kekkonen Matti	metsäasiantuntija
PS	Kerttula Klaus	myyjä, yrittäjä
Kok	Kontturi Helen	yrittäjä, kirjanpitäjä
SDP	Korhonen Tapani	eläkeläinen
Kok	Lausas ville	ravintolan vuoro esimies, baarimestari
PS	Liukko Toni	vartija
SDP	Mattsson Emmi	opiskelija
Kok	Nalli Sami	yrittäjä, LVI-insinööri
SDP	Nauvanen Eveliina	ympäristöasiantuntija, DI
Kesk	Noponen Sari	opettaja, FM
Kok	Närhinen Maria	FT
SDP	Orava Maarit	sairaanhoitaja, työsuojeluvaltuutettu
SDP	Pöyry Lasse	vanhempi ekonomisti
SDP	Rahikainen Pirkko	päiväkodinjohtaja, KM
Kok	Rahikainen Ville	tietojohdamisen päällikkö, ekonomi
Kesk	Rantala Laura	agrologi, maaseutuyrittäjä
Kok	Rantalainen Anni	yrittäjä, lähihoitaja
Kesk	Ropponen Anna	sairaanhoitaja, terveydenhoitaja
SDP	Rusakko Susanna	vastuumyyjä, ekonomi
Kesk	Ruuth Noora	maaseutuyrittäjä, MTI (amk)
Kok	Rötkö Aapo	yrittäjä
Vas	Salmi Jasmin	sosionomiopiskelija, nuorisotyöohjaaja
Vihr	Siitonen Mikko	pedagogi, historian lehtori
Kok	Sikanen Tomi	yrittäjä, turvallisuuskouluttaja
Kok	Sipilä Arto	yrittäjä
Kok	Sirviö Erno	logistiikkainsinööri (amk)
Kesk	Strengell Janne	henkilöstöpäällikkö
Kesk	Syväoja Pirjo	johtajaylihoitaja
Kok	Tiainen Sara	yrittäjä
Kok	Tuunanen Jarmo	lehtori, eläkeläinen
SDP	Vartiainen Jaana	päiväkodinjohtaja
Kesk	Vänninen Pia	restonomi (yamk), työllisyysasiantuntija
Vas	Yhtiö Oona	opiskelija
KD	Ylönen Olli	lähihoitaja
Kesk	Ylönen Päivi	opinto-ohjaaja, KM
Kok	Zengil Veysi	yrittäjä

KAUPUNGINHALLITUS 1.6.2025 - 31.12.2025, kv 2.6.2025 §61**Jäsen**

Pöyry Pekka, pj	opettaja, yrittäjä
Juhola Jatta, 1. vpj	projektikoordinaattori, YTM
Sensio Jani, 2. vpj	toimitusjohtaja, yrittäjä
Aho Eero	palomestari, insinööri
Honkamaa Tapio	filosofian maisteri
Kauppinen Heli	viestintäsuunnittelija, FM
Kähkönen-Valtola Suvi	yrittäjä, eläinlääketieteen lisansiaatti
Olkkonen Kirsi	agrologi
Pekonen Petri	maanviljelijä
Puntanen Anne	pääluottamusedustaja, lähihoitaja
Strengell Jarno	virastomestari, pääluottamusmies

Henkilökohtainen varajäsen

Kokkonen Anu	apulaisrehtori
Syrjäläinen Tuija	sosiaalityöntekijä
Barck Mika	majuri evp.
Rasola Niina	toimitusjohtaja
Nykänen Heikki	maaseutuyrittäjä
Lautamäki Jarmo	ympäristöinsinööri, villieläinhoitaja
Reponen Anna	ekonomi, yrittäjä
Hokkanen Marita	opettaja, eläkeläinen
Häkkinen Kati	hotelliyrittäjä, kirjailija
Humalamäki Olli	sosiaalityöntekijä
Tikkanen Petri	turvallisuusasiantuntija

KONSERNIJAOSTO 1.6.2025 -31.12.2025, kv 2.6.2025 §64**Jäsen**

Pöyry Pekka, pj	opettaja, yrittäjä
Reponen Anna, vpj	ekonomi, yrittäjä
Juhola Jatta	projektikoordinaattori, YTM
Olkkonen Kirsi	agrologi
Sensio Jani	toimitusjohtaja, yrittäjä

Henkilökohtainen varajäsen

Pekonen Petri	maanviljelijä
Kähkönen-Valtola Suvi	yrittäjä, eläinlääketieteen lisensiaatti
Puntanen Anne	pääluottamusedustaja, lähihoitaja
Kokkonen Anu	apulaisrehtori
Barck Mika	majuri evp.

HYVINVOINTILAUTAKUNTA 1.6.2025 - 31.12.2025, kv 2.6.2025 §66**Jäsen**

Humalamäki Olli, pj	sosiaalityöntekijä
Kaukonen Jyrki, vpj	erikoislääkäri, LT
Horn Teemu	yrittäjä
Kopperi Risto	näyttelijä, yrittäjä
Kurvinen Niklas	kotitalousopettaja, yrittäjä
Mattsson Emmi	opiskelija
Noponen Sari	opettaja FM
Sensio Sanna	päiväkodinjohtaja, yrittäjä
Turunen Tiina- Riikka	viestintäasiantuntija, kulttuurituottaja AMK

Henkilökohtaiset varajäsenet

Pöyry Lasse	vanhempi ekonomisti
Jalkanen Jari	KM, luokanopettaja
Lausas Ville	ravintolan vuoro esimies, baarimestari
Suominen Raija	eläkeläinen
Ylijoki Henri	torikauppias, eläkeläinen
Rahikainen Pirkko	päiväkodinjohtaja, KM
Idman- Mihailov Anne	opiskelija, artesaani
Kallioinen Silja	myyjä, opiskelija
Ollikainen Emmi, ero 10.11.2025 kv §132	opiskelija
Hokkanen Pia, 11.11.2025 alkaen kv §132	lähihoitaja
Tuunainen Elsa	
Rahikainen Ismo	
Vierikko jari	

Rajabi Abalfazl, nuorisovaltuuston edustaja
 Väisänen Kauko, vammaisneuvoston edustaja
 Särkkä-Wirth Tuija, vanhusneuvoston edustaja

SIVISTYSLAUTAKUNTA 2025-2027, kv 2.6.2025 §65**Jäsen**

Barck Mika, pj	majuri evp.
Lautamäki Jarmo, vpj	ympäristöinsinööri, villieläinhoitaja
Haverinen Mikko	hyvinvointikoordinaattori, LitM
Heiskanen Miska	opiskelija
Hämäläinen Reijo	mielenterveyshoitaja, eläkeläinen
Jakobsson Riina	sairaanhoitaja, kuntoutusohjaaja
Laine Virpi- Leena	hammaslääkäri
Tessieri Enrique	VTM
Torniainen Mari	lähihoitaja

Henkilökohtaiset varajäsenet

Marttinen Johannes	yrittäjä, hammasteknikko
Janhunen Katriina	opiskelija
Strengell Janne	henkilöstöpäällikkö
Kekkonen Matti	metsäasiantuntija
Savela Seppo	account manager
Stolyarova Arina	yrittäjä
Loukiainen Heidi	aluejohtaja
Hakkarainen Juha	nuohoojamestari
Orava Maarit	sairaanhoitaja, työsuojeluvaltuutettu

Valtola Pirkko Takuuniemi Tanja	yleislääketieteen erikoislääkäri sosionomi, lähihoitaja	Kontturi Helen Ropponen Anna	yrittäjä, kirjanpitäjä sairaanhoitaja, terveydenhoitaja
Puntanen Anne, Kh:n edustaja Matilainen Rita, vammaisneuvoston edustaja Kortelainen Alva, nuorisovaltuuston edustaja		Hurri Hanna-Noora, vammaisneuvoston varaedustaja Hussaini Taaban, nuorisovaltuuston varaedustaja	

KAUPUNKIKEHITYSLAUTAKUNTA 1.6.2025 - 31.12.2025, kv 2.6.2025 §67

Jäsen		Henkilökohtainen varajäsen	
Tikkanen Petri, pj	turvallisuusasiantuntija	Kohvakka Katja	myyjä
Väänänen Jaakko, vpj	metsätalousyrittäjä, eläkeläinen	Sihvonen Jari	aluepäällikkö
Hakala Kerttu	luonnonsuojeluasiantuntija	Forsström Anna	pedagoginen erityisasiantuntija
Heinänen Raimo	lähihoitaja	Liukkonen Toni	vartija
Hokkanen Marita	opettaja, eläkeläinen	Emmi Tissari,	maanviljelijä
		ero 6.10.2025 §119	
		Ruukonen Minna,	maatalousyrittäjä
		7.10.2025 alkaen, kv 6.10.2025 §119	
Härkönen Jukka	DI, myyntipäällikkö	Vaarasuo Janne	DI, kehitysinsinööri
Kosonen Mikko	palvelupäällikkö	Korhonen Janne	toimitusjohtaja
Rantalainen Anni	yrittäjä, lähihoitaja	Korhola Tiina	yo- merkonomi, esihenkilö
Saarelainen, Anna- Leena	sosionomi AMK, eläkeläinen	Pentikäinen Petri P.	bussinkuljettaja, toimittaja
ero 6.10.2025 §118			
Noponen Sari,	opettaja, FM		
7.10.2025 alkaen,			
kv 6.10.2025 §118			
Tullinen Hannu	eläkeläinen	Avikainen Kari	hitsaaja
Vartiainen Jaana	päiväkodin johtaja	Rusakko Susanna	vastuumyyjä, merkonomi
Pekonen Petri, kh:n edustaja			
Himanen Aija, vanhusneuvoston edustaja		Lehtinen Ari, vanhusneuvoston varaedustaja	
Petäjämäki Timo, vammaisneuvoston edustaja		Luusola Pirkko, vammaisneuvoston varaedustaja	
Pekonen Elsi, nuorisovaltuuston edustaja 2023-2025		Jalkanen Tuuli, nuorisovaltuuston varaedustaja	

KESKUSVAALILAUTAKUNTA 2025-2029, KV 2.6.2025 §62

Jäsen		Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä	
Harmoinen Taina, pj	MMM, TKI-asiantuntija	Salmi Jasmin	sosionomiopiskelija
Vuorinen Jarmo, vpj	yrittäjä, eläkeläinen	Soivanen Satu	digitoija, ekonomi
Grönlund Reijo	lehtori, eläkeläinen	Ylönen Hannu	eläkeläinen
Kontinen Leena	yhteiskuntatieteiden maisteri	Marttinen Jussi	muusikko
Heinikainen Ville	opiskelija, järjestösihteeri	Kauria Outi	varatuomari

KAUPUNGINVALTUUSTON VAALILAUTAKUNTA 2025-2029, KV 2.6.2025 §58

Jäsen		Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä	
Kervinen Jouko, pj	varatuomari	Reponen Anna	yrittäjä, ekonomi
Kallio Vesa, vpj	kansanedustaja	Hokkanen Marita	opettaja, eläkeläinen
Puntanen Anne	pääluottamus mies	Humalamäki Olli	sosiaalityöntekijä
Janhunen Katriina	opiskelija	Tuominen Lotta	yhteiskuntapolitiikan opiskelija
Liukkonen Tapani	kirurgian ja urologian erikoislääkäri, eläkeläinen	Riikonen Teuvo V	toiminnanjohtaja, kirjailija

MIKKELIN SEUDUN TYÖLLISYSLAUTAKUNTA 1.6.-31.12.2025, kv 2.6.2025 §76

Jäsen		Henkilökohtainen varajäsen	
Loukiainen Heidi, pj	aluejohtaja	Rasola Nina	toimitusjohtaja
Huhtinen Marjaana, vpj	Juva, sosionomi	Heinonen Mervi	
Hujala Anne	yhteiskuntatieteiden maisteri	Syväoja Pirjo	johtajaylihoitaja

Kvist Matias	asianhallinnan asiantuntija HTK	Pyrhönen Heikki	toiminnanjohtaja
Rahikainen Ville	palvelupäällikkö, ekonomi	Vuorinen Jarmo	yrittäjä, eläkeläinen
Strengell Janne	henkilöstöpäällikkö	Sihvonen Jari	aluepäällikkö
Lopperi Jaana	Mäntyharju, kehityspäällikkö	Lyytikäinen Juhani	
Montonen Marjo	Puumala, lähihoitaja	Partanen Sami	
Kuitunen Anni	Hirvensalmi, sairaanhoitaja	Ollikainen Petri	
Hokkanen Mikko	Kangasniemi,	Koskinen Kaija	
	yhteiskuntatieteiden yo		

ITÄ-SUOMEN POLIISILAITOKSEN POLIISIN NEUVOTTELUKUNTA 2025-2029, kv 2.6.2025 §80

Jäsen		Henkilökohtainen varajäsen	
Zengili Veysi	yrittäjä	Marttinen Johannes	hammasteknikko

TARKASTUSLAUTAKUNTA 1.6.2025 - 31.12.2025, KV 2.6.2025 §63

Jäsen		Henkilökohtainen varajäsen	
Sorvali Heikki, pj	yrittäjä	Pöntinen Vesa	yrittäjä, eläkeläinen
Lahtinen Anni, vpj	opiskelija	Korhonen Jonna	opiskelija
Hannukainen Sari	talouspäällikkö	Tuhkalainen Terhi	sairaalamikrobiologi
Hynninen Jukka	erikoisammattimies,	Liukkonen Markku,	talouspäällikkö, eläkeläinen
	sähköasentaja	ero 6.10.2025, kv §120	
		Taavitsainen Hannu,	vapaa toimittaja, YTM
		7.10.2025 alkaen, kv §120	
Kontturi Helen	yrittäjä, kirjanpitäjä	Orava Marita	vastaava yritysneuvoja
Panula-Ontto-	pääluottamusmies, filosofian	Heikkonen Susanna	merkonomi
Suuronen Anni	tohtori		
Savela Seppo	eccount manager	Mutttilainen Ola	aluemyyntipäällikkö, insinööri YAMK
Vänninen Pia	työllisyysasiantuntija	Elkharam Tiina	yrittäjä, eläkeläinen
Ylönen Hannu	yrittäjä, eläkeläinen	Parkkinen Pekka	autoilija

LUPA- JA VALVONTAJAOSTO 1.6.2025 - 31.12.2025, kv 2.6.2025 §68

Jäsen		Henkilökohtainen varajäsen	
Kekkonen Matti, pj	metsäasiantuntija	Heikkonen Susanna	merkonomi
Ruuth Noora, vpj	monialayrittäjä, MTI AMK	Paasonen Kirsi	agrologi
Isoaho Saara	asiakkuuspäällikkö	Rantalainen Anni	yrittäjä, lähihoitaja
Korhonen Tapani	eläkeläinen	Harmoinen Jorma	eläkeläinen
Sipilä Arto, yrittäjä	rakennusinsinööri AMK	Nalli Sami	LVI- insinööri

Tikkanen Petri,
kaupunkikehityslautakunnan edustaja, lautakunnan pj.
Tapani Varjus vanhusneuvoston edustaja
Lindstedt Otto, nuorisovaltuuston edustaja
Petäjämäki Timo, vammaisneuvoston edustaja

Hämäläinen Ari
Leppä Iida
Luusalo Pirkko

ANTTOLAN ALUEJOHTOKUNTA 2025-2029, kv 2.6.2025 §71

Jäsen	Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä
Parkkinen Nina, pj, ero 10.11.2025 kv §133	Korhonen Tapani
Andersson Markus, pj, 11.11.2025 alkaen kv §133	Kontinen Leena
Noponen Petri, vpj	Saarentaus Mira
Hakkarainen Monica	
Jakobsson Riina	
Martikainen Jyri	
Ripatti Teemu	
Saarelainen Anna-leena	

HAUKIVUOREN ALUEJOHTOKUNTA 2025-2029, kv 2.6.2025 §72

Jäsen

Ahokas Jari, pj
Rämö Kari, vpj
Jaakonen Kati
Kääriäinen Henna
Pöyhönen Mikko
Rantala Laura
Savela Seppo

Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä

Lendiera Susanna
Pöhlö Eljas
Saloviin Sanna

MIKKELIN PITÄJÄN ALUEJOHTOKUNTA 2025-2029, kv 2.6.2025 §73

Jäsen

Suominen Raija, pj
Paasonen Laura, vpj
Heikkilä Anja
Humalamäki Olli
Romo Lotta
Sihvonen Jari
Väisänen Heikki

Porrassalmi
Otava
Vehmaskylä
Rahula
Rahula
Visulahti
Ihastjärvi

Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä

Ehnrnrooth Yrjö
Kontio Heljä
Tarssanen Heikki

Porrassalmi
Harjumaa
Harjumaa

RISTIINAN ALUEJOHTOKUNTA 2025-2029, kv 2.6.2025 §74

Jäsen

Korhonen Hannu, pj
Tikkanen Petri, vpj
Himanen Vesa
Kontturi Helen
Pönniö-Kanerva Tarja
Syrjäläinen Tuija
Vartiainen Jaana

Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä

Heikkinen Markku
Parviainen Pasi
Hämäläinen Ulla

SUOMENNIEMEN ALUEJOHTOKUNTA 2025-2029, kv 2.6.2025 §75

Jäsen

Kurten Rauno, pj
Kiesilä Minna, vpj
Hämäläinen Kristiina
Kauria Henna
Naakka Jere
Rusakko Jan
Rusakko Susanna

Varajäsenet kutsumisjärjestyksessä

Kauria Kari
Tarhonen Terttu
Kiesilä Jari

OTAVIAN LIIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA 2025-2027, kv 2.6.2025 §69

Jäsen

Kokkonen Anu, pj
Hämäläinen Raija-
kaarina, vpj
Korhonen Jonna
Kurvinen Niklas
Lausas Ville
Liukkonen Markku
Ruhanen Seija- Liisa
Ylä- Jussila Lauri

apulaisrehtori
työnohjaaja
opiskelija
kotitalousopettaja, yrittäjä
vuoroesimies, baarimestari
talouspäällikkö, eläkeläinen
sairaanhoitaja
opettaja, henkilöstön edustaja

Henkilökohtainen varajäsen

Noponen Sari
Kolmisoppi Jenni
Paananen Pirjo
Ylönen Rauno
Viisterä Eetu
Husso Aki
Jakobsson Riina
Luostarinen Aki
opettaja FM
kieltenopettaja
ohjelmapäällikkö
toimittaja
myyntineuvottelija, yrittäjä
opiskelija
sairaanhoitaja, kuntoutusohjaaja
verkkokoulutus päällikkö,
henkilöstön varaedustaja

MIKKELIN VESILIIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA 2025-2027, kv 2.6.2025 §70

Jäsen

Kakriainen Markku, pj	maakuntaneuvos, insinööri
Jussi- Pekka Nina, vpj	päiväkodinjohtaja, varhaiskasvatuksen opettaja
Himanan Markku	eläkeläinen
Puhakka Paavo	DI, eläkeläinen
Rusakko Susanna	vastuumyyjä, merkonomi
Teittinen Siru	käyttöpäivystäjä, henkilöstön edustaja
Tikkanen Vesa, ero 6.10.2025 kv §121	eläkeläinen
Sihvonen Jari, 7.10.2025 kv §121	aluepäällikkö
Tuhkalainen Terhi	sairaalamikrobiologi

Henkilökohtainen varajäsen

Elkharam Tiina	yrittäjä, eläkeläinen
Jouhkimo Panu	diplomi- insinööri, hankepäällikkö
Tiainen Markku	lähihoitaja
Sirviö Erno	logistiikkainsinööri
Toijonen Merja	ennakointiasiantuntija
Heinonen Antti	verkotomestari, henkilöstön varaedustaja
Hujala Anne	yhteiskuntatieteiden maisteri
Sensio Sanna	päiväkodinjohtaja, yrittäjä

VAMMAISNEUVOSTO 2025-2029, kh 9.6.2025 §232

Jäsen

Petäjämäki Timo, pj	Mikkelin Seudun invalidit ry, E-S Allergia, Iho ja Astma ry
Matilainen Rita, vpj	Suomen Kipu ry
Hämäläinen Reijo	Etelä-Savon ADA ry
Luusalo Pirkko	Etelä-Savon Näkövammaiset ry
Paasonen Sanna	Mikkelin Kuurojen Yhdistys ry
Syrjä Emmi	Yhdenvertainen Etelä-Savo ry
Väisänen Kauko	Akson ry

Henkilökohtainen varajäsen

Jurva Marita	Mikkelin seudun Kehitysvammaisten Tuki ry
Kämppi Leena	Mikkelin Seudun Selkähdistys ry
Hurri Hanna-Noora	Etelä-Savon CP-Yhdistys ry
Viitala Riitta	Etelä-Savon Näkövammaiset ry
Rahikainen Ismp	Mikkelin seudun AVH-yhdistys ry
Pettinen Erkki	Akson ry
Tomminen Joni	Etelä-Savon CP-yhdistys ry

VANHUSNEUVOSTO 2025-2029, kh 9.6.2025 §233

Jäsen

Korhonen Risto, pj	Eläkeliiton Mikkelin yhdistys ry
Rönkkö Pirkko, vpj	Eläkeliiton Anttolan yhdistys ry
Himanan Aija	Eläkeliiton Mikkelin yhdistys ry
Hämäläinen Ari	Eläkeliiton Ristiinan yhdistys ry
Lahtinen Tuula	Mikkelin Seniorit ry
Rouhiainen Reino	Sotien 1939-1945 Etelä-Savon alueellinen Perinneyhdistys ry
Särkkä-Wirth Tuija	Mikkelin Seudun Opetusalan Seniorit ry
Varjus Tapani	Mikkelin Setlementti ry
Vierikko Jari	Eläkeliiton Mikkelin Seudun yhdistys ry

Henkilökohtainen varajäsen

Hannula Raija	Eläkeliiton Haukivuoren yhdistys ry
Pöyry Anna-Leena	Eläkeliiton Anttolan yhdistys ry
Lehtinen Ari	Naisvuoren Eläkkeensaajat ry
Kauppinen Helena	Eläkeliiton Ristiinan yhdistys ry
Joutsalainen Satu	Naisvuoren Eläkkeensaajat ry
Puhakka Paavo	Sotainvalidien Suur-Savon Perinneyhdistys ry
Grönlund Reijo	Mikkelin Seudun Opetusalan Seniorit ry
Korhonen Anna-Liisa	Mikkelin Seniorit ry
Korpela Jukka	Eläkeliiton Mikkelin Seudun yhdistys ry

KIINTEISTÖTOIMITUSTEN USKOTUT MIEHET 2025-2029. kv 2.6.2025 §79

Ruuth Noora	monialayrittäjä, MTI AMK
Lausas Ville	ravintolan vuoroiesimies, baarimestari
Hynninen Jukka	erikoisammattimies, sähköasentaja
Rouhiainen Vesa	maksatusasiantuntija
Muttialinen Ola a	luemyyntipäällikkö, insinööri YAMK
Kerttula Klaus	myyjä

ETELÄ-SAVON KÄRÄJÄOIKEUDEN LAUTAMIEHET 2025-2029, kv 2.6.2025 §78

Jäsen

Eskelinen Matti	DI, johtaja
Hagert Dimitri	yrittäjä
Hynninen Jukka	erikoisammattimies, sähköasentaja
Jalkanen Jari	KM, luokanopettaja

Juntto Katja	bioanalytikko, laboratoriohoitaja
Jämsen Raimo	restonomi
Kekkonen Matti	metsäasiantuntija
Rusakko Susanna	vastuumyyjä, merkonomi
Soljasalo Sini,	kulttuurisihteeri, sosionomi AMK
6.7.2025 asti, kv 8.9.2025 §111	
Jussi-Pekka Nina	päiväkodin johtaja, varhaiskasvatuksen opettaja
7.7.2025 alkaen, kv 8.9.2025 §111	
Ylönen Olli	lähihoitaja

MIKKELIN SEUDUN YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA 2025-2029, kv 8.9.2025 §110

Jäsen		Henkilökohtainen varajäsen	
Rantala Laura, pj	agrologi, maaseutuyrittäjä	Tarssanen Heikki	maaseutuyrittäjä
Liukkonen Jari, vpj	Mäntyharju	Partio Jaana	
Hokkanen Pia	lähihoitaja	Mattsson Emmi	opiskelija
Närhinen Maria	FM	Kallioinen Silja	opiskelija, myyjä
Räsänen Tarmo	Hirvensalmi	Luntta Sami	
Ylönen Olli	lähihoitaja	Nykänen Reijo	konepuuseppä
Nykänen Tapio	Kangasniemi	Luukkainen Kari	

JOHTORYHMÄ 1.6.2025-31.12.2025

Kinnunen Janne	kaupunginjohtaja, puheenjohtaja	
Liikanen Ari	hallintojohtaja	Konserni- ja elinvoimapalveluiden palvelualue, Hallinto- ja elinvoimapalvelut
Riihelä Jouni	tekninen johtaja	Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue
Tamlander Tiia	talousjohtaja	Konserni- ja elinvoimapalveluiden palvelualue, talouspalvelut
Siekinen Virpi	sivistysjohtaja	Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue
Mattila Petri	henkilöstöjohtaja	Konserni- ja elinvoimapalveluiden palvelualue, henkilöstöpalvelut
Hänninen Heidi	viestintä- ja markkinointipäällikkö, johtoryhmän sihteeri	
Kauranen Aki	strategia- ja kehityspäällikkö	
Paakki Timo	Miksei Oy:n toimitusjohtaja	johtoryhmän pysyvä asiantuntijajäsen

Kaupunginhallituksen edustajat lautakunnissa 1.6.2025-31.5.2027

Kaupunginhallitus nimesi § 230 / 9.6.2025 edustajakseen seuraavat henkilöt:

Sivistyslautakunta	Anne Puntanen
Hyvinvointilautakunta	Heli Kauppinen
Kaupunkikehityslautakunta	Petri Pekonen
Mikkelin seudun ympäristölautakunta	Eero Aho
Mikkelin seudun työllisyyslautakunta	Tapio Honkamaa

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys¹

Vuonna 2025 maailmantalous kasvoi edelleen, mutta kasvuvauhti hidastui ja kehitys oli alueittain epätasaista. Yhdysvalloissa talouskasvu vaimeni tullien ja inflaatiopaineiden heikentäessä kulutusta, vaikka yksityinen kulutus ja tekoälyyn liittyvät investoinnit tukivat kasvua. Euroalueella talous elpyi hitaasti ja epäyhtenäisesti: palvelusektori kehittyi suotuisammin kuin teollisuus, ja maiden väliset erot olivat suuria. Kiinassa kasvu hidastui kotimaisen kysynnän heikkouden ja kiinteistösektorin ongelmien vuoksi, vaikka vienti suuntautui aiempaa enemmän uusiin markkinoihin. Maailmankauppa kasvoi vuonna 2025 vielä kohtuullisen nopeasti, ja rahoitusmarkkinat pysyivät pääosin vakaina geopolitiittisista jännitteistä huolimatta.

Maailmantalous jatkaa kasvuaan epävarmuuksista huolimatta, mutta kasvu hidastuu lähivuosina ja maiden väliset erot ovat suuria. Euroalue elpyy varovaisesti kuluttajaluottamuksen vahvistuessa ja puolustus- sekä infrastruktuuri-investointien tukemana. Yhdysvalloissa kasvu hidastuu tullien, inflaatiopaineiden ja heikkenevän työmarkkinatilanteen vuoksi. Kiinassa kasvu vaimenee kotimaisen kysynnän ja kiinteistösektorin ongelmien rasittamana, vaikka vienti suuntautuu uusiin markkinoihin. Nousevat taloudet, erityisesti Intia, tukevat edelleen maailmantaloutta. Maailmankaupan näkymät ovat kokonaisuutena melko myönteiset, vaikka tavarakauppa heilahtelee ja geopolittiset jännitteet, kauppapolitiikka, sään ääri-ilmiöt sekä rahoitusmarkkinoiden riskit varjostavat kehitystä. Pidemmällä aikavälillä puolustusinvestoinnit ja tekoälyn tuottavuusvaikutukset voivat kuitenkin vahvistaa kasvua.

Vuonna 2025 Suomen talous ajautui uudelleen taantumaan, kun aiemmin alkanut toipuminen tyrehtyi ja tuotanto supistui kotimaisen kysynnän heikkouden vuoksi. Kotitalouksien kulutus pysyi edellisvuoden tasolla huolimatta tulojen kasvusta, sillä korkea epävarmuus, työttömyyden nousu, asuntovarallisuuden heikkeneminen sekä julkisen talouden sopeutustoimet lisäsivät säästämistä. Rakentaminen pysyi vaisuna, vaikka investoinneissa nähtiin jo käänne lievään kasvuun erityisesti energia-, puolustus- ja teollisuushankkeiden vetämänä. Ulkoinen kysyntä tuki taloutta odotettua paremmin: vienti kasvoi maailmantalouden ja -kaupan kohtuullisen kehityksen myötä, ja nettoviennin vaikutus kasvuun oli vielä positiivinen. Kokonaisuutena BKT kasvoi vuonna 2025 vain 0,2 prosenttia, työttömyys nousi nopeasti työvoiman tarjonnan kasvun vuoksi ja julkinen talous pysyi syvästi alijäämäisenä, mikä kiihdytti velkasuhteen nousua.

Suomessa palkansaajien nimelliset ansiot kasvoivat keskimäärin noin 2,9 prosenttia, kun sopimuskorotukset olivat edellisvuosia pienempiä, mutta inflaation hidastuminen johti reaali-palkkojen selkeään, noin 2,5 prosentin kasvuun. Työllisyyden heikkeneminen rajoitti palkkasumman kasvun noin kahteen prosenttiin. Uusien työehtosopimusten myötä palkkojen nousuvauhti kiihtyy vuonna 2026, jolloin nimellisansioiden arvioidaan kasvavan noin 3,6 prosenttia, ja sen jälkeen kehitys tasaantuu runsaan kolmen prosentin vauhtiin. Maltillisen inflaation ja työllisyyden asteittaisen paranemisen ansiosta reaali-palkat palautuvat keskimäärin vuoden 2021 tasolle vuonna 2027, samalla kun palkkasumman kasvu nopeutuu noin neljään prosenttiin vuodessa ja tukee talouskasvua lähivuosina.

Suomen talouden kasvu on ennustejaksolla maltillista mutta vakaata. BKT:n ennakoidaan kasvavan 1,1–1,5 prosenttia vuodessa vuosina 2025–2030, hidastuen 1,3 prosenttiin vuonna 2030. Työllisyysaste nousee 73,3 prosenttiin, työttömyys laskee 7,8 prosenttiin. Kuluttajahintojen nousu saavuttaa 2 prosentin tason vuonna 2029 ja pysyy sen tasolla vuonna 2030. Julkisen talouden näkymät pysyvät haasteellisina: julkisyhteisöjen rahoitusjäämä on alijäämäinen (-3,9 % BKT:sta 2025, -3,6 % 2030) ja julkinen velka kasvaa 89 prosentista 96,8 prosenttiin BKT:sta. Valtionhallinnon alijäämä on merkittävin, mutta kuntahallinnon alijäämä pienenee ennustejaksolla -0,5 prosentista -0,3 prosenttiin BKT:sta, mikä osoittaa kuntatalouden suhteellisen vakauden. Hyvinvointialueiden alijäämät ovat maltillisia, ja sosiaaliturvarahastot ovat ylijäämäisiä. Rakenteellinen jäämä pysyy noin -3,5 prosentissa, mikä korostaa julkisen talouden sopeutustarvetta myös pidemmällä aikavälillä.

Kuntahallinnon talous pysyy ennustejaksolla alijäämäisenä, noin 0,5 prosenttia BKT:stä vuosina 2025–2027, mutta alijäämän odotetaan supistuvan noin 0,3 prosenttiin BKT:stä vuoden 2027 jälkeen. Alijäämään vaikuttavat työvoimakustannusten nousu, investointipaineet ja valtionosuuksiin kohdistuneet leikkaukset. Kuntien kulut kasvavat erityisesti palkkakustannusten ja hintojen nousun vuoksi. Tulopohjan kehitykseen vaikuttavat syntyvyyden lasku, muuttoliike ja kuntakohtaiset erot; kasvukeskuksissa verotuloja ja investointitarpeita on runsaasti, muuttotappiokunnissa tulopohja heikkenee. Kuntien verotulot kasvavat maltillisesti. Keskipitkällä aikavälillä verotulojen kasvu nopeutuu suhdanteen parantuessa, mutta alijäämä ei kokonaan poistu, ja kuntahallinto pysyy lievästi alijäämäisenä suhteessa BKT:hen. Ennuste sisältää riskejä sekä meno- että tulopuolen kehityksestä esimerkiksi palvelutarpeen, sote-kiinteistöjen kustannusten ja työttömyyden vaikutusten kautta.

Vuoden 2025 marraskuussa työllisiä 15–74-vuotiaita oli 2,57 miljoonaa, eli lähes yhtä paljon kuin vuotta aiemmin,

¹ Lähteet: Valtiovarainministeriö: Taloudellinen katsaus, talvi 2025; Tilastokeskuksen työvoimatutkimus 2025, tiedote 23.12.2025.; Itä-Suomen elinvoimakeskus: Työllisyyskatsaus joulukuun 2025; Etelä-Savon maakuntaliitto: väestömuutosten ennakkotietoja 1.1.-31.12.2025.

mutta työttömiä oli 50 000 enemmän, yhteensä 276 000. Työllisyysaste 20–64-vuotiailla oli 75,6 prosenttia, eli pysyi lähes ennallaan, mutta miesten työllisyysaste nousi 0,6 prosenttiyksikköä ja naisten laski 0,9 prosenttiyksikköä. Työttömyysaste 15–74-vuotiailla nousi 8,1 prosentista 9,7 prosenttiin, ja nuorten (15–24-vuotiaiden) työttömyys kasvoi selvästi, 5 prosenttiyksikköä vuoden takaisesta, trendiluvun ollessa 23,1 prosenttia.

Etelä-Savon väkiluku ja työllisyys

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Etelä-Savon väkiluku 31.12.2025 oli 128 149. Se on 1227 henkilöä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Vähennemä on yli kaksinkertainen verrattuna vuoden 2024 vähenemään, joka oli 523 henkilöä. Luonnollinen väestömuutos, eli syntyvyyden ja kuolleisuuden erotus on negatiivinen noin -1376 henkilöä. Kuntien välinen nettomuutto on myös negatiivinen -834 henkilöä. Maahanmuuton hidastuminen edellisistä vuosista ei tasapainota negatiivista kehitystä samalla tavalla kuin edeltävinä vuosina, nettomaahanmuutto lisäsi väkilukua vain 153 henkilöllä. Ennakkoluku Mikkelin 31.12.2025 väestömäärästä on 51 549, joka on 341 asukasta vähemmän kuin vuoden 2024 lopun vahvistettu väkiluku.

Etelä-Savossa oli joulukuun 2025 lopussa 7 250 työtöntä työnhakijaa, joka on 127 henkilöä enemmän kuin vuotta aiemmin. Työnhakijoista on lomautettuna ollut 829 henkilöä, vuotta aikaisemmin lomautettujen määrä oli 901. Etelä-Savon työttömyysaste vuoden 2025 lopussa oli 13,1 prosenttia, kun koko maan osalta se oli 13,0 prosenttia. Edellisenä vuonna Etelä-Savon vastaava luku oli 12,8 prosenttia. Mikkelin kaupungin osalta työttömyysaste oli vuoden päättyessä 13,2 prosenttia.

1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Tässä toimintakertomuksen osassa selitetään keskeisiä toiminnallisia muutoksia kaupungin toiminnassa ja niiden vaikutuksia mm. eri vuosien tilinpäätöslukujen vertailukelpoisuuteen.

Työvoimapalvelu-uudistus

TE-palveluiden uudistus siirsi työllisyyspalvelut valtiolta kuntien vastuulle 1.1.2025 lukien. TE-toimiston ja ELY-keskuksen em. tehtävissä työskennellyt henkilökunta siirtyi vuoden 2025 alussa Mikkelin kaupungin palvelukseen. Vuoden 2025 lopussa Mikkelin seudun työllisyyslautakunnan alaisen henkilöstön määrä oli 71 henkilöä. Työ- ja elinkeinopalvelujen uudistuksen tarkoituksena on tuoda julkiset työnvälityspalvelut lähemmäs kuntalaisia ja asiakkaita. Tällä tarkoitetaan muun muassa parempaa yhteyttä työnantajiin ja yrityksiin, kuntien elinkeinojen kehittämistä työllisyysdenhoidon kautta, sekä kuntien veto- ja pitovoiman vahvistamista. Yhteistyöllä ja seudullisesti tuotetuilla palveluilla on mahdollista saavuttaa merkittäviä synergiaetuja. Mikkelin työllisyysalueella tuotetaan uudistuksen jälkeen työllisyyspalvelut Mikkelin lisäksi myös Hirvensalmen, Juvan, Kangasniemen, Mäntyharjun ja Puumalan kuntien alueelle.

Työllisyyspalveluiden ensimmäisen toimintavuoden osuus kaupungin ulkoisista toimintamenoista oli noin 7,3 miljoonaa euroa, sisäisten erien kanssa toimintakulut olivat 8,1 miljoonaa euroa. Muilta kunnilta laskutettujen kuntaosuuksien määrä oli noin 2,1 miljoonaa, jolloin Mikkelin kaupungin katettavaksi osuudeksi jäi noin 5,9 miljoonaa euroa. Kaupungille siirtyneen työllisyyspalveluiden henkilöstön lomapalkkavelka, noin 0,6 miljoonaa euroa, kirjattiin vuoden 2025 aloittavaan taseeseen saamiseksi valtiolta ja siirtovelaksi henkilöstölle kirjanpitolautakunnan antaman lausunnon ohjeistuksen mukaisesti. Siirtyneen henkilöstön lomapalkkavelan siirto ei vaikuttanut kaupungin tuloslaskelmaan.

Työllisyyspalveluiden järjestämisvastuun siirtymisen johdosta kuntien valtionosuuksia lisättiin uuden tehtävän rahoittamiseksi. Valtionosuuslisäykset tehtiin laskennallisesti. Mikkelin saama valtionosuuksien lisäys oli yhteensä noin 8,45 miljoonaa euroa, josta noin 5,9 miljoonaa muodostui TE-palveluiden tuottamisen rahoitukseen tarkoitetusta osuudesta ja 2,56 miljoonaa euroa kasvaneen työttömyysetuuksien rahoitusvastuun kompensatiosta. Palveluiden tuottamiseen tarkoitettu rahoitus osoittautui vuoden 2025 osalta riittäväksi, mutta työttömyysetuuksien aiempaa suurempi rahoitusvastuu ylitti kustannuksillaan valtionosuuksien kautta saadun kompensaaion. Mikkelin rahoitusvastuu työttömyysetuuksista kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna lähes 3,2 miljoonalla eurolla ollen suuruudeltaan noin 7 miljoonaa euroa. Kompensaaion suuruus määriteltiin vuoden 2023 toteumien perusteella, jolloin työllisyystilanne oli hyvin erilainen kuin vuoden 2025 aikana. Heikossa taloussuhdanteen tilanteessa kunnan mahdollisuudet vaikuttaa työllisyystilanteeseen ovat lopulta varsin rajalliset myös nykytilanteessa, jossa työllisyyspalvelut ovat kunnan järjestämisvastuulla.

Etelä-Savon Energia Oy:n vähemmistöosuuden myynti ja kaupasta saatujen varojen käyttö

Vuonna 2024 toteutunut kaupungin 100-prosenttisesti omistaman Etelä-Savon Energia Oy:n 49 %:n vähemmistö-

osuuden myynti paitsi näkyy vuoden 2024 tilinpäätöslaskelmissa, vaikuttaa seurannaisvaikutuksiltaan olennaisesti myös seuraavien vuosien taloustilanteeseen. Mikkelin kaupunginvaltuusto päätti 20.3.2023 § 41, että kaupungin taseessa oleva kumulatiivinen alijäämä katetaan Etelä-Savon Energia Oy:n vähemmistöosuuden myymisellä. Kaupunginvaltuusto valtuutti kaupunginhallituksen hyväksymään kaupan. Kaupunginhallitus hyväksyi vähemmistöosuuden myynnin sijoitusyhtiö abrdn plc:lle päätöksellään 6.11.2023 § 343. Kauppaan liittyen tehtäväksi sovitut yritysjärjestelyt liiketoimintasiirtoineen toteutettiin loppuvuoden 2023 ja alkuvuoden 2024 aikana, ja lopullinen kauppa päästiin toteuttamaan 1.3.2024.

Vuoden 2023 tilinpäätöksessä ollut 21,1 miljoonan euron kumulatiivinen alijäämä kääntyi 2024 tilinpäätöksessä 110,5 miljoonan euron kumulatiiviseksi ylijäämäksi. Kaupasta kokonaisuudessaan tuloutuneiden kassavirtojen määrä oli noin 191 miljoonaa euroa. Lopullinen myyntihinta kauppakirjan mukaisen adjustoinnin jälkeen oli 132,3 miljoonaa euroa. Tästä muodostui myytyjen osakkeiden 7,1 miljoonan euron tasearvo huomioiden 125,2 miljoonan euron myyntivoitto. Lisäksi kaupassa sovittiin lisäosingosta, jota yhtiö maksoi kaupungille 30,9 miljoonaa euroa. Siten tulosaikutus oli yhteensä 156,1 miljoonaa euroa. Tämä summa on esitetty vuoden 2024 tuloslaskelmassa satunnaisissa tuotoissa. Lisäksi ESE-konsernin yhtiöt maksoivat kaupungille järjestelyn yhteydessä takaisin niillä olleet konsernilainat, yhteensä 27,8 miljoonaa euroa.

Kaupunginvaltuusto päätti 11.12.2023 § 132, että energiaomaisuusjärjestelystä tuloutuvista varoista 100 miljoonaa euroa käytetään kaupungin lainojen ennakaiseen poismaksuun ja että loppuosa varoista sijoitetaan. Lainojen poismaksut toteutettiin tilikauden 2024 aikana, minkä seurauksena kaupungin lainakanta-tunnusluku pieneni vuoden 2024 tilinpäätöksessä 217 miljoonaan euroon, kun se vielä vuoden 2023 tilinpäätöksessä oli 315 miljoonaa euroa. Valtuuston 11.12.2023 § 132 päätöksen mukaisesti tehdyt sijoitukset, noin 90,9 miljoonaa euroa, näkyvät taseessa vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereissa. Sijoitusomaisuus arvostetaan taseessa hankintamenoonsa taikka sitä alhaisempaan käypään arvoon. Sijoituksia hallinnoi täyden valtakirjan periaatteella kolme kilpailutuksen kautta valittua varainhoitaja: Aktia, eQ Varainhoito ja Nordea. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt sijoitustoiminnan periaatteet 11.12.2023 § 131. Sijoitustoiminnan periaatteita tarkentava sijoitussuunnitelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 20.11.2023 § 352.

Kaupunginhallitukselle esiteltiin sijoitustoiminnan koontiraportti 31.12.2025 mukaisesta tilanteesta 9.2.2026 § 29. Raportissa sijoitussalkun todettiin noudattavan sijoitussuunnitelmassa määritellyjä riskienhallinnan periaatteita ja allokaatio rajoitteita.

Omaisuuksilaji	Markkina-arvo	Paino	3kk	6kk	12kk	YTD	Tuotto p.a	Alusta*
Käteinen	227 766 €	0,2%						
Korkosijoitukset	58 323 658 €	58,8%	0,6 %	1,8 %	3,9 %	3,9 %	4,2 %	5,9 %
High yield	5 717 849 €	5,8%	0,5 %	1,7 %	3,3 %	3,3 %	5,0 %	7,1 %
Investment grade	28 457 985 €	28,7%	0,4 %	1,6 %	3,6 %	3,6 %	4,3 %	6,0 %
Kehittyvien markkinoiden lainat	3 046 599 €	3,1%	1,6 %	5,0 %	9,7 %	9,7 %	6,2 %	8,7 %
Laajat korkorahastot	8 932 602 €	9,0%	0,6 %	2,5 %	4,8 %	4,8 %	4,3 %	5,8 %
Lyhyt korko	3 385 306 €	3,4%	1,9 %	3,8 %	9,1 %	9,1 %	8,7 %	12,2 %
Valtionlainat	8 783 317 €	8,8%	0,3 %	0,1 %	0,8 %	0,8 %	1,1 %	1,5 %
Osakesijoitukset	33 068 814 €	33,3%	4,6 %	10,8 %	11,1 %	11,1 %	13,9 %	19,8 %
Eurooppa	7 684 125 €	7,7%	5,2 %	8,6 %	18,9 %	18,9 %	13,4 %	19,0 %
Kehittyvät markkinat	3 476 507 €	3,5%	3,9 %	13,5 %	14,9 %	14,9 %	16,2 %	23,1 %
Maaailma	9 310 212 €	9,4%	4,0 %	11,0 %	7,2 %	7,2 %	13,9 %	19,8 %
Pohjois-Amerikka	9 637 974 €	9,7%	3,2 %	10,7 %	3,7 %	3,7 %	13,2 %	18,7 %
Suomi	2 959 995 €	3,0%	12,5 %	15,5 %	31,4 %	31,4 %	19,4 %	27,8 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset	7 627 053 €	7,7%	-0,1 %	1,1 %	0,2 %	0,2 %	3,0 %	4,0 %
Infrastruktuuri	485 058 €	0,5%	0,4 %	5,1 %	2,4 %	2,4 %	4,9 %	6,6 %
Kiinteistöt	3 920 878 €	4,0%	-1,4 %	-0,6 %	-2,8 %	-2,8 %	0,2 %	0,3 %
Private Credit	1 782 395 €	1,8%	1,6 %	2,8 %	5,0 %	5,0 %	5,7 %	7,0 %
Private Equity	1 438 722 €	1,4%	1,4 %	2,9 %	2,1 %	2,1 %	5,5 %	7,4 %
Yhteensä	99 247 292 €	100,0%	1,8 %	4,6 %	5,7 %	5,7 %	7,0 %	9,8 %

Sijoitustoiminnan tilanne 31.12.2025. * Alusta = alkaen 13.8.2024. Elokuussa 2024 sijoitustoimintaan kohdennettujen varojen tarkka kokonaismäärä oli 90 940 684,00 euroa.

Ennen varsinaisen sijoitustoiminnan käynnistymistä syksyllä 2024 oli sijoituksiin varattu summa kohdennettuna määräraikaistalletukseen, joka tuotti viiden kuukauden aikana kaupungille noin 1,5 miljoonan euron korkotuoton.

Verotulot

Vuoden 2025 verotulot toteutuivat odotettua heikompina. Työllisyyden kehitys ei saavuttanut valtakunnan hallituksen asettamia tavoitteita vaan työttömyys päinvastoin kasvoi, mikä näkyi heikkoina kunnallisveron kertyminä koko maassa. Koko maan kunnallisverokertymä ei lopulta kasvanut lainkaan vuoden 2025 aikana edelliseen vuoteen verrattuna. Myös Mikkelin kohdalla kunnallisveron kertymä kasvoi vain sadalla tuhannella eurolla edellisestä vuodesta.

Kunnallisveron ennustettua heikompaa kehitystä selittivät osin myös kunnallisverokertymien jaksotustekijät. Joulukuussa 2024 oikaistiin silloin arvioitua verovuoden 2024 kunnallisveron ryhmäosuutta positiivisesti noin 150 miljoonalla eurolla. Kun viime keväänä saatiin ensimmäisiä ennakkotietoa sittemmin valmistuneesta verovuodesta 2024, huomattiin, että kyseinen oikaisu oli perusteeton. Verovuoden 2024 kunnallisveroa oikaistiin negatiivisesti lopulta yli 150 miljoonan euron edestä viime vuoden aikana. Käytännössä vuodelle 2025 kuuluvaa verotuloa kohdistui siis edeltävälle vuodelle 2024.

Yhteisöveron odotettua heikompi toteuma selittyi pääosin verovuoden 2024 ennustettua heikommalla kehityksellä ja siten odotettua matalammilla lisäennakoilla alkuvuodesta 2025. Kiinteistöveron heikompi toteuma taas selittyy pääosin arvioitua alhaisemmillä verotusarvoilla sekä rakennusalan heikolla kysynnällä.

Alkuperäiseen vuoden 2025 talousarvioon oli verotulojen osalta sisällytetty kasvuohjelman toimenpiteiden toteuttamiseen liittyen miljoonan euron tavoite Kuntaliiton veroennustekehikon mukaisen näkymän päälle. Lopullinen verotulojen toteuma oli noin 4,5 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota alhaisempi ja lähes miljoonan muutettua talousarviota alhaisempi. Verotulojen merkittävästä alittumisesta huolimatta vuoden 2025 tulos oli selvästi sekä alkuperäistä että muutettua talousarviota parempi pääasiassa toimintakuluissa tapahtuneiden menoalitusten johdosta. Odotettua heikompi verotulokertymä edellyttää kuitenkin seuraavien vuosien veroennusteiden kriittistä tarkastelua, sillä taloussuhdanteen vaikutukset ulottunevat myös tulevien vuosien verotulokehitykseen.

	<i>TP2024</i>	<i>TA2025</i>	<i>Muutettu TA2025</i>	<i>TP2025</i>	<i>TP vs muutettu TA</i>	<i>Muutos 25 vs 24</i>
<i>Kunnan tulovero</i>	103 399 902	106 256 000	104 062 000	103 511 379	- 550 621	111 477
<i>Kiinteistövero</i>	23 278 186	24 305 000	23 569 000	22 693 100	- 875 900	- 585 086
<i>Osuus yhteisöveron tuotosta</i>	13 201 899	13 046 000	12 405 000	12 867 935	462 935	- 333 964
<i>Yhteensä</i>	139 879 986	143 607 000	140 036 000	139 072 414	- 963 586	- 807 572

Valtionosuudet

Hyvinvointialueuudistuksessa verotulojen lisäksi kunnilta vähennettiin myös valtionosuuksia. Ennen sote-uudistusta vuonna 2022 Mikkelin kaupunki sai valtionosuuksia 135,9 miljoonaa euroa. Uudistuksen jälkeen Mikkelin valtionosuudet ovat pudonneet noin kymmenykseen tästä. Kuntien valtionosuuksissa on toistaiseksi pysyvänä osana sote-uudistukseen sidottuja eriä, joiden etumerkki ja suuruus on riippuvainen kunnalta hyvinvointialueelle siirtyneiden sote-kustannusten ja niihin liittyneiden siirtyneiden laskennallisten tulojen keskinäisestä suhteesta. Mikkelin kohdalla siirtyneet kustannukset olivat selvästi siirtyneitä laskennallisia tuloja suuremmat, joten valtionosuuksien muutosrajoi-
tin ja siirtymätasaus ovat Mikkelillä voimakkaasti negatiiviset. Sote-erien vaikutus Mikkelin valtionosuuksiin vuonna 2025 oli noin 20,8 miljoonaa euroa negatiivinen.

Vuodesta 2025 alkaen kuntien valtionosuuksien määrään vaikuttaa työllisyyspalveluiden järjestämisvastuun siirto valtiolta kunnille. Tehtävän siirto rahoitetaan valtionosuuksilla. Uudistuksen yhteydessä myös kuntien rahoitusvas-
tuuta työttömyysetuuksista kasvatettiin selvästi aiemmasta, mikä osaltaan on myös laskennallisesti kompensoitu valtionosuuksilla. Mikkelin sai vuonna 2025 työllisyyspalvelu-uudistukseen liittyen yhteensä 8,45 miljoonaa euroa lisää valtionosuuksia. Tästä noin 5,9 miljoonan osuus on laskennallista TE-palveluiden rahoituksen osuutta ja reilu 2,5 mil-
joonaa euroa laskennallista kompensatiota kasvaviin työttömyysetuuskustannuksiin. Mikkelin kohdalla voidaan tode-
ta valtionosuusrahoituksen lisäyksen itse palvelutuotantoon olleen riittävä, sillä 5,9 miljoonan lisävaltionosuus riitti kattamaan Mikkelin maksuosuuden Mikkelin seudun työllisyyslautakunnan kustannuksista. Sen sijaan etuusmenojen rahoitusvastuun kompensatio jäi selvästi riittämättömäksi, sillä kustannukset kasvoivat edellisestä vuodesta noin 3,2 miljoonaa euroa. Kompensaation riittämättömyys johtuu pitkälti sen määrittämishetken paremmasta työllisyystilan-
teesta vuoteen 2025 verrattuna.

	TP2024	TA2025	Muutettu TA	TP2025
Peruspalvelujen valtionosuus ilman verotulojen tasausta	-14 956	-5 825	-5 797	-5 797
josta sote-erien vaikutus yhteensä	-20 056	-20 782	-20 782	-20 782
josta TE-uudistuksen VOS-rahoitus yhteensä	-	8 454	8 454	8 454
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	10 991	11 861	11 805	11 805
Verotulomenetysten korvaus	8 891	5 037	4 893	4 893
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	1 603	1 762	3 321	3 116
Valtionosuudet yhteensä	6 529	12 835	14 222	14 017

Arvon alentumiset ja muut poikkeukselliset erät

Tuloslaskelman poistoihin ja arvonalentumisiin on kirjattu tilikaudelle 2025 kertaluontoisia arvonalentumisia noin 1,7 miljoonaa euroa. Näistä alaskirjatulta arvoltaan suurimmat olivat Suomenniemen koulu 0,47 miljoonaa euroa, As Oy Pirttitie III osakkeiden rahastoitujen vastikkeiden osuus n. 0,4 miljoonaa euroa, Kiiskimäen päiväkeskus 0,3 miljoonaa euroa sekä Rouhialan koulu 0,3 miljoonaa euroa. Myös edellisellä tilikaudella tehtyjen kertaluontoisten arvonalentumiskirjausten määrä oli noin 1,7 miljoonaa euroa. Tällöin suurimmat alaskirjatut kohteet ovat Vuorikatu 19–23 eli nk. ESE-kortteli, 1,2 miljoonaa euroa, sekä Moisio koulu, noin 0,4 miljoonaa euroa.

Vuoden 2024 tilinpäätöksessä purettiin noin kahdella miljoonalla eurolla aiempina tilikausina rakennusten purkamiskustannuksia varten tehtyjä varauksia. Kohteet, joiden purkamista varten varaukset oli tehty, tulivat puretuiksi ja kustannukset toteutuivat tehtyjä varauksia pienempinä. Tämä vaikuttaa toimintamenojen vertailtavuuteen tilikausien 2025 ja 2024 välillä.

Vuoden 2025 tilinpäätöksen muihin rahoitustuottoihin sisältyy MPY Osuuskunnan jäsenilleen jakamaa ylijäämää 0,6 miljoonaa euroa. Kesäkuussa 2024 Itä-Suomen hallinto-oikeus antoi päätöksen koskien Vaalijalan kuntayhtymän ylijäämien palautusta jäsenkunnille. Palautuspäätös todettiin lailliseksi ja palautukset maksettiin kuntayhtymän entisille jäsenkunnille yhtymäkokouksen päätöksen mukaisesti. Mikkelin kaupungin osuus ylijäämistä oli 1,47 miljoonaa euroa, joka kirjattiin tilikaudella 2024 muihin rahoitustuottoihin.

Muita huomiota vertailukelpoisuudesta

Aiempien tilikausien tilinpäätöksiä tarkastellessa on syytä huomata, että taloustiedot eivät ole vertailukelpoisia vuotta 2023 aiempiin tilikausiin 1.1.2023 lukien toteutuneen hyvinvointialueuudistuksen vuoksi. Uudistuksessa sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastustoimen palvelujen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta hyvinvointialueille.

1.1.5 Henkilöstö

Kaupungin palveluksessa oli vuoden 2025 lopussa 1912 työntekijää, joka on 44 henkilöä enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Muutos johtuu työllisyysalueen perustamisesta. Muun muassa maataloustoimen vähennys pienentää työllisyysalueen perustamisen kokonaisvaikutusta kaupungin henkilöstömäärään. Vakinaiset palvelussuhteet lisääntyivät 58 ja määräaikaiset palvelussuhteet vähenivät 14 kappaletta. Tarkemmat henkilöstöä koskevat tiedot selviävät henkilöstökertomuksesta, joka julkaistaan erillisenä asiakirjana samassa aikataulussa tilinpäätöksen kanssa.

Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma vuonna 2025 oli 79 131 147 euroa, joka on noin 4,1 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna 2024 (76 038 526 euroa).

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ 2022-2025

	VAKINAISET				MÄÄRÄAIKAISET				HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ			
	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
KONSERNI- JA ELINVOIMA	196	184	191	188	19	16	20	7	215	200	211	195
Hallinto- ja elinvoimapaalvelut	68	64	63	60	7	12	16	4	75	76	79	64
Ruoka- ja puhtauspalvelut	128	120	128	128	12	4	4	3	140	124	132	131
YMPÄRISTÖPALVELUT	22	25	25	25	11	3	4	5	33	28	29	30
MLIN SEUD. TYÖLLISYYSALUE	0	0	0	69	0	0	0	2	0	0	0	71
SIVISTYS JA HYVINVOINTI	1055	1063	1040	1041	252	232	213	214	1307	1295	1253	1255
Kasvatus ja opetus, hallinto	5	5	6	7	1	1	0	0	6	6	6	7
Varhaiskasvatus	422	422	410	401	78	66	66	59	500	488	476	460
Perusopetus ja lukiot	521	523	506	513	151	146	130	134	672	669	636	647
Hyvinvointi ja osallisuus	107	113	118	120	22	19	17	21	129	132	135	141
ASUMINEN/TOIMINTAYMP.	231	221	214	205	47	54	55	50	278	275	269	255
Hallinto ja Kaupunkikehitys	43	43	43	43	3	6	4	4	46	49	47	47
Kaupunkiympäristö	34	34	35	36	2	3	1	0	36	37	36	36
Rakennusvalvonta	14	14	16	16	4	3	1	1	18	17	17	17
Maaseutu- ja lomituspalv.	140	130	120	110	38	42	49	45	178	172	169	155
LIIKELAITOKSET/TASEYKS.	242	90	92	92	50	12	14	14	292	102	106	106
Mikkelin Vesiliikelaitos	22	23	23	24	1	0	0	1	23	23	23	25
Mlin kaup. liikelaitos Otavia	59	67	69	68	16	12	14	13	75	79	83	81
Etelä-Savon pelastuslaitos	161	0	0	0	33	0	0	0	194	0	0	0
	1746	1583	1562	1620	379	317	306	292	2125	1900	1868	1912

	TYÖLLISTETYT			
	2022	2023	2024	2025
KONSERNI- JA ELINVOIMA	42	15	3	0
SIVISTYS JA HYVINVOINTI	12	22	8	0
ASUMINEN/TOIMINTAYMP.	2	2	0	0
OTAVIA	0	2	0	0
YHTEENSÄ	56	41	11	0

Lisäksi 31.12.2025

Kansalaisopiston tuntiopettajia	1
Sivutoimisia tunti- ja verkko-opettajia	39
Oppisopimussuhteisia	3

1.1.6 Ympäristötilinpäätös

Mikkelin kaupungin ympäristötilinpäätöksessä keskitytään esittämään taloudelliset tunnusluvut ja toiminnan toteutuminen suhteessa ympäristönsuojeluvaatimuksiin. Ympäristötilinpäätös kattaa pääosin Mikkelin kaupunkiorganisaation toimintayksiköitä koskevat ympäristötulot ja –menot sekä ympäristöinvestoinnit. Kaupunkikonsernin muut yksiköt eivät kuulu tähän tarkasteluun.

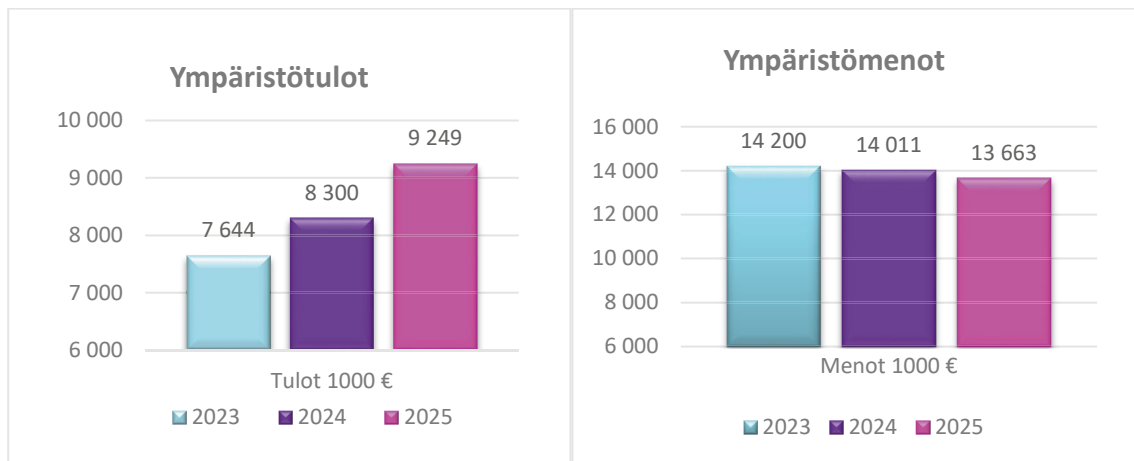
Ympäristötulot

Kaupungin yhteenlasketut ympäristötulot vuonna 2025 olivat 9,2 miljoonaa euroa, joka on 8,6 prosenttia kaupungin kaikista toimintatuloista. Asukasta kohden ympäristötuloja kertyi 179,4 euroa. Lähes kaikki tulot tulivat jätevesimaksuista (8 033 000 euroa), mikä on noin 86,9 prosenttia kaikista ympäristötuloista. Muita tuloja olivat mm. viranomais- tehtävien hoitamiseen liittyvät lupa- ja valvontamaksut noin 91 000 euroa ja hulevesimaksut 883 000 euroa.

Lisäksi SUP-korvausta on maksettu takautuvasti vuosilta 2023 ja 2024 yhteensä 192 000 euroa, koska tuottajavastuuseen perustuvat korvaukset maksetaan kunnille jälkikäteen niiden ilmoittamien edellisen vuoden jätehuolto- ja siivoukustunnusten perusteella.

Ympäristömenot

Vuonna 2025 ympäristömenot olivat 13,66 miljoonaa euroa, joka oli 5,2 prosenttia kaupungin kaikista toimintakuluista (sis. poistot). Asukasta kohden ympäristömenoja kertyi 265,1 euroa. Suurimmat menoerät olivat viemärlaitoksen poistot (29,4 %) ja jäteveden puhdistus (27,1 %), katujen pölyämisen ehkäisystä johtuvat kulut (118 000 euroa) sekä kunnan toiminnoista syntyvien jätteiden käsittelyyn ja liikenne- ym. alueiden puhtaanapitoon liittyvät kulut (430 000 euroa). Peruskoululaisten maksuttoman joukkoliikenteen menot olivat yhteensä noin 949 000 euroa. Lopetettujen kaatopaikkojen (Anttola, Haukivuori, Ristiina, Suomenniemi, Oravinmäki, Metsäsairilan vanha jätepenkka ja Tikkala) ylläpito, suotovesien jätevesimaksut ja velvoitetarkkailu sekä pilaantuneiden maiden menot olivat yhteensä noin 290 000 euroa. Ympäristömenoihin lasketaan myös ympäristönsuojeluun liittyvät verot ja veroluonteiset maksut, joita on jätevero, sähkövero ja polttoainevero.

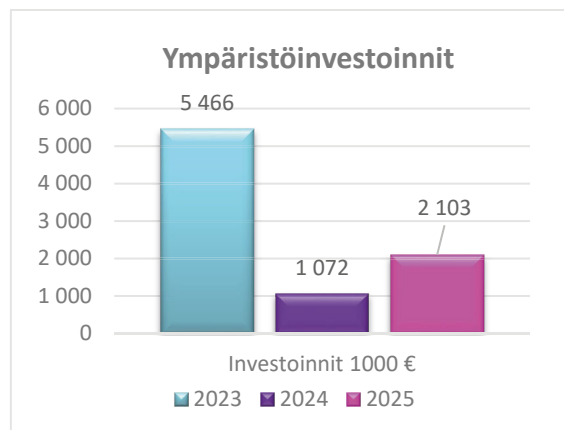

Investoinnit

Vesilaitoksen viemäriverkoston rakentamiseen ja saneeraukseen investoitiin yhteensä noin 486 000 euroa. Hulevesiohjelman saneerauskohteisiin investoitiin noin 462 000 euroa (Kattilansilta – Laajalampi, Tusku, Lähemäki – Peitsari, Launiala, Tuppurala, Nuijamies ja pienet kohteet). Keskustan alueen tulvariskikohteisiin investoitiin noin 457 000 euroa (sairaalan alue, Mannerheimintie, Hänninkentän pysäköintialue ja Porraskatu sekä Nuijamiestenkatu – Hevosmiehenkatu -alueet).

Energiatehokkuuteen tähtääviä investointeja olivat automaatiolaitteiden uusinnat lämmitysjärjestelmissä, joita olivat Rämälän koulun ja Rantakylän nuorisotalon lämmityksien muuttaminen öljystä ilmasta-veteen lämpöpumppu-järjestelmiin.

Anttolan päiväkodissa maalämmön rinnalla olleen öljylämmityksen tilalle vaihdettiin sähkökattila. Energiansäästölamppujen vaihtamisesta kirjattiin yhteensä 270 000 euroa. Virtaa Vuoksen vesistölle -hankkeessa rakennettiin sähköisten vesikulkuneuvojen latauspisteitä Ristiinan Kallioniemeen, Anttolan ja Mikkelin satamiin (nettomenoista huomioitu 50 % eli noin 32 000 euroa).

Ympäristötulot, -menot ja -investoinnit yhteensä

Taulukossa on esitetty ympäristönsuojeluluokittain vuoden 2025 ympäristötulot, -menot ja -investoinnit eriteltyinä verrattuna vuoden 2024 vastaaviin. Poistot ja ympäristövastuuvараuksista maksetut menot ovat mukana taulukon luvuissa.

Ympäristötulot, -menot ja -investoinnit	2025			2024		
	Tulot 1000 €	Menot 1000 €	Investoinnit 1000 €	Tulot 1000 €	Menot 1000 €	Investoinnit 1000 €
1. Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu		1 141			1 118	
2. Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	8 916	5 396	1 506	8 198	5 476	816
3. Jätehuolto ja roskaantumisen	242	861			836	
4. Maaperän ja pohjaveden suojelu		227			199	
5. Melun ja tärinän torjunta					0	
6. Luonnon- ja maisemansuojelu		149	40		94	
7. Ympäristönsuojeluun liittyvät viranomaistehtävät	91	399		102	365	
8. Ympäristönsuojelun edistäminen		357	557		657	256
9. Ympäristöperusteiset verot		684			779	
10. Ympäristönsuojelun poistot		4 450			4 487	
Yhteensä	9 249	13 663	2 103	8 300	14 011	1 072

Ympäristövastuuvaraus

Ympäristövastuu on aikaisemmista tapahtumista johtuva, ympäristöön liittyvä olemassa oleva velvoite, joka todennäköisesti tulee aiheuttamaan kuluja. Tällainen ympäristövastuuseen liittyvä vastainen kulu merkitään taseeseen joko pakollisena varauksena tai siirtovelkana. Pakollisten varausten kohdekohtainen tilanne oli 31.12.2025 noin 1,66 miljoonaa euroa, joka jakautuu 12 eri kohteeseen, esim. satamalahden alueet (noin 600 000 euroa), Laiturikatu 6 (n. 180 000 euroa) sekä Karjaportin ja Meijerin alueen (n. 168 000 euroa) tulevat kunnostamishankkeet sekä ympäristövastuuvarauksen nosto (55 000 euroa) kohteeseen Yrittäjänkatu 22. Kaikki kohteet, joihin on ympäristövastuuvaraus tehty, eivät ole aktiivisia joka vuosi. Ympäristövastuuvarauksista purettiin maaperän kunnostuksiin vuonna 2025 yhteensä noin 18 000 euroa.

1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Harmaan talouden torjunta

Mikkelin kaupungin harmaan talouden torjunta perustuu ennen kaikkea voimassa olevaan hankintasääntöön ja sisäiseen hankintaohjeeseen. Koko kaupunkikonsernin kattava hankintasääntö päivitettiin kaupunginhallituksessa 31.3.2025 § 134. Hankintasääntöä täydentää hankintasäännön liite A, jossa määritellään hankintapäätösten hankintatavat ja valtuudet sekä linjataan oikeudet hankintojen ulkoistuspäätöksistä. Kaupunkikonsernin hankintasäännön mukaan konsernin hankinnat on kilpailutettava sähköisellä kilpailutusjärjestelmällä ja kynnysarvon alittavat hankinnat pienhankintajärjestelmällä. Kaupungin mikrohankinnat (0–999 euroa) suoritetaan ensisijaisesti käytössä olevilla maksuaikakorteilla.

Hankintamenettelyn kautta valittavien sopimuskumppaneiden on toimitettava asiaankuuluvat tilaajavastuulain edellyttämät selvitykset sekä sopimuskumppaniksi tullessaan että tarvittavin osin myös sopimuskauden aikana. Hankintasopimuksia hallinnoidaan keskitetysti Cloudia Sopimus -järjestelmässä. Sopimuksissa kielletään alihankkijoiden ketjuttaminen, ja tarjouspyyntöihin kirjataan usein vaatimus, että tarjoajan oman työn osuus on oltava vähintään 50 prosenttia. Tietyissä tarjouspyynnöissä tarjoajilta edellytetään myös kartellivakuutusta, eli tarjoajan on vahvistettava, ettei se ole syyllistynyt elinkeinonharjoittajien välisiin kiellettyihin kilpailunrajoituksiin kyseistä palvelua koskevilla markkinoilla.

Mikkelin kaupunki julkaisee edellisten vuosien tapaan vuoden 2025 ostolaskudatansa huhtikuussa 2026. Tilinpäätöstä laadittaessa julkaisemisen tarkka päivämäärä ei ole tiedossa, mutta työ on käynnissä. Julkaistu aineisto kattaa vuoden 2025 ja sisältää niin palvelujen, aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot kuin muutkin ostolaskuina maksetut menot kaikilta toimialoilta. Ostolaskudatan julkaisulla Mikkelin kaupunki haluaa osaltaan olla mukana julkisen varojenkäytön avoimuuden ja toiminnan läpinäkyvyyden lisäämisessä. Mikkeli toimi pilottiorganisaationa Valtiokonttorin Hankintatietovaranto-pilotissa vuonna 2025.

Sidonnaisuusrekisteri

Mikkelin kaupunki kerää kuntalain 84 §:n edellyttämällä tavalla tietyiltä luottamushenkilöiltä ja viranhaltijoilta ilmoitukset näiden sidonnaisuuksista. Mikkelin kaupungin hallintosäännön 85 §:n mukaan tarkastuslautakunta on kaupungin sidonnaisuusrekisterin ylläpitäjä. Tarkastuslautakunta huolehtii sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta kaupungin verkkosivuilla ja saattaa sidonnaisuusilmoitukset kaupunginvaltuustolle tiedoksi kerran vuodessa.

Ihmisoikeusasiat

Mikkelin kaupunki noudattaa kuntia koskevia velvoitteita ihmisoikeusasioissa. Ihmisoikeudet huomioidaan kaupungin toiminnassa ja päätöksenteossa kokonaisvaltaisesti. Erityisryhmien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä; kaupungissa toimii vanhus- ja vammaisneuvosto, nuorisovaltuusto sekä lasten parlamentti.

1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Mikkelin kaupungin vuoden 2024 tilinpäätös oli historiallisen vahva Etelä-Savon Energia Oy:n vähemmistöosuuden myymisen johdosta. Tuloslaskelma oli 131,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen vielä 27 miljoonan euron investointivarausten jälkeen. Taseessa vuodesta 2018 olleet kumulatiiviset alijäämät saatiin viimein katettua ja käännettyä 110,5 miljoonan euron ylijäämäpuskuriksi. Omistusjärjestelystä tuloutuneilla varoilla kaupunki pienensi lainakantaansa 100 miljoonalla eurolla, loput kassaan tuloutuneista noin 191 miljoonasta eurosta kohdistettiin sijoituksiin, joiden markkina-arvo on kasvanut kiitettävästi.

Kumulatiivisten alijäämien kattaminen ei olisi ollut mahdollista ilman toteutettua energiaomaisuusjärjestelyä. Ratkaisun myötä kaupungin korkokulut ovat aiempaa pienemmät keventyneen lainasalkun ansiosta, ja sijoitusomaisuudesta on mahdollista saada tuloja palvelutuotannon rahoittamiseen. Vuosittaiset korkokulut ovat noin kaksi miljoonaa euroa alhaisemmalla tasolla, ja vuonna 2025 sijoituksista tuloutui lähes kahden miljoonan euron tuotot. Valtuuston 10.11.2025 hyväksymässä taloussuunnitelmassa 2026–2029 yhdenkään vuoden tulos ei olisi positiivinen ilman energiaomaisuusjärjestelyn positiivisia tulosvaikutuksia. Vuoden 2026 talousarvio on saatu valmisteltua niukasti ylijäämäiseksi, käytännössä nollatulokseen (+ 22 500 e). Suunnitelmavuosina 2027–2029 tuloslaskelma on 0,6–1,0 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

Vuoden 2025 ylijäämäisen tuloksen myötä taseen kumulatiivinen ylijäämä kasvoi 2,6 miljoonalla 113,1 miljoonaan euroon. Tilikauden tulos muodostui ennusteita paremmaksi, vaikka verotulot jäivät selvästi odotuksia alhaisemmiksi. Verotulojen heikompi kehitys tulee heijastumaan myös kuluvaan vuoteen aiemmin odotettua heikomman tasoisena kehityksenä. Alkuvuodesta 2026 muodostettujen arvioiden mukaan kuluvaan vuoden talousarvio on kuitenkin edelleen tasapainotettavissa alkuperäisen noin nollatuloksen tasoon vuoden 2025 tilinpäätöstoteumiin perustuvilla talousarviomuutoksilla. Talousarviomuutokset on määrä viedä toimielinkäsittelyyn vuoden 2026 ensimmäisen kvartaalin talouden seurantaraportin käsittelyn yhteydessä. Perusratkaisu on esitelty kaupunginhallitukselle helmikuun suunnittelukokouksessa ja korjausten suunnitellut kohdennukset 16.3.2026 kokouksessa.

Loppuvuodesta 2025 hyväksytyn vuoden 2026 talousarvion ja taloussuunnitelman liikkumavara on käyttötalouden näkökulmasta kapeahko, vaikka kokonaisuus onnistuttiinkin valmistelevaan tasapainoon. Verotulojen kehitys riippuu vahvasti taloussuhdanteesta ja työllisyystilanteesta. Pidemmällä aikavälillä lasten määrän varsin jyrkästi ennustetulla vähenemisellä on merkittävä ja suora vaikutus mm. varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen, kun ko. palveluiden piirissä olevien lasten määrä väistämättä vähentyy. Lasten määrän väheneminen vaikuttaa laskevasti myös kaupungin valtionosuuksiin, joihin saattaa tulevana vuosina kohdistua lisäksi leikkauspaineita valtiontalouden suuren sopeutustarpeen vuoksi. TE-palveluiden uudistus siirsi työllisyyttä ja elinvoimaa edistävät palvelut valtiolta kuntien vastuulle 1.1.2025 lukien. Samalla kuntien rahoitusosuutta työttömyysetuuksista kasvatettiin tuntuvasti. Taloudellisesti TE-uudistus lisäsi kuntien suhdanneherkkyyttä, mikä konkretisoitui heti vuonna 2025; Mikkelin työttömyysetuusmenojen rahoitusvastuun kasvuun laskennallisesti saama 2,56 miljoonan euron valtionosuuslisäys ei riittänyt kattamaan lähes 3,2 miljoonan euron maksuosuuden kasvua.

Käyttötalouden tasapainottaminen jatkuu siten myös tulevana vuosina, ja tasapainotustoimiin sitoutuminen myös jatkossa on ehdottoman tärkeää. Suunnitelma käyttötalouden tasapainottamisesta on kolmeosainen. Alijäämien kattamisen lisäksi energiaratkaisulla tavoitellaan helpotusta jokavuotiseen käyttötalouteen korkokulujen laskun ja sijoitustuottojen kautta, sillä järjestelystä saaduilla tuloutuksilla kevennettiin kaupungin lainasalkkua 100 miljoonalla eurolla ja sijoitettiin noin 91 miljoonaa euroa. Kaupungin kasvuohjelmalla tavoitellaan aluetalouden kasvun ja elinkeinoelämän vilkastumisen kautta elinvoiman kohentumista ja kaupungille kasvavia verotuloja. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Mikkelin kasvuohjelman 11.12.2023 § 134. Kolmantena osa-alueena kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.12.2023 § 137 kolmen miljoonan euron pysyviin säästöihin tähtäävän säästöohjelman vuosille 2024–2026. Tällä kokonaisuudella tavoitellaan käyttötalouden tasapainoa vuodesta 2026 alkaen. Vuoden 2026 talousarvio sisältää 1,6 miljoonalla eurolla tasapainotustoimenpiteitä. Tarkempi selostus tasapainotustoimenpiteistä ja niiden toteutumisesta vuoden 2025 aikana on luettavissa toimintakertomuksen kohdasta 1.7.2.

Sote-uudistuksen jälkeen Mikkelin kaupungin valtionosuuksien määrä on painunut alhaiseksi valtionosuusjärjestelmään jääneiden, Mikkelin kohdalla voimakkaasti negatiivisten sote-erien takia. Uudistus siis kohteli kuntia hyvin eriar-

voisesti, ja Mikkeli on selvästi uudistuksesta kärsivien kaupunkien joukossa, vaikka lähtökohtaisesti sote-uudistuksen piti tuoda helpotusta kuntien talouspaineisiin. Valtionosuusjärjestelmän uudistus kaatui loppuvuodesta 2025, ja sen toteutumista joudutaan odottamaan seuraavaan vaalikauteen. Mikkelin kannalta edullisella tavalla toteutuessaan valtionosuusjärjestelmän uudistus voisi tuoda kaupungin vuosittaiseen käyttötalouteen useamman miljoonan euron helpotuksen. Viimeisessä julkaistussa kompromissilaskelmaversiossa, josta neuvoteltiin juuri ennen valtionosuusudistuksen kaatumista, Mikkelin valtionosuudet olisivat nousseet noin neljällä miljoonalla eurolla.

Ennen vuotta 2022 kaupungin investointien tulorahoitusaste oli vuosien ajan selvästi koko maan kuntien keskiarvoa matalammalla tasolla. Käyttötalouden epätasapainon lisäksi myös tulorahoitukseen nähden hyvin suuret investoinnit ovat osaltaan vaikuttaneet kaupungin lainakannan jatkuvaan kasvuun. Myös omavaraisuusaste oli vuoden 2023 tilinpäätökseen saakka heikolla tasolla. Vuonna 2024 lainakanta pieneni lähes kolmanneksella energiaomaisuusjärjestelystä tuloutuneilla varoilla toteutetun lainasalkun kevennyksen myötä. Riskinä kuitenkin on, että lainamäärä lähtee uudelleen nousuun tulevana vuosina; etenkin investointipaineet ovat tulevinakin vuosina varsin suuret taloudellisiin reunaehtoihin nähden. Tämän ehkäisemiseksi on käyttötalouden tasapainotuksen ohella kiinnitettävä huomiota myös tulevien vuosien investointitasoon. Nettoinvestointien määrän sovittaminen kaupungin taloudelliseen tilanteeseen ja kantokykyyn sopivaksi vähintäänkin taloussuunnitelmakausien tasolla tarkasteltuna onkin jatkossa ensiarvoisen tärkeää, mutta samalla varsin haastavaa mittavan korjausvelan ja uusien investointitarpeiden vuoksi. Meneillään olevan taloussuunnitelmakauden suurin yksittäinen investointihanke on itäisen alueen päiväkotij- ja kouluratkaisu, johon on vuoden 2024 tilinpäätöksessä tehty 27 miljoonan euron investointivaraus. Toisaalta mikäli kyseinen hanke ei toteutuisi, vaatisivat alueen nykyisin käytössä olevat rakennukset huomattavia peruskorjausinvestointeja tulevana vuosina.

Mikkelin tulisi pyrkiä painottamaan investointiohjelmissaan hankkeita, jotka tuottavat säästöjä tai lisätuloja käyttötalouteen, vähentävät merkittävästi korjausvelkaa tai tuovat myönteisiä elinvoimavaikutuksia alueelle. Vahva vuosikate ja investointien hallinta antavat yhdessä edellytykset kattaa myös tulevia investointeja tulorahoituksella, jotta velkaantumista voitaisiin hillitä.

Talouden yleinen kokonaiskuva sisältää energiajärjestelyn myötä kohentuneen kaupungin taloustilanteen myötä monia myönteisiä seikkoja ja mahdollisuuksia. Naton maavoimien alaesikunnan sijoittuminen Mikkeliin on avannut aivan uusia kansainvälisiä mahdollisuuksia ja tuonut kaupungille uudenlaista tunnettuutta, joilta toivotaan tulevaisuudessa myönteisiä seurannaisvaikutuksia myös esimerkiksi seudun elinvoimaan ja aluetalouteen. Kokonaisturvallisuuden Päämajakaupunki -ohjelmalla edistetään Mikkelin profiloitumista kansalaisyhteiskunnan resilienssin osaamiskeskittymänä. Lisäksi Mikkeliissä meneillään oleva energiaintensiivisen teollisuuden investointiselvitysten buumi jatkuu, ja sen toivotaan tuovan alueelle uusia investointeja ja työpaikkoja.

Toisaalta talouden tilannekuvassa on nähtävissä myös useampia epävarmuutta aiheuttavia tekijöitä ja haasteita. Työtä talouden pysyvän tasapainon saavuttamiseksi ja kaupungin kasvuohjelman toimenpiteiden toteuttamiseksi on jatkettava määrätietoisesti. Tiukan kulukurin ohella lähitulevaisuudessa korostuu elinvoiman vahvistaminen ja sitä kautta tulopohjan laajentaminen sekä verotulojen paremman kehityksen turvaaminen. Kaupungin merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja arvioidaan toimintakertomuksen seuraavassa kappaleessa. Ne ovat olennainen osa kaupungin tulevaisuudennäkymää.

1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Strategiset riskit

Strategisissa riskeissä Mikkelin kaupungin suurin haaste on väestörakenteen muutoksen ja muuttoliikkeen aiheuttama muutospaine palvelurakenteisiin, palveluiden saatavuuteen ja niiden rahoitukseen. Tilastokeskuksen ennakoluku Mikkelin 31.12.2025 väestömäärästä on 51 549, joka on 341 henkilöä vähemmän kuin vahvistettu väkiluku 31.12.2024 (51 890). Tilastokeskuksen viimeisimmässä kuntakohtaisessa väestöennusteessa Mikkelin vuoden 2030 väestömääräksi ennustetaan 50 364 asukasta, vuoden 2040 väestömääräksi 48 119 ja vuoden 2045 väestömääräksi 47 305 asukasta. Vähennemässä ovat lasten, nuorten ja työssäkäyvien ikäluokkien edustajat, kun taas yli 65-vuotiaiden määrän ennustetaan hieman kasvavan. Erityisesti lasten ja nuorten, mutta myös työssäkäyvän väestönosan määrien vähentyminen tulevat aiheuttamaan muutoksia kaupungin palveluiden kysyntään, mihin kaupungin on pystyttävä ennakoiden sopeutumaan. Lasten ja nuorten vähentyminen vaikuttaa myös kaupungin saamiin valtionosuuksiin ja työssäkäyvän väestönosan pienentyminen vaikuttaa todennäköisesti laskevasti kaupungin saamiin verotuloihin. Toisaalta esimerkiksi määrätietoista elinvoimatyötä toteuttamalla Mikkelin on mahdollista pyrkiä myös ennusteita parempaan kehitykseen.

Taloudelliset riskit

Kuntien talousnäkökulma on jo vuodesta 2020 alkaen ollut epävarma ja epäselvä. Epävarmuus on jatkunut useamman vuoden sen aiheuttamien syiden vaihtuessa. Globaaleja tekijöitä ovat olleet korona ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan. Kansallisena muutoksena sote-uudistus on aiheuttanut paljon epävarmuutta kuntien tulevaisuuden taloudelliseen näkökulmaan. Korona ei enää akuutisti vaikuta kuntatalouteen, mutta Ukrainan tilanne, tilinpäätöstä laadittaessa syttynyt Iranin sota ja muutenkin laajalle levinnyt geopoliittinen epävakaus jatkuu, eikä tilanteen kehityssuuntaa voi yksiselitteisesti vielä arvioida. Levottomuudet aiheuttavat heilahteluja myös eri hyödykkeiden hintoihin ja rahamarkkinoihin, vaikuttaen siten myös kuntien talouteen. Sote-uudistukseen liittyvä rahoituksen taso on vakiintunut, mutta se on sisältänyt kuntien kannalta epämiellyttäviä yllätyksiä. Järjestelmää tulisi muuttaa oikeudenmukaisempaan ja kestävämpään suuntaan. Nykyisessä rahoituksen muodossa sote-uudistus on Mikkelin taloudelle pysyvä ongelma.

Syksyllä 2024 kuntien valtionosuusuudistusta ilmoitettiin lykättävän vuodelle, ja loppuvuodesta 2025 sen ilmoitettiin kaatuneen kokonaan. Valtionosuusjärjestelmän uudistamista joudutaan siis odottamaan seuraavien eduskuntavaalien jälkeiseen aikaan. Alkuperäisen suunnitelman mukaan valtionosuusjärjestelmää oltiin uudistamassa siten, että uusi valtionosuuslaskenta olisi tullut voimaan vuodesta 2026 alkaen. Mikkeli valtionosuusuudistuksen kariutuminen on suuri vahinko, sillä nykyisessä sote-erät sisältävässä valtionosuuslaskennassa Mikkeli on häviäjien joukossa. Vuosittaiset negatiiviset sote-erät valtionosuuksissa ovat Mikkelin kohdalla lähes 21 miljoonaa euroa. Viimeisessä julkaistussa kompromissilaskelmaversiossa, josta neuvoteltiin juuri ennen valtionosuusuudistuksen kaatumista, Mikkelin valtionosuudet olisivat kasvaneet noin neljällä miljoonalla eurolla.

Mikkelin kaupunki toimii seudun työllisyyspalveluiden vastuukuntana. Mikkelin seudun työllisyyslautakunta on vuoden 2025 alusta lukien vastannut valtiolta kunnille siirtyneistä julkisista työvoimapalveluista Mikkeli, Hirven-
salmella, Juvalla, Kangasniemellä, Mäntyharjussa ja Puumalassa. Kyse on uudesta valtionosuustehtävästä, jonka kustannukset jaetaan työllisyysalueen kuntien solmiman vastuukuntasopimuksen mukaisesti. Uudistus antaa lisää työkaluja työllisyyden edistämiseen ja tuo palvelut lähemmäs kuntalaisia lisäten työvoimapalvelujen saavutettavuutta ja vaikuttavuutta. Uudistukseen liittyy kuitenkin myös taloudellinen riski ja aiempaa suurempi suhdanneherkkyys; uudistuksessa kunnille siirrettiin aiempaa suurempi vastuu työttömyysturvan rahoituksesta, ja vasta ensimmäiset toimintavuodet näyttävät, millaiselle tasolle koko työllisyyspalveluiden palvelutuotannon kustannukset asettuvat suhteessa palveluiden rahoittamiseksi saatuihin valtionosuuslisäyksiin. Erityisesti työttömyysetuusmenojen kasvaneeseen rahoitusvastuuseen suhteessa siitä valtionosuuksissa saatavaan kompensatioon liittyy taloudellinen riski, sillä jo ennen uudistusta Mikkelin työmarkkinatuen kuntaosuus eli nk. TMT-maksu on tyypillisesti ylittänyt siihen talousarviossa tehdyt varaukset. Ensimmäisenä toimintavuonna 2025 valtionosuuksissa etuusmenojen kasvuun saatu kompensatio ei riittänyt kattamaan lisääntyneitä kustannuksia. Laskennallisesti etuusmenojen kasvuun saadun kompensatian määrä oli reilu 2,5 miljoonaa euroa, ja kustannukset kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 3,2 miljoonalla eurolla. Taloudellinen riski realisoitui näin ollen heti ensimmäisenä uudistuksen jälkeisenä vuotena.

Vuoden 2025 verotulot toteutuivat heikon taloussuhdanteen ja työllisyyden odotettua heikomman kehityksen myötä selvästi budjetoitua heikompina. Myös tulevien vuosien kohdalla verotulojen kehitys näyttää riskinä, mikäli talouden yleisvire ei lähde kohenemaan ja työllisyys kehittymään suotuisammin.

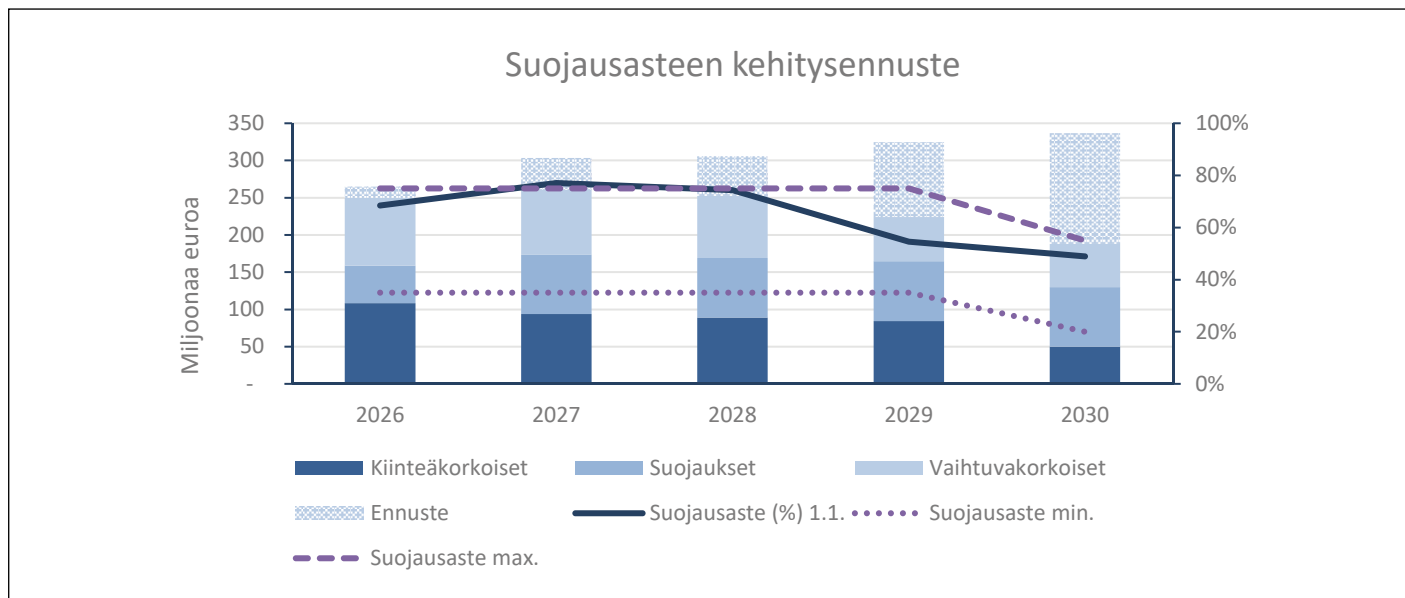
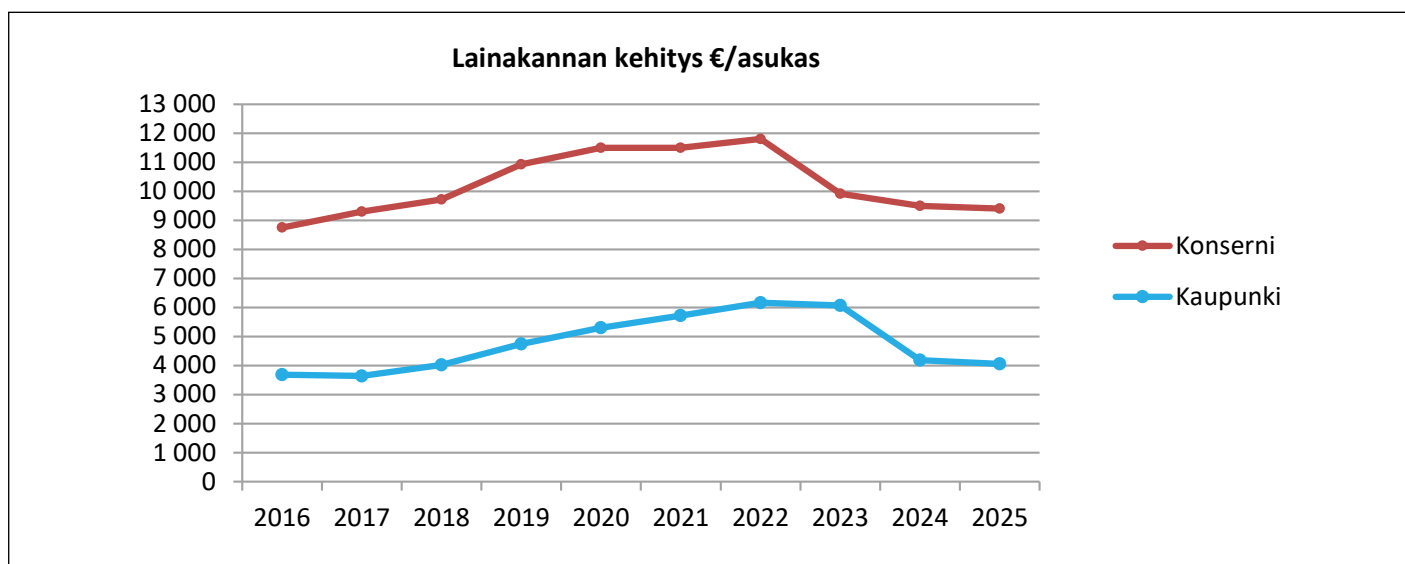
Mikkelin kaupunki sai vuodesta 2018 tilinpäätöksestä alkaen taseeseen kertyneet kumulatiiviset alijäämät katettua vuoden 2024 alkupuolella, kun aiemmin 100-prosenttisesti omistetun Etelä-Savon Energia Oy:n 49 prosentin vähemmistöosuuden kauppa toteutui. Energiaomaisuusjärjestelyn myötä Mikkeli sai taseeseensa vahvan, yli 110 miljoonan euron kumulatiivisen ylijäämän taloudelliseksi puskuriksi eikä joutunut nk. kriisikuntamenettelyyn. Järjestelystä tuloutuneilla kassavaroilla kevennettiin kaupungin lainasalkkua 100 miljoonalla eurolla, loput n. 91 miljoonaa euroa kohdistettiin kohtuullisen riskin sijoituksiin varainhoitajien kautta. Näiden ratkaisujen tarkoituksena ja tavoitteena on helpottaa tulevien vuosien palvelutuotannon rahoitusta korkokustannusten laskun ja rahoitustuottojen kasvun kautta alati kiristyvissä taloudellisissa olosuhteissa ja epävarmassa toimintaympäristössä.

Syksyllä 2024 käynnistetty sijoitustoiminta tuo mukanaan uudenlaisen taloudellisen riskin Mikkelin kaupungin toimintaympäristöön, sillä kaupunki ei ole aiemmin harjoittanut sijoitustoimintaa. Riskiä hallitaan valtuuston hyväksymiin sijoitustoiminnan perusteisiin ja kaupunginhallituksen hyväksymään tarkemman tason sijoitussuunnitelmaan sisällytetyillä riskienhallinnan ohjeistuksilla, kuten hajauttamisella, omaisuusluokkien minimi- ja maksimirajoituksilla ja muilla sijoitustoiminnan rajoitteilla sekä likviditeetin turvaamiseen liittyvillä vaatimuksilla. Ammattimaisen sijoitustoiminnan varmistamiseksi sijoitustoiminta on annettu kilpailutuksen kautta solmituilla varainhoidon sopimuksilla kolmelle ulkoistetulle varainhoitajalle, jotka hoitavat salkkuja täyden valtakirjan omaisuudenhoitosopimuksilla.

Energiaomaisuusjärjestelystä tuloutuneiden varojen toinen käyttökohde, lainojen ennenaikainen poismaksu 100 miljoonalla eurolla, tähtää korkoriskin ja korkokustannusten pienentämiseen. Riskinä lainamäärän uudelle kasvuun kuitenkin tulevien vuosien suurehko investointipaine ja siten raskas investointiohjelma. Lainamäärän hallinta vaatii käyttötalouden osalta riittävän korkean vuosikatteen saavuttamista, jotta tulorahoituksella voidaan kattaa tarvittavat investoinnit. Samaan aikaan investointeja on tarkasteltava kriittisesti ja niitä on toteutettava harkiten.

Vuoden 2025 tilinpäätöksessä kaupunkikonsernin lainakanta on 484,8 miljoonaa euroa, eli 9 404 euroa/asukas. Vuoden 2024 tilinpäätöksissä kuntakonsernien keskimääräinen lainakanta asukasta kohden oli 7 263 euroa, joten Mikkelin kaupunkikonsernin asukasta kohden laskettu lainakanta on edelleen selvästi valtakunnallista keskiarvoa korkeampi. Ero Mikkelin ja valtakunnallisen keskiarvon välillä on kuitenkin kaventunut aiemmasta. Lainakanta on edelleen laskenut vuoden 2024 tilinpäätöksen tasosta, joka oli 493 miljoonaa euroa eli 9 501 euroa/asukas. Emokaupungin oma lainakanta vuoden 2025 tilinpäätöksessä on 208,9 miljoonaa euroa eli 4 052 euroa asukasta kohden. Edellisenä vuonna kaupungin oma lainakanta oli 217,2 miljoonaa euroa eli 4 186 euroa/asukas. Valtakunnallinen lainakannan keskiarvo kuntien 2024 tilinpäätöstiedoissa oli 3 450 euroa per asukas, vuotta aiemmin 3 368 euroa per asukas. Vaikka Mikkelin tunnusluku on valtakunnallista keskiarvoa korkeampi, se on laskenut eli kehittynyt vastakkaiseen suuntaan kuin koko maan keskiarvo. Jäljempänä olevassa kuvaajassa näkyvä konsernin lainakannan pienentyminen vuonna 2023 johtuu sote-uudistuksesta, jonka myötä Essote-kuntayhtymän lainakantaa ei enää aiempien vuosien tapaan laskettu osaksi Mikkelin kaupungin konserninelkää.

Tärkeä osa kaupungin taloudenhallintaa onkin velkaantumisen hillintä, sillä suureen velkamäärään sisältyy merkittävä korkoriski, joka realisoitui viimeksi vuonna 2023 korkokulujen voimakkaana nousuna markkinakorkojen nousun myötä. Kaupunki on suojautunut korkojen nousulta koronvaihtosopimuksilla ja kiinteäkorkoisilla lainoilla. Vuoden 2026 alussa suojausaste on 68 %. Vuonna 2024 toteutetun 100 miljoonan euron lainasalkun keventämisen johdosta korkosuojaus on muokattu vuoden 2025 aikana siten, että kokonaisuus vastaa uudessa tilanteessa paremmin suojauspolitiikkaa ja varmistaa perustellun, maltillisen suojausasteen myös pidemmälle aikavälille siten, ettei suojausaste laske liian alhaiseksi myöskään 2030-luvulla eikä toisaalta ole myöskään ylimitoitettua korkeaa aiempina vuosina. Ylimääräiset 100 miljoonan euron lainojen poismaksut aiheuttivat suojaustason nousun hetkellisesti tarpeettoman korkeaksi, ja kesällä 2025 toteutettu suojausten uudelleenjärjestely korjasi tämän tilanteen. Suojauksissa noudatetaan varainhankintapolitiikassa (KV 11.12.2023 § 123) määriteltyä korkosuojauspolitiikkaa ja vuosittain talousarviossa tarkennettavia korkosuojausten periaatteita.

Mikkelin kaupunginvaltuusto hyväksyi vuosille 2024–2026 talouden tasapainotusohjelman päätöksellään 11.12.2023 § 137. Mikäli ohjelmaa ei saada toteutettua onnistuneesti, asettaa se riskin talouden tasapainon saavuttamiselle tulevina vuosina. Siksi on ensiarvoisen tärkeää sitoutua toimenpiteiden määrätietoiseen ja tehokkaaseen läpivientiin. Myös verotulojen kehitykseen liittyvä riski aiheuttaa omat haasteensa talouden tasapainon säilyttämiselle.

Operatiiviset riskit

Operatiivisissa riskeissä keskeistä on henkilöstöresurssien riittävyys ja hallinta sekä riittävä osaaminen henkilöstömäärän vähentyessä. Henkilöstön poistuessa on tehtäviä jaettu muun henkilöstön kesken säästöjen saamiseksi henkilöstökuluissa. Tehtävien selkeän delegoinnin puuttuminen ja avoinna olevien työpaikkojen täyttämisen viipyminen voivat aiheuttaa viiveitä tehtävien suorittamisessa. Jos vastuut eivät ole selkeitä on riskinä, että tärkeitä tehtäviä jää hoitamatta. Henkilöstön riittävä mitoitus ja perehdytys sekä työprosessien selkeä delegointi erilaisissa muutosvaiheissa ennaltaehkäisee henkilöstömuutostilanteiden epäselvyyksiä. Henkilöstömäärän pienentäminen kasvattaa myös työntekijöiden kuormittumisen riskiä ja muita henkilöriskejä, mikäli pienemmän henkilöstömäärän kesken jaettavaksi jäävän työn määrää ei pystytä samalla vähentämään.

Työssä viihtyvyyden parantaminen, selkeät työnjaot, varahenkilöjärjestelmä, työkuorman hallinta, sairauslomien ennaltaehkäisy ja varautuminen ennakoitaviin henkilöstömuutoksiin ovat keskeisiä keinoja henkilöstöriskien hallinnassa. Mikäli Mikkelin kaupungin julkisuuskuva työnantajana näyttäytyy negatiivisena, aiheuttaa se merkittävän riskin rekrytointien onnistumiselle. Työvoimapula vaivaa useita aloja, ja myös kaupungin toiminnassa resurssi- ja osaamisvaje näyttäytyvät riskinä.

Omaisuuteen kohdistuvat riskit

Omaisuuteen kohdistuvilta vahinkoriskeiltä suojaudutaan pääasiassa vakuuttamalla. Kaupungilla on käytössään kilpailutettu vakuutusmeklari, jonka kanssa vakuutusmäärät ja vakuutusten kattavuus tarkistetaan vuosittain. Kaupungin omaisuuden ja toiminnan vakuutukset kilpailutettiin alkuvuodesta 2026, ja uusi sopimuskausi alkaa 1.4.2026 (KH 9.3.2026 § 59). Irtaimistohallinnan kehittämällä ennaltaehkäistään irtaimistoon kohdistuvia vahinkoriskejä. Esimerkiksi museokohteet ovat valvottuja, useassa kohteessa on kamera-valvonta sekä murto- ja palohälytykset.

Riskienhallintaan liittyvä merkittävä riski teknisellä toimialalla liittyy infraomaisuuteen. Omaisuuden kunto on tunnistettu ja on pyritty toimimaan ennakoivasti. Omaisuuden arvon säilyttäminen edellyttää myös linjausta investointien rahoituksen järjestämisestä, hinnoitteluperiaatteista sekä vuokrien ja käyttömaksujen tasosta. Omaisuuden käytettävyyttä arvioidaan siltä kannalta, miten se palvelee tulevaisuuden palvelutarjonnassa. Palvelutuotannon käytöstä poistuvat kohteet alaskirjataan. Maaomaisuuden ympäristövastuusiin on varauduttu tekemällä varauksia muun muassa pilaantuneiden maiden ja vanhojen kaatopaikkojen kunnostusta varten.

Kaupungin taloudenhoidon kannalta merkittävä riski on myös kiinteistöjen ja kunnallistekniikan korjausvelka. Korjausvelan määrä muodostuu rakennusten teknisen arvon vähenemisestä rakennusten kulumisen vuoksi. Korjausvelka kuvaa sitä rahamäärää, joka rakennuksista on tingitty, jotta ne olisivat kohtuullisessa käyttökelpoisessa kunnossa. Laskennallisen korjausvelan määrää vähenee tehtyjen peruskorjausinvestointien vaikutuksesta. Rakennukseen kohdistuva korjausvelka poistuu myös silloin, kun rakennus puretaan tai myydään.

Korjausvelkalaskelma on kiinteistöjen osalta päivitetty vuoden 2025 alussa. Viime vuosina on myyty ja purettu kaupungin rakennuksia kohtalaisen runsaasti, mutta tämä ei ole riittänyt pysäyttämään korjausvelan kasvua mm. rakennuskustannusindeksin voimakkaan kasvun takia. Kiinteistöjen korjausvelka on vuoden 2024 tasossa yhteensä noin 110 miljoonan euron suuruinen. Ilman realisoitavien rakennusten (ns. C-salkku) osuutta korjausvelan määrä noin 75,6 miljoonaa euroa.

Mikkelin kaupungin kiinteistöjen korjausvelan kehittyminen

Vuosi	euroa	euroa, ilman C- salkkua eli realisoitavia rakennuksia
2012	60 milj. euroa	28 milj. euroa
2013	61 milj. euroa	30 milj. euroa
2014	66 milj. euroa	32,5 milj. euroa
2015	70,5 milj. euroa	35,3 milj. euroa
2016	73,9 milj. euroa	38,5 milj. euroa
2017	83,1 milj. euroa	45,4 milj. euroa
2018	90,6 milj. euroa	51,9 milj. euroa
2019	96,2 milj. euroa	50,4 milj. euroa
2020	98,4 milj. euroa	53,5 milj. euroa
2021	102,0 milj. euroa	59,7 milj. euroa
2022	111,8 milj. euroa	67,3 milj. euroa
2023	106,5 milj. euroa	72,8 milj. euroa
2024	109,9 milj. euroa	75,6 milj. euroa

Rakennusten osalta vuosina 2021–2024 rakennuskannan kuluminen on ollut noin 40 miljoonaa euroa. Samalla aikavälillä investoitiin 9,4 miljoonaa peruskorjauksiin ja 37 miljoonaa uudisrakentamiseen. Korjausvelkaa onnistuttiin vähentämään noin 30 miljoonalla eurolla muun muassa kiinteistöjen purkujen ja myyntien kautta. Korjausvelkaa hallitaan jatkossa suunnitelmallisesti realisoimalla tarpeettomia kiinteistöjä, kohdentamalla investoinnit palvelukäytössä olevaan rakennuskantaan sekä yhdistämällä investointisuunnittelu kiinteistöstrategiaan.

Katujen korjausvelka vuonna 2025 on 12,6 miljoonaa euroa. Vuonna 2018 korjausvelka oli 7,6 miljoonaa, eli luku on nouseva. KoVe-laskurin mukaan 26 prosenttia väylistä on alle tavoitetason. Tavoitetasot vaihtelevat väylätyypin mukaan (50–90 % kunnossa). Velkaa hallitaan priorisoimalla korjaukset kuntotiedon perusteella, nostamalla investointitasoa sekä seuraamalla toimenpiteiden vaikuttavuutta (esim. päällystyksen vaikutus korjausvelkaan on 27 %).

Vesihuoltoverkoston saneerauksen yleissuunnitelma on valmistelussa. Projektin valmistelua on viivästyttänyt tietojen siirto-ongelma, mutta työ jatkuu. Vuonna 2020 arvioitu saneerausvelka oli 67 miljoonaa, kun se nyt on noin 70 miljoonaa euroa. Lisäksi velkaa on vedenottoamoilla, pumppaamoilla ja pienpuhdistamoilla, joiden tarkempi arvio puuttuu. VEETI-järjestelmän mukaan vesijohtoverkoston uudistumiskierto nykyisellä investointitasolla on yli 600 vuotta. Velkaa pyritään vähentämään yleissuunnitelman pohjalta toteutettavilla saneerauksilla, nostamalla investointitasoa kriittisten kohteiden osalta, sekä tehostamalla kunnossapitotiedon hyödyntämistä.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä on annettu erikseen toimintakertomuksen kohdassa 1.2.

1.2 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Kuntalaissa (410/2015) säädetään kunnan ja kuntakonsernin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Kuntalain 39 §:n mukaan kaupunginhallituksen on huolehdittava kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta. Kaupunginhallituksella on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Kaupunginhallituksen alaiset toimielimet vastaavat omien tehtävälueidensa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta, tuloksellisuudesta sekä niistä raportoisesta hyväksyttyjen ohjeiden mukaisesti. Johtavien viranhaltijoiden, erityisesti tilivelvollisten, tehtävänä on toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueellaan ja raportoida niistä hyväksyttyjen ohjeiden mukaisesti.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt joulukuussa 2017 kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Niillä luodaan puitteet kaupunkikonsernin ohjaus- ja johtamisjärjestelmän organisointiin ja yhdenmukaistamiseen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan näkökulmasta, tavoitteena vahvistaa konsernitason hyvää hallinto- ja johtamistapaa.

Mikkelin kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje on päivitetty viimeksi päätöksellä KH 21.6.2021 § 276. Ohjeen tarkoituksena on varmistaa ja edistää sisäisen valvonnan käytännön toteutusta Mikkelin kaupunkikonsernissa sekä tiedottaa sisäisen valvonnan merkityksestä, velvoitteista ja vastuista koko henkilöstölle. Mikkelin kaupungin konserniohjeen mukaisesti (KV 2.3.2026 § 7) kaupungin antamien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeita tulee noudattaa myös konserniyhtiöissä. Ohjeessa määritetään sisäisen valvonnan vastuuta sekä tehtäviä toimenpiteitä ja toimintaan liittyviä raportointivelvoitteita.

Mikkelin kaupunkikonsernissa riskeillä tarkoitetaan epävarmuustekijöitä, tapahtumia tai tapahtumaketjuja, joiden toteutuessa konserni tai sen yksikkö ei saavuta sille asetettuja tavoitteita ja/tai kokee huomattavia menetyksiä. Kaupunkikonsernin riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sekä sisäisiä että ulkoisia riskejä.

Riskienhallintaprosessi perustuu:

- riskin tunnistamiseen ja kuvaamiseen
- riskin toteutumisen vaikutusarviointiin (merkittävyyteen) ja riskin toteutumisen todennäköisyyteen
- mahdollisuuteen hallita riskiä eri menetelmillä (valvonta)
- riskeistä raportoisemiseen ja riskien seurantaan

Kaupunginhallituksella on operatiivinen vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Kaupunginhallitus päättää sisäistä valvontaa

ja riskienhallintaa koskevista ohjeista sekä vastaa tilinpäätöksen toimintakertomuksessa annettavasta sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan järjestämisen selonteosta. Lisäksi Mikkelin kaupungin viranhaltijoista koostuvan konserniohjausryhmän tehtävänä on koordinoita ja kehittää kaupunkikonsernin sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa.

Kaupunginhallituksen alaiset toimitelimet vastaavat omalla tehtäväalueellaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä merkittävimpien riskien raportoinnista kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Konserniyhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat vastaavat yhtiöiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta. Konserniyhteisöt raportoivat konsernijohtolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta sekä merkittävien riskien hallinnasta konserniohjeen mukaisesti.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa toteuttavat myös kaikki työntekijät kaikilla organisaatiotasoilla osana toimintarutiineja. Kaikkien tulosalueiden ja tulosityksiköiden on toimintaa ja tarvittavia resursseja suunnitellussaan otettava huomioon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asettamat vastuut ja velvoitteet.

Tarkempi selonteko merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä on esitetty omana kappaleenaan 1.1.9. Konsernivalvontaa koskeva selonteko on annettu erikseen kohdassa 1.6.5. Kaupunki laatii myös erillisenä tietotilinpäätöksen, joka esitellään kaupunginhallitukselle tilinpäätöksen käsittelyaikataulua noudatellen. Tietotilinpäätös kuvaa tietojenkäsittelyn nykytilan, sekä arvion tietosuojan ja tietoturvan toteutumisesta sekä kehittämistarpeista.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioinnit vuodelta 2025

Tilinpäätösraportoinnin yhteydessä lautakunnat ja johtokunnat täyttivät toiminnallisen raportoinnin ohella sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointilomakkeen, jonka kaupunginhallitus on hyväksynyt (2.5.2016 § 148 / päivitys 10.2.2020 § 52) osana sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjetta. Lomakkeen osa-alueista annettujen arvioiden keskiarvot (asteikolla 1–4 / ei sovellu) olivat seuraavan taulukon mukaiset. Keskiarvoissa on huomioitu myös liikelaitosten arvioinnit kattavan kokonaiskuvan muodostamiseksi.

OSA-ALUE	KESKIARVO	Edell. vuosi
Tietojärjestelmät	3,69	3,57
Tietojärjestelmien kontrollit	3,67	3,60
Toimintakulttuuri	3,50	3,43
Organisaatorakenne	3,44	3,43
Toiminnan seuranta	3,39	3,38
Lainsäädäntö ja kaup sis ohjeet	3,38	3,25
Riskien arviointi	3,38	3,14
Riskien tunnistaminen	3,25	3,19
Sisäinen arviointi	3,23	3,21
Toiminnan tavoitteet	3,19	3,19
Prossien kontrolloitu suunnittelu	3,16	3,07
Ulkoinen arviointi	3,14	3,14
Tiedonkulku	3,10	3,14
Omaisuuksien hankinta, luovutus ja hoito	3,00	3,00
Resurssit	2,98	2,97
Riskienhallintamenettelyt	2,96	3,00
Kontrollien toimivuuden arviointi	2,96	2,85
Raportointijärjestelmät	2,81	2,86
Riskeihin vastaaminen	2,67	2,57

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan eri osa-alueiden arviointi tehdään asteikolla 1-4. Eri osa-alueiden keskiarvot vaihtelevat parhaimmasta 3,69 pisteen keskiarvosta 2,67 pisteeseen keskiarvoon. Korkeimman arvosanan sekä myös heikoimman arvosanan taso on edellisvuotta hieman korkeampi. Kun heikoimmaksi arvioidun osa-alueen keskiarvo on 2,67, voidaan yleisesti todeta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan eri osa-alueiden tulevan melko hyvin huomioiduksi osana organisaation päivittäistä toimintaa. Vastausten keskiarvot ovat yleisesti ottaen kohentuneet,

kun työtä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan merkityksen korostamiseksi on tehty. Lisäksi vuosi 2025 oli riskein realisoitumisen näkökulmasta edeltäviä vuosia rauhallisempi. Kaikkien arviointilomakkeilla annettujen arvosanojen keskiarvo on 3,65. Vuoden 2024 tilinpäätöksessä luku oli 3,15 ja vuonna 2023 se oli 3,18.

Parhaiten toimiviksi riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan osa-alueiksi arvioidaan edelleen tietojärjestelmiin liittyvät osa-alueet. Myös toimintakulttuuri sijoittuu korkeimpien arvosanojen joukkoon. Riskeihin vastaaminen arvioidaan edelleen selkeästi heikoimmaksi osa-alueeksi. Tämä osoittaa, että riskienhallinnan jalkauttamista kiinteämmäksi osaksi päivittäistä toimintaa on edelleen pyrittävä tehostamaan.

Riskien toteutuminen 2025

Syksyllä 2024 laaditussa vuoden 2025 talousarviossa tunnistettiin merkittävimiksi koko organisaatiotasoisiksi riskeiksi toimintaympäristöstä aiheutuvia riskitekijöitä. Globaali geopoliittinen rauhattomuus ja sen seurannaisvaikutukset eivät kuitenkaan heilautelleet taloutta merkittävästi vuoden 2025 aikana. Inflaatio säilyi hyvin matalana ja korotaso ennakoidulla tasolla. Markkinoita ravisteli ja epävarmuutta tulevaisuuteen lisäsi Trumpin valinta Yhdysvaltain presidentiksi, sillä siitä aiheutui maailmankauppaa hämmentävä edestakainen ja aggressiivinen tullipolitiikka. Geo- ja kauppapolitiikan ennalta-arvaamattomuus toki heikentää luottamusta talouteen, ja se osaltaan on näkynyt koko Suomen tapaan myös Mikkelin alueella työttömyyden lisääntymisenä.

Valtionosuusuudistukseen tunnistettiin sisältyvän riski, sillä tiedossa oli asiaan liittyvät eturistiriidat. Vuodesta 2023 alkaen valmistellun uudistuksen tuli astua viivästettynä voimaan vuoden 2027 alussa, mutta marraskuussa 2025 tulleen tiedon mukaan uudistuksen valmistelu lopetettiin, kun poliittista yhteisymmärrystä ei saavutettu. Vaikka riskin olemassaolo tunnistettiin, on tämä Mikkelille suuri takaisku. Valtionosuudet jäävät sote-uudistusta seuranneelle, sattumanvaraisesti ja epäoikeudenmukaisesti asetetulle tasolle. Mikkelissä riskin toteutumiseen on varauduttu siten, että taloussuunnitelmavuosille ei ennakoitu muutoksen tuovan korkeampia valtionosuuksia. Varovaisuuden periaatteella suunnitelmavuodet on budjetoitu nykyisen järjestelmän mukaisilla ennako-odotuksilla.

Vuonna 2025 kirjattiin luottotappiota 416 000 euroa Kyyhkylä Oy:n vuokrasaatavista (KH 12.1.2026 § 9). Yhtiö asetettiin konkurssiin 23.9.2025.

Omaisuusvahinkoihin on varauduttu omaisuus- ja vahinkovakuutuksin. Vuonna 2025 välttyttiin merkittävilta omaisuusvahingoilta.

Sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Sisäinen tarkastus on riippumatonta ja objektiivista arviointi-, varmistus- ja konsultointitoimintaa, joka on luotu tuottamaan lisäarvoa organisaatiolle ja parantamaan sen toimintaa. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on avustaa kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa heidän valvontatehtävässään. Sisäinen tarkastus tukee organisaatiota sen tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation riskienhallinta-, valvonta- sekä johtamis- ja hallintoprosessien tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen. Sisäinen tarkastus on riippumatonta tarkastettavista toiminnoista eikä sillä ole toimivaltaa eikä vastuuta tarkastettavien toimintojen suhteen.

Sisäisen tarkastuksen palvelut tuottaa sopimuskaudella 15.5.2024 – 14.5.2026 (2 v. optiokausi 14.5.2028 saakka) KPMG Oy Ab. Vuonna 2025 tehtiin kaupunginhallituksen hyväksymän suunnitelman mukaisesti yksi sisäinen tarkastus. Tarkastuskohteeksi valikoitui sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen viranhaltijapäätökset. Kaupunginhallitus käsitteli sisäisen tarkastuksen raportin 15.12.2025 § 424. Raportissa nousseet, kyseistä palvelualueita sekä koko organisaatiota koskevat kehittämistoimenpiteet viedään käytäntöön vuoden 2026 aikana.

Edellisinä vuosina toteutettujen sisäisten tarkastusten kehittämistoimenpide-ehdotukset on pääosin toteutettu. Vuonna 2023 toteutetun sisäisiä vuokria koskevan sisäisen tarkastuksen osalta kehittämistoimenpiteet ovat vielä kesken, joten sisäisiä vuokria ei toistaiseksi koroteta.

Sopimustoiminta

Sopimusten valvonta kohdistuu niiden laadintaan, täytäntöönpanoon ja noudattamiseen. Sopimusten hyväksymisoikeuksista on määräykset johtosäännöissä. Sopimusten valvontavastuu on joko sopimuksen hyväksyjällä tai hänen määräämällään taholla. Toimielinten hyväksymien sopimusten osalta valvontavastuu on toimialan johtajalla tai hänen määräämällään.

Kaupunki hankkii enenevässä määrin palveluja ulkopuolisilta palveluntuottajilta. Uudet sopimukset tallennetaan käytössä olevaan sähköiseen sopimustenhallintajärjestelmään. Myös kaikki vanhat voimassa olevat sopimukset siirretään järjestelmään, jotta sähköinen sopimusrekisteri saadaan mahdollisimman kattavaksi. Kaupunkikonsernin alati verkotuvassa toiminnassa sopimusriskien hallinnan tärkeys korostuu entisestään. Sopimusten määrä lisääntyy jatkuvasti

ja niiden sisällöt ovat yhä monimutkaisempia. Sopimusosaaminen ja sopimusten valvonnan tarve on olennainen osa riskienhallintaa.

Konsernissa tehdään useita avustus- ja kumppanuussopimuksia, joiden valvonta on tärkeää. Toimintaa ohjaavat avustusperiaatteet on hyväksytty kaupunginhallituksessa 25.9.2017 § 83. Avustus- ja kumppanuusyhteisöjen taloudellista tilaa, yhteisöille kohdistettujen laskujen maksua ja tiliointeja sekä yhteisön raportoimaa avustusvarojen käyttöä tulee seurata säännöllisesti ja systemaattisesti.

Kumppanuustoiminta vuonna 2025

Mikkelin kaupungin avustusperiaatteiden mukaisesti (KH 25.9.2017 § 83) kaupunki myöntää avustuksia mikkeliiläisille tai Mikkeliissä toimiville rekisteröidyille yhdistyksille, järjestöille, yhteisöille ja yksittäisille toimijoille. Avustusten ohella hankitaan yhdistyksiltä ja muilta toimijoilta vastikkeellisia palveluja ja tehdään yhteistyö- ja kumppanuussopimuksia, joiden vaikuttavuus on suuri ja/tai kaupungin nykyinen avustus on merkittävä. Vastikkeelliset palvelut ja yhteistyösopimukset voivat sisältää monenlaisia tapahtumia ja erilaista toimintaa. Kunkin kumppanuussopimuksen hyväksyy lautakunta oman toimivaltansa puitteissa taikka kaupunginjohtaja tai kaupunginhallitus, mikäli sopimus koskee työllisyyden hoitoa, kaupunkimarkkinointia tai sisältönsä puolesta ei kuulu minkään lautakunnan toimivaltaan. Valtuustokaudeksi tehtävien kumppanuussopimusten avustuksen ehtona on, että kaupunginvaltuusto myöntää toimintaan määrärahan vuosittain.

Kaupunginjohtajan hyväksymät kumppanuussopimukset

Kj 20.2.2025 § 4	Lions Club Porrassalmi, Lasten talvitapahtuma 1.3.2025, 500 eur
Kj 19.3. 2025 § 9	Suomen nuorisoseurat ry, Ramppikuume-tapahtuma 26.4.2025, 800 eur
Kj 1.4.2025 § 10	Mikkelin Kilpa-Veikot ry, Mikkelin Games 18.7.2025, 5 000 eur
Kj 9.4.2025 § 11	Rakuunasoittokunta, Rakuunarock -tapahtuma 20.8.2025, 8 000 eur
Kj 24.4.2025 § 16	Greeneri, Mikkeli Puiston juhannustapahtuma 20.6.2025, 3 000 eur
Kj 6.5.2025 § 17	SCT Events Oy, Saimaa Cycle Tour 11.-13.7.2025, 6 000 eur
Kj 13.5.2025 § 19	Mikkelin Musiikkiopisto, Ruskatööttä -tapahtuma 3.-5.10.2025, 6 400 eur
Kj 21.5.2025 § 20	Grill&Bar Hummeri Oy, Hummeri FoodFest-tapahtuma 12.7.2025, 500 eur
Kj 21.5.2025 § 21	Saimaa Challenge ry, Saimaa Challenge –seikkailu –urheilutapahtumaan 25.-26.7.2025, 2 000 eur
Kj 21.5.2025 § 22	Pro Events Mikkelin ry, Festival X 25.6.-2.7.2025, 10 000 eur
Kj 4.6.2025 § 24	Haukivuorelaiset ry, Suolentiksen MM-kisat 25.-26.7.2025 ja Haukivuori Cruising 6.9.2025, 2 500 eur
Kj 8.6.2025 § 25	Dinosaurock Oy, Dinosaurock 15.-16.8.2025, 30 000 eur
Kj 23.6.2025 § 28	Etelä-Savon Koneyritykset ry, Etelä-Savon konepäivä -tapahtuma 16.8.2025, 3 000 eur
Kj 26.6.2025 § 30	Mikkelin Jukurit, Marski Cup -tapahtuma 7.-9.8.2025, 2 500 eur
Kj 10.6.2026 § 27	Maaailman Vahvin Sotilas Oy, World's Strongest Soldier 8.-9.8.2025, 5 000 eur
Kj 25.6.2025 § 29	Taito Itä-Suomi, Käsityögaala -tapahtuma 27.8.2025, 1 500 eur
Kj 23.9.2025 § 35	Stamenio Oy, Nordic Pulse -tapahtuma 8.11.2025, 3 000 eur
Kj 19.11.2025 § 43	Mikkelin Urheiluautoilijat ry, SM Ralli Mikkelin 17.1.2026, 12 000 eur

Kaupunginhallituksen hyväksymät kumppanuussopimukset ja avustukset

9.2.2026 § 41	Mikkelin Musiikkijuhlien Kannatusyhdistys ry, 2026, 91 000 euroa.
9.2.2026 § 42	Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkistosaatiö ELKA, 2026, 126 000 euroa/vuosi
13.1.2025 § 26	Mikkelin kesäyliopiston kannatusyhdistys ry, 2025-2026, 29 565 euroa/vuosi
13.1.2025 § 25	Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkiston Saatiö, 2025-2028, 126 000 euroa/vuosi
13.1.2025 § 27	Mikkelin Ravirata Oy, 2025-2026, 26 000 euroa/vuosi
13.1.2025 § 28	Taito Itä-Suomi ry, 2025-2026, 26 300 euroa/vuosi
13.1.2025 § 29	Mikkelin Musiikkijuhlien kannatusyhdistys ry, 2023-2026, 81 000 euroa/vuosi
19.5.2025 § 179	Mikkelin Oppaat ry, 900 euroa
19.5.2025 § 179	Mikkelin Eläinsuojeluyhdistys ry, 7 650 euroa
18.8.2025 § 262	Jukurit HC Oy, 50 000 euroa / kausi + mahd.playoff-bonus 15 000 euroa, kaudet 2025-2026 ja 2026-2027
5.2.2024 § 36	Mikkelin kehitysyhtiö Miksei Oy, 2024-2027, 1 215 000 euroa
31.10.2022 § 385	Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy (Memory Campus ja Kalevankangas -kehittämislustojen kumppanuus 2022-2025), 120 000 euroa/vuosi

Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunnan hyväksymät kumppanuussopimukset

22.5.2019 § 68	Hattu ry (harrastajateatterit) voimassa toistaiseksi, ei suoraa rahallista tukea
21.5.2025 § 51	4H-yhdistys, 26 000 euroa, 1.6.-31.12.2025
11.12.2024 § 117	Mikkelin Teatterin kannatusyhdistys ry, 941 000 euroa
11.12.2024 § 118	Mikkelin Mikaeli Oy, 198 000 euroa
11.12.2024 § 119	Mikkelin Musiikkiopiston kannatusyhdistys ry, 312 120 euroa

19.2.2025 § 23	Hope ry, 12.600 euroa/vuosi, 1.1.2025-31.12.2028
11.12.2024 § 125	Etelä-Savon Tanssiopisto, 22 000 euroa
11.12.2024 § 125	Mikkeli seura/Elomaan talo, 5 000 euroa (tämä muutettiin 2 100 euroon 19.2.2025 § 22)
11.12.2024 § 125	Lastenkulttuurikeskus Vekkula, 22 000 euroa
19.2.2025 § 22	Mikkelin Valokuvakeskus ry, 10 000 euroa
21.2.2024 § 25	Sodan ja rauhan keskus Muisti Oy, 2024-2025, 45 000 euroa/vuosi
21.2.2024 § 26	Jalkaväkimuseon säätiö, 2024-2025, 46 170 euroa

Kaupunginhallituksen kokonaisarvio sisäisen valvonnan toteutumisesta ja kehittämisestä

Tarkastuslautakunta esitti tilinpäätöksen 2024 arviointikertomuksessa, että tilinpäätöksessä tulee syventää kaupunginhallituksen kokonaisarviota sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisesta.

Sisäisen valvonnan ohjeistus perustuu 2017 laadittuun sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet -asiakirjaan sekä sitä täydentävään vuonna 2021 päivitettyyn sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeeseen.

Sisäistä valvontaa toteutetaan kaikilla organisaatiotasoilla ja toimintakulttuuriin kuuluu, että havaittuihin epäkohtiin puututaan välittömästi. Merkittävä osa sisäistä valvontaa ja toiminnan läpivalaisua on ulkoisen toimijan toteuttamat sisäiset tarkastukset, joita tehdään vuosittain 1-2 kappaletta tarpeista ja resursseista riippuen. Sisäinen valvonta on merkittävä osa organisaation toimintojen kehittämisen sekä riskienhallinnan kokonaisuutta. Sisäisen tarkastuksen tarkastussuunnitelmat ja raportit käsitellään kaupunginhallituksessa.

Sisäisen valvonnan toteutumista arvioidaan vuosittain tilinpäätöksessä. Palvelualueet täyttävät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointilomakkeen, ja niistä kootaan yhteenveto konsernitilinpäätökseen. Mikkelin kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistusta noudatetaan yhtiöiden toimialojen erityispiirteet huomioiden myös konserniyhtiöissä, ja myös yhtiöiltä edellytetään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan dokumentointia. Arvioinnin tarkoituksena on tunnistaa sisäisen valvonnan mahdolliset puutteet ja kehityskohteet.

Konserniohje ohjaa tytäryhteisöjen toimintaa. Konserniohjeen edellyttämin tavoin konsernin yhtiöt ovat aktiivisesti vuorovaikutuksessa emokaupungin kanssa. Konsernivalvontaa toteutetaan kuulemisten, raporttien ja ennakkokantapyyntöjen muodossa osana normaalia omistajaohjausta. Tätäkin arkipäiväisempää konsernivalvontaa toteutetaan nimettyjen konsernivastuuhenkilöiden sekä konserniohjausryhmän toimesta. Konsernivalvonta on konsernitasoista sisäistä valvontaa.

Keskeisenä johtopäätöksenä ja kokonaisarviona kaupunginhallitus katsoo, että Mikkelin kaupungilla on asianmukainen sisäisen valvonnan ohjeistus ja sisäistä valvontaa toteutetaan ohjeistuksen edellyttämällä tavalla. Mikkelin kaupunki noudattaa lakeja ja asetuksia, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistusta, toimielinten päätöksiä sekä hyvän hallinnon periaatteita. Sisäistä valvontaa toteutetaan siten, että se edistää asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintojen tarkoituksenmukaista järjestämistä sekä riskienhallintaa. Myös lauta- ja johtokuntien itsearviointilomakkeella esitettyjen arvosanojen koheneminen osoittaa, että asiat ovat edenneet oikeaan suuntaan, ja merkittävä poikkeamilta sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa on vuoden 2025 aikana välttytty.

Kehittämistoimenpiteitä toteutetaan sisäisten tarkastusten sekä niistä nousseiden kehittämis ehdotusten toimeenpanon myötä. Lisäksi sisäistä valvontaa sekä sen kehittämistä toteutetaan osana arkityötä. Havaittuihin epäkohtiin puututaan viranhaltijoiden sekä luottamushenkilöiden toimesta. Kokonaisuutena kattava sisäinen valvonta ja konsernivalvonta lähtee toimintakulttuurista, siksi laaja tietoisuus sisäisen valvonnan merkityksestä, siihen liittyvästä ohjeistuksesta sekä jokaisen yksilön vastuusta tulee riittävällä tasolla viestiä koko henkilöstölle. Asiakokonaisuutta tuleekin säännöllisesti nostaa esiin henkilöstölle suunnatussa viestinnässä. Sisäisen valvonnan prosessien osalta on kuitenkin tiedostettava, että systemaattinen kehitystyö ja keskitetty valvonnan toteuttaminen ei ole olemassa olevista resursseista johtuen mahdollista.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloksen muodostuminen ja tuloslaskelman tunnusluvut

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa. Tuloslaskelma osoittaa, kuinka tilikauden tuotot riittävät vuotuisten toiminnasta aiheutuvien kulujen kattamiseen. Virallisessa tuloslaskelmassa osoitetaan ulkoiset tuotot ja kulut, joiden pohjalta seuraavaa analyysia on tehty. Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään tuloslaskelman eristä ja välituloksesta laskettuja tunnuslukuja. Tuloslaskelman analysoinnissa vertaillaan tuloslaskelman eriä edellisen vuoden tilinpäätökseen, jolloin voidaan arvioida esimerkiksi toimintatuottojen ja -kulujen vuotuista muutosta.

Tulojen kehitys

Mikkelin kaupungin toimintatuottojen, verotulojen ja valtionosuuksien kokonaismäärä vuonna 2025 oli yhteensä 211,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 tuottojen kokonaismäärään (202,4 miljoonaa euroa) verrattuna kasvua oli 8,7 miljoonaa euroa. Toimintatuottojen määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna noin 2 miljoonalla eurolla. Pääasiasa TE-uudistuksesta johtuen valtionosuuksien määrä kasvoi 7,5 miljoonalla eurolla edellisestä vuodesta. Verotulojen määrä sen sijaan laski n. 0,8 miljoonalla eurolla. Pelkkiä toimintatuottoja tarkastellessa vuoden 2025 tulot olivat noin 58 miljoonaa euroa, kun ne vuonna 2024 olivat noin 55,9 miljoonaa.

Toimintakulujen kehitys

Mikkelin kaupungin ulkoisten toimintakulujen kokonaismäärä oli noin 190 miljoonaa euroa, joka on noin 11,2 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Suuri osa toimintakulujen kasvusta selittyy Mikkelin kaupungille vuoden 2025 alusta lukien siirtyneillä työllisyyspalveluiden toiminnoilla; Mikkelin seudun työllisyyslautakunnan ulkoiset toimintakulut olivat noin 7,3 miljoonaa euroa. Mikkelin osuus seudullisen työllisyyslautakunnan kustannuksista on 73,39 prosenttia. Loppuosa kustannuksista laskutetaan muilta jäsenkunnilta (Hirvensalmi, Juva, Kangasniemi, Mäntyharju, Puumala) järjestämissopimuksen mukaisesti.

Vertailuvuoden 2024 toimintakuluihin sisältyy noin 2 miljoonan euron menoja pienentävä purkukirjaus käyttämättä jääneistä rakennusten purkuvarauksista; varaukset on purettu purkukustannusten toteuduttua tehtyjä varauksia pienempinä. Tämä vaikuttaa osaltaan tietojen vertailtavuuteen pienentäen vuoden 2024 kustannuksia.

Henkilöstökulujen kokonaismäärä oli 98,1 miljoonaa euroa, kun ne vuonna 2024 olivat 94,3 miljoonaa. Kasvu selittyy TE-uudistuksella; Mikkelin seudun työllisyyslautakunnan henkilöstökustannukset olivat 3,9 miljoonaa euroa.

Ulkoisten palveluostojen kokonaismäärä oli noin 55,3 miljoonaa euroa, noin 3,9 miljoonaa enemmän kuin vuonna 2024. Kasvusta 1,6 miljoonaa euroa aiheutui seudullisen työllisyyslautakunnan toiminnasta. Tiliryhmän sisällä suurin yksittäinen kustannuserä on varhaiskasvatuksen palvelusetelit, joiden kulut vuonna 2025 olivat lähes 7,4 miljoonaa euroa ja 7,1 miljoonaa euroa vuonna 2024.

Rahoitus

Rahoitustuottojen ja -kustannusten nettomäärän ennakoitiin jo talousarviossa kohenevan vuoden 2024 tasosta. Rahoitustuottojen ja -kulujen nettomäärä olikin 3,7 miljoonaa, kun se edellisenä vuonna oli vain noin 1,5 miljoonaa euroa.

Energiaomaisuusjärjestelyn myötä sijoitettujen varojen arvonkehityksestä realisoitui tulosvaikutteisesti hieman alle 2 miljoonaa euroa. Lisäksi MPY Osuuskunnalta saatiin ylimääräistä tuloutusta 0,6 miljoonaa euroa. Muiden rahoitustuottojen kokonaismäärä oli 6,1 miljoonaa euroa; edellä mainittujen erien lisäksi summaan sisältyy osinkotuottoja esimerkiksi energiayhtiöiltä, takausprovisioita sekä viivästyskorkotuottoja.

Korkokulut laskivat edellisestä vuodesta 1,8 miljoonalla eurolla ollen noin 3,3 miljoonaa euroa. Myös tässä muutoksessa keskeisenä tekijänä oli energiaomaisuusjärjestely, josta tuloutuneista varoista 100 miljoonalla tehtiin ylimääräisiä lainojen poismaksuja korkokulujen ja velkataakan pienentämiseksi. Lainajärjestelyjen täysimääräinen vaikutus korkokuluihin toteutui vuonna 2025. Toisaalta korkotuotot laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 3,1 miljoonasta noin miljoonaan euroon, sillä vuoden 2024 toteuma sisälsi energiaomaisuusjärjestelystä tuloutuneilla varoilla tilapäisesti ennen lopullisia käyttökohteitaan tehtyjen määräaikaistalletusten korkotuotot. Muut rahoituskulut olivat noin 0,1 miljoonaa euroa, kun ne vuonna 2024 olivat noin 0,5 miljoonaa euroa.

Poistot

Käyttöomaisuudesta tehtävät suunnitelman mukaiset poistot tehdään kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeiden mukaisesti, ja niiden määrä oli noin 21,1 miljoonaa euroa vuonna 2025. Suunnitelman mukaisten poistojen lisäksi omaisuudesta tehtiin kertapoistoja 1,7 miljoonalla eurolla, joten poistojen ja arvonalentumisten yhteismäärä oli noin 22,8 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 poistojen ja arvonalentumisten kokonaismäärä oli noin 23,1 miljoonaa euroa, josta kertapoistojen osuus oli myös 1,7 miljoonaa euroa.

Satunnaiset erät

Vuonna 2025 ei kirjattu satunnaisia eriä. Sen sijaan vuoden 2024 tuloslaskelmassa maaliskuussa 2024 toteutuneen Etelä-Savon Energia Oy:n 49 % vähemmistöosuuden myynnin tulosvaikutus, noin 156,1 miljoonaa euroa, on esitetty merkittävyytensä johdosta satunnaisena tuottona. Summasta 125,2 miljoonaa euroa oli kaupasta muodostunutta osakkeiden myyntivoittoa ja 30,9 miljoonaa euroa järjestelyyn liittynyttä lisäosinkoa. Vuodet eivät ole vertailukelpoisia energiaomaisuusjärjestelyn vaikutusten johdosta.

Varaukset ja tilikauden ylijäämä

Vuonna 2025 kirjattiin poistoeron muutosta talousarvion mukaisesti, 0,16 miljoonaa euroa. Vertailuvuoden 2024 tuloslaskelmassa tilikauden tuloksesta tehtiin 27 miljoonan euron investointivaraus itäisen alueen päiväkotij- ja kouluratkaisua varten.

Tilikauden 2025 ylijäämäksi muodostui 2,6 miljoonaa euroa. Toteuma oli sekä alkuperäistä että muutettua talousarviota parempi.

Vertailuvuosi 2024 oli vahvasti ylijäämäinen Etelä-Savon Energia Oy:n vähemmistöosuuden myynnin johdosta; investointivaruksen jälkeen tilikauden ylijäämä oli noin 131,6 miljoonaa euroa. Tilikaudet eivät energiaomaisuusjärjestelyn vaikutusten vuoksi ole tältä osin vertailukelpoisia keskenään.

Tunnusluvut

Toimintakate ja vuosikate

Toimintakate on toimintatuottojen ja kulujen erotus, joka osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuoden 2025 tilinpäätöksessä Mikkelin kaupungin toimintakate oli noin -131,6 miljoonaa euroa. Toimintakateen kasvuun edellisen vuoden -122,4 miljoonasta eurosta vaikuttaa ennen kaikkea TE-uudistus, jonka myötä työllisyyspalveluiden järjestäminen siirtyi kuntien vastuulle ja toimintakulujen määrä kasvoi. Uudistus vaikutti korottavasti myös valtionosuuksiin, vaikkakaan valtionosuuksien nousu ei kokonaisuudessaan katannut uudistuksesta aiheutuneita uusia kustannuksia, kun huomioidaan, että uudistuksen yhteydessä myös kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuksista kasvatettiin tuntuvasti.

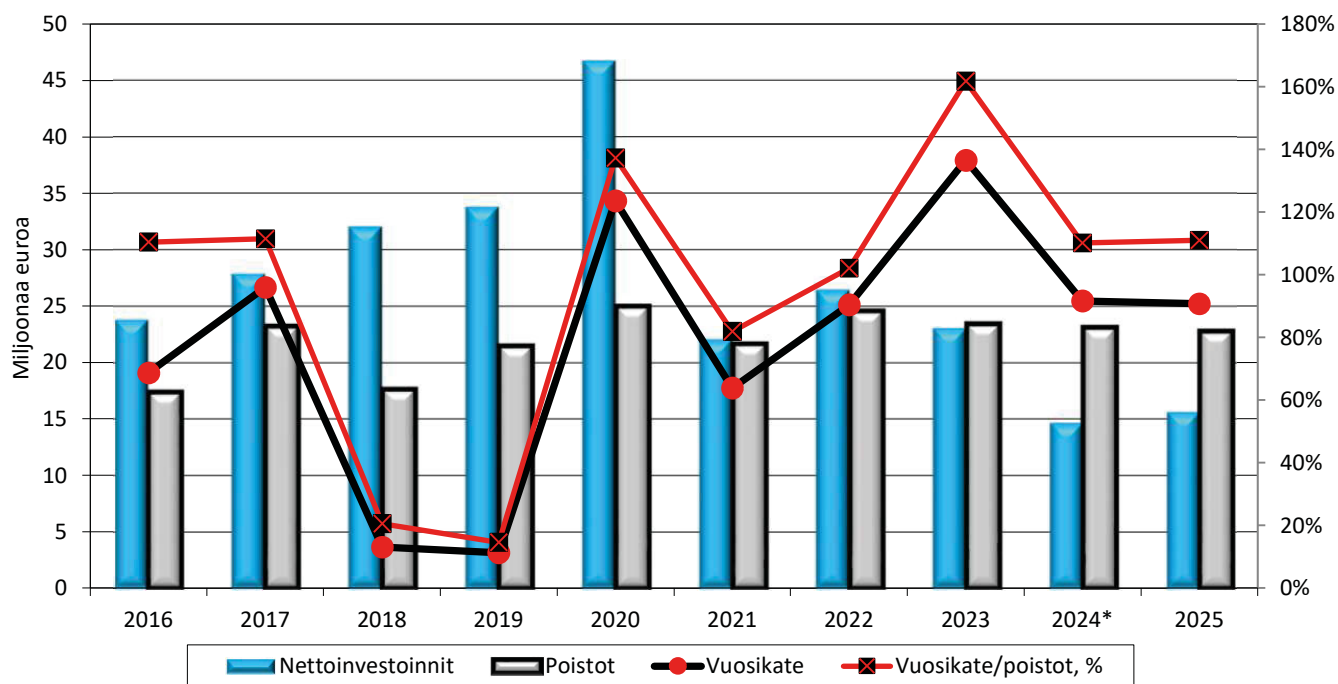
Tuloslaskelmassa vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletuksena tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on käyttöomaisuuden poistojen suuruinen. Mikkelin kaupungin vuoden 2025 vuosikate oli 25,2 miljoonaa euroa, joka riitti kattamaan tilikaudella tehdyt yhteensä 22,8 miljoonan euron suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset. Vuosikate pysyi lähes edellisen vuoden tasolla; tilikauden 2024 vuosikate oli 25,5 miljoonaa euroa.

Tulos ja ylijäämä

Tilikauden tulos kuvaa tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kulujen erotusta. Siinä huomioidaan myös pitkävaikutteisten tuotannon tekijöiden käyttöä kuvaavat poistot, arvonalennukset sekä satunnaiset erät. Tilikauden ylijäämä voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöstä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään. Ylijäämää lisääviä tai alijäämää vähentäviä eriä ovat varausten ja rahastojen vähentäminen.

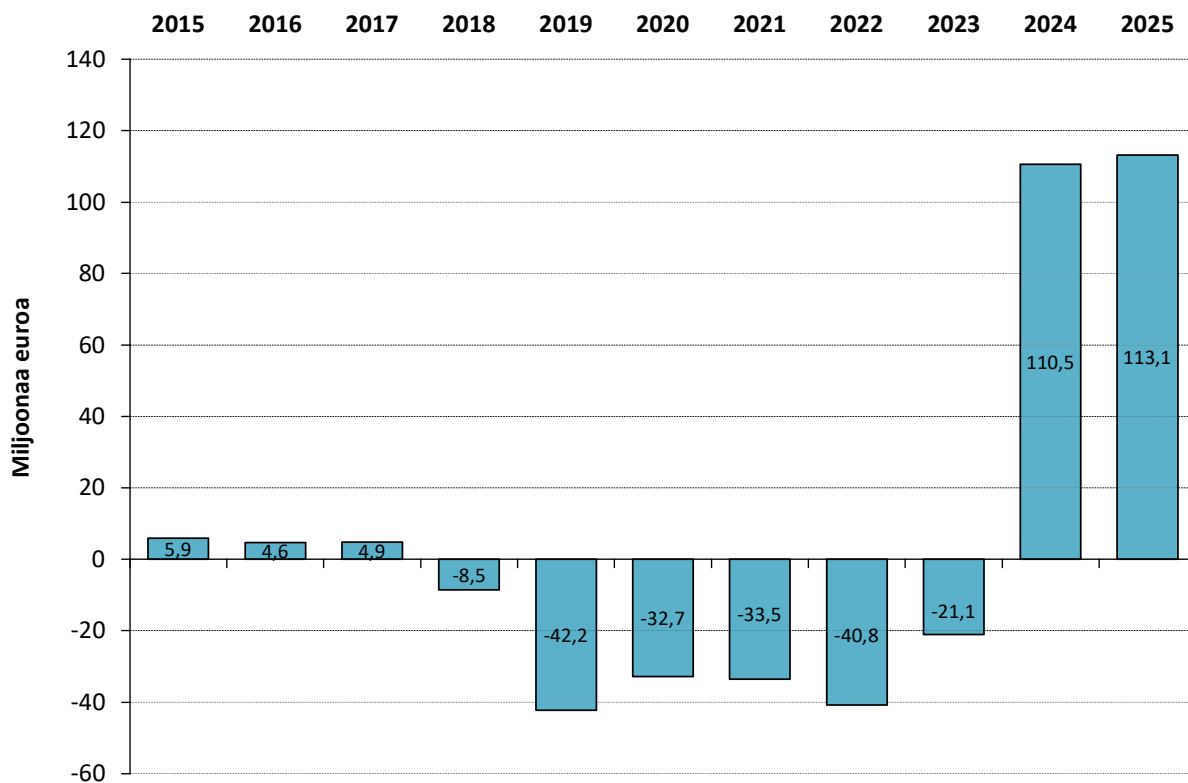
Tilikauden 2025 tulos oli 2,4 miljoonaa euroa. Poistoeron vähennys 0,16 miljoonaa euroa vaikuttaa lopputulemaan määrältään positiivisesti, joten poistoeron vähennyksen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui noin 2,6 miljoonaa euroa. Mikkelin kaupungin taseessa on vuoden 2025 tilinpäätöksessä 113,1 miljoonaa euroa kumulatiivista ylijäämää.

Vuosikatteen, nettoinvestointien ja poistojen kehitys vuosina 2016–2025

* 2024 nettoinvestoinneista on eliminoitu ESE Oy:n osakkeiden myyntitulon vaikutus vertailukelpoisuuden säilyttämiseksi.

Tilikausien kumulatiivinen yli- ja alijäämä vuosina 2016–2025

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Ulkoinen

1 000 euroina	2025	2024
Toimintatuotot	57 986	55 937
Valmistus omaan käyttöön	429	479
Toimintakulut	-190 043	-178 844
Toimintakate	-131 629	-122 428
Verotulot	139 072	139 880
Valtionosuudet	14 017	6 529
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	997	3 053
Muut rahoitustuotot	6 099	4 063
Korkokulut	-3 252	-5 081
Muut rahoituskulut	-111	-543
Vuosikate	25 194	25 473
Poistot ja arvonalentumiset	-22 780	-23 126
Satunnaiset tuotot	0	156 067
Tilikauden tulos	2 414	158 414
Tilinpäätössirot	160	-26 837
Tilikauden ylijäämä (+) alijäämä (-)	2 575	131 577

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	30,6	31,4
Vuosikate/Poistot, %	111	110
Vuosikate, euroa/asukas	489	491
Asukasmäärä (ennakkoluku)	51 549	51 893

Toimintatuotot/Toimintakulut, % (Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista)

= 100*Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate/Poistot, % (Vuosikate prosenttia poistoista)

=100 * Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

Tarkemmat tiedot sisältävä laaja versio tuloslaskelmasta on esitetty tilinpäätöskirjan kohdassa 3.1.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmaan kootaan kaikki kaupungin rahan lähteet ja käytöt. Myös liikelaitoksien erät sisältyvät rahoituslaskelmaan.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan rahavirta kuvaa tuloslaskelmassa esitettyjen tuottojen ja kulujen vaikutusta rahavirtoihin osoittaen paljonko varsinainen toiminta on tuottanut tilikauden aikana rahavaroja käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Tulo-rahoituksen korjauserillä oikaistu toiminnan rahavirta vuonna 2025 oli noin 24,2 miljoonaa euroa. Vertailuvuoden 2024 toiminnan rahavirta oli 52,2 miljoonaa euroa. Vertailuvuoden 2024 tulo-rahoituksen korjauseriin ja satunnaisiin eriin sisältyy Etelä-Savon Energia Oy:n 49 % vähemmistöosuuden myynti ja siitä muodostunut luovutusvoitto, jotka vaikuttavat tilikausien vertailukelpoisuuteen merkittävästi.

Rahoituslaskelman investointien rahavirta muodostuu investointimenoista, niihin saaduista rahoitusosuuksista sekä pysyvien vastaavien luovutustuloista. Vuoden 2025 nettoinvestoinnit olivat noin 15,7 miljoonaa euroa. Investointimenojen bruttomäärä vuonna 2025 oli 17,6 miljoonaa euroa, eli luku oli lähes edellisen vuoden tasolla. Rahoitusosuudet investointimenoihin olivat noin 0,7 miljoonaa euroa ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot 1,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 vastaava luku sisältää Etelä-Savon Energia Oy:n osakkeiden myyntitulon vaikutuksen ja nostaa vertailuvuoden luvut siten poikkeuksellisen korkeiksi. Vuoden 2024 nettoinvestointien määrä ilman Etelä-Savon Energia Oy:n osakekaupan vaikutusta oli 14,7 miljoonaa euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta tilikaudella 2025 oli 8,5 miljoonaa euroa, kun se vuonna 2024 oli 169,8 miljoonaa euroa.

Investointien tulo-rahoitusprosentti, joka kertoo, kuinka monta prosenttia investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulo-rahoituksella, oli 149,3 prosenttia. Tulo-rahoitus riitti näin ollen selkeästi investointimenojen kattamiseen. Vuonna 2024 vastaava luku oli 148,8 prosenttia.

Rahoituksen rahavirta

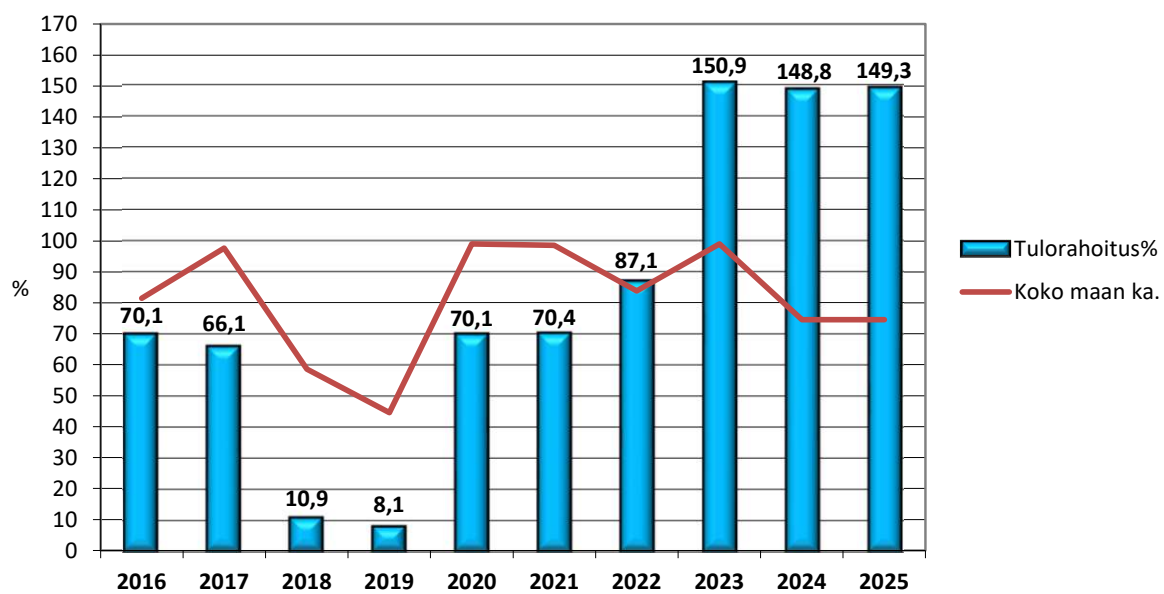
Vuonna 2025 ei nostettu lainkaan uutta pitkäaikaista lainaa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 9,9 miljoonalla eurolla. Lyhytaikaisten lainojen määrä kasvoi tilikaudella 1,5 miljoonaa konserniyhteisöjen konsernitilisaldojen muutoksista johtuen. Vuoden 2024 pitkäaikaisten lainojen vähennys, noin 110 miljoonaa euroa, oli poikkeuksellisen suuri, eikä lukua voi suoraan verrata muihin tilikausiin. Summan suuruus johtuu tilikaudella 2024 tehdyistä ylimääräisistä 100 miljoonan euron lainojen poismaksuista, jotka toteutettiin energiaomaisuusjärjestelystä tuloutuneilla varoilla.

Kaupungin lainakannan suuruus vuoden 2025 tilinpäätöksessä on 208,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 tilinpäätöksessä lainakanta oli 217,2 miljoonaa euroa, joten lainakanta on pienentynyt vuoden aikana noin 8,3 miljoonalla. Vielä vuoden 2023 tilinpäätöksessä Mikkelin kaupungin lainakanta oli 315 miljoonan euron suuruinen; muutos sisältää energiaomaisuusjärjestelyn yhteydessä lainojen poismaksuun käytetyn 100 miljoonan euron summan vuodelta 2024.

Kaupunginvaltuusto on päätöksellään 17.6.2019 § 78 hyväksynyt konsernirahoitus- ja takausperiaatteet. Konserni-pankkitoiminnalla tavoitellaan kaupunkikonsernille kokonaistaloudellisesti edullisempaa rahoitusta. Rahoituksen rahavirrassa antolainauksen lisäyksistä nähdään, että tilikauden aikana myönnettiin konsernilainoja 3,95 miljoonalla eurolla. Näistä 2,5 miljoonaa myönnettiin Kiinteistökehitys Naistinki Oy:lle (KH 20.1.2025 § 42), 0,95 miljoonaa Mikkelin Jäähalli Oy:lle (KH 20.1.2025 § 43) ja 0,5 miljoonaa euroa Mikkelin Oppilaitoskiinteistöt Oy:lle (KH 26.5.2025 § 188). Antolainasaamisten vähennykset 1,2 miljoonaa euroa koostuvat kaupungille maksetuista lyhennysohjelmien mukaisista antolainojen lyhennyksistä.

Mikkelin kaupungin lainakantaa on suojattu johdannaissopimuksilla ja pitkäaikaisilla kiinteillä lainakoroilla. Johdannaissopimuksilla pyritään tasaamaan korkomenojen heiluntaa, parantamaan kassavirtojen ennustettavuutta sekä alentamaan korkokustannuksia. Mikkelin kaupungin johdannaissopimukset ovat koronvaihtosopimuksia. Koronvaihtosopimuksissa kaupunki on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Koronvaihtosopimuksilla suojaudutaan vaihtuvien korkojen muutoksia vastaan noudattaen valtuuston varainhoitopolitiikan (KV 11.12.2023 § 133) yhteydessä hyväksymiä korkosuojauksen periaatteita ja talousarviossa määriteltäviä suojausperiaatteita. Sopimukset on tehty kaupungin rahoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti olemassa olevien tai tulevien lainojen korkoriskin suojaamistarkoituksessa.

Investointien tulorahoitusprosentin kehitys vuosina 2016–2025

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

1 000 euroina

2025	2024
------	------

Toiminnan rahavirta

Vuosikate	25 194	25 473
Satunnaiset erät	0	156 067
Tulorahoituksen korjauserät	-1 044	-129 332

Investointien rahavirta

Investointimenot	-17 564	-17 666
Rahoitusosuudet investointimenoihin	691	548
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 206	134 714

Toiminnan ja investointien rahavirta

8 483 169 804

Rahoituksen rahavirta

Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-3 953	-8 003
Antolainasaamisten vähennykset	1 220	28 978
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	30 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 845	-109 964
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 496	-17 851
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 134	-8 117
Rahoituksen rahavirta	-8 948	-84 957

Rahavarojen muutos

-465 84 847

Rahavarat 31.12.

93 672 94 136

Rahavarat 1.1.

94 136 9 290

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä

viideltä vuodelta, 1000 € 173 714 151 748

Investointien tulorahoitus, % 149,3 148,8

Laskennallinen lainanhoitokate 0,97 0,95

Kassan riittävyys, pv 152 108

Asukasmäärä (ennakkoluku) 51 549 51 893

Investointien tulorahoitus, %

=100*Vuosikate/Investointien omahankintameno

Laskennallinen lainanhoitokate

=(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys, pv

=365 pv * Rahavarat 31.12./Kassasta maksut tilikaudella

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Taseen sisältö

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tase sisältää kaupungin omaisuus- ja pääomaerät tilikauden päättyessä ryhmiteltynä luonteensa mukaan. Taseessa on mukana myös liikelaitosten omaisuus- ja pääomaerät. Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Kaupungin taseen loppusumma on 589,2 miljoonaa euroa. Loppusumma on pienentynyt edellisestä vuodesta 2,5 miljoonaa euroa.

Taseen erät

Taseen vastaavaa-puolella merkittävin erä on pysyviin vastaaviin kuuluva aineelliset hyödykkeet, jotka vastaavat 384 miljoonan euron tasearvolla 65 prosenttia taseen loppusummasta. Aineellisten hyödykkeiden tasearvo on laskenut noin 6 miljoonalla edelliseen vuoteen verrattuna. Laskusta suurin osa, hieman alle 4 miljoonaa euroa, on muodostunut rakennuksista. Käytännössä tasearvon lasku johtuu siitä, että rakennuksille kirjatut suunnitelman mukaiset poistot ja alaskirjaukset ovat olleet tilikauden aikana yhteismäärältään suuremmat kuin tilikauden aikana aktivoidut rakennusinvestoinnit. Noin 2,4 miljoonaa aineellisten hyödykkeiden määrän laskusta aiheutuu keskeneräisten hankintojen arvon muutoksesta tilikausien välillä.

Vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopaperit nousivat vuoden 2024 tilinpäätöksessä taseen vastaavaa-puolen toiseksi suurimmaksi eräksi 15 prosentin osuudella taseen loppusummasta. Vuoden 2025 tilinpäätöksessä niiden osuus taseen loppusummasta on noussut 16 prosenttiin ja euromäärältään 90,9 miljoonasta 92,9 miljoonaan euroon. Erään sisältyy Etelä-Savon Energia Oy:n vähemmistöosuuden myynnistä saaduilla varoilla tehty sijoitus. Ne arvostetaan taseeseen hankintahinnastaan tai sitä alhaisempaan markkina-arvoon. Pysyvien vastaavien sijoitukset, 88,6 miljoonaa euroa, vastaavat 15 prosenttia taseen loppusummasta. Konserniyhtiöomistusten ja kuntayhtymäosuuksien lisäksi erään sisältyy mm. konsernipankkitoimintaan liittyviä lainasaamia. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt konsernirahoitus- ja takausperiaatteet päätöksellään 17.6.2019 § 78.

Taseen vastattavaa -puolella oma pääoma on 308,6 miljoonaa euroa eli 2,6 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2024 tilinpäätöksessä. Vielä vuoden 2023 tilinpäätöksessä oma pääoma oli vain 174,7 miljoonaa euroa. Kasvu selittää vuodelta 2024 muodostunut 131,6 miljoonan euron tilikauden ylijäämä, jonka myötä taseessa vuoden 2018 tilinpäätöksestä alkaen olleet kumulatiiviset alijäämät tulivat viimein katetuiksi. Vuoden 2025 tilinpäätöksessä on kumulatiivista ylijäämää 113,1 miljoonaa euroa, kun vuonna 2024 sen määrä oli 110,5 miljoonaa.

Tase sisältää 242,2 miljoonaa euroa vierasta pääomaa, noin 5 miljoonaa vähemmän kuin edellisellä tilikaudella ja yli 109 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2023. Vielä vuoden 2023 tilinpäätöksessä vieraan pääoman kokonaismäärä oli 351,5 miljoonaa euroa. Lainasalkkua kevennettiin Etelä-Savon Energia Oy:n vähemmistöosuuden myynnistä saaduista varoista 100 miljoonan euron osuudella velkataakan ja korkokulujen pienentämiseksi.

Pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä, noin 185,8 miljoonaa euroa, pieneni edelliseen tilinpäätökseen verrattuna 19,2 miljoonalla eurolla. Lyhytaikainen vieras pääoma, 56,3 miljoonaa, on 14,2 miljoonaa euroa vuoden takaista suurempi. Kasvu johtuu pääasiassa lainojen lyhennysohjelmista, joiden perusteella seuraavalla tilikaudella erääntyviä lainanlyhennyksiä on siirretty pitkäaikaisista lyhytaikaisiin edellistä tilinpäätöstä suurempi määrä.

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä omista sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Yleisesti ottaen omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntataloudessa keskimäärin 60–70 prosentin omavaraisuutta. Keskimääräinen omavaraisuusaste kunnissa oli 62,0 prosenttia vuonna 2024 ja 61,7 prosenttia vuonna 2023. Omavaraisuusastetta voidaan pitää heikkona, jos tunnusluku on alle 50 prosenttia. Mikkelin kaupungin omavaraisuusaste vuoden 2025 tilinpäätöksessä oli 57,5 prosenttia, eli 0,7 prosenttiyksikköä parempi kuin vuoden 2024 tilinpäätöksessä. Vuoden 2023 omavaraisuusasteeseen verrattuna vuoden 2025 tunnusluku oli peräti 24,6 prosenttiyksikköä korkeampi. Energiaomaisuusjärjestelyn positiivinen vaikutus taseeseen näkyy siten myös omavaraisuusasteen kohentumisena.

Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti kertoo, kuinka suuri osa kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuloista, verotuloista ja kuntatalouden valtionosuuksista. Suhteellista velkaantuneisuutta voidaan pitää omavaraisuusastetta käyttökelpoisempana tunnuslukuna kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta

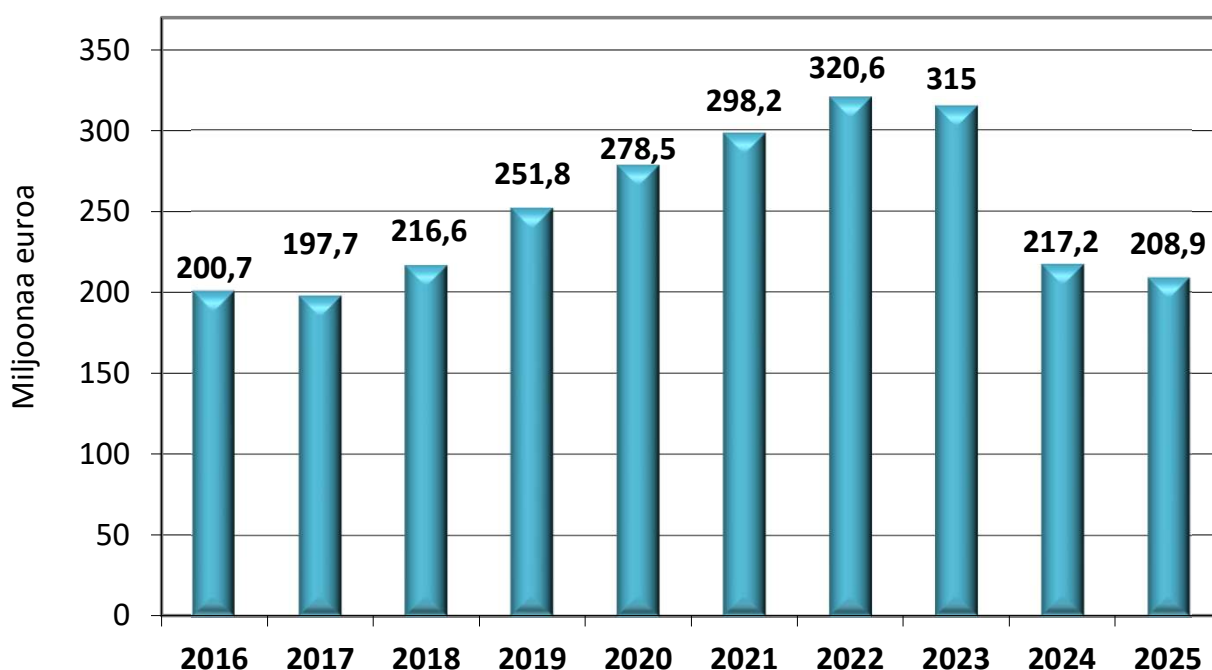
tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi ko. tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Sote-uudistus johti kuntien suhteellisen velkaantuneisuuden voimakkaaseen kasvuun, kun kuntien käyttötulot pienenivät, mutta sote-palveluiden tuottamiseen liittyneet aiemmat velat ja vastuut jäivät kuntien kannettavaksi. Vuodesta 2023 alkaen luvut eivät ole siten suhteellisen velkaantumisen osalta vertailukelpoisia aiempiin vuosiin.

Suhteellisen velkaantuneisuuden tunnuslukua voidaan pitää heikkona, jos se on yli 50 prosenttia. Vuonna 2022 Mikkelin kaupungin osalta kyseinen arvo oli 84,1 prosenttia ja kunnilla keskimäärin 56 prosenttia. Vuonna 2023 Mikkelin kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus yli kaksinkertaistui ollen 165,9 prosenttia. Myös kuntien keskimääräinen arvo lähes kaksinkertaistui 98 prosenttiin. Vuoden 2024 tilinpäätöksessä Mikkelin suhteellinen velkaantuneisuus oli 121,6 prosenttia, ja vuoden 2025 tilinpäätöksessä tunnusluvun arvo on edelleen madaltunut 114,1 prosenttiin. Arvon kohentuminen on pääasiassa pienentyneen vieraan pääoman määrän ansiota. Mikkelin suhteellisen velkaantuneisuus on kuitenkin arvon selkeästä parantumisesta huolimatta edelleen korkealla tasolla sote-uudistuksen vaikutuksesta johtuen. Kaikkien kuntien keskimääräinen suhteellinen velkaantuneisuus vuonna 2024 oli 102 prosenttia, eli valtakunnallisesti kehitys on ollut kasvusuuntaista.

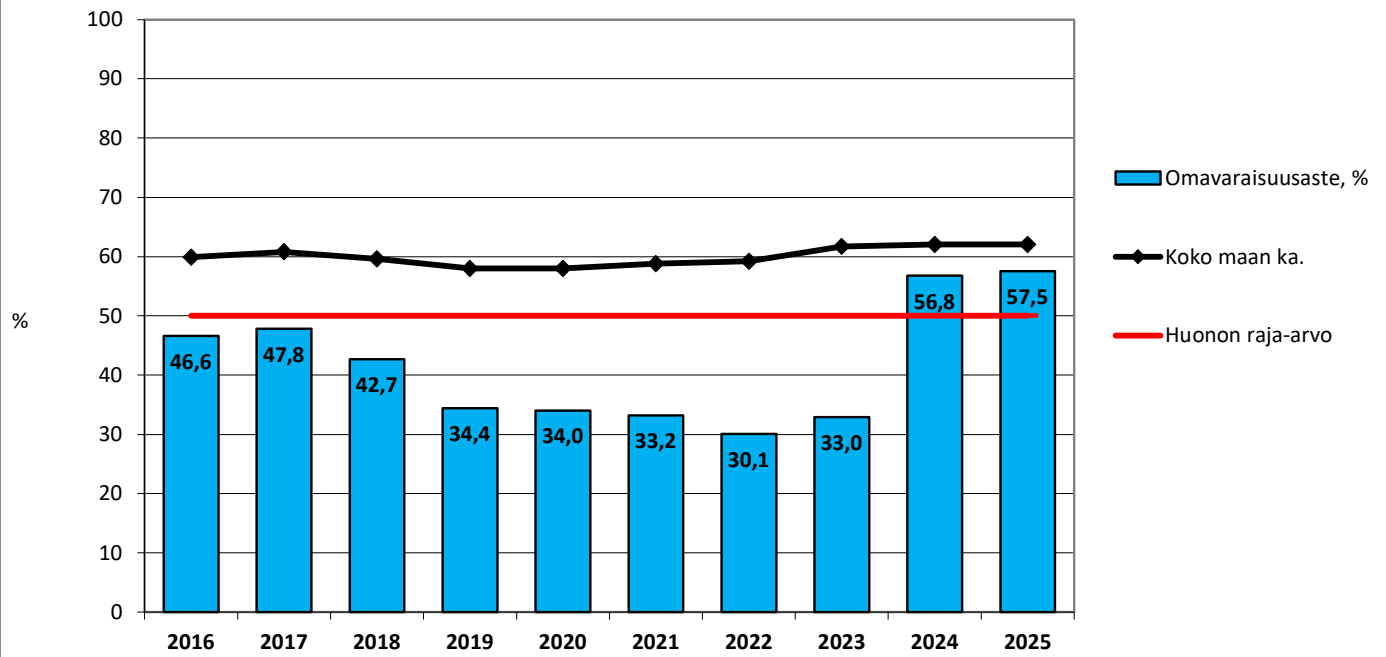
Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla, osto- ja siirtoveloilla sekä muilla veloilla. Mikkelin kaupungin lainakannan suuruus vuoden 2025 lopussa oli 208,9 miljoonaa euroa. Lainakanta pieneni 8,3 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Vielä vuoden 2023 tilinpäätöksessä Mikkelin kaupungin lainakanta oli 315 miljoonan euron suuruinen. Kuten edellä on kuvattu, kaupungin lainakanta pieneni tilikaudella 2024 energiaomaisuusjärjestelystä tuloutuneilla varoilla toteutetun 100 miljoonan euron ylimääräisen lainojen poismaksun myötä.

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvoiton päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä; tilinpäätöksen laatimisessa on käytetty Tilastokeskuksen ilmoittamaa ennakkotietoa 31.12.2025 tilanteesta, joka oli 51 549 asukasta. Mikkelin kaupungin lainakanta asukasta kohden oli 4 052 euroa/asukas, eli 134 euroa/asukas matalampi kuin vuonna 2024. Kuntien keskimääräinen lainakannan määrä asukasta kohden laskettuna vuonna 2024 oli 3 450 euroa/asukas ja 3 368 euroa/asukas vuonna 2023. Mikkelin lainamäärä asukasta kohden laskettuna on siis noin 602 euroa/asukas suurempi kuin edellisen vuoden valtakunnallinen keskiarvo. Asetelma kuitenkin muuttuu, kun tarkasteluun sisällytetään myös vuokravastuut. Mikkelin lainojen ja vuokravastuiden määrä asukasta kohden vuonna 2025 oli 4 367 euroa, kun valtakunnallinen keskiarvo edelliseltä vuodelta oli 4 652 euroa per asukas. Lainojen ohella vuokravastuiden määrän huomioiva tunnusluku oli siten Mikkelillä 285 euroa/asukas parempi kuin valtakunnallinen keskiarvo.

Lainakannan kehitys vuosina 2016–2025

Omavaraisuusasteen kehitys vuosina 2016–2025

Tase ja sen tunnusluvut

Eliminoitu, kaupunki, liikelaitokset ja taseyksiköt yhteensä 1 000 euroina

VASTAAVAA	31.12.2025	31.12.2024
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	7 305	7 305
Ennakkomaksut	23	699
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	7 328	8 004
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	103 748	103 003
Rakennukset	195 891	199 750
Kiinteät rakenteet ja laitteet	77 738	77 841
Koneet ja kalusto	2 638	2 991
Muut aineelliset hyödykkeet	597	597
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 434	5 826
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	384 046	390 007
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	57 805	57 138
Muut lainasaamiset	28 548	25 815
Muut saamiset	2 204	2 204
Sijoitukset yhteensä	88 558	85 158
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	479 932	483 170
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen varat	918	954
Muut toimeksiantojen varat	7	7
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	925	960
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	68	100
Muu vaihto-omaisuus	33	354
Vaihto-omaisuus yhteensä	100	454
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	0	812
Muut saamiset	4	4
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	4	816
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	3 534	3 097
Lainasaamiset	6 702	4 901
Muut saamiset	3 226	2 696
Siirtosaamiset	1 074	1 473
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	14 537	12 168
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	20	20
Muut arvopaperit	92 919	90 941
Rahoitusarvopaperit yhteensä	92 939	90 961
Rahat ja pankkisaamiset	733	3 176
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	108 312	107 574
VASTAAVAA YHTEENSÄ	589 169	591 704

VASTATTAVAA	31.12.2025	31.12.2024
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	143 144	143 144
Arvonkorotusrahasto	52 392	52 325
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	110 520	-21 057
Tilikauden yli-/alijäämä	2 575	131 577
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	308 630	305 988
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	2 387	2 547
Vapaaehtoiset varaukset	27 000	27 000
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET YHTEENSÄ	29 387	29 547
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	22	23
Muut pakolliset varaukset	1 664	1 632
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	1 686	1 655
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	370	420
Lahjoitusrahastojen pääomat	6 335	6 471
Muut toimeksiantojen pääomat	603	520
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	7 309	7 411
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	179 417	198 333
Lainat julkisyhteisöiltä	1 336	1 510
Liittymismaksut ja muut velat	4 472	4 433
Siirtovelat	579	709
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	185 804	204 985
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	18 917	9 667
Lainat julkisyhteisöiltä	174	179
Lainat muilta luotonantajilta	9 035	7 538
Saadut ennakot	1 332	1 106
Ostovelat	9 818	8 493
Liittymismaksut ja muut velat	1 808	1 558
Siirtovelat	15 270	13 578
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	56 354	42 118
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	242 157	247 103
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	589 169	591 704

TASEEN TUNNUSLUVUT	2025	2024
Omavaraisuusaste, %	57,5	56,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	114,1	121,6
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	113 094	110 520
Kertynyt yli-/alijäämä, €/ asukas	2 194	2 130
Lainakanta 31.12. , 1000 €	208 878	217 228
Lainakanta 31.12., €/asukas	4 052	4 186
Lainat ja vuokravastuut, 31.12. 1000 €	225 102	234 708
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	4 366,8	4 522,9
Lainasaamiset, 1000 €	28 548	25 815
Asukasmäärä (ennakkoluku)	51 549	51 893

Omavaraisuusaste, %

=100*(Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

=100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

=Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

=[Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)]/Asukasmäärä

Lainakanta 31.12.

= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä
+ Lainat muilta luotonantajilta

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä
+ Lainat muilta luotonantajilta + Vuokravastuut

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

1.5 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitokset ja muut taseyksiköt on yhdistelty rivi riviltä.

Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmissa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

Valtionosuudet merkitään tuloihin tulonvähennyksenä silloin, kun niiden määrä on negatiivinen. Vähennyseriä tuloiissa ovat lisäksi pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja menoissa valmistus omaan käyttöön, pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot ja pakollisten varausten muutos silloin, kun varausten määrä on tilikaudella kasvanut.

Lyhytaikaisten lainojen ja oman pääoman muutokset esitetään kumpikin nettoeränä joko tulona tai menona.

Tulot	Milj. €	%	Menot	Milj. €	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	58,0	26,16	Toimintakulut	190,0	84,72
Verotulot	139,1	62,74	- Valmistus omaan käyttöön	-0,4	-0,19
Valtionosuudet	14,0	6,32	Korkokulut	3,3	1,45
Korkotuotot	1,0	0,45	Muut rahoituskulut	0,1	0,05
Muut rahoitustuotot	6,1	2,75	Satunnaiset kulut	0,0	0,00
Satunnaiset tuotot	0,0	0,00	Tulorahoituksen korjauserät		
Tulorahoituksen korjauserät			Pakollisten varausten muutos		
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-1,1	-0,51	- Pakollisten varausten muutos	0,0	0,01
			- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-0,1	-0,02
Investoinnit			Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,7	0,31			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1,2	0,54	Investointimenot	17,6	7,83
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	1,2	0,55	Antolainasaamisten lisäykset	4,0	1,76
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,0	0,00	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	9,8	4,39
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	1,5	0,68	Lyhytaikaisten lainojen muutokset	0,0	0,00
Oman pääoman muutokset	0,0	0,00	Oman pääoman muutokset	0,0	0,00
Kokonaistulot yhteensä	221,7	100,00	Kokonaismenot yhteensä	224,3	100,00

1.6 Kaupunkikonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Mikkelin kaupunkikonsernin rakenne

Mikkelin kaupunki sekä sen liikelaitokset ja taseyksikkö yhdessä kaupungin määräysvallassa olevien tytäryhteisöjen kanssa muodostavat kuntakonsernin. Kuntakonserniin kuuluu kahdeksan erityisen merkittävää katsottua tytäryhtiötä, joille kaupunginvaltuusto asettaa jatkossa tavoitteita kaupungin talousarvioon. Osa näistä tytäryhtiöistä muodostaa alakonsernin. Lisäksi kaupunkikonserniin kuuluu 15 muuta yhtiötä, joiden katsotaan omistussuhteeltaan tai määräysvallan kautta kuuluvan konsernin tytäryhtiöiksi tai -yhteisöiksi. Kaupungilla on suora omistusta myös 11 osakkuusyhteisössä sekä kahdessa kuntayhtymässä, ja se on mukana neljässä säätiössä. Talousarviossa 2025 asetettiin 10 tytäryhtiölle valtuustoon nähden sitovia tavoitteita. Näiden toteutumisesta raportoidaan kohdassa 2.2.1 Konsernin tavoitteiden toteutuminen.

Konsernin ytimen muodostaa Mikkelin kaupunki (peruskunta + liikelaitokset), jonka taseen loppusumma on noin 62 prosenttia kaupunkikonsernin taseen loppusummasta. Omistajaohjauksen kannalta peruskunta, liikelaitokset, taseyksikkö ja tytäryhtiöt muodostavat keskeisimmän kokonaisuuden. Näihin omaisuuseriin kaupunki pystyy vaikuttamaan omilla päätöksillään. Kuntayhtymät, osakkuusyhtiöt ja säätiöt ovat omistuksellisia kokonaisuuksia, joissa kaupunki on osaomistaja. Näiden omaisuuserien kohdalla kaupungin vaikutusvalta on rajattu omistuksen suuruuteen. Alla olevassa Konsernirakenne-taulukossa sekä jäljempänä esitettyssä Mikkelin kaupunkikonserni -kuviossa on esitetty omistussuhteiden jakaantuminen Mikkeli-konsernissa.

Konserniin kuuluvat osakkuusyhtiöt ovat tarkastelussa mukana pelkästään oman pääoman osuuksina. Kaupunki pystyy vaikuttamaan ainoastaan yhtiöön sijoittamansa oman pääoman osuudella. Osakkuusyhtiön yksittäisiin omaisuuseriin ei kaupunki pysty merkittävästi omilla päätöksillään vaikuttamaan.

Konsernirakenne 31.12.2025	Kaupunki	Kaupunkikonserni
Tytäryhteisöt		
Etelä-Savon Energia Oy (konserni)	51,00 %	
- ESE-Energia Oy		51,00 %
- ESE-Tekniikka Oy		51,00 %
- ESE-Verkko Oy		51,00 %
- Haukivuoren Lämpö Oy		51,00 %
Kiinteistökehitys Naistinki Oy	100,00 %	
Metsäsairila Oy	100,00 %	
- Biosairila Oy		80,75 % (Metsäsairilan ja ESE:n omistus)
Mikalo Oy	100,00 %	
Mikkelin Asumisoikeus Oy	100,00 %	
Mikkelin Oppilaitoskiinteistöt Oy	100,00 %	
Mikkelin Jäähalli Oy	74,88 %	89,10 %
Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy	80,65 %	
Etelä-Savon Koulutus Oy (konserni)	71,4 %	
- KasvuEsedu Oy		71,4 %
Mikkelin Ravirata Oy	75,47 %	
Mikkelin Mikaeli Oy	100,00 %	
Mikkelin Matkailu Oy	100,00 %	
<i>Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt</i>		
As. Oy Pirttitie III	100,00 %	
Kiint. Oy Jääkärintie 31 (Naistinki Oy:n tytär)		100,00 %
Kiint. Oy Kyyhkylä (Naistinki Oy:n tytär)		100,00 %
Kiint. Oy Koppelonpesä (ESE-Energian tytär)		51,00 %
As. Oy Tuppura	97,00 %	
As. Oy Hirvipari	95,69 %	
Kiint.Oy TeknoGraani (Naistinki Oy:n tytär)		75,64 %
Kiint. Oy Ristiinan Suopursu	70,00 %	
Kiint.Oy Kenkäveronniemi	66,70 %	
Kiint.Oy Mikkelin Takojankatu 1	58,63 %	
Mikkelin Arkistotalo Oy	56,00 %	
Kiint.Oy Mikkelin Tietotaitokortteli	51,56 %	

Kuntayhtymäosuudet	Kaupunki	Kaupunkikonserni
Etelä-Savon kampuskiinteistöt kuntayhtymä	72,30 %	
Etelä-Savon Maakuntaliitto	33,02 %	
Osakkuus-/omistusyhteisöt		
Kyyhkylän Asuntolat Oy*	49,20 %	
Kiint. Oy Otavan Ketola	47,26 %	
Kiint. Oy M:lin mlk:n Kuuselan kulma	41,02 %	
Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy (konserni)	36,20 %	
Saimaa Stadiumi Oy	35,42 %	
Kiint.Oy Kattilansillan kauppakeskus	32,11 %	
As. Oy Orijärven Kyläpuisto	26,64 %	
Kiint. Oy Laaninkulma	25,27 %	
Kiint. Oy Mikkelin Musiikkiopistotalo	21,24 %	
Sodan ja rauhan keskus Muisti Oy	20,00 %	
Kiint. Oy Mikkelin Torikioski	17,70 %	44,30 %
Koskienergia Oy (ESE-Energia Oy:n omistus 49%)		24,99 %

*=toiminta päättynyt, asunnot purettu. Myös osakeyhtiö tulee purkaa.

Säätiöt, joissa kaupunki on mukana

Haukivuoren Vanhustentalosäätiö
 Kyyhkylä-säätiö
 Sodan ja rauhan keskus Muistin tukisäätiö
 Suomen elinkeinoelämän keskusarkiston säätiö

Omistusyhteisöllä tarkoitetaan kuntakonserniin kuulumatonta yhteisöä, jossa kunnalla on sellainen omistuosuus, joka luo kunnan ja yhteisön välille pysyvän yhteyden ja on tarkoitettu edistämään kunnan tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön toimintaa. Jollei kunta muuta näytä, yhteisöä pidetään omistusyhteisönä, jos kunnalla on vähintään viidesosa yhteisön osakepääomasta tai vastaavasta pääomasta. Omistusyhteisö voi olla kysymyksessä myös silloin, kun omistuosuus on alle viidesosan, jos pysyvä yhteys syntyy esimerkiksi hallituksen jäsenyyden kautta.

Osakkuusyhteisö on omistusyhteisö, jossa konserniyhteisöllä yksin tai yhdessä muiden samaan kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on huomattava vaikutusvalta liiketoiminnan ja rahoituksen johtamisessa, mutta joka ei kuulu kuntakonserniin. Jollei kunta muuta näytä, omistusyhteisöä pidetään osakkuusyhteisönä, jos kunnalla on vähintään viidesosa ja enintään puolet omistusyhteisöyhteisön osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä. Huomattava vaikutusvalta merkitsee sitä, että konserniyhteisöllä on mahdollisuus vaikuttaa toisen yhteisön taloudellisten ja operatiivisten päätösten tekemiseen, mutta sillä ei ole konsernisuhteelle ominaista määräysvaltaa.

Mikkelin kaupunki ja liikelaitokset

Etelä-Savon Kampuskiinteistöt kuntayhtymä 72,3 %

Tytäryhteisöt 100 %

Etelä-Savon maakuntaliitto 33,02 %

Mikkelin
Mikaeli Oy

Mikalo Oy

Mikkelin
Asumis-
oikeus OyKiinteistö-
kehitys
Naistinki OyMikkelin
Markkailu Oy
(ei toimintaa)Mikkelin
Oppilaitos-
kiinteistöt Oy

Osakkuus-/omistusyhteyshyönteisöt

Kyyhkylän Asuntolat Oy 49,2 %, Kiint Oy Otavan Ketola 47,3 %, Kiint Oy M:lin ml:n Kuuselan kulma 41,2 %, Kaakkois-Suomen Amk Oy 36,2 %, Saimaa Stadiumi Oy 35,4 %, Kiint Oy Kattilan-sillan kauppakeskus 32,1 %, As Oy Orjäärven Kyläpuisto 26,64 %, Kiint. Oy Laaninkulma 25,27 %, Kiint Oy Mikkelin Musiikki-opistotalo 21,2 %, Sodan ja rauhan keskus Muisti Oy 20 %, Kiint Oy Torikioski 17,7 % (konserniom. 44,3 %), Sodan ja rauhan keskus Muisti Oy 20 %

Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt

As Oy Pirtitie III 100 %, As Oy Tuppara 97 %, As Oy Hirvipari 95,69 %, Mikkelin Jäähalli 75,9 % (konserniomistus 90,1 %), Kiinteistö Oy Ristiinan Suopursu 70 %, Kiinteistö Oy Kenkäveronniemi 66,7 %, Kiinteistö Oy Mikkelin Takojankatu 1 58,6 %, Mikkelin Arkistotalo Oy 56 %, Kiinteistö Oy Mikkelin Tietotaitokortteli 51,56 %

Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat tytäryhtiöt

Muut tyttäret

Etelä-Savon
Energia Oy 51 %
(konserni)Metsäsairila Oy
100 %Mikkelin
Ravirata Oy
75,47 %Mikkelin kehi-
tysyhtiö Miksei
Oy 80,65 %Etelä-Savon Kou-
lutus Oy 71,4 %
(konserni)

- ESE-Tekniikka Oy 51 %
- ESE-Verkko Oy 51 %
- ESE-Energia Oy 51 %
- Haukivuoren Lämpö Oy 48 %
- Kiint. Oy Koppelonpesä 51 %
- Koskienergia Oy 23 %

- BioSairila Oy 80,8 % (Metsäsairila Oy 60 %, ESE-Energia Oy 40 %)

- KasvuEsedu 71,4 %

Säätiöt

Yhdistely

- Haukivuoren Vanhustentalosäätiö
- Kyyhkylä-säätiö

Ei yhdistely

- Sodan ja rauhan keskus Muistin tukisäätiö
- Suomen elinkeinoelämän keskusarkiston säätiö

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Konserni- ja elinvoimajaosto päätti 10.9.2024 § 66 käynnistää Mikkelin kaupungin omistajastrategian laadinnan, joka korvaa vuoden 2017 omistajapoliittiset linjaukset. Omistajastrategian tarkoitus on määritellä omistamisen periaatteet sekä linjata omistajaohjauksen pitkän tähtäimen tavoitteet, ja siten vahvistaa poliittista ohjausta sekä konsernijohton työtä. Lisäksi sen tarkoitus on tukea yhteisöjen toimintaa selkeyttämällä yhtiökohtaisesti omistajan strateginen tahto. Omistajastrategia on ylätasoinen asiakirja, jonka jalkauttamista käytännön toimintaan ohjaa Mikkelin kaupungin konserniohje. Konserniohje määrittelee tarkemmalla tasolla omistajaohjauksen roolit ja eri toimintoja ohjaavat toimintaperiaatteet.

Omistajastrategia valmisteltiin yhteistyössä KPMG:n kanssa, ja se valmistui syksyllä 2025 (KV 6.10.2025 § 127). Omistajastrategia ja siihen liittyvä omistajaohjaus koskevat pääasiassa kaupungin tytäryhteisöjä, mutta soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjä, kuntayhtymiä sekä muita yhteisöjä, joista kaupunki omistaa osakkeita tai osuuksia, tai joissa kaupungilla sääntöjen tai jäsenyyden perusteella on äänivaltaa mutta ei määräysvaltaa.

Mikkelin kaupungin konserniohje on päivitetty viimeksi tilikauden päättymisen jälkeen vuonna 2026. Kaupunginvaltuuston hyväksymässä konserniohjeessa (2.3.2026 § 7) on määritelty konsernin johtosuhteet ja johtamisen säännöt. Konserniohje yhtenäistää ohjausta, lisää toiminnan läpinäkyvyyttä ja tehostaa tiedonkulkua. Ohjetta sovelletaan kaikissa kaupunkikonserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä siltä osin, kun se ei aiheuta ristiriitaa osakeyhtiölain tai muun erityislainsäädännön kanssa. Konserniohje merkitään tiedoksi tai hyväksytään tytäryhteisön hallituksessa tai vastaavassa toimielimessä. Osakkuusyhteisöissä konserniohjetta noudatetaan kaupungin päätäntävällän asettamissa rajoissa.

Kaupunginhallitus on hyväksynyt 22.6.2009 konserniohjauksen järjestämistä koskevat periaatteet. Periaatteiden mukaan konserniohjauksen ja -valvonnan käytännön järjestämiseksi on tarkoituksenmukaista, että valvonta- ja seuranta-vastuu delegoidaan yhtiökohtaisesti kaupungin johtoryhmään kuuluville viranhaltijoille. Kaupunginjohtaja on tehnyt konserniohjeen nojalla uusimman delegointipäätöksen lokakuussa 2023. Nämä konsernivalvonnan vastuuhenkilöt esitetään myös talousarviokirjassa.

Mikkelin kaupungin tytäryhteisöjen tavoitteet määritellään vuosittain kaupungin talousarviossa. Yhteisöjen tavoitteet valmistellaan yhteistyössä tytäryhtiön ja yhteisön konsernivalvontavastuuhenkilön kanssa. Konsernitavoitteiden toteutumista raportoidaan kaupunginhallituksen alaiselle konsernijaostolle vuosittain siten, että kaupungin seuraavan vuoden talousarvion tavoitteiden määrittelyssä voidaan huomioida kuluvan vuoden tavoitteiden toteutuminen. Lisäksi keskeisimmät konserniyhteisöt raportoivat toimintaansa, talousarviotavoitteiden toteutumia ja muita ajankohtaisia asioita vähintään kerran vuodessa konsernijaostolle. Keskeisten konserniyhtiöiden yhteinen ajankohtaisseminaari, eli ns. syksyn konsernipäivä järjestettiin 16.12.2025. Huhtikuussa järjestettiin ns. kevään konsernipäivä, jonka aiheena on katsaukset keskeisimpien tytäryhtiöiden tilinpäätöksiin.

Kaupunginhallitus antaa konsernitalinpäätöksen yhteydessä tiedot kaupunginvaltuustolle konsernin tavoitteiden ja talouden toteutumisesta. Konsernin strategiasta johdetut tavoitteet ohjaavat konsernin ja sen tyttärien toimintaa. Tilinpäätöksen yhteydessä havaitut tarvittavat korjaavat toimenpiteet viedään seuraaviin talousarvioihin, ellei tilanne vaadi toimenpiteitä tätä nopeammin. Konsernivalvonnan kohdealueita ovat erityisesti konserniyhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi. Tätä tehtävää varten on talousarvioihin määritelty seurattavat tunnusluvut ja mittarit, joilla tytäryhteisöjen toiminnan kannattavuutta, vaikuttavuutta ja talouden tilaa kuntakonsernissa arvioidaan. Konsernivalvonnassa seurataan myös valtuuston tytäryhteisöjen toiminnalle asettamien tavoitteiden toteutumista sekä konserniohjeen noudattamista.

Osuudet kuntayhtymissä ja sijoitukset muissa yhteisöissä palvelevat suoraan kaupungin vastuulla olevaa palvelutuotantoa tai kaupungin kehittämistä. Tällaiset sijoitukset ovat perus-, osake- tai osuuspääomasijoituksia kuntayhtymiin, osakeyhtiöihin tai osuuskuntiin, antolainat näille yhteisöille taikka rahoitusosuuksia nimettyihin investointikohteisiin tai hankkeisiin. Mikäli omistaminen ei enää ole perusteltua, tulee kaupungin pyrkiä irtaantumaan kyseisistä omaisuususeristä. Sijoitusten tarkoitus voi olla myös kaupungin taseen keventäminen siirtämällä kiinteistöjä, muita tuotantovälineitä ja myös velkoja kaupungilta jonkun toisen yhteisön omistukseen ja vastuulle. Edellä mainituilla sijoituksilla ei tarkoiteta kolmen eri varainhoitajan hallinnoimaa ja pääasiassa korko- ja osakemarkkinoille kohdennettua sijoitusvarallisuutta. Sijoitustoiminnasta selostetaan tarkemmin tilinpäätöskirjan kohdassa 1.1.4.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat vuonna 2025

Mikkelin kaupunki osti 23.12.2025 Mikkelin Mikaeli Oy:n osakkeet muilta omistajilta (KV 10.11.2025 § 135), jolloin yhtiöstä tuli kaupungin sataprosenttisesti omistama tytäryhtiö. Aikaisemmin kaupunki omisti yhtiöstä 33,3 prosenttia.

Mikalo Oy:n ja Mikkelin opiskelija-asunnot Oy:n (MOAS) sulautumissuunnitelma hyväksyttiin KV 25.9.2023 § 106. Sulautumista valmisteltiin vuoden 2024 aikana, ja päätöksen mukaisesti Moas sulautui Mikalo Oy:hyn 1.1.2025 alkaen.

Aiempia konsernirakenteen olennaisia muutoksia ovat:

- Työllisyyspalveluiden siirtyminen kuntien vastuulle toi konserniin uuden palvelukokonaisuuden 1.1.2025 alkaen.
- Vesiliikelaitoksen yhtiöittämisselvitys laadittiin. Kaupunginhallitus päätti 18.11.2024 § 298, että vesiliikelaitosta ei yhtiötetä.
- Kaupunginhallitus päätti Etelä-Savon Energia Oy:n 49 % vähemmistöosuuden myymisestä 6.11.2023. Kaupakirja allekirjoitettiin vuonna 2023, mutta kaupan lopullinen täytäntöönpano toteutui 1.3.2024. Kansainväliseen abrdn plc -sijoitusyhtiökonserniin kuuluva Mikky Bidco Sarl osti vähemmistöosuuden Etelä-Savon Energia Oy:stä.
- Edellä mainittuun kokonaisjärjestelyyn liittyen perustettiin uusi yhtiö ESE-Energia Oy, joka on Etelä-Savon Energia Oy:n 100 prosenttisesti omistama tytäryhtiö. Etelä-Savon Energia Oy:n liiketoiminta siirrettiin ESE-Energia Oy:lle.
- Etelä-Savon kaapelitelevisio Oy (ei toimintaa) purkamispäätös tehtiin (KV 17.10.2022 § 134). Prosessi saatiin päätökseen 11.3.2024.
- 1.1.2023 Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa aloitti toimintansa ja samalla Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymä Essoten toiminta lakkasi. Sote-palveluiden tuottaminen siirtyi pois kuntien vastuulta. Hyvinvointialueuudistus koski myös pelastustoimen palveluita, joten aiemmin Mikkelin kaupungin taseyksikkönä toiminut Etelä-Savon Pelastuslaitos poistui Mikkelin kaupunkiorganisaatiosta.
- Karjala-tietokantasäätö purkaantui 10.1.2023
- Kiinteistö Oy Mikkelin Mannerheimintie 30:n purkaminen saatiin päätökseen 3.1.2022 (11.11.2019 § 121)
- 29.6.2022 Etelä-Savon Energia Oy myi Venäjällä toimineen tytäryhtiönsä OOO ESEn (KV 23.5.2022 § 69)
- 30.9.2022 Etelä-Savon Energian tytäryhtiöt Biohauki Oy sekä Huippuenergia Oy sulautuivat Etelä-Savon Energia Oy:öön.
- 17.10.2022 § 135 kaupunginvaltuusto hyväksyi Etelä-Savon Energia Oy:n sekä Metsäsairila Oy:n biokaasu- ja kiertotalousliiketoimintojen liiketoimintojen siirtämisen BioSairila Oy:lle. Liiketoimintasiirrot tapahtuivat osakkeiden luovutuksella, ja niiden jälkeen Metsäsairila Oy:n omistus BioSairila Oy:stä on 60 % ja Etelä-Savon Energia Oy:n omistus on 40 %.
- Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymä purettiin 2021 (Mikkelin omistus 10,81 %). KV 18.3.2019 § 34.
- Mikkelin kaupunki myi Mikkelin Pesula Oy:n osakkeet (omistus 42,86 %) Osuuskauppa Suur-Savolle (15.3.2021 § 37).
- Kyyhkylä-säätöön hallituksen puheenjohtajuus ja sen myötä myös säätöön määräysvalta siirtyi Mikkelin kaupungille alkuvuodesta 2021. Säätöön omistaman Kyyhkylä Oy:n osakekannasta myytiin yksityiselle yritykselle 51 % alkuvuodesta 2021.
- Etelä-Savon Energia Oy myi loppuvuodesta 2021 Venäjällä toimineen OOO Russkij Les -yhtiön (omistus 100 %) (KV 8.11.2021 § 166).

1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaupunkikonsernin tulevaisuusnäkymä eteni parempaan suuntaan vuonna 2024 toteutetun energiaomaisuusjärjestelyn seurauksena. Vuonna 2025 tulevaisuusnäkymän ylle epävarmuutta toi valtionosuusuudistuksen kaatuminen. Hallituspuolueet eivät löytäneet yksimielisyyttä järjestelmän uudistamiseksi, vaikka todennäköisesti kaikki tunnistavat nykyisessä järjestelmässä olevat epäkohdat. Emokaupungin valtionosuusrahoituksen taso on jäämässä toistaiseksi sote-uudistuksen jälkeiselle matalalle tasolle. Vuoden 2026 talousarviossa koko suunnitelmakauden ennakoidaan yltävän tuloksellisesti nollatasolle. Valtakunnallinen heikko suhdanne näkyy kuitenkin verotuottojen oletettua heikompana kehityksenä, ja se aiheuttaa merkittävän riskin nollatasoisen tai positiivisen tuloksen saavuttamiselle. Kuitenkin vuonna 2025 yli 5 miljoonaa alijäämäiseksi laadittu talousarvio päättyi 2,6 miljoonaa euroa ylijäämäiseen lopputulokseen. Tulos kertoo sopeutustoimien sekä taloudenhallinnan onnistumisesta ja antaa kohtuulliset lähtökohdat tulevien vuosien haasteiden kohtaamiselle.

Säästöohjelmia on toteutettu jo useita. Lisäsäästöt vaikuttaisivat kuntalaisille tuotettaviin palveluihin, joten tulevaisuudessa keskittyminen onkin kriittisen budjetoinnin sekä kustannustietoisuuden ohella kohdistettava tulopohjan vahvistamiseen. Tässä valtakunnalliset ja globaalit trendit kuitenkin määrittelevät suurelta osin isoa kuvaa, mutta Mikkelin on oltava valmis toimimaan ja edistämään elinvoimaa kehittäviä investointeja aina sopivien tilaisuuksien auetessa. Uusia mielenkiintoisia tekoälyyn ja vihreään siirtymään kytkeytyviä investointeja on ollut jo pitemmän aikaa näköpiirissä, mutta toimintaympäristön epävarmuus on lykännyt investointipäätöksiä. Nyt tilanteessa näkyy kuitenkin edistymisaskelia, etenkin datakeskusinvestointien toteutuminen on ottanut merkittäviä edistysaskelia vuoden 2025

loppupuolella. Uudet investoinnit ja toimijat tuovat mukanaan työllisyyttä ja erilaisia kerrannaisvaikutuksia, jotka lopulta näkyvät kaupungin taloudessa verotuottojen kasvuna.

Konsernin tulos vuodelta 2025 oli 7,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Kun tarkastelusta poistaa emokaupungin vaikutuksen 2,6 miljoonaa, jää muun konsernin tulokseksi 4,5 miljoonaa. Tulos osoittaa konsernin talouden olevan tasapainossa, mutta tilanteen ylläpito myös tulevaisuudessa edellyttää aktiivista työtä, jolla sopeudutaan ja valmistaudutaan jatkuvaan toimintaympäristön muuttumiseen.

Konsernin tulevaisuutta arvioitaessa tulee tunnistaa kansainvälistymisen tuomien mahdollisuuksien hyödyntäminen. NATO:n maavoimien alaesikunta on aloittanut toimintansa Mikkeliissä. Kaupungin merkittävimmän tytäryhtiön toinen omistaja on ulkomaalainen taho. Viimeaikaiset datakeskusinvestointeihin liittyvät uutiset osoittavat, että kansainväliset toimijat lisääntyvät myös Etelä-Savossa. Maahanmuuttajien määrä on ollut kasvussa samaan aikaan, kun yritysten kilpailu osaavasta työvoimasta kovenee. Kansainvälistymiskehityksessä on suuri potentiaali, jonka hyödyntämisessä kaupungin tulee edelleen olla aktiivinen. Kaupunki pyrkii tarttumaan kansainvälistymisen mahdollisuuksiin yhteistyössä kehitysyhtiö Miksein kanssa, sekä mm. international house -tyyppistä palvelukonseptia kehittämällä.

Konsernirakenteen ja toimintojen tiivistämistä ja tehostamista tulee jatkaa edelleen. Omistajastrategiakin edellyttää, että tuotettujen palveluiden on oltava perusteltuja ja palveltava konsernin strategisia tavoitteita. Tiivistäminen ei tarkoita taantumista, vaan päinvastoin antaa paremmat resurssit keskittyä ydintoimintojen kehittämiseen, eli lakisääteisten palvelujen laadukkaaseen tuottamiseen sekä elinvoimaa edistävien toimien toteuttamiseen.

1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa sekä lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan. Konserniyhtiöiden tulee noudattaa Mikkelin kaupungin voimassa olevaa konserniohjetta, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjetta sekä hankintasääntöä.

Konserniyhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on yhteisöjen hallitusten ja toimitusjohtajien vastuulla. Näistä ne myös raportoivat konserniohjeen mukaisesti konsernijohtolle. Sisäistä valvontaa toteuttavat lisäksi kaikki työntekijät kaikilla organisaatiotasoilla osana toimintarutiineihin sisältyvää toimintojen ja varojen käytön valvontaa. Kaikkien tulosalueiden ja tulosityksiköiden on toimintaa suunnitellessaan otettava huomioon sisäisen valvonnan asettamat vastuut ja velvoitteet sekä varattava niille tarvittavat resurssit.

Koska kaupungin omistuksessa olevat osakeyhtiöt vastaavat operatiivisesta toiminnastaan sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallintansa järjestämisestä, vaihtelevat käytännöt yhtiökohtaisesti. Keskeiset tytäryhtiöt raportoivat tilinpäätöstietojensa yhteydessä avaintiedot sisäisestä valvonnastaan ja riskienhallinnastaan. Keskeiset konserniyhtiötä koskevat riskit on kirjattu kunkin yhtiön kohdalle niiden tavoitteiden toteutumisen raportoinnin yhteyteen. Vuodesta 2018 alkaen konserniyhtiöiden on myös edellytetty toimittavan tilinpäätöstietojensa liitteeksi Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen (KH 2.5.2016 § 148) liitteenä olevan arviointimallin mukaiset tiedot erikseen dokumentoituina.

Konserniohjeen mukaisesti menestyksellinen konsernijohtaminen edellyttää, että konsernin riskit on tunnistettu kokonaisvaltaisesti ja niihin on varauduttu. Riskien menestyksellinen tunnistaminen ja dokumentointi vaativat aktiivista konsernitaseista ohjausta ja selkeää raportointimallia. Riskienhallinnan tulee olla keskeinen osa osakeyhtiöiden hallitustyöskentelyä sekä omistajan ja yhtiön välistä vuoropuhelua.

1.6.6 Konsernitalinpäätös ja sen tunnusluvut

Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitalinpäätös (kuntalaki 410/2015 § 114). Konsernitalinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös. Konsernitalinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitalinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana. Kuntayhtymän tilinpäätös yhdistellään jäsenkunnan konsernitalinpäätökseen. Kunnan, jolla ei ole tytäryhteisöjä, mutta joka on jäsen kuntayhtymässä tai liikelaitoskuntayhtymässä, tulee sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitalinpäätöstä vastaavat tiedot.

1.6.6.1 Konsernituloslaskelma

1000 euroa	TP 2025	TP 2024
Konsernin toimintakate	-116 837	-112 808
Konsernin vuosikate	54 689	50 935
Konsernin korkomenot	13 208	16 277
Suunnitelman mukaiset poistot	44 740	45 346

Konsernin toimintatuotot olivat 166,6 miljoonaa euroa ja toimintakulut 283,1 miljoonaa euroa. Edellisen tilikauden vastaavat luvut olivat 161,9 miljoonaa ja 275,6 miljoonaa euroa. Tuotot nousivat edellisestä vuodesta 4,7 miljoonaa euroa, kulut kasvoivat puolestaan 7,5 miljoonaa. Konsernin toimintakate heikkeni noin 4 miljoonaa edellisestä vuodesta. Vuosikate parani 54,7 miljoonaan edellisvuoden 50,9 miljoonasta. Vuosikatteen paranemisen merkittävämpiä syitä olivat TE-uudistuksesta aiheutunut valtionosuuksien kasvu sekä korkomenojen pieneneminen. Konsernin korkomenot olivat 13,2 miljoonaa, kun edellisenä vuonna korkomenot olivat 16,3 miljoonaa.

Konsernin tuloslaskelmassa suunnitelman mukaiset poistot olivat 44,7 miljoonaa, eli 0,6 miljoonaa edellisvuotta pienemmät. Poistoista Mikkelin kaupungin osuus oli 21,1 miljoonaa euroa. Konsernituloslaskelma päättyi 7,1 miljoonan euron ylijäämään. Kaupungin tilikauden ollessa 2,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen, on muun konsernin osuus 4,5 miljoonaa ylijäämäinen.

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

tuhansin euroin

	01.01.-31.12.2025	01.01.-31.12.2024
Toimintatuotot	166 602	161 902
Toimintakulut	-283 143	-275 558
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-295	848
Toimintakate	-116 837	-112 808
Verotulot	136 900	137 280
Valtionosuudet	42 656	37 561
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	549	4 589
Muut rahoitustuotot	4 986	3 818
Korkokulut	-13 208	-16 277
Muut rahoituskulut	-357	-8 030
	-8 030	-3 228
Vuosikate	54 689	50 935
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-44 740	-45 346
Omistuksen eliminointierot	-196	0
Arvonalentumiset	-908	-15 849
	-45 843	-61 195
Satunnaiset erät	0	132 285
Tilikauden tulos	8 846	122 025
Tilikauden verot	-604	-1 046
Laskennalliset verot	-245	479
Vähemmistöosuudet	-874	-434
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	7 123	121 023
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2025	2024
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	58,8	58,8
Vuosikate/Poistot, %	119,8	83,2
Vuosikate, euroa/asukas	1 060,9	981,5
Asukasmäärä (ennakkoluku)	51 549	51 893

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot / Toimintakulut

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 * Vuosikate / (Suunnitelman mukaiset poistot + Arvonalentumiset)

Vuosikate euroa/asukas

1.6.6.2 Konsernin rahoituslaskelma

Konsernin toiminnan rahavirta oli 53,1 miljoonaa euroa, eli 7,4 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän. Positiivista suuntaa vahvisti muun muassa vuosikatteen koheneminen 3,8 miljoonalla eurolla edellisvuoteen verrattuna.

Konsernin investointimenot kasvoivat edellisestä vuodesta noin 0,8 miljoonalla, ollen 51,5 miljoonaa euroa. Investointien rahoitusosuudet puolestaan olivat 4,3 miljoonaa euroa, edellisvuonna luku oli 2,3 miljoonaa. Nettona investointimenot toteutuivat näin ollen edellisvuotta matalampana.

Konsernin investointien tulo-rahoitusprosentti oli 116 %, eli vuosikate riitti investointien omahankintamenojen kattamiseen. Kaupungin osalta investointien tulo-rahoitusprosentti oli 149 %, ollen jo kolmena peräkkäisenä vuonna vahva. Luku kertoo, että investointikustannusten hallinnassa suhteessa vuosittaisen talouden kantakykyyn on onnistuttu hyvin.

Laskennallinen lainanhoitokate on vertailuluku, joka kertoo tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Lainanhoitokyky on hyvä arvon ollessa yli 1, ja tyydyttävä tunnusluvun ollessa 0,8-1,0. Tunnusluku koheni hieman vuodesta 2024, mutta edelleen yhden desimaalin tarkkuudella ilmaistuna pyöristyy edelleen lukuun 0,9.

1 000 euroa	TP 2025	TP 2024
Toiminnan rahavirta	53 085	45 645
Konsernin investointimenot	51 511	50 675
Konsernin investointien tulo-rahoitusprosentti	115,7	105,3
Kaupungin investointien tulo-rahoitusprosentti	149,3	148,4
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate	0,9	0,9

Konsernin rahoituslaskelma

Tuhansin euroin

	31.12.2025	31.12.2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	54 689	50 935
Satunnaiset erät	0	132 285
Tilikauden verot	-604	-1 046
Tulorahoituksen korjauserät	-1 001	-136 529
	53 085	45 645
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-51 511	-50 675
Rahoitusosuudet investointimenoihin	4 251	2 322
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 357	141 371
Toiminnan ja investointien rahavirta	8 182	138 663
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-36	-16
Antolainasaamisten vähennykset	4	122
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	14 233	180 822
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-22 156	-175 669
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-345	-15 435
	-8 301	-10 176
Oman pääoman muutokset	-1 506	-29 626
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-67	103
Vaihto-omaisuuden muutos	563	-2 001
Saamisten muutos	1 079	-7 015
Korottomien velkojen muutos	-1 369	-6 036
Rahoituksen rahavirta	-9 601	-54 750
Rahavarojen muutos	-1 419	83 913
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	111 203	112 622
Rahavarat 1.1.	112 622	28 709
	-1 419	83 913
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Investointien tulorahoitus, %	115,7	105,3
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	0,9
Kassan riittävyys, pv	109,4	78,7
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, 1000 euroa	161 639	127 693

Investointien tulorahoitus

100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien omahankintameno = Investointimenot - Rahoitusosuudet

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys, pv

365 * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

1.6.6.3 Konsernitase

Taseen sisältö

Konsernin rahoituksen rakennetta kuvataan, samoin kuten kunnalla, taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta, joiden avulla voidaan arvioida keskeisesti konsernin taloudellista asemaa. Konsernin taseen vuoden 2025 loppusumma on 946 miljoonaa euroa, kun se vuotta aiemmin oli 949 miljoonaa euroa.

Taseen erät

Taseen vastaavaa -puolella pysyviin vastaaviin kuuluva aineelliset hyödykkeet olivat 742 miljoonaa euroa, joka on noin 78 prosenttia taseen loppusummasta. Kaikkiaan pysyvät vastaavat lisääntyivät edellisestä vuodesta noin 0,5 miljoonaa euroa. Vaihtuvat vastaavat pienenevät noin 2,5 miljoonaa.

Taseen vastattavaa -puolella oman pääoman suuruus on 354 miljoonaa, ja se nousi edellisestä vuodesta 5,7 miljoonaa. Taseessa olevan vieraan pääoman määrä vähentyi 568 miljoonaan euroon, joka on 9 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Konsernin lainakanta on 485 miljoonaa euroa, laskua edellisvuoteen noin 8 miljoonaa. Konsernitaseessa on vuoden 2025 tilinpäätöksessä 149,4 miljoonaa euroa ylijäämää, kun edellisenä vuonna sitä oli 143,7 miljoonaa.

Alijäämän kattamisvelvollisuus kuntakonsernissa

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Mikkelin kaupungin taseessa ei ole kattamatonta alijäämää.

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste mittaa kuntakonsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä omista sitoumuksistaan pitkällä tähtäyksellä. Mikkelin kaupunkikonsernin omavaraisuusaste oli 38,7 prosenttia vuonna 2024, joten se parani edellisestä vuodesta 0,9 prosenttiyksikköä. Kuntakonsernien keskimääräinen omavaraisuusaste Suomessa vuonna 2024 oli 47 prosenttia. Luku on kuntakonserneilla valtakunnallisesti huomattavasti heikompi kuin peruskunnilla, joiden keskimääräinen omavaraisuusaste vuonna 2024 oli 62 %. Vuoden 2025 osalta vertailulukuja ei ole saatavilla vielä tilinpäätöstä laadittaessa.

	TP 2025	TP 2024
Konsernin omavaraisuusaste	38,7 %	37,8 %
Konsernin lainakanta (milj. €)	484,8	493,0
Konsernilainat €/asukas	9404	9 501
Konsernin kertyneet ylijäämät €/asukas	2899	2 769

Konsernin lainakanta on noin 485 miljoonaa euroa. Se on noin 8 miljoonaa euroa pienempi kuin vuonna 2024. Lainamäärä on siten 9404 euroa asukasta kohden. Kaikkien Suomen kuntakonsernien keskimääräinen lainakanta vuonna 2024 oli 7 263 euroa/asukas, vuoden 2025 lukua ei ole vielä saatavilla.

Konsernitaseeseen kertyneet ylijäämät vuoden 2025 tilinpäätöksessä ovat 2 899 euroa per asukas, kun vuonna 2024 asukasta kohden laskettu ylijäämän määrä oli 2 769 euroa.

Konsernin kriisikuntakriteerit

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelystä sekä siihen liittyvistä kriteereistä (ns. kriisikuntakriteerit) määritellään kuntalain 118 pykälässä. Kriisikuntakriteereissä on kaksi mittaria, jotka yksinään riittävät arviointimenettelyn käynnistämiseen. Lisäksi on neljän kriteerin paketti, jossa kaikkien tunnuslukujen täyttyminen kahtena peräkkäisenä vuonna ovat peruste arviointimenettelyn käynnistämiseksi.

Kriisikuntakriteerien mukaisesti arviointimenettely voidaan käynnistää

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa
- jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa

- jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat *kahtena* vuonna peräkkäin täyttäneet *kaikki* seuraavat raja-arvot
 1. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 %
 2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
 3. asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla
 4. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8

	Raja-arvo	Mikkeli				Konserni			
		2025	2024	2023	2022	2025	2024	2023	2022
Peruskunnan taseen ali-/ylijäämä (milj. €)	kertynyt alijäämä katettava 5 v. kuluessa	113,1	110,5	-21,06	-40,78				
Kuntakonsernin taseen ali-/ylijäämä	väh -1000 €/as.*					2899	2769	1066	684
Kuntakonsernin taseen ali-/ylijäämä edellisenä vuonna	väh. -500 €/as.*					2769	1066	684	638

	Raja-arvo 2025	Mikkeli		Konserni	
		2025	2024	2025	2024
1. Konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde	alle 80 %			119,8 %	83,2 %
2. Veroprosentti 2 %-yksikköä yli kuntien keskiarvon	Yli 9,54 %	9,40 %	9,40 %		
3. Konsernin lainojen ja vuokravastuiden määrä/asukas väh. 50 % yli kuntien keskiarvon	Yli 12 837 eur/asukas (ka.2024)			9603	9 709
4. Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate	alle 0,8			0,9	0,9

* Aukkaita kohden lasketuissa tunnusluvuissa on käytetty Tilastokeskuksen ennakkotietoa Mikkelin asukasmäärästä per 31.12.2025, 51 549 asukasta.

Kahdesta niin sanotusta superkriteeristä peruskuntaa koskeva kriisikuntakriteerien raja-arvo ylittyi vuoden 2023 tilinpäätöksessä, kun Mikkelin kaupunki ei saanut katettua taseeseen kertyneitä kumulatiivisia alijäämiä kuntalain edellyttämässä ajassa. Tilanne korjaantui vuonna 2024 energiaomaisuuteen liittyvän kaupan myötä, eikä Mikkelin joutunut arviointimenettelyyn. Vuodesta 2024 eteenpäin Mikkelin kaupungin taseessa on erittäin vahva ylijäämäpuskuri, eikä nykyisessä näkymässä tämän kriteerin osalta Mikkelin enää kohdistu kriisikuntauhkaa pitkälläkään aikavälillä.

Konsernitasolla yli-/alijäämän tunnusluvut eivät ole aiemminkaan olleet huolestuttavalla tasolla kriisikuntarajojen näkökulmasta. Peruskaupungin historiallisen vahva tulos vuonna 2024 kohensi tunnuslukuja selvästi aiempiakin vuosia vahvemmalle tasolle. Vuonna 2025 tunnusluku parani edelleen.

Edellä esitetyn alemman taulukon tunnusluvuista *kaikkien* arvojen tulisi ylittää ilmoitettu raja-arvo *kahtena* vuonna peräkkäin, jotta kriisikuntakriteerit täyttyisivät. **Vaikka niin sanottujen superkriteerien osalta kumulatiivinen ylijäämä on nyt erittäin vahva, ovat nämä neljä erillistä raja-arvoa jatkossa edelleen herkempiä suhdanteiden ja tilanteiden vaihtelulle. Näitä kriteerejä tulee seurata tarkasti koko konsernin tasoisesti.**

Vuonna 2025 tilanne on kuitenkin hyvä. Yksikään neljästä raja-arvosta ei ylittynyt vuonna 2024, eikä myöskään 2025. Kaikki tunnusluvut paranivat edeltävästä vuodesta. Konsernilainojen ja vuokravastuiden määrää kuvaava vertailuluku perustuu vuoden 2024 tilinpäätöstietoihin, sillä tilinpäätöksen laatimishetkellä vuoden 2025 kuntakonsernien keskiarvot eivät ole vielä tiedossa.

Arviointimenettelyn käynnistämisen kriteerejä koskevan lain valmistelussa on varsinaisten raja-arvojen lisäksi säädetty ns. keltaiset valot, jotka eivät itsessään johda arviointimenettelyn käynnistämiseen, mutta joiden täyttyessä kunnan tulee kiinnittää erityistä huomiota taloutensa kehitykseen ja analysointiin, koska kunta on lähellä varsinaisen raja-arvon täyttymistä. Vuonna 2024 keltainen valo syttyi 3/5 kriteerin osalta ja 2025 keltainen valo syttyi 2/5 kriteerin kohdalla.

Keltaisten valojen raja-arvot ovat:

- konsernin kertynyt alijäämä on vähintään 500 euroa per asukas
- konsernin vuosikatteen osuus poistoista on alle 100 prosenttia
- tuloveroprosentti on 1,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (keltainen valo syttyy)
- konsernin lainat ja vastuut ylittävät kaikkien kuntien lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän 25 prosentilla
- konsernin laskennallinen lainanhoitokate on alle 1,0 (keltainen valo syttyy)

Konsernitase (lyhyt) ja sen tunnusluvut

1000 euroa

VASTAAVAA	31.12.2025	31.12.2024
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	439	460
Konserniliikearvo	60	14
Muut pitkävaikutteiset menot	8 357	8 709
Ennakkomaksut	61	737
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	8 917	9 920
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	110 106	109 454
Rakennukset	441 230	449 479
Kiinteät rakenteet ja laitteet	83 637	83 682
Koneet ja kalusto	79 864	79 138
Muut aineelliset hyödykkeet	4 220	4 613
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	22 721	18 178
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	741 777	744 544
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet	26 424	25 156
Osakkeet ja osuudet	12 958	10 022
Muut lainasaamiset	1 753	1 753
Muut saamiset	1 806	1 774
Sijoitukset yhteensä	42 941	38 706
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	793 635	793 170
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	3 793	4 900
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	9 029	9 591
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	1 911	3 766
Lyhytaikaiset saamiset	26 452	25 124
Saamiset yhteensä	28 363	28 890
Rahoitusarvopaperit	95 194	93 224
Rahat ja pankkisaamiset	16 008	19 398
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	148 595	151 103
VASTAAVAA YHTEENSÄ	946 023	949 173

VASTATTAVAA	31.12.2025	31.12.2024
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	143 144	143 144
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	340	340
Arvonkorotusrahasto	56 550	56 483
Muut omat rahastot	4 151	4 236
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	142 294	22 692
Tilikauden yli- / alijäämä	7 123	121 023
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	353 602	347 918
VÄHEMMISTÖOSUUKSET	11 047	10 242
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	22	23
Muut pakolliset varaukset	3 067	2 725
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	3 089	2 748
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	10 177	11 351
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	452 184	470 836
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	23 618	26 731
Lyhytaikainen korollinen pääoma	32 600	22 196
Lyhytaikainen koroton pääoma	59 706	57 151
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	568 108	576 914
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	946 023	949 173

KONSERNIN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	38,7	37,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	163,3	170,5
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	149 418	143 715
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) euroa/asukas	2 899	2 769
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	484 784	493 032
Konsernin lainat, euroa/asukas	9 404	9 501
Lainat ja vuokravastuut 31.12. 1000 €	495 024	503 838
Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas	9 603	9 709
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	1 753	1 753
Kunnan asukasmäärä (ennakkoluku)	51 549	51 893

Omavaraisuusaste, %

= 100 * (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), euroa/asukas

= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / Asukasmäärä

Konsernin lainakanta 31.12.

= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä
+ Lainat muilta luotonantajilta

Konsernin lainat, euroa/asukas

= Lainakanta/asukasmäärä

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä
+ Lainat muilta luotonantajilta + Vuokravastuut

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.7.1 Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelyä sekä talouden tasapainottamista koskeviksi toimenpiteiksi.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden 2 414 396,17 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- puretaan Vesiliikelaitokselle kirjattuja poistoeroja suunnitelman mukaan 153 653,83 euroa.
- puretaan kunnalle kirjattuja poistoeroja suunnitelman mukaan 6 502,33 euroa.
- kirjataan tilikauden ylijäämä 2 574 552,33 euroa tilikauden yli-/alijäämän tilille taseeseen.

Ylijäämää on taseessa vuoden 2025 tilinpäätöksen jälkeen 113 094 166,59 euroa.

1.7.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kirjanpitolautakunnan yleisohjeessa kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta todetaan, että toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella, mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Lisäksi toimintakertomuksesta tulisi tässä tapauksessa esittää selvitys voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamisessa.

Mikkelin kaupungin taseessa vuodesta 2018 asti olleet kumulatiiviset alijäämät tulivat katetuksi vuoden 2024 tilinpäätöksessä, kun aiempien vuosien kumulatiiviset alijäämät kääntyivät kaupungin kokonaan omistaman Etelä-Savon Energia Oy:n 49 %:n vähemmistöosuuden myymisen myötä 110,5 miljoonan euron kumulatiiviseksi ylijäämäksi. Vuoden 2025 tilinpäätöksessä kumulatiivisen ylijäämän määrä nousi 113,1 miljoonaan euroon.

Vaikka kumulatiiviset alijäämät tulivat katetuiksi jo 2024 tilinpäätöksessä, esitetään toimintakertomuksessa edelleen raportointi päätettyjen tasapainotustoimenpiteiden toteutumisesta, sillä kaupunginvaltuusto on hyväksynyt vuosille 2024–2026 talouden tasapainotusohjelman päätöksellään 11.12.2023 § 137.

Kokonaisuutena kaupungin talouden kokonaisvakauttamisohjelma koostuu kolmesta tukijalasta;

1. Energiaomaisuuden myynnistä saatavien tuottojen käyttäminen käyttötaloutta vahvistavasti (lainojen poismaksu sekä sijoitustoiminta);
2. Elinvoiman kasvuohjelman toteuttaminen; ja
3. Kolmen miljoonan euron pysyvien säästöjen saavuttaminen vuosien 2024–2026 aikana.

Kaupunginvaltuuston 10.11.2025 § 139 hyväksymässä taloussuunnitelmassa käyttötalous on nollatuloksen tuntumassa vuonna 2026 ja hienoisesti ylijäämäinen vuodesta 2027 alkaen.

Menojen ja tulojen tasapainon saavuttaminen ja säilyttäminen vaatii jo toteutuneen energiaomaisuuskaupan lisäksi sekä jo vahvistetun kolmen miljoonan euron säästöohjelman että valtuuston 11.12.2023 § 134 hyväksymän Mikkelin kasvuohjelman toteutumista suunnitelmien mukaisesti. Taloussuunnitelmakaudella menojen kasvupaineet näyttävät kuntataloudelle tyypilliseen tapaan tulojen kasvunäkymiä suurempina. Talouden tasapaino ja sen ylläpitäminen vaatii näin ollen edelleen sitoutumista säästötoimista tehtyihin linjauksiin sekä elinvoiman vahvistumiseen tähtäävän hyväksytyn kasvuohjelman määrätietoista toteuttamista yhdessä sidosryhmien kanssa.

Seuraavana esitettävä taulukko sisältää toteutumaraportoinnin vuoteen 2025 kohdistuneista, 11.12.2023 hyväksytyistä talouden tasapainotustoimenpiteistä. Kaikkia asetettuja säästötavoitteita ei saavutettu, mutta niistä huolimatta vuoden 2025 talous toteutui selvästi sekä alkuperäistä että muutettua talousarviota parempana. Vuodelle 2026 kohdistuvaksi päätetyt säästötoimet on sisällytetty kaupunginvaltuuston 10.11.2025 § 139 hyväksymään vuoden 2026 talousarvioon.

Säästöohjelmaseuranta

Taulukkoon on koottu 12/2023 hyväksytyssä säästöohjelmassa päätetyt toimenpiteet vuoden 2025 osalta.

TAVOITE 2025		TOTEUMA 2025
Koko organisaatio yhteensä	1 117 050	603 050
Sivistyslautakunta	782 200	447 200
Sihyn lautakuntien yhdistäminen	10 000	lautakuntia ei yhdistetty mutta säästötavoite toteutui toimintakuluista
Hallinnosta juustohöylätään	1 200	toteutui
Saksala pk:n Huuhkaja-sivupisteen lakkauttaminen	100 000	toteutui
Suomenniemen pk:n lakkauttaminen	90 000	toteutui
Esiopetuksen käyttöasteen kasvattaminen ja esiopetusryhmien vähentäminen (Sannan pk -> Kalevankankaan pk ja Saksalan pk -> Lähemäen lastentalo)	30 000	toteutui
Erityisvarhaiskasvatuksen tuen kerrointen tarkastelu	30 000	toteutui
Oppilasmäärän pieneneminen -> vaikutus tuntikehykseen/opettajien määrään	110 000	Tämä huomioitiin talousarviossa ja tuntikehyksessä, vaikka oppilasmäärä hieman kasvoi lv. 2024-2025. 1.8.2025 alkaen voimaan tullut kolmen vuosiviikkotunnin lisäys ja oppimisen tuen muutos aiheuttivat kuitenkin tuntimäärien lisääntymisen, joten tavoite ei tästä syystä toteutunut
Perusopetuksen kustannusrakenteen tarkastelu, toimintojen kehittäminen ja uudet toimintamallit (mm. opetus, kasvun ja oppimisen tuen toimintamallit, hallinto tm.)	385 000	Tähän tavoitteeseen pääsemiseksi ehdotettiin 10 koulunkäynnin ohjaajan vähentämistä, mutta kaupunginvaltuusto osittain palautti rahoituksen ja edellytti vain viiden koulunkäynnin ohjaajan vähennystä ja tähän tavoitteeseen on päästy. Toteutunut säästö on noin 160 000 €.
Koulusihteeriresurssin tarkastelu	15 000	toteutui
Lukion johtamisjärjestelmän uudistaminen	ei kohdistu vuodelle 2025	
Lukion kurssitarjotintarkastelu	10 000	toteutui
Maksutuottojen lisääminen	1 000	toteutui

TAVOITE 2025		TOTEUMA 2025
Hyvinvointilautakunta		17 300
Kansalaisopiston kurssitarjotin tarkastelu	ei kohdistu vuodelle 2025	
Järjestöjen kohdeavustusten leikkaus (osallisuus)	ei kohdistu vuodelle 2025	
Leikkaus kirjastoaineistohankinnoista	ei kohdistu vuodelle 2025	
It-informaattikon ja varapääkäyttäjän kustannusten jako yhteistyökuntien kanssa	ei kohdistu vuodelle 2025	
Yl.kultt.palvelujen ostoista leikkaaminen	3 000	Ei toteutunut 2025. Summa leikattu vuoden 2026 talousarviossa.
Kulttuuripolun supistaminen 1 sisältö/vuosiluokka	ei kohdistu vuodelle 2025	
Kaupunginorkesterin ja Mikaeli Oy:n toimintojen yhdistäminen	20 000	Ei toteutunut 2025 aikana
Vähäisessä käytössä olevien ulkoilureittien ylläpidon lakkauttaminen	5 000	Toteutui
Kohdeavustusten leikkaaminen (liikunta)	ei kohdistu vuodelle 2025	
Kattilansillan nuorisotilan siirtyinen Saimaanportin koululle	9 300	Toteutui
Nuorisopalvelujen kesätoiminta- ja tapahtumatarjonnan supistaminen	ei kohdistu vuodelle 2025	

TAVOITE 2025		TOTEUMA 2025
Kaupunkikehityslautakunta		81 000
Nykyiset ulkoiset palvelusopimukset: infra, kiinteistöt	75 000	Toteutui
Nykyiset ulkoiset palvelusopimukset: joukkoliikenne	ei kohdistu vuodelle 2025	
Tontinluovutustulojen lisääminen	25 000	Ei toteutunut. Investointien eteneminen varovaista suhdanteista johtuen.
Katuvalojen osa-aikainen sammutus pysyväksi toimenpiteeksi.	ei kohdistu vuodelle 2025	
Kiinteistöjen kulujen lasku, poistuvat kiinteistöt	60 000	Toteutui
Lentoasema	ei kohdistu vuodelle 2025	
Asto viranomaistoiminnan tehostaminen, seudullisuus	80 000	Ei toteutunut. Kuntien välinen seudullinen alue ei edennyt.

TAVOITE 2025		TOTEUMA 2025
Konserni- ja elinvoimapalvelut		57 550
Talouspalveluiden kehittämisrahojen leikkaus	ei kohdistu vuodelle 2025	
Strategiatyön määrärahojen leikkaus	ei kohdistu vuodelle 2025	
Seudun hankerahojen leikkaus	ei kohdistu vuodelle 2025	
KH:n kehittämismäärärahan tarkastelu	ei kohdistu vuodelle 2025	
Yhteisten koulutusrahojen (HR) leikkaus	25 000	toteutui
Ruoka- ja puhtauspalveluiden ostopalveluiden tarkastelu	19 200	toteutui
Ympäristöpalveluiden ostopalveluiden leikkaus	3 350	toteutui
Muut hallintopalvelut / kumppanuussopimukset	10 000	toteutui

2

Talousarvion toteutuminen

2.1 Kaupungin strategia ja tavoitteiden toteutuminen 2025

Mikkelin kaupunkistrategia 2022–2025 visionaan ” Mahdollisuuksien Mikkelin - Puhtaan veden pääkaupunki” on hyväksytty valtuustossa 13.12.2021. Samalla hyväksyttiin Mikkelin kaupungin arvoiksi reilu, rohkea ja rakentava. Kaupunkistrategiaa toteuttavat ja konkretisoivat aiemman elinvoimaohjelman korvannut Mikkelin kasvuohjelma (kaupunginvaltuusto 11.12.2023 § 134) sekä Hyvän elämän ohjelma (kaupunginvaltuusto 25.4 2022 § 52). Hyvän elämän ohjelma on samalla kaupungin lakisääteinen hyvinvointikertomus.

Kaupunkistrategian toteutumiselle on asetettu seuraavat mittarit (KV 13.12.2021 § 186):

Mittari	Strategian laadinnan lähtötilanne (TP 2020)	Tavoite	seuranta / tilinpäätös 2022*	seuranta / tilinpäätös 2023*	seuranta / tilinpäätös 2024*	seuranta / tilinpäätös 2025*
Tilikauden yli-/alijäämä	TA2022 alijäämäinen	ylijäämäinen 2023 alkaen	alijäämä 7,2 M€	ylijäämä 19,7 M€	ylijäämä 131,6 M€	Ylijäämä 2,6 M€
Lainamäärä / asukas	5 295 € / asukas	kasvaa max. 10 % vuosittain, kuitenkin vuonna 2025 enintään 6.400 e/as	6164 € / asukas	6068 eur/as.	4186 eur/as.	4052 eur/as
Väkiluku vuoden lopussa	52 583 as	52 600 as	52 001 as	51 916 as	51 893 as	51 549 as
Kaupungin henkilöstön sairautensaot	14,8 (sairauspäivää / htv)	alle 12 pv	19,3	15,8	15,7	16,5
Myytyjen asuntojen keskihinta	1588 €/m ²	1750 €/m ²	1539 €/m ²	1459 €/m ²	1432 €/m ²	1395 €/m ²
Kasvihuonekaasupäästöt	5,5 t CO ₂ e/as	4,0 t CO ₂ e/as	5,3 t CO ₂ e/as	5,3 t CO ₂ e/as	4,7 t CO ₂ e/as	4,3 t CO ₂ e/as
Vuotuinen yhteensä laskettu palkkatulo	761 146 411 € (v. 2019)	850 000 000 €	746 164 854**	746 164 854**	746 164 854**	746 164 854**
Suositteluhalkkuus (NPS)	-20	20	-36 (vastaajia 726)	-34 (vastaajia 453)	-3 (vastaajia 292)	ei vielä saatavissa

* seurantatiedot perustuvat kunkin vuoden osalta tilinpäätösaikaan käytössä olleisiin tietoihin

** Viimeisin saatavilla oleva tilastotieto on vuodelta 2020

Mikkelin kaupungin vuosien 2026-2029 strategian laadinta on käynnistynyt loppusyksyllä 2025 ja sen on tarkoitus valmistua keväällä 2026.

Mikkelin kasvuohjelman toteutuminen

1. Tuotannollisten ja teollisten yritysten kasvu sekä niiden vientikyvykyys sekä energia-ala

Vuosi 2025 oli Mikkelissä datakeskusinvestointien kannalta merkittävä valmistelun ja rakenteiden vahvistamisen vuosi. Toimijat etenivät erityisesti sähköinfran, luvituksen ja hankkeiden teknistaloudellisten edellytysten tarkentamisessa, ja kaupungin sekä kehitysyrityksen rooli koordinoijana vahvistui. Compute Nordicin hanke nousi vuoden aikana koko datakeskuskehityksen keskeisimmäksi ankkuriksi, ja yhtiö saavutti vuoden loppuun mennessä kaksi ratkaisevaa edistysaskelta: lainvoimaisen rakennusluvan sekä liittymissopimuksen Fingridin kanssa. Nämä päätökset loivat pohjan hankkeen siirtymiselle toteutuksen esivaiheeseen ja vahvistivat alueen houkuttelevuutta myös muiden sijoittajien näkökulmasta.

Datakeskusten toteutus edellytti vuonna 2025 merkittäviä valmistelutoimia myös sähköverkkojen vahvistamisessa. Visulahden ja Huusharjun alueilla edettiin poikkeuslupaprosesseissa, ympäristöselvitysten tarkennuksissa ja reittisuunnittelussa. Mikkelin kaupunki toimi aktiivisesti liito-orava alueisiin, 110 kV johtolinjoihin ja sähköasemien sijoittamiseen liittyvien selvitysten päivittämisessä, ja verkonhaltijat valmistautuivat investointeihin heti päätösten vahvistuttua. Nämä toimet nähtiin välttämättömänä edellytyksenä datakeskusten toteutumiselle ja ne loivat rungon, jonka varaan hankkeiden eteneminen vuoden aikana tukeutui.

Vuoden 2025 loppupuolella datakeskuksiin liittyvä tiedontarve kasvoi merkittävästi sekä kaupungin organisaation sisällä että kuntalaisten ja median suunnalla. Tähän vastattiin laatimalla datakeskusten ja muiden sähköintensiivisten investointien viestintä- ja toimintapelikirja, joka valmistui joulukuuhun mennessä. Pelikirja kokosi ensimmäistä kertaa yhtenäiseksi kokonaisuudeksi keskeiset toimintatavat, yhteistyöperiaatteet ja viestinnälliset linjaukset, joita tarvitaan monialaisissa ja kansainvälisesti kilpailluissa investointiprosesseissa. Kaupunginhallitukselle esitelty pelikirja vahvisti yhteistä tilannekuvaa ja toimi jatkossa työkaluna kaupungin ja Miksein viestinnälle.

Vuosi 2025 loi näin selkeän perustan datakeskusten rakentumiseen ja investointien laajempaan käynnistymiseen. Luvitusprosessien eteneminen, sähköinfran suunnittelun tarkentuminen ja Compute Nordicin hankkeen merkittävät ratkaisut loivat edellytykset sille, että Mikkeli voi tulevina vuosina toimia energiantensiivisten investointien kilpailukykyisenä sijoittumisalustana.

Mikkelin kaupunki on osallistunut aktiivisesti ns. kasvukaupunkiverkoston (15 kaupunkia / 50 000 -100 000 as.) toimintaan ja ollut valmistelemaan valtion ja kasvukaupunkiverkoston välistä teemasopimusta, jossa teemana on ”Kulttuuri ja siihen perustuva veto- ja pitovoima”. Lisäksi kaupunki on ollut aktiivinen Itä-Suomen keskuskaupunkien (7 kaupunkia) yhteisessä aiempaa tiiviimmässä edunvalvontatyössä ja ko. kaupunkiryhmän tulevaisuuden edunvalvontatavoitteiden määrittelyssä. Erityinen ponnistus oli ko. kaupunkien yhteinen edunvalvontatilaisuus Helsingissä 26.3.2025 Helsingin musiikkitalolla.

2. Osaavan työvoiman saatavuus

Alueen työvoimapalveluiden osalta keskeistä oli vuoden 2025 alusta käynnistynyt Mikkelin seudun työllisyyspalvelut, joiden osalta tarkempi raportti on tämän selvityksen loppupuolella.

Muuten vuonna 2025 erityistä huomiota osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi on osoitettu kaupungin kansainvälistymisen tukemiseen. Kaupungille rekrytoitiin kansainvälisten palveluiden päällikkö ja käynnistettiin alueen eri toimijoiden yhteinen kansainvälisten asioiden foorumi, johon osallistui heti ensimmäisellä kerralla noin 70 henkilöä. Lisäksi kaupunki on kehittänyt omaa englanninkielistä viestintää ja tekoälypohjaista chat-bottia kaupungin palvelujen helpottamiseksi kaupungin omilta nettisivuilta. Lisäksi kaupunki on ollut jatkuvasti yhteydessä maavoimien pääesikuntaan NATO-alaesikuntaan sijoittuvan henkilöstön sujuvan alueelle asettautumisen varmistamiseksi.

International House Mikkeli -konseptia on kehitetty edelleen ja etsitty ko. toiminnalle sopivia tiloja keskustan alueelta. Syksyllä 2025 IHM-konseptin käynnistämisen tueksi valmisteltiin ns. International Work Mikkeli -hanke, josta päätös saadaan myöhemmin keväällä 2026 johtuen uusien elinvoimakeskusten aloittamiseen ja EU-rahoitus päätösten viivästyttämisestä.

Datakeskusten työvoimatarpeiden ennakointia on jatkettu ja asian tarkempaan selvittämiseen liittyvä selvityshanke sai myönteisen päätöksen ja se käynnistyy alkuvuodesta 2026.

Keskeisiä teemaan liittyviä kehittämishankkeita olivat vuoden 2025 loppuun asti kestänyt Miksei Oy:n vetämä Osaa-japortti, jossa parannettiin työttömien työnhakijoiden ja yritysten rekrytointitarpeiden kohtaamista alueellisesti sekä Monikulttuuriset opintopolut (XAMK), jossa vahvistetaan korkeakoulujen monikulttuurisuutta ja edistetään korkeakoulujen aliedustettujen opiskelijaryhmien, kuten maahanmuuttaneiden ja romanien koulutuspolkua.

Xamk otti kevään 2025 aikana käyttöön uuden työ- ja harjoittelupaikkojen välityspalvelun Rekruiin. Samalla aikaisemmin käytössä olleen Xamk Duuni -palvelun käyttö päättyi.

3. Oppilaitosten ja yritysten yhteistyö

Näkyvin teeman toimenpide oli ns. ”Mikkeli United” -ryhmän työskentelyn käynnistyminen (ks. kohta 4. Nuorten unelmakaupunki). Ryhmä kokoaa yhteen Mikkelin kaupungin, korkeakoulut ja toisen asteen oppilaitokset sekä kutsuu koolle tarpeen mukaan myös muita opiskelijan arkea lähellä olevia tahoja. Työn tavoitteena on kehittää Mikkeliä houkuttelevana ja opiskelijaystävällisenä kaupunkina, johon opiskelijat voisivat myös asettua asumaan valmistumisen jälkeen. Verkoston toiveena on rakentaa Mikkelistä nuorten unelmakaupunki. Työn tueksi on vuoden 2024 puolella valmisteltu ns. Mikkeli United -toimintaohjelma, jossa kuvataan tarkemmin verkoston toimintamalli sekä eri teemoihin liittyviä toimenpide-ehdotuksia jatkon työskentelyn tueksi.

Vuodesta 2025 alkaen Mikkelin yliopistokeskus myöntää vuosittain Aalto-yliopiston, Helsingin yliopiston ja LUT-yliopiston opiskelijoille viisi 1000 euron apurahaa Mikkeliin tehtäviin opinnäytetöihin. Hakemukset priorisoidaan aluevaikuttavuuden ja hyödyn perusteella, joten tämä on tultava esille hakemuksessa vaaditussa opinnäytetyön kuvauksessa. Eduksi katsotaan, jos opinnäytetyö toteutetaan yhteistyössä Etelä-Savolaisen yrityksen, organisaation tai muun toimijan kanssa.

Vuoden 2025 aikana Aalto-yliopisto teki päätöksen, että se lopettaa Mikkeliissä toimineen Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulun kansainvälisen kandidaattiohjelman (International Business, BScBA) vuoden 2026 syksyllä.

Vuoden 2025 aikana valmisteltiin alueen eri koulutustoimijoiden yhteinen podcast-sarja ”Kasvun triangeli”. Sarjassa pureudutaan ajankohtaisiin teemoihin eteläsavolaisessa koulutusmaailmassa sekä tarkastellaan kehittämistä oppilaitosrajat ylittäen. Podcast-lähetykset ovat käynnistyneet vuoden 2026 alussa.

4. Nuorten unelmakaupunki

Vuonna 2025 Mikkeli otti merkittäviä askelia kohti nuorille vetovoimaisempaa, kansainvälistä ja sujuvaa opiskelija- ja kasvuympäristöä kun kaupungissa käynnistyi vuoden 2024 aikana valmisteltu laaja Mikkeli United -kokonaisuus.

Vuosi 2025 oli Mikkeli United -kokonaisuuden käynnistymisen ja toimintamallien vakiinnuttamisen vuosi. Ohjausryhmä ja perustetut teemaryhmät rakensivat yhteistä pohjaa opiskelija- ja nuorisomyönteiselle kehitystyölle, tiivistivät oppilaitos-kaupunki-yritykset -yhteistyötä sekä loivat perustan konkreettisille toimenpiteille opiskelijoiden asumisen, työllistymisen, yhteisöllisyyden, integroitumisen ja koulutuspolkujen kehittämiseksi.

Vuoden aikana Mikkeli United -työryhmät muodostivat kattavan opiskelija- ja nuorisotiedon pohjan (työryhmien kevään ja syksyn analyysit + 288 vastaajan opiskelijakysely). Työskentelyssä tunnistettiin mm. seuraavat kehittämisen kohteet:

- asuminen ja yhteistilat
- julkisen liikenteen heikko iltatarjonta
- harjoittelupaikkatiedon hajaantuneisuus
- kansainvälisten opiskelijoiden yksinäisyys ja kielimuurit
- siirtymien epäselvyydet koulutusasteiden välillä

Loppuvuodesta Mikkeli United työryhmät aloittivat konkreettisten ratkaisujen muotoilun mm. seuraavien asioiden äärellä:

- harjoittelualustan rakentaminen
- harrastus- ja tapahtumaviestinnän koonti
- joustavat asumismallit
- ystäväperhetoiminnan uudelleenavaus
- oppilaitos-yritysyhteistyön alusta ja selkeät mallityötavat

Vuonna 2025 Mikkeli valmisteli aktiivisesti kansainvälistä varhaiskasvatus- ja koulupolkua.

Mikkeliissä asuvien alle kouluikäisten lasten on mahdollista osallistua joko kaupungin ylläpitämään suomenkieliseen varhaiskasvatukseen englannin kieltä taitavien kasvattajien (varhaiskasvatusopettajat ja lastenhoitajat) tukemina tai vaihtoehtoisesti osallistua yksityisen Mikkelin Suomi-Amerikka-seuran ylläpitämän päiväkotien varhaiskasvatus-toimintaan. Päiväkotien Enkussa järjestetään myös koulupolun käynnistävä esiopetus.

Perusopetuksen puolella käynnistettiin kaksikielisen (suomi–englanti) opetuslinjan suunnittelu. Valmistelu on pitänyt sisällään opetussuunnitelman laadinnan, materiaalikehityksen, tilaratkaisut ja henkilöstöresursoinnin. Lisäksi luotiin suunnitelma valmistavasta opetuksesta niille oppilaille, jotka tarvitsevat lisäkielitukea ennen kaksikieliseen linjaan siirtymistä. Valmistelun tulokset näkyivät jo vuoden lopulla: kaksikieliseen perusopetukseen haki 67 lasta vuosiluokille 1–4, ja opetus käynnistyy Rantakylän yhtenäiskoulussa elokuussa 2026.

Mikkeli vahvisti asemaansa opiskelijakaupunkina, sijoittuen valtakunnallisessa vertailussa Suomen 10. parhaaksi opiskelijakaupungiksi.

5. Alueen veto- ja pitovoimatekijät

Mikkelin kaupunki jatkoi vuonna 2025 aktiivista työtä alueen vetovoiman ja pitovoiman vahvistamiseksi. Vuoden aikana toteutettiin useita merkittäviä markkinointi- ja näkyvyystoimenpiteitä sekä uusia avauksia asumisen ja etätyön houkuttelemiseksi.

Kaupunki käynnisti alkuvuodesta 2025 laajan markkinointikampanjan etätyöntekijöiden houkuttelemiseksi Mikkeliin. Kampanjan tavoitteena oli tarjota ulkopaikkakuntalaisille matalan kynnyksen mahdollisuus tutustua Mikkelin asumis- ja työskentelymahdollisuuksiin. Samanaikaisesti kaupunki julkaisi uuden asumisen verkkosivuston Asumikkelissa.fi, joka esittelee Mikkelin asumisen vahvuuksia.

Keväällä 2025 kaupunki toteutti monikanavaisen ”Etätyöntekijä karkuteillä” -kampanjan yhteistyössä Mikalo Oy:n kanssa. Kampanjassa tarjottiin kuudelle perheelle mahdollisuus kokeilla asumista Mikkeliissä 200 euron kuukausihin-

taan kolmen kuukauden ajan. Hakemuksia saapui 60 henkilöltä perheineen, mukaan lukien ulkomailla asuvia suomalaisia. Kampanjan tuloksena ainakin yksi perhe muutti pysyvämmiin Mikkeliin. Asunnot sijaitsivat keskustassa ja Anttolan Tiilisaassa Saimaan läheisyydessä. Kampanja toteutettiin yhteistyössä kaupungin konserniyhtiön Mikalo Oy:n kanssa.

Kaupunki toteutti keväällä myös näkyvän vaikuttajamarkkinointikampanjan. Vaikuttajana toimi Jasmin Gno, joka vieraili Mikkeliissä viikonlopun ajan. Kampanjan kohderyhmänä olivat nuoret naiset, työssäkäyvät etätyöntekijät ja matkailusta kiinnostuneet. Instagram toimi pääkanavana, ja vaikuttajalla oli yli 60 000 seuraajaa. Jasmin julkaisi vierailunsa aikana 44 postausta, kampanjan tavoitavuus oli yli 500 000 ja näyttökertoja kertyi 3 miljoonaa. Vaikuttaja majoittui Mikalo Oy:n asunnossa.

Kaupunki osallistui laajaan yhteistyökampanjaan, joka toteutettiin yhdessä MikseiMikkelin ja Sodan ja rauhan keskus Muistin kanssa. Kampanjassa hyödynnettiin Sanoma Oy:n tekemiä artikkeleita, kuvia ja videoita. Kasvona toimi historiaharrastaja Jone Nikula, joka tavoittaa erityisesti mieskohderyhmän. Kampanjan aikana: kaupunginjohtajasta kertovaa asumistekstiä luettiin yli 34 000 kertaa, asumisteemaista videota katsottiin yli 36 000 kertaa ja kaupungin omissa kanavissa video keräsi yli 50 000 katselukertaa ja yli 2500 klikkausta. Sanoman tuottamat materiaalit ovat kaupungin käytettävissä kesäkuuhun 2026 saakka.

Kesäkuussa 2025 Mikkelissä sijoittui 10. sijalle (10/27) valtakunnallisessa opiskelijakaupunkivertailussa.

Vuoden lopussa 2025 todettiin, että kaksikieliseen perusopetukseen haki 67 lasta vuosiluokille 1–4, ja opetus käynnistyy Rantakylän yhtenäiskoulussa elokuussa 2026.

Edunvalvonta-asioita käsiteltiin säännöllisesti kerran kuussa pidettävissä puheenjohtajiston kokouksissa sekä noin kerran kuussa pidettävässä alueen kansanedustajatapaamisessa. Lisäksi kokoontui erillinen liikennejärjestelmään liittyvä edunvalvontatyöryhmä, johon alueen kansanedustajat ovat myös kutsuttuna. Muuta edunvalvontatyötä tehtiin säännöllisesti itäsuomalaisten keskuskaupunkien verkostossa sekä keskisuurten kaupunkien ns. ”kasvukaupunkiverkostossa”.

Mikkelin jo vakiintuneiden tapahtumien rinnalla Mikkeliissä järjestettiin kesällä 2025 Jukolan viesti, joka keräsi yhteen noin 18 000 suunnistajaa ja oli kävijämäärältään kesän suurin tapahtuma. Visulahdessa puolestaan herätettiin uudeen henkiin Dinosaurock-festivaali, johon osallistui noin 8 000 kävijää.

Huolimatta keväällä 2025 tehdystä näyttelyuudistuksen aiheuttamasta kiinniolosta Sodan- ja rauhan keskus Muisti kasvatti kävijämääräänsä ja siellä kävi vuonna 2025 noin 45 000 kävijää.

Kehittämislustat

EcoSairila / GEM

EcoSairilan teollisuusalueen sekä kiertotalousliiketoiminnan ja vihreän siirtymän edistämistä on koordinoitu hankkeiden voimin ilman erillistä koordinaattoria. Kaikki yritystoimintaan kaavoitetut alueet EcoSairilassa ja Visulahdessa on varattu vihreän siirtymän hankkeille, ja lisäksi Haukivuorelle ja Ristiinaan on varattu alueita aurinkovoimaloille ja datakeskukselle.

Vuonna 2025 kehitysyritys on tukenut vastuullista yritystoimintaa kampanjoilla, tapahtumilla ja viestinnällä sekä kehittänyt omia vastuullisuuskäytäntöjään. Useat hankkeet ovat edistäneet kiertotaloutta ja elinvoimaa: KIELO-hanke on rakentanut alueelle vahvan yritys- ja hankeverkoston sekä tuottanut uudenlaisen kiertotalousoperaattorimallin purkumateriaalien hyödyntämiseen. RAKEL-hanke kehittää vakaakäyttöisten rakennusten uusiokäyttöä, ja DemoMelu-hanke demonstroii ilmastoystävällistä 3D-tulostettua melua.

Jakamistalouden kehittämishanke loi Etelä-Savoon ensimmäiset konkreettiset toimintamallit jakamistalouden hyödyntämiseksi niin kunnissa kuin yrityksissä. Baltic Circular Threads tukee nuoria tekstiili- ja muotialan yrittäjiä kiertotalouteen perustuvan liiketoiminnan kehittämisessä. MYSI2030-hanke puolestaan tukee alueen pk-yrityksiä ilmastomuutokseen sopeutumisessa. Lisäksi Mikkelin kiertotalouden Green Deal -sitoumusta on valmisteltu kaupungin ja Metsäsairilan yhteistyönä.

EcoSairila / BEM

Blue Economy Mikkelin (BEM) -osaamiskeskuksen toiminnalle keskeisen TKI-tilan varustaminen jätevedenpuhdistamon luolaan on jatkunut JTF-ohjelmasta rahoitetussa investointihankkeessa. Uusia TKI-ympäristössä tapahtuvia koeajoja

on suunniteltu kuuden eri yrityksen kanssa ja yhden yrityksen kanssa saatiin mittalaitteen koeajo tehtyä onnistuneesti. LUT-yliopiston kanssa allekirjoitettiin puitesopimus TKI-ympäristön maksullisesta käytöstä T&K-hankkeissa ja koulutuksessa. Kahdessa LUT:n tutkimushankkeessa käynnistyi suunnittelu pilot-mittakaavan vedenkäsittelylaitteistojen rakentamiseksi TKI-luolaan em. sopimuksen puitteissa.

Yhteistyössä Miksein, Xamkin ja LUT:n kanssa saatiin rahoitus kolmeen uuteen vesialan EU-hankkeeseen (Interreg Central Baltic -ohjelma). Niissä edistetään jäteveden teollista uusiokäyttöä sekä haitta-aineiden, kuten mikromuovien ja PFAS-yhdisteiden poistamista jätevesistä. Jäteveden teollista uusiokäyttöä varten hankitaan TKI-ympäristöön sijoitettava pilottilaitteisto, jolla Mikkelin puhdistamon tuottamaa vettä jatkokäsitellään turvallisesti käyttövedeksi.

EcoS-tietotalouden uusista toiminnallisuuksista saatiin käyttöön Data hub, joka mahdollistaa hallitun ja tietoturvallisen datan jakamisen eri organisaatioiden välillä. Siinä on myös maksullista käyttöä tukevia toimintoja, mitä tarvitaan datatalouden ratkaisujen, kuten datapohjaisten palveluiden kehitykseen. Lisäksi toteutettiin karttapohjaisen tilannekuvan pilotointi, jossa eri lähteistä saatu data esitetään havainnollisesti kartalla. Kuopion ja Oulun vesialan keskuskeskukset ovat olleet kehitystyössä aktiivisesti mukana. EcoS:n kehityskumppani on paikallinen Mipro Oy.

BEM-osaamiskeskuksen viestintää ja markkinointia on tehty aktiivisesti: BEM:n esittelyä erilaisissa tilaisuuksissa sekä kotimaassa, että ulkomailla. Some-kanavia, kuten LinkedIn on päivitetty ahkerasti. Kansainvälisiä ja erityisesti eurooppalaisia verkostoja on laajennettu yhteistyössä Miksein kanssa. BEM:n tunnettuus on kasvanut, mikä näkyy mm. lisääntyvinä yhteydenottoina, vierailu- ja yhteistyöehdotuksina.

Syyskuussa järjestettiin toista kertaa Mikkeli Water Week. Tällä kertaa päätapahtumat olivat Mikaelissa 16.-17.9. järjestetyt Finnish Lakeland Forum -seminaari ja Yritysten vesipäivä. Mukana järjestämisessä olivat Xamk, LUT, Miksei ja valtakunnallinen vesialan yhteistyöverkosto Finnish Water Forum. Käynnistettiin seuraavan vesiviikon suunnittelu (8.-14.6.2026), mihin kuuluu jälleen LUT:n vetämä kansainvälinen vesiteknologian konferenssi ja mm. kansainvälisten verkostojen tapaamisia.

Kaupungin Ekosysteemisopimus laajennettiin koskemaan veteen liittyvää turvallisuutta ja varautumista. Mikkelin valtakunnallista roolia vesiturvallisuudessa alettiin määritellä yhdessä BEM-kumppaneiden kanssa. Tähän on saatu erikseen hankerahoitusta, jolla toteutetaan myös ensimmäinen talousveden turvallisuuden monitoroinnin pilotointi. Työ kytkeytyy suoraan Mikkelin kokonaisturvallisuuden päämajakaupunki-visioon.

Active life Mikkeli

Vuosi 2025 oli Active Life Mikkeli Kalevankankaalla vahvan kehityksen aikaa. Alusta jatkoi toimintaansa liikunnan, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ympärille rakentuvana kokonaisuutena, jossa tutkimus, kaupunkilaisten arjen palvelut ja tapahtumat tuotanto kietoutuivat toisiinsa. Xamkin Terveyden edistämisen tutkimusyksikkö Active Life Lab vahvisti asemaansa alueellisena ja kansainvälisenä osaamiskeskittymänä, sillä vuoden lopussa yksikössä työskenteli jo 19 asiantuntijaa ja TKI-hankkeita toteutettiin kahdeksan, yhteisarvoltaan yli neljä miljoonaa euroa. Yksikkö jatkoi tiivistä yhteistyötä Mikkelin kaupungin ja hyvinvointialue ELOISAn kanssa, ja Hyviö-sovelluksesta kehittyi yhä merkittävämpi työkalu, jota lähes viisikymmentä suomalaista kuntaa hyödynsi liikuntaneuvonnan vaikuttavuuden seurantaan. Kansainväliset verkostot laajenivat niin eurooppalaisiin innovaatioalustoihin kuin Digital Health Finland -verkostoon, ja INGENIUM-yhteistyö konkretisoitui, kun yhteiseen tohtoriohjelmaan hyväksyttiin väitöskirjatutkija Mikkelistä.

Kalevankangas vahvisti samaan aikaan asemaansa kaupunkilaisten aktiivisena kohtaamispaikkana. Alueen liikuntaolosuhteet vetivät puoleensa käyttäjiä laajasti, ja erityisesti tykkilumiladun pilotti talvikaudella 2025–2026 nousi ennätysmäiseen suosioon. Urheiluseurat hyödynsivät alueen tiloja päivittäin, ja Saimaa Stadiumi toimi monipuolisena alustan jatkumona: se tarjosi tiloja niin koululiikunnalle, päiväkodeille, ylioppilaskirjoituksille kuin suurille tanssitapahtumille. Stadiumilla valmisteltiin myös SuperParkin uudistusta, jonka on tarkoitus vahvistaa alueen vetovoimaa entisestään vuoden 2026 alussa.

Vuosi oli vilkas myös tapahtumien näkökulmasta. Saimaa Stadiumilla järjestetty uusi Active Life Festival houkutteli hyvinvointitoimijoita ja yleisöä, ja Xamk avasi TKI-toimintaansa omalla sidosryhmätapahtumalla. Koko alueen tapahtumakirjo oli monipuolinen: Konserttitalo Mikael tarjosi laajan ohjelmiston, ravirata veti yleisöä perinteisiin St Michel -raveihin ja uutena avauksena Snowcross toi talviliikunnan uudella tavalla esiin. Jukurien kotiottelut keräsivät kauden aikana suuren yleisöjoukon, ja jäähallissa onnistuttiin järjestämään ensimmäistä kertaa myös mittava pikkujoulutapahtuma.

Kasvava tapahtumapotentiaali kiinnitti huomiota laajemminkin, ja vuoden aikana valmisteltiin uutta alueellista mallia tapahtumamarkkinointiin ja -myyntiin Miksein ja kaupungin yhteistyönä. Käytännön esimerkkinä yhteisistä panostuksista toimi Saimaa Stadiumin ja Osuuskauppa Suur-Savon yhteinen yritysmyyjä, joka jatkoi tehtävässään toista vuotta ja tuki merkittävästi tapahtumien myyntiä ja kumppanuuksia.

Memory Campus

Memory Campus on eurooppalainen tiedonhallinnan klusteri, jolla on Bronze Label -laatumerkki (31.5.2025). Klusterin tavoitteena on kehittää tiedonhallintaa tutkimuksen, koulutuksen ja innovaatioiden kautta tukien digitaalista tulevaisuutta, luotettavan tiedon varmistamista ja vihreää siirtymää. Toimintaa koordinoi Xamkin Digitalia, ja ohjausryhmässä on edustajia Mikkelin kaupungista, Elkasta, IBM:stä, Kansallisarkistosta, Kansalliskirjastosta, MikseiMikkelistä ja Xamkista.

Klusterissa on 43 jäsenorganisaatiota, joista kolme liittyi vuonna 2025. Tapaamiset kokosivat osallistujia 15 organisaatiosta, ja digitoinnin osaamisverkostossa toimii yli 250 jäsentä. Toimintaan kävivät tutustumassa mm. ruotsalaiset arkistotoimijat. Kansainvälistä yhteistyötä tehtiin hankkeissa, seminaareissa ja julkaisuissa.

Vuoden 2025 lopussa Memory Campuksen hankkeissa ja niihin liittyvissä työtehtävissä työskenteli Etelä-Savossa noin 130 henkilöä. Vuoden aikana oli käynnissä 20 TKI-hanketta, joiden kokonaisrahoitus oli noin 8 miljoonaa euroa. Keskeisiä teemoja olivat kulttuuriperinnön digitaaliset ratkaisut, tekoälyn hyödyntäminen yrityksissä, datatalous, digitoinnin koulutus, kestävä matkailu ja nuorten resilienssi.

Toiminta tukee maakuntaohjelman tavoitteita sekä digitalouden älykästä erikoistumista. Vuonna 2026 klusteri laajenee tiedon huoltovarmuuden ja datateollisuuden hankkeisiin, ja Kansalliskirjasto käynnistää laajan ruotsinkielisten aikakauslehtien digitoinnin. Xamkin, Elkan ja Kansallisarkiston yhteisessä huoltovarmuushankkeessa tuetaan yritysten ja arkistojen tiedonvarmistusta.

Aalto-yliopisto perusti Mikkeliin viisivuotisen datatalouden työelämäprofessorin lahjoitusvaroin, mikä on ollut Memory Campuksen strateginen tavoite. Professorin odotetaan vahvistavan datalähtöistä liiketoimintaa ja tutkimusyhteistyötä.

Memory Lab -tutkimusympäristössä toteutettiin vuonna 2025 mm. vesitalouden datakokeiluja, pelastustoimen tilannekuva-analyysseja, sota-ajan haastatteluaineistojen analyysseja ja AI-bottien kustomointia. Labin palvelut on koottu osoitteeseen memorylab.fi.

Tiedottaminen ja tapahtumiin osallistuminen ovat jatkuvaa toimintaa. Yhteisön tiedotuslistalla on yli 400 henkilöä, ja Memory Campus oli näkyvästi esillä vuoden 2025 tapahtumissa, kuten Digitaalisen tiedon kesäkoulussa ja Arkistojen päivässä.

Matkailu ja vapaa-aika

2025 alussa määriteltiin matkailun kehittämisalustan organisoitumisen malli ja laadittiin toiminnan vuosikello. Matkailun kehittämisalustan ohjausryhmän lisäksi Mikkelin matkailua ja vapaa-ajan kehittämistä ohjaa Advisor Board -työryhmä, johon on kutsuttu alan johtavia asiantuntijoita ja Mikkeliissä matkailun ja vapaa-ajan piirissä toimivia suurempia yrityksiä. Lisäksi toimintaa ohjaa Matkailun investointien koordinointi- ja seurantatyöryhmä, joka kokoontuu kesimäärin neljä kertaa vuodessa.

Matkailun ja vapaa-ajan (Matkailu & Mökkeily) kehittämisalustan Advisor Board kokoontui 6.6.2025 Mikkeliissä. Kehittämisalustan ohjausryhmä oli kutsuttuna syyskuussa matkailuyrityksille ja -toimijoille järjestettyyn työpajatilaisuuteen.

Vuonna 2025 keskityttiin ”Matkailun kasvuohjelma vuosille 2025 – 2030” -ohjelmassa määriteltyjen toimenpiteiden toteuttamiseen ja uusien hankerahoitusten hakemiseen vuosille 2026 – 2027.

Vuonna 2025 käynnistyi uusi vapaa-ajan asumisen kehittämishanke HINEE – Kohti hiilineutraalia mökkeilyä. Vuoden aikana valmisteltiin useita uusia vuoden 2026 alussa alkavia hankkeita, joita olivat mm. Saimaa Horizon 2030 – Invest & Grow ja Kestävän matkailun kehittäminen. Lisäksi valmisteltiin myöhemmin keväällä 2026 mahdollisesti alkavia hankkeita, esim. Saimaa by Cycle ja Ristiinan Sotakoulun kehittäminen.

Vuoden 2025 merkittävimpiä tuloksia olivat Päämaja-brändin uudistus, kotimaan markkinointikampanja yhteistyössä Muistin ja Mikkelin kaupungin kanssa, Kalliotaitteen opastuskeskus Astuvan avautuminen Ristiinan Sotakoululla 7/2025 ja Astuvansalmen kalliomaalausalueen siirtyminen Metsähallituksen hallintaan. Syyskuussa 2025 julkaistiin Laiturilla 3 -hankkeessa teetetty selvitys vapaa-ajan asumisesta Mikkelinseudulla (FCG).

Matkailuvuosi 2025 onnistui hyvin. Rekisteröityjen yöpymisten määrä Mikkeliissä kasvoi tammi-marraskuussa n. 10 % (178 800 vrk.). Suomessa keskimääräiseksi rekisteröityjen majoitusvuorokausien kasvuksi kirjattiin +1,6 %. Kotimaisten matkailijoiden rekisteröidyt yöpymiset kasvoivat tammi-marraskuussa +7,6 % (vrt. Suomi -2,6 %) ja ulkomaalaisten +30,9 % (vrt. Suomi +12,7 %).

Osaaminen ja koulutus

Mikkelin yliopistokeskuksen osalta saatiin keväällä 2025 ikäviä uutisia, kun Aalto-yliopisto ilmoitti siirtävänsä Mikkelissä 35 vuotta toimineen International Business -kandidaattiohjelmansa Otaniemeen lukuvuoden 2025-26 päätteeksi. Heti Aallon ilmoituksen jälkeen käynnistyi työ Mikkelin yliopistokeskuksen uuden suunnan rakentamiseksi ja ensimmäisten uusien avausten saamiseksi. Tammikuussa järjestetyt Mikkelin Tieteen päivät keräsi paikan päälle ja streamlähetysiin yli 2000 osallistujaa. Tiedekasvatuksen Tiedepolku tavoitti vuoden 2025 aikana noin 5000 osallistujaa tapahtumien, kerhojen, vuosiluokkakohtaisten teemojen sekä kouluvierailujen myötä. Tiedepolun yhteistyö käynnistyi Etelä-Savon ammattiopiston kanssa. Osallistujia tapahtumissa oli ennätysmäärä vuonna 2025.

TEM:n ekosysteemisopimuksen osalta yliopistokeskuksen toimijoista keskiössä on LUT:n erotustekniikan osasto. Mikkelin yliopistokeskuksen toimijat (Helsingin yliopisto, LUT-yliopisto ja Aalto-yliopisto) ovat mukana elinvoimaohjelmassa erityisesti kehittämisalustojen näkökulmasta, joiden osalta yliopistojen T&K-toiminta painottui eniten EcoSairilaan, Memory Campukseen ja Matkailuun ja vapaa-aikaan. Kehittämisalustoihin liittyen on tehty opinnäytetöitä. Lisäksi Etelä-Savoon kytkeytyviä opinnäytteitä on tuettu apurahoilla. Tutkimustoimintaa rahoitetaan laaja-alaisesti monista alueellisista, kansallisista ja kansainvälisistä rahoituslähteistä. Kansainvälisissä rahoituksissa tuli monia onnistumisia vuoden 2025 aikana.

Vuonna 2025 Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa opiskeli yhteensä 12 491 opiskelijaa, joista 4538 Mikkelin kampuksella. Mikkelin kampuksen vetovoimaisimpia koulutuksia kevään ja syksyn 2025 yhteishauissa olivat tradenomitutkintoon johtavat, verkossa toteutettavat tietojenkäsittelyn ja liiketalouden koulutukset.

Xamk lisäsi vuonna 2025 myös kansainvälisiä koulutusohjelmia. Xamkissa opiskeli vuonna 2025 yhteensä 812 kansainvälistä opiskelijaa kaikkiaan 57 eri maasta. Kansainvälisten opiskeijoiden määrä jatkaa kasvuaan. Mikkelin kampuksella käynnistyi lisäksi täydentävä sairaanhoitajakoulutus kansainvälisille sairaanhoitajille ja Bachelor of Engineering, Water Technology and Sustainability-koulutus tekniikan alalle. Keskeisiä haasteita ovat opiskelijoiden suomen kielen taitojen vahvistaminen, harjoittelupaikkojen riittävyys sekä työllistyminen alueelle valmistumisen jälkeen.

Kaakkois-Suomen avoimessa ammattikorkeakoulussa suoritettiin vuonna 2025 noin 115 000 opintopistettä. Xamk vastasi noin 19 prosentista kaikkien Suomen avoimien AMK-opintojen kokonaismäärästä ja on maan suurin avoin ammattikorkeakoulu. Toiseksi suurin on Metropolia AMK.

Avoimen AMK:n opiskelijoita kiinnostivat erityisesti yksittäiset opintojaksot, jotka tukivat heidän työtään ja osaamisen kehittämistä. Koulutustoiveissa korostuivat ajankohtaiset ja yhteiskunnallisesti merkittävät teemat, kuten turvallisuus ja digitalisaatio.

Etelä-Savon ammattiopiston opiskelijavuosia kertyi vuonna 2025 kaikkiaan 2 382. Läpivirtaama koko Esedu-konsernissa oli 5 425 oppijaa. Alueella vallitsevan osaajapulan vuoksi Esedulla on ajatus vuonna 2026 ylittää ministeriön rahoittama opiskelijavuosimäärä noin 100 :lla. Vuoden 2025 lopussa oppivelvollisia opiskelijoita oli kaikkiaan 821 (36 %) ja maksuttomuuteen oikeutettuja opiskelijoita kaikkiaan 1 215 (54 %). Jatkuvan haun kautta Esedussa aloitti vuonna 2025 kaikkiaan 2 101 opiskelijaa eri mittaisissa koulutuksissa.

Uusista yrityksistä pääosa rakentuu edelleen toisen asteen koulutuksesta valmistuneiden varaan. Ammattiopiston työllistyminen oli vuoden 2023 lopussa 69,58 %. Valtakunnallisten linjausten mukaisesti kehityksen pääpaino on vuonna 2026 työssäoppimisen ja työelämänäyttöjen lisäämisessä sekä opetuksen ja ohjauksen lisäämisessä erityisesti oppivelvollisille. Tietojohdantamista ja tietovaraston käyttöä toiminnan jatkuvan ohjauksen ja parantamisen välineenä tehostetaan edelleen.

Ammatillisen koulutuksen resilienssi on erittäin hyvä 2024 tehdyn sopeuttamisen ansiosta. Vuoden 2026 pääpaino on henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvoinnin kehittämisessä.

Mikkelin kehitysytio Miksei Oy

Vuonna 2025 Mikkelin kehitysytio Miksei Oy vahvisti rooliaan alueen elinvoiman ja investointien edistäjänä. Toiminta keskittyi erityisesti invest-in työhön, vastuulliseen hankintatoimintaan, EU-rahoituksen alueelliseen valmisteluun sekä matkailun ja vesialan kehittämiseen. Lisäksi ytio osallistui kokonaisturvallisuutta vahvistavaan yhteistyöhön uuden turvallisuusympäristön edellyttämällä tavalla.

Keskeinen osa vuoden 2025 toimintaa oli kansalaisyhteiskunnan kriisinhallinnan ja kokonaisturvallisuuden kehittämi-

nen, joka nousi vahvasti esiin kaupungin strategisissa linjauksissa. Vuoden aikana käynnistettiin laaja kehitysohjelma, jonka tavoitteena on rakentaa paikallinen kansalaisyhteiskunnan kriisinkestävyys toimintamalli. Miksei osallistui työhön koordinaation, konseptoinnin ja sidosryhmäyhteistyön näkökulmasta. Vuoden aikana valmisteltiin myös kansalaisyhteiskunnan kriisinkestävyys ohjelman laajempaa sisältökehitystä. Osana valmistelua tunnistettiin Mikkelin merkittävä potentiaali kokonaisturvallisuuden osaamiskeskittymänä, erityisesti Maavoimien esikunnan, MCLCC:n ja kansainvälisten kumppanuuksien vuoksi.

Invest-in-toiminta oli yksi Mikkelin kehitysytio Miksei Oy:n keskeisimmistä elinvoimatehtävistä, ja sen vaikutus näkyi erityisesti suurten, kansallisesti merkittävien investointien valmistelussa. Investointien edistäminen Etelä Savossa -hanke toteutettiin vahvasti yritysten investointitarpeiden ohjaamana.

Vuoden aikana Miksein invest-in-toiminnan piirissä valmisteltiin laaja joukko suuria energia ja datakeskussektorin hankkeita, joiden investointipotentiaali nousi useiden miljardien eurojen tasolle, ja yksittäisten hankkeiden kokoluokat vaihtelivat kymmenistä miljoonasta aina yli kahteen miljardiin euroon. Hankkeet liittyivät muun muassa aurinkovoimaan, akkuenergiavarastoihin, sähköasemainvestointeihin sekä datakeskuksiin, ja ne olivat raporttien mukaan edenneet suunnittelussa, luvituksen valmistelussa ja infrastruktuuritarpeiden selvittämisessä. Yksikään hankkeista ei vielä vuonna 2025 siirtynyt rakentamisvaiheeseen, mutta valmistelun laajuus ja kypsyys osoittavat selvästi Mikkelin aseman vahvistumista energiantensiivisten investointien kohteena.

Mikkelin kaupungille ja alueen elinkeinoelämälle invest-in-toiminnan vuoden 2025 tulokset olivat strategisesti merkittäviä. Vireillä olleet energiantensiivisen teollisuuden selvitykset muodostivat yhteensä yli seitsemän miljardin euron taloudellisen potentiaalin. Lisäksi useat yritykset jatkoivat aktiivisia sijoittumis- ja selvitystoimiaan, ja Miksei toimi näissä prosesseissa koordinoijana verkonhaltijoiden, lupaviranomaisten ja kaupungin kesken. Toiminta on ollut johdonmukaista ja vahvistanut Mikkelin kykyä vastaanottaa, valmistella ja edistää merkittäviä yksityisiä investointeja.

Mikkelin vesialan kehittäminen eteni merkittävästi useiden kansainvälisten ja alueellisten hankkeiden kautta. Miksei-Mikkelin koordinoimat Interreg Central Baltic -hankkeet vahvistivat kaupungin asemaa vesialan innovaatioympäristönä: Balt-Plast-Free keskittyi mikromuovien poistoon jätevesistä, BalticPFASResolve PFAS yhdisteiden seurantaan ja puhdistamisen ratkaisuihin, ja SIWat-hankkeessa tutkittiin teollisuus ja jätevesien uudelleenkäyttöä teollisuuden vedenkulutuksen vähentämiseksi. Samalla Mikkeliissä käynnistettiin vesiturvallisuuden kehittämisen kokonaissuunnitelma, jossa hahmotellaan pitkän aikavälin lähestymistapaa vesihuollon riskienhallintaan, varautumiseen ja digitaalisten ratkaisujen hyödyntämiseen osana kaupungin kokonaisturvallisuutta. Nämä hankkeet loivat uudenlaista yhteistyötä, toivat alueelle kansainvälistä osaamista ja tukivat Mikkelin tavoitteita profiloitua vedenkäsittelyn, kiertotalouden ja vesiturvallisuuden edelläkävijänä.

Mikkelin matkailussa nähtiin vahvaa kehitystä ja vuodelle 2025 asetetut tavoitteet ylittyvät. Mikkeliissä rekisteröidyt majoitusvuorokaudet tammi-marraskuussa nousivat 9,6 % edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna ollen 178 770 vrk (*Mikkelin seudulla* kasvua kirjattiin 5 % ja koko Suomessa 1,6 % - *joulukuun 2025 tilastoja ei vielä ole käytävissä*). Majoitusmyynti (tammi-marraskuu) kasvoi 2,2 miljoonaa euroa edellisvuodesta 14,6 miljoonaan euroon, mikä kuvastaa alueen vetovoiman vahvistumista ja kehittämishankkeiden vaikuttavuutta. Kansainvälinen näkyvyys koheni erityisesti media- ja vaikuttajanäkyvyyden kautta, jotka ylittivät niille asetetut tavoitteet ja tukivat Mikkelin profiiliin vahvistumista ulkomaisilla markkinoilla. Matkailun hanketoiminnassa nähtiin kustannuspaineita muun muassa henkilöstö- ja yleiskulujen noustessa, mutta hankkeet edistivät edelleen alueen matkailutuotteiden kehittämistä, saavutettavuutta ja kansainvälisen kysynnän kasvua. Edellä kuvatusta kasvusta huolimatta vuosi 2025 oli poikkeuksellisen markkinatilanteen takia hyvin haastava Mikkelin ja Etelä-Savon matkailuyrityksille.

Mikkelin kehitysytio Miksei Oy:n yrityspalveluissa korostuivat hankkeet, jotka vahvistivat yritysten kasvua, kilpailukykyä ja kansainvälistymisvalmiuksia. Yritysten vientiä ja markkinoille pääsyä tukivat erityisesti Etelä Savo Goes Global, joka keskittyi vientivalmiuksien vahvistamiseen ja markkinatiedon hyödyntämiseen kansainvälisen kasvun pohjana. Tämän rinnalla Enterprise Europe Network avasi yrityksille pääsyn yli 50 maassa toimivaan asiantuntijaverkostoon, jota hyödynnettiin sekä kumppanien että lainsäädäntöneuvonnan löytämisessä kansainvälisille markkinoille. Matkailualan kansainvälistymistä tuettiin Saimaa Horizon Invest & Grow 2030 -hankkeessa, jossa keskityttiin matkailutuotteiden kehittämiseen Euroopan ulkopuolisille markkinoille ja alueen vetovoimatekijöiden vahvistamiseen. Lisäksi Etelä Savon Aktivaattorit edisti yritysten kasvuhakuisuutta ja rahoituksen hyödyntämistä myös kansainvälistymispolkuja tukevilla kehittämistoimilla.

Yritysten kilpailukyvyn teknologisia valmiuksia vahvistettiin Ditek-hankkeessa, jossa autettiin tuotannollisia yrityksiä digitalisaation, automaation ja TKI toiminnan hyödyntämisessä. Näiden lisäksi yrittäjien liiketoiminnan jatkuvuutta tukevat hankkeet, kuten Jatkoon, loivat vakaamman pohjan yritysten kasvulle ja sitä kautta pitkäjänteiselle kansainvälistymiselle. Yhdessä nämä hankekokonaisuudet muodostivat laajan palveluverkoston, joka tuki sekä alkavia että toimivia yrityksiä kasvamaan, uudistumaan ja siirtymään asteittain kohti kansainvälisiä markkinoita.

Vuosi 2025 loi näin vahvan perustan Mikkelin elinvoiman, turvallisuuden ja kansainvälisen yhteistyön kehittämiseksi. Yhtiön toiminta osoitti kykyä tukea yrityksiä, vastata toimintaympäristön muutoksiin ja rakentaa uusia yhteistyörakenteita, jotka palvelevat niin alueen yrityksille kuin koko seutukunnalle tulevana vuosina.

Mikkelin seudun Uusyrityskeskusten kautta perustettiin yhteensä 122 uutta yritystä. Vaikka Suomen taloudessa on pitkään ollut isoja haasteita, ei innostus yrittäjyyteen ole laskenut. Perustetut yritykset sijoittuvat laajasti kaikille toimialoille ja mitään yhteistä nimittäjää ei pysty sanomaan. Yrittäjäksi lähdetään selkeästi eniten edelleen palkkatyöstä.

Työllisyyden hoito

Vuoden 2025 alussa aloitti Mikkelin kaupunkiorganisaatiossa uusi tulosalue, Mikkelin seudun työllisyyspalvelut. Seudullisiin työllisyyspalveluihin kuuluvat Mikkelin lisäksi Hirvensalmi, Juva, Kangasniemi, Mäntyharju ja Puumala. Työllisyyspalvelujen siirtyminen valtiolta kunnille on kuntahistorian toiseksi suurin hyvinvointialueiden syntyminen jälkeen. Kaupungille siirtyi liikkeenluovutuksella valtiolta 60 henkilöä ja kehyskunnista 5 henkilöä kokonaisvahvuuden ollessa 71 htv:tä, mikä on 20 htv:tä vähemmän kuin seudun kuntakokeilussa ja Etelä-Savon TE-toimiston Mikkelin yksikössä oli yhteensä vuonna 2024. Muutoksen myötä vuoden vaihteessa Etelä-Savon TE-toimiston asiakkaista noin 55 prosenttia siirtyi Mikkelin seudun työllisyyspalvelujen asiakkaiksi, eli noin 6000 asiakasta. Käynnistymistä ja budjetointia vaikeuttivat mm. työllisyyspalvelujen palvelujen hankintojen kilpailuttaminen vuoden 2025 aikana, vaikka siirtymävaiheen ajan hyödynnettiin mahdollisuuksien mukaan Etelä-Savon ELY-keskuksen kilpailuttamien palvelujen sopimusten optioita. Ostopalvelut jäivätkin 1,3 miljoonaa alle talousarvion. Toiminta ei siis käynnistynyt täysimääräisesti heti vuoden alkupuoliskolla.

Matalasuhteesta johtuen työttömien määrä Mikkeliä kasvoi vuoden 2024 lopun 2 964 henkilöstä (12,5%) vuoden aikana 3 113 henkilöön (13,2%). Näistä pitkäaikaistyöttömiä oli 1 092 henkilöä, joka on 35 prosenttia kaikista työttömistä. Myös nuorten työttömyys on ollut kasvussa.

Aiemmin kunnat pystyivät palkkaamaan pitkäaikaistyöttömiä palkkatuella. Vuonna 2025 kunnilla oli mahdollisuus saada palkkatukea ainoastaan alentuneesti työkykyisiin tai yli 60-vuotiaisiin pitkään työttöminä olleisiin. Lähtökohtaisesti palkkatuen ollessa kuntien rahoittamaa ei ole tarkoituksenmukaista myöntää kunnille palkkatukea, koska se ei kerrytä työssäoloa eikä siten juurikaan vaikuta kuntien maksamiin työmarkkinatukimaksuihin. Palkkatuen kysyntä mm. lakimuutoksista johtuen oli vuonna 2025 edellisvuosia heikompaa ja se jäi 1,2 miljoonaa euroa alle talousarvion. Myönteistä oli aloittaville yrittäjille myönnettävän starttirahan kysynnän kasvu.

Työllisyyspalvelujen siirtyessä valtiolta kunnille Kelan työmarkkinatukimaksujen kuntaosuuden laskentatapa muuttui. Aiemmin laskenta alkoi 300 työttömyyspäivän jälkeen, mutta vuonna 2025 laskenta alkoi jo 100 työttömyyspäivän jälkeen. Kun vuonna 2024 kuntaosuuden toteuma oli 3,841 miljoonaa euroa, niin vuonna 2025 Mikkelin kaupungin ”sakkomaksut” nousivat 7 miljoonaan euroon. Vaikka laskentavan muutosta kompensoitiin valtionosuuksissa 2,559 miljoonalla eurolla, niin se ei kuitenkaan riittänyt kattamaan laskentatavan aiheuttamaa kustannusten nousua.

Hyvinvoinnin tila 2025

Väestö

Mikkelin väestö rakenne on selvästi ikääntynyt. Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä on 14,1 % (7 316 henkilöä), työikäisten (16–64-vuotiaat) 57,0 % (29 577 henkilöä) ja yli 65-vuotiaiden osuus 28,9 % (14 996 henkilöä). Taloudellinen huoltosuhde on korkea (147,9), mikä kuvastaa suurta ei-työllisen väestön osuutta suhteessa työllisiin.

Luonnollinen väestömuutos on voimakkaasti negatiivinen (-371 henkilöä vuonna 2025). Vieraskielisten määrä oli vuoden 2024 lopussa 3 249 henkilöä, joista suurimmat kieliryhmät ovat venäjän- ja ukrainankieliset.

Elinvoima

Mikkelin pienituloisuusaste ja lasten pienituloisuusaste ovat noususuuntaisia, mutta säilyvät vertailukaupunkeja alemmalla tasolla. Tuloerot, gini-kertoimella mitattuna, ovat kääntyneet nousuun, mutta ovat edelleen maltillisemmat kuin vertailualueilla.

Työllisyystilanne on heikentynyt: työttömien ja nuorisotyöttömien osuus on kasvanut. Vaikeasti työllistyvien osuus on noin 5 % työikäisestä väestöstä ja pitkäaikaistyöttömien osuus yli kolmannes työttömistä. Työllisyys ja työttömyys ovat keskeisiä tekijöitä väestön hyvinvoinnin, tuloerojen ja sosiaalisen koheesion näkökulmasta.

HYTE-kerroin – indikaattorit

Hyte-kerroin on noususuuntainen (62 → 65), ja siihen perustuva valtionosuuden lisäosa on kasvanut ollen vuonna 2025 noin 1,03 milj. euroa (19,9 €/asukas). Terveiden ja hyvinvoinnin edistämisen prosessit toteutuvat pääosin hyvin, ja suurin osa prosessi-indikaattoreista on hyvällä tasolla.

Tulosindikaattoreiden keskiarvo on kuitenkin heikentynyt vuosina 2023–2025 (51/100 → 46/100). Myönteistä kehitystä on nähtävissä mm. työkyvyttömyyseläkettä saavien määrän vähenemisessä ja pitkäaikaista toimeentulotukea saaneiden kehityksessä. Huolestuttavia tekijöitä ovat ylipainoisuus yläkouluikäisillä, koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten osuus sekä ikääntyneiden kaatumisiin liittyvien hoitajaksojen lisääntyminen. Perusopetuksessa ja kulttuuripalveluissa on tunnistettavissa kehittämistarpeita erityisesti hyvinvointia tukevien toimintamallien toteutamisessa.

Lapset ja varhaisnuoret

Lasten ja varhaisnuorten elintavoissa on sekä myönteistä että huolestuttavaa kehitystä. Päihteiden käyttö, humalajuominen ja huumekokeilut ovat vähentyneet, ja koettu terveydentila on parantunut. Ahdistuneisuus ja yksinäisyys ovat hieman vähentyneet, mutta yksinäisten osuus on edelleen vertailukaupunkeja suurempi.

Fyysinen toimintakyky on parantunut erityisesti viidesluokkalaisilla, mutta heikko toimintakyky on yhä yleistä (33 % 5 lk:lla, 37 % 8 lk:lla). Ylipainoisia on noin viidennes yläkoululaisista. Koululounaan väliin jättäminen ja vähäinen liikunta ovat lisääntyneet. Lastensuojeluilmoitusten määrä sekä rikoksista epäiltyjen 0–14-vuotiaiden osuus ovat nousussa.

Nuoret ja nuoret aikuiset

Nuorten ja nuorten aikuisten päihteiden käyttö on kokonaisuutena vähentynyt, erityisesti humalajuominen ja huumekokeilut. Tupakointi on erittäin vähäistä, mutta nikotiinituotteiden (nuuska, sähkötupakka, nikotiinipussit) käyttö on lisääntynyt. Yksinäisyys ja huonoksi koettu terveydentila ovat vähentyneet, mutta edelleen noin viidennes kokee terveydentilansa heikoksi. Liikunnan vähäisyys ja koululounaan väliin jättäminen ovat yleisiä. Kuntoutusrahaa ja erityiskorvattavia lääkkeitä saavien määrä on kasvanut. Rikosepäilyt ovat lisääntyneet erityisesti 15–17-vuotiailla.

Työikäiset

Työikäisten sairastavuus on korkea ja erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen määrä kasvaa. Mielenterveysperusteinen työkyvyttömyys ja sairauspäivärahan saaminen ovat yleisiä, vaikka työkyvyttömyyseläkettä saavien määrä on lievästi vähentynyt.

Päihteiden vuoksi sairaalahoitajaksot ovat vertailukaupunkeihin nähden korkealla tasolla, mutta kehitys on hieman laskevaa. Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalahoitoa saaneiden osuus on vähentynyt.

Ikäihmiset

Ikäihmisten asuminen painottuu vahvasti kotiin: lähes 94 % yli 75-vuotiaista asuu kotona. Yksinasuvien osuus on korkea (noin 47 %). Omaishoidon tuen saajien osuus on hienoisessa kasvussa, vaikka omaishoidon sopimusten kokonaismäärä on pitkällä aikavälillä vähentynyt.

Ikääntyneiden perhehoitoa on Mikkeliissä vertailukaupunkeja enemmän, mutta asiakasmäärät ovat laskussa. Psykiatrisen laitoshoidon hoitopäivät ovat vähentyneet, mikä tukee painopisteen siirtymistä kevyempiin ja ennaltaehkäiseviin palveluihin.

Kaikki ikäryhmät – yhteenveto

Mikkeliissä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet toimivat pääosin hyvin, ja hyte-kerroin sekä siihen liittyvä valtionosuus ovat vahvistuneet. Väestön ikääntyminen, korkea huoltosuhde, heikko luonnollinen väestönkehitys sekä mielenterveyteen, osallisuuteen ja elintapoihin liittyvät haasteet korostuvat useissa ikäryhmissä.

Pitkän aikavälin hyvinvointikehityksen kannalta keskeistä on vaikuttavien, poikkihallinnollisten ja ennaltaehkäisevien toimien vahvistaminen erityisesti lasten ja nuorten, työikäisten sekä ikääntyvien palveluissa.

2.2 Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosan toteutuminen

2.2.1 Konsernin tavoitteiden toteutuminen

2.2.1.1 Etelä-Savon Energia -konserni

Omistus	51 %	
Toimiala	Sähkön- ja lämmöntuotanto, sähkönsiirto	
Toimitusjohtaja	Janne Saarela	
Hallituksen jäsenet	<u>16.6.2025 jälkeen</u>	<u>16.6.2025 asti</u>
	Heikki Nykänen, pj Eveliina Naumanen, varapj Harri Haavikko Päivi Ylönen Markku Ryymin Arto Rätty Soti Calochristos	Heikki Nykänen, pj Harri Haavikko, varapj Eveliina Naumanen Tiina Snicker Markku Ryymin Arto Rätty Soti Calochristos
Hallituksen kokouksiin kutsuttavat asiantuntijat Konsernivastuuhenkilö, kaupunginjohtaja Janne Kinnunen ja abrdrn plc edustaja Alister Bankhead tai Hanqin Fei		

Toimintaympäristössä ennakoitavat muutokset vuosina 2026–2029

Sähköntarpeen kasvu esim. datakeskusten, liikenteen sekä lämmöntuotannon sähköistymisen kautta tulee vaatimaan ESE:ltäkin merkittäviä investointeja Mikkelin sähköjakelun kapasiteetin nostoon. Sähköverkkoinvestointien investointiajat ovat kuitenkin tällä hetkellä pitkiä eli merkittävät kapasiteetin nostot vaativat vuosia. Näiden investointien valmistelu on jo aloitettu.

Hiilineutraalisuus ja fossiilista luopuminen ovat valtakunnallisia tavoitteita ja Suomi pyrkii hiilineutraalisuuteen vuoteen 2035 mennessä. Tämä näkyy myös ESE:n strategiassa, jossa pyritään eroon turpeen käytöstä ja siirrytään polttavasta teknologiasta muihin tapoihin tuottaa lämpöä. Toimintaympäristöön on suunnitteilla myös hukkalämpöä tuottavia kohteita, jolloin ESE voisi tehdä kaukolämpöä hukkalämmöstä.

Sähkömarkkinoilla on käynnissä siirtymä sääriippuvaiseen tuotantoon, jolloin sähkönhintojen volatilitteetti voi olla suurta. Sähkön keskihinnan ennustetaan pysyvän matalina lähivuosina, jolloin on tärkeää pyrkiä kohdistamaan tuotantoa korkeiden sähkönhintojen aikaan sekä pyrkiä hyödyntämään markkinamekanismeja tuottojen maksimoimiseksi.

Merkittävimmät tapahtumat vuonna 2025 ja niiden vaikutus yhtiön talouteen

Vuosi 2025 oli kolmanneksi lämpimin viimeisten 40 vuoden aikana, joten se haastoi kaukolämmön myynnin ja tuotannon. Vastapainesähköä pystyttiinkin tuottamaan budjetoitua vähemmän. Tuotannon optimoinnin ansiosta päästiin kuitenkin lähelle käyttökate-tavoitetta, vaikka liikevaihdossa jäätin budjetoidusta tasosta. Sähkökattilan ja kaukolämpöakun käyttö lämmöntuotantoon alhaisten sähkönhintojen aikana on osoittautunut erittäin kannattavaksi.

Tulostavoitteet

Tavoite	Toteuma 31.12.
Käyttökate 15,7 milj. euroa, jotta yhtiö täyttää lainakovenanttien vaatimukset	Tavoite ylittyi
Hukkalämmön siirtoputken teknistaloudellisen selvityksen laadinta	Toteutui
Pursialan voimalaitokselle mahdollisesti hankittavan savukaasu-purin teknistaloudellisen selvityksen laadinta	Toteutui
ESE-Energia Oy:n tytäryhtiöiden (ESE-Verkko Oy, ESE-Tekniikka Oy, Haukivuoren Lämpö Oy) fuusioiminen emoyhtiöön.	ESE-Verkkoa ei voida fuusioda regulatorisista syistä ja strategiatyön tuloksena päädyttiin siihen, että ESE-Tekniikkaa ei myöskään fuusioda emoyhtiöön. Haukivuoren Lämpö Oy kuitenkin fuusioidaan emoyhtiöön 31.8.2026.

STRATEGIAKORTIT

Kestävästi kehittyvä ja älykkäästi uudistuva Mikkeli

Ennakoidaan ja reagoidaan väestöön, elinkeinorakenteeseen, kansainvälisyyteen, digitalisaatioon ja kestäväan kehitykseen liittyviin toimintaympäristön muutoksiin.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Kaukolämmön asiakkuuksien kehittäminen	Kaukolämmön tuntimittauksen laajentaminen, nykytila	98 % tuntimittauksessa vuonna 2027	Vaihdettu 48 %

Huomioidaan Mikkelin hiilineutraalisuustavoite kestävässä rakentamis-, maankäyttö-, liikenne- ja energiaratkaisuissa			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Pursialan voimalaitoksen polttoainekäytön minimointi	Hukkalämmön siirtoputken teknistä taloudellista selvitys/ Energialiiketoiminta	Selvitys tehty v. 2025	Toteutui
Pursialan voimalaitoksen polttoainekäytön minimointi	Pursialan voimalaitoksen savukaasupesurin teknistä taloudellista selvitys/ Voimaliiketoiminta	Selvitys tehty v. 2025	Toteutui

Osaamisen ja yrittäjyyden Mikkeli

Panostetaan osaavan työvoiman saamiseen ja osaajien houkutteluun.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Henkilöstön työtyytyväisyydestä ja työpaikan hyvästä imagosta huolehtiminen	Great Place to Work sertifikaatin pitäminen/ konserni. Sertifikaatti saatu ensimmäisen kerran v. 2024.	Sertifikaatin uusiminen v. 2025	Toteutui
Rekrytoinneissa onnistuminen	Sopivan henkilön löytäminen avoimeen työpaikkaan/ Konserni	Sopivan henkilön löytäminen avoimeen työpaikkaan ensimmäisellä hakukierroksella	Toteutui

Vahvistetaan yritysten, oppilaitosten ja korkeakoulutoimijoiden välistä ja niiden kanssa tehtävää yhteistyötä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Yhteistyö LUT Mikkelin kanssa sekä yhteistyöprojektit XAMK:n ja EsEdun kanssa	Kehitetään omaa toimintaa yhteistyössä koulutustoimijoiden kanssa/ Voimaliiketoiminta, Energialiiketoiminta	Kestävää metsäenergiaa Etelä-Savossa - KESME 2023-2025 Metsäkeskus vetää, LUT ja ESE mukana. Kestävää tulevaisuuden työtä uudella osaamisella - KETTU 2024-2025. ESEDU vetää, ESE ohjausryhmässä. XAMKin hanke "Vähähiilisen aluerakentamisen konseptit Etelä-Savossa" ESE ohjausryhmässä.	ESE osallistui hankkeeseen "Kestävää metsäenergiaa" KESME 2023-2025 Etelä-Savossa ja tämä hanke jatkuu. ESE osallistui hankkeeseen KETTU 2024, joka on nyt päättynyt. ESE osallistui "Vähähiilisen aluerakentamisen konseptit Etelä-Savossa" hankkeeseen, joka päättyi nyt.

Tuetaan opiskelijoiden alueelle ja alueen yrityksiin kiinnittymistä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Osallistuminen Mikkelin kaupungin kasvuohjelman yritysalamää ja oppilaitosyhteistyötä vahvistaviin toimenpiteisiin	Saamme opiskelijoita tutustumaan yhtiön toimintaan ja teemme energia-alaa tunnetuksi, minkä avulla turvataan tulevaisuuden työntekijöiden saantia/ konserni	Vähintään viisi kesätyöntekijää vuodessa sekä vähintään yksi opinnäytetyö vuodessa	Vuonna 2025 konsernissa oli 5 kesätyöntekijää ja tehtiin 1 opinnäytetyö

Yhteisöllisyys ja osallisuus

Tuetaan tapahtumakaupunki Mikkelin kehittämistä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
ESE on mukana tukijan roolissa Mikkeliissä järjestettävissä tapahtumissa	ESE tukee sopivia kaupungin järjestämiä tapahtumia/ Hallinto	Tuki kumppanuussopimusten puitteissa	Toteutettu Mannerheimintielle valaistus Museoiden Yöhön.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Lämpimän vuoden johdosta liikevaihtotavoitetta ei saavutettu, mutta budjetoidusta käyttökatteesta jäätin vain noin 700 000 euroa.

Tunnusluvut (1000 euroa)

	TP 2024	TA 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto	61 414	65 000	60 675
Tilikauden voitto/tappio (verojen jälkeen)	-10 968	-2 000	0,2
Osinko	1 479	-	1 785
Investoinnit	11 426	13 500	12 370
Ulkoinen velka	144 000	149 000	150 000
Sisäinen velka	0	0	0
Konsernitilin limiitti	0	0	0
Omavaraisuusaste	- 25,5 %*		-27,4 %*
Henkilöstö	87	89	87
vakituinen	84	89	83
määräaikainen	3	0	4

**ESE:n konsernitilinpäätöksen negatiivinen omavaraisuusaste johtuu mm. tilintarkastajien vaatimasta, aiemmas-
ta poikkeavasta osakkuusyhtiöiden konserniyhdistelystä. Etelä-Savon Energia Oy:n omavaraisuusaste on 72,7 %,
ESE-Energia Oy:n 63,4 % ja ESE-Verkko Oy:n 46,8 %, eli luku on negatiivinen ainoastaan konserniyhdistelyn jälkeen.*

Merkittävimmät investoinnit ja niiden toteutuminen

Merkittävimmät investoinnit olivat Pursialan voimalaitoksen pääautomaation uusinta sekä Siekkilän lämpökeskuksen öljykattiloiden uusinta. Pursialan voimalaitoksen pääautomaation uusinta saadaan valmiiksi vuoden 2026 aikana ja se tulee auttamaan myös tuotannon optimoinnissa. Siekkilän lämpökeskuksen öljykattiloiden uusinta on valmis ja tämä varmistaa ESEN huippu- ja varalämpökapasiteettia. Lisäksi merkittävä investointi oli 110 kV sähkönsiirtoverkon kapasiteetin nostoon liittyvä Fingridin sähköliittymän hankinta.

Toimintaan liittyvät riskit ja niihin varautuminen**• Strategiset riskit**

ESEN strategiset riskit liittyvät Pursialan voimalaitoksen tuotannon ja kaukolämmön myynnin kannattavuuteen. Lämpiminä ajanjaksoina Pursialan voimalaitoksen tuotantoa joudutaan ajamaan ns. minimikuormalla, mikä heikentää tuotannon hyötysuhdetta. Apuna on kuitenkin sähkökattila, jolla lämpöä voidaan tehdä sähköllä, kun sähkön pörssi-hinta on alhainen sekä kaukolämpöakku, jolla lämmön tuotantoa voidaan optimoida ja korvata polttamalla tuotettua energiaa. Voimalaitoksen toiminnan kannattavuuteen kytkeytyy myös poliittisia riskejä, kuten polttoaineiden verotukseen, käyttökieltoihin ja tukiin tehtävät muutokset. Voimalaitokselle saapuvien polttoaineiden energiamäärät on mitattava oikein, sillä se vaikuttaa suoraan tuotannon kannattavuuteen.

Tukkusähkömarkkinoilla hinnat ovat heiluneet voimakkaasti. Sähkön hintariskeihin varaudutaan ESEN hallituksen hyväksymällä riskipolitiikalla. Riskipolitiikka määrittelee, miten tulee varautua markkinahintariskiin, määrärisktiin, vastapuolirisktiin, likviditeettirisktiin ja aluehintarisktiin. Lisäksi riskipolitiikka määrittelee rajat, joissa riskien tulee pysyä. Riskipolitiikan toteutumista seurataan kuukausittain.

Kaukolämmössä haasteena on kiinteistöjen energiankulutuksen väheneminen paranevan energiatehokkuuden myötä sekä kilpailutilanne maalämmön kanssa. Myös ilmaston lämpeneminen on riski, koska se vaikuttaa lämmön myyntimääriin.

• Operatiiviset riskit

Operatiivisista riskeistä huomattavimmat ovat polttoaineiden saannin turvaaminen Pursialan voimalaitoksella, lämmöntuotantokapasiteetin riittävyys ja toimivuus sekä sähkönjakelun varmistaminen.

Polttoaineiden saantia on pyritty turvaamaan riittävillä polttoainesopimuksilla, omilla polttoaineiden varmuusvarastoilla sekä keskittämällä puupolttoaineiden terminaalitoiminnot Mikkelin Metsä-Sairilaan. Pitkän aikavälin epävarmuustekijät liittyvät polttoaineiden verotukseen ja mahdollisiin käyttökieltoihin.

Polttoaineenkäyttö on äärevöitynyt aiemmasta. Tämä tarkoittaa sitä, että voimalaitos käyttää hyvin lyhyinä pakkasjaksoina paljon polttoainetta, kun taas muina aikoina käyttö on huomattavasti pienempää. Tämä voi vaikuttaa polttoainesopimuksiin ja haastaa polttoainelogistiikkaa.

Lämmöntuotantokapasiteetin riittävyys häiriötilanteissa ja suurissa kuormitustilanteissa on varmistettu vara- ja huippulämpökeskuksilla. Pursialan lämmöntuotantokapasiteetti on noin 160 MW ja vara- ja huippulämpökeskusten

kapasiteetti hieman alle 100 MW. Varakapasiteettina voidaan tämän lisäksi käyttää myös 30 MW:n sähkökattilaa.

Verkkotoiminnan riskeinä ovat sähkönjakelun häiriöt ja sallitun tuoton laskentaan vaikuttavat viranomaispäätökset. Sähköverkon pitkän aikavälin kehittämiseksi on laadittu suunnitelma. Se ohjaa verkkoon tehtäviä investointeja, joilla pyritään turvaamaan sähköverkon toimintavarmuus ja kehittämään verkkoa. Sähkönjakelun häiriöitä pyritään lisäksi ehkäisemään siten, että verkon toimintakunnosta huolehditaan mm. huoltotoimenpiteillä ja verkonraivauksella. ESE-Verkko Oy jatkaa verkkonsa maakaapelointiasteen nostamista.

Muita riskejä ovat muutokset sähkön markkinahinnassa sekä henkilöriskit. Sähkön hintariskeihin on varauduttu riskipolitiikalla. Henkilöriskeihin on varauduttu sijaisuusjärjestelyin ja dokumentoimalla tietoa siten, että tieto on myös muiden saatavilla. Hallituksella on lisäksi aina oltava suunnitelma toimitusjohtajan mahdollisesta korvaamisesta.

• Rahoitusriskit

ESE-konsernin rahoitusriskeihin on varauduttu joko kiinteäkorkoisilla koronvaihtosopimuksilla tai korkoputkilla. Käytössä on mahdollisuus hankkia lyhytaikaista rahoitusta, joka auttaa maksuvalmiudessa.

• Vahinkoriskit

Konsernissa on tunnistettu seuraavat vahinkoriskit: omaisuusvahinkoriskit, vastuuvahingot, tuotannon keskeytysriskit, ympäristövahingot, rikosvahingot, kyberriskit ja tapaturmat. Vakuutusmäärät ja vakuutusten kattavuus tarkistetaan vuosittain. Konsernilla on käytössään vakuutusmeklari, joka avustaa muun muassa vakuutusten kattavuuden määrittelyssä sekä korvaushakemuksissa.

Omaisuusvahinkoriskeihin on varauduttu omaisuusvakuutuksilla, joista voidaan mainita laitosten ja irtaimiston vakuutukset sekä ajoneuvovakuutukset. Sähkö- ja kaukolämpöverkkoja ei ole vakuutettu.

Toiminnan vahinkojen varalta yhtiöllä on vastuuvakuutus, joka sisältää liiketoiminnan lisäksi toimitusjohtajan, hallituksen ja johtoryhmän vastuuvakuutukset. Yrityksellä on myös rikosvakuutus. Pursialan voimalaitoksen ja Tikkalan lämpökeskuksen tuotantojen mahdollisen keskeytyksen varalta on keskeytysvakuutus.

Ympäristövahinkoihin on varauduttu esimerkiksi ympäristövahinkovakuutuksin sekä valitsemalla vähäpäästöisiä polttoaineita, parantamalla tulipalotilanteiden toimintavalmiuksia ja vaihtamalla sähköverkkoon ympäristöystävällisiä muuntajia.

Työtapaturmia pyritään ehkäisemään järjestämällä työturvallisuuskoulutusta koko henkilöstölle ja lisäämällä näin tietoisuutta turvallisista työtapoista. Työturvallisuuden kehittymistä seurataan yhtiön mittareista laaditun työturvallisuusindeksin avulla. Lisäksi yhtiössä järjestetään säännöllisesti ensiapukoulutusta ja turvavartteja sekä ylläpidetään työturvallisuuskortteja.

Työtapaturmien varalta henkilöstöllä on lakisääteinen tapaturmavakuutus ja matkavakuutus työmatkoille. Henkilöstölle on otettu myös vapaaehtoinen sairauskuluvakuutus, joka kattaa kaikki sairauskulut 10 000 euroon asti sekä kaikki vapaa-ajantapaturmista tulevat kustannukset. Vakuutuksen avulla pyritään pitämään huolta henkilöstön työkyvystä ja nopeasta töihin paluusta tapaturma- tai sairaustilanteiden jälkeen.

• Sääntöjen ja päätösten noudattaminen

Tilintarkastajien suorittamassa valvonnassa ei ole todettu, että sääntöjä tai päätöksiä olisi jätetty noudattamatta eikä ole havaittu, että noudattamatta jättäminen olisi aiheuttanut haittaa yhtiölle.

ESE-konsernilla on käytössä Whistleblowing -kanava väärinkäytösepäilyjen ilmoittamista varten.

• Tavoitteiden toteutuminen ja varojen käytön valvonta

Hallitus määrittelee konsernille strategian, arvot, tarkoituksen ja mission. Strategian päivistytyö tehtiin vuonna 2025. Konsernille määritellään toiminnalliset tavoitteet vuosisuunnittelun yhteydessä. Tavoitteet perustuvat pitkälti hallituksen vahvistamaan strategiaan. Tavoitteiden toteutumista seurataan johtoryhmätasolla kaksi kertaa vuodessa pidettävissä johdon katselmuksissa. Yksiköiden vuositavoitteet perustuvat sekä strategian mukaisiin tavoitteisiin että kehityskeskusteluissa asetettuihin tavoitteisiin. Yksikötason tavoitteiden toteutumista seurataan yksiköiden osastopalavereissa vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Konsernille laaditaan vuosittain budjetti sekä investointibudjetti, jotka hallitus vahvistaa. Näiden budjettien pohjalta laaditaan konsernin kassabudjetti, johon esimerkiksi rahoitustarve perustuu. Tulospudjettia ja investointibudjetin toteutumista seurataan kuukausittain ja kassabudjettia viikoittain.

Jokaiseen maksuun tarvitaan asiataarkastaja ja hyväksyjä, joiden tulee olla eri henkilöt. Mikäli poikkeustilanteessa

maksumääräys annetaan sähköpostilla ilman tarkastaja-hyväksyjä -menettelyä, tulee maksun oikeellisuus varmentaa puhelinoitolla maksumääräyksen antaneille henkilölle. Kirjanpidossa tehdään täsmäytykset ja erot tarkastetaan eli siinä toimii omaehtoinen valvonta.

• Omaisuuden hankinta, luovutus ja hoito

Hankintoihin liittyvät menettelyt ja oikeudet on määritelty ESE-konsernin Hyvä hallintotapa -asiakirjassa. Siinä on määritelty myös lähipiiriliiketoiminnan valvonta, sopimusten laadinta, omaisuuden hallinnointi, kirjanpidon ja maksuliikenteen järjestäminen sekä sisäinen valvonta ja tarkastus. Jokainen työntekijä on velvollinen käsittelemään työnantajan omaisuutta vastuullisesti, kuten heidän tulee myös kunnioittaa asiakkaan omaisuutta. Nämä on määritelty ESElisen pelisäännöissä, joka on osa ESEn toimintajärjestelmää. Omaisuuteen kohdistuvat riskit arvioidaan vuosittain vakuutusyhtiön kanssa ja riskit pyritään poistamaan omaisuusvakuutuksin. ESE-konserni noudattaa hankinnoissaan Erityisalojen hankintalakia ”Laki vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista”. Hankintojen tulee aina olla tarkoituksenmukaisia. Näiden hankintarajojen alle jäävät hankinnat tehdään ESEn hallituksen hyväksymän pienhankintaohjeen mukaisesti.

Hankintoja valvotaan siten, että ostoreskontramaksuissa tulee olla laskun tarkastajan ja hyväksyjän kuittaus. Lasku ei mene maksuun ilman tarkastus- ja hyväksyntävaiheiden suorittamista, joista jää joko sähköinen merkintä. Laskulla ei saa olla sama henkilö hyväksyjänä, joka on laskun tarkastanut. Tarkastajana toimii hankinnasta tietävä henkilö. Reskontran ohi suoritetuissa maksuissa tulee myös olla tarkastajan ja hyväksyjän varmennus (maksumääräys tai lasku). Yksiköt vastaavat siitä, että heidän hankintoihin liittyvissä laskuissa on riittävät merkinnät siitä, että laskusta käy selvästi ilmi, miten kustannus liittyy liiketoimeen. Mikäli näin ei ole, tulee laskun tarkastajan tai hyväksyjän täydentää laskun tietoja.

Investoinneista käydään erikseen talousosaston toimesta läpi, että investoinneiksi kirjatut kulut ovat investointeja ja varmistetaan, että laskuilta löytyvät riittävät tiedot, joilla voidaan varmistaa kulun olevan investointi. Yksiköt vastaavat siitä, että investointikirjaukset ovat oikein ja että laskuilta löytyvät riittävät tiedot. Konsernissa on erillinen ohje investointien määrittelyyn. Hankintoja omalta lähipiiriltä (perheenjäsenet, joiksi katsotaan mm. avio- tai avopuoliso sekä henkilön omat tai puolison lapset ja muut huollettavat) voi tehdä ainoastaan esimiehen kirjallisella luvalla ja siten, että tarjoukset toimitetaan muulle kuin hankinnan tekijälle henkilölle. Hankintoja suorittava ei saa saada hankinnoista itselleen henkilökohtaista hyötyä. Sopimusten laadinnassa tulee ottaa huomioon seuraavat asiat:

- sopimuksissa on ESE:ä suojaavat ja kohtuulliset pykälät
- sopimuksilla on omistaja, joka seuraa sopimusten noudattamista, voimassaoloa sekä maksujen aiheellisuutta ja oikeellisuutta
- mahdolliset sakkopykälät (viivästyskorko, myöhästymissakko)
- sopimuksen vakuudet ja takuut
- sopimuksen allekirjoittajalla on asianmukaiset allekirjoitusoikeudet (asemavaltuus, prokura tai nimenkirjoitusoikeus)
- sopimukset eivät pääse raukeamaan, kun niille on vielä tarvetta
- sopimukset sanotaan irti, kun ne eivät ole enää tarpeen
- sopimuksen irtisanomis-, purku- ja siirtomahdollisuudet (exit-pykälä)
- sopimus arkistoidaan ESEn sopimusarkistoon.

ESE:lle on laadittu sopimuspolitiikka vuonna 2020, jossa on määritelty periaatteet sopimusehdoille, sopimusprosessille, sopimusvaltuuksille sekä sopimusten hallinnalle ja elinkaarelle.

• Tiivis selvitys oman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä arvio sisäisen valvonnan onnistumisesta

Sisäinen valvonta on osa päivittäistä toimintaa. Sen tavoitteena on saada riittävä varmuus toiminnan tuloksellisuudesta, toiminnan ja talouden lainmukaisuudesta, hyväksytyjen budjettien noudattamisesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä raportoinnin oikeellisuudesta ja riittävytydestä.

Sisäisen valvonnan järjestämisestä ja toiminnan tuloksellisuudesta vastaavat konsernin hallitukset sekä toimitusjohtajat. Kaikkien liiketoimintayksiköiden ja yhtiöiden on kuitenkin toimintaa suunnitellessaan otettava huomioon sisäisen valvonnan asettamat vastuut ja velvoitteet ja he vastaavat sisäisestä valvonnasta vastuualueillaan. Sisäistä valvontaa toteuttavat myös kaikki työntekijät kaikilla organisaatiotasoilla osana toimintarutiineihin sisältyvää toimintojen ja varojen käytön valvontaa. Johdon ja esimiesten tulee omalla toiminnallaan näyttää esimerkkiä ja luoda organisaatioon myönteinen sisäisen valvonnan ilmapiiri. Johtamistapa ja toimintakulttuuri luovat perusta valvontaprosessille ja edistävät tavoitteiden toteutumista sekä henkilöstön valvontatietoisuutta.

Yhtiössä on käytössä sisäisen valvonnan toimintamalli. Talousosastolla toteutetaan vuosittain sisäisen valvonnan mu-

kainen tarkastus, jolla voidaan todeta, että maksuissa on vaadittavat tarkastus- ja hyväksyntämerkinnät ja että laskut on viety kirjanpitoon. Tästä valvonnasta laaditaan raportti. Sisäisessä valvonnassa ei ole tullut ilmi väärinkäytöksiä tai kirjattu poikkeamia, joiden perusteella voitaisiin todeta, että konsernissa olisi tapahtunut väärinkäytöksiä.

Omistajapoliittiset toimenpiteet vuonna 2025

Omistajapoliittinen toimenpide	Arvioitu valmistuminen (ajankohta)	Huomioitavaa	Valmistelu- vastuullinen	Muut osallistuvat tahot	Toteuma 31.12.
Vuoden 2024 strategiatyön tuloksena syntyneiden rakenteellisten, toiminnallisten ja taloudellisten muutosten toteuttaminen	31.12.2025		ESE		Strategia päivitettiin kokonaisuudessaan vuonna 2025 ja uuden strategian mukaisten muutosten implementointi on aloitettu.
ESE edistää mahdollisuuksiensa mukaan Mikkeliin sijoittautuvien energiantensiivisten ja hukkalämpöä tuottavien hankkeiden onnistumista	jatkuvaa toimintaa		ESE	Miksei, Mikkelin kaupunki	ESE on käynyt vuoden 2025 aikana keskusteluja useamman hukkalämpöä tuottavan mahdollisesti Mikkeliin sijoittuvan toimijan kanssa.

2.2.1.2 Etelä-Savon Koulutus Oy (Esedu)

Omistus	71,4 %	
Toimiala	Yhtiön toimialana on ylläpitää kulloinkin voimassa olevassa lainsäädännössä tarkoitettua ammatillista koulutusta sekä lukiokoulutusta (vaihtoehtoisesti toisen asteen koulutusta) sille toimiluvassa/järjestämisluvassa määrätyn koulutustehtävän mukaisesti. Yhtiö voi harjoittaa myös toimialansa puitteissa muuta koulutustoimintaa. Lisäksi yhtiö järjestää toisen asteen koulutuksen tasoista aikuiskoulutusta sekä koulutustaan tukevaa palvelu-, majoitus-, ravintola-, tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Yhtiö voi toimintaansa varten omistaa ja hallita osakkeita, osuuksia ja kiinteistöjä sekä käydä niillä kauppaa ja vuokrata niitä sekä vastaanottaa avustuksia ja lahjoituksia.	
Toimitusjohtaja	Arja Flinkman	
Hallituksen jäsenet	<u>yhtiökokouksen 23.6.2025 jälkeen</u> Syrjäläinen, Tuija, pj Laulainen, Riikkaliina, vpj Eskelinen, Matti Immonen, Kimmo Laurila, Aleksis Sihvonen, Jari Syväoja, Pirjo Ukkonen, Osmo Rasola, Nina, varajäsen	<u>yhtiökokoukseen 23.6.2025 asti</u> Lehkonen, Raine, pj Laulainen, Riikkaliina, vpj Asikainen, Katariina Ojala, Sakari Salminen, Lotta Siitonen, Mikko Strengell, Janne Vuorinen, Jarmo Sihvonen, Jari, varajäsen
	Hallituksen kokouksiin kutsuttavat asiantuntijat Toimitusjohtaja Arja Flinkman, sihteeri henkilöstöpäällikkö Katja Jormakka, vuosikellon mukaisesti toimialajohtajat: rehtori Sari Simontaival, kehitysjohtaja Anu Pynnönen.	

Toimintaympäristössä ennakoitavat muutokset vuosina 2026–2029

Valtiovarainministeriön budjettipäällikkö on arvioinut valtion talouden sopeuttamistarpeen olevan noin 7,2 miljardia euroa vuoteen 2031 mennessä, mikä tarkoittaisi 2,3 % ammatillisen koulutuksen osuudessa noin 6 miljoonan euron sopeutusta Etelä-Savon Koulutus Oy:n rahoituksessa. Rahoitusta ei kuitenkaan sopeuteta suhteellisenä koko valtiontaloudessa, mutta varmaa on, että rahoitus supistuu. Kuluja on Esedulla jo sopeutettu. Puskurina on 8.911.024 euroa, mikä mahdollistaa muutosten läpiviennin kohtuullisen rauhallisesti rahoituksen näkökulmasta.

Merkittävimmät tapahtumat vuonna 2025 ja niiden vaikutus yhtiön talouteen

Toiminnan jatkaminen uudistuneella Timantti-organisaatiolla ja 13,6 % pienemmällä henkilöstömäärällä. Oppimisen tukeen panostettiin Base-järjestelmällä ja henkilöstöresurssien käyttöä tehostettiin henkilöstöpoolin käyttönotolla.

Tulostavoitteet

Tavoite	Toteutuma
Toiminnan sopeuttaminen ammatillisen koulutuksen muutokseen, painotus tutkintojen osalta nuorten koulutukseen ja aikuiskoulutuksen toimintamallin muuttaminen.	Sopeuttaminen onnistui erinomaisesti. Jatkuvan oppimisen mallintamisessa tulee vielä lisätä Osaajakoulutuksia.

STRATEGIAKORTIT

Kestävästi kehittyvä ja älykkäästi uudistuva Mikkeli

Osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön avulla kaupungin toiminta uudistetaan kaupungin taloudellisen kantokyvyn mukaiseksi			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Tiimityön ja henkilöstön kehittäminen	Henkilöstön määrällinen ja laadullinen kohtaanto, Esedu	Tiimien kehittämistavoitteet asetettu OV/HTV = 15	OV/HTV 9,48 OV/Opetus, ohjaus HTV 13,59

Ennakoidaan ja reagoidaan väestöön, elinkeinorakenteeseen, kansainvälisyyteen, digitalisaatioon ja kestäväan kehitykseen liittyviin toimintaympäristön muutoksiin			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Kestävän tulevaisuuden osaamisen lisääminen	Kestävä tulevaisuus huomioitu Esedun toiminnassa, koulutustarjonnassa ja toimintaprosesseissa, Esedu	Toteutettu sertifiointiprosessi	Kestävän tulevaisuuden sisäinen tarkastus toteutettu. Teemavuoden tapahtumat järjestetty. Kestävyyssmittaristo otettu käyttöön. OKKA-sertifioinnit jatkuvat.

Osaamisen ja yrittäjyyden Mikkeli

Edistetään alueen yrittäjyyttä, työllisyyttä, olemassa olevien työpaikkojen säilyttämistä sekä uusien työpaikkojen syntymistä			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Lisätään työllistymistä osaamista kehittämällä	Jokaiselle oma urapolku, Esedu	Työllistyminen Esedun opintojen jälkeen 70 % (Tilastokeskus)	69,6 %
Yrittäjyyspolut opiskelijoille	Yrittäjyyden verkko-opinnot ja NY-toiminta, Esedu	Suoritettujen yrittäjyysopintojen määrä (osp)	12 352 osp (sis. YTOjen pakollinen 557 osp, ammatilliset valinnaiset 765 osp ja yrittäjyyden sekä johtamisen ja yritysjohtamisen at kokonaan 11 030 osp). Kaikki suoritettut ospit 172 059 eli yrittäjyysopintoja 7,17 % kaikista suoritetuista osp:eista.

Panostetaan osaavan työvoiman saamiseen ja osaajien houkutteluun			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Kansainvälinen rekrytointi	Osaajia aloille ulkomailta, Esedu + rekry-yritykset + työnantajat, Esedu	30 uutta työntekijää	57 kansainvälistä oppisopimusopiskelijaa

Tuetaan opiskelijoiden alueelle ja alueen yrityksiin kiinnittymistä			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Työelämässä oppiminen	40 % opiskelijavuosista syntyy koulutus- ja oppisopimuksilla työelämässä	TEO %	33,1 %

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Taloudelliset tavoitteet toteutuivat erinomaisesti ja tulevaa sopeuttamista varten on riittävä puskuri.

Tunnusluvut (1000 euroa)

	TP 2024	TA 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto	33 390	30 500	30 503
Tilikauden voitto/tappio (verojen jälkeen)	1 274	0	2 356
Osinko	0	0	0
Investoinnit	1 871	1 000	1 868
Ulkoisen velka	4 343	5 800	3 839
Sisäinen velka	0	0	0
Konsernitilin limiitti	3 000	3 000	3 000
Omavaraisuusaste	71 %	64 %	77,31 %
Henkilöstö	296	280	258
vakituinen	280	272	244
määräaikainen	16	8	14

Merkittävimmät investoinnit ja niiden toteutuminen

Metsäkoneet, sähkörekka, kaasukuorma-auto, turvallisuusinvestoinnit.

Toimintaan liittyvät riskit ja niihin varautuminen**• Strategiset riskit**

Kriittinen osaaminen jää liian vähäiseksi. Koulutuksen vaikuttavuus ja kohtaanto.

• Operatiiviset riskit

Jatkuvuuden vaarantuminen (kyberhyökkäys ja pandemia).

• Rahoitusriskit

Ei ole.

• Vahinkoriskit

Kaikissa tiimeissä on tehty riskiarvioinnit ja ne on kirjattu turvallisuushavaintojärjestelmään. Työelämässä oppijoiden aiheuttamat vahingot. Tapaturmariskit.

• Sääntöjen ja päätösten noudattaminen

Oppilaitoksessa noudatetaan sääntöjä hyvin.

• Tavoitteiden toteutuminen ja varojen käytön valvonta

Suurin osa tavoitteista toteutui. Varojen käyttö on läpinäkyvästi valvottu.

• Omaisuuden hankinta, luovutus ja hoito

Yhtiön tarvitsema omaisuus hankitaan hankintalain mukaisesti ja kunnossapidosta huolehditaan. Myytävästä kalustosta on olemassa ohje.

• Tiivis selvitys oman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä arvio sisäisen valvonnan onnistumisesta

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta järjestetty COSO-mallin mukaisesti. Toiminnan poikkeamat on havaittu ja epäkoh-tiin on puututtu.

Omistajapoliittiset toimenpiteet talousarviovuonna 2025

Omistajapoliittinen toimenpide	Arvioitu valmistuminen (ajankohta)	Huomioitavaa	Valmistelu-vastuullinen	Muut osallistuvat tahot	Toteuma 31.12.
Esedu toimii alueen elinvoiman edistäjänä	Opiskelija-läpivirtaama 7000 vuonna 2025	Aikuiskou-lutus	Esedu	Omistajat Miksei Työllisyysalue Hyvinvointialue Alueen muut op-pilaitokset Mikko Oy	opiskelijäläpivirtaama 5425, liikaa tutkintopainotteisuutta, Kas-vuEsedun opiskelijamäärä puolit-tui.

2.2.1.3 Kiinteistökehitys Naistinki Oy

Omistus	100 %	
Toimiala	Kiinteistöjen hallinta, vuokraaminen, ylläpito ja investoinnit.	
Toimitusjohtaja	Kyösti Ylijoki	
Hallituksen jäsenet	Yhtiökokouksen (26.5.2025) jälkeen Mika Marttinen pj, Sari Noponen, Lasse Pöyry, Tiina Korhola, Harri Kivinen	26.5.2025 asti Kari Ojala pj, Harri Kivinen, Juha Vuori, Päivi Ylönen, Mervi Eskelinen
	Hallituksen kokouksiin kutsuttavat asiantuntijat:	
	Tiia Tamlander talousasiantuntija ja Jouni Riihelä konsernivastaava	

Toimintaympäristössä ennakoitavat muutokset vuosina 2026–2029

Epävarmuus jatkuu ja se aiheuttaa ennalta-arvaamattomia ja nopeita muutoksia. Sijoittamis- ja riskinottohalukkuus kiinteistöihin on ollut ja tulee olemaan laimeaa.

Merkittävimmät tapahtumat vuonna 2025 ja niiden vaikutus yhtiön talouteen

Kuluttajien ja talouden passiivisuus aiheutti BtoC -sektorilla taloudellisia vaikeuksia asiakkaillemme. Yhtiön vahva toiminta puskuroi taloudellisia vaikutuksia tehokkaasti, jolloin merkittäviä toiminnallisia tai taloudellisia häiriöitä ei syntynyt. Insinöörinkatu 7:n vuokralaismuutokset olivat suuri epäjatkuvuus, mutta asiakastilanne saatiin korjattua nopeasti, jolloin vaikutukset talouteen jäivät pieniksi. Yhtiön talous toimi vakaalla pohjalla.

Tulostavoitteet

Tavoite	Toteuma 31.12.
Mölnlycken käynnissä olevat investoinnit on saatettu päätökseen. Toimisto- ja ETO-hanke ovat asiakkaalle luovutettuna ja vuokranmaksu toimii täysillä	Toteutunut, paitsi asiakkaan sertifiointiajoista johtuen ETO:n vii-meistely n. 5 % saadaan tehtyä vasta 2027 loppuun mennessä
Kansalliskirjaston uudishanke käynnistyy. Hankesuunnitelma ja rahoituspäätökset ovat valmistuneet	Hanke on yliopiston johdon toimesta viivästynyt. Hankesuunni-telmasopimus odottaa allekirjoituksia
Insinöörinkatu 7 kiinteistölle on saatu ratkaisu. Kiinteistöllä alkaa laajennus tai kiinteistö on myyty	Tilanne ratkesi vuokralaismuutosten myötä hyvin. Uudisrakenta-mista ei tarvita ja asiakkaiden tarpeet saadaan toteutettua nyky-tiloissa. Tämä oli jo aiemmin yksi tavoitteista.
Rahtitie 9 kiinteistölle on saatu ratkaisu. Kiinteistö on myyty.	On myyty.

STRATEGIAKORTIT

Osaamisen ja yrittäjyyden Mikkeli

Edistetään alueen yrittäjyyttä, työllisyyttä, olemassa olevien työpaikkojen säilyttämistä sekä uusien työpaikkojen syntymistä			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Mölnlycken investoinnit	Saattaa käynnissä olevat inves-toinnit asiakkaalle luovutettaviksi, Naistingin henkilöstö	Toimistolaajennus ja ETO ovat asi-akkaalla käytössä	OK, paitsi ETO 5 % puuttuu
Koko Naistinki kiinteistökanta	Pitää toimitilat asiakkaille tarkoi-tuksenmukaisina ja turvallisina kannattavasti, Naistingin henki-löstö	Asiakkaat ovat tyytyväisiä saa-maansa palveluun ja kaikille toi-mitilaa tarvitseville kyetään järjes-tämään toimitila	Toteutunut. Yhteistyö yksityisten kiinteistöomistajien kanssa on myös toiminut hyvin ja siten tiloja on kyetty löytämään.
Uusien yritysten vastaanottami-nen	Mikkeliin siirtyvät/perustettavat yritykset saavat tarvittaessa käyt-tönsä tarkoituksenmukaiset toi-mitilat, Naistingin toimitusjohtaja	Tilarave kyetään osaltamme to-teuttamaan	Tilaja on kyetty löytämään kaikille asiallisille hankkeille

Vahvistetaan yritysten, oppilaitosten ja korkeakoulutoimijoiden välistä ja niiden kanssa tehtävää yhteistyötä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
KOy Tietotaitokorttelin asemaa vahvistetaan	Korkeakoulut ovat tyytyväisiä toimintaympäristöönsä ja tilat kyetään pitämään täysimääräisessä käytössä. Mahdollisiin vapautuviin tiloihin haetaan toimijoita oppilaitoksista ja yrityksistä, Naistingin isännöitsijä ja Naistingin/TTKn toimitusjohtaja	Tilat ovat täysimääräisesti käytössä	Vuoden 2025 aikana Aalto ilmoitti luopuvansa merkittävän kokoisista tiloista 2026 syksyyn mennessä. Tilojen täyttäminen tulee olemaan haasteellista.
Kansalliskirjaston uudishanke	Uudishanke on suunniteltu ja rahoitus varmistettu. Toimintaan saadaan mukaan XAMKin digitaaliset palvelut, Naistingin rakennuttajapäällikkö ja toimitusjohtaja	Suunnittelu valmis ja rahoitus varmistettu	Ei ole toteutunut asiakkaasta johtuvista syistä

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Talous toteutui lähes budjetin mukaisena. Loppuvuoden taloudelliset vaikeudet asiakkaila vaikuttivat siten, että lopputulos jäi hieman suunnitellusta.

Tunnusluvut (1000 euroa)

	TP 2024	TA 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto	8 064	9 000	8 650
Tilikauden voitto/tappio	407	650	227
Osinko	204		113
Investoinnit	9 000	3 000	2 000
Ulkoisen velka	17 800	16 000	16 200
Sisäinen velka	17 330	21 000	19 800
Konsernitilin limiitti	2 000	2 000	2 000
Omavaraisuusaste	18 %	22 %	19 %
Henkilöstö	7	7	7
vakituinen	7	7	7
määräaikainen	0	0	0

Merkittävimmät investoinnit ja niiden toteutuminen

Mölnlycken ETO-laitoksen saattaminen testiajovaiheeseen.

Toimintaan liittyvät riskit ja niihin varautuminen

• Strategiset riskit

Mikkelin vetovoiman hiipuminen ja merkittävien vuokrasopimusten jatkuvuus ilman uusiovuokrausta.

• Operatiiviset riskit

Nopeasti ailahtelevan maailmantilanteen vaikutukset rahoitukseen, inflaatioon, materiaalisaatavuuteen.

• Rahoitusriskit

Rahoituksen hinta vaikka suojaukset ovat hyvät

• Vahinkoriskit

Vakuutukset on olemassa. Erillisellä riskinarviointimenettelyllä on kaikki riskit kartoitettu

• Sääntöjen ja päätösten noudattaminen

Noudatamme

• Tavoitteiden toteutuminen ja varojen käytön valvonta

Toimintamme on toteutunut erittäin hyvin vapaalla markkinalla toimivaksi osakeyhtiöksi. Toimimme täysin asiakastuiloilla. Varojen käytön valvonnasta on kattavat prosessit.

• Omaisuuden hankinta, luovutus ja hoito

Toimimme lakien, konserniohjeen ja säädösten mukaisesti.

• Tiivis selvitys oman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä arvio sisäisen valvonnan onnistumisesta

Henkilöstön ja toimitusjohtajan operatiivinen valvonta. Hallituksen kokouskäytännöt ja valvonta. Kaikki toimii hyvin ja kuten pitää toimia yhtiössä.

Omistajapoliittiset toimenpiteet talousarviovuonna 2025

Omistajapoliittinen toimenpide	Arvioitu valmistuminen (ajankohta)	Huomioitavaa	Valmistelu- vastuullinen	Muut osallistuvat tahot	Toteuma 31.12.
IK7 myyntilupa/laajennus	Qtr1/2025		Naistinki	Kaupunki/asiakas	Löytyi muunlainen tavoitteet täyttänyt ratkaisu
Rahtitie myyntilupa	Qtr2/2025		Naistinki	Kaupunki/asiakas	Toteutunut
Mölnlycken investoinnin loppurahoitus	Qtr1/2025		Naistinki	Kaupunki	Toteutunut
Kansalliskirjaston rahoitus	Qtr1-Qtr4/2025		Naistinki	Kaupunki	Ei toteutunut vielä

2.2.1.4 Metsäsairila Oy

Omistus	100 %	
Toimiala	Jätehuolto ja jätteiden hyötykäytön edistäminen	
Toimitusjohtaja	Ville Kakkonen	
Hallituksen jäsenet	<u>(19.8.2025) jälkeen</u> Kari Ojala, pj Anna Reponen Noora Ruuth Katja Kohvakka Aapo Rötökö Heikki Tarssanen Ari Muinonen	<u>(19.8.2025) asti</u> Olli Miettinen, pj Noora Ruuth Anne Hujala Sami Järvinen Reijo Hämmäläinen Pia Vänninen Anna Forsström
	Hallituksen kokouksiin kutsuttavat asiantuntijat Jouni Riihelä (kaupunkikehitysjohtaja, konsernivastuuhenkilö)	

Toimintaympäristössä ennakoitavat muutokset vuosina 2026–2029

Jäte- ja hankintalakien muutokset tulevat vaikuttamaan toimialan kehitykseen kunnallisissa jätehuoltoyhtiöissä. Jätelainsäädäntöön on tulossa muutoksia sekä EU-tasolla, että kansallisesti. Tulevat muutokset ohjaavat voimakkaasti tulevien vuosien liiketoimintaa.

EU tuomioistuin ratkaisi ennakkoratkaisussa C 692/23 (AVR Afvalverwerking), että sidosyksikön (in house yhtiön) markkinoille kohdistuvan toiminnan enimmäismäärää arvioitaessa tulee käyttää hankintadirektiivin 20 %:n rajaa. Tämä tarkoittaa, että markkinaehtoisen ulosmyynnin laskennassa huomioidaan koko konsernin konsolidoitu liikevaihto, ei vain emoyhtiön oma liikevaihto. Tämä päätös eroaa aiemmasta kansallisesta tulkinnasta, jonka pohjalta markkinaehtoista liikevaihtoa on ohjeistettu eriyttämään markkinaehtoihin tytäryhtiöihin. Päätös voi johtaa yritysjärjestelyihin koskien Metsäsairilan tytäryhtiö BioSairila Oy:tä.

Jätelain muutospaketti ”kunnan vastuun rajaaminen” on saatettu päätökseen vuonna 2025. Kunnan vastuuta rajattiin ja muutos on askel asumisen jätehuollosta kotitalouksien jätehuolloksi. Esimerkiksi palveluasumisen kohteet jäivät kuntavastuun ulkopuolelle 1.1.2026 alkaen. Muita mahdollisia muutoksia toimintaympäristössä ovat mm. tuottajavastuun laajentuminen edelleen, uudet sekoitevelvoitteet pakkauksissa ja tuotteissa sekä jätteenpolton päästökaup-

pa. Tällä hallituskaudella on vielä kesken kaksi kansalliseen jätelakiin tehtävää muutospakettia, joiden on arvioitu valmistuvan vuoden 2026 aikana:

1. paketti "Kilpailuneutraliteetti"
2. paketti "Jätelaista kiertotalouslakiin"

Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisi 5.12.2026 luonnoksen uudesta hankintalaista. Luonnoksessa 10 % vähimmäisomistusrajoitus ei koske kunnallisia jäteyhtiöitä. Hankintalain uudistus on kuitenkin yhä kesken. Yhtiössä seurataan lain valmistelun etenemistä ja valmistaudutaan mahdollisiin muutoksiin mm. ICT-palveluiden hankinnan osalta.

Vuoden 2026 aikana tullaan panostamaan biojätteen keräyksen tehostamiseen haja-asutusalueella. Työ on aloitettu strategiakorttien mukaisesti jo vuonna 2025. Yhtiössä valmistaudutaan laajentamaan ja lisäämään kapasiteettia biojätteen alueellisille keräyspisteille, jos materiaalin keräystä saadaan tehostettua suunnitelmien mukaisesti

Jätehuolto on yhteiskunnan kannalta kriittinen toimiala, huoltovarmuuteen panostaminen tulee jatkossakin olemaan yksi yhtiön prioriteeteista.

Merkittävimmät tapahtumat vuonna 2025 ja niiden vaikutus yhtiön talouteen

Mikkelissä on tehty viranomaispäätös jätehuollon kaksoisjärjestelmästä luopumisesta vuoden 2025 helmikuun alusta alkaen. Metsäsairilan vastuulla olevien astiatyhjennysten määrä ja astiatyhjennysten liikevaihto ovat kasvaneet merkittävästi (+68 %).

Yhtiö osti liiketoimintakaupalla 1.4.2025 orgaanisten jätteiden käsittelyn liiketoiminnan. Liiketoiminnan mukana yhtiöön siirtyi kaas- ja kompostointilaitos ja niiden ympärille muodostuva liiketoiminta sekä 8 työntekijää. Liiketoimintakauppa muutti yhtiön kulu- ja tulorakennetta, joten yhtiön Mikkelin kaupungin talousarvioon tehty budjetti ei ole vertailukelpoinen. Liikevaihto kasvoi 1.4.2025-31.12.2025 liiketoimintakaupan myötä +1,27 milj. euroa.

BioSairilaan liittyvien yritysjärjestelyiden seurauksena Biosairilaan arvonalentumisia saatiin palautettua Metsäsairilan taseeseen +1 milj. euroa. Yhtiön talouteen vaikuttivat lisäksi yhtiön osinkovelan 300 000 € mitätöinti Mikkelin kaupungille ja 409 000 € varaus sekajätteen siirtokuormaustarastoon, jolla yhtiö varautuu siirtokuormaustaraston tyhjentämiseen vuoden 2029 kevääseen mennessä.

Yhtiön organisaatorakennetta on muokattu vuoden 2025 aikana tavoitteena luoda kustannustehokas ja yhtiön nykyiseen liiketoimintaan sopiva organisaatio.

Tulostavoitteet

Tavoite	Toteuma 31.12.
Sekajätteen kuljetus Mikkelin taajamassa siirtyy kunnan järjestämäksi. Tavoitteena on, että jätekuljetukset toimivat koko Mikkelin alueella kunnan järjestämänä helmikuusta 2025 alkaen.	Tavoite saavutettu, kotitalouksien jätekuljetukset toimivat koko Mikkelin alueella kunnan järjestämänä. Kuntalaisten jätehuollon kokonaiskustannukset laskivat kiinteistöliiton tutkimuksen mukaan n. 30 % muutoksen myötä.
Viestintää hoidetaan viestintäsuunnitelman mukaan. Vuonna 2025 painopisteenä kunnan vastuulle siirtyvät sekajätekuljetukset.	Tavoite saavutettu, viestintää on hoidettu viestintäsuunnitelman mukaisesti ja viestinnässä on painotettu kuljetusmuutoksia.
Biojätteen aluekeräyspisteverkosto valmistuu suunnitelman mukaisesti vuonna 2025.	Tavoite saavutettu, biojätteen aluekeräyspisteverkosto on laajennettu suunnitelman mukaan.

STRATEGIAKORTIT

Kestävästi kehittyvä ja älykkäästi uudistuva Mikkelä

Huomioidaan Mikkelin hiilineutraalisuustavoite kestävässä rakentamis-, maankäyttö-, liikenne- ja energiaratkaisuissa			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Liikennepäästöjen vähentäminen	Biokaasun käytön lisääntyminen jätteen bio- ja sekajätteen keräyksessä kiinteistöiltä pakkaavalla jäteautolla.	Kaikki bio- ja sekajätekeräykset pakkaavilla jäteautoilla hoidetaan biokaasukäyttöisellä kalustolla helmikuusta 2025 alkaen.	Kiinteistöittaisen keräyksen bio- ja sekajäteastioiden tyhjennykset hoidetaan biokaasukäyttöisillä pakkaavilla jäteautoilla, tavoitteen mukaisesti.
Materiaalien energiahyötykäyttö	Materiaalia ohjataan energiahyötykäyttöön.	Sekajäte 100 % energiaksi	Sekajäte hyödynnetty energiantuotannossa 100 %:sesti.
Materiaalin höytykäyttö liikenne- ja energiatuotantona	Orgaanisten jätteiden hyödyntäminen biokaasuna.	Biojäte 100 % biokaasun tuotantoon	Biojäte hyödynnetty 100 %:sesti biokaasun tuotantoon.

Edistetään kaupungin kehittämisalustojen vaikuttavuutta ja yrittäjyyden kasvua alustoilla			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Digitaalisten palvelujen tarjoaminen EcoSairilassa toimiville yrityksille	Uuden kiertotaloudenkadun varressa sijaitsevan vaa'an ja siihen liittyvän vaakajärjestelmän käyttömahdollisuuden tarjoaminen alueen yrityksille.	Uusien käyttäjien lukumäärä.	Uusien käyttäjien lukumäärä 2. Lisäys + 50 % edelliseen vuoteen. Kaikki alueen toimijat pl. Mikkelin Vesilaitos käyttää kyseistä vaakaa.

Mahdollistavat elinympäristöt ja hyvinvointia edistävä toiminta ja palvelut

Tunnistetaan ja huomioidaan alueen merkittävä vapaa-ajanasuminen ja monipaikkaisuus.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Mahdollistetaan vapaa-ajan asunnoilla erilliskerätyn biojätteen toimittaminen haja-asutusalueelle perustettaviin biojätteen aluekeräyspisteisiin.	Biojätteen aluekeräyspisteverkosto on valmis vuoden 2025 aikana.	Aluekeräyspisteverkosto on valmis / verkostoon liittyneiden vapaa-ajan kiinteistöjen määrä vuoden 2025 lopussa	Aluekeräyspiste verkosto on valmiina. Verkostoon liittyneiden vapaa-ajan asuntojen määrä vuoden 2025 lopussa oli 187 kpl ja vakituisten asuntojen määrä 1858 kpl.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Yhtiön operatiivinen toiminta oli taloudellisten tavoitteiden mukainen. BioSairilaan liittyvien yritysjärjestelyiden seurauksena Biosairilaan arvonalentumisia saatiin palautettua Metsäsairilan taseeseen +1 milj. euroa. Yhtiön talouteen vaikuttivat lisäksi yhtiön osinkovelan 300 000 € mitätöinti Mikkelin kaupungille ja 409 000 € varaus sekajätteen siirtokuormausvarastoon.

Taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseksi tehtiin toimenpiteitä tilikauden aikana ja pääsimme budjetoituun tulokseen myös operatiivisesti. Yhtiö operatiivisesta tulosta kuvaava tilikauden voitto kertaerien osalta oikaistuna oli 715 000 € (talousarviotavoite 76 000 €).

Omavaraisuusaste ja oma pääoma saatiin nostettua takaisin positiiviseksi. Kokonaisuudessaan yhtiön tekemät toimenpiteet vaikuttivat suunnitellusti yhtiön tulokseen ja taloudelliseen asemaan parantaen niitä.

Tunnusluvut (1000 euroa)

	TP 2024	TA 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto	7 319	7815	9 180
Tilikauden voitto/tappio	-10 140	76	1 538
Osinko	0	0	0
Investoinnit	810	500	765
Ulkoinen velka	5013	5 710	4 456
Sisäinen velka	1500	1 500	1 500
Konsernitilin limiitti	2000	2000	2 000
Omavaraisuusaste	-2 %	52 %	15 %
Henkilöstö	21	21	26
vakituinen	19	19	23
määräaikainen	2	2	3

Merkittävimmät investoinnit ja niiden toteutuminen

Yhtiön teki vuonna 2025 vain välttämättömiä kalusto- ja korjausinvestointeja yhteensä 225 000 € arvosta ja 540 000 € liiketoimintakaupan.

Toimintaan liittyvät riskit ja niihin varautuminen

• Strategiset riskit

Strategiset riskit liittyvät lähinnä suunnitteilla oleviin lakimuutoksiin ja niiden mahdollisesti tuomiin muutoksiin. Yhtiössä seurataan tarkasti alaan liittyvää sääntelyä ja toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin. Yhtiön kannalta merkittäviin muutoksiin varaudutaan ennakkoiden luomalla erilaisia skenaarioita tapahtumista ja niiden mahdollisista seurauksista ja tehtävistä toimenpiteistä.

• Operatiiviset riskit

Eri jätemateriaalien laatu eteenpäin toimittamisessa on operatiivinen riski. Jättemateriaalien laatua pyritään seu-

raamaan tekemällä laadunvalvontaa jätevarastoilla ja jätteiden kuormaustilanteissa. Ympäristöluvan päivittäminen lajittelu- ja kierrätys on erittäin vaikeaa, koska lupaprosessit kestävät useita vuosia.

- **Rahoitusriskit**

Ei merkittäviä rahoitusriskejä. Yhtiön lainoissa vahva korkosuojaus.

- **Vahinkoriskit**

Vahinkoriskejä arvioidaan säännöllisesti osana sertifioitua toimintamallia.

- **Sääntöjen ja päätösten noudattaminen**

Yhtiössä toimitaan sääntöjen ja päätösten mukaan, ohjeita, lakeja ja asetukia noudattaen. Ympäristöluvan mukaiset viranomaistarkastukset ja raportoinnit tehdään vuosittain.

- **Tavoitteiden toteutuminen ja varojen käytön valvonta**

Hallituksen kokouksissa seurataan säännöllisesti asetettujen tavoitteiden toteutumista sekä yhtiön taloudellista tilaa, jota hoidetaan hyväksytyn talousohjeen mukaisesti.

- **Omaisuuksien hankinta, luovutus ja hoito**

Omaisuuksia hankitaan ja luovutetaan hallituksen päätöksillä. Omaisuuden hoitoon liittyvät toimet hyväksytään hallituksessa investointisuunnitelmassa tai budjetissa, riippuen toimenpiteen luonteesta.

- **Tiivis selvitys oman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä arvio sisäisen valvonnan onnistumisesta**

Sisäisen valvonnan asiat auditoidaan vuosittain, lisäksi ne ovat osa vuosittaista tilintarkastusta. Sisäinen valvonta tapahtuu ensisijaisesti hyvällä ohjeistuksella, erilaisten käyttöoikeuksien hallinnalla ja rajaamisella sekä säännöllisellä seurannalla. Riskejä arvioidaan säännöllisesti hallituksen kokouksissa ja niiden toteutumiseen varaudutaan tarpeen mukaan.

Omistajapoliittiset toimenpiteet talousarviovuonna 2025

Omistajapoliittinen toimenpide	Arvioitu valmistuminen (ajankohta)	Huomioitavaa	Valmistelu-vastuullinen	Muut osallistuvat tahot	Toteuma 31.12.
Fuusioselvityksen laadinta Jätekuukko Oy:n kanssa päätöksentekoa varten.	Päätöksentekotarkastuksen pohjalta tammi-kuu 2025.		Metsäsairilan toimitusjohtaja ja hallituksen puheenjohtaja	Fuusioselvitys-ohjausryhmä	Fuusioselvitystä laadittiin tavoitteen mukaisesti, kunnes hankintalain uudistuksen vuoksi yhtiötä ohjeistettiin laittamaan projekti tauolle.

2.2.1.5 Mikalo Oy

Omistus	100 %	
Toimiala	Asuntojen vuokraus. Yhtiö on perustettu sosiaalista vuokraustoimintaa harjoittavaksi, joka vuokraa asuntoja arava- ja korkotukilakien edellyttämien käyttö- ja luovutusrajoitusten mukaisesti. Yhtiö hoitaa omalta osaltaan kunnan asunto- ja aluepoliittisen velvoitteen, jossa kunnan on luotava alueelleen yleiset edellytykset asunto-olojen kehittymiselle sekä järjestää kohtuulliset asumisolot.	
Toimitusjohtaja	Tommi Kuvaja	
Hallituksen jäsenet	<u>ylimääräisen yhtiökok. 30.6.2025 jälkeen</u> Ville Rahikainen, pj; Päivi Ylönen, Pirkko Rahikainen, Janne Vaarasuo, Riikka Nikulainen Eila Peltoniemi ja Terppa Kuismin	<u>29.4.2025 - 30.6.2025</u> Ville Rahikainen, pj; Heikki Seila, Pertti Karhunen, Anne Hujala, Tuula Kohvakka, Eila Peltoniemi ja Terppa Kuismin
	<u>yhtiökokouksen 29.4.2025 asti</u> Ville Rahikainen, pj; Heikki Seila, Pertti Karhunen, Tuula Kohvakka, Anne Hujala, Pirkko Elo ja Eila Peltoniemi	
	Hallituksen kokouksiin kutsuttavat asiantuntijat konserniyhteyshenkilö Jouni Riihelä	

Toimintaympäristössä ennakoitavat muutokset vuosina 2026–2029

Toimintaympäristöön vaikuttaa alueellisen väestökehityksen muuttuminen ja asuntojen kysynnän kohdistuminen yhä pienempiin asuntoihin. Mikkelin kaupungin uudistaessa kiinteistöstrategiaansa siirtyy yhtiön vastuulle kaupungin omistamaa asuntokantaa. Yhtiön tulee jatkaa edelleen olemassa olevan kiinteistökannan vähentämistä ja kehittämistä. Nykyisen hallitusohjelman mukaan laadukasta ja kohtuullisen hintaista asumista edistetään vapaarahoitteisella asuntorakentamisella sekä pyritään vähentämään hallitusti yhteiskunnan tukemaa asuntotuotantoa. Tämä tulee heikentämään valtion tukeman rahoituksen saatavuutta alueelle. Tällä hetkellä rahoitusmarkkina on suhteellisen vakaa ja lyhyellä aikavälillä melko hyvin ennustettava. Haasteena tulee olemaan yhtiön kiinteistökokonaisuuden kehittämisen taloudellisesti kestäväällä tavalla.

Merkittävimmät tapahtumat vuonna 2025 ja niiden vaikutus yhtiön talouteen

Talouden kehitys on suoraan riippuvainen asuntojen käyttöasteesta. Opiskelija-asuntojen sulautuminen toi lisähaasteen käyttöasteeseen, koska opiskelijoiden asuntotarve on vähentynyt voimakkaasti (mm. etäopetus, kesäaika). Muiden vuokra-asuntojen kysyntä oli edelleen pienemmissä asunnoissa ja keskittyi lähelle keskusta-alueita. Taloudellista haastetta loivat erityisesti kolmiot ja kauimpana sijaitsevat kohteet. Tämän vuoksi yhtiö toteutti kiinteistötoimenpideohjelman, jolla aloitettiin talouden tasapainottamistoimenpiteet ja jota tulee edelleen jatkaa.

Yhteisöllisen asumisen kohde Mannerheimintie 10a rakentaminen jatkui toimintavuonna.

Tavoite	Toteuma 31.12.
Mikalolle, johon Opiskelija-asunnot sulautuu 1.1.2025, valmistuu talouden tasapainosuunnitelma.	Talouden tasapainotusohjelma on laadittu ja osin laitettu toimeen. Tasapainotusohjelmaan liittyy mm. kiinteistötoimenpideohjelma sekä erinäisiä toiminnan tehostamisen toimenpiteitä.
Kysyntää vastaava asuntokanta	Kiinteistötoimenpideohjelma laadittu. Kysyntää vastaava asuntokanta toteutuu pienten asuntojen osalta hyvin, mutta isojen asuntojen osalta huonosti. Opiskelija-asumisen osalta toteuma on opintojen aikaan hyvä, mutta kesäaikaan huono.

STRATEGIAKORTIT

Kestävästi kehittyvä ja älykkäästi uudistuva Mikkeli

Ennakoidaan ja reagoidaan väestöön, elinkeinorakenteeseen, kansainvälisyyteen, digitalisaatioon ja kestäväan kehitykseen liittyviin toimintaympäristön muutoksiin			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Kiinteistökannan sopeuttaminen kysyntää vastaavaksi	Kiinteistötoimenpideohjelma	Käyttöaste	85,6 %
Kortteli 8 (Mannerheimintie 10)	Valmistuu vuoden 2025 loppuun mennessä	Valmistumisaika	kesken, käyttöönotto 04/2026

Mahdollistavat elinympäristöt ja hyvinvointia edistävä toiminta ja palvelut

Kehitetään kestävästi monimuotoista, virikkeellistä luonto- ja lähiympäristöä ja hyödynnetään niiden sekä maaseutualueiden hyvinvointivaikutukset.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Vuokra-asumisen mahdollisuus yhtiön talouden raameissa	Asuntojen tarjonta kysyntää vastaavasti	Kustannuspaikkakohtainen käyttöaste	Kumulatiivinen: 85,6 % Kustannuspaikkakohtainen: vaihteluväli 39–100 %

Yhteisöllisyys ja osallisuus

Tunnistetaan ja hyödynnetään väestön moninaisuus rikkautena, voimavarana ja elinvoiman lähteenä, osana mikkeliäisyyttä			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Kotouttamisen tukeminen	Yhteistyö määriteltyjen tahojen kanssa	Vuokratut asunnot	Otettu huomioon maahanmuuton asuttamistarve. Vuokrattuja asuntoja 5 kpl.

Edistetään ryhmiin ja yhteisöihin kiinnittymistä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Asukasdemokratian edistäminen	Asukastoimikuntien aktivointi	Toimikuntien lukumäärä	10 kpl

Edistetään yhteisöllistä asumista.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Kortteli 8 (Mannerheimintie 10) valmistuminen	Asuntojen 100 % vuokraus	Käyttöaste	Hanke kesken

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Käyttöaste jäi asetetusta tavoitteesta. Taloudellisen tilanteen parantamiseksi kiinteistökannasta on vähennetty neljä kustannuspaikkaa. Laadittu kiinteistötoimenpideohjelma täytäntöönpannaan vuoden 2026 puolella samoin kuin talouden tasapainottamiseksi tarkoitetut muutosneuvottelut.

Tunnusluvut (1000 euroa)

	TP 2024	TA 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto	22 813	28 022	26 728
Tilikauden voitto/tappio	15	0	51
Osinko	0	0	0
Investoinnit	5 272	10 000	9 945
Ulkoinen velka	42 585	60 400	59 320
Sisäinen velka	2 589	2 623	2 623
Konsernitilin limiitti	1 000	1 000	1 500
Omavaraisuusaste	44 %	33 %	39 %
Henkilöstö vakituinen	80	79	89
määräaikainen	77	79	84
	3	0	5

Merkittävimmät investoinnit ja niiden toteutuminen

Merkittävin investointi toteumavuonna oli Mannerheimintie 10a. Kohteen käyttöönotto 04/2026.

Toimintaan liittyvät riskit ja niihin varautuminen

• Strategiset riskit

Strategisia riskejä ovat kiinteistökannan ikääntyminen ja soveltuvuus kysyntään, kustannuskriisi, investointitarpeiden ja muutosten taloudellinen hallinta.

• Operatiiviset riskit

Operatiivisia riskejä ovat henkilöstön oikea mitoitus, käyttöasteen kehitys, lisääntyvä lainsäädännöllinen velvoite, riittävän maksuvalmiuden säilyminen

• Rahoitusriskit

Rahoitusriskejä ovat lainojen suojaus, käyttöaste, riittävän maksuvalmiuden säilyminen, aktiivinen vuokravaltvonta. Rahoituksellisia riskejä ovat myös kiinteistökannan ikääntyminen ja soveltuvuus kysyntään, investointitarpeiden ja muutosten taloudellinen hallinta sekä asuntorahoituksen muuttuminen.

• Vahinkoriskit

Vuotovahingot, luonnonilmiöt ja tulipalot. Näihin on varauduttu vakuutuksin sekä kuntoarvioinneilla.

• Sääntöjen ja päätösten noudattaminen

Yhtiö toimii lakien, johtosäännön ja päätösten mukaisesti. Toimiva johto valvoo näiden noudattamista.

• Tavoitteiden toteutuminen ja varojen käytön valvonta

Yhtiö toimii johtosäännön ja päätösten mukaisesti. Toimiva johto valvoo näiden noudattamista.

• Omaisuuden hankinta, luovutus ja hoito

Yhtiö hankkii tai myy omaisuutta toimivan johdon ja hallituksen päätöksillä. Hankinnat ja investoinnit huomioidaan vuosittain budjetoinnissa. Merkittävimmistä muutoksista keskustellaan omistajaohjauksesta vastaavan kanssa.

• Tiivis selvitys oman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä arvio sisäisen valvonnan onnistumisesta

Riskienhallinnan ohje laadittu keväällä 2023, jossa on määritelty keskeisiä toimenpiteitä ja tahot. Yhtiön toimiva johto muodostaa sisäisen valvonnan ytimen. Vaaralliset työyhdistelmät tunnistettu ja poistettu mahdollisuuksien mukaan.

Omistajapoliittiset toimenpiteet talousarviovuonna 2025

Omistajapoliittinen toimenpide	Arvioitu valmistuminen (ajankohta)	Huomioitavaa	Valmistelu-vastuullinen	Muut osallistuvat tahot	Toteuma 31.12.
Omistajastrategia	30.6.2025		tj ja hallitus	omistaja	Toteutunut osittain
Kiinteistötoimenpideohjelma	31.3.2025		tj	omistaja	Toteutunut
Kortteli 8 (Mannerheimintie 10)	31.12.2025		tj	Mikalon hallitus	Rakenteilla, käyttöönotto 04/2026
Kaupunginvaltuuston hyväksymässä strategiassa on määritelty asuntopoliittiset toimenpiteet, joita Asumisen yhtiöt toteuttaa.			Tj ja hallitus		Toteutunut osittain

2.2.1.6 Mikkelin Asumisoikeus Oy

Omistus	100 %	
Toimiala	Asuminen	
Toimitusjohtaja	Tommi Kuvaja	
Hallituksen jäsenet	ylimääräisen yhtiökok. 30.6.2025 jälkeen Kari Avikainen, pj; Keijo Partio, Kirsi Kultanen, Jarmo Järvinen ja Tuukka Lehtonen	29.4.- 30.6.2025 Ulla Yli-Karro, Keijo Partio, Ari Lehtinen, Jarmo Järvinen ja Tuukka Lehtonen
	yhtiökokouksen 29.4.2025 asti Ulla Yli-Karro, pj; Keijo Partio, Ari Lehtinen, Jarmo Järvinen ja Tuukka Lehtonen	
	Hallituksen kokouksiin kutsuttavat asiantuntijat Konserniyhteyshenkilö Jouni Riihelä	

Toimintaympäristössä ennakoitavat muutokset vuosina 2026–2029

Asumisoikeusjärjestelmän uudistamisessa valtion rahoitustuki uudiskohteille loppui vuonna 2025. Uusia asumisoikeuskohteita voidaan toteuttaa vain vapaarahoitteisesti. Suunnittelukauden merkittävimmät taloudelliset haasteet kohdentuvat nykyisen asumisoikeuskiinteistökannan ylläpitoon.

Merkittävimmät tapahtumat vuonna 2025 ja niiden vaikutus yhtiön talouteen

Käyttöaste on säilynyt koko vuoden vakaana. Asumisoikeuden tunnettuutta lisätty markkinointitoimenpitein.

Tavoite		Toteuma 31.12.
Kilpailukykyinen vastiketaso, alle yleisen vuokratason		toteutunut

STRATEGIAKORTIT

Kestävästi kehittyvä ja älykkäästi uudistuva Mikkeli

Ennakoidaan ja reagoidaan väestöön, elinkeinorakenteeseen, kansainvälisyyteen, digitalisaatioon ja kestävään kehitykseen liittyviin toimintaympäristön muutoksiin			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Asumisoikeuden vetovoimaisuuden kasvattaminen	Asumisoikeuden tunnettuuden lisääminen	Käyttöaste	94 %

Yhteisöllisyys ja osallisuus

Edistetään ryhmiin ja yhteisöihin kiinnittymistä			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Asukasdemokratian edistäminen	Asukastoimikuntien aktivointi	Toimikuntien lukumäärä	Asukastoimikunta tai yhdyshenkilö kaikissa kohteissa (15/15)

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Käyttöaste ja talousarvio toteutuivat tavoitteen mukaisesti.

Tunnusluvut (1000 euroa)

	TP 2024	TA 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto	2 046	2 130	2 101
Tilikauden voitto/tappio	0	0	0
Osinko	0	0	0
Investoinnit	9	0	0
Ulkoisen velka	6 111	5 488	5 488
Sisäinen velka	0	0	0
Konsernitilin limiitti	0	0	0
Omavaraisuusaste	44 %	40 %	48 %
Henkilöstö	0	0	0
vakituinen	0	0	0
määräaikainen	0	0	0

Merkittävimmät investoinnit ja niiden toteutuminen

Ei merkittäviä investointeja toimintavuonna.

Toimintaan liittyvät riskit ja niihin varautuminen**• Strategiset riskit**

Strategisia riskejä ovat kiinteistökannan ikääntyminen ja soveltuvuus kysyntään, kustannuskriisi, investointitarpeiden ja muutosten taloudellinen hallinta.

• Operatiiviset riskit

Operatiivisia riskejä ovat käyttöasteen kehitys, lisääntyvä lainsäädännöllinen velvoite, riittävän maksuvalmiuden säilyminen.

• Rahoitusriskit

Rahoitusriskejä ovat lainojen suojaus, käyttöaste, riittävän maksuvalmiuden säilyminen, aktiivinen vuokravalvonta. Rahoituksellisia riskejä ovat myös kiinteistökannan ikääntyminen ja soveltuvuus kysyntään, investointitarpeiden ja muutosten taloudellinen hallinta.

• Vahinkoriskit

Vuotovahingot, luonnonilmiöt ja tulipalot. Näihin on varauduttu vakuutuksin sekä kuntoarvioinneilla.

• Sääntöjen ja päätösten noudattaminen

Yhtiö toimii lakien, johtosäännön ja päätösten mukaisesti. Toimivan johdon tehtävänä on valvoa noudattamista.

• Tavoitteiden toteutuminen ja varojen käytön valvonta

Toimivan johdon tehtävänä on valvoa tavoitteiden toteutumista ja varojen käyttöä. Hallitukselle raportoidaan säännöllisesti käyttöaste- ja maksuvalmiustilanteesta.

• Omaisuuden hankinta, luovutus ja hoito

Merkittävimpiä omaisuuden muutoksia toteutetaan omistajan luvalla. Muutoin hankinnat ja investoinnit huomioidaan vuosittain talousarviossa.

• Tiivis selvitys oman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä arvio sisäisen valvonnan onnistumisesta

Riskienhallinnan ohje laadittu keväällä 2023, jossa on määritelty keskeisiä toimenpiteitä ja tahot.

Omistajapoliittiset toimenpiteet vuonna 2025

Omistajapoliittinen toimenpide talousarviovuodelle 2025	Arvioitu valmistuminen (ajankohta)	Huomi- oitavaa	Valmis- telu- vastuulli- nen	Muut osallistu- vat tahot	Toteuma 31.12.
Manageerausopimuksen uudis- taminen	30.6.2025		hallitus	omistaja	Toteutunut
Kaupunginvaltuuston hyväksy- mässä strategiassa on määritelty asuntopoliittiset toimenpiteet, joita Asumisen yhtiöt toteuttaa.			Tj ja halli- tus		Toteutunut

2.2.1.7 Mikkelin Jäähalli Oy

Omistus	suora omistus 75,9 % / konsernin omistus 90,1 %		
Toimiala	Kiinteistöliiketoiminta jääurheilua varten		
Toimitusjohtaja	Kyösti Ylijoki		
Hallituksen jäsenet	Yhtiökokouksen (25.6.2025) jälkeen Juha Hakkarainen pj., Lasse Pöyry, Jukka Toi- vakka, Saara Isoaho ja Risto Lähde		25.6.2025 asti Lasse Pöyry pj., Kari Ojala, Vesa Pöntinen, Linda Asikainen, Jukka Toivakka
	Hallituksen kokouksiin kutsuttavat asiantuntijat Ari Liikanen, konsernivastaava, Kari Ahonen kiinteistöpäällikkö		

Toimintaympäristössä ennakoitavat muutokset vuosina 2026–2029

Liigan rakennemuutos

Merkittävimmät tapahtumat vuonna 2025 ja niiden vaikutus yhtiön talouteen

Harjoitusjäähallin korjauksen saaminen päätökseen, joka lisäsi velkarahoitusta

Tulostavoitteet

Tavoite	Toteuma 31.12.
Jäähallit kyetään pitämään turvallisina ja jääliikunnalle kustannuste- hokkaina	Kyllä
Harjoitusjäähallin käyttökiellosta johtuva kapasiteettivaje kyetään pa- lauttamaan	Kyllä
Kilpahallin rakennetarkistuksessa havaitut pikaista korjausta vaativat puutteet korjataan	Kyllä

STRATEGIAKORTIT

Yhteisöllisyys ja osallisuus

Alueen hyvinvointi perustuu asukkaiden, yhteisöjen, yritysten, hyvinvointialueen ja kaupungin yhteistyölle sekä vahvaan paikallisuuteen			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Jäähalli pidetään toiminnallisesti kunnossa ja turvallisena kiinteis- tönä	Jäähalli toimii kaikkien kaupun- kilaisten liikunta-, hyvinvointi- ja virkistytymiskeskuksena osana Kalevankankaan toimintoja	Toiminta on keskeytyksetöntä ja vahinkojen määrä on nolla	Toteutunut

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

On toteutunut budjetin mukaisesti

Tunnusluvut (1000 euroa)

	TP 2024	TA 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto	951	780	787
Tilikauden voitto/tappio	36	0	0
Osinko	0	0	0
Investoinnit	150	500	950
Ulkoinen velka	5 947	5 500	5 500
Sisäinen velka	0	500	950
Konsernitilin limiitti	0	0	0
Omavaraisuusaste	33 %	33 %	31 %
Henkilöstö	0	0	0
vakituinen	0	0	0
määräaikainen	0	0	0

Merkittävimmät investoinnit ja niiden toteutuminen

Harjoitushallin korjaus ja kilpahallin kannatinpilareiden korjauksia. Rakenteisiin ja tekniikkaan liittyviä välttämättömiä pieniä investointeja (osa korjauksia enemmänkin) tehtiin runsaasti

Toimintaan liittyvät riskit ja niihin varautuminen**• Strategiset riskit**

Tulevat investointitarpeet ja niiden rahoitus. Toiminnallisuuden taso jäähallilla.

• Operatiiviset riskit

Toiminnan tason hiipuminen erityisesti kansallisen tason toiminnassa.

• Rahoitusriskit

Korkotaso

• Vahinkoriskit

Vakuutusturva olemassa

• Sääntöjen ja päätösten noudattaminen

Noudatamme

• Tavoitteiden toteutuminen ja varojen käytön valvonta

Toteutuu ja valvotaan

• Omaisuuden hankinta, luovutus ja hoito

Määräysten mukaisesti

• Tiivis selvitys oman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä arvio sisäisen valvonnan onnistumisesta

Henkilöstön ja toimitusjohtajan operatiivinen valvonta. Hallituksen kokouskäytännöt ja valvonta. Kaikki toimii hyvin ja kuten pitää toimia yhtiössä.

Omistajapoliittiset toimenpiteet talousarviovuonna 2025

Omistajapoliittinen toimenpide	Arvioitu valmistuminen (ajankohta)	Huomioitavaa	Valmistelu-vastuullinen	Muut osallistuvat tahot	Toteuma 31.12.
Harjoitusjäähalli korjauspäätös ja rahoitus	Qtr4 2024 - Qtr3 2025		Jäähalli tj	Kaupunki, Naistinki	Toteutunut

2.2.1.8 Mikkelin kehitysyhtiö Miksei Oy

Omistus	80,65 %	
Toimiala	Liiketoiminnan ja matkailun kehitys	
Toimitusjohtaja	Timo Paakki	
Hallituksen jäsenet	17.6.2025 jälkeen Nina Rasola, puheenjohtaja Janne Strengell Anna Ropponen Heli Mesiäinen Esko Pitkänen Kalevi Niemi Arto Seppälä	17.6.2025 asti Tomi Sikanen, puheenjohtaja Armi Salo-Oksa Heli Mesiäinen Kati Häkkinen Esko Pitkänen Kalevi Niemi Arto Seppälä
	Janne Kinnunen, konsernivastuuhenkilö Pekka Pöyry, konserni- ja elinvoimajaoston puheenjohtaja Maarit Randelin, hallintojohtaja, MikseiMikkeli	

Toimintaympäristössä ennakoitavat muutokset vuosina 2026–2029

Vuosien 2026–2029 toimintaympäristöä Mikkeliissä muovaavat samanaikaiset ja toisiinsa kytkeytyvät muutokset: väestörakenteen kehitys, julkisen talouden sopeutustarve, teknologinen murros (data, automaatio ja erityisesti tekoäly), turvallisuusympäristön jännittyneisyys sekä vihreän siirtymän edellyttämät investoinnit energiaan ja infrastruktuuriin. Muutokset eivät kohdistu alueeseen yhtenä trendinä, vaan useina rinnakkaisina vaikutusketjuina, jotka vaikuttavat eri toimialoihin eri tavoin. Tämä korostaa elinvoimatyön vaikuttavuutta: toimenpiteiden tulee realisoitua yritysten uudistumisena, investointeina, sijoittumisina, viennin kasvuna ja työllisyytenä.

Julkisen talouden rahoituspaineet kaventavat investointikykyä ja riskinsietoa. Siksi kehittämistoimien priorisointi ja kohdentaminen vaikuttavimpiin kokonaisuuksiin korostuu. Mikkelin kehitysyhtiö Miksei Oy:n näkökulmasta painopiste siirtyy yhä selkeämmin mitattaviin yritysvaikutuksiin: yritysten kasvuun, investointeihin, sijoittumisiin sekä kansainvälistymisen ja viennin edistämiseen.

Turvallisuusympäristön muutokset lisäävät yritysten tarpeita toiminnan jatkuvuuden, kyberturvallisuuden ja toimintakeskusturvikien hallintaan. Huoltovarmuuden ja varautumisen teemat kasvattavat kysyntää käytännön ratkaisuille (energia- ja varavoima, tietoturvakäytännöt, logistiikan riskienhallinta). Mikkeliissä NATO MCLCC:n sijoittuminen sekä kokonaisturvallisuuden Päämajakaupunkiohjelma vahvistavat osaamis- ja verkostopohjaa sekä kansainvälisiä yhteyksiä. Vaikutus on ensisijaisesti mahdollistava: se tukee alueen uskottavuutta ja lisää kysyntää varautumisen ja kyberturvallisuuden ratkaisuihin, samalla kun se edellyttää sujuvia palvelupolkuja ja laadukkaita yhteistoimintamalleja.

Vihreä siirtymä ja energiamurros muokkaavat investointien edellytyksiä. Pullonkauloja ovat usein luvitus, verkko- ja energiainfrastruktuurin kapasiteetti, osaajien saatavuus sekä kustannusten ennustettavuus. Kilpailukykyä määrittää yhä enemmän se, kuinka nopeasti ja varmasti yritys saa käyttöönsä tarvittavat energia-, tontti- ja tilaratkaisut sekä ennakoitavan lupaprosessin. Tämä korostuu energiasäilytysinvestoinneissa.

Digitaalinen murros ja tekoälyn yleistymisen nostavat tuottavuuden ja kilpailukykyyn keskiöön. Tekoäly siirtyy arjen prosesseihin: myynnin ja markkinoinnin kohdentamiseen, asiakaspalveluun, dokumentti- ja tarjousprosesseihin, ennakoivaan kunnossapitoon sekä taloushallintoon. Samalla korostuvat datan laatu ja omistajuus, tietosuoja, kyberturva ja henkilöstön osaaminen. Hallittu käyttöönotto erottaa menestyjät: se vahvistaa kannattavuutta ja investointivalmiutta, kun taas hallitsematon käyttöönotto lisää riskejä.

Matkailussa ja vapaa-ajan asumisessa kilpailu kiristyy ja asiakkaiden odotukset painottuvat helppouteen, vastuullisuuteen ja elämyksellisyyteen. Digitaaliset myynti- ja jakelukanavat sekä dynaaminen hinnoittelu lisäävät erityisesti pienille toimijoille tarvetta yhteistyölle, tuotteistamiselle ja kustannustehokkaalle markkinoinnille. Tekoäly voi tukea matkailuyritysten kilpailukykyä kysynnän ennakkoinnissa, hinnoittelussa, asiakasviestinnässä ja sisällöntuotannossa, mutta onnistuminen edellyttää yhteisiä kokonaisuuksia: ympärivuotisuutta vahvistavia tuotteita, sujuvaa saavutettavuutta sekä toimijaverkoston kykyä paketoita ja myydä Mikkeliä yhtenäisenä kokonaisuutena.

Mikkeliissä digitaalisen toimintaympäristön merkitystä vahvistavat käynnistymässä olevat datakeskusinvestoinnit. Ne korostavat sähköverkon kapasiteettia, varayhteyksiä, jäähdytysratkaisuja ja tietoliikenneyhteyksiä. Niiden kokonaisvaikutus tulee näkymään infrastruktuurin kehittymisenä, alueen uskottavuuden vahvistumisena ja alihankintaketjujen kasvuna sekä mahdollisina energiatehokkuuden synergiamalleina (esim. hukkalämpö).

EU-rahoitusympäristö muuttuu vaikuttavuusperusteisemmaksi, ja koheesiorahoituksen mahdolliset jakoperuste muutokset ohjaavat kohti kilpailtuja rahoituksia ja laajoja kumppanuuksia. Tämä edellyttää ohjelmaosaamista, konsortioiden rakentamista ja tulospäilyttöjä. Mikkelin kehitysyhtiö Miksei Oy:n rooli terävöityy yritysten uudistumisen kiihdyttäjänä, sijoittumisten ja investointien orkestroijana, ekosysteemien kokoajana sekä vaikuttavuusperusteisen kehittämisen varmistajana. Kun priorisointi ja toimeenpano onnistuvat, Mikkellillä on realistiset edellytykset vahvistaa kilpailukykyään ja uudistumiskykyään vuosina 2026–2029.

Merkittävimmät tapahtumat vuonna 2025 ja niiden vaikutus yhtiön talouteen

Vuonna 2025 MikseiMikkeli vahvisti rooliaan Mikkelin ja seudun elinvoiman, investointien ja yritysten kasvun edistäjänä. Toiminnan painopisteitä olivat invest-in-työ, EU-rahoituksen alueellinen valmistelu sekä matkailun ja vesialan kehittäminen. Lisäksi yhtiö osallistui uuden turvallisuusympäristön edellyttämällä tavalla kokonaisturvallisuutta vahvistavaan yhteistyöhön.

Keskeinen teema oli kansalaisyhteiskunnan kriisinhallinnan ja kriisinkestävyyden kehittäminen osana kaupungin strategisia linjauksia. Vuoden aikana käynnistettiin laaja kehitysohjelma, jonka tavoitteena on rakentaa paikallinen kansalaisyhteiskunnan kriisinkestävyyden toimintamalli. Mikkelin kehitysyhtiö Miksei Oy osallistui valmisteluun koordinaation, konseptoinnin ja sidosryhmäyhteistyön kautta sekä tuki ohjelman sisältökehitystä. Työssä tunnistettiin Mikkelin potentiaali kokonaisturvallisuuden osaamiskeskittymänä, erityisesti Maavoimien esikunnan, NATO MCLCC:n ja kansainvälisten kumppanuuksien näkökulmasta.

Invest-in-toiminta oli vuoden keskeisimpiä elinvoimatehtäviä ja vaikutti erityisesti suurten, kansallisesti merkittävien investointien valmisteluun. Investointien edistäminen Etelä-Savossa -hanketta toteutettiin yritysten investointitarpeiden ohjaamana. Vuoden aikana valmisteltiin laaja joukko energia- ja datakeskusektorin hankkeita, joiden yhteenlaskettu investointipotentiaali oli useita miljardeja euroja; yksittäiset hankkeet vaihtelivat kymmenistä miljoonasta eurosta yli kahteen miljardiin euroon. Hankkeet liittyivät muun muassa aurinkovoimaan, akkuenergiavarastoihin ja datakeskuksiin, ja etenivät suunnittelussa, luvituksen valmistelussa sekä infrastruktuuritarpeiden selvittämisessä. Vaikka rakentamisvaiheeseen ei vuonna 2025 edetty, valmistelun laajuus vahvisti Mikkelin asemaa energiaintensiivisten investointien kohteena. MikseiMikkeli toimi myös koordinoijana sähköverkkoyhtiöiden, lupaviranomaisten ja kaupungin välillä.

Vesialan kehittäminen eteni Interreg Central Baltic -hankkeiden kautta: Balt Plast Free (mikromuovit jätevesistä), BalticPFASResolve (PFAS-yhdisteiden seuranta ja puhdistus) ja SIWat (teollisuus- ja jätevesien uudelleenkäyttö). Lisäksi käynnistettiin vesiturvallisuuden kehittämisen kokonaissuunnitelma, jossa painotetaan riskienhallintaa, varautumista ja digitaalisten ratkaisujen hyödyntämistä osana kokonaisturvallisuutta.

Mikkelin matkailussa nähtiin vahvaa kehitystä ja vuodelle 2025 asetetut tavoitteet ylittyvät. *Mikkellisä* rekisteröidyt majoitusvuorokaudet tammi-marraskuussa nousivat 9,6 % edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna ollen 178 770 vrk (*Mikkelin seudulla* kasvua kirjattiin 5 % ja koko Suomessa 1,6 % - *joulukuun 2025 tilastoja ei vielä ole käytettävissä*). Majoitusmyynti (tammi-marraskuu) kasvoi 2,2 miljoonaa euroa edellisvuodesta 14,6 miljoonaan euroon, mikä kuvastaa alueen vetovoiman vahvistumista ja kehittämishankkeiden vaikuttavuutta. Kansainvälinen näkyvyys koheni erityisesti media- ja vaikuttajanäkyvyyden kautta, jotka ylittivät niille asetetut tavoitteet ja tukivat Mikkelin profiiliin vahvistumista ulkomaisilla markkinoilla. Matkailun hanketoiminnassa nähtiin kustannuspaineita muun muassa henkilöstö- ja yleiskulujen noustessa, mutta hankkeet edistivät edelleen alueen matkailutuotteiden kehittämistä, saavutettavuutta ja kansainvälisen kysynnän kasvua. Edellä kuvatusta kasvusta huolimatta vuosi 2025 oli poikkeuksellisen markkinatilanteen takia hyvin haastava Mikkelin ja Etelä-Savon matkailuyrityksille.

Vuonna 2025 MikseiMikkeli edisti kestävästä kehitystä kiertotalouden, resurssiviisauden ja yritysten vastuullisuusosaamisen kehittämisen kautta. Rakentamisen kiertotaloushankkeilla luotiin uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja vahvistettiin yritysverkostoja. Lisäksi käynnistettiin hankkeita, jotka tukivat vajaakäyttöisten rakennusten uusiokäyttöä, jakamistalouden palvelumalleja sekä ilmasto- ja energiatehokkaita ratkaisuja. Yhtiö lisäsi vastuullisuuteen liittyvää viestintää ja verkostoyhteistyötä, laski oman hiilijalanjälkensä ja osallistui kaupungin Kiertotalouden Green Deal -sitoumuksen valmisteluun. Toimenpiteet vahvistivat alueen vetovoimaa vastuullisen liiketoiminnan toimintaympäristönä sekä tukivat huoltovarmuutta materiaali- ja yritysverkostojen kehittymisen kautta.

Yrityspalveluissa korostuivat hankkeet, jotka vahvistivat yritysten kasvua, kilpailukykyä ja kansainvälistymisvalmiuksia. Viennin ja markkinoille pääsyn tukea vahvisti Etelä-Savo Goes Global, jossa keskityttiin vientivalmiuksien kehittämiseen ja markkinatiedon hyödyntämiseen kansainvälisen kasvun pohjana. Enterprise Europe Network avasi yrityksille pääsyn yli 50 maassa toimivaan asiantuntijaverkostoon, jota hyödynnettiin kumppanien etsinnässä sekä lainsäädäntöön liittyvässä neuvonnassa. Matkailualan kansainvälistymistä tuettiin Saimaa Horizon Invest & Grow 2030 -hankkeessa, jossa kehitettiin matkailutuotteita Euroopan ulkopuolisille markkinoille ja vahvistettiin alueen vetovoimatekijöitä. Etelä-Savon Aktivaattorit edisti yritysten kasvuhakuisuutta ja rahoituksen hyödyntämistä myös kansain-

välitysmispolkuja tukevissa toimissa. Yritysten teknologisia valmiuksia vahvistettiin Ditek-hankkeessa, jossa tuettiin tuotannollisten yritysten digitalisaation, automaation ja TKI-toiminnan hyödyntämistä. Lisäksi liiketoiminnan jatkuvuutta tukevat kokonaisuudet, kuten Jatsoon, loivat vakaampaa pohjaa yritysten kasvulle ja pitkäjänteiselle kansainvälistymiselle. Yhdessä yritysten perusneuvonnan kanssa nämä muodostivat laajan palvelukokonaisuuden, joka tuki sekä alkavia että toimivia yrityksiä kasvamaan, uudistumaan ja siirtymään asteittain kohti kansainvälisiä markkinoita. Tontti- ja toimitilaosaamisella on tuettu yhtiön invest-in- ja sijoittumistoimintaa.

Tulostavoitteet

Tavoite: Laadukkaat yrityspalvelut		Toteuma 31.12.
Asiakkuudet (kpl) - tapaaminen tai yhteydenotto Miksein henkilökunnan toimesta	1400	1225
Tilaisuudet (kpl) - Asiakastilaisuudet, joissa Miksei järjestäjä tai mukana järjestäjässä	80	50
Osallistujat (kpl) - Miksein järjestämiin tilaisuuksiin osallistuneet	1760	2342
Asiakastytytyväisyys	4,1/5	4,1
Tavoite: Yritysten toimintaympäristön kehittäminen		
Hankkeissa ja muissa toiminnoissa syntyneet työpaikat (kpl)	150	144
Miksein tuella syntyneet yritysten kehityshankkeet (kpl)	60	77
Miksein tuella syntyneiden yrityskehityshankkeiden arvo (€)	20 000 000	13 493 591
Miksein osuus hankerahoituksesta - omat ja yhteishankkeet (€)	6 800 000	10 807 531
Mikseille, kumppaneilla ja yrityksille saatu hankerahoitus, eli vipuvaikutus (€)	30 800 000	21 658 593
Tavoite: Myynti ja markkinointi sijoittuville yrityksille		
Sijoittuneet yritykset (kpl)	14	10
Tavoite: Viennin ja kansainvälistymisen edistäminen		
Uusia kansainvälisiä liidejä yritysten käyttöön (kpl)	40	30
Uusia työpaikkoja yritysten kansainvälistymisen tuloksena (kpl)	25	2
Uusia yritysten kehittämishankkeita kansainvälistymisen ja viennin edistämiseksi (kpl)	5	1
Tavoite: Matkailun ja vapaa-ajan asumisen liiketoiminnan edistäminen		
Rekisteröidyt majoitusvuorokaudet (kpl)	180 000	173 822 (tammi-marras)
Rekisteröity majoitusmyynti (€)	10 900 000	10 473 725 (tammi-marras)
Mediaosumat kotimaa (kpl)	25	40
Mediaosumat kansainväliset (kpl)	35	53
Mediaosumat vaikuttajat (kpl)	15	107

STRATEGIAKORTIT

Kestävästi kehittyvä ja älykkäästi uudistuva Mikkeli

Ennakoidaan ja reagoidaan väestöön, elinkeinorakenteeseen, kansainvälisyyteen, digitalisaatioon ja kestäväan kehitykseen liittyviin toimintaympäristön muutoksiin			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Viestitään aktiivisesti vihreän siirtymän mahdollisuuksista ja sen tuomista kilpailueduista.	Tehtyjen viestintätoimien määrä	25 kpl	52 kpl
Kannustetaan yrityksiä vihreään siirtymään ja tarjotaan tietoa tukimuodoista vihreän siirtymän edistämiseksi yritystoiminnassa.	Tukimuotoja käyttäneiden yritysten määrä	10	231 kpl
Jatketaan Mikkelin kiertotalouspäivien toimintaa	Tapahtumien määrä ja osallistuneet henkilöt	4 kpl/500 kpl	5 kpl/640 kpl

Edistetään alueen yrittäjyyttä, työllisyyttä, olemassa olevien työpaikkojen säilyttämistä sekä uusien työpaikkojen syntymistä			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Tuetaan erityisesti vienti- ja kasvuyritysten kehitystä	Perustetaan kasvuyritysten verkosto	On/ei	ei
Vahvistetaan vienti- ja kasvuyrityspalvelujen tarjontaa Edellyttää lisäresursseja	Uusia palvelumuotoja otettu käyttöön	On/ei	On/Etelä_Savo Goes Global- ja Aktivaattorit-hankkeissa
Vahvistetaan toimialakohtaisia yritysverkostoja	Yritysverkostojen määrä	6 kpl	1
Edistetään energiaintensiivisen teollisuuden investointeja Mikkelin	Julkaistujen investointipäätösten arvo	500 000 000 EUR	2 000 000 000 EUR

Vahvistetaan yritysten, oppilaitosten ja korkeakoulutoimijoiden välistä ja niiden kanssa tehtävää yhteistyötä			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Parannetaan yritysten ja opiskelijoiden kohtaantoa osallistumalla aktiivisesti oppilaitosten, yritysten ja kaupungin yhteistyöryhmiin	Oppilaiden ja yritysten parempi kohtaaminen työharjoittelun, loppu- ja kesätöiden haussa ja löytämisessä yhteisen palvelu- alustan kautta.	On/ei	Ei / eri toimijoiden yhteinen palvelu- alusta ei toteutunut. Aisaa kuitenkin viedään eteenpäin Mikkeli United -työryhmässä

Tuetaan opiskelijoiden alueelle ja alueen yrityksiin kiinnittymistä			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Tuetaan yritysten ja opiskelijoiden kohtaamista järjestämällä tätä tukevia tapahtumia	Järjestetään Rekry-on tapahtuma Ollaan mukana järjestämässä Mikkelin Yritysappro-tapahtumaa	On/ei On/ei	On On

Mahdollistavat elinympäristöt ja hyvinvointia edistävä toiminta ja palvelut

Tunnistetaan ja huomioidaan alueen merkittävä vapaa-ajanasuminen ja monipaikkaisuus			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Matkailun ja vapaa-ajan kehittämislusta Vaikuttaa kaikkeen matkailun kehittämiseen, erityisesti hanketyöhön	Matkailun kasvuohjelma	On/ei	On
Vapaa-ajan kestävä kehittäminen	Vapaa-ajan matkailutulon kasvu Viipymän pidentäminen	5 % 15 %	On / 15 % Ei / keskimääräinen viipymisaika öinä Mikkelissä 1,6 viimeiset kolme vuotta.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy on voittoa tavoittelematon osakeyhtiö. Yhtiön menneen vuoden tulos toteuttaa tämän määrittelyn.

Tunnusluvut (1000 euroa)

	TP 2024	TA 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto	4 140	4 400	4465
Tilikauden voitto/tappio	-5	0	-10
Osinko	0	0	0
Investoinnit	0	0	0
Ulkoisen velka	1815	1000	1675
Sisäinen velka	232	700	669
Konsernitilin limiitti	1500	1500	1500
Omavaraisuusaste	26 %	25 %	16
Henkilöstö	35	35	38
vakituinen	17	19	17
määräaikainen	18	16	21

Merkittävimmät investoinnit ja niiden toteutuminen

Yhtiö ei ole investoinut.

Toimintaan liittyvät riskit ja niihin varautuminen**• Strategiset riskit**

- Osaajien menettäminen
 - Kohtalaisen todennäköinen, koska yli puolet työntekijöistä määräaikaisilla työsuhteilla ja lähes kaikkien työntekijöiden palkat tulevat hankerahoituksella.
 - Muutos tähän vaatisi rahoitusmallin muutoksen.
- Riippuvuus hankerahoituksesta sekä muutokset ohjelmakausien rahoituksessa

• Operatiiviset riskit

- Henkilöstön korkeahko keski-ikä
 - Pyritään varmistamaan osaamisen siirtyminen
- Hankeportfolio ei vastaa Palvelusopimuksessa määriteltyjä tehtäviä ja tavoitteita
 - Ei kovin todennäköinen, kun strategia ja tavoitteet kommunikoidaan hyvin ja noudatetaan hankkeiden valmisteluprosessia

• Rahoitusriskit

- Kustannusten hylkäys tai takaisinperintä hankkeissa
 - Merkittävät tappiot eivät ole todennäköisiä, kun hankehallinnon laatu pidetään korkealla tasolla. Puutteita on kuitenkin myös rahoittajilta saatavissa ohjeissa.
- Päättävät työsuhteet ja lomien maksaminen rahana
 - Melko todennäköinen, ohjeistus lomien pitämiseen ajallaan
- Suunnitellut hankkeet eivät toteudu: rahoitusta jää saamatta
 - Melko todennäköinen, pienennettävissä soveltamalla osin määräaikaisia työsuhteita ja neuvottelemalla ennakkoon hankerahoittajien kanssa
- Yhtiön perusrahoitusta leikataan ja/tai aluekehitysrahojen myöntövaltuuksia vähennetään ja perusteita muutetaan
 - Rahoituspohjan laajentamista esimerkiksi suorien EU-hankkeiden avulla selvitetään

• Vahinkoriskit

- Vahingonkorvausvastuu asiakasyritykselle
 - Melko epätodennäköinen, toimintaohjeet asiakastyössä ja vastuuvakuutus
- Matkustamiseen liittyvät riskit
 - Kohtalaisen todennäköinen, toimintaohjeet ja matkavakuutus
- Työsuhteen päättämiseen liittyvä sopimusriita
 - Mahdollinen, työsopimuslainsäädännön osaaminen ja asiantuntijoiden käyttäminen tarvittaessa
- Tietomurto
 - Mahdollinen, järjestelmät ja ohjelmistot ajan tasalla, tekninen ja henkilötietoturva kunnossa, henkilöstön koulutus

• Sääntöjen ja päätösten noudattaminen

Yhtiössä noudatetaan osakeyhtiölain määräyksiä, hallituksen päätöksiä, kaupungin hallintosääntöä sekä konserniohjetta. Julkisen rahoituksen saajana yhtiö noudattaa myös eri rahoittajien ehtoja ja määräyksiä. Säännöt on tehty tunnetuiksi sisäisen ohjeistuksen avulla. Ohjeistuksen ajantasaisuutta seurataan yhtiön johtoryhmässä.

• Tavoitteiden toteutuminen ja varojen käytön valvonta

Tavoitteiden toteutumista seurataan keräämällä tulostietoja jatkuvasti toiminnoittain. Seuranta on kehitetty hyödyntäen mm. asiakkuuksien hallintajärjestelmää (CRM). Varojen käyttöä valvovat johtoryhmä ja hallitus. Hankkeiden osalta tavoitteiden toteutumista ja varojen käyttöä valvoo lisäksi rahoittaja (Maakuntaliitto, ELY-keskus ja muut hanke- rahoittajat).

• Omaisuuden hankinta, luovutus ja hoito

Yhtiöllä ei ole merkittävää omaisuutta.

• Tiivis selvitys oman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä arvio sisäisen valvonnan onnistumisesta

Sisäinen valvonta on toteutunut hyvin yhdistelmänä johdon/johtoryhmän, hallituksen, omistajan ja hankerahoittajien seurantatoimenpiteitä.

Omistajapoliittiset toimenpiteet talousarviovuonna 2025

Omistajapoliittinen toimenpide	Arvioitu valmistuminen (ajan- kohta)	Huomioitavaa	Valmistelu- vastuul- linen	Muut osal- listuvat ta- hot	Toteuma 31.12.
Elinvoimalupauksen edistäminen. Kaksi kertaa vuodessa koontuvassa elinvoimafoorumissa vedetään yhteen tilannekuva elinvoimalupauksen toteutumisesta.	Jatkuva	Tavoitteena sijoitus 10 parhaan joukkoon omassa sarjassa valtakunnallisessa yritysbarometrissä.	Kaupunki, Miksei	Mikkeli Yrittäjät, E-S Yrittäjät, MTK, ELY, E-S Kauppakamari	Elinvoimafoorumeja ei toteutettu.
Tiivis oppilaitosyhteistyö Esedun, XAMKin ja yliopistokeskuksen kanssa.	Jatkuva		Miksei	Esedu, XAMK, MUC, Kaupunki	Jatkuva, mm. Mikkeli United -yhteistyö
Uusien rahoituskanavien ja suorien EU-rahoitusinstrumenttien löytäminen ja haltuunotto.	Jatkuva	Tavoitteena päästä mukaan suoria EU-rahoituksia hakeviin ja saaviin konsortioihin, sekä eri rahoituskanavien kattava kartoitus ja hyödyntäminen. Edellyttää henkilöresurssin palkkaamista, mahdollisesti palvelemaan useampaa organisaatiota.	Miksei	Kaupunki, Maakuntaliitto, XAMK	Käynnistettiin 5 Interreg Central Baltic -ohjelman rahoittamaa hanketta.
Hankevalmistelun tehostaminen.		Valmisteluprosessin kehittäminen edellyttää päätoimisen hankevalmistelijan palkkaamista.	Miksei		Ei toteutunut, vaatisi perusrahoituksen vahvistamista.

2.2.1.9 Mikkelin Oppilaitoskiinteistöt Oy

Omistus	100 %	
Toimiala	Omistaa ja hallita kiinteistöjä. Tämän lisäksi toimialana on rakennuttaa, omistaa, ylläpitää koulutus- ja opetustoiminnan, muun julkisen palvelutoiminnan, majoitustoiminnan sekä asuinhuoneistotoiminnan tarvitsemia tiloja sekä vuokrata niitä käyttäjille.	
Toimitusjohtaja	Kyösti Ylijoki	
Hallituksen jäsenet	Yhtiökokouksen (25.6.2025) jälkeen Heikki Pyrhönen pj, Terhi Taskinen, Heikki Lapalainen	25.6.2025 asti Osku Nykänen pj., Aki Husso, Jenni Oksanen
	Hallituksen kokouksiin kutsuttavat asiantuntijat Kari Ahonen kiinteistöpäällikkö, Jouni Riihelä konsernivastaava ja Tiia Tamlander talousjohtaja	

Toimintaympäristössä ennakoitavat muutokset vuosina 2026–2029

Talouden kiristyminen edelleen myös opetuslalla

Merkittävimmät tapahtumat vuonna 2025 ja niiden vaikutus yhtiön talouteen

Hyvää Elämää-keskuksen toiminnan päättyminen, joka vaikutti talouteen merkittävästi.

Tulostavoitteet

Tavoite	Toteuma 31.12.
Yhtiön toiminta on kassaposiitivista ja omavaraisuusastetta kyetään nostamaan	Toteutunut
Opetuksen tilat pysyvät ajantasalla, kilpailukykyisinä kustannustehokkaasti	Toteutunut

STRATEGIAKORTIT

Osaamisen ja yrittäjyyden Mikkeli

Vahvistetaan yritysten, oppilaitosten ja korkeakoulutoimijoiden välistä ja niiden kanssa tehtävää yhteistyötä			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Opetuksen kiinteistöjen ylläpito ja kehittäminen	Osaltamme tarjoamme turvalliset, toimivat ja kilpailukykyiset toimitilat asiakkaallemme, että heidän asema koulutuksessa vahvistuu	Asiakas on tyytyväinen saamaansa palveluun. Kustannuksiltaan olemme verrokkikuntien edullisin ja paras opetustilojen tarjoaja	Asiakas on saadun palautteen perusteella ollut tyytyväinen toimintaan
Opetuksesta mahdollisesti vapautuvien ja vapautuneiden tilojen jalostaminen uudiskäyttöön	Vapautuneet tilat kyetään täyttämään 90 % käyttöasteella	90 % käyttöaste	Uutta Elämää-keskuksen loppumisen jälkeen tavoite alittui

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Toteutui suunnitelmallisesti muutoin, paitsi liikevaihtotavoitteesta jäätin Hyvää Elämää-keskuksen lopettamisen myötä.

Tunnusluvut (1000 euroa)

	TP 2024	TA 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto	4 539	4 600	4 482
Tilikauden voitto/tappio	-18	230	0
Osinko	0	0	0
Investoinnit	200	400	400
Ulkoisen velka	12 780	13 000	11 685
Sisäinen velka	1 350	1 400	1 775
Konsernitilin limiitti	1 000	1 000	1 000
Omavaraisuusaste	32 %	34 %	33 %
Henkilöstö	0	0	0
vakituinen	0	0	0
määräaikainen	0	0	0

Merkittävimmät investoinnit ja niiden toteutuminen

Korjausinvestointeja mm. vesikattojen, talotekniikan ja sisäilman laadun parantamiseksi. Salosaaren autokatos. Ota-vankatu 4 E-osan saneeraus suurimpana yksittäisenä.

Toimintaan liittyvät riskit ja niihin varautuminen

• Strategiset riskit

Mikkelin elinvoiman heikkeneminen

• Operatiiviset riskit

Vuokratilojen käyttöasteen lasku

• Rahoitusriskit

Korkotaso

• Vahinkoriskit

Vakuutusturva on kunnossa.

• Sääntöjen ja päätösten noudattaminen

Noudatamme

• Tavoitteiden toteutuminen ja varojen käytön valvonta

Toimintamme on toteutunut hyvin. Varojen käytön valvonnasta on kattavat prosessit.

• Omaisuuden hankinta, luovutus ja hoito

Noudatamme siitä asetettuja määräyksiä

• Tiivis selvitys oman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä arvio sisäisen valvonnan onnistumisesta

Henkilöstön ja toimitusjohtajan operatiivinen valvonta. Hallituksen kokouskäytännöt ja valvonta. Kaikki toimii hyvin ja kuten pitää toimia yhtiössä

2.2.1.11 Mikkelin Ravirata Oy

Omistus	75,47 %	
Toimiala	ravirata	
Toimitusjohtaja	Kari Tiainen	
Hallituksen jäsenet	(yhtiökokouksen 28.10.2025 jälkeen Maria Närhinen (pj), Marko Kaipainen, Heikki Kosonen, Henna Paattimäki, Jussi Myllymäki, Terho Rautiainen, Rauno Ylönen	(yhtiökokoukseen 28.10.2025) asti Maria Närhinen (pj), Marjo Kaipainen, Heikki Kosonen, Henna Paattimäki, Kari Manninen, Jussi Myllymäki, Terho Rautiainen
	Hallituksen kokouksiin kutsuttavat asiantuntijat Konserniyhteyshenkilö Ari Liikanen	

Toimintaympäristössä ennakoitavat muutokset vuosina 2026–2029

Ravitalouden kiristytävä taloustilanne ja sitä kautta yhtiölle kohdentuvan toimintatuen pieneneminen (noin 25 %/vuosi) vuosina 2025-2027. Ravipelien siirtyminen lisenssijärjestelmään ja raviurheilun uuden peliyhtiön toiminnan aloitus 1.7.2027.

Merkittävimmät tapahtumat vuonna 2025 ja niiden vaikutus yhtiön talouteen

St Michel -ravit 18.-20.7.2025, jotka nyt ensimmäistä kertaa 3-päiväiset. Tapahtuman kehitys hyvällä uralla, minkä kehittämiseen kireä taloustilanne vaikuttaa negatiivisesti. Kaikki vuoden 2025 tapahtuman tunnusluvut positiivisia edelliseen vuoteen verrattuna. Hallituksen mielestä tapahtuman runko ja kehityssuunta on oikea. Myyntiä, kustannuskontrollia ja sitä kautta tapahtuman kannattavuutta pitää vielä parantaa.

Tulostavoitteet

Tavoite	Toteuma
Mikkelin Ravirata Oy järjestäneen 17 ravit (+2) ja hyvän, entistä enemmän houkuttelevamman St Michel -tapahtuman 19.-20.7.2025.	Tapahtuma järjestettiin nyt ensimmäistä kertaa kolmipäiväisenä 18.-20.7.2025, mikä osoittautui hyväksi muutokseksi ja millä konseptilla myös jatketaan. Perjantain ohjelmassa oli kahdeksan ravilähdön lisäksi mm. St Michel -vedot eli hevosten voimamieskilpailu ja telttakonsertti. Uutena asiana oli myös Lauantaitanssit-oheistapahtuma Mikkelin jäähallissa tapahtumalauantaina.
Pienentyvästä, MMM:n kautta tulevasta toimintatuesta ja olosuhdeinvestoinnin kasvattamista poistoista huolimatta pyritään kohtuulliseen taloudelliseen tulokseen (budjetoidaan nolatulot) turvaamalla muu varainhankinnan tuotto.	Yhtiön tulos paranee edellisvuodesta n. 140.000 € (-90.000/-230.000 €), mutta on vielä noin 90.000 € tappiollinen. Yhtiön kirjanpidon poistot olivat vuonna 2025 noin 102.000 €.
St Michel -viikonvaihteen palvelutarjontaa pyritään edelleen laajentamaan ja parantamaan yleisötoiveiden mukaisesti yhteistyössä muiden eteläsavolaisten toimijoiden kanssa	St Michel -lauantaina järjestettiin erillinen Lauantaitanssit-tapahtuma, joka oli onnistunut ja saa jatkoa. St Michel -ravien musiikkiavauksissa tehtiin yhteistyötä Mikkelin Musiikkijuhlien kanssa. St Michel -ravit olivat koko alkukesän näkyvästi esillä Mikkelin torilla.
Raviradan muuta käyttöä, mm. ratsastukseen, selvitetään aktiivisesti. Tavoitteena on toteuttaa mm. uusi ratsastuskenttä raviradan keskialueelle.	Ratsastuskenttäasiassa on edistytty hitaasti, mutta mm. tunnetun ratsastuskenttäsuunnittelijan vierailu Mikkelissä on edelleen työn alla. Ravirata toimi talven 2025 aktiivisena snowcrossin harjoittelu- ja kilpailupaikkana (mm.Snowcrossin nuorten SM-osakilpailu).

STRATEGIAKORTIT

Kestävästi kehittyvä ja älykkäästi uudistuva Mikkelä

Edistetään kaupungin kehittämisalustojen vaikuttavuutta ja yrittäjyyden kasvua alustoilla			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Ollaan aktiivinen toimija Kalevankankaan alueella: ollaan aktiivinen uusien tapahtumien järjestäjä ja toimija, ollaan aktiivisesti kehittä-mässä alueen myyntiä ja tarjotaan raviradan reservitiloja toimijoiden muokattaviksi omiin käyttötarkoi-tuksiinsa	Uusia tapahtumia Kalevankankaalle: ratsastuskilpailut, valjakko-ajot, työmasteruskilpailut, konsertit/ravirata, Kalevankankaan toimijat, hevosjalostusliitto Uusia yrityksiä ja toimijoita Kalevankankaalle: ravivalmentajat, hevospedagogit, ravikouluyrittäjät, hevosvarustemyyjät	Alueella toimivien yritysten määrä, alueen autolaskurimäärien kasvu, raviradan tilojen vuokra-tuotot	Autolaskurin korjaus on työn alla (Saimaa Stadiumi). Mikkelin Ravirata Oy:n vuokratuotot kasvoivat, mutta lisätulo tuli St Michel -tapahtumasta. Toimistotilaa oli harjoitusjäähallin toimiston väistötilana. Eläinlääkäritoiminta (Laukaan Eläinklinikka) oli koko vuoden ajan muutamana päivänä viikossa.
Luodaan puitteet kansallisten ratsastustapahtumien järjestä-miseen Kalevankankaalla	Rakennetaan turvallinen ratsastuskenttä yhdessä kaupungin kanssa	kyllä/ei	Ei

Osaamisen ja yrittäjyyden Mikkelä

Edistetään alueen yrittäjyyttä, työllisyyttä, olemassa olevien työpaikkojen säilyttämistä sekä uusien työpaikkojen syntymistä			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Aktiivisella toiminnalla ja hyvillä, uusillakin tapahtumilla lisätään yrittäjyyttä	Ravikoulutoiminnan laajentaminen (Susanna Purojärvi, Mikkelin Ravirata Oy), klinikkatilan ympäri-vuotinen vuokraustoiminta (Laukaan Eläinklinikka)	Uuden yritystoiminnan ja uusien yritysten syntyminen alueelle, yritysten lukumäärä.	Katso yllä. Ravikoulutoiminta aktiivista ja säännöllistä (Ratsastus S. Kekkonen)

Vahvistetaan yritysten, oppilaitosten ja korkeakoulutoimijoiden välistä ja niiden kanssa tehtävää yhteistyötä			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Annetaan toimeksiantoja mm. XAMK:lle tapahtumien kehittämisessä ja palvelumuotoilussa	Yksi yhteistyöprojekti/vuosi	Toteutuu/ei toteudu	Toteutunut, mm. XAMK:n turvallisuusopiskelijan tekemä turvallisuus suunnitelma, tekeillä oleva opinnäytetyö mm. TikTok-viestinnästä ja osallistuminen XAMK:n Active Lab:n jännetutkimukseen.
Aloitetaan yhteistyö Esedun kanssa	Tarjotaan työ- ja harjoittelukohteita raviradalla	Toteutuu/ei toteudu	Toteutunut, mm. työharjoittelu-paikat ravintola-, pintakäsittely-alan ja rakennusalan opiskelijoille.

Mahdollistavat elinympäristöt ja hyvinvointia edistävä toiminta ja palvelut

Alueen hyvinvointi perustuu asukkaiden, yhteisöjen, yritysten, hyvinvointialueen ja kaupungin yhteistyölle sekä vahvaan paikallisuuteen			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Ollaan aktiivinen toimija mm. paikallisten yritysten ja yhdistysten suuntaan tapahtumien järjestämisessä.	Paikallisista voimin järjestettävät tapahtumat	Paikallisilta yrityksiltä/yhdistyksiltä tehtävät ostot (€)	Paikallisilta yrityksiltä/yhdistyksiltä merkittävästi kasvaneita hankintoja ravintolatoiminnan myötä, mm. St Michelin ravintola- ja turvallisuustoiminta: EST n. 15.000 €, MP n. 5.000 €

Tunnistetaan ja huomioidaan alueen merkittävä vapaa-ajanasuminen ja monipaikkaisuus			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Tarjotaan palveluita aktiivisesti monipaikka-asujille.	Kävijämäärältään suuremmat tapahtumat	Yleisömääräkehitys St Michel/muut tapahtumat	Yleisömäärän kehitystä ei ole ollut, mutta yleisötulot mm. St Michel -tapahtumassa positiiviset tiukemman kontrollin ja alennuskäytöiden poistamisen vuoksi.

Yhteisöllisyys ja osallisuus

Tunnistetaan ja hyödynnetään väestön moninaisuus rikkautena, voimavarana ja elinvoiman lähteenä, osana mikkeliläisyyttä			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Kohdennetaan tapahtumien markkinointia eri kohderyhmille, mm. opiskelijat, eläkeläiset...	Kävijämäärältään suuremmat tapahtumat	Yleisömääräkehitys St Michel/muut tapahtumat	Katso yllä.

Mahdollistetaan vapaaehtoistoiminta, vertaistuki, omaehtoinen toiminta sekä kokemusasiantuntijuus yhteistyössä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Tarjotaan ansaintamahdollisuuksia vapaaehtoistoimijoille, urheiluseuroille, etc.	Lisää paikallisia toimijoita tapahtumajärjestämisessä.	Paikallisilta yrityksiltä/yhdistyksiltä tehtävät ostot (€)	Ei tarkkaa euromääräistä seurantaa, mutta ravintolatoiminnan operointi on tuonut ansaintamahdollisuuksia paikallisille toimijoille. Katso yllä.

Tuetaan tapahtumakaupunki Mikkelin kehittämistä			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.
Ollaan aktiivinen toimija tällä sektorilla. Ollaan luomassa puitteita ja organisaatiota mahdollisimman helpoksi järjestää tapahtuma Mikkelissä, Kalevankankaalla ja raviradalla.	Lisää tapahtumia Mikkelissä, Kalevankankaalla ja raviradalla: ravit 17 kpl, harjoitusravit 25 kpl, ravikoulupäiviä 50 kpl, Laukaan Hevosklinikan vastaanottopäiviä 150 kpl, muita tapahtumia 10 kpl	Tapahtumien määrä Mikkelissä, Kalevankankaalla ja raviradalla	Tavoitteen mukaisesti toteutunut. Ollaan oltu mukana nuorten SM-Snowcrossin luomisessa. Tehtiin pikkujoulutapahtuma alueen yrityksille kohtuullisella lopputuloksella.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tunnusluvut (1000 euroa)

	TP 2024	TA 2025	Toteuma 2025
Liikevaihto	686	850	808
Tilikauden voitto/tappio	-252	0	-92
Osinko	0	0	0
Investoinnit	17	0	8
Ulkoinen velka	728	240	832
Sisäinen velka	0	0	0
Konsernitilin limiitti	500	500	700
Omavaraisuusaste	55 %	58 %	52 %
Henkilöstö	6	6	6
vakituinen	6	6	6
määräaikainen	0	0	0

Merkittävimmät investoinnit ja niiden toteutuminen

Ei merkittäviä investointeja vuoden 2025 aikana.

2.2.2 Toimielinten tavoitteiden toteutuminen

2.2.2.1 Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on hoitaa kunnalle kuuluvia tehtäviä vaalilain mukaisesti. Vuonna 2025 järjestettiin kuntavaalit.

Talous

Keskusvaalilautakunta

Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
--------------------------	-----------------------	-------------------------------	-----------	-----------

Toimintatulot	58 000	58 000	59 931	1 931
Toimintamenot	-193 800	-193 800	-206 189	-12 389
Toimintakate	-135 800	-135 800	-146 258	-10 458

2.2.2.2 Tarkastuslautakunta

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Talous

Tarkastuslautakunta

Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
--------------------------	-----------------------	-------------------------------	-----------	-----------

Toimintamenot	-80 200	-80 200	-71 646	8 554
Toimintakate	-80 200	-80 200	-71 646	8 554

2.2.2.3 Kaupunginvaltuusto

Talous

Kaupunginvaltuusto

Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
--------------------------	-----------------------	-------------------------------	-----------	-----------

Toimintamenot	-250 000	-25 000	-275 000	-300 523	-25 523
Toimintakate	-250 000	-250 000	-275 000	-300 523	-25 523

2.2.2.4 Hallinto- ja elinvoimapalvelut

Hallinto- ja elinvoimapalveluiden tehtävänä on tukea palvelualueiden ja liikelaitoksien tuloksellista toimintaa sekä seurata asetettujen tavoitteiden toteutumista. Hallinto- ja elinvoimapalvelut tuottavat johtamista, kehittämistä ja päätöksentekoa varten ajantasaista tietoa kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnasta ja toimintaympäristön muutoksista. Hallinto- ja elinvoimapalvelut tuottavat palvelualueille keskitetyt tukipalvelut. Hallinto- ja elinvoimapalvelut sisältää hallintopalvelut, talouspalvelut, henkilöstöpalvelut, ruoka- ja puhtauspalvelut sekä viestintä- ja markkinointipalvelut.

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Hallinto- ja elinvoimapalvelut tuottaa hallinnon tukipalveluita, vastaa turvallisuussuunnittelusta, kansainvälisistä palveluista, koordinoi kaupunkistrategian toteuttamiseen ja kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä sekä vastaa seutuhallinnon valmistelu- ja toimeenpanotehtävistä. Talouspalvelut tuottaa talous- ja tietohallinnon sekä hankintatoimen tukipalveluita, sekä tukee sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan, sekä omistajaohjauksen valmistelua ja toimeenpanoa. Henkilöstöpalvelut tukee johdon, esimiesten ja koko henkilöstön työtä ja työhyvinvointia sekä tavoitteiden saavuttamista läpi kaupungin organisaation. Viestintä- ja markkinointipalvelut -yksikön tehtävänä on toteuttaa kaupungin viestintää ja kaupunkimarkkinointia. Ruoka- ja puhtauspalvelut toteuttavat palvelusopimuksien mukaista toimintaa.

Talouden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat

Toimintatuotot ylittivät (ilman Ruoka- ja puhtauspalveluita) talousarvion 0,3 miljoonalla eurolla ja toimintakulut alittivat 0,2 miljoonalla eurolla, joten toimintakate toteutui 0,5 miljoonaa euroa parempana kuin muutettu talousarvio.

Nettobudjetoidun ruoka- ja puhtauspalvelut -yksikön sitova tavoite, eli 2200 euron toimintakate toteutui noin 94 000 euroa alkuperäistä talousarviota heikompana. Varhaiskasvatuksen ateriat eivät toteutuneet ennakoidusti, joten ruoka- ja puhtauspalveluiden toimintatuotot jäivät 0,35 miljoonaa euroa talousarviosta. Toisaalta toimintakulut toteutui- vat noin 0,27 miljoonaa euroa alle budjetoidun.

Osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön avulla kaupungin toiminta uudistetaan kaupungin taloudellisen kantokyvyn mukaiseksi			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Perehdytys- ja työnopastusprosessin ja materiaalin päivittäminen ja digitalisointi	Henkilöstön osaamisen vahvistaminen ja lisääminen. Aloittavan työntekijän positiivinen mielikuva työnantajasta	Kaupungin perehdytysprosessi päivitetty. Otettu käyttöön yhteinen digitaalinen alusta (Intro) osana perehdytys- ja työnopastusprosessia. Perehdytyskyselyn vastausten analysointi. Intron kautta toteutuneet perehdytykset vakituisille (kpl/v)	Perehdytysprosessi päivitetty, Intro täysimääräisesti käytössä. Perehdytyskyselyyn tullut vähän vastauksia. Introssa yleisperehdytys aloitettu 103 työntekijälle ja lisäksi tehtäväkohtaisia perehdytyksiä koko ajan enemmän.
Talousspalvelut-yksikön järjestämät sisäiset koulutukset/tietoiskut (talous, ICT, hankinta) joko kohdistetusti tulosalueille tai koko organisaatiolle	Edistää laaja-alaisesti organisaation osaamista em. osa-alueilla. Vähintään 4 tilaisuutta 2025. (talous, tietohallinto, hankinnat)	Toteutuneiden tilaisuuksien lukumäärä	Talous: 9 Tietohallinto: 6 Hankinnat: 3
Työhyvinvoinnista huolehtiminen ja sen huomioiminen johtamisessa	Työhyvinvoinnin lisääntyminen organisaatiossa. Sen huomioiminen esihenkilöiden kaikessa toiminnassa	Työhyvinvointikyselyn tulokset, varhaisen tuen toimenpiteiden lkm (sovellus), terveysperusteiset tunnusluvut	Henkilöstökyselyä ei v 2025 tehty. Yhdevrt. ja tasa-arvokys tehdään heti v. 2026 alussa Sairauspoissaolot = 30 396 pv (16,5 pv /htv) Varhaisen tuen toimet= valmiina 250/356 avatusta tukipolusta Korvaava työ tot. 123 pv/ 3173 pv tth.n suos. (alle 4%) Osa-sairauspäivärahan käyttö 2129 pv
Kehityskeskustelujen määrän ja laadun kehittäminen sisältäen osaamistarvekartoitukset	Aktiivisen ja vuorovaikutteisen henkilöstöjohtamisen ja osaamisen johtamisen kehittäminen	OSS-sovelluksessa käytyjen kehityskeskustelujen lkm	Yksilökeskustelut: 1225 Ryhmäkeskustelut: 178 Yht. 1403/1813 (77,4%/ tav 80%)

Ennakoidaan ja reagoidaan väestöön, elinkeinorakenteeseen, kansainvälisyyteen, digitalisaatioon ja kestävään kehitykseen liittyviin toimintaympäristön muutoksiin			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Tietoturvan ja dokumentoinnin edistäminen digitalisoituvassa toimintaympäristössä	Edistää Mikkelin kaupungin kokonaisarkkitehtuurin kuvantamista sekä tietoturvallisuuden valvontaa ja jatkuvaa kehitystä. (tietohallinto)	Toteutettu / ei toteutettu: Tietoturvakoulutus henkilöstölle, ohjeistuksien uusiminen, ja kokonaisarkkitehtuurin jatkuva digitaalinen kuvantaminen.	Dokumentointia toteutettu siirtäminen ja kehittäminen Digiturvamallin alle jatkuu. Prosessien kuvausta jatketaan 2026
Rakennusvalvonnan lupa-arkiston analogisen aineiston digitointi ja tallennus sähköiseen arkistoon.	Aineisto kokonaisuudessaan digitoitu ja sähköisessä arkistossa kesään 2025 mennessä. (asianhallinta, rakennusvalvonta)	Toteutunut / ei toteutunut	Projekti valmis syksyn 2025 aikana.

Taataan puhdas vesi ja lähiruoka sekä luonnon monimuotoisuus ja perinnebiotooppien säilymistä edistetään			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Elintarvikekilpailutuksissa huomioidaan alueellinen saatavuus ja mahdollistetaan paikallisten yrittäjien tarjousten teko	Lähialueen elintarvikkeiden käyttömäärän säilyttäminen vähintään nykyisellä tasolla (palvelujohtaja, ruokalistasuunnittelija)	Lähiruokaa ostomäärä eur/v, % elintarvikehankinnoista, luomuruokaa osuus elintarvikeostoista €/v, %	Ostot noin 144 690 € lähiruokaa ja kotimaiset elintarvikkeet 75,3 % noin 1 338 600 €, luomuostot 17 %

Hyödynnetään digitaalisuuden mahdollisuudet täysimääräisenä kaupungin palvelujen kehittämisessä			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Paperilaskutuksen vähentäminen tehokkuuden ja ekologisuuden edistämiseksi uuden sähköisen palvelualustan käyttöönottoamisella.	Käyttöön otetun KIVRA-sähköisen laskutuskanavan käytön laajentaminen (talouspalvelut)	Emokaupunki ja liikelaitokset: Paperilaskujen määrän väheneminen Konserniyhtiöt: käytössä vähintään kolmessa tytäryhtiössä	2025: 32 266 kpl. Väheni ed.vuodesta 9,4 % Ei toteutunut. Kivra käytössä yhdessä tytäryhtiössä.

Osaamisen ja yrittäjyyden Mikkeli

Edistetään alueen yrittäjyyttä, työllisyyttä, olemassa olevien työpaikkojen säilyttämistä sekä uusien työpaikkojen syntymistä			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Tarjouspyynnöt rakennetaan niin, että alueen yrittäjiä ei poissuljeta kilpailuun osallistumisesta.	Alueen elinvoiman tukeminen. Hankintapalvelut ja tulostyöyksiköiden esihenkilöt.	Alueellisten kumppaneiden määrä.	Lukumäärää on vaikea arvioida, mutta kilpailutuksissa pyritään huomioimaan aina paikalliset tarjoajat yritysvaikutusten arviointimenetelmällä. Ruokapalvelut 9 lähtuottajaa.

Parannetaan yrittäjämysteisyyttä sujuvilla yrityspalveluilla sekä joustavilla maankäytön ratkaisilla			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Kaupunki järjestää hankintailtoja ja muita yritystapaamisia elinkeinoelämälle yhteistyössä Miksein kanssa.	Tapaamisia vähintään 2 / vuosi (hankintapalvelut, ruokapalvelut)	Tapahtumien lukumäärä	2 tapahtumaa järjestetty. Ruokapalvelut 3 tilaisuutta.

Panostetaan osaavan työvoiman saamiseen ja osaajien houkutteluun			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Yritysesittelyt oppilaitoksissa, oppilaitosyhteistyö	Osaajien houkuttelu/palvelujohtaja, palvelupäällikkö	yritysesittelyt kpl/v	Rekrymessut XAMK x 2 RekryOn Esedun rekrytapahtuma 3 kpl Xamk ruokapalvelut
Asukasmarkkinointia tehostetaan	Kehitetään olemassa olevaa markkinointisuunnitelmaa. Tehostetaan entisestään markkinointia potentiaaliselle muuttajakohderyhmälle aiemmin hyväksi todetuilla menetelmillä. Lisätään muuttajien tietoutta ja luodaan positiivista mielikuvaa Mikkelistä. Tiivistetään yhteistyötä kaupungin eri yksiköiden ja sidosryhmien kanssa.	NPS kysely tai vastaava kysely, jolla voidaan verrata vuosittain tapahtuvaa muutosta arvosanassa / kokemuksessa. Seurataan muuttaja liikenteen tilastoinnin lukuja.	Ruoka-puhtaus ja varhaiskasvatus olivat RekryOn –messuilla Mikkelistä. NPS-kysely toteutettiin keväällä. Lukema oli –3, joka on parempi kuin vuonna 2024 (-34) Mikkelin muuttajaliike on ollut 1-12/25 oli plussalla 39 henkilöä. Kaupungin viestintä toteutti vuoden aikana yhteensä kolme erilaista asumisen kampanjaa.

Vahvistetaan yritysten, oppilaitosten ja korkeakoulutoimijoiden välistä ja niiden kanssa tehtävää yhteistyötä			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Osallistutaan opiskelijoiden tapahtumiin kumppanina	Kerätään tapahtumissa tietoa mitä opiskelijat toivovat Mikkeliä ja lisätään heidän tietoisuutta sekä positiivista mielikuvaa Mikkelistä	Opiskelijatapahtumat, joissa kaupunki on kumppanina kpl/v. Tavoitetaso 6 tapahtumaa / vuosi	Kaupunki on järjestänyt Tervetuloa Mikkeliin - tapahtuman kaikille opiskelijoille. Oltu mukana YritysApprossa. LUT:in vesialan opiskelijoille on järjestetty tutustumisia jätevedenpuhdistamolla. Osallistuttu Aallon uusien opiskelijoiden selviytymispakkaukseen. Ruokapalvelut 3 kertaa XAMK:n tapahtumissa.

Tuetaan opiskelijoiden alueelle ja alueen yrityksiin kiinnittymistä			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Tarjotaan työharjoittelupaikkoja ja opinnäytetyön aiheita	Uusien työntekijöiden saaminen pidemmällä aikavälillä. Hyöty sekä opiskelijalle että kaupungille	Harjoittelijat ja opinnäytetyöt kpl / vuosi	Henkilöstöpalvelut 1 harjoittelija. Siviilipalvelusmiehiä 2: 1 kirjastossa ja 1 tietohallinnossa. Ruoka- ja puhtaus 5 oppisopimusta, 9 harjoittelijaa.

Yhteisöllisyys ja osallisuus

Tunnistetaan ja hyödynnetään väestön moninaisuus rikkautena, voimavarana ja elinvoiman lähteenä, osana mikkeliäisyyttä			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Huomioidaan organisaation monimuotoisuus Mikkelin kaupungin avoimien tehtävien rekrytointivaiheessa (mm. missä kanavissa, millä kielellä työpaikkailmoitukset, mahdollisuus anonymiteetti) sekä otetaan perehdytyksessä huomioon työntekijän henkilökohtaiset edellytykset kuten kielitaito ja ikä sekä mahdolliset rajoitteet.	Suhtaudutaan avoimesti ja positiivisesti organisaation monimuotoisuuteen (tekijöinä mm. ikä, sukupuoli, etninen tausta, uskonto, koulutus, siviilisääty, terveydentila). Tavoitteena on lisätä väestön monimuotoisuutta, parantaa eri kulttuuri- ja kielitautistaisten henkilöiden kotoutumista ja osallisuutta Mikkelin kaupungissa, mahdollistaa työntekojen toimintarojoitteisille henkilöille kohtuullisin mukautuksin ja turvata työvoiman saatavuus ja riittävyys alueella	Eri kulttuuri- ja kielitautistaisten henkilöiden lkm määrä, ikärakenne ja kohtuullisten mukautusten määrä	Käytössä anonyymi rekrytointi koko kaupungin organisaatiossa. Käytetään esihenkilön harkinnan mukaan. Hakuilmoitus myös englanninkielellä kotoutumispalveluiden rekryssä. Ruoka- ja puhtauspalveluissa anonyymirekrytointi käytössä vakituissa tehtävissä. Ruoka- ja puhtaus 4 työkokeilussa. Viestinnän rekrytointi toteutettiin syksyllä 2025 anonyyminä rekrytointina.

Edistetään ryhmiin ja yhteisöihin kiinnittymistä			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Kesätyöpaikat	Edistetään nuorten mahdollisuutta tutustua työelämään ja Mikkelin kaupunkiin työnantajana	Tarjotut kesätyöpaikat ja kesätyöasetelit lkm.	129 kesätyöpaikkaa, 115 kesätyöaseteliä

Talous

Hallinto- ja elinvoimapaalvelut

Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
--------------------------	-----------------------	-------------------------------	-----------	-----------

Toimintatulot	16 498 500	515 000	17 013 500	16 930 638	-82 862
Valmistus omaan käyttöön	55 800		55 800	55 339	-461
Toimintamenot	-41 574 300	-654 300	-42 228 600	-41 739 920	488 680
Toimintakate (netto)	-25 020 000	-139 300	-25 159 300	-24 753 943	405 358

Hallinto- ja elinvoimapalvelut (ilman Ruoka- ja puhtauspalveluja)

Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
--------------------------	-----------------------	-------------------------------	-----------	-----------

Toimintatulot	7 151 000	600 000	7 751 000	8 034 902	283 902
Valmistus omaan käyttöön	55 800		55 800	55 339	-461
Toimintamenot	-32 229 000	-739 300	-32 968 300	-32 752 796	215 504
Toimintakate (netto)	-25 022 200	-139 300	-25 161 500	-24 662 555	498 945

Kohderahoitteinen

Ruoka- ja puhtauspalvelut

Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
--------------------------	-----------------------	-------------------------------	-----------	-----------

Myyntitulot	9 315 800	-85 000	9 230 800	8 865 009	-365 791
Tuet ja avustukset	26 200		26 200	26 732	532
Muut toimintatulot	5 500			3 994	3 994
Toimintatulot	9 347 500	-85 000	9 257 000	8 895 736	-361 264

Materiaalit ja palvelut	-3 836 600		-3 836 600	-3 630 741	205 859
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 354 200		-2 354 200	-2 110 459	243 741
Palvelujen ostot	-1 482 400		-1 482 400	-1 520 282	-37 882
Henkilöstömenot	-5 234 500		-5 234 500	-5 049 621	184 879
Palkat ja palkkiot	-4 164 200	69 800	-4 094 400	-4 071 306	23 094
Henkilösivukulut	-1 070 300	15 200	-1 055 100	-978 315	76 785
Muut menot	-274 200		-274 200	-306 761	-32 561
Toimintamenot	-9 345 300	85 000	-9 345 300	-8 987 124	358 176
Toimintakate (netto)	2 200		-88 300	-91 387	-3 087

Poistot ja arvonalentumiset

Suunnitelman mukaiset

poistot

-83 417

Tilikauden tulos

-174 804

2.2.2.5 Mikkelin seudun ympäristölautakunta

Ympäristölautakunta ja sen alaisuudessa toimiva Ympäristöpalvelut -yksikkö vastaa kuntatason ympäristöterveydenhuollon ja ympäristösuojelun tehtävistä Mikkeliissä, Hirvensalmella, Kangasniemellä ja Mäntyharjussa. Resurssien salimissa puitteissa toteutetaan erilaisia selvityksiä vuorotellen toimialueen eri kuntien alueella. Tavoitteena on antaa palvelut samantasoisina koko toiminta-alueella ympäristöpalvelusopimuksen mukaisesti.

Ympäristöpalvelujen tulosalueet ovat

- Ympäristölautakunta ja hallinto
- Ympäristöterveydenhuolto (yleinen terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto)
- Ympäristönsuojelu (ympäristönsuojelu ja ympäristönsuojelun projektit)

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Yleisen terveystarkastuksen toiminta toteutui pääosin palvelusuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmallisissa tarkastuksissa ei tarkastustavoitteeseen päästy, mutta tulos oli hyvä.

Vuoden 2025 suunnitelmallisen valvonnan tarkastusten tavoitemäärä on kohteiden riskinarvioin perusteella Ruokaviraston ja Valviran ohjeiden mukaisesti 594 kpl: Elintarvikevalvonta 344 kpl, terveydensuojelussa 199 kpl ja tupakka- ja lääkelain valvonnassa 51 kpl. Toteuma-% on silloin 69 %. Suunnitelmallisen valvonnan toteutumaprosentti oli elintarvikevalvonnassa 70 prosenttia (247 kpl/344 kpl), terveydensuojelussa 66 prosenttia (131 kpl/199 kpl) ja tupakka- ja lääkelain valvonnassa 67 prosenttia (34 kpl/51 kpl).

Talousarvioissa ollut suunnitelmallisten tarkastusten määrän tavoite, 700 kpl, ei ottanut huomioon suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvien tupakkavalvonnan kohteiden vähentymistä. Tämän vuoksi talousarvion mukainen toteutumaprosentti on vain 59 prosenttia.

Suunnitelmallinen valvonta vie noin puolet terveystarkastukseen käytettävissä olevasta työajasta. Merkittävä osa työajasta menee ei-suunnitelmallisiin tarkastuksiin (mm. asunnontarkastukset), suunnitelmalliseen näytteenottoon, neuvontaan ja ohjaukseen sekä ruokamyrkytyspäilyilmoitusten, yhteydenottojen, erilaisten lausuntojen ja valvontapyyntöjen käsittelyyn.

Harjoittelijoille on pyritty tarjoamaan mahdollisuuksia opintoihinsa kuuluvan harjoittelun sekä opinnäytetyön suorittamiseen. Harjoittelijoita on ollut terveystarkastuksessa ja eläinlääkintähuollossa, vuonna 2025 yhteensä 5 kuukautta.

Vuoden 2021 alusta aloitettiin ympäristöterveydenhuollon terveystarkastuksen järjestelmällinen laadunhallinta ottamalla käyttöön valtakunnallinen Envirovetin LaatuNet-laaturajajärjestelmä. Tavoitteena on valtakunnallisesti yhdenmukaistaa ja kehittää toimialan laadunhallintaa asiakaslähtöisesti ja kustannustehokkaasti. Elintarvikelaki ja EU:n valvonta-asetus edellyttävät valvontayksiköitä tekemään sisäistä oman toiminnan laadunhallintaa. Siihen kuuluvat sisäiset ja ulkoiset auditoinnit, poikkeamien havainnointi ja korjaavien toimenpiteiden kirjaaminen. Vuonna 2025 osallistuttiin kahteen LaatuNet-laadunhallintajärjestelmään liittyvää interkalibrointiin (lausuntoprosessi ja vesilaitostarkastus).

Terveystarkastuksen toteutuminen on kuvattu yksityiskohtaisesti erikseen laadittavissa ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmien toteutumaraporteissa. Vuoden 2024 alussa saatu lisäterveystarkastajan virka on parantanut elintarvikevalvonnan resursseja.

Eläinlääkintähuollossa on ollut hyvä tilanne koko vuoden osaa Suomea edelleen vaivaavasta eläinlääkärripulasta huolimatta. Eläinlääkäripalvelut on saatu turvattua 24/7 kaikissa jäsenkunnissa. Kesäaikana saatiin hyvin eläinlääkäreiden sijaisia. Praktikkoeläinlääkäreiden työsidonnaisuutta ja työnkuormitusta on saatu vähennettyä teettämällä osa viikonloppu- ja juhlapyhäpäivystyksistä ulkopuolisilla päivystäjillä. Myös valvontaeläinlääkäreiden resurssitilanne on ollut hyvä lähes koko vuoden 2025. Eläinlääkintähuollossa on ollut myös harjoittelijoita.

Eläinlääkintähuollon palvelusuunnitelma toteutui suunnitellusti. Pieneläinkäyntejä vastaanotolla oli yhteensä 7921, tilakäyntejä 1070, ja kaupungineläinlääkäripäivystysten tekemiä virkamatkakoja 155 kpl, joista lihan tarkastuskäyntejä 140 kpl). Valvontaeläinlääkäreiden eläinsuojelutarkastuksia oli yhteensä 197 kpl, joista oli pieneläinkäyntejä 143 kpl, hevöskäyntejä 18 kpl ja tuotantotilakäyntejä 36 kpl. Muita valvontaeläinlääkäreiden tekemiä tarkastuksia oli 29 kpl. Maitohygienisiä tarkastuksia on tehty 2. Hoidettujen pieneläinten määrä on lisääntynyt, mutta tilakäynnit ja virkatehtävät ovat vähentyneet entisestään myös viime vuonna.

Ympäristönsuojelun osalta palvelusuunnitelma on toteutunut suunnitellusti. Ympäristönsuojelun yksikössä valmistettiin vuoden 2025 aikana 8 ympäristö- tai maa-aineslupapäätöstä (Mikkeli 4, Hirvensalmi 1, Mäntyharju 3) ja 22 muuta ympäristönsuojeluun liittyvää asiaa ympäristölautakunnan päätettäväksi (Mikkeli 10, Kangasniemi 2, Mäntyharju 5, kaikille yhteiset asiat 5). Vireille tulleiden ympäristö- ja maa-aineslupien määrä oli vuonna 2025 selvästi pienempi kuin aiempina vuosina. Muilta osin ympäristönsuojeluviranomaisen käsiteltäväksi tulleiden asioiden määrä oli suunnilleen samanlainen kuin edellisenä vuonna. Erityislainsäädännön mukaisia viranhaltijapäätöksiä tehtiin 38 (Mikkeli 25, Hirvensalmi 4, Kangasniemi 3, Mäntyharju 6) ja muita erilaisia ympäristönsuojelun kirjallisia asiakassuoritteita (lausunnot, tarkastuspöytäkirjat, kehotukset yms.) kertyi yhteensä 1226. Suoritteet jakautuivat kuntien kesken seuraavasti: Mikkeli 1070, Hirvensalmi 22, Kangasniemi 68 ja Mäntyharju 66. Vesihuoltolain ja haja-asutusalueiden jätevesiasetuksen valvontaa toteutettiin valvontasuunnitelman mukaisesti ennakoon määritellyillä alueilla.

Viranomaistoiminnan lisäksi Ympäristöpalvelut toteuttaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvaa ympäristönsuojelun edistämistehtävää viranomaistoiminnan ohessa ja erilaisten hankkeiden avulla. Pursialan ja Porrassalmen pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien päivittämishankkeessa valmisteltu Porrassalmen pohjavesialueen suojelusuunnitelma hyväksyttiin Mikkelin seudun ympäristölautakunnassa, Mikkelin kaupunginhallituksessa ja valtuustossa

vuonna 2025. Ympäristöpalveluissa ei ollut ulkopuolisella rahoituksella toteutettuja ympäristönsuojelun hankkeita vuonna 2025 mutta ympäristönsuojelun viranhaltijat osallistuivat asiantuntijoina muiden tahojen toteuttamiin hankkeisiin. Vuonna 2025 jatkettiin Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialueen vesistöjen pintavesien seuranta tarkkailuohjelman mukaisesti. Vuonna 2025 valmistui raportti Mikkelin vuodelle 2025 asettaman hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamisen arvioinnista ja hiilinielujen laskennasta.

Talouden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat

Lautakunnan tasolla tulot ylittivät talousarvion ja kulut alittivat, joten valtuustolta ei tarvitse hakea ylitys-/alituslupaa. Ympäristölautakunnan toimintakulut vuonna 2025 olivat kokonaisuutena 2 459 852 euroa ja ne alittuivat talousarvioon nähden 83 348 euroa. Toimintatuotot (sisältää kuntaosuudet) vuonna 2025 olivat 1 228 540 euroa ja valtuustoon nähden sitovat tuotot ylittyivät 53 441 euroa. Toimintakate oli 136 789 euroa parempi kuin talousarviossa.

Yleisen terveystalouden ja eläinlääkintähuollon klinikkamaksujen tulokertymät vuonna 2025 olivat talousarviota paremmat sekä ympäristönsuojelun lupa- ja valvontamaksujen kertymät jonkin verran matalammat. Ympäristöpalvelujen kaikkien tulosalueiden toimintakulut olivat vuonna 2025 talousarviota pienemmät.

STRATEGIAKORTIT

Kestävästi kehittyvä ja älykkäästi uudistuva Mikkeli

Osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön avulla kaupungin toiminta uudistetaan kaupungin taloudellisen kantokyvyn mukaiseksi.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.1.2025
Tehtävien priorisointia ja työajan käyttöä ohjaa lakisääteisyys, riskinarviointi ja valvontasuunnitelmat.	Keskitytään olennaisiin, lakisääteisiin tehtäviin. Vastuu: Ympäristöterveydenhuolto ja ympäristönsuojelu	Ajan tasalla olevat valvontasuunnitelmat.	Toteutunut.
Henkilöstön osaamisen kehittämistä ja hyvinvoinnista huolehditaan sekä varmistetaan riittävät henkilöstöresurssit lakisääteisten tehtävien hoitamiseen. Koulutuksissa hyödynnetään aina mahdollisuuksien mukaan Teams- ja muita etäyhteyksiä.	Henkilöstö on motivoitunut ja voi hyvin sekä kokee, että osaaminen ja henkilöstöresurssit vastaavat tehtävien vaativuutta ja määrää, ja työ on mielekästä. Työtehtäviä kierrätetään tarvittaessa. Vastuu: Ympäristöterveydenhuolto ja ympäristönsuojelu	Työtyytyväisyyskyselyt	Työtyytyväisyyskyselyn tulokset vuodelta 2025 on käyty läpi. Tulokset olivat keskimääräiset.
Työn haasteet, kuormittavuus ja tavoitteet käydään läpi säännöllisissä palavereissa ja kehityskeskusteluissa.	Esimiestyö on avointa ja kannustavaa. Yhteiset tavoitteet ovat selkeät. Mahdollisiin ristiriitoihin puututaan ajoissa. Päätöksiä valmistellaan ja haasteellisia työtehtäviä pohditaan yhdessä. Tiimit suunnittelevat yhdessä tasapuolisen ja toimivan työnjaon ja selvittävät yhdessä hankalia tapauksia. Vastuu: Ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun esimiehet sekä tiiminvetäjät	Kehityskeskustelut Tiimien toiminta Työtyytyväisyyskyselyt	Osa kehityskeskusteluista vuoden 2025 osalta on tehty, loput tehdään vuoden 2026 alussa. Terveystaloudessa toiminta on organisoitu tiimeittäin. Työtyytyväisyyskyselyn tulokset ovat keskimääräiset.

Ennakoidaan ja reagoidaan väestöön, elinkeinorakenteeseen, kansainvälisyyteen, digitalisaatioon ja kestäväan kehitykseen liittyviin toimintaympäristön muutoksiin.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Huomioidaan ja varmistetaan riittävä ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun asiantuntijuus kestäväan kehitykseen, elinkeinorakenteeseen ja kansainvälisyyteen sekä ilmaston liittyvissä muutoksissa kuntaorganisaation toimintakentässä.	Terveysvalvonta ohjaa ja neuvoo toimijoita lainsäädännön vaatimusten noudattamisessa. Toimijoita tiedotetaan tarvittaessa ajankohtaisista asioista. Kunnat huomioivat kestäväan kehityksen ja ilmastomuutoksen torjumisen tavoitteet ja toimintojen muutostarpeet läpileikkaavasti kunnan eri toiminoissa. Ympäristöpalvelut tukee näitä toimia tarjoamalla asiantuntijuutta, ja kokoamalla kuntien ilmasto-ohjelmien ja kaupunkistrategian ympäristöön liittyviä seurantatietoja vuosittain. Vastuu: Terveysvalvonta ja ympäristönsuojelu	Terveysvalvonta osallistuu säännöllisesti keskusviranomaisten järjestämiin ajankohdaisiin koulutuksiin ja välittää ajankohtaista tietoa toimijoille tarvittaessa. Kuntien ilmasto-ohjelmien ja kaupunkistrategian ympäristömittareiden seurantatiedot kootaan vuosittain.	Kouluksiin on osallistuttu koulutussuunnitelmien mukaisesti omien vastualueiden mukaisesti. Toimijoita tiedotettu tarvittaessa. Kuntien ilmasto-ohjelmien ja kaupunkistrategian ympäristön tilaa kuvaavien mittarien seurantatiedot on koottu vuonna 2025.
Osallistutaan ja kannustetaan Mikkelin kaupunkia (ja muiden Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden jäsenkuntia) osallistumaan asiantuntijaverkostoihin ja ulkopuolisella rahoituksella toteutettaviin kestäväan kehityksen edistämiseen ja ilmastomuutoksen torjuntaan liittyviin hankkeisiin.	Mikkelin seudun kunnat ovat hyvin perillä rahoitus- ja verkostotyömahdollisuuksista, joilla tuetaan kuntien työtä kestäväan kehityksen edistämiseksi. Vastuu: Ympäristönsuojelu	Kuntien tiedottaminen kestäväan kehityksen hankkeisiin liittyvistä rahoitus- ja verkostomahdollisuuksista.	Tietoa hankkeiden rahoitusmahdollisuuksista on jaettu mm. VIHTO –hankkeen (Elyn ilmastohanke) järjestämissä kuntatapaamisissa, Mikkelin pohjavesien suojelun yhteistyöryhmän kokouksissa ja Etelä-Savon ympäristökasvatusverkoston tapaamisissa.
Kehitetään ja ollaan perillä digitalisaation mahdollisuuksista ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon lupa- ja ilmoitusasioiden hoitamisessa.	Ympäristöpalvelujen lupa- ja ilmoitusasiat ovat pääsääntöisesti hoidettavissa sähköisten järjestelmien avulla. Vastuu: Ympäristöpalvelut	Osallistuminen työryhmiin ja verkostoihin digitaalisten palvelujen kehittämiseksi. Terveysvalvonnalla on käytössä sähköiset ilmoitusjärjestelmät.	Osallistuttu. Toteutuu.

Huomioidaan Mikkelin hiilineutraalisuustavoite kestävässä rakentamis-, maankäyttö-, liikenne- ja energiaratkaisuissa.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Seurataan Mikkelin (ja muiden Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden jäsenkuntien) ilmasto-ohjelmien tavoitteiden toteutumista, osallistutaan tarvittaessa kuntien maankäyttö- liikenne- ja energiahankkeiden ja investointien suunnitteluun sekä annetaan lausuntoja.	Kunnat seuraavat ilmasto-ohjelmien tavoitteita vuosittain ja arvioivat hiilineutraalisuustavoitteen toteutumista, Ympäristöpalvelut on aktiivisesti mukana edistämässä kuntien hiilineutraalisuustavoitteita kuntien hankkeiden valmistelussa ja maankäytön suunnittelussa. Vastuu: Ympäristönsuojelu	Kuntien ilmasto-ohjelmien mittareiden seurantatietojen kirjaaminen vuosittain, ja hiilineutraalisuustavoitteiden arviointi.	Ilmasto-ohjelmien seurantatiedot koottu vuonna 2025. Hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamisen arviointiin tilattu konsulttityö valmistunut keväällä 2025 ja työn tuloksista on tiedotettu.

Taataan puhdas vesi ja lähiruoka sekä luonnon monimuotoisuus ja perinnebiotooppien säilymistä edistetään.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Lausunnot, hankkeisiin ja työryhmiin osallistuminen, viranomaistyö, rekisterien ja paikkatietojärjestelmien kehittäminen valvontatyön tueksi, luonnon-suojelualueiden hoitosuunnitelmien toteuttamisen valvonta. Kehitetään kuntien viranhaltijoiden ja muiden toimijoiden tietoisuutta luonnon monimuotoisuuden huomioimisesta maankäytön suunnittelussa.	Annetaan lausunnot kaikista merkittävistä kaavahankkeista ja edistetään luonnon monimuotoisuuden huomiosta edelleen maankäytön suunnittelussa. Aktiivinen osallistuminen vesienhoitotyöhön. Vastuu: Ympäristönsuojelu	Kaavalauseuntojen lukumäärä Vesienhoidon työryhmiin osallistuminen	Kaavalauseuntoja annettu 11 kpl. Lisäksi muita maankäyttöön liittyviä lausuntoja. Vesienhoidon työryhmiin osallistuttu (Mikkelin alapuolinen Saimaa, Kyyvesi).
Ympäristöterveydenhuollon la- kisääteisenä tehtävänä toteutetaan elintarvike-, juoma- ja uimavesivalvontaa.	Elintarvike-, juoma- ja uimavesivalvontaa tehdään vuosittain päivitettävän valvontasuunnitelman mukaisesti. Vastuu: Ympäristöterveydenhuolto	Valvontasuunnitelman toteutuminen vuosittain	Valvontasuunnitelma toteutunut vuoden loppuun mennessä pääpiirteittäin suunnitellun mukaisesti. Valvontasuunnitelmien toteutumisen yksityiskohtainen raportointi tehdään lautakunnalle erikseen.
Lähiruokaan / alkutuotantoon liittyvän toiminnan edistäminen	Elintarvikevalvonnan Oiva-tarkastuksilla valvotaan alkuperämaan ilmoittamista sääösten mukaisesti.	Elintarvikevalvonta ohjaa, neuvoo ja valvoo toimijoita elintarvikelainsäädännön vaatimusten noudattamisessa alkuperämaan ilmoittamisessa ja merkin- nöissä.	Toimijoita on opastettu tarvittaessa.

Edistetään kaupungin kehittämisalustojen vaikuttavuutta ja yrittäjyyden kasvua alustoilla.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Ohjataan ja edistetään yritysten sijoittumista tarkoituksenmukaisesti siten, että ympäristö- ja terveyshaitat minimoidaan.	Yritykset ja toimijat sijoittuvat tarkoituksenmukaisiin paikkoihin ympäristö- ja terveyshaitat minimoiden. Vastuu: Ympäristöpalvelut	Toteutuneet ennakoneuvottelut yritysten sijoittumisessa (edellytyksenä on, että ympäristöpalveluita pyydetään mukaan ennakoneuvotteluihin).	Ympäristönsuojelu osallistunut useiden Mikkelin sijoittumista suunnittelevien tai sijoittuvien yritysten sijoittumista koskeviin neuvotteluihin, mukaan lukien aurinkoenergia-alueet ja datakeskustoimijat.

Hyödynnetään digitaalisuuden mahdollisuudet täysimääräisenä kaupungin palvelujen kehittämisessä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Laajennetaan / kehitetään sähköistä asiointia ympäristöpalveluiden lupa- ja ilmoitusasioissa.	Kaikki ympäristönsuojelun ja terveysvalvonnan lupa- ja ilmoitusasiat ovat hoidettavissa selkeiden ja helposti käytettävien sähköisten järjestelmien kautta.	Lupa- ja ilmoitusasiat, jotka voidaan käsitellä sähköisesti.	Lupapiste käytössä. Sähköisesti käsitellään kaikki muut ympäristönsuojelun luvat ja ilmoitukset paitsi vapautushakemukset vesihuoltoon liittymisestä, poikkeamishakemukset jätevesien käsittelystä ja lannan aumavarastointi-ilmoitukset.

Osaamisen ja yrittäjyyden Mikkelin

Parannetaan yrittäjämysteisyyttä sujuvilla yrityspalveluilla sekä joustavilla maankäytön ratkaisulla.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Sujuvat lupapalvelut, ennakointi neuvottelut ja yritysten neuvonta.	Valmistellaan luvat (esim. ympäristölupa) sujuvasti ja laadukkaasti, ja annetaan yrityksille ennakoivasti riittävästi selkeää tietoa lupien ja ilmoitusten tarpeesta, sekä luvan edellytyksistä.	Lupapäätösten valmisteluun käytetty aika keskimäärin, toteutuneet ennakointi neuvottelut.	Lupapäätösten käsittelyaika on ollut 1–6 kk. Pidemmät käsittelyajat ovat johtuneet lisäselvitystarpeista ja lautakunnan kesäajan pidemmästä kokousvälistä. Ennakointi neuvotteluja lupatarpeesta 6 kpl.
Osallistutaan yritysten sijoittumista koskeviin neuvotteluihin (esim. yhteistyössä Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy:n kanssa).	Yritysten sijoittumispaidat ovat tarkoituksenmukaisia sekä yrityksen, ympäristön ja lähialueen asukkaiden kannalta.	Yritysten sijoittumista koskevat neuvottelut (esim. yhdessä Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy:n kanssa edellyttäen, että Ympäristöpalvelut pyydetään mukaan)	Ympäristönsuojelu osallistunut useiden yritysten sijoittumista koskeviin neuvotteluihin, mukaan lukien aurinkoenergia-alueet ja datakeskustoimijat.

Panostetaan osaavan työvoiman saamiseen ja osaajien houkutteluun.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Pito- ja vetovoiman parantaminen kunnallisiin eläinlääkärin virkoihin ja sijaisuuksiin valtakunnallisesta eläinlääkäripulasta huolimatta uuden eläinlääkintähuoltolain mukaisesti.	Eläinlääkintähuollon riittävät resurssit saadaan turvattua 24/7 tuottaminen valtakunnallisesta eläinlääkäripulasta huolimatta. Valmistellaan uuden, 1.1.2026 voimaan tulevan uuden eläinlääkintähuoltolain tuomat muutokset kuntien järjestämisvastuuseen ja palvelun tuotantoon. Samalla arvioidaan eläinlääkärivirkojen ja vastaanottoavustajien riittävyys. Selvitetään tarvittaessa mahdollisuudet ostopalvelulle pieneläinpäivystyksen osalta, toimialueen kahden päivystysalueen yhdistämistä sekä yhteistyömahdollisuuksia Savonlinnan ja muiden lähiseudun kuntien kanssa. Vastuu: Terveysvalvonnan johtaja, vastaava eläinlääkäri	Resurssitilanne Työtyytyväisyyskyselyt Asiakaspalaute	Resurssitilanne on ollut hyvä ja asiakaspalaute pääosin positiivista.

Vahvistetaan yritysten, oppilaitosten ja korkeakoulutoimijoiden välistä ja niiden kanssa tehtävää yhteistyötä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Oppilaitosyhteistyö XAMK:n kanssa.	Tarjotaan harjoittelupaikkoja ja opinnäytetöitä, ja osallistutaan tarvittaessa ja resurssien sallimissa puitteissa opetukseen tuomalla mukaan työelämänäkökulmaa.	Harjoittelupaikat, harjoittelijat (kk), opinnäytetyöt, opetukseen osallistuminen.	Harjoittelupaikka on tarjottu ympäristöpalveluissa yhdelle terveystalouden opiskelijalle 3 kk. Eläinlääkäriopiskelijoita on ollut harjoittelussa 3 viikkoa ja vastaanottoavustaja 1 kuukauden. Ympäristönsuojelussa on ollut harjoittelija yhteensä 5 kk ja yksi henkilö työkokeilussa 3 kk. Ympäristönsuojelussa on tehty yksi XAMK:n opinnäytetyö.
Tutkimusyhteistyö korkeakoulujen, yliopistojen ja tutkimusorganisaatioiden kanssa.	Osallistutaan tutkimushankkeisiin.	Hankkeisiin osallistuminen.	Osallistutaan hankkeisiin resurssien sallimissa puitteissa.

Tuetaan opiskelijoiden alueelle ja alueen yrityksiin kiinnittymistä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Tarjotaan kesätyö- ja harjoittelupaikkoja alan opiskelijoille.	Tarjotaan laadukkaita ja monipuolisia kesätyö- ja harjoittelupaikkoja ja muita työpaikkoja alan opiskelijoille ja vastavalmistuneille ja luodaan myönteistä työnantajakuva, joka tulee opiskelijoiden ja vastavalmistuneiden kiinnittymistä alueelle.	Harjoittelukuukausia/vuosi	Eläinlääkintähuollossa kaupungineläinlääkärin viransijaisina on ollut eläinlääketieteen opiskelijoita 13 kk. Eläinlääketieteen opiskelijat olivat harjoittelemassa 3 viikkoa ja vastaanottoavustajaopiskelija 1 kk Terveysvalvonnan osastolla on ollut opiskelija harjoittelijana 3 kk. Ympäristönsuojelussa on ollut harjoittelija 5 kk ja 1 henkilö työkokeilussa 3 kk.

Mahdollistavat elinympäristöt ja hyvinvointia edistävä toiminta ja palvelut

Alueen hyvinvointi perustuu asukkaiden, yhteisöjen, yritysten, hyvinvointialueen ja kaupungin yhteistyölle sekä vahvaan paikallisuuteen.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Viranomaispalvelun asiakasläh-töisyys	Toimitaan helposti lähestyttävänä ja palvelualttiina viran-omaisena.	Asiakaspalaute	Asiakaspalaute on ollut pääosin myönteistä.

Taataan kaupunkilaisille saavutettava palvelurakenne ja –tarjonta sekä edistetään esteettömän ja turvallisen arkiympäristön rakentumista.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Terveysvalvonnan lausunnot rakennusluvista	Kiinnitetään huomiota terveelliseen ja turvalliseen rakentamiseen rakennus-lupalausun-noissa oman lainsäädännön puitteissa. Vastuu: Ympäristöpalvelut, ter-veysvalvonta	Toteutunut	Yksi lausunto.

Kehitetään kaupunki- ja maaseutuympäristöjä eri asumismuotojen ja –tapojen mahdollistamiseksi.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Varataan riittävästi resursseja vesihuoltolain ja kuntien jätehuollon valvontaan haja-asu-tusalueilla, osallistutaan kun-tien maankäytön suunnitteluun edistämällä ympäristöllisesti kestäviä, monipuolisia asumis-muotoja.	Tuetaan vastuullista haja-asu-mista ja siihen liittyvää vastuul-lista maankäytön suunnittelua ja vesi- ja jätehuollon kehittä-mistä hiilineutraalisuus-tavoit-teet ja puhtaat vedet huomioi-den. Vastuu: Ympäristönsuojelu	Haja-asutusalueille, asumiseen kohdistuviin kehittämishankkei-siin osallistuminen. Haja-asu-tusalueen kiinteistöjen jäteve-sijärjestelmien laillisuusvalvon-nan ja -ohjauksen seurauksena syntyneet kirjalliset suoritteet (lkm): ilmoitukset, lausunnot ja selvityspyynnöt.	17 jätevesilausuntoa, 214 ilmoi-tusta jätevesiselvityksen vastaan-ottamisesta, 226 selvityspyyntöä.

Kehitetään kestävästi monimuotoista, virikkeellistä luonto- ja lähiympäristöä ja hyödynnetään niiden sekä maaseutualueiden hyvinvointivaikutukset.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Ympäristöpalvelut tukee maan-käytön suunnittelua siten, että luonnon monimuotoisuus, mai-semallisesti arvokkaat alueet ja lähivirkistysalueet huomioi-da. Keskeisenä työkaluna on riittävät tietojärjestelmät arvokkaista luonto- ja maisema-alueista, toimivat lausuntokäy-tännöt ja työryhmiin osallistu-minen.	Maankäytön suunnittelussa huomioidaan monipuolisesti luonnon monimuotoisuus, arvokkaat luontokohteet ja lähi-luonnon merkitys kuntalaisten hyvinvoinnille. Kuntien työnte-kijöillä on käytössään riittävästi tietoa kunnan alueella olevista arvokkaista luontokohteista, uhanalaisista lajeista ja luonnon monimuotoisuuden huomioimi-sesta maankäytön suunnitte-lussa. Vastuu: Ympäristönsuojelu	Ympäristön ja luonnonsuojelun kannalta merkittävät tiedot on koottu kaupungin yhteiseen paikkatietojärjestelmään. Maankäyttöön liittyvien lausun-tojen lkm (koko seudullinen ympäristöpalvelujen toimialue).	Osa ympäristö- ja luontotiedosta viety uuteen paikkatietojärjestel-mään. Työ on edelleen kesken. Kaavalausuntoja annettu 11 kpl, li-säksi muita maankäyttöön liittyviä lausuntoja.

Tunnistetaan ja huomioidaan alueen merkittävä vapaa-ajanasuminen ja monipaikkaisuus.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Varataan riittävät resurssit ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon palveluihin runsas vapaa-ajanasuminen huomioiden.	Tunnistetaan runsas vapaa-ajanasuminen ympäristönsuojelumääräyksissä ja lupaprosesseissa, ja neuvontatarpeessa ja muissa asiakasyhteydenotoissa.	Viranomaistoimet, joissa vapaa-ajanasukkaat on huomioitu. Varataan riittävät resurssit myös vapaa-ajanasukkaiden palvelemiseen.	Palvelut on pystytty tuottamaan myös silloin, kun vapaa-ajan asukkaita on paljon. Vapaa-ajanasukille annettu neuvontaa mm. vedenlaatuun ja jätevesien käsittelyyn liittyvissä asioissa. Vapaa-ajanasukkaat on huomioitu Mikkelin seudun kuntien ympäristönsuojelumääräyksissä siten, että louhintaa ja murskausta ei sallita kesäaikaan, jos lähimpään häiriintyvään kohteeseen on matkaa alle 500 metriä.
Otetaan huomioon vapaa-ajanasukkaat eläinlääkäriresursseja määriteltäessä.	Eläinlääkäriresurssit ovat riittävät lakisääteisten tehtävien hoitamiseen myös yleisinä lom aikoina, jolloin harraste-eläinten määrä kasvaa merkittävästi toimialueella. Vastuu: Terveysvalvonnan johtaja ja vastaava eläinlääkäri	Asiakaspalaute	Palvelut on pystytty tuottamaan myös silloin, kun vapaa-ajan asukkaita on paljon. Vapaa-ajan asukkaat on otettu huomioon eläinlääkintähuollon resursseissa.

Yhteisöllisyys ja osallisuus

Mahdollistetaan vapaaehtois- ja asukasaktiivitoiminta, vertaistuki, omaehtoinen toiminta sekä kokemusasiantuntijuus yhteistyössä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Tuetaan ja edistetään talkootoimintaa mm. ympäristön siivoamisessa (roskien kerääminen) ja vieraslajien torjunnassa. Tehdään yhteistyötä työllisyyspalvelujen, järjestöjen ja hankkeiden kanssa.	Yhteisöllinen tekeminen ja talkootoiminta lisää kuntalaisten vastuuta omasta ympäristöstään ja toimii osana ympäristökasvatusta.	Talkoot ja yhteisölliset hankkeet, jossa ympäristöpalvelut on ollut mukana.	LUMOAVA-hankkeen kanssa järjestetty kuntalaisille ja päättäjille suunnattu luonnon monimuotoisuuspäivä Ristiinassa 4.6.2025.
Omaehtoisen toiminnan neuvonta ja ohjaus.	Omaehtoista toimintaa toteutetaan ohjatusti ja omaehtoista toimintaa varten on riittävästi neuvontaa saatavilla.	Toteutunut omaehtoinen toiminta, jota ympäristöpalvelut on ohjannut ja/tai antanut neuvontaa.	Vieraslajien torjunta.

Tuetaan tapahtumakaupunki Mikkelin kehittämistä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Selkeät tapahtumiin liittyvät ympäristönsuojelun ja terveysvalvonnan ohjeet ja neuvonta.	Ympäristönsuojelun ja terveysvalvonnan lupiin ja ilmoituksiin ja muihin käytäntöihin liittyvät ohjeet ovat riittäväällä tavalla riittäväällä mukana kaupungin tapahtumajärjestämisen ohjeistuksessa.	Tapahtumiin liittyvä ohjeistus ympäristöpalvelujen vaatimista luvista ja ilmoituksista on selkeästi näkyvillä kuntien nettisivuilla.	Ympäristöpalvelut on ollut mukana laatimassa Mikkelin kaupungin ohjeistusta tapahtumien järjestäjille.
Arvioidaan säännöllisesti tapahtumiin liittyvien lupa- ja ilmoitusmenettelyjen ja muiden käytäntöjen sujuvuutta.	Tapahtumiin liittyvät lupa- ja ilmoitusmenettelyt ovat sujuvat. Yleinen terveysvalvonta ja ympäristönsuojelu.	Asiakaspalaute	Asiakaspalaute on ollut pääosin myönteistä.

Tunnusluvut

		TP 2024	TA 2025	TP 2025	Toteuma-% 2025
Terveysvalvonnan suunnitelmalliset tarkastukset	kpl	416	700	412	59
Eläinlääkintähuollon virka- ja sairasmatkat	kpl	1 575	1900	1453	76
Hoidetut pieneläimet	kpl	7 552	6000	7921	132
Lupavelvollisten kohteiden tarkastukset	kpl	88	100	76	76
Ympäristönsuojelun kirjallinen asiakassuorite (pääatokset, lausunnot, kehotukset)	kpl	2 010**	800	1226	153

*Vuoden 2025 suunnitelmallisen valvonnan tarkastusten tavoitemäärä on kohteiden riskinarvioin perusteella Ruoka- viraston ja Valviran ohjeiden mukaisesti 594 kpl: Elintarvikevalvonta 344 kpl, terveydensuojelussa 199 kpl ja tupakka- ja lääkelain valvonnassa 51 kpl. Toteuma-% on silloin 69 %. Talousarvioissa ollut luku, 700 kpl, ei ottanut huomioon suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvien tupakkavalvonnan kohteiden vähentymistä.

** Vuonna 2024 valvontaa kohdennettiin erityisesti jätelain valvontaan (taloyhtiöiden erilliskeräyksen valvonta, elintarvikehuoneis-tojen elintarvikejätteen kirjanpidon valvonta, kompostorivalvonta ja ohjeistukset puutarhajätteen käsittelystä), minkä osuus suoritteista on 1130 kpl.

Talous

Ympäristölautakunta

Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
--------------------------	------------------------	-------------------------------	-----------	-----------

Toimintatuotot	1 175 100		1 175 100	1 228 540	53 440
Toimintamenot	-2 576 000	32 800	-2 543 200	-2 459 852	83 348
Toimintakate (netto)	-1 400 900	32 800	-1 368 100	-1 231 312	136 788

2.2.2.6 Sivistyslautakunta

Lautakunta vastaa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestämisestä ja tuottamisesta. Lautakunta luo edellytyksiä ja toteuttaa laadukasta varhaiskasvatusta, esiopetusta ja perusopetusta lapsille ja nuorille. Lukiokoulutuksen tarkoituksena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyviksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja, taitoja ja valmiuksia. Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. Lautakunta tukee lasten, nuorten ja aikuisten edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen sekä henkiseen että fyysiseen hyvinvointiin.

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Yhdyspintatyöllä ja yhteen sovittavan johtamisen keinoin on edelleen luotu ja vahvistettu yhteistyörakenteita ja monitoimijaisia toimintamalleja mm. Etelä-Savon hyvinvointialueen, kolmannen sektorin, oppilaitosten ja kaupungin omien toimijoiden välillä. Yhteistyötä on tehty myös Etelä-Savon kuntien kesken. Haettu ja saatu mm. Opetushallituksen erityisavustus kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi. Turvalliset koulut Etelä-Savossa – kohtaamisen voimaa! -hanke on alkanut 18.8.2025, mukana kaikki Etelä-Savon kunnat sekä yhteistyökumppaneina mm. Eloisa, Viola ry sekä XAMK.

Itäisen alueen päiväkotij- ja kouluverkko-suunnitelmaa on päivitetty ja se on käytettävissä taloussuunnittelukauden investointiohjelman valmistelussa. Kansainvälisen varhaiskasvatus- ja koulupolun valmistelu on edennyt - projekti- päällikkö aloitti tehtävässään kesäkuun alussa.

Suomenniemen ja Silvastin päiväkodit on lakkautettu ja kaudella 2025-2026 toimii 21 päiväkotia ja yksi ryhmäperhepäiväkotia. Tämän lisäksi kotona työskentelee kaksi perhepäivähoitajaa. Avointa varhaiskasvatustoimintaa on keskitetty keskustaan yhteen tilaan Porrassalmenkadulle, jossa toiminta käynnistyy syyskaudella. Samassa tilassa toimii myös lapsiperheiden kohtaamispaikka. Esiopetusta järjestetään sekä päiväkotien että koulujen yhteydessä 13 toimipisteessä. Oppimisen tuen uudistus koskee 1.8.2025 alkaen esiopetustoimintaa. Itäisen alueen päiväkotiverkosta ei ole vielä tehty päätöstä. Hankerahoitusta on saatu digikehittämiseen. Tasa-arvoavustus jatkuu edelleen. Täydennyskoulutus on painottunut pedagogiikan johtamiseen, tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tiimin johtamiseen, esi- ja alkuopetuksen kehittämiseen sekä leikkipedagogiikan osaamisen kehittämiseen.

Rouhialan koulu yhdistyi kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen mukaisesti Päämajakouluun 1.8.2025 alkaen. Mikkelissä on lv. 2025-2026 14 peruskoulua, joista kuusi on yhtenäiskoulua, joissa opetusta annetaan luokille 1-9. Itäisen alueen kouluratkaisusta ei ole vielä tehty päätöstä. Perusopetuksen valtakunnalliseen tuntijakoon tuli 1.8.2025 alkaen yhteensä kolme vuosiviikkotuntia lisää äidinkielen (1. ja 3. luokalle) ja matematiikan opetukseen 2. luokalle. Lisäksi oppimisen tukeen liittyvään perusopetuksen lainsäädäntöön on 1.8.2025 alkaen tullut merkittäviä muutoksia, mikä aiheuttaa lisäkustannuksia perusopetukseen (kustannusvaikutus ei ollut vielä tiedossa v. 2024, jolloin valmisteltiin ja päätettiin vuoden 2025 talousarviota). Perusopetusta on kehitetty aktiivisesti valtakunnallisten hankerahoitusten tuella sekä osana arjen työtä. Täydennyskoulutuksessa on painotettu mm. oppimisen tukea, turvallisuus-, tunne- ja vuorovaikutuskasvatusta sekä kodin ja koulun välistä vuorovaikutusta. Hyödynnetty Opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustusta lisähenkilöstön palkkaamiseksi ryhmäkokojen pienentämiseksi ja samanaikaisopettajien palkkaamiseksi oppilaiden monenlaisten tuen tarpeiden johdosta.

Mikkelin lukiossa on toteutettu monipuolista opintojaksotarjontaa lähiopetuksena. Opiskelijat ovat hyödyntäneet Nettilukion verkko-opetustarjontaa monipuolisesti. Lukuvuoden 2025-2026 opintojaksotarjottimen suunnittelussa keväällä 2025 huomioitiin lukiokoulutuksen säästötavoitteet tarkentamalla ryhmäkokoja. Hanketoiminnassa on keskitetty kansainvälisyysosaamisen vahvistamiseen ja oppimiseen tukeen. Lukiokoulutuksen oppimisen tukea koskeva lainsäädäntömuutos astui voimaan 1.8.2025. Lukion opetussuunnitelma on päivitetty oppimisen tuen lainsäädäntömuutosten mukaiseksi, ja opettajat ovat työstäneet oppimisen tuen käytänteitä oppiaineittain. Lukion erityisopettajan palvelut ovat olleet laajemmin saavutettavissa opettajan vuosityöaikaan siirtymisen myötä. Tiivis yhteistyö lukion ja ammatillisten oppilaitosten kesken ja opiskelijoiden ohjaukseen panostaminen näkyvät kahden tutkinnon lukio-opintojen parantuneessa pitovoimassa.

Talouden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat

Sivistyslautakunnan alaisen toiminnan toimintatulot olivat 3 610 600 euroa ja ne alittivat noin 66 000 eurolla alkuperäisen talousarvion. Kaikki muut tiliryhmät ylittivät tulotavoitteen lukuun ottamatta tukia ja avustuksia, jotka alittivat alkuperäisen talousarvion noin 354 000 eurolla. Toimintatulot ylittivät muutetun talousarvion noin 30 000 eurolla. Sivistyslautakunnan alaisen toiminnan toimintakulut olivat 99 618 600 euroa ja ne alittivat alkuperäisen talousarvion 2 905 000 eurolla. Muutettuun talousarvioon nähden toimintakulut alittuivat 1 950 000 euroa. Kaikki muut menoryhmät alittivat menokaton lukuun ottamatta muita toimintakuluja (sisältää mm. vuokrat, luontaisetujen verot, jäsenmaksut, maksuaikakorttien vuosimaksut, luottotappiot). Sivistyslautakunnan toimintakate muodostui 2 839 000 euroa alkuperäistä talousarviota paremmaksi ja 1 980 000 euroa muutettua talousarviota paremmaksi.

Varhaiskasvatuksen toimintatuotot alittuivat alkuperäiseen talousarvioon verrattuna 74 000 euroa. Alitus johtui siitä, että kotikuntakorvaukset ylittyivät 48 000 euroa ja tuet ja avustukset alittuivat 111 000 euroa. Varhaiskasvatuksen toimintakulut alittuivat 1 092 000 euroa. Alitus johtui siitä, että henkilöstökulut alittuivat 729 000 euroa, palveluiden ostot alittuivat 96 000 euroa, aineet, tavarat ja tarvikkeet alittuivat 28 000 euroa, avustukset alittuivat 331 000 euroa ja muut toimintakulut ylittyivät 93 000 euroa. Vajaalla käytöllä olevia ryhmiä lakkautettiin ja tehtiin muita henkilöstöjärjestelyjä, jolloin palkkakuluja kului arvioitua vähemmän. Lasten kotihoidon tuen tarpeen väheneminen näkyy avustusten tarpeen vähenemisenä. Varhaiskasvatuksen toimintakate muodostui 1 018 000 euroa alkuperäistä talousarviota paremmaksi.

Perusopetuksen toimintatuotot ylittivät alkuperäisen talousarvion yhteensä noin 46 300 euroa. Saadut tuet ja avustukset jäivät 239 600 euroa alle arvioidun, mutta kotikuntakorvaukset ylittyivät noin 120 200 euroa, maksutuotot noin 29 300 euroa ja vuokratuotot noin 42 800 euroa. Perusopetuksen toimintakulut alittivat alkuperäisen talousarvion noin 1 390 100 euroa. Tämä johtui siitä, että henkilöstökulut alittuivat 548 700 euroa, palveluiden ostot alittuivat noin 559 900 euroa, aineet, tavarat ja tarvikkeet alittuivat noin 345 000 euroa ja avustukset alittuivat noin 65 700 euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Sen sijaan vuokrissa tapahtui noin 97 000 euron ja muissa toimintakuluissa noin 32 100 euron ylitys alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Henkilöstökulujen alittumiseen vaikutti lähinnä palkankorotusten arvioitua myöhäisempi ajankohta ja arvioitua pienemmät eläkekulut. Palveluiden ostot ja hankinnat on pyritty toteuttamaan kustannustehokkaasti. Perusopetuksen toimintakate muodostui 1 436 400 euroa alkuperäistä talousarviota paremmaksi.

Lukiokoulutuksen toimintatuotot alittivat alkuperäisen talousarvion noin 34 000 euroa. Toimintakulut alittuivat noin 342 000 euroa. Toimintakate 5 580 396 muodostui näin ollen lähes 308 000 euroa alkuperäistä talousarviota paremmaksi. Toimintatuottojen alittuminen johtui 6 800 euroa arvioitua pienemmistä kurssimaksutuotoista ja noin 27 000 euroa pienemmistä muista tuotoista. Toimintakulujen alittuminen johtui ensisijaisesti arvioitua pienemmistä henkilöstökuluista sekä palkkojen, 212 000 euroa, että henkilösivukulujen, noin 96 000 euroa, osalta. Opetusresurssia oli riittävästi opetuksen ja tukitoimien järjestämiseen. Opiskelijamäärässä tapahtuneet muutokset, opiskelijoiden opintojaksovalinnat ja muualla suoritettavat opinnot vaikuttivat opetusresurssin kohdentamiseen ja henkilöstökulujen toteutumiseen. Määräaikaisia ja opettajien sijaisia tarvittiin arvioitua vähemmän. Oppikirjalisensseihin käytettiin 29 000 euroa arviota enemmän, mihin vaikutti pääasiassa neljän vuoden opinto-ohjelman valinneiden lukiolaisten aikaisempaa suurempi määrä ja oppimateriaalitarve. IT-laitteiden hankintaan käytettiin noin 40 000 euroa arvioitua vähemmän, joten aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden osuus kokonaisuudessaan pysyi ennakoitavalla tasolla. Vuokrakulut alittuivat noin 12 000 euroa. Kokonaisuudessaan lukiokoulutuksen talous on säilynyt vakaana, ja poikkeamat ovat olleet hallittavissa. Toiminta on ollut kustannustehokasta.

STRATEGIAKORTIT

Kestävästi kehittyvä ja älykkäästi uudistuva Mikkeli

Osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön avulla kaupungin toiminta uudistetaan kaupungin taloudellisen kantokyvyn mukaiseksi.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Rekrytoinnissa onnistuminen.	Oikea-aikainen rekrytointi, laaja-alainen osaaminen. /esimiehet	Kasvatus- ja opetushenkilöstön kelpoisuusaste	Lukuvuonna 2025-2026 perusopetuksen kelpoisuusaste 96 %, hakijamäärät ovat kuitenkin vähentyneet. Varhaiskasvatukseen kelpoisuusaste 93 %. Lukio-koulutuksen kelpoisuusaste 99 %.
Työhyvinvoinnin parantaminen. Tuodaan Mikkelin vahvuudet ja osaaminen selkeästi esiin. Positiivinen viestintä ja uutisointi.	Myönteinen työnantajakuva, työhyvinvoinnista huolehtiminen. /esimiehet ja työntekijät	Pulssi-kysely Sairauspoissaolojen määrä	Pulssi-kyselyn mukaan sekä varhaiskasvatukseen että perusopetuksen henkilöstön työhyvinvointi oli hieman parantunut. Sairauspoissaolot, henkilöstö: perusopetus 8 633 päivää; varhaiskasvatus 9 155 päivää.; lukiokoulutus 324 päivää.

Ennakoidaan ja reagoidaan väestöön, elinkeinorakenteeseen, kansainvälisyyteen, digitalisaatioon ja kestäväan kehitykseen liittyviin toimintaympäristön muutoksiin.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Palveluverkko sopeutetaan lapsimäärien muutoksiin (huomioiden koulumatkojen pituudet).	Lapsimäärien lasku huomioidaan palveluverkkosuunnittelussa suunnitelmallisesti ja kestävästi. /opetusjohtaja ja varhaiskasvatusjohtaja	Euroa/ lapsi	Rouhialan koulu on tehdyin päätöksen mukaisesti yhdistetty Päämajakouluun 1.8.2025 alkaen.
Vieraskielisten perheiden varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelujen palveluprosessin kuvaus	Vieraskielisten perheiden kotoutuminen Mikkeliin/varhaiskasvatusjohtaja, opetusjohtaja ja kotoutumiskoordinaattori	Palveluprosessi on kuvattu/ei ole kuvattu	Vieraskielisten perheiden palveluprosessin kuvaus on valmistelussa. Oppilas- ja lapsikohtaiset euroa/lapsi -tiedot raportoidaan tilinpäätöksen suoritettiedoissa. Suomennimen ja Silvastin päiväkodit on lakkautettu.

Kansainvälisyyskasvatus, digitalisaatio ja kestävä kehitys huomioidaan opetussuunnitelmassa. Osallistutaan asiaan liittyviin kehittämishankkeisiin.	Tavoitteet opetussuunnitelmassa sekä koulujen ja oppilaitosten lukuvuosisuunnitelmissa /henkilöstö	Kansainväliset tapahtumat, sähköinen oppimateriaali ja järjestelmät ja kestävä kehityksen suunnitelmat. Arvioidaan lukuvuosisuunnitelmissa.	Tavoitteet ja arviointi ovat koulujen lukuvuosisuunnitelmissa. Perusopetuksessa toimii osa-aikainen maahanmuuttaja-opetusta koordinoiva opettaja ja kaksikielisen opetuksen (suomi-englanti) käynnistäminen on valmistelussa. Ristiinan yhtenäiskoulu on saanut myönteisen Erasmus+-päätöksen ja Saimaanportin yhtenäiskoulu on jättänyt hakemuksen, mutta ei ole saanut vielä päätöstä. Perusopetuksen digipolku on kehitetty ja päivitetään edelleen Perttu-työryhmän koordinoimana. Mikkelin lukion Erasmus+ -akkreditointihanke sai jatkorahoituksen. Sähköistä oppimateriaalia ja sähköisiä järjestelmiä on hyödynnetty lukion toiminnassa päivittäin.
Hyvinvoinnin ja terveyden (Hyte) edistäminen sekä eriarvoisuuden kaventaminen päätöksenteolla ja johtamisella.	Hyte-vaikutusten arviointi päätöksenteon yhteydessä/valmistelijat	Vaikutusten arviointia on tehty (lkm)/ arviointia ei ole tehty	Lapsi- ja talousvaikutusten arvioinnit on valmisteltu päätöksentekovaiheeseen.

Huomioidaan Mikkelin hiilineutraalisuustavoite kestävässä rakentamis-, maankäyttö-, liikenne- ja energiaratkaisuissa.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Energiat ehokkaat, turvalliset ja laadukkaat koulukuljetukset, julkisen liikenteen toimivuus.	Huolellinen kuljetussuunnittelu. /opetusjohtaja yhteistyössä kuljetussuunnittelun kanssa	Kustannusvaikutus, laatu huomioiden	Koulukuljetukset on hoidettu sivistyslautakunnan hyväksymän Koulukuljetusoppaan linjausten mukaisesti ensisijaisesti julkista liikennettä käytäen. Waltti-kortti on käytössä kaikilla perusopetuksen oppilailla.
Energian säästäminen päiväkotien, koulujen ja toiminnan arjessa.	Energian säästö /henkilöstö	Kulutus edellisiin vuosiin verrattuna	Koulujen sähkönkulutus on laskenut useamman vuoden ajan uusien energiatehokkaampien kiinteistöjen käyttöönoton johdosta.

Hyödynnetään digitaalisuuden mahdollisuudet täysimääräisenä kaupungin palvelujen kehittämisessä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Verkkokurssien hyödyntäminen lukio-opetuksen kurssitarjonnassa.	Jokainen lukiolainen suorittaa opinto-ohjelmansa mukaisesti vähintään yhden verkkokurssin lukuvuodessa. /rehtori	Suoritettu/ei suoritettu	Osa opiskelijoista on suorittanut useita verkkokursseja lukuvuodessa, kun taas osa opiskelijoista ei valinnut verkkokursseja opinto-ohjelmaansa. Verkossa suoritettujen opintojen kokonaismäärä on kasvanut edelleen.
Verkkokurssien hyödyntäminen henkilöstön koulutuksessa.	Henkilöstö suorittaa vähintään yhden verkkokoulutuksen vuosittain. /esimiehet	Suoritettu/ei suoritettu	Täydennyskoulutuksessa on hyödynnetty verkkokoulutuksia. Tavoitteena on ollut, että koko henkilöstö suorittaa vuosittain (ainakin) Navisec-tietoturvakoulutuksen – tämän suorituksen seuranta tehdään vuosittaisten kehityskeskustelujen yhteydessä.

Edistetään alueen yrittäjyyttä, työllisyyttä, olemassa olevien työpaikkojen säilyttämistä sekä uusien työpaikkojen syntymistä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
MiniMikkeli -oppimiskokonaisuus kaikille 6. luokkalaisille osana toimijuus- ja yrittäjyyspolkua.	100 % 6. luokista osallistuu MiniMikkeliin. Aktiivinen tulevaisuuden toimija. /opetusjohtaja, perusopetuksen rehtorit	6. luokkien %-osuus, jotka osallistuvat MiniMikkeliin.	Kaikki kuudennet luokat osallistuivat MiniMikkeliin kevätlukukaudella 2025.
Yrittäjyys- ja liikeideakilpailujen järjestäminen, yritysvierailut ja OpeTET-päivät	Yrittäjyyskasvatuksen osaaminen laajenee, yrittäjyyden näkyvyys lisääntyy. /opettajat ja esimiehet	Toiminnan määrä	Rantakylän yhtenäiskoululla on jatkunut yrittäjyyskasvatuspainotus ja järjestettiin siihen liittyviä valinnaiskursseja. Yhdeksänsien luokkien osallistuminen Yrityskylä-toimintaan osallistumista varten saatiin rahoitus vuoden 2026 talousarvio-käsittelyssä. Mikkelin lukiossa yrittäjyyskasvatuksen valinnaiset opintojaksot toteutuivat. Lukion opettajien yritysvierailu toteutettiin syksyllä 2025.

Panostetaan osaavan työvoiman saamiseen ja osaajien houkutteluun.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Houkuttelevat rekrytointi-ilmoitukset ja monipuoliset rekrytointikanavat	Avoimet tehtävät saadaan täytettyä kelpoisilla tekijöillä/rekrytoivat esimiehet ja palvelupäällikkö	Henkilöstön kelpoisuusaste	Perusopetuksen kelpoisuusaste 96 %. Varhaiskasvatuksen kelpoisuusaste 93 %. Lukiokoulutuksen kelpoisuusaste 99 %.

Vahvistetaan yritysten, oppilaitosten ja korkeakoulutoimijoiden välistä ja niiden kanssa tehtävää yhteistyötä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Tiedepolun rakentaminen ja kehittäminen varhaiskasvatuksesta lukioon (yliopistokeskus MUC)	Yhteistyö jatkuu ja monipuolistuu. Tiedekasvatus läpäisee kaikki koulutusasteet. /varhaiskasvatus, perusopetus, lukion johtoryhmän korkeakouluvas-taava	Toiminnan määrä	Tiedepolkuoppimateriaalit laadittu perusopetukseen vuosiluokille 2, 5 ja 8. Toteutuminen etenee. Kaikki 5. luokat osallistuivat vierailuun Metsä-Sairilassa syksyllä 2025 (498 oppilasta ja 38 aikuista). Muistissa käynyt 8. luokista 78 % syksyllä 2025, loput kevätlukukaudella 2026. Lukiossa tiedekasvatusta edistetään mm. aktiivisen alumnitoiminnan avulla.
Koulunuorisotyön kehittämisen Kaakkois-Suomen ammatikorkeakoulu Xamkin kanssa.	Koulunuorisotyön sisällön ja laadun kehittäminen. /perusopetuksen ja nuorisopalveluiden koulunuorisotyöntekijät ja esimiehet	Koulunuorisotyön osallistuminen kehittämisverkostoon	Perusopetuksen koulunuorisotyö on osallistunut kehittämisverkostoon. XAMK:lle koottu ja esitelty koulunuorisotyön kirjaamista perusopetuksen opetussuunnitelmaan ja muihin suunnitelmiin.

Tuetaan opiskelijoiden alueelle ja alueen yrityksiin kiinnittymistä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Harjoittelumahdollisuudet TET-harjoitteluista alkaen.	Myönteiset työelämäkokemukset. /rehtorit	Toteutuu/ei toteudu	TET-harjoittelut ovat toteutuneet.
Harjoittelupaikkojen tarjoaminen.	Koulutetun työvoiman riittävyys. /varhaiskasvatuksen esimiehet, rehtorit	Harjoittelujen määrä	Varhaiskasvatuksessa harjoittelijoita 99. Perusopetuksessa 53 harjoittelijaa vuoden 2025 aikana.

Alueen hyvinvointi perustuu asukkaiden, yhteisöjen, yritysten, hyvinvointialueen ja kaupungin yhteistyölle sekä vahvaan paikallisuuteen.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Koulujen vetovoimaisuuden ja kouluun kiinnittymisen lisääminen.	Laadukas oppimisympäristö /opetusjohtaja, rehtorit	Pitää koulunkäynnistä, %-osuus kasvaa (kouluterveyskysely)	%-osuus vuodesta 2023 vuoteen 2025 laskenut perusopetuksessa ja lukiossa, ammatillisessa koulutuksessa kasvanut: Toteutunut vain lukiossa 2023/54 %, 2025/61% Laski tai pysyi samana: 4.-5. lk: 2023/72%, 2025/68% 8.-9.lk: 2023/48%, 2025/47% ammatillinen: 2023/84%, 2025/79% 4.-5. luokilla tytöt pitävät koulunkäynnistä enemmän kuin pojat, nuorista pojat pitävät koulunkäynnistä useammin kuin tytöt
Luodaan hyvinvointialueen kanssa uudistuneen lainsäädännön mukaiset selkeät ja toimivat monialaiset opiskelu- huollon rakenteet ja toimintakulttuuri, mm. toimiva ja tietosuojan huomioiva tietojen luovutusprosessi opiskelu- palveluille opiskelijarekistereistä, monialainen asiantuntijaryhmä aktiivisessa käytössä yksilökohtaisessa opiskelu- huollossa	Yhdyspintatyönä palveluiden kehittäminen. Tietojen luovutusprosessi laadittu ja käytössä, sopimus hyvinvointialueen kanssa tehty. Monialaisia asiantuntijaryhmiä hyödynnetään jokaisessa koulussa ja oppilaitoksessa. /esiopetus, perusopetus, lukio- koulutus yhdessä muiden toisen asteen oppilaitosten ja hyvinvointialueen kanssa	Ohjausryhmät kokoontuvat säännöllisesti ja niihin osallistutaan aktiivisesti. Tietojen luovutussopimus allekirjoitettu. Prosessi koulutettu henkilöstölle. Wilma-tilastointi: opiskelu- huoltokertomuksia joka koulussa	Ohjausryhmät ovat kokoontuneet säännöllisesti. Kaupungin ja opiskelu- huoltopalveluiden edustajat ovat osallistuneet niihin aktiivisesti. Tietojenluovutussopimus kesken. MultiPrimuksen ominaisuudet eivät taivu tietojen luovutukseen tavalla, jota testattiin. Ohjeistuksen ja sopimus- luonnoksen uudelleen muotoilu aloitettu. Wilma-tilastointi: perusopetuksessa opiskelu- huoltokertomuksia eli monialaisia asiantuntijaryhmiä pidetty ja kirjattu 13/15 koulussa lv. 2024-2025. Myös lukiossa hyödynnetty hyvin.
KOPPA-kohtaamispaikassa säännöllisesti kaupungin, hyvinvointialueen, järjestöjen ja ev.lut. srk:n järjestämää toimintaa, jota kehitetään yhdessä perheiden kanssa. Aktiivinen osallistuminen hyvinvointialueen koordinoimaan perhekeskuskehittämiseen.	Perhekeskustoimintamallia ja -verkostoa kehitetään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. /varhaiskasvatus, perusopetus	Toteutunut hyvin/ toteutunut osittain/ ei toteutunut	Toteutunut hyvin. Toiminnassa mukana noin 40 perhettä, aktiivisten kävijöiden määrä vaihtelee 5 – 30 henkilöä/kerta. Moniammatillinen toimijoista koostuva ohjausryhmä kokoontuu noin 4 kertaa/vuosi. Toimintaa on kehitetty asiakaskyselyiden pohjalta.
Lapsiystävällinen kunta -malli	Lasten huomioiminen päätöksenteossa ja kunnan toiminnassa toteutuu suunnitellusti. /sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue ja toimintaympäristön palvelualue /varhaiskasvatus, perusopetus	Hakemus on tehty.	Hakemus jätetty vuoden 2026 hakuun, mutta Unicef onkin uudistamassa mallia ja uusia otetaan vasta vuonna 2027 tai syksyllä 2026. Mikkeli pääsemässä tuolloin mukaan.

Taataan kaupunkilaisille saavutettava palvelurakenne ja –tarjonta sekä edistetään esteettömän ja turvallisen arkiympäristön rakentumista.

Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Palveluverkkosuunnittelu	Kaikille lapsille motivoiva ja turvallinen varhaiskasvatus ja koulu myös tuen tarpeet huomioiden/varhaiskasvatus, opetusjohtaja, esimiehet, sivistysjohtaja	Itäisen alueen palveluverkkopäätös tehty/päätöstä ei ole tehty	Itäisen alueen palveluverkkopäätöstä ei ole vielä tehty.

Kehitetään kestävästi monimuotoista, virikkeellistä luonto- ja lähiympäristöä ja hyödynnetään niiden sekä maaseutualueiden hyvinvointivaikutukset.

Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Luonto- ja/tai retkipäivät lähiympäristössä	Kaikissa varhaiskasvatuksen yksiköissä ja peruskouluissa suunnitellut luonto- ja/tai retkipäiviin/päiväkodin johtajat, rehtorit	Toteutuu/ei toteudu	On toteutunut sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa.

Hyödynnetään toiminnassa läpileikkaavasti kulttuuri, taide, luovat keinot ja liikunta sekä alueen rikas historia ja kulttuuriperintö.

Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Kulttuurikameli	Kulttuuriin tutustumista varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. /päiväkotien johtajat yhteistyössä kulttuuripalveluiden kanssa	Toteutuu/ei toteudu	On toteutunut varhaiskasvatuksessa. Kulttuurikameli on suunniteltu ja toteutettu yhteistyössä kulttuuripalveluiden, kirjaston ja varhaiskasvatuksen kesken. Yhteistyöhön on nimetty ohjausryhmä. Kulttuurikameli on osa Mikkelin varhaiskasvatussuunnitelmaa ja esiopetuksen opetussuunnitelmaa.
Kulttuuripolku	Kulttuuripolun mukainen kulttuuritarjonta kaikille vuosiluokille perusopetuksessa. /rehtorit yhteistyössä kulttuuripalvelujen kanssa	Toteutuu/ei toteudu	On toteutunut perusopetuksessa. Kulttuuripolku on suunniteltu ja toteutettu yhteistyössä kulttuuripalvelujen kanssa ja se on hyväksytty osaksi opetussuunnitelmaa.
Liikkuva lapsi -toiminta	Lasten liikkuminen arjessa lisääntyy. /varhaiskasvatus ja liikuntapalvelut	Toteutuu/ei toteudu	On toteutunut varhaiskasvatuksessa. Liikuntavastaavat on valittu yksiköittäin. EsLin ja liikuntapalveluiden kanssa on tehty yhteistyötä.
Liikkuva koulu -toiminta	Koulupt-toiminnan (Koulu personal trainer) pilotointi ja move-prosessin kehittäminen kolmella koululla Perusopetuksessa lukuvuonna 2024-2025 tavoitteena ja painopisteenä liikkumisen ja toiminnallisuuden lisääminen, koulukohtainen suunnitelma ja arviointi lukuvuosisuunnitelmassa /rehtorit yhteistyössä Liikkuva koulu -tiimin ja liikuntapalvelujen kanssa	Move like Mikkeli -hanke toteutunut/ ei toteutunut suunnitellusti Lukuvuosisuunnitelmassa sanallinen arviointi Toteutuu/ei toteudu	Move like Mikkeli -hanke 2024-2025 ja jatkohanke 2025-2026 on toteutunut suunnitellusti. Perusopetuksen koulut ovat arvioineet lukuvuosisuunnitelmassa liikkumisen ja toiminnallisuuden lisäämisen toteutumista eli sanallinen arviointi on toteutunut. On tehty paljon toimenpiteitä, jotka vaihtelevat kouluittain.
Liikkuva nuori -toiminta	Liikunnanharrastaminen lisääntyy uusia mahdollisuuksia ja puitteita luomalla. /lukio ja liikuntapalvelut	Toteutuu/ei toteudu	On toteutunut osittain mm. urheilukilpailutoiminnassa.

Tunnistetaan ja hyödynnetään väestön moninaisuus rikkautena, voimavarana ja elinvoiman lähteenä, osana mikkeliäisyyttä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Lähikouluperiaatteen vahvistaminen. Perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestäminen inkluusiivisesti osalle 1. luokkaikäisistä valmistavan opetuksen oppilaista.	Tukitoimet lähikouluun. /opetusjohtaja, rehtorit	Toteutuu/ei toteudu	Toteutus on edennyt palveluverkkosuunnittelun edetessä.
Osallisuuden ja yhdenvertaisuuden edistäminen	Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmien päivittäminen	Päivitetty/ei päivitetty	Varhaiskasvatuksessa suunnitelmat on päivitetty. Perusopetuksessa suunnitelmat sisältyvät Hyvä ja turvallinen koulu-päivä -suunnitelmaan ja ne on päivitetty kaikilla kouluilla vuosiksi 2025-2026. Lukiossa suunnitelmat on päivitetty lukuvuosisuunnitelman 2025-2026 yhteydessä.

Mahdollistetaan vapaaehtois- ja asukasaktiivitoiminta, vertaistuki, omaehtoinen toiminta sekä kokemusasiantuntijuus yhteistyössä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Oppilas- ja opiskelijakunnat, Lasten parlamentti ja Nuorisovaltuusto	Toiminta koetaan kiinnostavana ja mahdollistetaan vaikuttaminen. /rehtorit	Toimielimet toimivat	Lasten parlamentti ja Nuorisovaltuusto toimivat.
Neuvottelukunnat	Toiminta koetaan kiinnostavana ja mahdollistetaan vaikuttaminen. /rehtorit	Neuvottelukunnat toiminnassa perusopetuksen kouluissa ja lukiossa	Kaikilla peruskouluilla toimivat neuvottelukunnat. Lukion neuvottelukunta on toiminut aktiivisesti.

Edistetään ryhmiin ja yhteisöihin kiinnittymistä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Tunne- ja vuorovaikutuskasvatus (ns. TuVu-toiminta)	TuVu-toiminnan vakiinnuttaminen. /varhaiskasvatuksen esimiehet, perusopetuksen ja lukion rehtorit	Joka yksikössä suunnitelma lukuvuosisuunnitelmassa	Jokaisen päiväkodin ja esiopetuksen lukuvuosisuunnitelmassa on konkretisoitu TuVu-toiminta. Jokaisen koulun lukuvuosisuunnitelmassa on TuVu-suunnitelma lukuvuosina 2024-2025 ja 2025-2026.
Ryhmäytyminen (kohderyhmä uudet opiskelijat)	Ryhmäytymistoiminnan suunnitelmallinen toteuttaminen. /lukion apulaisrehtori ja ryhmänohjaajat yhteistyössä opiskeluhoitopalvelujen ja koulu-nuorisotyön kanssa	Toimintasuunnitelma lukuvuosittain	Ryhmäytymisen toimintasuunnitelma on lukion lukuvuosisuunnitelmassa.
KOPPA-kohtaamispaikassa kävijöiden toiveiden kartoitus	Perheiden KOPPA-kohtaamispaikan kehittäminen perheiden tarpeita kuullen. /varhaiskasvatus	Kartoitus tehty ja tulokset käytettävissä kehittämiseen	Kartoitus ja kehittämistoimia on tehty. Uudet tilat Porrassalmenkadulla mahdollistavat kehittämisen.
Tarjotaan kerho- ja harrastustoimintaa jokaisella perusopetuksen koululla	Mahdollistetaan oma juttu jokaiselle koululaiselle. /kerhotoiminnan ohjausryhmä	Kerhojen määrä/lukuvuosi Kerho jokaisella koululla, kyllä/ei	Kerhojen ja harrastusten määrä vuonna 2025 on 163 Jokaisella koululla on toiminut kerhoja.
Mielekäs vapaa-ajan toiminta ja harrastukset	Vapaa-aika näkyväksi kaupungin viestinnässä/ viestintäpalvelut yhdessä tulosalueiden kanssa	Kaupungin kotisivuilta löytyy vaivattomasti vapaa-aika- ja harrastustarjontaa	On kehitetty saavutettavuutta, hyödyntäen mm. asiakaspalautetta.
Kaikenikäisten osallisuus	Osallisuussuunnitelman päivitys/kansalaisopiston rehtori	Päivitetty/ ei päivitetty	Osallisuus- ja vuorovaikutusohjelma on päivitetty.

Varhaiskasvatus ja hoidon tuki

Vuosi Palvelu	2025			
	TP -1v	TA	TP	Toteutuma%
2211 - Päiväkodit				
asiakkaat kpl	1 061,00	1 048,00	1 029,00	98,19 %
menot / asiakas €/kpl	-16 380,44	-16 839,69	-16 491,02	97,93 %
alle 3-vuotiaat %	19,90	21,70	19,50	89,86 %
erityisasiakkaat %	17,10	15,50	14,80	95,48 %
päiväkotien 3-6v asiakkaat kpl	850,00	820,00	828,00	100,98 %
2370 - Yksityinen päivähoito				
yksityinen päiväkotihoido, asiakkaita kpl	638,00	591,00	615,00	104,06 %
menot / asiakas €/kpl	-11 222,75	-11 356,35	-12 015,51	105,80 %
yksityinen päiväkotihoido, alle 3-vuotiaita %	23,70	22,20	24,50	110,36 %
2400 - Vuorohoito				
asiakkaat kpl	216,00	214,00	215,00	100,47 %
menot / asiakas €/kpl	-18 193,75	-21 502,34	-19 767,17	91,93 %
2410 - Ryhmäperhepäivähoito				
ryhmäperhepäivähoidon asiakkaat kpl	13,00	13,00	13,00	100,00 %
menot / asiakas €/kpl	-15 665,79	-17 238,46	-19 382,40	112,44 %
2430 - Perhepäivähoito hoitajan kodis				
perhepäivähoito hoitajan kodissa, asiakkaat kpl	10,00	10,00	10,00	100,00 %
menot / asiakas €/kpl	-15 898,98	-13 780,00	-11 417,74	82,86 %
2470 - Lasten kotihoidontuki				
kotihoidontuella hoidettavat lapset kpl	257,00	277,00	231,00	83,39 %
menot / hoidettava lapsi €/kpl	-5 276,32	-5 823,10	-5 747,56	98,70 %
2480 - Lasten yksityisen hoidon tuki				
yksityisen perhepäivähoidon tukilapset kpl	40,00	42,00	31,00	73,81 %
menot / asiakas €/kpl	-4 544,15	-4 619,05	-4 753,06	102,90 %
2500 - Esiopetus				
asiakkaat kpl	299,00	299,00	295,00	98,66 %
menot / asiakas €/kpl	-12 784,51	-11 595,32	-11 561,13	99,71 %
erityisasiakkaat %	33,80	35,80	28,50	79,61 %
päiväkodit, pelkässä esiopetuksessa kpl	30,00	45,00	23,00	51,11 %
2570 - Yksityinen esiopetus				
yksityinen esiopetus, asiakkaat kpl	119,00	120,00	104,00	86,67 %
menot / esiopetusasiakas €/kpl	-4 652,84	-5 030,83	-5 065,49	100,69 %
yksityiset päiväkodit, pelkässä esiopetuksessa kpl	4,00	6,00	3,00	50,00 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Päiväkotihoidossa olevien lasten määrä on vähentynyt. Silvestin päiväkotit, Huuhkajat sekä Kujakatit filiaalit on lakkautettu. Otavan, Peitsarin ja Kaarisillan päiväkodeista on lakkautettu ryhmiä. Esiopetusta on keskitetty koulualueiden mukaisesti. Yksityisen päiväkotihoidon asiakkaissa alle 3-vuotiaiden osuus on kasvanut ja esioppilaiden määrä vähentynyt. Vuorohoitoa tarvitsevat lapset vähenevät. Perhepäivähoidossa olevien lasten määrä on pienentynyt. Kotihoidontuella hoidettavat ja yksityisen perhepäivähoidon lapset ovat vähentyneet. Esiopetuksen ikäluokka on pienentynyt. Syntyvyys alueella laskee.

Lukiokoulutus

Vuosi	2025			
Palvelu	TP -1v	TA	TP	Toteutuma%
2110 - Lukiot				
aineopiskelijoiden lukumäärä kpl	72,00	67,00	82,00	122,39 %
menot / aineopiskelija €/kpl	-77 183,97	-91 005,97	-70 184,94	77,12 %
opetuskurssien lukumäärä kpl	674,00	695,00	657,00	94,53 %
menot / opetuskurssi €/kpl	-8 245,17	-8 773,24	-8 759,76	99,85 %
varsinaiset opiskelijat kpl	735,00	745,00	713,00	95,70 %
menot / varsinainen opiskelija €/kpl	-7 560,88	-8 184,43	-8 071,76	98,62 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Varsinaisten opiskelijoiden ennakoitua pienempi kokonaismäärä johtuu uusien opiskelijoiden määrän pienemisestä ja neljän vuoden opinto-ohjelman valinneiden opiskelijoiden määrän heikosta ennustettavuudesta. Aineopiskelijoiden määrä on lisääntynyt, koska kahden tutkinnon opiskelijoiden osalta pitovoima on pysynyt hyvänä. Opetusresursssia on suhteutettu opiskelijamäärään.

Perusopetuspalvelut ja iltapäivätoiminta

Vuosi	2025			
Palvelu	TP -1v	TA	TP	Toteutuma%
2610 - Perusopetus				
oppilaita kpl	4 689,00	4 700,00	4 558,00	96,98 %
joista erityistä tukea tarvitsevat oppilaat kpl	544,00	536,00	508,00	94,78 %
menot / oppilas €/kpl	-10 720,12	-11 125,26	-11 098,24	99,76 %
tuntia, koulut h	8 770,00	8 770,00	8 840,00	100,80 %
2900 - Iltapäivätoiminta				
aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistujia kpl	373,00	388,00	338,00	87,11 %
menot / osallistuja €/kpl	-2 117,94	-2 186,08	-2 699,86	123,50 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Perusopetuksen tuntijakoon on tullut 1.8.2024 alkaen 1 vuosiviikkontunti ruotsin kieltä 1.8.2024 alkaen. Tämä toteutui ensi kertaa koko vuoden tasolla vuonna 2025. Lisäksi 1.8.2025 alkaen luokille 1-6 tuli kolme vuosiviikkotuntia lisää äidinkielen ja matematiikan opetukseen. Perusopetuslakiin tuli merkittäviä oppimisen tukeen liittyviä muutoksia 1.8.2025 alkaen. Lakimuutos velvoittaa kuntia panostamaan yleiseen tukiopetukseen, opetuskielen tukiopetukseen sekä riittävään oppimisen tukeen. Lisätunteihin ja oppimisen tuen muutoksiin on kohdennettu valtion tukea. Palvelurakennesuunnitelman ja kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti Rouhialan koulu lakkasi ja yhdistyi Päämajakouluun 1.8.2025 alkaen.

Sivistyslautakunta

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	3 676 300	-96 000	3 580 300	3 610 618	30 318
Toimintamenot	-102 523 600	955 000	-101 568 600	-99 618 592	1 950 008
Toimintakate (netto)	-98 847 300	859 000	-97 988 300	-96 007 974	1 980 326

2.2.2.7 Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunta

Tavoitteena on edistää kaupunkilaisten hyvinvointia ja harrastuneisuutta, kehittää toimintaympäristöjä ja sähköisten palvelujen käyttöä sekä tehostaa kumppanuussuhteita yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Lautakunta vastaa kansalaisopiston, yleisten kulttuuripalvelujen, liikuntapalvelujen, nuorisopalvelujen, kirjastopalvelujen, museopalvelujen ja orkesteripalvelujen tuottamisesta.

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Avustuksilla ja monipuolisilla yhteistyösopimuksilla on ylläpidetty ja kehitetty palvelutarjoomaa ja luotu kolmannen sektorin toimijoille mahdollisuuksia kokeilla uudentyyppisten palveluiden tuottamista. Kaupungin eri toimijoiden kesken on tehty monipuolista yhteistyötä. Hyvinvoinnin ja osallisuuden lautakunnan alaisten toimintojen merkitys on korostunut hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Lautakunnan alaiset tulosalueet ovat vaikuttaneet myönteisesti myös Mikkelin maineeseen viihtyisänä asuin- ja kulttuurikaupunkina.

Kirjastopalveluiden toiminta sujui palvelusuunnitelman mukaisesti. Laina- ja tapahtumatoiminta oli vilkasta. Uudentyyppisiä tapahtumia olivat muun muassa Kirjaston päivän vaalipaneeli kuntavaalien alla ja useiden toimijoiden kanssa yhteistyössä järjestetty kesäinen runoristeily Astuvansalmelle. Kirjasto oli yhteistyössä järjestämässä myös suuria lastentapahtumia kuten Lapsiperheiden pippaloita ja Lapsen oikeuksien päivää. Kirjaston koordinoima Mikkelin vauvaviikko tarjosi jälleen monipuolista ohjelmaa lapsiperheiden hyvinvoinnin tueksi. Kirjastopalveluiden toiminnassa otettiin huomioon vuosille 2025-2029 hyväksytyn kirjastosuunnitelman painopisteet: monipuoliset lukutaidot, toimivat kirjastotilat ja välineet, osaava ja hyvinvoiva henkilökunta sekä saavutettava ja näkyvä kirjasto. Eri-ikäisten monipuolisia lukutaitoja on edistetty muun muassa koulun ja kirjaston Kirjastopolku-yhteistyöohjelman sekä erilaisen lukupiirien avulla. Lukutaidot olivat keskiössä Lumme-kirjastojen yhteisessä Työkaluja aikuisten lukutaitotyöhön -hankkeessa. Kirjasto on mukana myös Lukeva Mikkeli -hankkeessa, jossa laaditaan kaupunkitasoinen lukutaitostrategia. Kirjastotiloissa tehtiin mahdollisuuksien mukaan parannuksia kalusteisiin ja välineisiin sekä pieniä tilamuutoksia. Pääkirjastolla sijoitettiin toimintoja uudelleen, ja asiakastilojen opasteet saatiin uusittua irtaimen investointirahan turvin. Kirjaston tilat liitettiin Timmi-tilavarausohjelmaan ja varausmahdollisuutta alettiin markkinoida syksyllä. Kirjasto myös hallinnoi Itä-Suomen kirjastojen yhteistä Muuttuva kirjasto, muuttuvat tilat -hanketta, jossa kartoitettiin ja selvitettiin, kuinka kirjastotiloja tulisi kehittää niin, että niissä on mahdollista toteuttaa kaikkia kirjaston lakisääteisiä tehtäviä. Henkilökunnan työhyvinvointia on tuettu muun muassa varustamalla työpisteet asianmukaisilla, ergonomisilla kalusteilla ja välineillä. Niukka henkilöresurssi on heijastunut jaksamiseen. Kirjaston viestintää on uudistettu niin, että se saavuttaisi entistä paremmin myös henkilöitä, jotka eivät ennestään aktiivisesti käytä kirjastoa. Kaupungin talousarvion investointisuunnitelmaan vuosille 2027-2029 sisältyy varaus pääkirjaston peruskorjaukselle, joka toteutuessaan tulisi vaikuttamaan pääkirjaston toimintaan lähivuosina.

Museopalvelut toteutti neljä vaihtuvaa näyttelyä vuonna 2025; yksi Suur-Savon museossa ja kolme näyttelyä taide-museossa. Koko vuoden kävijätavoite oli 38 500 kävijää ja kävijämäärä oli yhteensä 62 457. Museoiden merkittävien yksittäisten tapahtumien Museoiden yö järjestettiin perjantaina 24.10.2025. Viestikeskus Lokin kunnostushanketta varten perustettiin työryhmä, joka on laatinut kohteen kunnostussuunnitelman ja kustannusarvion. Lokin kunnostamiseen haettiin ulkopuolista rahoitusta eri lähteistä syksyn aikana, myös eduskunnan myöntämää "joululahjarahaa". Kaakkois-Suomen Viestikillan vapaaehtoistyöntekijät ovat purkaneet Lokin pysyvän näyttelyn luolan kunnostuksen tieltä. Lokin luolaston kunnostus alkaa vuonna 2026, jonka jälkeen päivitetty museonäyttely pystytetään kunnostettuun luolaan. Mikäli hanke etenee suunnitellussa aikataulussa, voitaisiin uudistettu Viestikeskus Lokki avata yleisölle aikaisintaan kesällä 2027. Taidemuseo jatkaa toistaiseksi väistötiloissa kauppakeskus Akselissa. Suunnitelmaa pysy-

vien toimitilojen saamiseksi museoiden toimistolle ja taidemuseolle ei ole tehty. Museokokoelmien säilytystilat ovat ahtaat ja epäkäytännölliset ja ne sijaitsevat hajallaan eri puolilla Mikkeliä. Vuoden 2026 talousarvioon saatiin rahoitus, taidekokoelmille vuokrattavaan lisäsäilytystilaan Elkasta.

Yleisissä kulttuuripalveluissa poikkihallinnolliset yhteistyöprojektit, kuten Kulttuurikameli varhaiskasvatuksen puolelle ja Kulttuuripolku perusopetukseen sekä ikäihmisten kulttuuripalvelut hyvinvointialueen suuntaan, muodostivat arjen kivijalan ja toiminnot näiden osalta toteutuivat suunnitellusti. Vuosittaisista suurimmista tapahtumista kesäkuun lopussa järjestetty Hulivilikarnevaali sujui lähes suunnitelmien mukaan ja saavutti jälleen noin 10 000 käyntikertaa tapahtumaviikon aikana. Kahden lastenkirjailijan/kuvittajan Tarinasoppaa -näyttely kirjaston Mikkeli-salissa ilahdutti niin pieniä kuin suurempiakin kävijöitä noin kuukauden ajan alkukesästä. Kesäkauden Puistokonsertti -sarja kärsi alkukesän osalta sääolosuhteista, jotka vaikuttivat hieman kävijämääriin. Pienten Puistikot tapahtumissa niin ikään vaihteleva sää toi pientä laskua kävijämääriin. Kulttuuripankin laajenemishanke eteni, palvelu voitiin ottaa käyttöön ja tietoja alettiin syöttää palveluun, julkistamistilaisuus pidettiin 30.9. Tampereella. Museoiden Yö valmisteltiin yhteistyössä museopalveluiden kanssa ja illan aikana käyntikertoja kertyi noin 20 000.

Kaupunginorkesterin vuosi sujui melko normaalisti. Konserttien kävijämäärät olivat kaksijakoiset - tietyt konsertit myivät todella hyvin ja toiset odotettua heikommin. On havaittu, että kevätkaudella ihmiset käyvät jostain syystä vähemmän konserteissa kuin syyskaudella kuulijamäärät. Kevätkaudelle aloitettiin Kamarimusiikkisarja, jossa orkesterin omat muusikot esiintyvät vaihtelevilla kokoonpanoilla. Tämä muusikoilta aloitteen saanut sarja otettiin hyvin vastaan yleisön puolesta. Tavoitellusta tapahtuma- ja kuulijamäärästä jäätin ja syynä tähän on yhtäältä se, että koitettiin pitää kulut kurissa, jolloin tapahtumia ei niin paljon järjestetty ja toisaalta se, että tilausesiintymisiä oli vähemmän kuin toisina vuosina. Orkesteri levytti keväällä italialaiselle levy-yhtiölle Puccinin musiikkia ja levy julkaistaan vuoden 2026 aikana. Vuonna 2024 julkaistu levytys on saanut kansainvälistä näkyvyyttä ja hyviä arvioita kansainvälisissä musiikkialan medioissa. Orkesteri esiintyi palvelukodeissa ja kouluissa sekä kiersi maakuntaliiton hankkeen myötä useassa Etelä-Savon kunnassa esiintymässä.

Liikuntapaikkoja rakennettiin ja kunnostettiin paljon vuonna 2025. Hänninkentän uuden huoltorakennuksen (katso-mo, pukutilat, konehalli) rakentaminen alkoi. Hänskissä uusittiin myös tekojälälaitteiston säätö- ja ohjausjärjestelmä. Haukivuorella tenniskenttä muutettiin hiekkatekonurmikentäksi. Urheilupuistossa uusittiin kastelujärjestelmä, juoksuradan vesieste, ajanottojärjestelmä, lähtötelineet, korkeus- ja seiväshyppypatjojen suojakotelot sekä rakennettiin pyörätuolikatso-mo aurinkokatsomon puolelle. Kalevankankaalla uusittiin yleisurheilun heittoalueen moukarihäkki. Urheilupuiston viheraluesuunnitelma valmistui. Kaihun Frisbeegolfradalle rakennettiin useampia uusia portaita jyrkempiin rinteisiin, joita osaa voi hyödyntää myös kuntoportaina. Saimaanportin koulun viereistä beachvolley -aluetta laajennettiin niin, että Urpolaan saatiin yhteensä 8 beachvolley -kenttää, mikä mahdollistaa valtakunnallisten turnausten järjestämisen alueella. Tykkilumenlatu siirrettiin kokeiluna Kalevankankaalle, minkä johdosta kävijämäärä tekolumenladulla lisääntyi merkittävästi ja lipputulot kolminkertaistuivat. Tapahtumissa ja kilpailuissa käytössä olevaa ajanottovaunua uudistettiin. Ristiinan urheilukentän huoltorakennusta laajennettiin (uusi tila latukoneelle) ja kunnostettiin. Tuppuralan ulkokuntosali uusittiin, kunnostukseen saatiin AVI:lta 20 000 euron avustus ja osallistavasta budjetoinnista 20 000 euron määräraha. Osallistavalla budjetoinnilla hankittiin Ristiinaan välineet 5 korin harjoittelufrisbeegolfrataa varten (valmistuu 2026) sekä uusittiin Suomenniemen frisbeegolfradan heittopaikkoja ja sisäkuntosalivälineitä. Viihdeuimala Rantakeitaaseen vaihdettiin uusi kloorikone ja isoihin pukuhuoneisiin uudet pukukaapit. Harjoitusjäähalli avautui vuoden käyttökiellon jälkeen jälleen normaaliin käyttöön ja jääurheiluseurat pääsivät aloittamaan kauden suunnitelman mukaisesti. Saneerauksessa vahvistettiin teräsrakenteet nykyajan vaatimuksia vastaaviksi, pukuhuoneisiin tehtiin käyttömukavuutta lisääviä toimenpiteitä ja pintasaneeraus. Myös valaistusta parannettiin ja ilmanvaihtokone vaihdettiin ilmannosteuden ja -laadun parantamiseksi. Lisäksi uusittiin kaupungin ylläpitämien sisäkuntosalien kuntosalilaitteita.

Liikuntapalveluiden ja perusopetuksen yhteinen Move like Mikkeli -hanke, jossa lukuvuoden 2024-2025 aikana kaksi kouluPT:a (personal trainer) on työskennellyt Haukivuoren, Ristiinan ja Anttolan yhtenäiskouluissa, sai OKM:n avustuksen myös jatkohankkeelle lukuvuodelle 2025-2026. Jatkohankkeessa mukaan tulivat Mikkelin Lyseo ja Tuppuralan koulu. Etelä-Savon kunnat saivat OKM:lta yhteisen hankerahoituksen valtakunnalliselle pilottihankkeelle ”Vastuullisuus Etelä-Savon kuntien liikuntatoiminnassa”. Hankkeelle myönnettiin vuoden 2025 lopulla myös jatkoa keväälle 2027 saakka. Liikunnan ohjaustoiminnassa käynnistettiin kuntosalikaveritoiminta. Naisvuoren uimahallin lauantait avattiin muutaman vuoden tauon jälkeen jälleen yleisöinnille.

Nuorisotyötä toteutettiin eri toimintaympäristöissä monialaista yhteistyötä kehittäen sekä nuorten tarpeita huomioiden. Oppilaitosnuorisotyötä lukiossa ja Esedun toimipisteissä toteutettiin ja kehitettiin hankkeen kautta. Mikkelin nuorisopalvelut on sitoutunut vuosille 2025–2026 valtakunnallisen koulu- ja oppilaitosnuorisotyön osaamiskeskuksen (Nuoska) kehittäjäkunnaksi. Hankerahoituksen päättymisen seurauksena Kalevankankaan yhteiskoululle kohdistunut koulunuorisotyö päättyi kevätlukukauden jälkeen. Alueellista nuorisotyötä toteutettiin valtaosin nuorisotilaympäristöissä. Kesäkuussa aloitettiin nuorisotilatoiminta Anttolassa, seurakunnan omistamassa kiinteistössä. Kesän ajan toi-

mintoja toteutettiin taide-, liikunta-, luonto sekä tapahtumat- ja retket- teemojen kautta. Nuorilta on kerätty palautetta toiminnoista ja näitä hyödynnetään konseptin kehittämisessä tulevalle kesälle. Suurimpana nuorisotapahtumana järjestettiin Syysbreikki kauppakeskus Stellassa. Nuorten osallisuutta kehitettiin nuorisovaltuustotoiminnan rinnalla. Etsivään nuorisotyöhön ohjautui 345 nuorta.

Kansalaisopiston lukuvuosi sujui suunnitelmien mukaan. Tammikuussa aloitti liikunnan suunnittelijaopettaja, ja helmikuussa uusi rehtori. Seitsemän opiston yhteinen laatu- ja kehittämishanke LAKE23-25 tuli päätökseensä, ja samalla kokoonpanolla haettu uusi LAKE-hanke sai myös OPH:n rahoituksen. Sen toimintakausi on 2025-2027. Molempien hankkeiden rahoituksen kohde on etänä toteutettavien kurssien portaali, eopisto.fi. Tähän portaaliin on lisätty LAKE2023-2025- hankkeessa kehitetyt kurssit. Keskustelut pysyvämmästä opistoyhteistyöstä aloitettiin, ja niiden lopputuloksena toivotaan olevan opistojen yhteisen Etelä-Savon opistopiirin kehittäminen. Opistopiirin hyötyjä voisi löytyä edelleen haettavien hankkeiden kautta, arjen haasteiden ratkaisuja unohtamatta. Opistojen tiiviimmän yhteistyön hedelmiä voivat myös olla kahdenväliset uudet toimintamallit. Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti vuosi sitten työryhmän, jonka ehdotus hallituksen esitykseksi taiteen perusopetusta koskevan lainsäädännön uudistamiseksi valmistui juuri ennen juhannusta. Mikkelissä taiteen perusopetusta antavat oppilaitokset laativat tähän yhteisen lausunnon. Yhteistyö TE-toimiston ja kotoutumispalveluiden kanssa alkoi hyvin, ja ensimmäiset S2-kurssit pidettiin. Yhteistyö jatkuu edelleen räätälöityjen, eritasoisten S2-kurssien parissa. Opisto päivitti järjestyssäännöt ja turvallisemman tilan periaatteet sekä tietosuojaohteen. Myös internet-sivujen ja verkkokaupan päivitys aloitettiin, samalla otettiin vauhtia markkinointiin. Yhteistyötä eteläsavolaisten kansalaisopistojen kanssa tiivistettiin.

Talouden toteuma ja olennaiset poikkeamat

Hyvinvointilautakunnan alaisen toiminnan toimintatulot olivat 2 946 000 euroa ja alittuivat noin 475 800 euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Syyskuun seurannassa tulo-odotusta korjattiin alaspäin aikaisempien vuosien tapaan (muutos tehty useampana viime vuotena: korona-ajan toiminnan rajoitteet ja niistä johtuneet asiakas-, käyttö- ja vuokratulojen ennakoitua vähäisempi kertymä ja arvioitua hitaampi palautuminen korona edeltävien vuosien tulotasoon). Muutetun talousarvion toteuma ylittikin noin 107 200 eurolla. Toimintakulut olivat 19 549 300 euroa ja ne alittivat alkuperäisen talousarvion noin 1 046 700 eurolla ja muutetun talousarvion 852 200 eurolla. Toimintakate parani alkuperäiseen talousarvioon verrattuna 570 900 euroa ja muutettuun talousarvioon verrattuna parannusta oli 959 400 euroa (huom. valmistus omaan käyttöön 2 200 €).

Liikuntapalveluiden toiminnan tuotot nousivat vuoteen 2024 verrattuna 179 270 eurolla, mutta jäivät vielä muutetusta talousarviosta 17 181 euroa ja alkuperäisestä talousarviosta 227 181 euroa. Suurin nousu tuloissa oli tykkilumenladun lipunmyynnissä eli ladun siirto Rantakylästä Kalevankankaalle lisäsi lipputuloloja vuoteen 2024 verrattuna 53 104 eurolla. Toimintakuluissa jäätin noin 416 000 euroa alle muutetun talousarvion ja 523 703 alle alkuperäisen talousarvion. Jäähallien yhtiövastikkeet olivat noin 108 000 euroa arvioitua pienemmät. Sisäisiä vuokria maksettiin noin 9 000 euroa talousarviota vähemmän Hänninkentän vanhan rakennuksen purkamisen vuoksi. Useampi liikuntapaikkojen hoitoon tarkoitettu vanha kone vaihdettiin leasing -koneiksi. Koneet tulivat vasta loppuvuodesta, jolloin myös maksut alkoivat eli leasingmaksuja säästy tältä vuodelta noin 57 000 euroa. Lämmin syksy vaikutti sekä mm. lämmitystarpeeseen että polttoainekuluihin. Ilman pakkasia ja lumia ei ollut hiihtolatuja eikä jääkenttiä. Polttoainekulut olivat noin 30 000 euroa ja sähkö- ja lämmityskulut noin 110 000 euroa alle talousarvion. Polttoainekuluihin vaikutti osaltaan myös polttoaineen hinnan lasku. Henkilöstökulut jäivät noin 172 000 euroa alle talousarvion. Tästä noin 34 000 euroa oli liikaa varattua palkankorotusta. Lisäksi pienemmät henkilöstökulut johtuvat mm. erilaisista osa-aikaisuuksista, sijaiset ovat korvanneet pitkienkin rekrytointiprosessien ajan vakituista henkilöstöä ja oppisopimusopiskelija mahdollisti sen, ettei sijaisia tarvittu niin usein kuin yleensä. Henkilöstö hyödynsi myös palkatonta vapaata säästösyistä. Siivouskustannukset jäivät noin 26 000 euroa alle talousarvion mm. uusien kilpailutusten ja Hänninkentän siivouskulojen poisjäämisen vuoksi. Avustuksia haettiin ja myönnettiin noin 14 000 euroa vähemmän talousarvioon nähden.

Museopalveluiden toiminnan tuotot toteutuivat 111,3 –prosenttisesti. Tuotot ylittyivät yhteensä 14 002 euroa. Museokauppojen myyntituotot jäivät tavoitteesta 3 373 euroa, mutta museoiden pääsylippumyynti ylittyi 3303 euroa. Museotoimi sai avustuksia hieman yli 14 000 euroa. Museoiden henkilöstökulut ylittyivät noin 26 000 euroa. Ylitys aiheutui vakinaisen henkilökunnan palkkojen ylityksestä, joka oli 28 532 euroa. Vakinaisten palkat oli laskettu budjettiin väärin. Palveluiden ostot toteutuivat 96,6 –prosenttisesti. Aineissa, tavaroissa ja tarvikkeissa säästettiin reilut 24 000 euroa. Museoiden toimintakulut toteutuivat 99,1 –prosenttisesti. Toimintakuluissa säästy 12 400 euroa. Toimintakate toteuma oli 97,9 %. Museoiden talousarvio vuonna 2025 oli 1 245 700 euroa, joten toimintakate parani noin 26 000 euroa talousarviota paremmin.

Kirjaston toimintatuotot alittivat alkuperäisen talousarvion noin 19 000 eurolla. Pertunmaan kunnalta kirjastopalvelun järjestämisestä laskutettavaksi budjetoituja 103 400 euroa ei ollut mahdollista laskuttaa Pertunmaan kirjaston siirryttyä nopealla aikataululla Mäntyharjun kunnan ylläpidettäväksi kuntaliitoksen yhteydessä. Saadut avustukset kuitenkin ylittyivät 35 000 eurolla talousarvioon nähden, ja myös useimmissa muissa tulokohdissa talousarvio ylitettiin. Toimintakulut alittuivat alkuperäiseen talousarvioon nähden 160 000 eurolla. Tästä suurin osa selittyi Pertunmaan

kirjastolle budjetoitujen kulujen jäämisestä toteutumatta, ja palkkakuluihin oli varattu talousarviossa liikaa. Kirjasto- palvelujen toimintakate toteutui näin ollen noin 141 000 euroa alkuperäistä talousarviota paremmin.

Kaupunginorkesterin tulotavoite alitti alkuperäisen talousarvion lähes 133 000 euroa ja jäi alitti muutetun talousarvion noin 13 000 eurolla. Avustuksia on todella huonosti saatavilla yleisesti tällä hetkellä ja kunnallisrahoitteiselle toimijalle niitä on vielä vähemmän. Avustuksia ei saatu lainkaan. Henkilöstökulut alittuivat 51 600 euroa johtuen opintovapaista ja muista vakituisten henkilöstö palkattomista vapaista, sekä odotettua halvemmasta palkkaratkaisusta. Poissaolot näkyvät sijaisten palkoissa hienoisena ylityksenä. Määräaikaisen henkilöstön kulut alittuivat 34 000 euroa, mutta sen sijaan ostopalveluina palkattujen esiintyjien kulut ylittyivät 52 400 euroa. Määräaikaisen henkilöstön palkat ja Taiteilijoiden esiintymispalvelut ovat ikään kuin samaa kuluja, mutta aina ei voida tietää laskuttavatko vierailevat esiintyjät vai maksetaanko heille palkkaa. Matkustus- ja majoituskulut ylittyivät 12 800 euroa johtuen sijaisten ja määräaikaisten muusikoiden määrästä. Summaan sisältyy myös orkesterin omat matkakulut. Osa ylittyneestä summasta on pystytty laskuttamaan esitysten tilaajilta, mutta ei kaikkia. Kaikkiaan toimintakulut ylittivät alkuperäisen talousarvion lopulta 9 290 eurolla. Orkesterin toimintakate heikkeni alkuperäiseen talousarvioon nähden 142 000 euroa.

Nuorisopalveluiden toimintatuotot toteutuivat 102,5- prosenttisesti, ylittäen alkuperäisen talousarvion noin 5 000 eurolla. Valtaosa nuorisopalveluiden toimintatuotoista kertyi hankerahoituksista. Toimintakulut toteutuivat 94,1-prosenttisesti, alittuen noin 94 000 eurolla. Toimintakuluista 61,9- prosenttia aiheutuivat henkilöstökuluista, jotka toteutuivat 99,2- prosenttisesti. Palveluiden ostot ylittyivät noin 17 000 eurolla. Suurin osa ylityksestä aiheutui, kun asiantuntijapalkkioita maksettiin arvioitua enemmän palkkojen sijaan laskutuksen kautta. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden, avustusten, vuokrien sekä muiden toimintakulujen osalta alistusta talousarvioon kertyi yhteensä noin 105 000 euroa. Nuorisopalvelujen toimintakate muodostui lähes 100 000 euroa alkuperäistä talousarviota paremmaksi.

Yleisten kulttuuripalveluiden toimintatuotot olivat 28 800 euroa, alkuperäisestä talousarviolukemasta jäätiin 71 000 euroa, muutettuun talousarvioon nähden tuotot puolestaan ylittyivät noin 1 000 eurolla. Koska osattiin ennustaa, että tuloissa jäädään reilusti talousarvio lukemasta, on menopuolella pidetty tiukkaa taloutta. Henkilöstökulut ylittyivät 4 500 eurolla, joka muodostui vakinaisten palkkojen pienestä ylityksestä sekä palkkioina maksettavien korvausten ylityksestä. Vuokrien, avustusten, aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden sekä palveluiden ostojen tilikohdista alistusta kertyi talousarvioon nähden 133 700. Yleisten kulttuuripalveluiden toimintakate oli 66 000 euroa alkuperäistä talousarviota parempi.

Kansalaisopiston toimintatuotot alittivat alkuperäisen talousarvion 47 000 euroa ja ylittivät muutetun talousarvion noin 56 000 eurolla. Kurssituottoja ei saatu talousarvion mukaisesti, mutta S2-kielikurssien myynti paransi tulosta, kuten myös verkkokurssien myynti. Vuokratuottoja oli vähemmän kuin aiemmin, koska tiloille oli vähemmän kysyntää. Toimintakulut alittivat alkuperäisen talousarvion noin 88 000 eurolla. Henkilöstökuluissa oli palkankorotusten jälkeen nousua, mutta muissa kuluissa pidettiin tarkasti silmällä kulujen kehitystä. Kansalaisopiston toimintakate muodostui noin 41 000 euroa alkuperäistä talousarviota paremmaksi.

STRATEGIAKORTIT

Kestävästi kehittyvä ja älykkäästi uudistuva Mikkeli

Ennakoidaan ja reagoidaan väestöön, elinkeinorakenteeseen, kansainvälisyyteen, digitalisaatioon ja kestävään kehitykseen liittyviin toimintaympäristön muutoksiin.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Seurataan liikuntapaikkojen käyttöä vuosittain vähintään 8 eri liikuntapaikalla mm. kävijälaskureilla ja myytyjen lippujen määrällä.	Reagoidaan liikuntapaikkojen käyttömäärien muutoksiin ja muutetaan toimintaa tarpeiden mukaiseksi / liikuntapalvelut	Toteutunut/ei toteutunut	Toteutunut. Mm.: Viihdeumala Rantakeidas, Naisvuoren uimahalli, Rantakeitaan kuntosali, Hauki-Hallin kuntosali Anttolatalon kuntosali, Siekkilän frisbeegolf-rata, Tykkilumilatu Ylipainehalli, Kilpajäähalli

Edistetään kaupungin kehittämisalustojen vaikuttavuutta ja yrittäjyyden kasvua alustoilla.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Kalevankankaan kehittämisalusta: Hyvin ylläpidetyt liikuntapaikat, jotka houkuttelevat järjestämään toimintaa sekä liikuntapaikkojen myynnin ja markkinoinnin lisääminen.	Kalevankankaan sisäliikuntapaikkojen käytön lisääminen hiljaisempiin aikoihin eli ma-pe klo 8-16: kilpajäähalli 55 %, harjoitusjäähalli 45 % ja ylipainehalli 40 % /liikuntapalvelut.	Käyttöaste ma-pe klo 8-16: kilpajäähalli harjoitusjäähalli ylipainehalli	Käyttöaste (ei kesäkausi) (%) 2022/2023/2024/2025 Jalkapallohalli: 19/28/35/33 Kilpajäähalli: 54/57/68/76 Harjoitusjäähalli 41/39/21/16 (Harjoitusjäähalli suljettu syyskausi 2024-kevätkausi 2025.)

Hyödynnetään digitaalisuuden mahdollisuudet täysimääräisenä kaupungin palvelujen kehittämisessä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Mikkelin kaupungin verkkokaupan ja ajanvarausjärjestelmän mahdollisuuksien hyödyntäminen ja tunnetuksi tekeminen. Pin-koodin käytön lisääminen liikuntapaikkojen ovien lukitusjärjestelmissä. Ajanvarausjärjestelmän käyttöönotto kirjaston tilojen varauksiin.	Ostamisen ja varaamisen helpottuminen käyttäjäystävällisillä digipalveluilla /liikuntapalvelut, kulttuuripalvelut, museopalvelut, kirjastopalvelut	Verkkokaupassa myytävien tuotteiden määrä tulosalueittain. Liikuntatilojen määrä, joissa pin-koodillinen kulku. Kirjaston varattavat tilat liitetty ajanvarausjärjestelmään: toteutunut/ei toteutunut.	Museot: verkkokaupassa myytävien tuotteiden määrä 60 tuotetta. Liikuntapalvelut: verkkokauppa 15 tuotetta, pin-koodilliset tilat 3. Kulttuuripalvelut: verkkokauppa 4 tuotetta. Nuorisopalvelut: verkkokauppa 4 tuotetta. Kirjaston varattavat tilat on liitetty ajanvarausjärjestelmään.
Vahvan tunnistautumisen käyttöönoton valmistelu Lumme-kirjastojen asiakkaaksi rekisteröitymisessä. Tekninen toteutus tulee kirjastojärjestelmää ylläpitävältä Koha-Suomelta.	Kirjastoasiakkuuden saamisen helpottuminen, kun asiakas voi tehdä korttihakemuksen verkossa / kirjastopalvelut	Toteutunut / ei toteutunut	Ei toteutunut. Valmistelua tehdään Koha-Suomessa. Toteutuu vuonna 2026.
Orkesterin nuottimateriaalissa siirrytään digitaalisen materiaalin käyttöön mahdollisimman paljon. Vähentää paperin käyttöä ja nuottimateriaalien postittamista merkittävästi.	Jokaiselle muusikolle hankitaan iPad, joiden avulla digitaalisen nuottimateriaalin käsittely ja soittaminen onnistuu. /kaupunginorkesteri	Toteutunut	Orkesteri sai investointirahoilla hankittua padit, jotka on saatu käyttöön.
Tarkoituksenmukaiset sosiaalisen median kanavat ovat aktiivisesti käytössä.	Nuorten kohtaamisia tapahtuu myös verkossa. /nuorisopalvelut	Toteutunut/ei toteutunut	Nuorisopalvelut: toteutunut osittain. Mm. Instagram (nuorten mikkeli, vanhateurastamo, koulu-nuorisotyomikkeli)
Verkkokurssien hyödyntäminen henkilöstön koulutuksessa.	Henkilöstö suorittaa vähintään yhden verkkokoulutuksen vuosittain. /esimiehet	Suoritettu/ei suoritettu	Liikuntapalvelut: toteutunut osittain. Kulttuuripalvelut: suoritettu. Kirjastopalvelut: toteutunut. Nuorisopalvelut: toteutunut osittain

Osaamisen ja yrittäjyyden Mikkeli

Panostetaan osaavan työvoiman saamiseen ja osaajien houkutteluun.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Kaupunginorkesterin tunnettuuden lisääminen kansallisesti ja kansainvälisesti	Jatketaan levytysten tekoa kansainvälisen levy-yhtiön kanssa. /kaupunginorkesteri	levytysten määrä	Keväällä 2025 tehtiin levytys kansainväliselle levy-yhtiölle. Ei vielä julkaistu.

Vahvistetaan yritysten, oppilaitosten ja korkeakoulutoimijoiden välistä ja niiden kanssa tehtävää yhteistyötä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Opinnäytetöiden ja harjoitteluiden tekeminen Mikkelin kaupungille.	Toimintojen kehittäminen tutkimuksen avulla. /lautakunnan alaiset tulosalueet	Opinnäytetöiden ja harjoittelijoiden määrä	Liikuntapalvelut: harjoittelijat 5, oppisopimusopiskelijat 1, opinnäytetyöt 1 Kulttuuripalvelut: 2 harjoittelijaa Nuorisopalvelut: 7 harjoittelijaa Kirjastopalvelut: 1 harjoittelija Museopalvelut: 1 harjoittelija
Kaupunginorkesteri vahvistaa yhteistyötään Mikkelin musiikkiopiston kanssa. Pyritään kehittämään yhteistyötä myös XAMKin ja yliopistokeskuksen kanssa uusien toimintatapojen ja tutkimustiedon hyödyntämisen suhteen.	Uusia toimintamalleja oppilaitosten kanssa yhteistyössä. /kaupunginorkesteri	Yhteistyön ja toimintojen määrä	Musiikkiopiston kanssa tehtiin käytännön yhteistyötä esimerkiksi markkinoinnin parissa sekä soitinlainausten merkeissä. Musiikkiopiston opettajia esiintyi orkesterin riveissä säännöllisesti. Syksyllä toteutui musiikkiopiston solistien konsertti, jonka konseptia on kehitetty yhteistyössä. Tulville vuosille on alustavia suunnitelmia lisäyhteistyöstä.
Yhteistyön tiivistäminen kulttuurimatkailemisen osana sekä luovien alojen edistämiseksi	Toistuvat yhteistapaamiset toimijoiden kesken / eri toimialat Kulttuuripankin käyttöön ottamien alueella / kulttuuripalvelut	Tapaamiset järjestetty / ei järjestetty, sisältöjen määrä kulttuuripankissa	Kaksi tapaamista alkuvuodesta kulttuuritoimijoiden kesken. Kulttuuripankki lanseerattiin 30.9.2025. Etelä-Savon alueelta 7 rekisteröitynyttä tekijää, 3 palvelua.

Tuetaan opiskelijoiden alueelle ja alueen yrityksiin kiinnittymistä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Kaupunki mukana esittelemässä toimintaa oppilaitosten järjestämissä tapahtumissa.	Erialaisten palveluiden esille tuominen. /yleiset kulttuuripalvelut, liikuntapalvelut, nuorisopalvelut, kirjastopalvelut, kansalaisopisto, museot, orkesteri	Tapahtumien määrä	Kulttuuripalvelut: 0 Nuorisopalvelut: 26 Kirjastopalvelut: 2

Mahdollistavat elinympäristöt ja hyvinvointia edistävä toiminta ja palvelut

Alueen hyvinvointi perustuu asukkaiden, yhteisöjen, yritysten, hyvinvointialueen ja kaupungin yhteistyölle sekä vahvaan paikallisuuteen.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Kolmen uuden ikäihmisten elintapaohjausryhmän aloittaminen yhteistyössä hyvinvointialueen sekä muiden toimijoiden kanssa.	Senioreiden yksilöllisen arjen sujuvuuden tukeminen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin lisääminen elintapaohjauksen keinoin. /liikuntapalvelut	Elintapaohjausprosessin aloittaneita asiakkaita yhteensä sekä vuonna 2025 aloittaneiden uusien asiakkaiden ja ryhmien määrä.	Prosessin aloittaneiden asiakkaiden määrä yhteensä 139. 2025 aloittaneiden asiakkaiden määrä 30. 2025 uusien perustettujen ryhmien määrä 3.
Mikkelin vauvaviikko yhteistyöverkoston kanssa. Vauvaviikon tavoitteena on tukea lapsiperheiden hyvinvointia. Yhteistyöverkostossa on kaupungin ja hyvinvointialueen yksiköitä, yhdistyksiä ja seurakunta.	Mikkelin vauvaviikon toteuttaminen vuosittain yhteistyöverkoston voimin /kirjastopalvelut, Koppa, kaupunginorkesteri, kulttuuripalvelut	Vauvaviikon tapahtumien määrä ja kävijämäärä.	Vauvaviikolla oli 16 tapahtumaa ja 421 kävijää.
Palveluiden suunnitteluun liittyvän asukkaiden osallistumisen keinovalikoiman kehittäminen ja monipuolistaminen, kirjaston asiakasyhteisön toiminnan kehittäminen	Asiakkaiden osallistaminen kirjaston palveluiden kehittämiseen uusien keinoin/kirjastopalvelut	Uusia keinoja otettu käyttöön: toteutunut / ei toteutunut	Ei toteutunut. Suunnitelmassa ollut asiakkaiden osallistaminen päätettiin toteuttaa laajempaan vuoden 2026 alussa, liittyen mahdolliseen pääkirjaston peruskorjaukseen.
Kulttuurin hyvinvointivaikutusten hyödyntäminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.	Kulttuurin käyttö hyvinvointialueen toimintojen osana. Kulttuurin hyvinvointivaikutusten tunnistaminen ja hyödyntäminen laajalaisesti. /kaupunginorkesteri, kulttuuripalvelut	Kulttuuripalveluiden kävijämäärät ja yhteistyön määrä eri tahojen kanssa	Kulttuuripalvelut: 39 käyntikertaa palvelutaloissa, yht 1230 osallistujaa. Kaupunginorkesterin vierailut palvelutaloissa ja sairaalalla yht 15 kertaa, joissa kuulijoita 779. Kulttuurihyvinvoinnin osalta perustettu kaupungin sisäinen työryhmä, kokoontui kahdesti.
Etsivän nuorisotyön toimenpiteillä tavoitetaan 15–28-vuotiaat nuoret, jotka tarvitsevat tukea koulutukseen, työelämään tai elämänhallintaan liittyvissä asioissa.	Nuorisolain mukaiset ilmoitukset ja muut yhteydenotot otetaan käsittelemään viiveettä. Nuorta tuetaan monialaisesti ja palveluohjaus on sujuvaa. /nuorisopalvelut	Sovarin (sosiaalisen vahvistumisen mittari) kokonaistulos vähintään 4 (1–5 asteikoilla)	Kokonaistulos 4,5/5

Taataan kaupunkilaisille saavutettava palvelurakenne ja –tarjonta sekä edistetään esteettömän ja turvallisen arkiympäristön rakentumista.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Tehdään matalan kynnyksen kulttuuritapahtumia ja –palveluita eri kohderyhmien saavutettavaksi.	Tarjotaan kaikille mahdollisuus monipuolisiin kulttuuripalveluihin. Kasvatetaan kulttuuritapahtumien osallistujamääriä (lähtötaso tp2021). /kaupunginorkesteri, yleiset kulttuuripalvelut, kirjastopalvelut, nuorisopalvelut, museot	Tapahtumien määrä ja kävijämäärä	Kulttuuripalvelut: 469 tapahtumaa (lähtötaso tp 2022 354, tp23 495, tp24 445), kävijöitä 49 686 (lähtötaso tp 2022 38 075, tp23 47 288). Museopalveluiden merkittävin yksittäinen matalan kynnyksen tapahtuma on Museoiden yö, joka järjestettiin 24.10.2025 yhdessä kulttuuripalveluiden kanssa. Tapahtumassa noin 20 000 käyntiä. Kaupunginorkesterin kevään ilmaiskonsertissa kuulijoita 270. Syksyllä useita ilmaiskonsertteja. Kirjastopalvelut: 137 tapahtumaa/3 411 kävijää. Nuorisopalvelut: 77 tapahtumaa/3 792 kävijää.

Tarjotaan monipuolisia sovelta- van liikunnan ryhmiä ja uinnin opetusta. Tavoitteena pohjois- maisen uimataitomääritelmän (sovellettu) mukaan uimataidon omaavien 6-luokkalaisten määrä on Mikkeliissä yli 80 % (valtakun- nallinen keskiarvo 55 %).	Pyritään mahdollistamaan turval- lisen ja esteettömän liikunnan harrastaminen /liikuntapalvelut	Soveltavan liikunnan ryhmissä käyneiden asiakkaiden osallistu- jamäärä ja uimataidon omaavien 6-luokkalaisten määrä (%).	Soveltavan liikunnan osallistuja- määrä: 1 207. Uimataitoisten 6 -luokkalaisten määrä: 82 %
Alueellisen nuorisotyön menetel- miä käytetään monipuolisesti	Alueellista nuorisotyötä toteute- taan suunnitellusti eri toimin- taympäristöissä / nuorisopalvelut	Alueellisen nuorisotyön kautta kohdattujen nuorten määrä sekä toimintaan osallistuville suun- nattu kysely	Alueellisen nuorisotyön kautta kohdattujen nuorten määrä 34 008.
Hyvää elämää ikääntyneille -Mik- kelin kaupungin ikäohjelma 2025 valmistuu	Ohjelmassa määritellään tavoit- teet ja toimenpiteet ikääntynei- den väestön hyvinvoinnin tuke- miseksi. /sivistyksen ja hyvinvoin- nin palvelualue /hyvinvointikoor- dinaattori	Ohjelma on valmistunut ja hyväk- sytty 2023 /ohjelmaa toteutetaan ja seurataan	Ikäohjelma on valmistunut, ohjel- man toimenpiteitä toteutettu ja seurattu. Seuranta raportoitu yh- dessä Hyvän elämän ohjelman kanssa.
Terve kunta –verkostoon liittymi- nen	Kiinnitytään kansalliseen verkos- toon ja toteutetaan hyviä käytän- töjä hyvinvoinnin edistämiseksi. /hyvinvointikoodinaattori, sivi- tysjohtaja	Päätös liittymisestä tehty 2024/KH Liittytään verkostoon/hyvien käy- töntöjen toteuttaminen	Mikkeli liittyi Terve kunta verkos- toon, yhdyshenkilönä toimii hy- vinvointikoodinaattori.
Mielenterveysharjoitusten edistämi- nen	Järjestetään eri ryhmille koulu- tuksia, kuten Mielenterveyden ensiapu/eri toimijat	Koulutusten ja niihin osallistunei- den määrä	Mielenterveyden ensiapukoulu- tuksia toteutettiin joissakin kau- pungin yksiköissä (hankeresurs- sein).
Asiantuntijaresurssi mielen hy- vinvoinnin edistämiseen ja ehkäi- sevään päihdetyöhön	Henkilöstösuunnitelmaan re- surssi	Toteutuu/ei toteudu	Ei rekrytointimahdollisuutta (ei mahtunut budjettiin 2025).
Asiakastytytyväisyyskysely	Palveluiden laatu ja kehittäminen palautteen mukaisesti. /sivistyk- sen ja hyvinvoinnin palvelualue	Toteutuu/ei toteudu	Toteutettiin kysely kaupungin myöntämistä avustuksista ja kumppanuuksista sekä yhdenver- taisuudesta ja tasa-arvosta. Osal- listuvan budjetoinnin ideointi ja osallistuva budjetoinnin äänes- tys. Kulttuuripalvelut: palautekysely Hulivilikaarnevaaleista, Kulttuuri- Kamelista ja Kulttuuripolusta. Nuorisopalvelut: palautekysely kesätoiminnoista. Kirjastopalvelut: palautekysely kirjaston tarjoamista lehtipalve- luista. Liikuntapalvelut: Vastuullisuus Etelä-Savon kuntien liikuntatoi- minnassa, vuorojenjakokriteerien uudistus (kommenttikierros) Kansalaisopisto: asiakaspa- lautetta kerätään kurssien pää- tyttyä, 1-2 ainealuetta lukuvuo- sittain.
Esteettömyyssuunnitelman to- teutuminen	Esteetön ympäristö ja palvelut to- teutuvat ohjelman mukaisesti. /vastuu asumisen ja toimintaym- päristön palvelualueella /yhteis- työssä vammaisneuvosto, sivi- tys ja hyvinvoinnin palvelu- alue	Toteutuu/ei toteudu	Esteettömyyssuunnitelman toi- menpiteitä toteutettiin ja seurat- tiin. Seuranta on raportoitu Hy- vän elämän ohjelman seurannan yhteydessä.

Kehitetään kestävästi monimuotoista, virikkeellistä luonto- ja lähiympäristöä ja hyödynnetään niiden sekä maaseutualueiden hyvinvointivaikutukset.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Lähi- ja luontoliikuntapaikkojen ylläpitäminen, rakentaminen ja kunnostaminen	Edistetään liikkumista kaikissa ikäryhmissä mahdollistamalla liikuminen luonnossa ja omassa lähiympäristössä /liikuntapalvelut	Ylläpidettyjen reittien kilometrimäärä. Maksuttomien liikuntapaikkojen määrä. Liikuntapaikkojen määrä, joissa maksuton käyttö varattujen vuorojen ulkopuolella.	Kesäkäytössä olevia reittejä 139 km, latuja 132 km, jäälataja 80 km, laavuja ja kotia 13 kpl. Reittien lisäksi täysin maksuttomia ylläpidettyjä liikuntapaikkoja 74 kpl ja liikuntapaikkoja, joissa maksuton käyttö varattujen vuorojen ulkopuolella 23 kpl.
Kävelyn ja pyöräilyn edistämisyhmän toimenpiteet vuosikellon mukaisesti	Luodaan edellytyksiä kävelyn ja pyöräilyn lisäämiselle eri keinoin verkostoyhteistyönä. /hyvinvointikoordinaattori /Käpy-ryhmä	Toteutuu/ei toteudu	Toimenpiteitä toteutettiin yhteistyössä kävelyn ja pyöräilyn edistämisyhmän ja pyöräilykuntien verkoston tukemana.

Hyödynnetään toiminnassa läpileikkaavasti kulttuuri, taide, luovat keinot ja liikunta sekä alueen rikas historia ja kulttuuriperintö.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Aktiivinen arki -harrastemessut	Erilaisten harrastusmahdollisuuksien ja harrastusten tarjoajien esille tuominen. /yleiset kulttuuripalvelut, liikuntapalvelut	Messut toteutunut/ei toteutunut	Toteutui 30.8.2025, kävijöitä 676.
Kulttuurikahvilat kirjastossa yhteistyössä järjestöjen, yhdistysten ja eri toimijoiden kanssa.	Kulttuurikahviloiden toteuttaminen säännöllisesti /kirjastopalvelut	Toteutuneiden kulttuurikahviloiden lukumäärä	9 kulttuurikahvilaa
Matalan kynnyksen kulttuuritapahtumien järjestäminen, kuten Museoiden yö.	Kulttuuri- ja museotarjonnan ympärivuotisuus (myös kesäajan ulkopuolella) kaikenikäisille. Tavoite 10 000 käyntiä kohteissa. /museot, kulttuuripalvelut, nuorisopalvelut	Kävijämäärä, positiivinen asiakaspalaute	Seurantatiedot aiemmin kohdassa "Taataan kaupunkilaisille saatavuttava palvelurakenne ja -tarjonta sekä edistetään esteettömän ja turvallisen arkiympäristön rakentumista".
Etelä-Savon maakunnallisen kulttuuriyöryhmän käynnistämässä mukana oleminen	Mikkelin kaupunki aktiivisesti mukana Etelä-Savon maakunnallisen kulttuuriyöryhmän käynnistämässä	Osallistuttu työryhmän toimintaan/ ei olla osallistuttu	Työryhmä kokoontui kaksi kertaa, tapaamisiin osallistuttu.
Kulttuuritoimijoiden hyödyntäminen kaupungin tilaisuuksissa. Kaupungissa vierailuvia yhteistyökumppaneita pyritään viemään kulttuurin äärelle vierailun aikana.	Kulttuurimyönteisen Mikkelin mielikuvan vahvistaminen. /lautakunnan alaiset toimijat	Tapahtuma- ja kävijämäärät	Toteutui Itsenäisyyspäivän juhlat (260hlö) ja Itä-Suomi foorumiin liittyvä tapahtuma. Tasavallan presidentin vierailu mm. Muistiin.
Nuorisotapahtumien järjestäminen	Yhteisöllisyyden lisääminen, elämysten ja kokemusten tarjoaminen nuorille. / nuorisopalvelut	Tapahtuma- ja kävijämäärät	77 kpl/3 792 hlöä
Liikkumisen ja hyvien elintapojen edistäminen perusopetusikäisillä	Move like Mikkelin -hankkeessa koulutustoiminnan ja move-prosessin kehittäminen/ liikuntapalvelut yhteistyössä perusopetuksen ja hyvinvointialueen kanssa	Move like Mikkelin -hanke toteutunut/ ei toteutunut suunnitellusti	Toteutunut. Jatkohanke Move like Mikkelin 2: 1.8.2025-31.6.2026.

Yhteisöllisyys ja osallisuus

Tunnistetaan ja hyödynnetään väestön moninaisuus rikkautena, voimavarana ja elinvoiman lähteenä, osana mikkeliäisyyttä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Kotouttamisen kokonaisvastuun hallittu siirtyminen kaupungille: Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueella kotouttamiseen liittyvät sivistyspalvelut.	Toimiva toimintarakenne. /yhteistyö kotouttamispalveluita koordinoivan työllisyyspalveluiden kanssa	Toteutuu/ei toteudu	toteutui, yhteistyötä vahvistettiin ja toimintamalleja uudistettiin.

Mahdollistetaan vapaaehtois- ja asukasaktiivitoiminta, vertaistuki, omaehtoinen toiminta sekä kokemusasiantuntijuus yhteistyössä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Vertaisohjaajien ja vapaaehtoisten toiminnan mahdollistaminen ja mukaan saaminen sekä vapaaehtoisten kouluttaminen.	Vapaaehtois- ja vertaisohjaajatoiminnan ylläpitäminen ja kasvattaminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. /liikuntapalvelut	Toiminnassa mukana olevien vertaisohjaajien/ vapaaehtoisten määrä. Vuonna 2025 koulutuksessa käyneiden määrä.	Vertaisohjaajien määrä: 57 2025 koulutettujen määrä: 65
Seurafoorumin järjestäminen vähintään 2 kertaa vuodessa yhteistyössä Etelä-Savon Liikunta ry:n kanssa.	Urheiluseurojen kanssa tehtävä monipuolinen yhteistyö Mikkelin liikuntatoiminnan kehittämiseksi. /liikuntapalvelut	Toteutunut/ei toteutunut	Toteutunut 1 seurafoorumi sekä toisen seurafoorumin tilalla toteutettiin kolme lähikoulutusta ja -työpajaa ja kolme etäkoulutusta ja -työpajaa teemana vastuullisuus seuratoiminnassa.
Kirjasto osallistuu vuosittain mielen terveysviikkoon yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.	Kirjasto huomioi mielen hyvinvointia toiminnassaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa /kirjastopalvelut	Toteutunut / ei toteutunut	Mielen terveysviikko huomioitiin kirjaston toiminnassa.
Osallisuussuunnitelman toteuttaminen.	Toteutetaan osallisuussuunnitelman tavoitteita. /kansalaisopiston ja osallisuuden tulosalue ja soveltuvin osin kaikki yksiköt	Osallisuussuunnitelman toimenpiteiden toteutuminen	Osallisuussuunnitelmaa toteutettiin ja toteutumista on raportoitu yhdessä Hyvän elämän ohjelman seurannan kanssa.

Edistetään ryhmiin ja yhteisöihin kiinnittymistä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Kaikille avoimien ja maksuttomien senioriliikuntavuorojen järjestäminen eri puolilla Mikkeliä, yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.	Kaikille senioreille ohjatun liikunnan ja sitä kautta sosiaalisten kontaktien mahdollistaminen. /liikuntapalvelut	Kohteiden määrä, joissa avoimia senioriliikuntavuoroja on järjestetty.	Saimaa Stadiumi, Urheilupuisto, Hauki-Halli, Anttolan ja Ristiinan yhtenäiskoulu.
Tarjotaan kerho- ja harrastustoimintaa jokaisella perusopetuksen koululla	Mahdollistetaan oma juttu jokaiselle koululaiselle. /kerhotoiminnan ohjausryhmä	Kerhojen määrä/ Kerho jokaisella koululla	102 kerhoa; jokaisella koululla toimi kerhoja.
Mielekäs vapaa-ajan toiminta ja harrastukset	Vapaa-aika näkyväksi kaupungin viestinnässä/ viestintäpalvelut yhdessä tulosalueiden kanssa Yhteisöllisyyttä tukeva maksuton vapaa-ajan toiminta kirjastoissa, kuten erilaiset luku- ja harrastuspiirit, kerhot ja tilaisuudet /kirjastopalvelut	Kaupungin kotisivuilta löytyy vaittomasti vapaa-aika- ja harrastustarjontaa Kokoontumiskertojen määrä	Liikuntapalveluiden ohjatut ryhmät ja ylläpidetyt liikuntapaikat olivat ja ovat esillä kaupungin nettisivuilla mikkeli.fi/liikunta sekä kuntapalvelut.fi/mikkeli -sivuilla. Lipas.fi -tietokannan kautta luontokohteet siirtyivät vuodesta 2025 alkaen Luontoon.fi palveluun. Kirjastoissa yhteisöllisyyttä tukeva vapaa-ajan toiminta: 111 kokoontumiskertaa
Kaikenikäisten osallisuus	Osallisuussuunnitelman päivitys	Päivitetty/ ei päivitetty	Osallisuus- ja vuorovaikutusohjelma on päivitetty.

Tuetaan tapahtumakaupunki Mikkelin kehittämistä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Avustuksien myöntäminen tapahtumien järjestelykuluihin	Kolmannen sektorien toimijoiden järjestämien tapahtumien tukeminen. /liikuntapalvelut, nuorisopalvelut jne.	Myönnettyjen avustusten määrä	Kulttuuripalvelut: kohdeavustuksia myönnetty 27kpl, 43 430 €. Nuorisopalvelut: 1kpl, 1 200 €
Laadukkaat tapahtumat ja näytellyt museoissa	Järjestetään neljä vaihtuvaa näytelyä eri museokohteissa, tavoite 38 500 kävijää. /museot	Kävijämäärä	Toteutettu neljä vaihtuvaa näytelyä, joista kolme taidemuseossa ja yksi Suur-Savon museossa. Lisäksi viisi pysyvää näyttelyä. Kävijöitä yhteensä 62 457.
Monipuolisen kulttuuritarjonnan ylläpitäminen kaupungissa	Riittävät resurssit kulttuuritoimijoille, jotta tapahtumia voidaan järjestää. /lautakunnan alaiset toimijat	Tapahtumien määrä ja kävijämäärä	Kulttuuripalvelut: 469 tapahtumaa (lähtötaso tp 2022 354, tp23 495, tp24 445), kävijöitä 49 686 (lähtötaso tp 2022 38 075, tp23 47 288, tp 2024 53 421).

Lisätään osallistuvan budjetoinnin käyttöä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Osallistuvan budjetoinnin käyttö	Käytön lisääminen. /kansalaisopiston ja osallisuuden tulosalue	Käyttö kohteina ja euroina	Tuppuralan ulkokuntosali 20 000 €, Ristiinan frisbeegolf 2 283 €, Haukivuoren ulkokuntoilulaite 7 326 €, Hauki-Hallin äänentoistolaitteet 3 839 €, Suomenniemen kuntosalilaite ja frisbeegolfin heittopaikkojen puutavarat 1 450 €.
Young Mikkeli-perintörahasen käyttö nuorilähtöisesti	Nuoret suunnittelevat omia hankkeitaan ja hakevat niiden toteutukseen Young Mikkeli-perintörahoitusta. / nuorisopalvelut	Käyttö kohteina ja euroina	7 hanketta/24 648 €.

Edistetään yhteisöllistä asumista.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Ikäntyneiden monimuotoista asumista (yhteisöllinen asuminen, soluasuminen) kehitetään edelleen.	Ikäntyneiden turvallisuuden tunne ja sujuva arki paranevat yhteisöllisyyttä kehittämällä. /vanhusneuvosto yhteistyössä kaupungin ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa	Yhteisöllisen asumisen yksiköiden määrä lisääntyy	Ainakin yksi yhteisöllisen asumisen yksikkö on valmistumassa Mannerheimintielle.

Nuorisotoiminta

Vuosi Palvelu	2025			Toteutuma%
	TP -1v	TA	TP	
4510 - Nuorisotoiminta				
nuorisotilat ja -toiminta käynnit kpl	33 893,00	34 000,00	34 008,00	100,02 %
menot / käynti €/kpl	-33,58	-36,04	-33,68	93,46 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Nuorisotyön työmuotoja toteutettiin eri toimintaympäristössä. Nuorisotilatoimintaa toteutettiin viidellä nuorisotilalla. Vuoden aikana etsivän nuorisotyön yksilöasiakkuudessa oli 212 nuorta. Suurimpana yksittäisenä nuorille suunnattuna tapahtumana toteutettiin Syysbreikki, johon osallistui lähes 1 500 nuorta.

Liikuntapaikat

Vuosi Palvelu	2025			
	TP -1v	TA	TP	Toteutuma%
4000 - Liikuntapalvelut				
ohjaaja-avustusta saaneiden järjestöjen määrä kpl	32,00	35,00	31,00	88,57 %
menot / avustettu järjestö €/kpl	-16 580,18	-17 997,14	-21 329,16	118,51 %
4300 - Uimahallit				
uimahallien käynnit kpl	163 560,00	170 000,00	171 534,00	100,90 %
menot / käynti €/kpl	-10,39	-11,54	-10,63	92,15 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Vuoden 2025 aikana rakennettiin ja kunnostettiin useampia liikuntapaikkoja kuten frisbeegolftratoja, Tuppuralan ulkokuntosali, Haukivuoren tenniskenttä, Urpolan Beachvolley kenttiä sekä Urheilupuistoa. Hänninkentän huoltorakennuksen rakentaminen alkoi, Ristiinan huoltorakennusta laajennettiin ja harjoitusjäähallin remontti valmistui. Ensilumenlatu siirtyi Kalevankankaalle, mikä kolminkertaisti lipunmyynnin vuoteen 2024 verrattuna. Naisvuoren uimahallin lauantait avattiin jälleen yleisölle. Peruskouluikäisten elintapaohjausta kehitettiin koulupäivä - hankkeen avulla ja sekä liikuntapalveluiden että urheiluseurojen liikuntatoiminnan vastuullisuutta edistettiin Etelä-Savon liikuntatoiminnan vastuullisuushankkeen kautta.

Vapaa sivistystyö

Vuosi Palvelu	2025			
	TP -1v	TA	TP	Toteutuma%
3700 - Vapaa sivistystyö				
opiskelijat kpl	4 055,00	4 000,00	3 882,00	97,05 %
menot / opiskelija €/kpl	-416,17	-447,50	-453,66	101,38 %
opetustunnit kpl	16 592,00	17 000,00	16 336,00	96,09 %
menot / opetustunti €/kpl	-101,71	-105,29	-107,81	102,39 %
kurssilaisia kpl	7 982,00	7 000,00	7 734,00	110,49 %
menot / kurssilainen €/kpl	-211,42	-255,71	-227,71	89,05 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Netto-opiskelijoita oli hieman vähemmän kuin edellisellä vuonna, minkä vuoksi myös tuntimäärä laski hieman. Tämä toteuttaa aiemmin linjattua toimintaa. Yhdessä osallistuen-hanke toimi täydellä henkilömäärällä ja toteutti hankkeen toimenpiteitä yhdessä XAMK Juvenian kanssa. Työllisyys- ja kotoutumispalveluille toteutetut S2-koulutukset ovat alkaneet hyvin ja tuottaneet tuloja yli talousarvion. Hirvensalmen opetusmäärä laski edellisestä vuodesta.

Kirjastot

Vuosi	2025			
Palvelu	TP -1v	TA	TP	Toteutuma%
3600 - Mikkelin kirjastot				
Mikkelin kirjastot yhteensä, lainat kpl	745 856,00	710 000,00	753 923,00	106,19 %
menot / laina €/kpl	-3,93	-4,46	-4,08	91,63 %
Mikkelin kirjastot yhteensä, käynnit kpl	413 283,00	480 000,00	373 214,00	77,75 %
menot / käynti €/kpl	-7,10	-6,59	-8,25	125,14 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Mikkelin seutukirjastosta otettiin 753 923 lainaa, joka on 1,4 % edellisvuotta enemmän. Nousua tapahtui, vaikka Pertunmaan kirjasto poistui palveluverkosta kuntaliitoksen myötä 1.1.2025. Talousarvio ylitettiin 43 923 lainalla. Lastenkirjojen lainaus nousi noin 6 %. Kirjastokäyntejä laskettiin 373 214 kappaletta, 9,7 % vähemmän kuin viime vuonna. Laskua selittää yhden kirjaston väheneminen sekä kävijälaskennan haasteet, kun siirryttiin otantapäivistä laskureihin kesken vuotta.

Kaupunginorkesteri

Vuosi	2025			
Palvelu	TP -1v	TA	TP	Toteutuma%
3300 - Kaupunginorkesteri				
konserdit ja esitykset kpl	87,00	90,00	75,00	83,33 %
menot / konsertti tai esitys €/kpl	-12 943,83	-12 134,44	-14 685,20	121,02 %
kuulijoiden määrä kpl	16 888,00	20 000,00	15 363,00	76,82 %
menot / kuulija €/kpl	-66,68	-54,61	-71,69	131,29 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Orkesteri jäi 15 konserttia vajaaksi tavoitellusta konserttimäärästä. Tiukka taloudenpito ja joitain vuosia vähemmän tarjolla olleita vierailu- ja tilausesiintymisiä. Myös kuulijatavoitteesta jäätin tapahtumien vajaaksi jäämisen vuoksi. Muutoin toiminta pystyttiin toteuttamaan normaalisti.

Museopalvelut

Vuosi	2025			
Palvelu	TP -1v	TA	TP	Toteutuma%
☐ 3400 - Museopalvelut				
käynnit kpl	62 828,00	38 500,00	62 457,00	162,23 %
menot / käynti €/kpl	-22,67	-35,57	-21,73	61,08 %
näyttelyiden määrä kpl	9,00	9,00	9,00	100,00 %
tallenteiden määrä kpl	55 202,00	59 500,00	55 422,00	93,15 %
sijoitettavien teosten määrä kpl	413,00	400,00	404,00	101,00 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Museoissa toteutettiin vuonna 2025 neljä vaihtuvaa näyttelyä, joista kolme taidemuseossa ja yksi Suur-Savon museossa. Lisäksi yleisölle on avoinna viisi pysyvää näyttelyä. Kävijöitä museokohteissa oli yhteensä 62 457. Merkittävin yksittäinen tapahtuma Museoiden yö järjestettiin perjantaina 24.10.2025, jolloin mukana olleissa kohteissa ja eri puolilla kaupunkia toteutetuissa tapahtumissa oli noin 20 000 käyntiä. Museokohteista mukana olivat Suur-Savon museo, Mikkelin taidemuseo, Sodan ja rauhan keskus Muisti/ Päämajamuseo ja Jalkaväkimuseo.

Talous

Hyvinvoinnintilautakunta

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	3 421 800	-583 000	2 838 800	2 946 026	107 226
Valmistus omaan käyttöön				2 184	
Toimintamenot	-20 596 000	194 500	-20 401 500	-19 549 288	852 212
Toimintakate (netto)	-17 174 200	-388 500	-17 562 700	-16 601 078	961 622

Talous

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue yhteensä

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	7 098 100	-679 000	6 419 100	6 556 644	137 544
Valmistus omaan käyttöön				2 184	2 184
Toimintamenot	-123 119 600	1 149 500	-121 970 100	-119 167 880	2 802 220
Toimintakate (netto)	-116 021 500	470 500	-115 551 000	-112 609 052	2 941 948

2.2.2.8 Kaupunkikehityslautakunta

Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue tuottaa kaupunkilaisille ja elinkeinoelämälle vetovoimaisen elin- ja toimintaympäristön puitteet suunnittelemalla, rakentamalla ja ylläpitämällä kiinteistöjä ja yhdyskuntateknisiä verkostoja sekä viher- ja virkistysalueita. Palvelualue tarjoaa tilaratkaisuja asiakkaille (pääasiakas on kaupungin omat lakisäättävät palvelut), edistää toimitilojen käytön taloudellista tehokkuutta sekä vastaa kiinteistöjen arvon säilymisestä. Palvelualueen maantieteellinen toiminta-alue on pääsääntöisesti Mikkelin kaupungin alue. Maaseutu- ja lomitustoimen toiminta-alueena on maatalousyrittäjien lomituspalveluiden järjestäminen kahdenkymmenen yhden (21) kunnan alueella sekä maataloushallinnon järjestäminen 7 kunnan alueella

Asumisen ja toimintaympäristön palvelualueen tulosalueet

- kaupunkikehitys (maankäyttö ja kaupunkirakenne; vuokraus- ja käyttöpalvelut, pysäköinnin valvontapalvelut)
- kaupunkiympäristö (infra- ja viheraluealuelpalvelut, talonrakennuspalvelut)
- rakennusvalvonta (rakennusvalvonta- ja jätehuoltopalvelut)
- maaseutuhallinto- ja lomituspalvelut (maaseutupalvelut ja lomituspalvelut)

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Itä Suomessa rakentamisen ja investointien vuosi 2025 jäi selvästi muuta maata heikommaksi: alueella ei nähty pääkaupunkiseudun tai kasvukolmion kaltaista orastavaa elpymistä, vaan markkinatilanne pysyi odottavana, työllisyyskehitys heikkona ja rakennusalan osaamista valui pois, mikä syvensi rakennemuutosta; samalla konkurssien yleisyys ja rakennusalan arvoketjun haasteet hidastivat investointien käynnistymistä ja kasvattivat alueellista eriytymistä suhteessa eteläisen Suomen kasvualueisiin.

Vuonna 2025 energiaintensiiviset hankkeet etenivät Suomessa nopeasti erityisesti aurinkovoimaloiden, vetyteollisuuden ja akkuvarastojen valmistelussa, mutta niiden toteutumista rajoittivat sähköverkon liityntäkapasiteetin pullonkaulat, jotka korostuivat erityisesti Itä Suomessa, missä kantaverkon riittämättömyys hidasti hankkeiden siirtymistä rakennusvaiheeseen. Samalla datakeskusten ja BESS akkuvarastojen välillä syntyi kilpailua Fingridin kapasiteetista, sillä nopeasti luvitettavat BESS hankkeet saattoivat varata siirtokyvyn ennen työllistävämpiä datakeskuksia, mikä nosti esiin tarpeen ohjata hankkeiden etenemistä aluetaloudelliset vaikutukset huomioiden.

Vuosi 2025 oli palvelualueelle sekä taloudellisesti että toiminnallisesti onnistunut, vaikka toimintaympäristö pysyi epävarmana ja rakentaminen historiallisen matalalla tasolla. Palvelualue saavutti kokonaisuutena erittäin hyvän taloudellisen tuloksen: toimintakate parani selvästi ja kulut alittuivat lähes kaikissa keskeisissä menoerissä, erityisesti energia-, purku- ja asiantuntijapalveluissa. Henkilöstömenot pysyivät kurissa haastavasta rekrytointimarkkinasta huolimatta.

Strategisesti vuosi oli merkittävä. Kaupunkikehityksen elinvoimaa vahvistettiin erityisesti EcoSairilan ja Visulahti Orient -alueiden yritysvarauksilla, joissa energiaintensiivinen teollisuus kasvoi ja kiertotalousklusteri eteni. Kaavoitus tuotti useita valmiita kaavoja, mikä parantaa kaupungin investointi- ja tonttivalmiutta tuleville vuosille. Paikkatietojärjestelmän uudistaminen Trimble Locus Cloudiin oli merkittävä toimintatapojen parannus ja paljasti aiempia tietopuutteita.

Rakentamisen taantuma vaikutti rakennuslupien kysyntään, mutta kasvua syntyi uusiutuvan energian ja datakeskushankkeiden lupamäärissä. Ensimmäinen merkittävän mittaluokan datakeskus sai rakennusluvan Visulahdessa. Mikkelin rakennusjärjestys 2025 saatiin vahvistettua voimaan valtuustossa 2.6.2025. Kaupunki varautui ilmastonmuutoksen vaikutuksiin: hulevesi- ja tulvasuojelutoimia edistettiin laajasti suurtulvien jälkeen. Lentoaseman kehittäminen jatkui valtion 0,5 M€ tuella ja uusien toimijoiden myötä.

Kiinteistöjen ylläpidossa keskityttiin energiatehokkuuteen, sisäilmakorjausten jatkamiseen sekä korjausvelan hallintaan. Saimaanportin yhtenäiskoulu siirtyi täyskäyttöön, ja sisäilma- ja peruskorjauksia edistettiin suunnitelmallisesti useissa kohteissa. Talonrakennusinvestoinnit alittuivat pääosin matalasuhdanteen ja hankkeiden siirtymisten vuoksi.

Maaseutu- ja lomituspalveluissa tehtävät hoidettiin ajallaan, vaikka lomittajapula vaati oppisopimuskoulutuksen laajaa hyödyntämistä. Jätehuolto siirtyi kokonaan kaupungin vastuulle ja uusia palvelukäytäntöjä otettiin käyttöön asiakaslähtöisesti.

Kokonaisuutena palvelualue onnistui ylläpitämään kaupungin toimivuuden, elinvoiman ja infrastruktuurin kehittämisen vaikeasta toimintaympäristöstä huolimatta, ja loi vahvaa pohjaa tuleville investointi- ja kehitysvuosille.

Talouden toteuma

Palvelualueen toimintatuotot olivat n. 50,9 miljoonaa euroa ja toiminnan kulut olivat n. 51,8 miljoonaa euroa. Toimintakatteeksi muodostui n. -0,52 miljoonaa euroa, joka on n. 0,9 miljoonaa euroa lopullista talousarviota parempi toteuma.

STRATEGIAKORTIT

Kestävästi kehittyvä ja älykkäästi uudistuva Mikkeli

Osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön avulla kaupungin toiminta uudistetaan kaupungin taloudellisen kantokyvyn mukaiseksi.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Muuttuvaan rakennuslainsäädännön jalkautus toimintaan (rakentamisen laki ja kaupungin uudistuva rakennusjärjestys).	Osallistutaan koulutuksiin. (Rakennusvalvonta) Lautakunta saa koulutuksen.	1/viranhaltija	Toteutunut
Maatalousyrittäjien vuosilomat järjestetään palveluhenkisesti tasaisesti lomavuoden aikana	Vuosilomapäivät toteutuvat MELAn ohjeistuksen mukaisena kaikilla alueilla ja ajoittuvat palvelun saatavuuden ja tuotannon tukemiseksi tasaisesti molemmilla vuosipuoliskoilla. (Lomituspalvelut)	26 vuosilomapäivää / yrittäjä / vuosi	Ei toteutunut 25 vuosilomapäivää/yrittäjä/vuosi Ensimmäinen vuosipuolisko 11/päivää, toinen vuosipuolisko 14 päivää.

Huomioidaan Mikkelin hiilineutraalisuustavoite kestävässä rakentamis-, maankäyttö-, liikenne- ja energiaratkaisuissa.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Huomioidaan hiilineutraalisuustavoite hankinnoissa, joko vähimmäisvaatimuksena tai laatupisteytettävänä tekijänä hankinnan luonteesta riippuen.	Hiilineutraalisuustavoitteen huomioiminen kuvataan tarjouspyynnössä. (Palvelualue, Hankintapalvelut)	Kilpailutusten määrä, joissa hiilineutraalisuustavoite on hankinnassa huomioitava tekijä.	Huomioitu osana mm joukko-liikenteen kilpailutus.
Hyödynnetään uusiutuvaa energiaa.	Rakennettavat uudet uusiutuvan energian käyttökohteet kiinteistöissä ja niiden teho. (Talonrakennuspalvelut) Hiilineutraalisuustavoitteen huomioiminen kuvataan tarjouspyynnössä. (Palvelualue, Hankintapalvelut)	Arvioitu vuosituotto kWh (uudet kohteet). Kilpailutuksen (kpl / vuosi) asiakirjat.	Toteutettu lämpöpumput Rämälän koululle ja Rantakylän nuorisotalolle 260 000 kWh. Ei raportoitu erikseen. Huomioitu esimerkiksi kiertotalousoperaattorin kilpailutuksessa.

Taataan puhdas vesi ja lähiruoka sekä luonnon monimuotoisuus ja perinnebiotooppien säilymistä edistetään.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Edistetään perinnebiotooppialueiden määrän ja pinta-alan laajenemista sopimuksellisesti.	Sopimusmäärät pysyvät ennallaan tai kasvavat. (Maaseututoimi)	Sopimusten määrä/vuosi	Laskenut 87 -> 85

Edistetään kaupungin kehittämisalustojen vaikuttavuutta ja yrittäjyyden kasvua alustoilla.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Vesiosaamisen (tutkimus, koulutus, yritystoiminta) edistäminen mm. BEM III (Blue Economy Mikkeli) hankkeella alueen elinvoiman kehittämiseksi.	Yritysten lokalisointi toimintaympäristöön ja kansainvälisten kontaktien määrä (T&K ja teollisuusalue) (Palvelualue, MikseiMikkeli) Mikkeli Water Week 2025 tapahtumaviikon järjestäminen (ml. Finnish Lakeland Forum). Mikkeli Water Weekin sekä kansainvälisen konferenssin valmistelu vuodelle 2026 yhdessä oppilaitosten kanssa. (Palvelualue, MikseiMikkeli, LUT, Xamk)	Klusteriin sitoutuneiden yritysten määrä. Kansainvälisten kontaktien määrä ja maantieteellinen laajuus. Tapahtuman järjestäminen 2025 ja seuraavasta tapahtumasta (2026) sopiminen sekä valmistelu.	37 yritysäsentä MWW25 15.-21.9.2025 Finnish Lakeland Forum ja Yritysten vesipäivä yht. 230 osallistujaa MWW26 8.-14.6.2026 Valmistelu: mm. Finnish Lakeland Forum, ETWT-konferenssi ja kaupungin kv-kutsuvierasohjelma
Vesiosaamisen ja Blue Economy Mikkeli-osaamiskeskusten (BEM) kehittäminen Ekosysteemisopimuksen mukaisesti. Puhdistamoluolan TKI-ympäristön käyttöönotto ja sitä hyödyntävä palvelutoiminta.	BEM:n palvelutoiminnan laajentaminen puhdistamon TKI-luolassa. (Palvelualue, MikseiMikkeli)	BEM:n palveluita käyttävien asiakkaiden määrä ja BEM:iin kytkeytyvien, seudulle sijaituneiden yritysten määrä.	Yksi uusi yrityksen testaus, LUT:n kanssa puitesopimus ja valmistelu kahdesta vedenkäsitteilyn pilotista

Hyödynnetään digitaalisuuden mahdollisuudet täysimääräisenä kaupungin palvelujen kehittämisessä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
MikMap (paikkatietoalustan ja karttaohjelmiston uudistaminen) – projektin etenemisen varmistaminen	Uusi ohjelmisto otetaan tuotantokäyttöön. (Maankäyttö ja kaupunkirakennus, Rakennusvalvonta)	Kyllä / Ei	Kyllä.
Kaupunkiorganisaation digitalisaation edistäminen	Uusien, korvaavien ja kustannustehokkaiden kaupunkioorganisaatiotason ohjelmien käyttöönoton varmistaminen palvelualueella (Tietohallinto, Palvelualue)	Kyllä / Ei	Talouden seurannan ohjelma

Osaamisen ja yrittäjyyden Mikkeli

Parannetaan yrittäjämysteisyyttä sujuvilla yrityspalveluilla sekä joustavilla maankäytön ratkaisuilla.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Yritysinvestointien mahdollistaminen.	Asemakaavaprosessien käynnistämiseen kuluva aika. (Maankäyttö ja kaupunkirakennus)	Päiviä / ulkoisesta yrityshankkeesta käynnistytvä kaavaprojekti Yritysinvestointikontaktista lainvoimaiseksi saatujen asemakaavojen määrä.	Vaihtelee, mutta yleisesti kuluva aika on noin 15 päivää. 1 kpl: - Metsurinraitti 2, Visulahdessa; Lisäksi useita, jotka eivät ole vielä päätöksentekovaiheessa tai eivät ole saaneet lainvoimaa.

Panostetaan osaavan työvoiman saamiseen ja osaajien houkutteluun.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Lomittajatyönohjaajien osaamisen tukeminen	Rekrytoidaan lomittajia (2 lomittaja/vuodessa) (lomituspalvelut)	Uusia lomittajia / vuosi	Toteutunut ja tulos ylitetty. 5 uutta lomittajaa

Vahvistetaan yritysten, oppilaitosten ja korkeakoulutoimijoiden välistä ja niiden kanssa tehtävää yhteistyötä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Onnistuneiden harjoittelujen kautta tuetaan opiskelijoiden työllistymismahdollisuuksia ja helpotetaan osaavan työvoiman saantia paikallisiin yrityksiin.	Vähintään 3 harjoittelijaa vuodessa. (Palvelualue)	Harjoittelijoiden määrä henkilöä/vuosi	Infra-aluepalvelut 1, talonrakennuspalvelut 2 henkilöä.
Kehitetään toimintaa opin- näytetöiden kautta saatavalla tiedolla.	Vähintään 2 oppinäytetyötä. (Palvelualue)	Valmistuneiden oppinäytetöiden määrä kpl/vuosi	Toteutettu 2 kpl (Makara) ja valmisteilla 2 kpl (Makara, talonrakennus)
Rekrytoidaan uusia työntekijöitä onnistuneiden harjoittelujen ja oppisopimuksen kautta.	Vähintään 2 henkilöä rekrytoidaan harjoittelujaksolta pysyväksi työvoimaksi henkilöstösuunnitelman sallissa. (Palvelualue)	Rekrytoinnit / vuosi	Käytetään avointa hakua myös työsuhteisiin tehtäviin.

Mahdollistavat elinympäristöt ja hyvinvointia edistävä toiminta ja palvelut

Alueen hyvinvointi perustuu asukkaiden, yhteisöjen, yritysten, hyvinvointialueen ja kaupungin yhteistyölle sekä vahvaan paikallisuuteen.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteutuma 31.12.2025
Osallistava budjetointi edistää eri alueiden yhteistyötä ja hyvinvointia. (Katso kohta 4. Yhteisöllisyys ja osallisuus toimenpiteenä.)	Investoinnin osallisuuden budjetointi toteutuu ja yksittäisiä projekteja toteutetaan kaupungin eri alueilla. (Kaupunkiympäristö)	Toteutunut investoinnin määrä / TA varattu määrä.	Toteutunut investointiohjelman mukaisena

Taataan kaupunkilaisille saavutettava palvelurakenne ja -tarjonta sekä edistetään esteettömän ja turvallisen arkiympäristön rakentumista.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Toteutetaan vuosittain vähintään kaksi esteettömyyteen aktiivisesti vaikuttavaa kohdetta.	Vähintään kaksi kohdetta toteutetaan. (Kaupunkiympäristö, Tilapalvelut)	kpl/vuosi	Lönnrotinkadun jkpp-tie valmistunut. Rantakeitaan ulko- oiet muutettu esteettömyyttä parantaen.
Selkeytetään rakentamismääräysten ja lupamenettelyn vaatimuksia ja avataan asiasisältöä kaupunkilaisille, kesäasukkaille sekä yrittäjille.	Rakentamislain sekä rakennusjärjestyksen muutoksesta tiedottaminen kotisivuilla ja koulutustilaisuuksia järjestämällä (Rakennusvalvonta)	kpl/vuosi	Yleinen tiedotustilaisuus rakennusjärjestyksestä pidetty (1 kpl) sekä kesäasukkaille (2 kpl). Kotisivujen sekä rakentajaoppaan ohjeistuksia täydennetty rakentamislain mukaiseksi.

Kehitetään kaupunki- ja maaseutuympäristöjä eri asumismuotojen ja -tapojen mahdollistamiseksi.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Maankäytön suunnittelun keinoin mahdollistetaan uudenlaisten, leimallisesti asuinpinta-alaltaan pienien erillispientalojen rakennusalue.	Kaavoitetaan erillinen, noin alle 100 m2 pientalojen yhteinen alue. (Maankäyttö ja kaupunkirakennus)	Kaavatyö käynnistynyt taustaselvityksillä (Pankalampi II / Repunpää). Valmiusaste 5 %.	Valmiusaste 20 %.

Kehitetään kestävästi monimuotoista, virikkeellistä luonto- ja lähiympäristöä ja hyödynnetään niiden sekä maaseutualueiden hyvinvointivaikutukset.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Huomioidaan kaupunkialueen maankäytön ja rakentamisen aiheuttamat ympäristövaikutukset luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä.	Maankäytön suunnittelun keinoin voidaan osoittaa keskuksittaisen osayleiskaava-alueelta luonnon monimuotoisuutta säilyttäviä alueita tiivistyvän kaupunkirakenteen korvaajana. (Maankäyttö ja kaupunkirakenne)	Kpl / vuosi	Kantakaupungin OYK-alueella olevia AK-hankkeita: 2 kpl - Moisiantie - Veturitalli

Tunnistetaan ja huomioidaan alueen merkittävä vapaa-ajanasuminen ja monipaikkaisuus.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Saatetaan loppuun haja-asutusalueiden edullisuusvyöhyketarkastelu osana rakennusjärjestyksen uudistamista.	Osoitetaan koko kunnan alueella vyöhykkeittäin alueet, joille voidaan osoittaa edullisuusperiaatteella pysyvän asumisen rakentamiskohteita haja-asutusalueella. (Maankäyttö ja kaupunkirakenne sekä Rakennusvalvonta)	Kaupunginvaltuuston päätös: ei. Asiaa työstetään edelleen rakennusjärjestyksen uusintatyössä sekä ROYK:n uudistamisen yhteydessä asia on esillä.	Rakennusjärjestys hyväksytty valtuustossa, jossa määritellyt alueet käyttötarkoituksen muutoksiin (RA -> A) suoralla rakentamisluvalla. Saimaa ROYK:n uudistamisen valmistelu on vireillä.

Hyödynnetään toiminnassa läpileikkaavasti kulttuuri, taide, luovat keinot ja liikunta sekä alueen rikas historia ja kulttuuriperintö.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Keskikaupungin merkittävässä maankäytön suunnittelun hankkeissa korostetaan paikalliskulttuuria ja historiaa.	Satamalahden ja Kenkäveronniemen aluesuunnitelmissa hyödynnetään paikalliskulttuurin ja historian elementtejä. (Maankäyttö ja kaupunkirakenne)	Huomioiminen ideasuunnittelussa ja kaavoissa: kyllä Ideasuunnittelu käynnissä, erityishuomio suunnittelualueen nimistössä ja yleisessä ilmeessä.	Kaukolan Tripla asemakaavamuutoshanke OAS-vaiheessa. Satamalahden Docklands-alueen DI-tutkimus on alueen jatkosuunnittelun ja kaavoituksen pohjana. Graniittitalon asemakaavamuutoshanke on päätöksen teossa. Veturitallialueen asemakaavassa historialliset tallit suojellaan.
Unesco Global Geopark toiminnan varmistaminen (status saatu uusittua 2024 4 vuodeksi) - Urpolassa sijaitsevan Visitor Centerin, kaupungin organisaation, partner matkailuyritysten, kaupungin alueella sijaitsevien geopark kohteiden sitoutuminen ja kehittyminen osana luontomatkailua Mikkeliissä.	Tavoitellaan tunnettavuuden ja osaamisen kasvua järjestämällä avoimia tilaisuuksia asukkaille ja matkailualan toimijoille yhdessä MSM ry:n ja Saimaa Geopark ry:n kanssa.	Tapahtumien määrä (kpl) ja Visitor Centerin avoin aikataulu (vrk).	Yleisöluentoja kouluilla 3 kpl ja yleisölle avoimia 3 kpl. Osallistujia n. 1 750 henkilöä. Keskus avautui asiakkaille kesäkuun alussa teemalla etelänäpa ja tutkimusmatkat. Erityisesti keskuksen vesiaktiviteetit olivat suosituksa käytössä. Keskuksen asiakasmäärä n. 4 000.

Mahdollistetaan vapaaehtois- ja asukasaktiivitoiminta, vertaistuki, omaehtoinen toiminta sekä kokemusasiantuntijuus yhteistyössä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Kaupunginosa- ja kylätoimikuntien talkoohankkeiden esim. raivausten mahdollistaminen ja paikallista toimintaa tukevien ohjelmallisten tapahtumien tukeminen.	Yhteistyöhankkeiden edistämisen ja kaupunkikulttuuria tukevien ohjelmallisten tapahtumien tukeminen. (Aluejohtokuntatyö, tapahtumaluvitus)	Tapahtumien määrä	Paukkubalsamin poistaminen pelillistettynä talkootyönä. Espanjansiruetanan poistaminen Otavassa.

Tuetaan tapahtumakaupunki Mikkelin kehittämistä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Kasvatetaan eri kokoisten tapahtumien määrää mahdollistavalla, kokeilevalla ns. matolan kynnyksen luvituksen mallilla. Hyödynnetään rohkeasti kaupungin hallinnassa olevien tilojen ja alueiden käyttöä tapahtuma- ja aluevuokrauksen keinoin. Tehdään entistä vahvempaa yhteistyötä tapahtumatoimijoiden kanssa. Kehitetään kaupungin nettisivujen tapahtuma-alueosiota.	Kaupunki- ja maaseutukulttuuria tukevien tapahtuma ja popup-tyyppisen vuokrausten määrä kasvaa. Tieto tapahtuma-alueista ja mahdollisuuksista tulee tunnetummaksi. (Vuokraus- ja käyttöpalvelut)	Lupa ja -vuokrasopimusten määrä.	Tapahtumien määrä on kasvanut. Kaupungissa ollut mm Jukola, Festival X, St Michel ravit, Mli Games ja Dinosaurock. Pienempinä mm. kansainväliset suurmarkkinat Juhannuksena Satamassa.

Lisätään osallistuvan budjetoinnin käyttöä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Osallistavan budjetoinnin asukaskyselyt tehdään tamikuussa yhteistyössä aluejohtokuntien kanssa. Aikataulu mahdollistaa kohteiden toteutuksen pääsääntöisesti ko kalenterivuotena.	Kysely toteutetaan. (Aluejohtokuntatyö)	Toteutettujen projektien määrä (kpl).	Kuntalaiskysely tehty alkuvuonna ja kohteiden toteuttaminen onnistui. Erillisiä kohteita 12 kpl.

Edistetään yhteisöllistä asumista.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Yhteisöllisen asumisen hengen mukaiset asumismahdollisuudet paranevat uusien asuinalueiden suunnittelussa (esim. pinta-alaltaan pienempien OKT-tonttien osalta).	Luodaan kaupunkirakenteen sisällä ”kylämäisiä” asuinalueita, joissa asukkaiden välinen vuorovaikutus lisääntyy yhteiskäyttötilojen ja yhteisöllisen asumismuodon myötä. (Maankäyttö ja kaupunkirakenne)	Huomioiminen ideasuunnittelussa ja kaavoissa: kyllä	Kyllä Siekkilän Vanamokujan asemakaavahanke on lainvoimainen ja työt käynnissä.

Tunnuslukutaulukot

Kaupungin omistamien rakennusten tunnusluvut	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Toteuma %
Hallinnassa oleva rakennusomaisuus 1000 m ³	1364	1364	1358	100 %
Ulosvuokratut liike- ja teollisuuskiinteistöt, 1000 htm ²	60	60	48	80 %
Tilakustannukset €/m ²	42	41,5	42,8	103 %

Tietojen tunnusluvut	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Toteuma %
Avustettavat yksityistiet, kpl	778	779	786	101 %
Perusparannetut yksityistiet, kpl	52	50	39	78 %
Kunnossapidetyt yksityistiekilometrit euroa/km	326	307	336	109 %

Maaseututoimen tunnusluvut	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Toteuma %
Maatilat yhteensä, kpl	1162	1162	1150	99 %
Maatalouden tukihakemukset, kpl	7610	7600	6742	89 %
Maatalouden tuet milj. euroa/vuosi	22	7,59*	22	290 %
Lomituspäivät (vuosilomat, sijaisapu, tuettu lomitus)	33177	32000	29528	92 %
Kustannus euroa/lomituspäivä	228	240	229	95 %

*talousarviossa esitetty luku on virheellinen, oikea 22 milj./€/vuosi

Lentoasema

Vuosi	2025			
Palvelu	TP -1v	TA	TP	Toteutuma%
☐ 5150 - Lentoasema				
laskeutumiset lukumäärä kpl	52,00	235,00	301,00	128,09 %
menot / laskeutuminen €/kpl	-13 337,75	-2 469,36	-2 324,90	94,15 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Toteutuneisiin suoritteisiin on huomioitu kentän ylimääräiset avaukset, palolentotoiminta sekä koululennot. Toteumaan ei ole kuitenkaan huomioitu yleisilmailua, koska näiden osalta ei ole tällä hetkellä mahdollisuutta tarkempaan dokumentointiin. Arviolta yleisilmailuun liittyviä laskeutumisia on ollut n. 1698 laskeutumista vuoden aikana, joista 138 laskeutumista on ilmailupäivään liittyviä laskeutumisia. Drone/UAV -lennätyksiin liittyviä operaatioita on ollut 25.

Kaavoitus

Vuosi	2025			
Palvelu	TP -1v	TA	TP	Toteutuma%
5320 - Erityiset kaavahankkeet sekä y				
yleiskaavoituksen hyväksytyt kaavat kpl	1,00	6,00	5,00	83,33 %
5330 - Asemakaavat				
asemakaavoituksen hyväksytyt kaavat kpl	3,00	7,00	10,00	142,86 %
menot / hyväksytty kaava €/kpl	-184 386,49	-71 585,71	-49 514,90	69,17 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Kaavoituksessa työt ovat osittain ruuhkautuneet (hlöstöressurssikysymys), toisaalta rakennusalan taantuman heikentänyt akuutteihin rakennushankkeisiin liittyviä kaavaprosesseja. Vuoden 2024 lopulla yleis- ja asemakaavoja vietiin päätöksentekoon laaja joukko, ne lainvoimaistunevat vuoden 2025 alkupuolella. Vuodet -- eivätkä kaavahankkeet -- ole veljiä keskenään.

Maaomaisuuspalvelut

Vuosi	2025			
Palvelu	TP -1v	TA	TP	Toteutuma%
5350 - Tonttien ja kiinteistöjen luov				
rekisteröidyt kiinteistöt kpl	55,00	26,00	34,00	130,77 %
menot / rekisteröity kiinteistö €/kpl	-5 771,10	-13 261,54	-9 551,66	72,03 %
operoidut kiinteistöt kpl	135,00	116,00	26,00	22,41 %
menot / operoitu kiinteistö €/kpl	-2 351,19	-2 972,41	-12 490,63	420,22 %
5360 - Paikka- ja maastotieto				
kunnan maapinta-ala km2	2 550,00	2 550,00	2 550,00	100,00 %
menot / neliökilometri €/km2	-151,35	-177,02	-143,81	81,24 %
ylläpidettävä alue km2	152,00	152,00	152,00	100,00 %
menot / ylläpidetty neliökilometri €/km2	-2 539,06	-2 969,74	-2 412,60	81,24 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Kunnallistekniikan suunnittelu

Vuosi	2025			
Palvelu	TP -1v	TA	TP	Toteutuma%
5820 - Suunnittelu				
hyväksytyt suunnitelmat kpl	28,00	80,00	51,00	63,75 %
menot / hyväksytty suunnitelma €/kpl	-13 610,83	-7 210,00	-8 281,82	114,87 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Hyväksyttäviä suunnitelmia yhteensä 51 joista 17 kpl liikennesuunnitelmia.

Henkilöliikennepalvelut

Vuosi	2025			
Palvelu	TP -1v	TA	TP	Toteutuma%
5720 - Henkilöliikenne-palvelut				
Waltti-korttilatausten lukumäärä kpl	108 173,00	100 000,00	139 605,00	139,61 %
menot / Waltti-korttilataus €/kpl	-49,42	-53,35	-39,66	74,34 %
joukkoliikenteen kyytiinnousut kpl	1 302 499,00	1 150 000,00	1 336 288,00	116,20 %
menot / kyytiinnousu €/kpl	-4,10	-4,64	-4,14	89,32 %
peruskoululaisten osuus kyytiinnousuista %	49,00	49,00	49,00	100,00 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Waltti-korttilatausten määrä sisältää myös WalttiMobiili-ladatut tuotteet.

Kunnossapito

Vuosi	2025			
Palvelu	TP -1v	TA	TP	Toteutuma%
5840 - Kunnossapito				
rakenteelliset katualueen neliöt m2	5 555 402,00	5 588 313,00	5 588 313,00	100,00 %
menot / katuneliö €/m2	-1,31	-1,54	-1,45	94,66 %
talvihoidossa olevat katuneliöt m2	2 957 177,00	2 959 155,00	2 959 155,00	100,00 %
menot / talvihoidon katuneliö €/m2	-2,46	-2,90	-2,75	94,66 %
liikenneväylien valaisimet kpl	13 227,00	13 257,00	13 257,00	100,00 %
menot / valaisin €/kpl	-550,16	-647,73	-613,11	94,66 %
liikenneväylien ohjauslaitteet kpl	32,00	32,00	32,00	100,00 %
menot / ohjauslaite €/kpl	-227 404,84	-268 340,63	-253 998,74	94,66 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Liikenneväylien ja yleisten alueiden alueurakan optiovuosi käynnistyi syksyllä 2025. Talvikausi oli vähäluminen ja säälämpötilojen vaihtelut lisäsi hiekoitussepin käyttöä liukkauden torjunnassa. Kunnossapidon päällystyskohteita tehtiin poikkeuksellisen paljon n.9800 tn erillisen määrärahan siirrolla liikenneväylienkäyttötalouteen. Päällystyskohteet kohdentuivat joukkoliikennereiteille, teollisuuskaduille, kevyenliikenteenväylille sekä selkeästi urautuneille kaduille uraremix päällysteenä. Katuvalaistussammutusaikaa 1.5-30.7 välisenä aikana sekä kevään ja syksyn aikana toteutettava yösammutus keskustan ulkopuolisella alueella on suoritettu myös v. 2025. Vanhojen katuvalovalaisimien vaihtoon saatiin investointirahaa lisämäärärahan siirrolla, jolla uusittiin led-valaisimilla noin XXX kappaletta ja osallistuttiin kuitu- ja johtoverkon rakentamisen yhteydessä yhteisrakentamiskohteisiin mm. katuvaloilmalinjojen maakaapeloinnilla. Katuvalojen ylläpidonkilpailutus selvitystyö valmistui v. 2025 lopulla. Kadunsulanapitojärjestelmää on korjattu kesän aikana havaittujen vuotojen johdosta Matkakeskuksen ja Raatihuoneenkadun jakokaivojen osalta.. Uusia vikoja havaittu edelleen loppuvuoden 2025 aikana, joten korjaukset tulevat jatkumaan v.2026. Oravinmäen lumenvastaanottopaikalle ei vähälumisen talven johdosta.

Puistot

Vuosi	2025			
Palvelu	TP -1v	TA	TP	Toteutuma%
6000 - Puistot				
puistojen hoito ja ylläpito m2	1 099 106,00	1 128 223,00	1 128 223,00	100,00 %
menot / neliometri €/m2	-1,53	-1,82	-1,48	81,48 %
2. hoitoluokan puistot m2	352 043,00	381 420,00	381 420,00	100,00 %
menot / 2. luokan neliometri €/m2	-4,79	-5,38	-4,38	81,48 %
3. hoitoluokan puistot m2	747 063,00	746 803,00	746 803,00	100,00 %
menot / 3. luokan neliometri €/m2	-2,26	-2,75	-2,24	81,48 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Viheralueiden ylläpitotyöt ovat osa kolmea alueurakkaa ja urakat ovat edenneet suunnitellusti. Lokakuun alusta alueurakoissa otettiin yhden vuoden optio käyttöön. Infra ja viheraluepalveluilla on yhteensä 29 uimarantaa. Kaihun uimarannalla oli toisen kerran TUKES:n edellyttämä rantavalvonta. Rantavalvonnan järjesti Mikkelin kaupungin liikuntapalvelut ostopalveluna. Mikkelin Naisvuori uusi kansainvälisen Green Flag-statusen vuodelle 2025-2026. Vieraslajien torjunnassa osallistettiin kuntalaisia Crowdsora-mobiilipelillä. Pelin avulla saatiin innostettua nuoria myös mukaan jättipalsamin torjuntaan. Osallistujamäärä kasvoi ensimmäisestä kerrasta 58 henkilöön/ryhmään. Viheralueiden osalta jatkettiin siirtymistä ABC-hoitoluokitukselta uuteen RAMS-kunnossapitoluokitukseseen. Ensimmäisenä kartoitettiin niittyjen ja avointen viheralueiden A=avoimet viheralueet laatu. Paikkatietojärjestelmän muutos vanhentuneesta KeyArea-maailmasta Trimblen Locus Cloudiin on työllistänyt paljon erilaisten muutosten tekemisessä. Suunniteltuja keskeisten uimarantojen pohjan laserkeilausta ei tehty. Toivottuja ja suunniteltuja parannuksia viheralueiden hoitoon ei voida tehdä tiukan talouden vuoksi.

Rakennusvalvonta

Vuosi	2025			
Palvelu	TP -1v	TA	TP	Toteutuma%
6100 - Rakennusvalvonta				
luvut kpl	617,00	530,00	434,00	81,89 %
menot / lupa €/kpl	-1 577,27	-1 946,23	-2 240,36	115,11 %
katselmukset kpl	2 138,00	800,00	2 472,00	309,00 %
menot / katselmus €/kpl	-455,18	-1 289,38	-393,33	30,51 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Tärkeimmät tapahtumat kaudella

Uusi rakentamislaki astui vuoden alussa voimaan. Mikkelin uusi rakennusjärjestys valmistelu saatiin päätöksen ja voimaan. Rakennusvalvonnan lupamäärät laski uuden rakentamislain sekä rakentamisen yleisestä hiljenemisen vuoksi. Rakennusvalvonnan lupamaksutuotot toteutuivat talousarvioita suurempina suurien hankkeiden ansiosta. Rakennusvalvonnasta kysyttiin aikaisempaa enemmän neuvontaa uudesta rakentamislain johtuen. Rakennusvalvontaa on työllistänyt myös rakennusvalvonnan tietoon tulleet tapaukset, joissa luvanvaraisuudesta vapautettua rakentamista on tehty määräysten vastaisesti. Jätehuoltoviranomaisessa oli käytössä 1 hlön määräaikainen lisäresurssi (pl. kesä-elokuu). Vakituksessa henkilöstömäärässä oli osalla vuotta vajausta jätehuoltoviranomaisen toimistosihteerirekrytoinnin ajalla ja rakennusvalvonnassa rakennustarkastajan rekrytoinnin ajalla. Kiinteistöveroprojekti jatkoi toimintaa toimintasuunnitelman mukaisesti. Projektin käytössä oli kesän ajan oma vuokra-auto.

Rakennusvalvonnan projektit

Vuosi	2025			
Palvelu	TP -1v	TA	TP	Toteutuma%
6300 - Rakennusvalvonnan projektit				
tarkastetut kiinteistöt kpl	343,00	350,00	323,00	92,29 %
menot / tarkastettu kiinteistö €/kpl	-363,48	-373,71	-415,02	111,05 %
tehdyt selvitykset kpl	53,00	350,00	128,00	36,57 %
menot / tehty selvitys €/kpl	-2 352,35	-373,71	-1 047,28	280,24 %
uusia rakennuksia rekisteriin kpl	37,00	250,00	85,00	34,00 %
menot / uusi rakennus rekisteriin €/kpl	-3 369,58	-523,20	-1 577,09	301,43 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Talous

Kaupunkikehityslautakunta

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	51 345 400	-407 000	50 938 400	50 871 057	-67 343
Valmistus omaan käyttöön	321 000	-23 000	298 000	365 605	67 605
Toimintamenot	-56 556 600	3 901 700	-52 654 900	-51 757 185	897 715
Toimintakate (netto)	-4 890 200	3 471 700	-1 418 500	-520 524	897 976

2.2.2.9 Mikkelin seudun työllisyyslautakunta -taseyksikkö

Mikkelin seudun työllisyyslautakunta ja sen alaisuudessa toimiva Mikkelin seudun työllisyyspalvelut -tulosalue vastaa vuoden 2025 alusta valtiolta kunnille siirtyneistä julkisista työvoimapalveluista Mikkeliissä, Hirvensalmella, Juvalla, Kangasniemellä, Mäntyharjussa ja Puumalassa. Palveluiden päätoimipaikkana on Mikkelin kaupungin virastotalo (Vilhonkatu 7-9). Lisäksi Juvalla, Kangasniemellä ja Mäntyharjussa on toimipaikat lähityöpisteineen ja Hirvensalmelle, Puumalaan ja Pertunmaan kirkonkylään tarjotaan asiakastarpeen mukainen lähipalvelu.

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Palveluja tuotetaan ensisijaisesti työvoimapalvelujen toimintaa säätelevien lakien ja asetusten mukaisesti. Lisäksi seudullisilla työllisyyspalveluilla on merkittävä rooli elinvoimatyössä, jota tehdään yhdessä muiden alueen toimijoiden kanssa. Palveluita tarjotaan koko toiminta-alueella perustuen vuonna 2023 hyväksyttyyn järjestämissopimukseen.

Työllisyyspalvelujen keskiössä on työnvälitys. Siihen kuuluu laissa säädetty palveluprosessi ja sen mukaiset ohjaustilanteet. Lisäksi palvelun kuuluvat asiantuntija-arvioinnit, kokeilut, työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu sekä työnantajalle ja henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset. Työnvälitystä ja avoimia työpaikkoja tarjotaan verkkovälitteisesti Työmarkkinatori.fi -alustalla. Alusta sopii hyvin omatoimiseen työnhakuun. Työnantajille Mikkelin seudun työvoimapalveluissa tuotetaan lakisääteiset työnvälityksen viranomais tehtävät. Myös alkavan yrityksen neuvonta ja starttirahan myöntäminen luetaan työnantajapalveluihin. Yhteistyö oppilaitosten ja kuntien omien elinvoimapalvelujen kanssa edistää työnantajapalvelujen toteuttamista seudullisesti. Yhteishankintakoulutusten tuottaminen yritysten työvoiman rekrytoinnin ja osaamisen kehittämisen tarpeisiin on tärkeä työkalu työmarkkinoiden toimivuuteen ja kohtaanto-ongelmiin vastaamisessa.

Lakisääteisten viranomaispalveluiden lisäksi järjestettäviä muita laissa säädeltyjä palveluita sekä muita työllistymistä edistäviä palveluita tuotetaan ostopalveluina.

Talouden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat

Vuoden 2025 alussa kaupungille siirtyi liikkeenluovutuksella valtiolta 60 henkilöä ja kehyskunnista 5 henkilöä kokonaisvahvuuden ollessa 70 htv:tä, mikä on 20 htv:tä vähemmän kuin seudun kuntakokeilussa ja Etelä-Savon TE-toimiston Mikkelin yksikössä oli yhteensä vuonna 2024. Henkilöstökulut olivat haasteellista arvioida, sillä valtiolta ei saatu tietoja siirtyvän henkilöstön palkoista talousarvion laadintavaiheessa. Arvio oli kohtuullisen osuva, sillä varovaisuusperiaatetta noudattaen henkilöstökulut jäivät vain 100 000 euroa alle alkuperäisen talousarvion, eli 3 893 776 euroa. Käynnistymistä ja budjetointia vaikeuttivat myös mm. palvelujen hankintojen kilpailuttaminen vuoden 2025 aikana, vaikka siirtymävaiheen ajan hyödynnettiin mahdollisuuksien mukaan Etelä-Savon ELY-keskuksen kilpailuttamien palvelujen sopimusten optioita. Palvelujen ostot jäivätkin 1,3 miljoonaa alle talousarvion ollen 2 150 184 euroa. Toiminta ei siis käynnistynyt täysimääräisesti heti vuoden alkupuoliskolla.

Palkkatuet perustuivat aiempien vuosien tietoihin palkkatuen käytöstä seudulla. Aiemmin kunnat pystyivät palkkaamaan pitkäaikaistyöttömiä palkkatuella. Lakimuutoksen myötä vuonna 2025 kunnilla oli mahdollisuus saada palkkatukea ainoastaan alentuneesti työkykyisiin tai yli 60-vuotiaisiin pitkään työttöminä olleisiin. Osaltaan tästä johtuen palkkatuen kysyntä oli vuonna 2025 edellisvuosia heikompaa ja se jäi 1,2 miljoonaa euroa alle talousarvion ollen 1 262 950 euroa. Myönteistä oli aloittaville yrittäjille myönnettävän starttirahan kysynnän kasvu, joten starttirahaa myönnettiin 180 000 euroa yli talousarvion, eli 531 258 euroa.

Edellä mainituista johtuen Mikkelin seudun työllisyyslautakunnan talouden toteuma jäi 2,5 miljoonaa euroa alle alkuperäisen talousarvion. Toimintakulut olivat 8 079 344 euroa. Lisäksi toimintatuotoissa ei oltu talousarviossa huomioitu työllisyysrahastosta ja muilta alueilta laskutettavia kustannuksia, jotka alensivat kunnilta perittäviä maksuosuuksia 93 197 eurolla.

STRATEGIAKORTIT

Kestävästi kehittyvä ja älykkäästi uudistuva Mikkeli

Osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön avulla kaupungin toiminta uudistetaan kaupungin taloudellisen kantokyvyn mukaiseksi.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Varmistetaan TE24 uudistuksen läpivienti	Siirtyvien työntekijöiden perehdytys ja osaaminen	Koulutustilaisuudet, intron käyttö (100 %) ja kehityskeskustelut	Järjestetty viikoittaiset perehdytystilaisuudet koko henkilöstölle, kehityskeskustelut ja intro otettu käyttöön.
Työhyvinvoinnista huolehtiminen ja sen huomioiminen johtamisessa	Työntekijöiden jaksaminen muutoksessa	Työhyvinvointikyselyn tulokset	Toteutettu toukokuussa oma työhyvinvointikysely ja otettu Kevan Pulssi-kyselyn käyttöön.

Ennakoidaan ja reagoidaan väestöön, elinkeinorakenteeseen, kansainvälisyyteen, digitalisaatioon ja kestävään kehitykseen liittyviin toimintaympäristön muutoksiin.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Ennakointitiedon hyödyntäminen palveluiden suunnittelussa	Jatkuvasti päivittyvä tilannekuva	KEHA-keskuksen ja ELY-keskuksen data-aineiston hyödyntäminen	Luvattua laajaa data-aineistoa ei ole saatu käyttöön. Hyödynnetty olemassa olevaa dataa palveluiden suunnittelussa.

Hyödynnetään digitaalisuuden mahdollisuudet täysimääräisenä kaupungin palvelujen kehittämisessä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Suomi.fi-viestit -palvelun käyttäminen asiakasviestinnässä	Asiakkaille paperilla lähetettävien eKirjeiden vähentäminen	Kyllä/ei	Viranomaisposti siirtyi ensisijaisesti Suomi.fi -palveluun vasta vuonna 2026.

Osaamisen ja yrittäjyyden Mikkeli

Edistetään alueen yrittäjyyttä, työllisyyttä, olemassa olevien työpaikkojen säilyttämistä sekä uusien työpaikkojen syntymistä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Hyödynnetään kaupunkikonsernin koulutus-, elinkeino- ja työvoimapalveluiden yhteistyö ja edistetään alueellista yhteistyötä.	Kohdennetut työllisyyspalvelut	Starttirahalauseuntojen määrä/myönnetty raha Työpaikkamäärän kehitys Nuorten työllisyyskehitys	Starttirahaa on myönnetty talousarviovarausta enemmän. Suhdanteet eivät ole tukeneet työpaikkamäärän kasvua ja nuorten työllistymistä. Otettu käyttöön tulosperusteinen rekry.

Parannetaan yrittäjämysteisyyttä sujuvilla yrityspalveluilla sekä joustavilla maankäytön ratkaisulla.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Tuetaan elinkeinotoimijoita työnvälityksen asiantuntijoilla	sujuvat asiakasprosessit	Työvoimavaranon hyödyntäminen ja ajantasaisuus	Elinkeinotoimijoiden ja työllisyys-palveluiden yhteistyö on tiivistynyt.

Panostetaan osaavan työvoiman saamiseen ja osaajien houkutteluun.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Tehdään uudet työllisyyspalvelut tunnetuksi työnhakijoille ja yrityksille	Säännöllinen yhteydenpito alueen toimijoihin ja panostetaan viestintään	Näkyvyys eri viestimissä, ”TE-liven” hyödyttäminen	Kuntaviestijöiden verkosto-yhteistyö ja oppilaitosyhteistyö lisääntynyt. Työ ja myö-median tuotanto käynnistynyt heti alkuvuodesta.

Vahvistetaan yritysten, oppilaitosten ja korkeakoulutoimijoiden välistä ja niiden kanssa tehtävää yhteistyötä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Luodaan yhtenäiset palveluprosessit yhteistyökumppanien kanssa	Asiakkaan näkökulmasta ”yhdessä luukun” periaate	Kyllä/ei	Työ on aloitettu, mutta sen rakentaminen vie vuosia. Monialainen työ on tiivistynyt. Ohjauksen käynnistyminen EsEdun ti-loissa 13.8.2025.
Osallistutaan opiskelijoille ja yrityksille suunnattuihin tapahtumiin	Neljä tilaisuutta	Tilaisuuksien lukumäärä	Juvan ja Mäntyharjun elinvoima-seminaarit, RekryON-messut, yrityspalvelupäivät seudun kunnissa.

Mikkelin seudun työllisyyslautakunnan tuloslaskelma

1.1.-31.12.2025

Liikevaihto		8 005 572,02
Liiketoiminnan muut tuotot		73 771,53
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-39 878,17	
Palvelujen ostot	-2 150 184,02	-2 190 062,19
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-3 142 678,19	
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-653 635,54	
Muut henkilösivukulut	-97 462,09	-3 893 775,82
Liiketoiminnan muut kulut		-1 995 505,54
Liikelylijäämä (-alijäämä)		0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		0,00

Mikkelin seudun työllisyysalueen rahoituslaskelma

varsinainen toiminnan ja investointien rahavirta

	1.1.-31.12.2025	
Toiminnan rahavirta		
Liikelyljäämä (-alijäämä)	0,00	
Poistot ja arvonalentumiset	0,00	
Rahoitustuotot ja -kulut	0,00	
	0,00	0,00
Investointien rahavirta		
Investointimenot		0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta		0,00
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos	-919 643,63	
Korottomien velkojen muutos	919 643,63	0,00
Rahoituksen rahavirta		0,00
Rahavarojen muutos		0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.		0,00
Rahavarat 1.1.		0,00
		0,00

Mikkelin seudun työllisyyslautakunnan tase

	31.12.2025	
Vastaavaa		
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	47 442,66	
Lainasaamiset	1 286 540,82	
Muut saamiset	112 465,12	
Siirtosaamiset	30 132,76	
	1 476 581,36	
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 476 581,36	
Vastattavaa		
Oma pääoma		
Tilikauden yli-/alijäämä	0,00	
	0,00	
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	240 478,51	
Muut velat	64 874,70	
Siirtovelat	1 171 228,15	
	1 476 581,36	
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 476 581,36	

2.2.3 Liikelaitosten tavoitteiden toteutuminen

Valtuusto asettaa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet liikelaitoksille. Liikelaitokset noudattavat toiminnassaan talousarviossa määriteltyjä tavoitteita. Talousarviossa toiminnalliset tavoitteet on määritelty sitoviksi ja niiden mahdollisista muutoksista päättää valtuusto. Talousarviossa esitettävät tunnusluvut muodostuvat suoritettavista, tehokkuutta ja taloudellisuutta ilmaisevista luvuista, toiminnan laajuustiedoista sekä voimavaroja osoittavista tunnusluvuista, jotka eivät ole määrärahojen tapaan valtuustoon nähden sitovia. Liikelaitosten tavoitteiden toteutuminen on esitetty erillistilinpäätösinä tilinpäätöskirjassa.

Asetettujen tavoitteiden rajoissa johtokunta päättää toiminnan kehittämisestä sekä seuraa ja raportoi tavoitteiden saavuttamista. Liikelaitoksille asetettujen toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kerran vuodessa kesäkuun toteutumana ja tilinpäätöksen yhteydessä kaupungin toimintakertomuksessa. Liikelaitosten taloudellisesta tilanteesta on raportoitu kaupungin talousraportointiaikataulun mukaisesti 3/2025, 6/2025 ja 9/2025 seurantaraporteissa.

Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavian talouden kaupunginvaltuustoon nähden sitova tavoite oli alkuperäisessä talousarviossa 144 500 euron liikeylijäämä. Loppuvuodesta muutetun talousarvion liikeylijäämätavoitteeksi asetettiin 253 000 euroa. Vuoden 2025 talous toteutui lopulta huomattavasti muutettuaakin talousarviota parempana, sillä liikelaitos teki 852 224 euron liikeylijäämän. Otavian tuloista merkittävimmän osan muodostavat lukiokoulutuksen ja perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön valtionosuudet.

Toiminnallisina tavoitteina olevien opiskelijamäärien osalta lukion toteuma oli 961, joka ylittää asetetun tavoitteen 31 opiskelijalla. Peruskoulun opiskelijamäärä oli 290 opiskelijaa, joka ylitti talousarvion 21 oppilaalla. Vapaan sivistystyön opiskelijaviikkojen tavoitteena oli 1 460 opintoviikkoa, ja toteumaksi muodostui 1 487, eli tavoite ylittyi. Liikelaitokselle oli asetettu tavoitteita myös strategisissa ohjelmakorteissa, joiden toteutuminen on raportoitu yksityiskohtaisesti Otavian omassa toimintakertomuksessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö teki lukiokoulutuksen valtionosuuksista takaisinperintäpäätöksen vuosien 2013–2017 osalta. Oikaisuvaatimuksen myötä tehnyt kohtuullistamisen jälkeen takaisinperittävien valtionosuuksien jäljelle jäänyt määrä on 13,2 miljoonaa euroa. Vuodelle 2025 ei enää kohdistunut takaisinperintään liittyviä eriä, viimeinen erä maksettiin vuonna 2024.

Mikkelin Vesiliikelaitoksella oli alkuperäisessä talousarviossa kaksi valtuustoon nähden sitovaa tavoitetta: korkeintaan -580 700 euron liikeylijäämä ja 500 000 euron korvaus peruspääomasta. Veden myynti ja jätevesilaskutus toteutuivat huomattavasti ennakoitua korkeampina, jolloin liikeylijäämätavoitetta korotettiin huomattavasti muutetussa talousarviossa. Muutettu liikeylijäämätavoite oli +1 359 300 euroa. Lopulta vesiliikelaitokselle muodostui 1 813 175 euron liikeylijäämä, ja näin ollen myös muutetun talousarvion sitova taloudellinen tavoite ylittyi huomattavasti. Korvaus peruspääomasta toteutui talousarvion mukaisena.

Rahoituskulut sekä muu tuloslaskelman alaosa huomioiden Vesiliikelaitoksen tilikauden ylijäämäksi muodostui 88 466 euroa.

Vesilaitoksen toimintaa kuvaavissa tunnusluvuissa veden myynti ylitti talousarvion 2,27 miljoonan kuution tavoitteen, ollen 2,51 miljoonaa kuutiota. Myös jäteveden laskutus ylitti tavoitteen. Toteuma oli 2,40 miljoonaa kuutiota, tavoitteen ollessa 2,06.

Liikelaitosten erillistilinpäätökset toimintakertomuksineen on esitetty tilinpäätöksen kohdassa 5, Eriytetyt tilinpäätökset.

2.2.4 Liikelaitosten ja taseyksikön vaikutus tulokseen

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaan kunnan tulee esittää laskelmat, joista käy ilmi liikelaitosten vaikutus kunnan tilikauden tuloksen muodostumiseen ja toiminnan rahoitukseen. Laskelmien tarkoituksena on osoittaa, miten liikelaitostamisesta johtuen talousarvion toteumavertailu ja tilinpäätöksen laskelmat poikkeavat toisistaan. Kunnan talousarviossa ja toteutumisvertailussa liikelaitosta käsitellään ulkoisena talousyksikkönä, kun taas tilinpäätöksessä liikelaitos on osa kunnan taloutta.

Laskelma liikelaitosten ja taseyksikön vaikutuksesta kaupungin tuloksen muodostamiseen kokoaan yhteen talousarvion tuloslaskelman toteumavertailun, liikelaitosten tuloslaskelmat ja kaupungin tilinpäätöksen tuloslaskelman. Liikelaitosten ja taseyksikön vaikutus on esitetty laskelmassa niin sanotun peruskaupungin eli kaupungin ilman liikelaitok-

sia sekä liikelaitosten eliminoitujen lukujen avulla. Eliminoidut luvut on esitetty Kunta eliminoitu ja Liikelaitokset ja taseyksiköt yhteensä eliminoitu -sarakkeissa. Luvut eivät sisällä sisäisiä eriä eli kaikkien kaupungin yksiköiden välisiä myynti- ja ostotapahtumia sekä niistä aiheutuvia yksiköiden tuloja ja menoja.

Mikkelin kaupungin kahden liikelaitoksen (Mikkelin Vesiliikelaitos ja Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia) sekä yhden taseyksikön (Mikkelin seudun työllisyyslautakunta) vaikutus on esitetty laskelmassa ”Liikelaitosten ja taseyksikön vaikutus kunnan tilikauden tuloksen muodostumiseen”.

Suunnitelman mukaisista poistoista liikelaitosten osuus oli 5,34 miljoonaa euroa eli 25,3 prosenttia koko kaupungin suunnitelman mukaisista poistoista. Liikelaitosten poistot koostuvat käytännössä kokonaan Mikkelin Vesiliikelaitoksen poistoista.

Liikelaitosten vaikutus kunnan tilikauden tuloksen muodostumiseen

1000 euroina

	Sitovuustarkastelu		Kokonaistarkastelu	
	Talousarvion toteutuminen			
	Kunta	Liikelaitokset ja taseyksikkö yhteensä	Eliminointi	Kunnan tuloslaskelma tilinpäätöksessä
Toimintatuotot				
Myyntituotot	30 326	24 514	-20 373	34 467
Maksutuotot	4 583	3	-92	4 494
Tuet ja avustukset	3 558	6 827	-6 440	3 945
Muut toimintatuotot	37 180	145	-22 246	15 079
Valmistus omaan käyttöön	423	6	0	429
Toimintamenot				
Henkilöstökulut	-87 054	-11 007	0	-98 061
Palvelujen ostot	-68 853	-6 565	20 097	-55 321
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 075	-2 886	371	-14 590
Avustukset	-18 182	-1 794	6 440	-13 536
Muut toimintakulut	-29 539	-1 239	22 243	-8 536
Toimintakate	-139 633	8 004	0	-131 629
Verotulot	139 072	0	0	139 072
Valtionosuudet	14 017	0	0	14 017
Rahoitustulot ja -menot				
Korkotuotot	1 702	0	-705	997
Muut rahoitustuotot	6 586	13	-500	6 099
Korkokulut	-2 447	-1 509	705	-3 252
Muut rahoituskulut	-104	-507	500	-111
Vuosikate	19 193	6 001	0	25 194
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 745	-5 339	0	-21 084
Arvonalentumiset	-1 696	0	0	-1 696
Satunnaiset erät	0	0	0	0
Tilikauden tulos	1 752	662	0	2 414

2.2.5 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota (kuntalaki 410/2015 § 110). Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutumisvertailusta on lisäksi käytävä ilmi se, onko menot rahoitettu talousarviossa määrättyllä tavalla vai lisäksi muulla rahoituksella. Muulla rahoituksella tarkoitetaan tällöin kassavarojen käyttöä ja muita maksuvalmiuden muutoseriä rahoituslaskelmassa.

Kunnan toimintaa ohjataan käyttötalousosan avulla. Talousarvion käyttötalousosassa on valtuusto asettanut tehtäväkohtaiset tavoitteet sekä osoittanut tavoitteiden edellyttämät tuloarviot ja määrärahat tehtävien hoitamiseen. Käyttötalousosan toteutumisessa selvitetään tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden poikkeamat ja niiden syyt siltä osin kuin valtuusto ei ole niitä hyväksynyt talousarviomuu-toksina. Käyttötalouden määrärahat sitovat toimieli-miä valtuustoon nähden lautakuntatasolla. Määrärahat ja tuloarviot sisältävät sisäiset erät. Liikelaitosten tavoitteiden toteutuminen esitetään liikelaitosten eriytetyissä tilinpäätöksissä.

Talousarvion määrärahojen toteutuminen kokonaisuutena

Alkuperäinen talousarvio laadittiin 5,2 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Tilinpäätöksen 2024 valmistuttua alkuvuodesta 2025 arvioitiin, että talousarvion 2025 toimintakulut olivat budjetoitu ylisuuriksi. Talousarvioon tehtiin 2,5 miljoonan euron kululeikkaus Q1-seurannan yhteydessä. Loppuvuodesta Q3-seurannan yhteydessä talousarviota tarkennettiin edelleen parempaan suuntaan, ja lopullinen muutettu talousarvio oli enää 1,5 miljoonaa euroa alijäämäinen. To-teuma kuitenkin oli selvästi loppuvuodesta muutettuaakin talousarviota parempi, tilikauden päättyessä 2,6 miljoonan euron ylijäämään. Tilinpäätös toteutui kaikkiaan 7,8 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota parempana.

Talousarvion toteutuminen tulo- ja kustannuserittäin suhteessa alkuperäiseen talousarvioon

Myyntituotot alittivat alkuperäisen talousarvion noin 503 000 eurolla. Maksutuotot alittivat alkuperäisen talousarvi-on noin 252 000 eurolla. Tuet ja avustukset ylittivät alkuperäisen talousarvion 413 000 eurolla. Muut toimintatulot kertyivät 280 000 euroa alkuperäistä talousarviota matalampana.

Kokonaisuutena kaupungin toimintatuotot toteutuivat näin ollen 622 000 euroa alkuperäistä talousarviota heikompana.

Henkilöstömenot alittivat alkuperäisen talousarvion 3,8 miljoonalla eurolla. Palkat ja palkkiot alittuivat hieman yli kaksi miljoonaa euroa. Tähän keskeisin syy oli yleiskorotusten toteutuminen talousarviovaiheessa arvioitua pienem-pänä. Myös eläkekulut alittuivat lähes kaksi miljoonaa euroa, kun budjetoinnissa käytetyt sivukuluprosentit olivat alustavien tietojen mukaisia.

Palvelujen ostot alittivat alkuperäisen talousarvion 6,1 miljoonalla eurolla. Alituksesta 4,1 miljoonaa syntyi ulkoisista kuluista. Suurimpana yksittäisenä tekijänä oli asiantuntijapalveluiden 2,2 miljoonan alitus, tästä alituksesta 1,5 mil-joonaa euroa kertyi kaupunkikehityslautakunnan toiminnasta.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat alittivat alkuperäisen talousarvion noin 3,1 miljoonalla eurolla. Merkittävimpänä oli säh-kö- ja lämmityskulujen alittuminen noin 2,2 miljoonalla eurolla.

Maksetut avustukset ylittivät alkuperäisen talousarvion noin 1,0 miljoonalla eurolla. Merkittävimpänä yksittäisenä aiheuttajana oli tiliryhmän sisältämän työmarkkinatuen kuntaosuusmaksun ylittyminen alkuperäisestä arviosta noin kahdella miljoonalla eurolla. Muut toimintamenot alittivat alkuperäisen talousarvion 15 000 eurolla.

Kaikkiaan toimintamenot toteutuvat 11,8 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota pienempänä. Toimintatuottojen alitus sekä toimintakulujen alitus huomioden, oli toimintakate 11,2 miljoonaa alkuperäistä talousarviota parempi.

Verotulot alittivat alkuperäisen talousarvion noin 4,5 miljoonalla eurolla. Valtionosuuksissa ero alkuperäiseen talous-arvioon oli 1,2 miljoonaa euroa alun perin arvioitua parempi.

Rahoitustulot ja -menot toteutuivat nettona miljoona euroa alkuperäistä talousarviota paremmin, kun korkomenot alittivat ja muut rahoitustuotot ylittivät talousarvion.

Poikkeamat valtuuston hyväksymään muutettuun talousarvioon verrattuna

Keskusvaalilautakunta

- Kulut ylittivät valtuuston hyväksymän muutetun talousarvion 12 000 eurolla. Kuntavaalien henkilöstökulut toteutuivat arvioitua suurempina, eikä ylitystä oltu huomioitu talouden seurannan yhteydessä määräraha-muutoksena.

Kaupunginvaltuusto

- Kulut ylittivät valtuuston hyväksymän muutetun talousarvion 26 000 eurolla. Valtuustokauden vaihtuessa perehdytykset ja valtuustoseminaari nostivat kustannuksia ennakoitua korkeammaksi.

Hallinto- ja elinvoimapaalvelut:

- Tulot alittivat valtuuston hyväksymän muutetun talousarvion 83 000 eurolla. Alitus aiheutui pääosin ruoka- ja puhtauspalveluiden sisäisten myyntituottojen alittumisesta. Alituslupa myönnettiin ruoka- ja puhtauspalveluille, koska se on itsessään nettositova tulosyksikkö.

Kaupunkikehityslautakunta

- Tulot alittivat valtuuston hyväksymän muutetun talousarvion 67 000 eurolla. Syynä maaseutupalveluiden tulojen alittuminen.

Mikkelin seudun työllisyyslautakunta

- Tulot alittivat valtuuston hyväksymän muutetun talousarvion 932 000 eurolla. Toimintakulujen alittuessa myös jäsenkuntien laskutus toteutui pienempänä.

Verotulot

- Verotulot alittivat valtuuston hyväksymän muutetun talousarvion 964 000 eurolla. Loppuvuoden verotilitykset jäivät selvästi ennakoitua matalammaksi.

Valtionosuudet

- Valtionosuudet alittivat valtuuston hyväksymän muutetun talousarvion 204 000 eurolla. Alitus aiheutui opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuuksiin joulukuussa 2025 tehdyistä lukiokoulutuksen rahoituksen täsmäytyksistä.

Talousarvion toteutuminen (kaupunki, taseyksikkö ja liikelaitokset)

(1000 euroina)

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama (-) alle (+) yli
Toimintatuotot	107 759	-514	107 245	107 137	-108
Myyntituotot	55 343	554	55 897	54 840	-1 057
Maksutuotot	4 838	-505	4 333	4 586	253
Tuet ja avustukset	9 972	-256	9 716	10 385	669
Muut toimintatulot	37 605	-306	37 299	37 325	26
Valmistus omaan käyttöön	395	-23	372	429	57
Toimintamenot	250 980	-6 445	244 535	239 194	-5 340
Henkilöstömenot	101 841	-2 544	99 297	98 061	-1 236
Palvelujen ostot	81 505	-2 978	78 528	75 418	-3 110
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	18 013	-1 716	16 296	14 961	-1 335
Avustukset muille	11 725	650	12 375	10 237	-2 138
Avustukset liikelaitoksille	7 103	-15	7 088	9 739	2 651
Muut toimintamenot	30 793	158	30 951	30 778	-173
Toimintakate	-142 826	5 908	-136 918	-131 629	5 289
Verotulot	143 607	-3 571	140 036	139 072	-964
Valtionosuudet	12 835	1 386	14 221	14 017	-204
Rahoitustulot ja -menot	2 734		2 734	3 734	999
Korkotulot muilta	1 000		1 000	997	-3
Korkotulot liikelaitoksilta	772		772	705	-66
Muut rahoitustulot muilta	5 437		5 437	6 099	661
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	500		500	500	
Korkomenot	4 392		4 392	3 957	-435
Muut rahoitusmenot	583		583	611	28
Vuosikate	16 350	3 723	20 074	25 194	5 121
Poistot ja arvonalentumiset	21 700		21 700	22 780	1 080
Suunnitelman mukaiset poistot	21 700		21 700	21 084	-616
Arvonalentumiset				1 696	1 696
Tilikauden tulos	-5 350	3 723	-1 625	2 414	4 040
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	160		160	160	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-5 190	3 723	-1 465	2 575	-4 041

Verotulojen erittely

(1000 euroina)

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot	143 607	-3 571	140 036	139 072	-964
Kunnan tulovero	106 256	-2 194	104 062	103 511	-551
Osuus yhteisöveron tuotosta	13 046	-641	12 405	12 868	463
Kiinteistövero	24 305	-736	23 569	22 693	-876

	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo, milj.€	Muutos
2021	22,00	882	3,5 %
2022	22,00	919	4,2 %
2023	9,36	1021	10,9 %
2024	9,40	1067	4,5 %
2025	9,40	tietoa ei vielä saatavissa	

Kiinteistöveroprosentit

	2021	2022	2023	2024	2025
Yleinen kiinteistövero%	1,37	1,37	1,37	1,37	1,37
Vakituinen asuinrakennus	0,62	0,62	0,62	0,62	0,62
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50
Yleishyödyllinen yhteisö	-	-	-	-	-
Rakentamaton rakennuspaikka	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Voimalaitoksen kiinteistöveroprosentti	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10

Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaus

(1000 euroina)

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Valtionosuudet	7 798	1 386	9 328	9 124	-204
Kunnan peruspalveluiden valtionosuus, ml. tasaukset	6 036	-28	6 008	6 008	0
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	1 762	1 558	3 320	3 116	-204
Verotulojen menetysten korvaus	5 037	-144	4 893	4 893	0
Yhteensä	12 835	1 386	14 221	14 017	-204

2.3 Investointien toteutuminen

Koko kaupungin nettoinvestointien toteutuma oli -15,667 milj. euroa. Alkuperäisen talousarvion nettoinvestointi oli -18,508 milj. euroa ja muutettu talousarvio oli -20,965 milj. euroa. Tilikauden nettoinvestoinnit toteutuivat -5,298 milj. euroa muutettua talousarviota pienempänä. Edellä mainituissa luvuissa mukana myös liikelaitokset.

Investoinnit 2025 (1 000 €)	TULOT	MENOT	NETTO
PERUSKAUPUNKI	1 896	16 235	-14 339
• Muut pitkävaikutteiset menot		273	-273
• Maa- ja vesialueet	1 151	741	410
• Rakennusten myynnit/hankinnat	44		44
• Kiinteät rakenteet ja laitteet	344	7 309	-6 966
• Rakennukset	213	5 950	-5 736
• Koneet ja kalusto	134	822	-688
• Osakkeet, osuudet	10	1 139	-1 129
VESILIIKELAITOS		1 328	-1 328
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	1 896	17 563	-15 667

Lisämäärärahat/määrärahasiirrot vuoden aikana hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa seuraavasti:

Investointien määrärahamuutokset 9/2025, KV §156 8.12.2025

Tulomäärärahamuutokset

- Maa- ja vesialueiden hankinta TULOT, projekti 10350 (TA 2.000.000 euroa), tuloalitus -989.000 euroa
- Jalkaväkimuseon vesikatto TULOT, projekti 14112 (TA 125.000 euroa), tuloalitus -41.000 euroa
- Lentoasema (sis. Valtion investointituen) TULOT, projekti 29401 (TA 30.000 euroa), tuloalitus -30.000 euroa
- Kallioniemi, risteily- ja matkailualuslaituri TULOT, projekti 29006 (TA 75.000 euroa), tuloalitus -75.000 euroa
- Sähköisten vesikulkuneuvojen lataus TULOT, projekti 29005 (TA 277.000 euroa), tuloalitus -56.000 euroa

Menomäärärahamuutokset

- Sotakoulu, Ristiina, MENOT, projekti 14103 (TA 50 000 euroa), menoylitys +20.000 euroa
Siirretään projektilta 10639 Päämajakoulun vesikatto (keskiosa) sekä sisäilmakorjaukset (TA 1.500.000 euroa)
- Energiataloudelliset investoinnit, MENOT, projekti 14106 (TA 200.000 euroa), menoylitys +55.000 euroa
Siirretään projektilta 10639 Päämajakoulun vesikatto (keskiosa) sekä sisäilmakorjaukset (TA 1.500.000 euroa)
- Katuvalojen saneeraus, projekti 20008 (TA 400.000 euroa), menoylitys 100.000 euroa
Siirretään projektilta 20036 Katujen suunnittelumääräraha (TA 100.000 euroa) 50.000 euroa
Siirretään projektilta 22017 Siltojen uusiminen (TA 500.000 euroa) 50.000 euroa
- Liikuntapaikkarakentaminen ja kunnostus, projekti 28001 (TA 125.000 euroa), menoylitys +20.000 euroa
Siirretään projektilta 10005 Osallistava budjetointi, ASTO (TA 150.000 euroa)
- Siirretään projektilta 31999 TA-määräraha, kasvatus- ja opetuslautakunta, irtaimisto (TA 200.000 euroa) 38.000 euroa projektille 10800 Kiinteistöjen muut muutos- ja peruskorjaustyöt, koulu- ja esiopetus (TA 200.000 euroa).
- Rakennusvalvonnan arkiston digiprojekti, projekti 10004 (TA 60.000 euroa), menoylitys +78.000 euroa
- E-S Pääomarahasto, projekti 35012 (TA 0 euroa), menoylitys +132.000 euroa

Investointien määrärahamuutokset 6/2025, KV §84 25.8.2025

Menomäärärahamuutokset

- Ristiinan yhtenäiskoulun entisen lukiosiiven ilmanvaihdon peruskorjaus, projekti 10641 (TA 50.000 euroa), menoylitys +20.000 euroa.
Siirretään projektilta 14116 Kiinteistöjen sähköautolataus (TA 50.000 euroa) 20.000 euroa
- Sotakoulu, Ristiina (sis. hankkeen kaupungin osuus), projekti 14103 (TA 50.000 euroa), menoylitys +20.000 euroa.
Siirretään projektilta 14116 Kiinteistöjen sähköautolataus (TA 50.000 euroa) 20.000 euroa.
- Energiataloudelliset investoinnit, MENOT, projekti 14106 (TA 200.000 euroa), menoylitys +50.000 euroa.
Siirretään projektilta 14118 Lähemäkitalon peruskorjaus (TA 100.000 euroa) 50.000 euroa.
- Muiden osakkeiden hankinta, projekti 35499 (TA 500.000 euroa), menoylitys +48.000 euroa.
Siirretään projektilta 35013 Itäradan suunnitteluhankeyhtiö (TA 200.000 euroa).

- E-S Pääomarahasto, projekti 35012 (TA 0 euroa), menoylitys +10.000 euroa.
Siirretään projektilta 35013 Itäradan suunnitteluhankeyhtiö (TA 200.000 euroa)

Määrärahasiirrot Rantakeitaan uimahallin kloorikoneen uusiminen, KV §91 2.6.2025

- TA-määräraha, irtain omaisuus, Hyvinvointilautakunta (TA 200.000 euroa), projekti 32999 menoylitys +78.000 euroa
Siirretään projektilta 28008 Urheilupuiston nurmikentän sadevesijärjestelmät (TA 100.000 euroa) 30.000 euroa
Siirretään projektilta 28012 Haukivuoren tenniskentät, hiekkatekonurmi (TA 80.000 euroa) 18.000 euroa
Siirretään projektilta 28001 Liikuntapaikkarakentaminen ja kunnostus (TA 125.000 euroa) 30.000 euroa

Investointiohjelman määrärahamuutos 2025, Hänninkentän huoltorakennus, KV §102 16.6.2025

- Hänninkentän huoltorakennus, projekti 13000 (TA 300.000 euroa), tulomäärärahan poisto -300.000 euroa

Lentoaseman kentän ja yleisalueiden huollon traktori, lisämäärärahaesitys, KV §42 7.4.2025

- Lentoasema, projekti 29401 (TA 30.000 euroa), tulomäärärahan lisäys +105.000 euroa
- Lentoasema, projekti 29401 (TA 100.000 euroa), menoylitys +140.000 euroa
Siirretään projektilta 10003 Satamalahden kehittäminen (sis. Veturitallinlahti, Puhistamo) (TA 700.000 euroa)

Esitys lisämäärärahaksi, maanhankinta, Visulahti, KV §124 6.10.2025

- Maa- ja vesialueiden hankinta, projekti 10220 (TA 300.000 euroa), +500.000 euroa

Suonsaaren vastaanottokeskuksen kunnostaminen, lisämääräraha, KV §90 2.6.2025

- Kiinteistöjen muut muutos- ja peruskorjaustyöt, projekti 14001 (TA 150.000 euroa), +180.000 euroa

Lisämääräraha ja määrärahasiirrot hankkeelle Keskusta-alueen tulvariski, KV §89 2.6.2025

- Keskusta-alueen tulvariski, projekti 20037 (TA 100.000 euroa) lisämääräraha +310.000 euron
- Keskusta-alueen tulvariski, projekti 20037 (TA 100.000 euroa) menoylitys +400 000 euroa
Siirretään projektilta 20028 Veturitallinlahti hulevesi (TA 100.000 euroa) 100.000 euroa
Siirretään projektilta 26999 TA- määräraha, Kadut (yritys- ja uudet asuinalueet) (TA 800.000 euroa) 200.000 euroa
Siirretään projektilta 20035 Tyrjäntie (TA 600.000 euroa) 100.000 euroa.

Määrärahasiirrot Rantakeitaan uimahallin kloorikoneen uusimiseen, KV §91 2.6.2025

- TA-määräraha, irtain omaisuus, Hyvinvointilautakunta (TA 200.000 euroa), projekti 32999 lisämääräraha +78.000 euroa
Siirretään projektilta 28008 Urheilupuiston nurmikentän sadevesijärjestelmät (TA 100.000 euroa) siirretään 30.000 euroa
Siirretään projektilta 28012 Haukivuoren tenniskentät, hiekkatekonurmi (TA 80.000 euroa) siirretään 18.000 euroa
Siirretään projektilta 28001 Liikuntapaikkarakentaminen ja kunnostus (TA 125.000 euroa) siirretään 30.000 euroa

Mikkelin Mikaeli Oy:n osakkeiden ostaminen ja konsernirakenteen muutos, KV §135 10.11.2025

- Muiden osakkeiden hankinta, projekti 35499 (TA 500.000 euroa) lisämääräraha +81.200 euroa

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN (1000 €) S=SITOVUUSTASO		Kumulatiivinen to- teuma	Alkupe- räinen TA	TA- muu- tokset	TA muu- tosten jäl- keen	Toteu- tuma	Poik- keama (-) alle (+) yli
KAUPUNKI							
Muut pitkävaikutteiset menot							
Maaseudun nopeat tietoliikenneyhteydet		21	100	-78	22	21	-1
Rakennusvalvonnan arkiston digitointiprojekti		759	60	78	138	133	-5
Osallistava budjetointi		554	150	-20	130	119	-11
Muut pitkävaikutteiset menot yhteensä			310	-20	290	273	-17
Maa- ja vesialueet							
Maa- ja vesialueiden myynti, TULOT *	S		2 000	-989	1 011	1 151	140
Maa- ja vesialueiden hankinta, MENOT	S		300	500	800	741	-59
*sis. myyntivoiton 1.044.085,43 euroa							
Rakennukset							
Rakennusten myynti *	S		25		25	44	19
*sis. myyntivoiton 44.685,00 euroa							
RAKENNUKSET							
Sivistystoimi							
Lähemäen lastentalon alakerran peruskorjaus sekä ilmanvaihto (130 lasta)		24	50		50	24	-26
Valkosenmäen päiväkotiratkaisun (n. 30 lasta) hankesuunnittelu		2	50		50	2	-48
Itäinen aluekoulu		23	50		50	23	-27
Päämajakoulun vesikatto (keskiosa) ja sisäilmakorjaukset		1244	1 500	-75	1 425	1 014	-411
Ristiinan yhtenäiskoulun entisen lukiosiiven ilmanvaihdon peruskorjaus		388	50	20	70	66	-4
Kalevankankaan koulu, sisäilmakorjaukset		322	350		350	191	-159
Mikkelin lukio (n. 750 opisk.), koulun nykyisen kohteen elinkaari ja toiminnallisuus		100	200		200	100	-100
Haukivuoren koulun pohjoispäädyn katto		90	150		150	90	-60
Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimi							
Konsertti- ja kongressitalo Mikaeli, korjaus ja peruskorjaus		596	100		100	66	-34
Jalkaväkimuseon vesikatto, TULOT		193	125	-41	84	98	14
Jalkaväkimuseon vesikatto, MENOT		809	375		375	232	-143
Ristiinan Kallioniemen huvilan peruskorjaus (suojeluvastuu)		176	100		100	107	7
Mikkelin Seutukirjasto, LVIS-peruskorjaus		26	150		150	26	-124
Muistin puisen ravintolaosan katon uusinta		134	150		150	134	-16
Hänninkentän huoltorakennus, TULOT			300	-300			
Hänninkentän huoltorakennus, MENOT		1159	2 500		2 500	1 147	-1 353
Hänninkentän kentän kylmälaitteet ja automaatio		102	100		100	102	2
Ristiinan urheilukentän huoltorakennuksen lisäosa/varastotila		154	150		150	154	4
Rantakeidas, pukeutumistilat mm. vaatekaapit		106	100		100	106	6

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN (1000 €) S=SITOVUUSTASO	Kumulatiivinen to- teuma	Alkupe- räinen TA	TA- muu- tokset	TA muu- tosten jäl- keen	Toteu- tuma	Poik- keama (-) alle (+) yli
Julkiset rakennukset						
Kaupungin virastotalo, peruskorjaus jatkuu vaiheittain						
LVIS peruskorjaus	3833	1 500		1 500	1 076	-424
4. krs julkisivu (rappaus), eriste	418	120		120	103	-17
Virastotalokorttelin lukituksen uudistaminen	151	100		100	72	-28
Sotakoulu, Ristiina, TULOT	172				29	29
Sotakoulu, Ristiina (hankkeen kaupungin osuus)	951	50	40	90	93	3
Lähemäkitalon peruskorjaus	52	100	-50	50		-50
Kiinteistöjen muut muutos- ja peruskorjaustyöt						
<i>Koulu- ja esiopetus</i>		200	38	238	138	-100
<i>Hyvinvointi ja osallisuus</i>		100		100	4	-96
<i>Julkiset rakennukset</i>		100		100	53	-47
<i>Sote kiinteistöt</i>		150	180	330	339	9
Rakennusten suunnittelumääräraha		150		150	147	-3
Energiataloudelliset investoinnit, TULOT		50		50	86	36
Energiataloudelliset investoinnit, MENOT		200	105	305	341	36
Kiinteistöjen sähköautolatausvelvoite	97	50	-40	10	1	-9
Alv-tarkistukset						
RAKENNUKSET YHTEENSÄ						
MENOT	S	8 945	218	9 163	5 950	-3 213
TULOT	S	475	-341	134	213	79
NETTO		8 470	559	9 029	5 736	-3 293
Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Satamalahden kehittäminen	650	700	-272	428	183	-245
EcoSairila	3615	150		150	20	-130
Kalevankankaan alue	276	100		100	99	-1
Matkailu		300		300	298	-2
Ruutukaavakeskustan kehittäminen (2025 torin leikkipaikan uusiminen)		200		200	104	-96
Kadut (yritys- ja asuinrakentamisen tukeminen)		800	-200	600	571	-29
Tyrjäntie (l=650 m)	543	600	-100	500	543	43
Kadut		1 800		1 800	1 675	-125
Katujen suunnittelumääräraha		100	-50	50	11	-39
Siltojen uusiminen		500	-50	450	446	-4
Pyöräilyn ja kävelyn edistäminen						
<i>Pyöräilyn ja kävelyn edistäminen (Vilhonkatu ja Lönnrothinkatu), MENOT</i>		400		400	381	-19
Lentoasema (sis. valtion investointituen) TULOT		30	75	105	105	
Lentoasema, MENOT		100	140	240	239	-1
Katuvalojen saneeraus		400	100	500	541	41
Liikennevalojen uusiminen	68	150		150	68	-82
Puistot ja leikkipaikat		500		500	470	-30
Saimaan Unesco Global Geopark hanke, luontomatkailu	378	50		50	25	-25
Vesistö						
<i>Hulevesiohjelma</i>	2060	400		400	463	63
<i>Veturitallinlahti hulevesi</i>		100	-100			
<i>Keskusta-alueen tulvariski</i>	457	100	710	810	457	-353
<i>Satamien kunnostus (sis. retkisatamat)</i>		75		75	74	-1
<i>Kallioniemi, risteily- ja matkailualuslaituri, TULOT</i>		75	-75			

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN (1000 €)		Kumulatiivi-	Alkupe-	TA-	TA muu-	Toteu-	Poik-
S=SITOVUUSTASO		nen to-	räinen	muu-	tosten jäl-	tuma	keama
		teuma	TA	tokset	keen		(-) alle (+) yli
<i>Kallioniemi, risteily- ja matkailualue-laituri, MENOT</i>		13	150		150	13	-137
<i>Sähköisten vesikulkuneuvojen lataus, TULOT</i>		219	277	-56	221	219	-2
<i>Sähköisten vesikulkuneuvojen lataus, MENOT</i>		318	430		430	282	-148
Liikkuminen							
<i>Uimarantojen kunnostukset, korjausvelan poisto</i>			75		75	86	11
<i>Urheilupuiston nurmikentän sadevesijärjestelmä</i>		60	100	-30	70	60	-10
<i>Haukivuoren tenniskentät, hiekkatekonurmi</i>		68	80	-18	62	68	6
<i>Liikuntapaikkarakentaminen ja kunnostus, TULOT</i>					0	20	20
<i>Liikuntapaikkarakentaminen ja kunnostus, MENOT</i>			125	-10	115	134	19
Kiinteät rakenteet ja laitteet menot	S		8 485	120	8 605	7 309	-1 296
Kiinteät rakenteet ja laitteet tulot	S		382	-56	326	344	18
Kiinteät rakenteet laitteet netto			8 103	176	8 279	6 966	-1 313
Koneet ja kalusto							
Hallinnon palvelualue							
<i>Keskushallinto/ruoka- ja puhtaus</i>			125		125	125	
Sivistyksen palvelualue							
<i>Opetuslautakunta</i>			200	-38	162	138	-24
<i>Hyvinvointilautakunta</i>			200	78	278	230	-48
<i>Urski, ajanotto</i>		25	30		30	25	-5
Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue			50		50	15	-35
<i>TKI tilan varustelu (BEM-osaamiskeskus)</i>							
<i>Metsä-Sairila TULOT</i>		340	140		140	134	-6
<i>TKI tilan varustelu (BEM-osaamiskeskus)</i>							
<i>Metsä-Sairila MENOT</i>		498	200		200	200	
<i>Varautuminen, häiriötilannekeskukset</i>		90	100		100	90	-10
Koneet ja kalusto menot			905	40	945	822	-123
Koneet ja kalusto tulot			140	0	140	134	-6
Koneet ja kalusto netto			765	40	805	688	-117
SIJOITUKSET							
Osakkeet ja osuudet							
Tulot*						10	10
<i>Porrassalmen kehitys Oy</i>						10	10
*sis. luovutustappion 13.700,00 euroa							
Menot			900	213	1 113	1 139	26
<i>Saimaa Stadiumi Oy</i>		1400	200		200	200	
<i>Muiden osakkeiden hankinta</i>			500	129	629	695	65
<i>Itäradan suunnitteluhankeyhtiö</i>		342	200	-58	142	102	-40
<i>E-S Pääomarahasto</i>		258		142	142	142	
KAUPUNGIN INVESTOINNIT YHTEENSÄ							
MENOT	S		19 845	1 071	20 916	16 235	-4 681
TULOT	S		3 022	-1 386	1 636	1 896	260
NETTO			16 823	2 457	19 280	14 339	-4 941

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN (1000 €)		Alkupe- räinen talous- arvio	Talous- arvio- muu- tokset	Talous- arvio muutos- ten jäl- keen	Toteu- tuma	Poik- keama (-) alle (+) yli
S=SITOVUUSTASO						
LIIKELAITOKSET						
Otavan opisto						
MENOT	S	25		25		-25
Vesiliikelaitos						
MENOT		1 660		1 660	1 328	-332
Vesilaitokset	S	290		290	120	-170
Jätevesipuhdistamot	S	240		240	60	-180
Anttolan siirtolinja, yleissuunnitelma	S	30		30		-30
Verkostot	S	1 100		1 100	1 148	48
NETTO		1 660		1 660	1 328	-332
INVESTOINNIT YHTEENSÄ						
MENOT	S	21 530	1 071	22 601	17 563	-5 038
TULOT	S	3 022	-1 386	1 636	1 896	260
NETTO		18 508	2 457	20 965	15 667	-5 298

2.4 Rahoitusosan toteutuminen

Kaupunki ja liikelaitokset sisäisin erin
(1000 euroa)

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	16 350	3 723	20 073	25 194	5 121
Tulorahoituksen korjauserät	-2 000		-2 000	-1 044	956
Toiminnan rahavirta yhteensä	14 350	3 723	18 073	24 150	6 077
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-21 530	-1 071	-22 601	-17 564	5 037
Rahoitusosuudet investointimenoihin	997	-397	600	691	91
Pv vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 025	-989	1 036	1 206	170
Investointien rahavirta yhteensä	-18 508	-2 457	-20 965	-15 667	5 298
Toiminta ja investoinnit , netto	-4 158	1 266	-2 892	8 483	11 375
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset muille	-12 000		-12 000	-3 953	8 047
Antolainasaamisten vähennykset muilta	2 159		2 159	1 220	-939
Antolainauksen muutokset	-9 841		-9 841	-2 733	-7 108
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	25 000		25 000	0	-25 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 838		-9 838	-9 845	-7
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 660		-1 660	1 496	3 156
Lainakannan muutokset	13 502		13 502	-8 349	-21 851
Muut maksuvalmiuden muutokset				2 134	2 134
Rahoituksen rahavirta	3 661		3 661	-8 948	-12 609
Rahavarojen muutos	-497		769	-465	-1 234

2.5 Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Päät. KV 2.3.2026

	Määrärahat		Tuloarviot				Määrärahat				Tuloarviot				Määrärahat ylitys	Tuloarviot alitus
	Sito- vuus	Alkup. Talousarvio	TA:n muutokset	TA muut:n jälkeen	Toteutuma	Poikkeama (+) alle (-) yli	Alkup. Talousarvio	TA:n muutokset	TA muut:n jälkeen	Toteutuma	Poikkeama (-) alle (+) yli	Alkup. Talousarvio	TA:n muutokset	TA muut:n jälkeen		
KÄYTTÖTALOUSOSA																
Keskusvaalilautakunta	B	194		194	206	-12						58		58	2	12
Tarkastuslautakunta	B	80		80	72	9										
Kaupunginvaltuusto	B	250	25	275	301	-26										26
Hallinto- ja elinvoimapaalvelut		41 574	654	42 229	41 740	489						16 499	515	17 014	16 931	-83
Muu hallinto- ja elinvoimapaalvelut	B	32 229	739	32 968	32 753	216						7 151	600	7 751	8 035	284
Ruoka- ja puhtauspalvelut	N	9 345	-85	9 260	8 987	273						9 348	-85	9 263	8 896	-367
Työllisyyslautakunta	B	10 453	-1 490	8 963	8 079	883						10 453	-1 441	9 012	8 079	-932
Ympäristölautakunta	B	2 576	-33	2 543	2 460	83						1 175		1 175	1 229	53
Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue		123 120	-1 150	121 970	119 168	2 802						7 098	-679	6 419	6 557	138
Sivistyslautakunta	B	102 524	-955	101 569	99 619	1 950						3 676	-96	3 580	3 611	30
Hyvinvointilautakunta	B	20 596	-195	20 402	19 549	852						3 422	-583	2 839	2 946	107
Kaupunkikehityslautakunta	B	56 557	-3 902	52 655	51 757	898						51 345	-407	50 938	50 871	-67
Kaupunki yhteensä																
Määrärahat	B	225 458	-5 810	219 648	214 795	4 853										
Tuloarviot	B						77 280	-1 927	75 353	74 830	-523					
Määrärahat	N	9 345	-85	9 260	8 987	273						9 348	-85	9 263	8 896	-367
Tuloarviot	N															
Käyttötalous kaikki yhteensä		234 803	-5 895	228 909	223 783	5 126						86 628	-2 012	84 616	83 726	-890

	Sito- vuus	Alkup. Talousarvio	TA:n muutokset	TA muut:n jälkeen	Toteutuma	Poikkeama (+) alle (-) yli	Alkup. Talousarvio	TA:n muutokset	TA muut:n jälkeen	Toteutuma	Poikkeama (-) alle (+) yli	Määrärahat ylitys	Tuloarviot alitus
TULOSLASKELMAOSA													
Verotulot	B						143 607	-3 571	140 036	139 072	-964		964
Valtionosuudet	B						12 835	1 386	14 221	14 017	-204		204
Rahoitustuotot/-kulut yht:	N						6 437	0	6 437	7 096	659		
Korkotulot		3 703	0	3 703	3 362	-341	1 000		1 000	997	-3		
Muut rahoitustulot							5 437		5 437	6 099	661		
Korkomenot		3 620		3 620	3 252	-368							
Muut rahoitusmenot		83		83	111	28							
Tuloslaskelmaosa yhteensä		3 703	-5 895	3 703	3 362	-341	162 880	-2 185	160 695	160 185	-509		
		238 506		232 612	227 145	4 785	249 507	-4 197	245 310	243 912	-1 399		
INVESTOINTIOSA													
KAUPUNKI													
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	B	310	-20	290	273	17							
MAA- JA VESIALUEET	B	300	500	800	741	59							
Maa- ja vesialueiden osto													
Maa- ja vesialueiden myynti	B						2 000	-989	1 011	1 151	140		
RAKENNUKSET													
Rakennusten myynnit (tulot)	B						25		25	45	20		
Muut rakennukset	B	8 945	218	9 163	5 950	3 213	475	-341	134	213	79	36	
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	B	8 485	120	8 605	7 309	1 296	382	-56	326	344	18	147	
IRTAIMISTON INVESTOINNIT	B	905	40	945	822	123	140		140	134	-6		
OSAKKEET JA OSUUDET	B	900	213	1 113	1 139	-26	0	0	0	10	10	65	
<i>Kaupungin investoinnit yhteensä</i>		19 845	1 071	20 916	16 236	4 680	3 022	-1 386	1 636	1 897	261		

	Sito- vuus	Alkup. Talousarvio	TA:n muutokset	TA muut:n jälkeen	Toteutuma	Poikkeama (+) alle (-) yli	Alkup. Talousarvio	TA:n muutokset	TA muut:n jälkeen	Toteutuma	Poikkeama (-) alle (+) yli	Määrärahat ylitys	Tuloarviot alitus
<i>Tulorahoituksen korjaukset</i>							-2 000	-2 000	-2 000	-1 044	956		
RAHOITUSOSA													
Antolainauksen muutokset	N												
Antolainasäämisten lisäys		12 000		12 000	3 953	8 047							
Antolainasäämisten vähennys							2159	2159	2159	1220	-939		
Lainakannan muutokset	N												
Pitkäaikaisten lainojen lisäys													
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		9 838		9 838	8 179	1 659							
Lyhytaikaisten lainojen muutos					1 629		25 000	25 000	25 000	0	-25 000		
Muut maksuvalmiuden muutokset					5 008	-5 008							
YHTEENSÄ		280 189	-4 824	275 366	262 149	14 163	277 688	-5 583	272 105	245 986	-26 120	286	2 441

Sitovuus B = brutto, N= netto

3

Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

Ulkoinen

	1.1.-31.12.2025		1.1.-31.12.2024	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	34 467 423,48		30 933 058,27	
Maksutuotot	4 494 311,79		4 576 215,76	
Tuet ja avustukset	3 944 892,45		4 775 479,01	
Muut toimintatuotot	15 079 072,46	57 985 700,18	15 652 005,15	55 936 758,19
Valmistus omaan käyttöön		428 951,37		479 467,20
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-79 131 147,30		-76 038 526,19	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-16 276 585,55		-16 123 589,78	
Muut henkilösivukulut	-2 653 090,62		-2 121 924,51	
Palvelujen ostot	-55 320 695,26		-51 357 443,93	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 590 291,81		-15 119 438,01	
Avustukset	-13 536 044,30		-8 757 814,48	
Muut toimintakulut	-8 535 634,82	-190 043 489,66	-9 325 222,20	-178 843 959,10
Toimintakate		-131 628 838,11		-122 427 733,71
Verotulot		139 072 413,92		139 879 986,44
Valtionosuudet		14 017 008,00		6 529 287,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	997 286,11		3 052 948,33	
Muut rahoitustuotot	6 098 676,13		4 062 563,49	
Korkokulut	-3 251 617,15		-5 081 223,54	
Muut rahoituskulut	-110 591,06	3 733 754,03	-542 636,58	1 491 651,70
Vuosikate		25 194 337,84		25 473 191,43
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-21 083 627,09		-21 449 912,28	
Arvonalentumiset	-1 696 314,58	-22 779 941,67	-1 676 119,31	-23 126 031,59
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00	156 066 645,82	156 066 645,82
Tilikauden tulos		2 414 396,17		158 413 805,66
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		160 156,16		162 728,27
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		0,00		-27 000 000,00
Tilikauden ylijäämä (+) alijäämä (-)		2 574 552,33		131 576 533,93

3.2 Rahoituslaskelma

	2025	2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	25 194 337,84	25 473 191,43
Satunnaiset erät	0,00	156 066 645,82
Tulorahoituksen korjauserät	-1 044 122,08	-129 331 533,59
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-17 564 254,66	-17 666 408,55
Rahoitusosuudet investointimenoihin	690 972,22	547 855,63
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 206 152,00	134 713 889,63
Toiminnan ja investointien rahavirta	8 483 085,32	169 803 640,37
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-3 953 250,00	-8 002 700,00
Antolainasaamisten vähennykset	1 220 431,20	28 977 741,37
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	30 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 845 428,65	-109 963 934,81
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 496 362,50	-17 851 250,45
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-66 537,60	103 217,82
Vaihto-omaisuuden muutokset	353 547,33	547 224,04
Saamisten muutos	-999 812,93	-2 202 493,63
Korottomien velkojen muutos	2 846 693,37	-6 564 705,76
Rahoituksen rahavirta	-8 947 994,78	-84 956 901,42
Rahavarojen muutos	-464 909,46	84 846 738,95
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	93 671 501,68	94 136 411,14
Rahavarat 1.1.	94 136 411,14	9 289 672,19
	-464 909,46	84 846 738,95

3.3 Tase

VASTAAVAA	31.12.2025	31.12.2024
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	7 305 317,11	7 305 068,57
Ennakkomaksut	22 822,41	699 394,77
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	7 328 139,52	8 004 463,34
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	103 747 766,74	103 002 656,60
Rakennukset	195 891 326,55	199 749 807,57
Kiinteät rakenteet ja laitteet	77 737 829,64	77 840 518,12
Koneet ja kalusto	2 637 956,51	2 990 704,03
Muut aineelliset hyödykkeet	597 277,85	597 277,85
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 433 775,66	5 826 416,76
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	384 045 932,95	390 007 380,93
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	57 805 428,54	57 138 346,84
Muut lainasaamiset	28 548 253,73	25 815 099,53
Muut saamiset	2 204 138,34	2 204 473,74
Sijoitukset yhteensä	88 557 820,61	85 157 920,11
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	479 931 893,08	483 169 764,38
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen varat	918 152,83	953 655,09
Muut toimeksiantojen varat	6 802,78	6 802,78
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	924 955,61	960 457,87
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	67 610,00	99 752,85
Muu vaihto-omaisuus	32 774,00	354 178,48
Vaihto-omaisuus yhteensä	100 384,00	453 931,33
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	0,00	811 540,28
Muut saamiset	4 000,00	4 000,00
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	4 000,00	815 540,28
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	3 533 885,56	3 097 177,92
Lainasaamiset	6 702 413,59	4 901 383,84
Muut saamiset	3 225 746,12	2 696 287,54
Siirtosaamiset	1 074 471,20	1 473 376,23
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	14 536 516,47	12 168 225,53
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	20 202,36	20 202,36
Muut arvopaperit	92 918 730,43	90 940 684,00
Rahoitusarvopaperit yhteensä	92 938 932,79	90 960 886,36
Rahat ja pankkisaamiset	732 568,89	3 175 524,78
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	108 312 402,15	107 574 108,28
VASTAAVAA YHTEENSÄ	589 169 250,84	591 704 330,53

VASTATTAVAA	31.12.2025	31.12.2024
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	143 143 713,53	143 143 713,53
Arvonkorotusrahasto	52 391 994,79	52 324 944,09
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	110 519 614,26	-21 056 919,67
Tilikauden yli-/alijäämä	2 574 552,33	131 576 533,93
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	308 629 874,91	305 988 271,88
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	2 387 069,19	2 547 225,35
Vapaaehtoiset varaukset	27 000 000,00	27 000 000,00
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET YHTEENSÄ	29 387 069,19	29 547 225,35
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	22 214,97	22 657,05
Muut pakolliset varaukset	1 663 746,42	1 632 355,99
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	1 685 961,39	1 655 013,04
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	370 000,00	420 000,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	6 335 466,37	6 471 029,64
Muut toimeksiantojen pääomat	603 467,46	519 944,05
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	7 308 933,83	7 410 973,69
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	179 416 684,00	198 333 348,00
Lainat julkisyhteisöiltä	1 336 374,31	1 510 384,46
Liittymismaksut ja muut velat	4 472 105,92	4 433 000,79
Siirtovelat	578 543,80	708 543,80
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	185 803 708,03	204 985 277,05
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	18 916 664,00	9 666 664,00
Lainat julkisyhteisöiltä	174 010,15	178 764,65
Lainat muilta luotonantajilta	9 034 704,24	7 538 341,74
Saadut ennakot	1 331 993,09	1 105 876,25
Ostovelat	9 818 137,44	8 492 683,96
Liittymismaksut ja muut velat	1 808 485,46	1 557 527,91
Siirtovelat	15 269 709,11	13 577 711,01
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	56 353 703,49	42 117 569,52
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	242 157 411,52	247 102 846,57
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	589 169 250,84	591 704 330,53

3.4 Konsernin tuloslaskelma

	01.01.-31.12.2025		01.01.-31.12.2024	
Toimintatuotot		166 601 686,28		161 902 208,04
Toimintakulut		-283 143 420,68		-275 558 206,88
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		-294 821,61		848 191,75
Toimintakate		-116 836 556,01		-112 807 807,09
Verotulot		136 899 786,26		137 280 229,33
Valtionosuudet		42 655 936,00		37 560 838,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	549 204,70		4 588 843,19	
Muut rahoitustuotot	4 985 938,06		3 817 761,10	
Korkokulut	-13 207 735,81		-16 277 279,90	
Muut rahoituskulut	-357 204,57	-8 029 797,62	-3 228 073,39	-11 098 749,00
Vuosikate		54 689 368,63		50 934 511,24
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-44 739 545,00		-45 346 456,35	
Omistuksen eliminointierot	-195 822,54		0,00	
Arvonalentumiset	-908 014,64	-45 843 382,18	-15 848 946,15	-61 195 402,50
Satunnaiset erät		0,00		132 285 410,31
Tilikauden tulos		8 845 986,45		122 024 519,05
Tilinpäätössiirrot				
Tilikauden verot		-604 083,15		-1 046 256,28
Laskennalliset verot		-245 089,36		479 254,93
Vähemmistöosuudet		-873 695,88		-434 196,40
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		7 123 118,06		121 023 321,30

3.5 Konsernin rahoituslaskelma

	31.12.2025		31.12.2024	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	54 689 368,63		50 934 511,24	
Satunnaiset erät	0,00		132 285 410,31	
Tilikauden verot	-604 083,15		-1 046 256,28	
Tulorahoituksen korjauserät	-1 000 545,87	53 084 739,61	-136 528 822,87	45 644 842,40
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-51 510 692,82		-50 674 711,45	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	4 250 687,21		2 322 243,37	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 357 197,36	-44 902 808,25	141 370 910,57	93 018 442,49
Toiminnan ja investointien rahavirta		8 181 931,36		138 663 284,89
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-36 235,04		-15 936,34	
Antolainasaamisten vähennykset	3 585,40	-32 649,64	121 661,07	105 724,73
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	14 233 466,75		180 821 902,76	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-22 156 092,31		-175 668 522,75	
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-345 462,08	-8 268 087,64	-15 435 394,70	-10 282 014,69
Oman pääoman muutokset		-1 506 273,62		-29 625 867,72
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-66 537,60		103 217,82	
Vaihto-omaisuuden muutos	562 877,10		-2 000 536,47	
Saamisten muutos	1 078 628,45		-7 014 789,20	
Korottomien velkojen muutos	-1 368 854,92	206 113,03	-6 036 227,90	-14 948 335,75
Rahoituksen rahavirta		-9 600 897,87		-54 750 493,43
Rahavarojen muutos		-1 418 966,51		83 912 791,46
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	111 202 735,07		112 621 701,58	
Rahavarat 1.1.	112 621 701,58	-1 418 966,51	28 708 910,12	83 912 791,46

3.6 Konsernitase (lyhyt)

VASTAAVAA	31.12.2025	31.12.2024
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	438 816,34	459 721,87
Konserniliikearvo	59 912,98	13 726,37
Muut pitkävaikutteiset menot	8 356 876,41	8 709 147,45
Ennakkomaksut	60 898,41	737 470,77
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	8 916 504,14	9 920 066,46
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	110 105 539,54	109 454 188,92
Rakennukset	441 229 974,16	449 479 425,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	83 636 553,95	83 682 301,17
Koneet ja kalusto	79 864 269,99	79 137 753,74
Muut aineelliset hyödykkeet	4 220 390,81	4 612 626,52
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	22 720 618,45	18 177 556,60
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	741 777 346,90	744 543 851,95
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet	26 424 455,88	25 156 421,64
Osakkeet ja osuudet	12 957 543,57	10 022 075,72
Muut lainasaamiset	1 753 221,29	1 753 221,33
Muut saamiset	1 806 005,58	1 774 011,84
Sijoitukset yhteensä	42 941 226,32	38 705 730,53
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	793 635 077,36	793 169 648,94
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	3 793 277,92	4 900 478,32
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	9 028 608,16	9 591 485,26
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	1 911 167,56	3 765 651,77
Lyhytaikaiset saamiset	26 452 153,97	25 124 329,23
Saamiset yhteensä	28 363 321,53	28 889 981,00
Rahoitusarvopaperit	95 194 332,37	93 223 806,40
Rahat ja pankkisaamiset	16 008 402,70	19 397 895,18
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	148 594 664,76	151 103 167,84
VASTAAVAA YHTEENSÄ	946 023 020,04	949 173 295,10

VASTATTAVAA	31.12.2025	31.12.2024
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	143 143 713,53	143 143 713,53
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	340 000,00	340 000,00
Arvonkorotusrahasto	56 550 079,27	56 483 028,57
Muut omat rahastot	4 150 817,86	4 236 091,48
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	142 294 416,53	22 692 095,23
Tilikauden yli- / alijäämä	7 123 118,06	121 023 321,30
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	353 602 145,25	347 918 250,11
VÄHEMMISTÖOSUUDET	11 046 703,98	10 241 704,49
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	22 214,97	22 657,05
Muut pakolliset varaukset	3 066 645,79	2 725 485,54
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	3 088 860,76	2 748 142,59
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	10 177 256,14	11 350 994,14
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	452 184 097,72	470 836 080,52
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	23 618 185,06	26 730 996,80
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	32 599 881,04	22 196 108,47
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	59 705 890,09	57 151 017,98
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	568 108 053,91	576 914 203,77
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	946 023 020,04	949 173 295,10

4

Liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt, mikäli myöhemmin näissä liitetiedoissa ei toisin mainita. Mikäli tytäryhteisön konsernitilinpäätöksen tekemisen edellytykset eivät täyty, eikä se ole tehnyt konsernitilinpäätöstä, on sen tyttärien tiedot yhdistelty konsernitilinpäätökseen suoraan. Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Konsernitilinpäätöksessä on huomioitu yhdisteltävien yhteisöjen ilmoittamat tiedot, jotka ovat tulleet 3.3.2026 mennessä.

Konsernirakenteessa tilikauden aikana tapahtuneet muutokset

Mikkelin kaupungin 100 % omistama Mikkelin Opiskelija-asunnot Oy on 1.1.2025 sulautunut Mikkelin kaupungin 100 % omistamaan Mikalo Oy:hyn.

Mikkelin kaupunki osti Mikkelin Mikaeli Oy:n osakkeita niin, että sen omistus yhtiöstä on vuoden 2025 lopulla 100 % aiemman 33,33 % sijaan.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on eliminoitu. Konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on eliminoitu vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pää- omaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhtiöiden sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pää- omasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto-osakeyhtiöiden ja muiden keskinäisten kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmilte tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Konsernitaseesta esitetään lyhennetty versio.

Myyntituotot

Myyntituottoihin kirjattu Etelä-Savon Koulutus Oy:n yksikköhintarahoitus 28 638 928,00 euroa on oikaistu konsernitilinpäätöksessä valtionosuuskohtaan. Vuoden 2024 vastaava summa on 31 031 551,00 euroa.

Verotulot

Verotuloista on oikaistu kiinteistöveroja 2,2 milj. euroa.

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät (KPA 2:2.1 § 1-kohta)

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti, joita on muutettu vuoden 2013 alusta vastaamaan Kuntaliiton suosituksen mukaisia alimpia poistoaikoja. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskenta-perusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintamenon tai sitä alemman todennäköisen hankintamenon tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissovimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa korkoriskin hallitsemiseksi. Kaupunki on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvaa korkoa koronvaihtosopimuksilla kiinteäksi koroksi. Koronvaihtosopimukset on eritelty sopimuskohtaisesti liitetiedoissa.

Muut toimintakulut

Luottotappioiden kirjaus

Saatavista poistetuista myyntilaskuista on tehty luottotappiokirjaukset tuloslaskelman erään muut toimintakulut.

Konsernitili

Konsernitilisopimukseen liitettyjen kaupungin tytäryhteisöjen rahavarat esitetään kaupungin tilinpäätöksessä sekä osana rahoja ja pankkisaamisia, että lyhytaikaisena velkana tytäryhteisöille. Vastaavasti tytäryhteisöjen negatiiviset tilien saldot esitetään sekä kaupungin lyhytaikaisena lainasaamisena tytäryhteisöiltä että rahojen ja pankkisaamisten vähennyksenä.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vertailukelvottomuutta edelliseen tilikauteen nähden aiheuttaa vuoden 2025 tilinpäätöksessä työvoimapalvelujen järjestämisvastuun siirtyminen kunnille 1.1.2025 alkaen. Mikkelin kaupunki toimii Mikkelin seudun työllisyysalueen vastuukuntana ja työvoimapalvelut on eriytetty kaupungin kirjanpidossa taseyksiköksi. Työvoimapalvelujen osuus toimintakuluista on n. 7,3 milj. Aloittavaan taseeseen on kirjattu uudistuksen johdosta kaupungille siirtyneen henkilöstön 556 937,73 € lomapalkkavelka ja siihen liittyvä saaminen.

Kesäkuussa 2024 Itä-Suomen hallinto-oikeus antoi päätöksen 1324/2024 koskien Vaalijalan kuntayhtymän ylijäämien palautusta jäsenkunnille. Mikkelin kaupungin osuus ylijäämistä on 1,47 miljoonaa euroa ja tämä on kirjattu tilikaudella 2024 muihin rahoitustuottoihin.

*Otavia***Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut**

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Mikkelin kaupunki sopivat 31.5.2022, että Mikkelin kaupunki maksaa palautettavat valtionosuudet yhteensä 13 248 033,00 euroa ilman korkolain (633/1982) mukaisia vuosittaisia korkoja 1.12.2022 – 30.6.2024 välisenä aikana ja kolmessa (3) erässä seuraavasti:

1. 1.12.2022 mennessä 4 416 011,00 euroa
2. 30.6.2023 mennessä 4 416 011,00 euroa
3. 30.6.2024 mennessä 4 416 011,00 euroa

Maksuaikataulun mukaisesti viimeinen erä maksettiin 30.6.2024. Maksun kattamiseksi Mikkelin kaupunki myönsi 31.12.2024 liikelaitos Otavialle kertalyhenteisen konsernilainan 4 000 000,00 euroa 10 vuoden laina-ajalla.

Toimintatuotot tehtäväalueittain				
	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Keskushallinto	12 943 961,35	10 638 413,59	4 718 671,19	5 452 415,98
Ympäristöpalvelut	1 205 769,23	7 041 315,90	1 205 769,23	1 195 670,24
Opetuspalvelut	7 254 071,21	6 586 674,57	4 578 604,97	5 184 685,54
Kulttuuri- ja vapaa-aika	4 951 532,42	2 765 795,30	2 830 283,13	2 765 795,30
Yhdyskuntapalvelut	49 701 776,00	50 687 197,48	42 465 115,80	41 338 191,13
Työllisyyspalvelut	2 187 255,86	0,00	2 187 255,86	0,00
Muut palvelut	88 357 320,21	84 182 811,20	0,00	0,00
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>166 601 686,28</i>	<i>161 902 208,04</i>	<i>57 985 700,18</i>	<i>55 936 758,19</i>

Verotulojen erittely

	2025	2024
Kunnan tulovero	103 511 378,83	103 399 901,82
Osuus yhteisöveron tuotosta	12 867 935,28	13 201 898,85
Kiinteistövero	22 693 099,81	23 278 185,77
Verotulot yhteensä	139 072 413,92	139 879 986,44

Liitetieto 8

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely

	2025	2024
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	6 008 048,00	-3 965 425,00
<i>Siitä</i> :Peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	-5 796 551,00	-14 955 948,00
<i>Siitä</i> :Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	11 804 599,00	10 990 523,00
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	3 116 374,00	1 603 444,00
Verotulomenetysten korvaus	4 892 586,00	8 891 268,00
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	14 017 008,00	6 529 287,00

Liitetieto 9

Palvelujen ostojen erittely		
	Kunta	
	2025	2024
Asiakaspalvelujen ostot	10 513 527,67	10 328 999,36
Muiden palvelujen ostot	44 807 167,59	41 028 444,57
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>55 320 695,26</i>	<i>51 357 443,93</i>

Pysyvien vastaavien suunnitelman mukaiset poistot

	Poistotapa	Poistoaika tai poisto-%
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 v
Muut pitkävaikutteiset menot		
ATK-ohjelmistot *	tasapoisto	2-5 v
Osallistuminen toisen yhteisön		
- tiehankkeisiin *	tasapoisto	15 v
- ratahankkeisiin *	tasapoisto	30 v
- väylähankkeisiin - sovelletaan vastaavanlaisen hyödykkeen hankintamenoa koskevia poistoaikoja *		
Muut *	tasapoisto	2-5 v
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		ei poistoa
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto	20-30 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset (1.1.2013 lähtien)	tasapoisto	20 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	30 v, 50 v
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	20 v
Asuinrakennukset (1.1.2013 lähtien)	tasapoisto	30 v
Asuinrakennukset	tasapoisto	50 v
Kallioliuolat ja -tunnelit (käytössä vain Vesilaitoksella)	tasapoisto	50 v
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	mj-poisto	15 %
Sillat, laiturit ja uimalat	mj-poisto	15%, 20%
Muut maa- ja vesirakenteet	mj-poisto	15%, 20%
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	mj-poisto	15 %
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	tasapoisto	10 v
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	tasapoisto	10 v -20 v
Lentoasema	mj-poisto	20 %
Vesimittarit (käytössä vain Vesilaitoksella)	tasapoisto	10 v
Vesijohto- ja viemäriverkostot (käytössä vain Vesilaitoksella)	tasapoisto	30 v
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	tasapoisto	5 v
Liikkuvat työkoneet	tasapoisto	5 v
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 v
Atk-laitteet	tasapoisto	3 v
Sairaala- , terveydenhuolto- yms.laitteet	tasapoisto	5 v
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	poisto käytön mukaan	
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoa	
Keskeneräiset hankinnat		
Pysyvien vastaavien sijoitukset	ei poistoa	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoa	
Taseyksiköt (Etelä-Savon pelastuslaitos)		
Noudattaa kaupungin käyttämiä poistoaikoja		
Liikelaitos (Mikkelin kaupungin liitelaitos Otavia)		
Noudattaa kaupungin käyttämiä poistoaikoja		
Liikelaitokset (Vesilaitos)		
Noudatetaan liikelaitoksen johtokunnan määrittelemiä poistoaikoja		

* Jollei vaikutusaika ole luotettavasti arvioitavissa, on hankintameno poistettava enintään 10 vuodessa.

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluksi.

Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Ympäristövaraukset 1.1.	1 632 355,99	1 658 318,13	1 632 355,99	1 658 318,13
Lisäykset tilikaudella	55 000,00	0,00	55 000,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	23 609,57	25 962,14	23 609,57	25 962,14
Ympäristövaraukset 31.12.	1 663 746,42	1 632 355,99	1 663 746,42	1 632 355,99
Muut pakolliset varaukset 1.1.	835 241,78	2 742 663,98	0,00	1 989 750,96
Lisäykset tilikaudella	432 274,84	82 328,76	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	76 087,20	1 989 750,96	0,00	1 989 750,96
Muut pakolliset varaukset 31.12.	1 191 429,42	835 241,78	0,00	0,00
Ei-suojaava koronvaihtosopimus 1.1.	257 887,77	206 674,49		
Lisäykset tilikaudella	0,00	51 213,28		
Vähennykset tilikaudella	46 417,82	0,00		
Ei-suojaava koronvaihtosopimus 31.12.	211 469,95	257 887,77		
Eläkevastuu 1.1.	22 657,05	23 069,97	22 657,05	23 093,37
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	442,08	436,32	442,08	436,32
Eläkevastuu 31.12.	22 214,97	22 657,05	22 214,97	22 657,05

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	1 081 420,23	1 370 052,85	1 081 420,23	2 124 634,80
Rakennusten luovutusvoitot	64 035,09	162 716,31	44 685,00	0,00
Muut luovutusvoitot	19 350,09	9 915,32	0,00	9 915,32
Luovutusvoitot yhteensä	1 164 805,41	1 542 684,48	1 126 105,23	2 134 550,12
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	37 334,80	0,00	37 334,80	26 475,77
Muut luovutustappiot	35 688,63	0,00	13 700,00	0,00
Luovutustappiot yhteensä	73 023,43	0,00	51 034,80	26 475,77

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Satunnaiset tuotot				
Etelä-Savon Energian Oy:n osakkeiden luovutusvoitto		132 285 410,31		125 207 309,82
Etelä-Savon Energia Oy:n osingon jako				30 859 336,00
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>		<i>132 285 410,31</i>		<i>156 066 645,82</i>

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2025	2024
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä		
Etelä-Savon Energia Oy	1 479 000,00	0,00
Kiinteistökehitys Naistinki Oy	0,00	300 000,00
<i>Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä yhteensä</i>	<i>1 479 000,00</i>	<i>300 000,00</i>
Osinkotuotot muista yhteisöistä		
Muut yhtiöt	441 525,44	461 400,64
Suur-Savon Sähkö Oy	1 200 430,00	1 199 880,00
<i>Osinkotuotot muista yhteisöistä yhteensä</i>	<i>1 641 955,44</i>	<i>1 661 280,64</i>
<i>Osuuspääoman korot</i>	<i>622 611,37</i>	<i>201 410,76</i>
<i>Yhteensä</i>	<i>3 743 566,81</i>	<i>2 162 691,40</i>

Arvonkorotukset				
	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Maa- ja vesialueet arvonkorotukset 1.1.	52 569 450	52 826 807	52 228 544	52 485 901
Arvonkorotukset	124 158	0	124 158	0
Arvonkorotusten purku	57 107	257 357	57 107	257 357
Maa- ja vesialueet arvonkorotukset 31.12.	52 512 343	52 569 450	52 295 595	52 228 544
Rakennukset arvonkorotukset 1.1.	3 817 179	3 817 179	0	0
Rakennukset arvonkorotukset 31.12.	3 817 179	3 817 179	0	0
Arvonkorotukset yhteensä 31.12.	56 329 522	56 386 629	52 295 595	52 228 544

ARVONKOROTUKSEN PERIAATTEET JA NIIDEN KOHTEIDEN ARVONMÄÄRITYKSEN MENETELMÄT

Mikkelin maa- ja vesialueiden arvonkorotukset on tehty tonttirekisteriohjelman laskelmien mukaan, arvonkorotuksista ei ole tehty ulkopuolista arviota.

Osakkeissa ja osuuksissa sekä muussa käyttöomaisuudessa ei ole arvonkorotuksia.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet 31.12.2025	7 328 140
--	------------------

Muut pitkävaikutteiset menot

Poistamaton hankintameno 1.1.	7 305 069
--------------------------------------	------------------

Siirrot erien välillä	843 947
-----------------------	---------

Tilikauden poistot	-843 698
--------------------	----------

Poistamaton hankintameno 31.12.	7 305 317
--	------------------

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat,

aineettomat 1.1.	699 395
-------------------------	----------------

Lisäykset tilikauden aikana	149 012
-----------------------------	---------

Siirrot erien välillä	-825 585
-----------------------	----------

Poistamaton hankintameno 31.12.	22 822
--	---------------

Aineelliset hyödykkeet 31.12.2025	384 045 933
--	--------------------

Maa- ja vesialueet 1.1.	103 002 657
--------------------------------	--------------------

Lisäykset tilikauden aikana	865 621
-----------------------------	---------

Vähennykset tilikauden aikana	-164 489
-------------------------------	----------

Siirrot erien välillä	43 978
-----------------------	--------

Poistamaton hankintameno 31.12.	103 747 767
--	--------------------

Rakennukset

Poistamaton hankintameno 1.1.	199 749 808
--------------------------------------	--------------------

Siirrot erien välillä	7 417 426
-----------------------	-----------

Tilikauden poistot	-10 197 820
--------------------	-------------

Arvonlennukset ja niiden palautukset	-1 078 086
--------------------------------------	------------

Poistamaton hankintameno 31.12.	195 891 327
--	--------------------

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Poistamaton hankintameno 1.1.	77 840 518
--------------------------------------	-------------------

Siirrot erien välillä	8 538 134
-----------------------	-----------

Tilikauden poistot	-8 586 965
--------------------	------------

Arvonlennukset ja niiden palautukset	-53 857
--------------------------------------	---------

Poistamaton hankintameno 31.12.	77 737 830
--	-------------------

Koneet ja kalusto

Poistamaton hankintameno 1.1.	2 990 704
--------------------------------------	------------------

Siirrot erien välillä	1 102 396
-----------------------	-----------

Tilikauden poistot	-1 455 144
--------------------	------------

Poistamaton hankintameno 31.12.	2 637 957
--	------------------

Muut aineelliset hyödykkeet

Poistamaton hankintameno 1.1.	597 278
--------------------------------------	----------------

Poistamaton hankintameno 31.12.	597 278
--	----------------

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat,

aineelliset 1.1.	5 826 417
-------------------------	------------------

Lisäykset tilikauden aikana	15 855 862
-----------------------------	------------

Rahoitusosuudet tilikaudella	-690 972
------------------------------	----------

Siirrot erien välillä	-17 557 531
-----------------------	-------------

Poistamaton hankintameno 31.12.	3 433 776
--	------------------

Olennaiset arvonalentumiset

Erittely olennaisista arvonalentumisista

Rouhialan koulu	290 315
-----------------	---------

Palvelukeskus Majakka	153 274
-----------------------	---------

Silvastin päiväkot	101 187
--------------------	---------

Suomenniemen Päiväkot Kilikello	49 514
---------------------------------	--------

Suomenniemen koulu	232 364
--------------------	---------

Kiiskimäen päiväkeskus	299 512
------------------------	---------

Lähemäen huoltorakennus	5 778
-------------------------	-------

Liitetieto 18a

Maa- ja vesialueet erittely				
	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	1 534 579,00	1 518 757,04	310 913,49	266 935,48
Muut maa- ja vesialueet	108 570 960,54	107 935 431,88	103 436 853,25	102 735 721,12
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>110 105 539,54</i>	<i>109 454 188,92</i>	<i>103 747 766,74</i>	<i>103 002 656,60</i>

Liitetieto 18b

Pysyvien vastaavien sijoitukset									
	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset			
	Osakkeet konserni-yhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset kunta-yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	40 077 437,23	10 515 487,69	1 996 045,20	4 549 376,72	57 138 346,84	25 141 123,21	0,00	2 878 450,06	28 019 573,27
Lisäykset	225 656,30	200 000,00	0,00	829 496,50	1 255 152,80	3 344 749,64	0,00	0,00	3 344 749,64
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	23 700,00	23 700,00	608 345,44	0,00	3 585,40	611 930,84
Siirrot erien välillä	40 000,00	-40 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	40 343 093,53	10 675 487,69	1 996 045,20	5 355 173,22	58 369 799,64	27 877 527,41	0,00	2 874 864,66	30 752 392,07
Arvonlennukset	388 765,01	175 606,09	0,00	0,00	564 371,10				
Kirjanpitoarvo 31.12	39 954 328,52	10 499 881,60	1 996 045,20	5 355 173,22	57 805 428,54	27 877 527,41	0,00	2 874 864,66	30 752 392,07

Liitetieto 19

Tytäryhteisöt							
	Y-tunnus	Kunnan omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %	Kuntakonsernin osuus, euroa			
				omasta pää-omasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/tappiosta	
Asunto Oy Hirvipari	0765824-3	95,69	95,69	501 479	81 594	42	
Asunto Oy Pirttitie III	0464332-9	100,00	100,00	425 507	228 024	19	
Asunto Oy Tuppura	0578812-4	97,00	97,00	801 988	98 204	1	
Kiinteistö Oy Kenkäveronniemi	0846454-7	66,70	66,70	946 983	10 489	-9 102	
Kiinteistö Oy Mikkelin Tietotaitokortteli	0913161-3	51,56	51,56	3 157 838	47 174	63 078	
Kiinteistö Oy TeknoGraani	1507061-8		75,64	1 885 073	10 971	552	
Mikkelin kehitysyhtiö Miksei Oy	0600598-8	80,65	80,65	260 213	1 351 181	-8 632	
Etelä-Savon Energia Oy (konserni)	0940995-3	51,00	51,00	-20 113 459	93 854 810	92 174	
Kiinteistökehitys Naistinki Oy	0514772-2	100,00	100,00	8 516 466	37 799 018	227 497	
Metsäsairila Oy	2011619-0	100,00	100,00	1 371 725	6 714 098	1 537 210	
Mikkelin Arkistotalo Oy	0822437-5	56,00	56,00	3 638 968	14 301	120 014	
Mikkelin Asumisoikeus Oy	0881150-2	100,00	100,00	2 530 828	5 720 984	45	
Mikkelin Matkailu Oy	0164990-1	100,00	100,00	69 435	0	-336	
Mikkelin Ravirata Oy	0165007-2	75,47	75,47	888 594	811 500	-69 682	
Mikalo Oy	0165298-3	100,00	100,00	3 521 138	65 936 199	51 195	
Mikkelin Jäähalli Oy	2418213-6	75,90	90,12	2 673 301	5 892 840	91	
Etelä-Savon Koulutus Oy (konserni)	2249317-6	62,50	62,50	8 177 521	2 249 675	1 472 661	
Kiinteistö Oy Jääkärintie 31	2290196-9		100,00	432 685	5 657 567	215 356	
Kiinteistö Oy Mikkelin Takojankatu	0841514-7	58,63	58,63	281 427	5 207	-5 935	
Mikkelin Oppilaitoskiinteistöt Oy	2512829-7	100,00	100,00	7 846 541	15 879 839	2 274	
Kiinteistö Oy Ristiinan Suopursu	0238191-9	70,00	70,00	83 240	80 544	20	
Kiinteistö Oy Kyyhkylä	2379106-0		100,00	525 487	1 834 823	91 717	
BioSairila Oy	2740947-1		80,75	676 379	3 621 754	9 700 698	
Mikkelin Mikaeli Oy	2015248-2	100,00	100,0	-102 157	535 771	-27 168	
Haukivuoren Vanhustentalosäätiö sr.	0758881-2	jäsen		2 131	1 204 478	390	
Kyyhkylä-säätiö sr	1861046-4	jäsen		761 460	213 463	-175 536	
			Yhteensä	29 760 790	249 854 507	13 278 642	

Mikkelin Asumisoikeus Oy:n omassa pääomassa on kirjattuna asumisoikeusmaksuja 2 554 664,24 euroa, jotka yhtiö on velvollinen palauttamaan asukkaille heidän luopuessaan asumisoikeudestaan. Ilman asumisoikeusrahastoa konsernin osuus omasta pääomasta on -23 836,54 euroa.

Kuntayhtymät						
	Y-tunnus	Kaupungin omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kuntakonsernin osuus, euroa		
				omasta pää- omasta	vieraasta pää- omasta	tilikauden voitosta / tappiosta
Etelä-Savon maakuntaliitto	0215839-7	35,24	35,24	316 233	287 860	-22 898
Etelä-Savon kampuskiinteistöt kuntayhtymä	1013321-0	72,30	72,30	12 374 765	22 211 533	24 823
		Yhteensä		12 690 998	22 499 393	1 925

Osakkuusyhteisöt						
	Y-tunnus	Kaupungin omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %	Kuntakonsernin osuus, euroa		
				omasta pää- omasta	vieraasta pääomasta	tilikauden tappiosta / voitosta
Kiinteistö Oy Kattilansillan Kauppakeskus	0605561-9	32,1	32,1	85 311	380	140
Kiinteistö Oy M:lin mlk:n Kuuselan Kulma	0765742-7	41,2	41,2	321 888	7 002	18
Kiinteistö Oy Mikkelin Musiikkiopistotalo	1093066-6	21,2	21,2	357 053	3 457	9
Kiinteistö Oy Otavan Ketola	0615795-7	47,3	47,3	104 020	785	1 864
Kyyhkylän Asuntolat Oy	0165613-2	49,2	49,2	10 136	0	75
Kiinteistö Oy Mikkelin Torikioski	0351423-4	17,7	44,3	485 035	14 148	-2 881
Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	2472908-2	36,2	36,2	15 106 637	10 841 684	132 970
Saimaa Stadiumi Oy	2671378-9	35,4	35,4	2 627 749	2 283 722	1 348
Sodan ja rauhan keskus Muisti Oy	2945093-7	20,0	20,0	39 442	77 760	-10 182
Kiinteistö Oy Laaninkulma	0540337-8	25,3	25,3	219 343	4 246	12
Asunto Oy Orijärven Kyläpuisto	1963315-8	26,6	26,6	480 051	1 466	13
		Yhteensä		19 836 664	13 234 651	123 386

Saamisten erittely		
	2025	2024
	Lyhytaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	489 514,91	373 852,02
Lainasaamiset	3 695 320,09	4 579 144,84
Siirtosaamiset	110 022,84	95 461,55
Yhteensä	4 294 857,84	5 048 458,41
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä		
Myyntisaamiset	5 929,26	4 614,05
Lainasaamiset	2 710 821,96	282 239,00
Yhteensä	2 716 751,22	286 853,05
Saamiset osakkuus- ja muilta omistusyhteisyyksiltä		
Myyntisaamiset	95 628,09	17 452,76
Yhteensä	95 628,09	17 452,76
Saamiset yhteensä	7 107 237,15	5 352 764,22

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	283 470,48	528 397,56	107 672,84	89 961,55
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	359 794,28	1 509 739,63	331 668,00	427 121,96
Palkkatuet/Ely-keskus	0,00	63 538,06	0,00	63 538,06
Muut siirtosaamiset, projektit	408 311,21	632 352,15	408 311,21	222 878,65
Vakuutuskorvaukset	0,00	352 822,68	0,00	0,00
Muut tulojäämät	3 857 451,89	2 007 285,01	226 819,15	669 876,01
<i>Siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>4 909 027,86</i>	<i>5 094 135,09</i>	<i>1 074 471,20</i>	<i>1 473 376,23</i>

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Peruspääoma 1.1.	143 143 713,53	143 143 713,53	143 143 713,53	143 143 713,53
Peruspääoma 31.12.	143 143 713,53	143 143 713,53	143 143 713,53	143 143 713,53
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 1.1.	340 000,00	340 000,00		
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 31.12.	340 000,00	340 000,00		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	56 483 028,57	56 740 385,73	52 324 944,09	52 582 301,25
Lisäykset	124 158,00		124 158,00	
Vähennykset	-57 107,30	-257 357,16	-57 107,30	-257 357,16
Arvonkorotusrahasto 31.12.	56 550 079,27	56 483 028,57	52 391 994,79	52 324 944,09
Muut rahastot 1.1.	4 236 091,48	4 217 727,11		
Lisäykset	0,00	51 931,60		
Vähennykset	-85 273,62	-33 567,23		
Muut rahastot 31.12.	4 150 817,86	4 236 091,48		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	143 715 416,53	55 357 100,10	110 519 614,26	-21 056 919,67
Voiton jako	-1 421 000,00	-29 649 166,00		
Edellisten tilikausien oikaisu	0,00	-3 015 838,87		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	142 294 416,53	22 692 095,23	110 519 614,26	-21 056 919,67
Tilikauden yli-/alijäämä	7 123 118,06	121 023 321,30	2 574 552,33	131 576 533,93
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>353 602 145,25</i>	<i>347 918 250,11</i>	<i>308 629 874,91</i>	<i>305 988 271,88</i>

Pitkääaikaiset velat		
Velat, jotka erääntyvät 1.1.2031 tai sen jälkeen		
	2025	2024
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	72 000 028,00	107 166 692,00
Lainat julkisyhteisöiltä	705 815,29	877 154,55
Muut velat	4 453 204,77	4 414 944,77
<i>Pitkääaikaiset velat yhteensä</i>	<i>77 159 048,06</i>	<i>112 458 791,32</i>

Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Pakolliset varaukset				
Eläkevaraus	22 214,97	22 657,05	22 214,97	22 657,05
Ympäristövastuiden varaukset	1 663 746,42	1 632 355,99	1 663 746,42	1 632 355,99
Muut pakolliset varaukset	1 191 429,42	835 241,78		
Ei-suojaava koronvaihtosopimus	211 469,95	257 887,77		
<i>Pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>3 088 860,76</i>	<i>2 748 142,59</i>	<i>1 685 961,39</i>	<i>1 655 013,04</i>

Vieras pääoma				
	2025		2024	
	Pitkääaikainen	Lyhytaikainen	Pitkääaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		1 678 275,92		1 515 231,38
Muut velat	146 100,00		146 100,00	
<i>Yhteensä</i>	<i>146 100,00</i>	<i>1 678 275,92</i>	<i>146 100,00</i>	<i>1 515 231,38</i>
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat		1 429,50		24 662,17
<i>Yhteensä</i>		<i>1 429,50</i>		<i>24 662,17</i>
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	<i>146 100,00</i>	<i>1 679 705,42</i>	<i>146 100,00</i>	<i>1 539 893,55</i>

Sekkitililimiitti		
	2025	2024
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	25 000 000,00	25 000 000,00
-siitä käyttämättä oleva määrä	25 000 000,00	25 000 000,00

Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Muut velat				
Liittymismaksut	17 235 606,97	16 832 396,77	4 453 204,77	4 414 944,77
Muut velat	7 083 114,42	7 305 529,80	1 827 386,61	1 575 583,93
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>24 318 721,39</i>	<i>24 137 926,57</i>	<i>6 280 591,38</i>	<i>5 990 528,70</i>

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Pitkäaikaiset siirtovelat				
Muut Pa siirtovelat	580 925,54	711 147,80	578 543,80	708 543,80
<i>Pitkäaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>580 925,54</i>	<i>711 147,80</i>	<i>578 543,80</i>	<i>708 543,80</i>
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	15 436 331,43	14 526 606,79	11 332 858,57	10 179 848,71
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	2 847 768,64	2 537 444,51	2 103 649,70	1 975 984,63
Korkojaksotukset	2 728 730,00	3 977 843,00	737 399,33	874 521,82
Muut menojäämät	2 827 809,78	3 431 248,94	1 095 801,51	547 355,85
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>23 840 639,85</i>	<i>24 225 656,66</i>	<i>15 269 709,11</i>	<i>13 577 711,01</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>24 421 565,39</i>	<i>24 936 804,46</i>	<i>15 848 252,91</i>	<i>14 286 254,81</i>

Vuokravastuut

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Toimitilojen vuokravastuut	6 529 825,20	6 843 543,68	14 165 657,89	15 109 690,48
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut (leasing)	2 102 413,33	2 129 298,46	1 982 402,38	2 290 443,36
Maa-alueiden vuokravastuut	1 328 349,56	1 473 241,59	75 216,03	80 412,96
Muut vuokravastuut	279 499,35	359 955,90		
Vuokravastuut yhteensä	10 240 087,44	10 806 039,63	16 223 276,30	17 480 546,80
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 706 539,36	4 867 556,31	2 935 321,92	3 004 974,90
- siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	44 376,28	47 557,20		
- siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut			11 333 767,25	12 448 178,60

Leasingvuokrasopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita

Vastuusitoumukset

Kunta	
2025	2024

Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta**Konserniyhtiöille annetut takaukset**

<i>Alkupääoma</i>	124 319 501,05	126 678 201,05
<i>Jäljellä pääomasta</i>	58 822 940,36	63 941 696,36

Takaukset konsernin ulkopuolisten yhteisöjen puolesta**Konsernin ulkopuolisten velasta**

<i>Alkuperäinen pääoma</i>	5 954 723,90	7 439 728,61
<i>Jäljellä pääomasta</i>	1 540 192,80	1 784 189,95

Takaukset yhteensä

<i>Alkuperäinen pääoma</i>	130 274 224,95	134 117 929,66
<i>Jäljellä pääomasta</i>	60 363 133,16	65 725 886,31

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2025	2024
Osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	481 996 321,00	448 710 818,00
Osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0,00	0,00
Mahd. vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	616 947,00	481 510,00

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Järjestelyn tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Arvonlisäveron palautusvastuu *)	17 835 723,93	23 576 425,69	11 355 876,75	14 490 449,96

*) Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöt myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (AVL 120 §). Kunnan palautusvastuuta määriteltäessä on otettu huomioon kaikki kiinteistöt myös ne, joiden osalta vastuun toteutuminen ei ole todennäköistä.

Koronvaihtosopimukset

Järjestelyn tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Kaupunki Koronvaihtosopimuksella (KSWAP012/15) 67441 on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimus erääntyy 31.12.2040. Lainapääomaa vastaava nimellisarvo Käypä arvo			30 000 000,00 1 425 925,87	30 000 000,00 801 997,34
Koronvaihtosopimuksella 31826/15371 on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Sopimus erääntyy 27.9.2041. Lainapääomaa vastaava nimellisarvo Käypä arvo			20 000 000,00 1 015 356,40	20 000 000,00 -931 926,65
Koronvaihtosopimus 31738 on tehty yksittäisen lainan korkoja koskevien kassavirtojen muuttamiseksi 3 kk euribor:sta 6 kk euriboriin. Sopimus erääntyy 18.4.2031. Lainapääomaa vastaava nimellisarvo Käypä arvo			4 125 000,00 -2 703,89	4 875 000,00 -3 322,77
Tehostetulla koronvaihtosopimuksella MIKKELI1 on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Sopimus erääntyy 14.12.2032. Sopimus päättynyt 30.6.2025. Lainapääomaa vastaava nimellisarvo Käypä arvo			0,00 0,00	18 000 000,00 -118 756,34
Tehostetulla koronvaihtosopimuksella MIKKELI2 on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Alkamispäivä 14.6.2026. Sopimus erääntyy 14.6.2045. Lainapääomaa vastaava nimellisarvo Käypä arvo			30 000 000,00 1 518 273,01	
Tytäryhteisöt Koronvaihtosopimus 1524661/2088483 on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Laina ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Yhtiö saa 6 kk:n euribor korkoa ja maksaa kiinteää korkoa. Sopimus erääntyy 26.5.2025. Sopimuksen nimellisarvo tilinpäätöshetkellä Käypä arvo		315 000,00 3 022,00		
Koronvaihtosopimus 1769559/2770516 on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Laina ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Yhtiö saa 6 kk:n euribor korkoa ja maksaa kiinteää korkoa. Sopimus on voimassa 22.2.2027 saakka. Sopimuksen nimellisarvo tilinpäätöshetkellä Sopimuksen käypäarvo tilinpäätöshetkellä	1 092 500,00 13 809,00	1 187 500,00 31 317,00		
Koronvaihtosopimuksella 1505781/2059523 suojataan koko lainasalkkua. Yhtiö saa 1 kk:n euribor korkoa ja maksaa kiinteää korkoa. Sopimus erääntyy 20.5.2030. Laina pääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä Käypä arvo	6 250 000,00 -274 747,00	6 250 000,00 -384 464,00		
Koronvaihtosopimus (1817460/2886857) 2122055/3839275 Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Suojattu pääoma 55% lainapääomasta. Suojausmäärä pienenee lainanlyhennysten suhteessa. Suojaus paranee vuosittain, koska suurempi osa jäljellä olevan lainan määrästä on suojattu, lainan lyhentyessä nopeammin kuin korkojohdannaisen laskennallinen pääoma pienenee. Koronvaihtosopimuksella muutetaan vaihtuva korko kiinteäksi ajalle 2018-2029. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 29.12.2029. Sopimuksen nimellisarvo tilinpäätöshetkellä Käypä arvo	2 000 000,00 163 586,00	2 250 000,00 212 463,00		
Koronvaihtosopimuksella 34928291 kiinteällä korolla varmistetaan budjetoidun korkotason toteutuminen. Suojattu pääoma vastaa lainapääomaa ja koronvaihtosopimuksella on varmistettu, että pankin marginaalia maksetaan kiinteän koron päälle. Suojauksen kassa virrat maksetaan 6 kk välein, maaliskuussa ja syyskuussa. Sopimuksen tekopvm. 29.5.2024, alkamispvm. 1.9.2024, päättymispvm.1.3.2029. Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo Käypä arvo	12 342 960,00 256 903,98	12 342 960,00 335 254,71		
Koronvaihtosopimuksella 11198706 kiinteällä korolla varmistetaan budjetoidun korkotason toteutuminen. Suojattu pääoma vastaa lainapääomaa ja koronvaihtosopimuksella on varmistettu, pankin marginaalia maksetaan kiinteän koron päälle. Suojauksen kassa virrat maksetaan 6 kk välein, maaliskuussa ja syyskuussa. Sopimuksen tekopvm. 29.5.2024, alkamispvm. 2.9.2024, päättymispvm.1.3.2029. Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo Käypä arvo	11 057 235,00 228 165,77	11 057 235,00 304 125,52		

Järjestelyn tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Koronvaihtosopimuksella 28554615				
kiinteällä korolla varmistetaan budjetoidun korkotason toteutuminen. Suojattu pääoma vastaa lainapääomaa ja koronvaihtosopimuksella on varmistettu, että pankin marginaalia maksetaan kiinteän koron päälle. Suojauksen kassa virrat maksetaan 6 kk välein, maaliskuussa ja syyskuussa. Sopimuksen tekopvm. 28.5.2024, alkamispvm. 2.9.2024, päättymispvm. 1.3.2029.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	11 057 235,00	11 057 235,00		
Käypä arvo	212 425,09	284 470,66		
Koronvaihtosopimuksella 34605323				
kiinteällä korolla varmistetaan budjetoidun korkotason toteutuminen. Suojattu pääoma vastaa lainapääomaa ja koronvaihtosopimuksella on varmistettu, että pankin marginaalia maksetaan kiinteän koron päälle. Suojauksen kassa virrat maksetaan 6 kk välein, maaliskuussa ja syyskuussa. Sopimuksen tekopvm. 28.5.2024, alkamispvm. 2.9.2024, päättymispvm. 1.3.2029.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	12 342 960,00	12 342 960,00		
Käypä arvo	244 081,58	311 461,70		
Koronvaihtosopimuksella 9093907/34732978 ja 9093908/34733001				
suojauksella varmistetaan, että korko ei nouse yli 3,5% ja näin voidaan hyötyä mahdollisesta korkojen laskusta aina lattiatasoon 2,12 % asti. Suojattu pääoma vastaa lainapääomaa ja koronvaihtosopimuksella varmistetaan, että pankin marginaalin päälle ei makseta maksimissaan enempää kuin 3,5 %. Suojauksen kassa virrat maksetaan 6 kk välein, maaliskuussa ja syyskuussa. Sopimuksen tekopvm. 28.5.2024, alkamispvm. 2.9.2024, päättymispvm. 1.9.2029.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	20 057 310,00	20 057 310,00		
Käypä arvo	44 535,62	214 106,78		
Koronvaihtosopimuksella 35221242				
kiinteällä korolla varmistetaan budjetoidun korkotason toteutuminen. Suojattu pääoma vastaa lainapääomaa ja koronvaihtosopimuksella on varmistettu, että pankin marginaalia maksetaan kiinteän koron päälle Suojauksen kassa virrat maksetaan 6 kk välein, maaliskuussa ja syyskuussa. Sopimuksen tekopvm. 29.5.2024, alkamispvm. 1.9.2024, päättymispvm. 1.3.2029.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	12 857 040,00	12 857 040,00		
Käypä arvo	267 603,95	349 217,95		
Koronvaihtosopimuksella 11197809				
kiinteällä korolla varmistetaan budjetoidun korkotason toteutuminen. Suojattu pääoma vastaa lainapääomaa ja koronvaihtosopimuksella on varmistettu, että pankin marginaalia maksetaan kiinteän koron päälle. Suojauksen kassa virrat maksetaan 6 kk välein, maaliskuussa ja syyskuussa. Sopimuksen tekopvm. 29.5.2024, alkamispvm. 2.9.2024, päättymispvm. 1.3.2029.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	11 517 765,00	11 517 765,00		
Käypä arvo	237 668,79	316 792,23		
Koronvaihtosopimuksella 28554617				
kiinteällä korolla varmistetaan budjetoidun korkotason toteutuminen. Suojattu pääoma vastaa lainapääomaa ja koronvaihtosopimuksella on varmistettu, että pankin marginaalia maksetaan kiinteän koron päälle Suojauksen kassa virrat maksetaan 6 kk välein, maaliskuussa ja syyskuussa. Sopimuksen tekopvm. 25.5.2024, alkamispvm. 2.9.2024, päättymispvm. 1.3.2029.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	11 517 765,00	11 517 765,00		
Käypä arvo	221 272,54	296 318,79		
Koronvaihtosopimuksella 34734461				
kiinteällä korolla varmistetaan budjetoidun korkotason toteutuminen. Suojattu pääoma vastaa lainapääomaa ja koronvaihtosopimuksella on varmistettu, että pankin marginaalia maksetaan kiinteän koron päälle. Suojauksen kassa virrat maksetaan 6 kk välein, maaliskuussa ja syyskuussa. Sopimuksen tekopvm. 25.5.2024, alkamispvm. 2.9.2024, päättymispvm. 1.3.2029.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	12 857 040,00	12 857 040,00		
Käypä arvo	324 433,97	324 433,97		
Koronvaihtosopimuksella 9093756/34735074 ja 9093759/34735080				
suojauksella varmistetaan, että korko ei nouse yli 3,5% ja näin voidaan hyötyä mahdollisesta korkojen laskusta aina lattiatasoon 2,12 % asti. Suojattu pääoma vastaa lainapääomaa ja koronvaihtosopimuksella varmistetaan, että pankin marginaalin päälle ei makseta maksimissaan enempää kuin 3,5 %. Suojauksen kassa virrat maksetaan 6 kk välein, maaliskuussa ja syyskuussa. Sopimuksen tekopvm. 28.5.2024, alkamispvm. 2.9.2024, päättymispvm. 1.9.2029.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	20 892 690,00	20 892 690,00		
Käypä arvo	46 390,51	223 024,25		

Koronvaihtosopimukset on tehty korkomenojen suojaamistarkoituksessa, joten ne on käsitelty taseen ulkopuolisina vastuina. Kukin koronvaihtosopimus on kohdistettavissa yhteen tai useampaan lainaan. Sopimukset päättyvät vuosina 2023-2041.

Hyödykejohdannaiset

Järjestelyn tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Sähkösuojaukset				
Kaupungin Energia -konsernin emoyhtiö käy sähkön myynnin ja oston suojaamiseksi kauppaa sähköjohtannaisilla konsernissa hyväksytyn riskopolitiikan mukaisesti. Suojaustarkoituksessa tehtyjen sopimusten ehdot ja kesto aika vastaavat suojattavan riskin (sähkön myyntihinta Spot -markkinoilla) ehtoja. Sähkönmyyntisuojaukset esitetään taseen ulkopuolisena eränä, koska niiden tasearvolla ei ole yhtiön kannalta merkitystä ennen kuin suojaukset realisoituvat tuloslaskelmassa. Vuodenvaihteen tasearvo on ainoastaan sen hetkinen suojauksen markkinahinta, joka ei kerro mitään siitä, minkä arvoinen suojaus on realisoituessaan.				
Tuotannon suojaukset				
Ostohetken arvo	7 384 996,00	6 976 017,00		
Arvo 30.12.2025	6 311 583,00	6 519 626,00		

Päästöoikeudet 2025	tCO2	€
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 1.1.2025	32 466	
Myönnetty vuodelle 2025	16 976	
Käytetyt päästöoikeudet vuonna 2025	11 201	
Päästöoikeuksien myynti vuonna 2025	15 000	
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 31.12.2025	23 241	2 024 988,33

Päästöoikeudet 2024	tCO2	€
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 1.1.2024	32 392	
Myönnetty vuodelle 2024	15 075	
Käytetyt päästöoikeudet vuonna 2024	25 076	
Päästöoikeuksien ostot vuonna 2024	10 075	
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 31.12.2024	32 466	2 338 525,98

Liitetieto 41

Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2025	2024
Kaupunginhallitus	195	214
Ympäristölautakunta	30	29
Mikkelin seudun työllisyyslautakunta	71	0
Sivistyslautakunta	1114	1124
Hyvinvointilautakunta	141	137
Kaupunkikehityslautakunta	255	269
Mikkelin Vesiliikelaits	25	23
Mikkelin kaupungin liikelaits Otavia	81	83
	1 912	1 879
Vakituiset	1620	1562
Määräaikaiset	292	306
Työllistetyt	0	11
	1912	1879

Liitetieto 42

Henkilöstökulut		
	2025	2024
Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelman mukaan	98 060 823,47	94 284 040,48
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin valmistus omaan käyttöön kautta	383 266,20	315 012,67

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2025	2024
Keskusta Mikkelin kunnallisjärjestö	20 727,65	16 234,44
Keskustan Etelä-Savon piiri	390,75	380,50
Keskustan Itä-Savon piiri	45,25	47,50
Mikkelin seudun Vihreät ry	6 080,60	6 755,90
Perussuomalaiset, Mikkelin piiri	1 579,55	2 767,55
SDP Mlin kunnallisjärjestö	12 359,23	9 747,00
Mikkelin Kristillisdemokraatit	925,80	1 171,25
SDP Kaakkois-Suomen sosiaalidemokraatit	394,20	481,00
Kokoomus Mikkelin kunnallisjärjestö	2 687,00	11 921,38
Mikkelin Kokoomus	11 337,23	0,00
Mikkelin seudun Vasemmistoliitto	645,20	0,00
Kaakkois-Suomen Kokoomus	120,00	0,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	57 292,46	49 506,52

Tilintarkastajien palkkiot	2025	2024
KPMG Julkistarkastus Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	0,00	11 250,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	0,00	12 350,00
TALVEA Julkishallinnon palvelut Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	32 600,22	7 852,60
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	15 250,94	4 953,85
Muut palkkiot	1 730,60	3 850,59
Palkkiot yhteensä:	49 581,76	40 257,04

Kunnan ja intressitahon väliset toimet

Mikkelin kaupungin johtaville viranhaltijoille ja luottamushenkilöille toteutetun kyselyn kautta saatujen tietojen mukaan heillä ei ole intressitahotapahtumia kaupungin kanssa.

Kaupunginjohtajan kanssa on solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu 12 kuukauden palkkaa vastaavasta erokorvauksesta, mikäli virkasuhde aiotaan työnantajan toimesta irtisanoa kuntalain 43 §:n perusteella. Konsernin lähipiirin/intressipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

Mikkelin kaupungilla on käytössä konsernitilipalvelu. Kaupunginvaltuusto on viimeksi 10.11.2025 § 136 vahvistanut konsernisopimukseen liitetyt tililuotot.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset

Korottomaan vieraaseen pääomaan sisältyvät laskennalliset verovelat	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	5 747 903,86	5 854 003,40		
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	8 420 302,32	8 069 113,42		
<i>Laskennalliset verovelat yhteensä</i>	<i>14 168 206,18</i>	<i>13 923 116,82</i>		

5

Eriytetyt tilinpäätökset

5.1 Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia

Liikelaitoksen johtajan katsaus

Vuonna 2025 Otavian toiminta jatkui pääosin edellisvuoden linjoilla. Keskeisenä uutena kokonaisuutena käynnistettiin omakieliset yhteiskuntaorientaatiokoulutukset, joiden järjestäminen tuli kunnille lakisääteiseksi vuoden 2025 alusta. Verkko-opiskelun kysyntä pysyi vakaana, ja aikuisten perusopetuksen opiskelijamäärät säilyivät aiempien vuosien tasolla. Elokuussa voimaan tullut oppimisen tuen lainsäädäntö edellytti uusia pedagogisia ja organisatorisia ratkaisuja, joihin vastattiin vahvistamalla henkilöstön osaamista sekä kehittämällä toimintamalleja opiskelijoiden tueksi.

Taloudellisesti vuosi oli hallittu. Otavia onnistui pitämään palvelutuotannon kustannustehokkaana ja suoriutumaan konsernilainan korkokuluista.

Kehittämistyö jatkui vahvana. Digitaalisten oppimisympäristöjen kehittäminen, saavutettavuuden parantaminen ja kielimalleja hyödyntävien palveluiden pilotointi etenivät suunnitellusti. Yhteistyö valtakunnallisissa verkostoissa vahvistui, ja hanketoiminta tuki verkko-oppimisen vaikuttavuutta. Erityisesti yhteistyön käynnistyminen työllisyysalueen kanssa tukee tulevaisuuden toimintamallien rakentamista ja alueellista palveluyhteistyötä.

Liikelaitoksen hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavian johtokunnassa on kahdeksan varsinaista jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Yksi jäsenistä on nimitetty henkilöstön esityksestä. Johtokunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavian toimintaa ja sen kehittämistä, asettaa tavoitteet ja seurata niiden toteutumista Mikkelin kaupungin hallintosäännön määrittämän yleisen toimivallan mukaisesti. Johtokunnan ratkaisuvallasta kuuluu mm. toimintakertomuksen ja tilikauden tuloksen käsittelyn hyväksyminen.

Johtaja-rehtori johtaa ja kehittää Liikelaitos Otavian toimintaa asetettujen tavoitteiden mukaisesti, huolehtii liikelaitoksen hallinnosta sekä taloudenhoidon ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä huolehtii johtokunnan kokouksessa käsiteltävien asioiden valmistelusta sekä johtokunnan tekemien päätösten toimeenpanemisesta. Johtaja-rehtorina ja koko organisaation ylimpänä esimiehenä ja tilivelvollisena viranhaltijana toimii Harri Jokinen.

Lukiokoulutuksen rehtori vastaa lukiokoulutuksen oppilaitostoiminnasta ja sen kehittämisestä, rahoitetuista hankkeista ja toimii opetushenkilöstön esimiehenä. Lukiokoulutuksen rehtorina toimii Miia Siven.

Olennot muutokset liikelaitoksen toiminnassa ja taloudessa

Toiminnallisesti vuosi 2025 oli vakaa, eikä liikelaitoksen palvelutuotannossa tai organisaatorakenteessa tapahtunut olennaisia muutoksia. Taloudellisesti vuosi sujui odotettua paremmin. Mikkelin kaupungin Otavialle myöntämää konsernilainan korkomenoja maksetaan 6 kuukauden välein. Käyttötalouden näkökulmasta jatkossa tulee huolehtia siitä, että korkojen maksuvalmius säilyy jatkossakin. Lainan pääomaa pyritään mahdollisuuksien mukaan lyhentämään jo laina-aikana.

Liikelaitoksen henkilöstö

Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavialla oli vuoden 2025 lopussa vakanaista henkilöstöä 68 ja määräaikaista 13. Henkilöstökulut olivat yhteensä 5 613 254,07 euroa. Henkilöstökulut ylittyivät talousarvioon 22 054,07 eurolla.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Etä- ja verkko-opetuksen merkitys säilyy Otavian toiminnan keskiössä myös tulevina vuosina. Digitaalisten oppimisympäristöjen kehittäminen, saavutettavuuden parantaminen ja pedagogisten ratkaisujen uudistaminen jatkuvat. Erityisesti kielimalleja hyödyntävien oppimisen tukipalveluiden odotetaan vahvistuvan osaksi arjen toimintaa.

Koulutuksen rahoitusjärjestelmän mahdolliset muutokset sekä opiskelijamäärien vaihtelut edellyttävät talouden tarkkaa seurantaa. Otavia varautuu muutoksiin ennakoimalla kustannusvaikutuksia ja kehittämällä palvelutuotantoa edelleen kustannustehokkaaksi. Uudet yhteistyömallit, erityisesti työllisyysalueen kanssa, voivat avata mahdollisuuksia palveluiden laajentamiseen ja uusien rahoituslähteiden hyödyntämiseen.

Oppimisen tuen lainsäädännön toimeenpano jatkuu ja sen vaikutukset näkyvät erityisesti aikuisten perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Ryhmäkohtaisen tuen järjestäminen ja pedagogisten rakenteiden vahvistaminen edellyttävät opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista resursointia myös tulevina vuosina.

Kokonaisuutena Otavian toiminnan ennakoidaan kehittyvän vakaasti. Verkko-oppimisen kysynnän arvioidaan säilyvän samankaltaisena. Yhteistyön laajentuminen alueellisesti ja valtakunnallisesti tukee liikelaitoksen mahdollisuuksia vastata muuttuviin koulutustarpeisiin.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Otavian toiminnan keskeisiin riskeihin ja epävarmuustekijöihin kuuluu valtionosuusrahoituksen muutokset ja oppilasmäärien vaihtelut, jotka voivat vaikuttaa liikelaitoksen taloudelliseen vakauteen. Valtion rahoitusmekanismien ja koulutuspolitiikan muutokset voivat heijastua suoraan Otavian tarjoamiin palveluihin ja voivat edellyttää nopeaa sopeutumista uusiin rahoitusmalleihin.

Teknologisten järjestelmien toimintavarmuus ja tietoturva ovat kriittisiä etä- ja verkko-opetuksen onnistumiselle. Investoinnit digitaalisten palveluiden kehittämiseen ja kyberturvallisuuteen ovat välttämättömiä, jotta Otavia pystyy tarjoamaan laadukkaita ja saavutettavia koulutusratkaisuja.

Unohtaa ei pidä myöskään muutoksia yhteiskunnallisissa rakenteissa ja maahanmuuttopolitiikan linjauksissa, jotka voivat vaikuttaa osaan palveluiden kysyntään kuten esim. Suomen hallituksen kaavailemat esitykset kotoutumispalvelujen uudistamiseen liittyen.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavian toimintaa valvoo ja ohjaa liikelaitoksen johtokunta. Johtokunta vastaa liikelaitoksen hallinnon ja toiminnan sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä. Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavian johtaja-rehtori johtaa ja kehittää liikelaitoksen toimintaa voimassa olevien lakien, ohjeiden ja sääntöjen mukaisesti. Operatiivisesti riskejä ennakoidaan mm. oppilaitosanalyysin avulla, jolla seurataan mm. liikelaitoksen menneisyyttä, nykytilaa ja tulevaisuutta kuvaavia taloudellisia indikaattoreita sekä opiskelijamäärien kehittymistä. Oppilaitosanalyysi ennustaa trendiä toiminnan talouden ja volyymin kehittymisen osalta. Sisäiseen käyttöön on laadittu riskianalyysiasiakirja, jossa on kuvattu erilaisia toimintaan kohdistuvia riskejä sekä ennakoivia toimenpiteitä riskien vähentämiseksi. Matalalla organisaatorakenteella pyritään osaltaan mahdollisimman joustavaan ja nopeaan reagointiin mahdollisten riskien ennakoinnissa ja toteutuessa.

Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Talous toteutui suunniteltua paremmin vuonna 2025.

Lukiokoulutuksen painotettu opiskelijamäärä vuonna 2025 oli 960,8 opiskelijaa. Lukiokoulutuksen rahoitus toteutui ennakoitua paremmin johtuen valtionosuuden yksikköhinnan noususta sekä oppilasmäärän ollessa ennakoitua parempi.

Aikuisten perusopetuksen oppilasmäärä oli 20.9.2025 tilastointipäivänä 311.

Vapaan sivistystyön opintoviikkoja kertyi 1487,20 vuonna 2025, joka ylittyi tavoitteesta.

Liikelaitos Otavian tulot vuonna 2025 olivat yhteensä 7 841 221,13 euroa, joista 6 363 868,00 euroa tuli lukiokoulutuksen ja perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön valtionosuuksista. Liikevaihto oli 959 258,40 euroa. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 518 094,73 euroa ja tähän hankkeista saatua tulo-rahoitusta kertyi 380 970,89 euroa. Vuoden 2025 lopulla oli 12 käynnissä olevaa hanketta, joihin Otavia sai ulkopuolista rahoitusta.

Materiaali- ja palveluostot ylittivät budjetin 77 216,27 eurolla. Henkilöstökulut ylittivät 22 054,07 eurolla. Liiketoiminnan muut kulut ylittivät budjetoidusta 62 634,61 eurolla.

Tunnusluvut

	TP 2024	TA 2025	TP 2025	Toteutuma %
Lukion opiskelijamäärä	944,9	930	960,8	103
Peruskoulun opiskelijamäärä	320	290	311	107
Vapaan sivistystyön opintoviikot	1453,60	1 460	1487,2	102

Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tulos 2025 on 727 167,14 euroa ylijäämäinen. Liikelaitos Otavian johtokunta esittää, että ylijäämä 727 167,14 euroa siirretään tilikauden yli-/alijäämättilille.

Sitovien tavoitteiden toteutuminen

Sitova tavoite	Mittari	Toteutuma 31.12.2025
Liikelylijäämä	253 000,00	852 223,86

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Liikelaitos Otavia on säilyttänyt asemansa valtakunnallisena yleissivistävän verkko-oppimisen palvelun tuottajana ja kehittäjänä. Tutkintotavoitteisten verkko-opiskelijoiden määrä on vakiintunut sekä Nettiperuskoulussa. Molempien oppilaitosten tuottamia aineopiskelupalveluita käytetään valtakunnallisesti kymmenissä kunnissa niin aikuisten lukiokoulutuksen, perusopetuksen kuin oppivelvollisten perusopetuksen osalta.

Kaupungin strategian tukeminen nuorten hyvinvoinnin ja osallisuuden parantamisessa erityisesti koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten aseman osalta on kohdistunut maahanmuuttajanuoriin ja turvapaikanhakijoihin. Em. kohderyhmissä lähiopetuksena järjestettävään aikuisten perusopetukseen osallistuneiden määrä on säilynyt keskimäärin samana.

Hankkeiden suunnittelu, ja yhteistyötahojen hankinta keskittyi vuonna 2025 tukemaan oppilaitoksen ydintehtäviä. Verkko-oppimisen vaikuttavuutta ja oppimista uudistavia malleja kehitettiin hanketoiminnan avulla niin paikallisissa kuin valtakunnallisissa verkostoissa. OKKA-säätiön kestävän kehityksen sertifikaatti saatiin koko liikelaitokselle. Kielimallien hyödyntämistä ja siihen liittyvää koulutusta järjestettiin useille eri organisaatioille.

Elinkeinoja tukevaa työtä edistettiin hakemalla rahoitusta laajalle viiden oppilaitoksen ja seitsemän työllisyysalueen yhteiselle hankkeelle, joka pääsi jatkokäsittelyyn vuoden 2025 lopulla.

STRATEGIAKORTIT

Kestävästi kehittyvä ja älykkäästi uudistuva Mikkeli

Ennakoidaan ja reagoidaan väestöön, elinkeinorakenteeseen, kansainvälisyyteen, digitalisaatioon ja kestäväan kehitykseen liittyviin toimintaympäristön muutoksiin.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Aikuisten maahanmuuttajien perustaitojen kehittäminen. Tuetaan edellytyksiä suomalaisen yhteiskuntaan sopeutumiseen. Tuotetaan edellytykset aikuisten maahanmuuttajien perusopetuksen tutkinnon suorittamiseen ja jatko-opintovalmiuksiin.	Tuottaa jatko-opintokelpoisia henkilöitä ja parantaa työelämävalmiuksia (Seutukampus).	Koulutuksen suorittaneiden määrä.	22 opiskelijaa.

Huomioidaan Mikkelin hiilineutraalisuustavoite kestävässä rakentamis-, maankäyttö-, liikenne- ja energiaratkaisuissa.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
OKKA-Säätiön kestävän kehityksen sertifikaatin toimenpiteiden vahvistaminen.	Kestävän kehityksen edistäminen koko organisaatiossa (Keke-ryhmä).	Toteutui/ei toteutunut.	Toteutui

Hyödynnetään digitaalisuuden mahdollisuudet täysimääräisenä kaupungin palvelujen kehittämisessä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Nettilukion tarjonnan hyödyntäminen osana kaupungin tarjoamaa lähiopetuksena toteutettua perusopetusta ja lukio-koulutusta.	Kaupungin lähiopetuksena toteutettavien koulutusten opiskelijoille tarjotaan mahdollisuutta yksilöllisiin koulutuspolkuun Muikun kautta tuotetuilla palveluilla (Nettikoulutus).	Kaupungin oppilaitoksissa suoritettujen opintojaksojen lukumäärä.	Mikkelin lukio 583 hyväksytysti suoritettua opintojaksoa. Mikkelin kaupungin perusopetus 0 suoritusta.
Jatketaan Opinvoimala.fi-verkkopalvelun kehittämistä hanke- rahoituksella, jolloin tunnustetaan ennaltaehkäisevästi oppimisen ja opiskeluhuvinvoimien esteitä sekä vahvistetaan näihin liittyvää osaamista.	Mahdollistetaan opiskelukykyyn (oppimisen haasteet, hyvinvointi, opiskelutaidot) liittyvien ongelmien varhainen tunnistaminen, ennaltaehkäisevä työ anonyymin verkkopalvelun avulla sekä lisää opetus- ja ohjaushenkilöstön osaamista tässä työssä. Opinvoimalan käyttö lisääntyy valtakunnallisesti (Suuntatiimi).	Uudet sisällöt ja kävijämäärän kasvu.	Uusi sisältökokonaisuus, Tuki lukiossa -materiaalipaketti julkaistu 19 uutta sivunäkymää Käyttäjää n. 30 000. Sivustolla vietetty aika lisääntynyt 14,2 %.

Osaamisen ja yrittäjyyden Mikkelä

Edistetään alueen yrittäjyyttä, työllisyyttä, olemassa olevien työpaikkojen säilyttämistä sekä uusien työpaikkojen syntymistä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Toteutetaan Luontokuvaus-hanke (edellyttäen rahoituksen saamista) ja tehdään yhteistyötä maa- ja metsätilojen omistajien kanssa kohteiden vuokraamisesta ja palvelujen hankinnasta.	Tukea ja kehittää Luontokuvauskeskushankkeen avulla alueellista yrittäjyyttä palvelujen tuottamiseksi hankkeelle (Vapaan sivistystyön tiimi/Hallinto).	Yhteistyökumppaneiden lukumäärä.	28 yhteistyökumppanuutta.

Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Liikevaihto	574 600	-13 300	561 300	959 258	397 958
Liiketoiminnan muut tuotot	690 000		690 000	518 095	-171 905
Tuet ja avustukset kunnalta	5 826 800		5 826 800	6 363 868	537 068
Materiaalit ja palvelut	-812 200		-812 200	-889 416	-77 216
<i>Ostot tilikauden aikana</i>	-162 100		-162 100	-230 230	-68 130
<i>Palvelujen ostot</i>	-650 100		-650 100	-659 187	-9 087
Henkilöstökulut	-5 713 000	121 800	-5 591 200	-5 613 254	-22 054
<i>Palkat ja palkkiot</i>	-4 557 200	100 600	-4 456 600	-4 531 038	-74 438
<i>Henkilösivukulut</i>	-1 155 800	21 200	-1 134 600	-1 082 216	52 384
<i>Eläkekulut</i>	-1 031 000	19 100	-1 011 900	-937 362	74 538
<i>Muut henkilösivukulut</i>	-124 800	2 100	-122 700	-144 854	-22 154
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 500		-8 500	-10 492	-1 992
Liiketoiminnan muut kulut	-413 200		-413 200	-475 835	-62 635
Liikeliikäämä (-alijäämä)	144 500	108 500	253 000	852 224	599 224
Rahoitustuotot ja -kulut				-125 057	-125 057
<i>Muut rahoitustuotot</i>				457	457
<i>Kunnalle maksetut korkokulut</i>	-142 000		-142 000	-125 511	16 489
<i>Muut rahoituskulut</i>				-3	-3
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	2 500	108 500	111 000	727 167	616 167
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	2 500	108 500	111 000	727 167	616 167
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 500	108 500	111 000	727 167	616 167

Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavian tuloslaskelma

Ostot ja myynnit kaupungilta mukana

	1.1.-31.12.2025	1.1.-31.12.2024
Liikevaihto	959 258,40	605 265,57
Liiketoiminnan muut tuotot	518 094,73	539 959,11
Tuet ja avustukset kunnalta	6 363 868,00	5 886 373,00
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-230 229,65	-236 731,54
Palvelujen ostot	-659 186,62	-889 416,27
Henkilöstökulut		-670 221,92
Palkat ja palkkiot	-4 531 038,43	-4 371 200,42
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-937 361,73	-713 037,86
Muut henkilösivukulut	-144 853,91	-5 613 254,07
Poistot ja arvonalentumiset		-105 898,49
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 492,32	-5 190 136,77
Liiketoiminnan muut kulut	-475 834,61	-874,36
Liikelylijäämä (-alijäämä)	852 223,86	496 738,30
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	456,66	861,49
Kunnalle maksetut korkokulut	-125 510,55	0,00
Muut rahoituskulut	-2,83	-125 056,72
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	727 167,14	497 599,75
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	727 167,14	497 599,75
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	727 167,14	497 599,75
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-89,1	-14,5
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	-89,1	-14,5
Voitto, %	75,8	82,2

Sijoitetun pääoman tuotto, %

= 100 * (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut + Muille maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Sijoitettu korollinen vieras pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %

= 100 * (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Lainat kunnalta/kuntayhtymältä + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto, %

= 100 * (Yli-/alijäämä ennen varauksia / Liikevaihto)

Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavian rahoitusosan toteutumisvertailu 2025

Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
-----------------------------	---------------------------	-------------------------------------	-----------	-----------

Toiminnan rahavirta

Liikelyljäämä (-alijäämä)	144 500	108 500	253 000	852 224	599 224
Poistot ja arvonalentumiset	8 500	0	8 500	10 492	1 992
Rahoitustuotot ja -kulut	-142 000	0	-142 000	-125 057	16 943
	11 000	108 500	119 500	737 659	618 159

Investointien rahavirta

Investointimenot	-25 000	0	-25 000	0	25 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-14 000	108 500	94 500	737 659	643 159

Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavian rahoituslaskelma

varsinainen toiminnan ja investointien rahavirta

	1.1.-31.12.2025	1.1.-31.12.2024
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	852 223,86	496 738,30
Poistot ja arvonalentumiset	10 492,32	874,36
Rahoitustuotot ja -kulut	-125 056,72	861,45
	<u>737 659,46</u>	<u>498 474,11</u>
	737 659,46	498 474,11
Investointien rahavirta		
Investointimenot	0,00	-31 477,10
Toiminnan ja investointien rahavirta	737 659,46	466 997,01

Rahoituksen rahavirta

Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	4 000 000,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-20 906,02	-20 906,02	-147 067,73
Oman pääoman muutokset		0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Saamisten muutos	-687 312,96	170 488,32	
Korottomien velkojen muutos	-29 440,48	-716 753,44	-4 490 417,60
Rahoituksen rahavirta	<u>-737 659,46</u>	<u>-466 997,01</u>	

Rahavarojen muutos

	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	150,00	150,00
Rahavarat 1.1.	<u>150,00</u>	<u>150,00</u>
	0,00	0,00

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä

viideltä vuodelta, 1 000 €	2 662,14	3 365,36
Investointien tulorahoitus, %	0,00	-1 583,61
Laskennallinen lainanhoitokate	1,38	1,00
Quick ratio	0,8	0,1
Current ratio	0,8	0,1

Investointien tulorahoitus, %

=100 *(Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset -Tuloverot)

/ Investointien omahankintameno

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut - Tuloverot) /

(Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Quick ratio

= (Rahat ja pankkisaamiset+Rahoitusarvopaperit+Lyhytaikaiset saamiset) /

(Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)

Current ratio

= (Vaihto-omaisuus+Lyhytaikaiset saamiset+Rahoitusarvopaperit+Rahat ja pankkisaamiset)/(Lyhytaikainen vieras pääoma-Saadut ennakot)

Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavian tase

	31.12.2025	31.12.2024
Vastaavaa		
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	20 110,42	30 602,74
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	21 568,39	14 011,70
Lainasaamiset	621 657,94	2 299,94
Muut saamiset	34 969,06	33 623,21
Siirtosaamiset	71 856,81	12 804,39
	750 052,20	62 739,24
Rahat ja pankkisaamiset	150,00	150,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	770 312,62	93 491,98
Vastattavaa		
Oma pääoma		
Peruspääoma	151 852,46	151 852,46
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-5 331 271,08	-5 828 870,83
Tilikauden yli-/alijäämä	727 167,14	497 599,75
	-4 452 251,48	-5 179 418,62
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Lainat julkisyhteisöiltä	4 000 000,00	4 000 000,00
Lyhytaikainen		
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	20 906,02
Saadut ennakot	255 881,34	309 345,43
Ostovelat	55 028,19	123 684,54
Muut velat	113 526,57	98 782,30
Siirtovelat	798 128,00	720 192,31
	1 222 564,10	1 272 910,60
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	770 312,62	93 491,98
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	-865,5	2399,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	63,3	70,6
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	-4 604	-5 331
Lainakanta 31.12., 1000 €	4 000	4 021
Lainat ja vuokravastuut 31.12, 1000€	4 003	4 024
Omavaraisuusaste, %		
=100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)		
/(Koko pääoma - Saadut ennakot)		
Suhteellinen velkaantuneisuus, %		
=100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot		
Lainakanta 31.12., 1000 €		
= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä		
+ Lainat muilta luotonantajilta + Lainat muilta luotonantajilta		
Lainat ja vuokravastuut 31.12		
= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä		
+ Lainat muilta luotonantajilta + Vuokravastuut		

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät (KPA 2:2.1 § 1-kohta)

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Yhdystili esitetään liikelaitoksen tilinpäätöksessä tilin saldon etumerkin mukaan joko lainasaamisena tai lainana julkis-yhteisöltä.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Mikkelin kaupunki sopivat 31.5.2022, että Mikkelin kaupunki maksaa palautettavat valtionosuudet yhteensä 13 248 033,00 euroa ilman korkolain (633/1982) mukaisia vuosittaisia korkoja 1.12.2022 – 30.6.2024 välisenä aikana ja kolmessa (3) erässä seuraavasti:

1. 1.12.2022 mennessä 4 416 011,00 euroa
2. 30.6.2023 mennessä 4 416 011,00 euroa
3. 30.6.2024 mennessä 4 416 011,00 euroa

Maksuaikataulun mukaisesti viimeinen erä maksettiin 30.6.2024. Maksun kattamiseksi Mikkelin kaupunki myönsi 31.12.2024 liikelaitos Otavialle kertalyhenteisen konsernilainan 4 000 000,00 euroa 10 vuoden laina-ajalla.

Toimintatuotot tehtäväalueittain *)		
	2025	2024
Opetuspalvelut	452 889,84	390 986,95
Muut palvelut	518 094,73	539 959,11
<i>Toimintatuotot yhteensä *)</i>	<i>970 984,57</i>	<i>930 946,06</i>

*) Toimintatuottojen erittely esitetään ulkoisista eristä

Pysyvien vastaavien suunnitelman mukaiset poistot

Poistotapa	Poistoaika tai poisto-%
------------	-------------------------

Koneet ja kalusto

Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 v
Atk-laitteet	tasapoisto	3 v

Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa
--------------------------------	------------

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet 31.12.	20 110
--------------------------------------	---------------

Koneet ja kalusto

Poistamaton hankintameno 1.1.	30 603
--------------------------------------	---------------

Poistot tilikauden aikana	-10 492
---------------------------	---------

Kirjanpitoarvo 31.12.	20 110
------------------------------	---------------

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Kirjanpitoarvo 31.12.	20 110
------------------------------	---------------

Saamisten erittely		
	2025	2024
	Lyhyt- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	4 300,00	1 680,00
<i>Yhteensä</i>	<i>4 300,00</i>	<i>1 680,00</i>
Saamiset yhteensä	4 300,00	1 680,00

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
	2025	2024
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	1 644,18	12 701,43
Muut tulojäämät	6 768,63	0,00
Muut siirtosaamiset, projektit	63 444,00	102,96
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	<i>71 856,81</i>	<i>12 804,39</i>
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	71 856,81	12 804,39

Liitetieto 24

Oma pääoman erittely		
	2025	2024
Peruspääoma 1.1.	151 852,46	151 852,46
Peruspääoma 31.12.	151 852,46	151 852,46
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	-5 331 271,08	-5 828 870,83
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	-5 331 271,08	-5 828 870,83
Tilikauden yli-/alijäämä	727 167,14	497 599,75
Oma pääoma yhteensä	-4 452 251,48	-5 179 418,62

Liitetieto 26

Pitkäaikaiset velat		
Velat, jotka erääntyvät 1.1.2031 tai sen jälkeen		
	2025	2024
Lainat kunnalta	4 000 000,00	4 000 000,00
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>4 000 000,00</i>	<i>4 000 000,00</i>

Liitetieto 31

Muiden velkojen erittely		
	2025	2024
Muut velat		
Muut velat	113 526,57	98 782,30
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>113 526,57</i>	<i>98 782,30</i>

Liitetieto 32

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	2025	2024
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Menojäämät		
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	668 402,37	605 679,78
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	129 529,63	113 628,96
Muut menojäämät	196,00	883,57
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>798 128,00</i>	<i>720 192,31</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>798 128,00</i>	<i>720 192,31</i>

Vuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma**Vuokravastuut**

	2025	2024
Koneiden ja laittiden vuokravastuut	58,00	406,00
Toimitilojen vuokravastuut	3 414,50	2 951,97
Vuokravastuut yhteensä	3 472,50	3 357,97
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava ouus	0,00	58,00

Leasingvuokrasopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

* Vuoden 2024 vertailutieto korjattu.

Liitetieto 41

Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2025	2024
Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia vakinaiset		69
Määräaikaiset		14
Yhteensä	0	83

Liitetieto 43

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2025	2024
Mikkelin kristillisdemokraatit	52,50	47,50
Mikkelin Seudun Vihreät ry	76,00	95,00
Mikkelin Kokoomuksen kunnallisjärjestö	42,75	46,31
Keskusta	473,00	133,00
SDP, Mlin kunnallisjärjestö	261,01	371,26
Mikkelin Kokoomus	36,00	0,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	941,26	693,07

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia

Osakirjanpidot (palkat, laskutukset, maksuliikenne, käyttöomaisuus)	sähköisenä tallenteena
Reskontra- ja saldoluetellot osto- ja myyntireskontrasta	sähköisenä tallenteena
Tilinpäätös	Sidottuna/sähköisenä
Tase-erittelyt	Paperiarkisto/sähköisenä

LUETTELO KÄYTETYISTÄ TOSITELAJEISTA

Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia

Laji	Tositelajin nimi
1	CPU kassa
16	Matkustuksenhallinta Otavia
2	Pankit
20	Muistiot
3	Maksut
30	Palkat
33	LTM-palkkiot
4	Poistot
40	Ostolaskut
60	Yleislaskut
61	Suoritukset
62	Hyvityslaskujen kohdistukset
68	Luottotappiot
76	Haahtela kiinteistö sisäiset
89	Jamix ruokatuotanto sisäiset
92	Timmi tilavaraus sisäiset
ALV	Alv-kirjaukset
	Liitetietotositteet

3. TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Liikelaitos Otavian tilinpäätöksen 2025 allekirjoitukset:

18. helmikuuta 2026

Liikelaitos Otavian johtokunta

Anu Kokkonen
johtokunnan puheenjohtaja

Niklas Kurvinen
johtokunnan jäsen

Raijakaarina Hämäläinen
johtokunnan jäsen

Ville Lausas
johtokunnan jäsen

Markku Liukkonen
johtokunnan jäsen

Jonna Korhonen
johtokunnan jäsen

Seija-Liisa Ruhanen
johtokunnan jäsen

Lauri Ylä-Jussila
johtokunnan jäsen

Harri Jokinen
johtaja-rehtori, Liikelaitos Otavia

5.2 Mikkelin Vesiliikelaitos

Liikelaitoksen johtajan katsaus

Vesiliikelaitos on toiminut vuoden 2009 alusta kuntalain mukaisena kunnallisena liikelaitoksena. Mikkelin Vesilaitos vastaa vesihuollon palvelutuotannosta toiminta-alueillaan Mikkelin kantakaupungissa, Rantakylässä, Otavassa, Anttolassa, Haukivuorella, Ristiinassa ja Suomenniemellä. Vesilaitoksen asiakkaina ovat lähes kaikki kaava-alueilla olevat kiinteistöt ja tuotantolaitokset sekä Mikkelin alueella toimivat vesiosuuskunnat. Vesilaitoksen palvelut tuotetaan liiketaloudellisia periaatteita noudattaen. Vesilaitos hoitaa kaikki käyttömenonsa sekä tavoitteidensa mukaiset uus- ja korvausinvestoinnit hankkimallaan tuloahoituksella.

Vesihuolto on ollut viime vuonna esillä olennaisena osana yhteiskunnan kriittistä infraa. Tämän seurauksena varautumisen merkitys on korostunut vesihuoltoon. Mikkelin Vesilaitoksella on vesilaitoksen varautumissuunnitelmaa päivitetty useampana vuotena. Vuonna 2025 Mikkelin kaupungin varautumiseen palkattiin valmius- ja turvallisuuspäällikkö, joka vastaa kaupungin varautumisesta. Vesilaitos on tiiviisti mukana kaupungin varautumistyössä.

Edellisvuosien inflaation kasvu ja korkojen nousu on vuonna 2025 osoittanut viime vuoden tapaan tasaantumisen merkkejä. Viime vuosina seurattu sähkötaloudelliset kustannukset alittivat talousarvion kuten myös lämmityskustannukset. Vesihuoltoalan kemikaalien kulut olivat hieman edellisvuotta suuremmat, mutta alittivat talousarviossa ennustetun. Edellisvuosien erityisesti automaation komponenttien saatavuus on nyt paremmalla tasolla.

Metsä-Sairilan jätevedenpuhdistamolla saatiin täyteen neljäs kokonainen käyttövuosi. Käyttökokemukset uuden puhdistamon tehokkuudesta puhdistaa jätevettä jatkuivat kokonaisuudessaan hyvänä. Kevään 2025 lumien sulaminen ei aiheuttanut ohituksia jäteveden puhdistamoissa. Mikkelin jätevesiviemäreiden laskuttamattoman jäteveden määrä aleni selkeästi vuodesta 2024. Vuotovesimäärän pienentämiseen tähtäävään edellisvuosina aloitettua työtä on jatkettu, jonka perusteella jätevesiverkoston saneerauksia voidaan tulevina vuosina kohdentaa tehokkaammin vuotovesien vähentämiseksi.

Kiinnostus vedenkäsitteilyn tutkimus- ja tuotekehitystyötä kohtaan jatkui vilkkaana ja kansainvälisenä. Vesilaitos on mukana tiiviisti Mikkelin kaupungin BEM-hankkeessa, jossa on saatu kehitystyötä eteenpäin. Metsä-Sairilan puhdistamon yhteydessä sijaitsevassa BEM-osaamiskeskuksessa on jatkettu kehitystyötä.

Mikkelin Vesiliikelaitoksen johtokunta uudistui kuntavaalien jälkeen, ja johtokunnassa päätettiin ottaa työkaluksi vuosittain laadittava vesilaitoksen asiakastyytyväisyyskysely. Syksyllä 2025 toteutetun asiakastyytyväisyyskyselyn mukaan Mikkelin Vesilaitos on hyvin tai melko hyvin tunnettu ja näkyvä toimija. Mikkelin Vesilaitos miellettiin osaavana ja luotettavana, mutta kalliina. Lisäksi Mikkelin kaupungin strateginen Puhtaan veden pääkaupunki -teema tunnettiin hyvin.

Liikelaitoksen hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Liikelaitoksella on kahdeksan jäseninen johtokunta, jonka tehtävänä on johtaa ja kehittää alaistaan liikelaitosta sekä vastaa palvelujen tuloksellisesta järjestämisestä. Johtokunta kokoontui tilikauden aikana vanhalla kokoonpanolla viisi kertaa. Johtokunnan kokoonpano päivitettiin kunnallisvaalien jälkeen kesäkuun kokoukseen. Uudistunut johtokunta kokoontui kuusi kertaa, ja marraskuussa pidettiin johtokunnan suunnittelukokous. Johtokunnan puheenjohtajana toimi toukokuun kokoukseen asti Perttu Noponen, ja kesäkuusta alkaen johtokunnan puheenjohtajana toimi Markku Kakriainen.

Olennaiset muutokset liikelaitoksen toiminnassa ja taloudessa

Vesiliikelaitoksen liikevaihto toteutui merkittävästi alkuperäistä talousarviota suurempana. Liikevaihdon kasvu selittyi vesimaksujen korotuksella ja vedenkulutuksen ennakoitua suuremmalla toteutumalla. Toisena vuotena peräkkäin vedenkulutus toteutui edellistä vuotta suurempana. Veden laskutettu määrä oli vuonna 2025 1,0 % suurempi kuin vuonna 2024. Veden kulutus lisääntyi hieman kotitalouksissa, ja suurempi kulutuksen kasvu oli teollisuuden asiakkaissa. Terveystalouden sekä majoituksen- ja ravitsemistoiminnan toimialoilla oli nähtävillä selvä vedenkulutuksen vähentyminen. Tulevana haasteena vedenkulutuksen ennustamisessa on etäluettavien vesimittareiden puute. Useammassa Mikkelin Vesilaitoksen kokoluokan vesilaitoksessa on jo etäluettavat mittarit käytössä.

Vesilaitoksen sähkötaloudelliset kustannukset alittivat talousarvion. Sähkötaloudellisten kustannusten toteutuma oli 93,7 % alkuperäisestä talousarviosta. Myös lämmityskustannukset alittivat talousarvion. Lämmityskustannusten toteutuma oli 88,5 % alkuperäisestä talousarviosta. Materiaaleissa vesihuollossa käytettävien kemikaalien kulut olivat talousarviota pienemmät, mutta kustannukset ovat nousseet edellisestä vuodesta. Kemikaalien toteutuma 93,6 % alkuperäisestä talousarviosta. Ostopalveluissa päästiin edellisistä vuosista poiketen alle talousarvion. Toteutuma oli 96,9 % alkuperäisestä talousarviosta.

Vesilaitoksen vedentuotannossa ja verkostotoiminnoissa toimintavuoteen ei sisältynyt merkittäviä muutoksia. Puh-

distamojen operointipalvelu tuotettiin sopimuksenmukaisena edellisvuosien tapaan. Omana työnä tehtyä verkostosaneerausta tehtiin muihin samankokoisiin vesilaitoksiin verrattuna vähäisesti. Kerääntynyt saneerausvelka lisää investointipaineita tulevina vuosina.

Viime vuosi esillä olleiden rahoituskuluissa toteutuma oli 95 % talousarviosta. Rahoituskulut olivat kokonaisuudessaan 1,9 miljoonaa euroa. Tästä kaupungille maksettavan liikelaitoksen peruspääoma oli 500 000 €.

Liikelaitoksen henkilöstö

Henkilöstömäärän kehitys toteutui kaupungin asettaman tavoiteorganisaation mukaisena. Vesilaitoksen vakituisen henkilöstön määrä oli tilikauden lopussa 26, joista kolme oli määräaikaista. Määräaikaiset tehtävät johtuivat vuoden aikana tehdyistä organisaatiomuutoksista. Vuoden 2026 alusta määräaikaiset tehtävät siirtyivät vakituisiksi. Vesilaitoksen käyttöpäivystyksessä, joka on jatkuva kolmivuorotyö, oli kesälomakauden aikana yksi määräaikainen työntekijä.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vesilaitostoiminta on yhteiskunnassa luonteeltaan vakaata, eikä merkittäviä muutoksia toiminnassa tai tehtävissä ole tiedossa. Koronapandemian vaikutukset ovat jääneet melko pieneksi. Venäjän hyökkäyssodan kaltaiset yhteiskunnan häiriötilat ovat vahvistaneet valmius- ja varautumissuunnittelua.

Metsä-Sairilan jätevedenpuhdistamo on ollut käytössä neljä täyttä toimintavuotta. Puhdistamon toiminta jatkui vakaana. Metsä-Sairilan puhdistamo on herättänyt mielenkiintoa, ja vuonna 2025 Metsä-Sairilan puhdistamolla on käynyt noin 600 vierailijaa.

Nykyisen voimassa olevan operointisopimuksen ensimmäinen kausi päättyi huhtikuussa 2026. Määräaika sopimuksen muuttaminen toistaiseksi voimassa olevaksi päättyi huhtikuussa 2025. Vesiliikelaitoksen johtokunta haki jatkosopimiselle jatkoaikaa vuoden 2025 loppuun, ja vesilaitos teki asiasta sopimuksen Operon Finland Oy:n kanssa. Vesilaitos neuvotteli operointisopimuksen jatkamisesta toistaiseksi voimassa olevaksi, ja neuvoteltu sopimusesitys operoinnin jatkamisesta hyväksyttiin johtokunnassa 16.10.2025. Asia päättäminen vietiin eteenpäin Mikkelin kaupunginhallitukselle. Operointisopimus käsiteltiin Mikkelin kaupunginhallituksessa 15.12.2025. Kaupunginhallitus päätti palauttaa asian takaisin valmisteluun vesiliikelaitoksen johtokunnalle ja velvoitti Mikkelin Vesilaitoksen kilpailuttamaan asian uudelleen. Päätös uudelleen kilpailuttamisesta tulee työllistämään vesilaitosta ja johtokuntaa vuoden 2026 aikana.

Tulevien vuosien haasteet vesilaitoksella on vesihuoltoverkoston saneeraus ja kunnan hallinta. Mikkelin vesilaitoksella on 500 km vesijohto- ja 430 km jätevesiverkostoa. Nykyisellä verkostojen saneerausrahoituksella uudistamiskierto on useampia satoja vuosia.

Uusia vesiliittymissopimuksia tehtiin 11 kappaletta. Liittyjämääriin ei ole odotettavissa merkittäviä muutoksia.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Vesilaitostoimintaa säädellään laajalti lainsäädännön kautta. Vesihuoltoalaki, ympäristönsuojelulaki sekä terveydensuojelulaki määrittävät ne keskeiset puitteet ja vaatimukset, jossa vesihuoltopalvelua tuotetaan. Lainsäädännöstä tulevien vaatimusten täyttäminen edellyttää Vesilaitoksella jatkuvaa toiminnan suunnittelua, laitosten ja verkostojen huoltoa sekä kunnossapitoa. Tämän lisäksi edellytetään oikein kohdistettuja ja toteutettuja investointeja. Vesihuollossa on tullut viime vuosina voimakkaasti esillä kriittisen infran tilanne ja poikkeusoloihin varautuminen. Vuoden 2026 alusta tuli voimaan uudistunut vesihuoltoalaki, joka tuo lisää velvoitteita mm. talouden hallinnassa ja varautumisessa vesihuoltolaitoksille.

Vesilaitoksen tehtävät edellyttävät monelta osin pitkäaikaista ammatillista kokemusta ja perehtyneisyyttä. Työvoiman vaihtuvuus ja saatavuus voivat jatkossa muodostua haasteeksi vesihuollon toimintavarmuuden näkökulmasta. Oman työn ohella vesihuolto on riippuvainen ulkopuolisesta palvelusta. Tämän kokonaisuuden hallinta on olennainen osa vesihuollon turvaamista.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Laadukas sekä toimintavarma vesihuolto on välttämätön edellytys väestölle ja merkittävälle osalle elinkeinoelämää. Vesihuolto turvaa puhtaan veden niin juomavedeksi, hygienian ylläpitämiseksi kuin teollisuuden raaka-aineeksi sekä jätevesien poisjohtamisen ja käsittelyn, siten ettei niistä aiheudu haittaa ihmisten terveydelle tai ympäristölle.

Vesihuollon toimialaan liittyy sen luonteen mukaisesti monenlaisia riskejä. Riskit liittyvät mm. talousveden laatuun, toimitushäiriöihin, laitteistovikojen tai sääilmiöiden aiheuttamiin vahinkoihin ulkopuolisille, jätevesipäästöihin,

viemäritulviin, jne. Lainsäädäntö edellyttää vesihuoltolaitoksilta riskienhallintaa ja varautumista erilaisiin häiriöihin. Mikkelin Vesilaitos on kartoittanut riskit ja ne on huomioitu varautumissuunnitelmassa ja investointiohjelmassa. Ympäristöterveydenhuolto on hyväksynyt Terveystensuojelulain 20 § mukaiset riskinarviot Mikkelin vesilaitoksille. Hyväksyminen koskee Mikkelin, Ristiinan, Haukivuoren ja Suomenniemen vedenjakelualueita ja vedenkäsittelylaitoksia. Riskinarvioinnit on laadittu wsp-periaatteiden mukaisesti.

Liikelaitoksen tulo- ja kulu- ja investointisuunnitelmassa on näkyvissä omat haasteensa ennustetun tulevien vuosien veden kulutuksen vähenemisen seurauksena. Mikäli tulo- ja kulu- ja investointisuunnitelma ei ole riittävän suuri, laitojen ja verkostojen saneerauksiin ei voida panostaa riittävästi ja kertynyt saneerausvelka voi muodostaa toiminnallisia ongelmia. Verkostojen saneeraukset yhteensovitetaan katusaneeraustöiden kanssa. Samoin verkostojen laajennusinvestoinnit toteutetaan yhdessä uusien kaava-alueiden rakentamisen kanssa. Mikkelin Vesilaitoksen seuraava merkittävä haaste on vesihuoltoverkostojen kunnon ylläpito ja kustannustehokas saneeraaminen.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että Mikkelin Vesiliikelaitoksen toiminta on taloudellista ja tulokSELLISTA, että päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lainsäädäntöä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Mikkelin Vesiliikelaitoksen johtokunta ohjaa ja valvoo Mikkelin Vesilaitoksen toimintaa. Johtokunta johtaa ja kehittää alastaan liikelaitosta ja vastaa palvelujen tuloksellisesta järjestämisestä. Johtokunta seuraa ja arvioi palvelujen vaikutavuutta ja varaa käyttäjille mahdollisuuden osallistua palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen.

Vesilaitoksen johtaja johtaa ja kehittää johtokunnan alaisena vesilaitoksen toimintaa ja huolehtii sen hallinnon, talouden ja sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Myyntisaamisten hallinta toteutetaan kaupungin palveluntarjoajan Meidän IT ja talous Oy:n toimesta.

Vesilaitoksen verkosto-omaisuus on kertynyt sadan vuoden aikana ja sisältää saneerausvelkaa. Äkillisissä putkiri-koissa syntyy vahinkoa kolmansille osapuolille, joiden selvityksessä hankittu vakuutusyhtiö on keskeisessä roolissa, niin vuoropuhelussa, kuin vesilaitoksen korjaustoimenpiteiden suorittamisenkin osalta. Kuluvana vuonna olemme kohdanneet vakuutusyhtiöltä kielteisiä päätöksiä vesijohtovuotojen ulkopuolisille aiheutuneiden vahinkojen korvaus-päätöksissä. Tämä aiheuttaa merkittävän taloudellisen riskin, mikäli esim. runkovesijohdon vaurio aiheuttaa mittavan vahingon arvokiinteistölle.

Tuloksen muodostumisesta, talousarvion toteutumisesta ja raportoinnista sekä siinä mahdollisesti esiintyneistä poikkeamista ja sen johdosta tehdyistä toimenpiteistä sekä toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta on kerrottu edellä toimintakertomuksessa.

Mikkelin Vesilaitoksen toiminnalle aiheutuvista, vahinkoa aiheuttavista merkittävistä toiminnallisista riskeistä ei ole raportoitu. Pursialan pohjavesialueen kunnostustyöt ja raakaveden laatu edellyttävät kuitenkin jatkuvaa, tehostettua pohjaveden tarkkailua. Virallisesti pohjavesialueiden suojelusta vastaa ELY-keskus.

Mikkelin Vesilaitoksen hankinnat ja sopimushallinta on vastuutettu. Vesilaitoksen hankinnoista vuonna 2025 ei aiheutunut negatiivisia seurauksia. Vesilaitos käyttää hankinnoissaan sähköistä kilpailutusta. Verkostorakentamisen urakka-kilpailutukset tehtiin pääosin kaupunkikehityslautakunnan päätöksillä.

Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Vettä myytiin 2 509 668 m³ ja jätevettä laskutettiin 2 399 372 m³. Veden- ja jätevedenmyynti tulona ylitti alkupe-räisen talousarvion tavoitteen ja oli 1 376 898 euroa suurempi (toteuma 110,8 %). Vesilaitoksen johtokunta korotti vuodelle 2025 vesi- ja jätevesimaksuja 8 %:lla.

Veden myynti nousi 0,75 % ja laskutettu jätevesimäärä laski 1,0 % edellisvuoden tasosta. Veden myynnissä oli toinen vuosi peräkkäin myyntimäärien nousussa, jäteveden laskutusmäärän laskutus selittyy kaatopaikkojen suotovesien vastaanotosta jätevesiviemäriin. Vuosi 2025 oli vähäsateinen, ja tämä näkyy suoraan suotovesien määrässä. Vuoden 2025 alussa valmistuneessa Etelä-Savon maakunnallisessa vesihuollon kehittämissuunnitelmassa on kuitenkin ennus-tettu Mikkelin alueelle väheneviä veden kulutusmääriä tulevaisuudessa.

Vesiliikelaitokselle tehtiin muutettu talousarvio syyskuun talousseurannan yhteydessä tarkennetun johdon ennusteen perusteella. Vuoden 2025 muutetussa talousarviossa liikelaitoksen liikevaihdoksi esitettiin 15 502 800 euroa. Mikkelin Vesiliikelaitoksen liikevaihto tilinpäätöksessä vuonna 2025 on 15 507 908 euroa. Liikevaihto toteutui prosentin tark-kuudella korjatun talousarvion mukaisena.

Hulevesistä vastaa peruskaupunki, joka kerää julkkisoikeudelliset maksutulot ja vastaa kaikista kustannuksista. Vesilaitoksen talousarviossa oli arvioitu, että peruskaupunki tilaa hulevesitöitä Vesilaitokselta 30 000 eurolla. Hulevesitöiden laskutus toteutui 35 100 eurolla. Tästä merkittävä osuus on hulevesipumppaamoiden valvonta ja huoltotyöt.

Vesilaitoksen toimintakulut yhteensä olivat 8 433 401 euroa. Tästä henkilöstökulujen osuus oli 1 500 109 euroa. Materiaalien ja palvelujen ostoja kertyi 6 371 460 euroa. Kokonaisuutena aineet ja tarvikkeet sekä palvelujen ostot alittivat talousarvion 340 940 eurolla.

Vesiliikelaitoksen liikeylijäämä oli 1 813 175 euroa, kun sitovana liikealijäämätavoitteena oli muutetussa talousarviossa 1 359 300 euroa. Näin olleen sitova liikeylijäämätavoite ylitettiin.

Rahoituskuluja kirjattiin yhteensä 1 890 707 euroa. Tästä 500 000 euroa muodostui kaupungille talousarvion mukaisesti maksetusta peruspääomakorvauksesta. Lainojen korkokustannuksia oli 1 383 832 euroa, joka on 353 385 euroa vähemmän kuin vuonna 2024.

Tilikauden ylijäämäksi muodostui 88 466 euroa. Tämä oli selvästi parempi kuin alkuperäisessä talousarviossa, ja parempi kuin korjatussa talousarviossa. Ilman kirjanpidollisia oikaisuja vesilaitoksen tilikauden tulos on ollut ylijäämäinen viimeksi vuonna 2020.

Vesi- ja viemäri liittymismaksuja kertyi 38 260 euroa. Poistojen määrä oli 5 328 527 euroa ja taseen loppusumma oli 107 004 007,45 euroa.

Investoinnit olivat nettona yhteensä 1 328 000 euroa, kun alkuperäisessä talousarviossa oli budjetoitu 1 660 000 euroa nettoinvestointeihin. Vesilaitosten (puhdas vesi) investointeihin käytettiin 120 000 euroa. Jätevesien puhdistamoiden investointeihin käytettiin 60 000 euroa. Verkostoinvestointien toteuma oli 1 148 000 euroa. Verkostoinvestointien toteuma ylitti talousarvion 48 000 €, eli ylitys oli 4 % talousarviosta. Syy ylitykseen oli hätätyönä joulukuussa aloitettu Ristiinan ja Pelloksen välisen runkopaineviemärin uusinta. Nykyinen paineviemäri oli noussut pitkältä matkalta veden pinnalle Saimaan vedenpinnan alenemisen johdosta. Paineviemäri ei olisi kestänyt talven olosuhteita rikkoutumatta.

Vesilaitoksen investoinnit (netto) alittuivat 332 000 eurolla talousarvion.

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN (1000 €) S=SITOVUUSTASO	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talous-arvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama (-) alle (+) yli
LIIKELAITOKSET					
Vesiliikelaitos					
MENOT		1 660	1 660	1 328	-332
<i>Vesilaitokset</i>	S	290	290	120	-170
<i>Jätevesipuhdistamot</i>	S	240	240	60	-180
<i>Anttolan siirtolinja, yleissuunnitelma</i>	S	30	30	0	-30
<i>Verkostot</i>	S	1 100	1 100	1 148	48
NETTO		1 660	1 660	1 328	-332

Tilikauden tuloksen käsittely

Mikkelin Vesiliikelaitoksen johtokunta esittää tilikaudelle 2025 muodostuneen 88 466 euron ylijäämän käsittelyksi:

- Tilikauden tuloslaskelman alijäämä ennen satunnaisia eriä ja varauksia 65 188 euroa.
- Kirjataan tulona poistoeron vähennys 153 654 euroa.
- Kirjataan tilikauden ylijäämä 88 466 euroa tilikauden yli-/alijäämän tilille taseeseen.

Sitovien tavoitteiden toteutuminen

Sitova tavoite	Mittari (alk.per. TA)	Mittari (muut. TA)	Toteuma
Liikelyläämä	-580 700 e	1 359 300 e	1 813 175 e
Korvaus peruspääomasta	500 000 e	500 000 e	500 000 e

Tunnusluku	TP 2024	TA 2025	TP 2025
Veden myynti, 1000 m ³	2490	2268	2509
Jäteveden laskutus, 1000 m ³	2424	2060	2399
Vesi- ja jätevesitaksa yht.€/m ³	5,51	5,95	5,95

STRATEGIAKORTIT

Mikkelin Vesilaitos tuottaa vesihuoltopalveluja toiminta-alueillaan Mikkelin kantakaupungissa, Rantakylässä, Otavassa, Anttolassa, Haukivuorella, Ristiinassa ja Suomenniemellä. Vesilaitoksen asiakkaina ovat lähes kaikki kaava-alueilla olevat kiinteistöt ja tuotantolaitokset sekä Mikkelin alueella toimivat vesiosuuskunnat. Vesilaitoksen palvelut tuotetaan liiketaloudellisia periaatteita noudattaen. Vesilaitos hoitaa kaikki käyttömenonsa sekä tavoitteidensa mukaiset uudis- ja korvausinvestoinnit hankkimallaan tulorahoituksella.

Palvelusuunnitelma

Liikelaitoksella on kahdeksan jäseninen johtokunta, joka ohjaa ja valvoo liikelaitoksen toimintaa sekä vastaa sen hallinnon, toiminnan sekä sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Vesiliikelaitoksen toiminnan painopisteet on asetettu siten että ne tukevat valtuuston vahvistamia kaupungin strategisia tavoitteita. Kaupungin talousarviossa on asetettu vesilaitokselle toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita.

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Talousvesi oli laatuvaatimukset täyttävää ja vedenjakelu toimi häiriöttömästi. Jätevesiviemärointi toteutui ilman merkittäviä häiriöitä. Jätevesipuhdistamojen toiminta oli pääosin lupamääräysten mukaista. Muilta osin luvan vaatimukset täyttyivät. Laitosinvestoinnit alitettiin budjetoidusta, ja verkostupuolen investoinnit ylittivät 4 % budjetoidusta. Vesilaitos osallistui EcoSairilan kehittämisohjelman valmisteluun.

Kestävästi kehittyvä ja älykkäästi uudistuva Mikkelin

Ennakoidaan ja reagoidaan väestöön, elinkeinorakenteeseen, kansainvälisyyteen, digitalisaatioon ja kestäväan kehitykseen liittyviin toimintaympäristön muutoksiin.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Saadaan yhdessä Mikkelin kaupungin BEM-hankkeen kanssa vesialan koulutusta Mikkeliin	Vesialan koulutus toteutuu XAMK ja LUT:n toimesta (vesilaitoksen johtaja / BEM-hanke)	Koulutus jatkuu Mikkeliissä	Koulutus on jatkunut Mikkeliissä

Huomioidaan Mikkelin hiilineutraalisuustavoite kestävässä rakentamis-, maankäyttö-, liikenne- ja energiaratkaisuissa.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Vesilaitos teettää hiilijalanjäljen selvityksen	Hiilijalanjäljen selvitys tehty (vesilaitoksen johtaja)	Selvitys tehdään	Selvityksestä on saatu tarjous

Taataan puhdas vesi ja lähiruoka sekä luonnon monimuotoisuus ja perinnebiotooppien säilymistä edistetään.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Vesistöjen vedenlaadusta huolehtiminen	Viemärlaitostointiminta lupamääräysten mukaista (vesihuoltopäällikkö)	Viemäriverkoston ylivuotoja enintään 5/vuosi.	3
Vesihuollon toimintavarmuuden turvaaminen	Vedenjakelussa ei toimintakatkoksia	Runkovesijohtovuotojen lukumäärä enintään 10 kpl/vuosi	10
Pohjavesiriskien vähentäminen	Jätevesiverkoston saneeraus (verkostopäällikkö)	100 m/vuosi	1 200 m

Edistetään kaupungin kehittämisalustojen vaikuttavuutta ja yrittäjyyden kasvua alustoilla.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
EcoSairilan teollisuusvesiprosessi	Yhteistyö ASTO:n kanssa teollisuusvesiprosessin käynnistämiseksi	Toteutusvaihe käynnistyy	Etenee BEM-hankkeessa
Vesiosaamiskeskuksen toiminnan tukeminen	T&K ympäristö käyttö mahdollistettu operointisopimuksen mukaisesti	Vesiosaamiskeskuksen toiminnassa ei häiriöitä	Osaamiskeskus toiminnassa BEM-hankkeessa

Hyödynnetään digitaalisuuden mahdollisuudet täysimääräisenä kaupungin palvelujen kehittämisessä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Toteutetaan vesilaitoksen digipolku ja kyberturvallisuus selvityksen toimenpiteitä	Toteuttaa digipolku ja kyberturvallisuus selvityksen toimenpiteitä (vesilaitoksen johtaja)	Min. 1 toimenpide	Kyberturvallisuus vastuuhenkilö valittu

Osaamisen ja yrittäjyyden Mikkeli

Vahvistetaan yritysten, oppilaitosten ja korkeakoulutoimijoiden välistä ja niiden kanssa tehtävää yhteistyötä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2025
Vesihuoltolaitos on mukana tarjoamalla työharjoittelua / lopputöitä opiskelijoille	Työharjoittelupaikkojen tarjoaminen (vesilaitoksen johtaja)	1-2 harjoittelupaikkaa	1 harjoittelupaikka toteutunut

Mikkelin Vesiliikelaitoksen rahoituslaskelma

varsinainen toiminnan ja investointien rahavirta

	1.1.-31.12.2025	1.1.-31.12.2024
Toiminnan rahavirta		
Liikelyläämä (-alijäämä)	1 813 175,29	219 588,81
Poistot ja arvonalentumiset	5 328 527,09	5 422 100,24
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 878 363,62	-2 232 610,35
Muut tulorahoituksen korjaukset	0,00	-6 612,90
	5 263 338,76	3 402 465,80
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 328 202,12	-1 015 030,19
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	6 612,90
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 935 136,64	2 394 048,51

Rahoituksen rahavirta

Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	0,00	0,00	-1 350,00
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		2 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 666 664,00		-1 666 664,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-1 666 664,00	-795 670,51
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Vaihto-omaisuuden muutos	32 142,85		-16 673,13
Saamisten muutos	-2 502 493,52		-1 843 922,96
Korottomien velkojen muutos	201 878,03	-2 268 472,64	-69 767,91
Rahoituksen rahavirta		-3 935 136,64	-2 394 048,51

Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	0,00	0,00

VESILIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, 1 000 €	-5 196	-28 986
Investointien tulorahoitus, %	396,3	335,9
Laskennallinen lainanhoitokate	0,7	0,5
Quick ratio	1,7	1,0
Current ratio	1,8	1,1

Investointien tulorahoitus, %

=100 * (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset - Tuloverot) / Investointien omahankintameno

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut - Tuloverot) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Mikkelin Vesiliikelaitos rahoituslaskelman toteutumisvertailu

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminnan rahavirta					
Liikelyljäämä (-alijäämä)	-580 700	1 940 000	1 359 300	1 813 175	453 875
Poistot ja arvonalentumiset	5 400 100		5 400 100	5 328 527	-71 573
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 989 200		-1 989 200	-1 878 364	110 836
	2 830 200		4 770 200	5 263 339	493 139
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-1 660 000		-1 660 000	-1 328 202	331 798
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 170 200		3 110 200	3 935 137	824 937
Rahoituksen rahavirta					
Lainakannan muutokset	-1 660 000		-1 660 000	-1 666 664	-6 664
Muut maksuvalmiuden muutokset				-2 268 473	-2 268 473
Rahoituksen rahavirta	-1 660 000		-1 660 000	-3 935 137	-2 275 137
Rahavarojen muutos	-489 800		1 450 200	0	-1 450 200

Mikkelin Vesiliikelaitoksen tase

	31.12.2025	31.12.2024
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	137 671,86	124 421,65
Keskeneräiset hankinnat, aineettomat	3 270,00	54 064,50
	<u>140 941,86</u>	<u>178 486,15</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	284 872,94	284 872,94
Rakennukset	57 788 064,08	59 548 997,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	41 177 247,96	43 253 560,93
Koneet ja kalusto	415 859,45	758 176,64
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	376 257,45	159 475,05
	<u>100 042 301,88</u>	<u>104 005 082,56</u>
Sijoitukset		
Muut saamiset	1 045 002,60	1 045 002,60
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	67 610,00	99 752,85
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 335 993,19	1 185 060,89
Lainasaamiset	4 354 729,45	1 956 076,89
Muut saamiset	9 270,09	54 875,31
Siirtosaamiset	8 158,38	9 644,50
	<u>5 708 151,11</u>	<u>3 205 657,59</u>
Rahat ja pankkisaamiset	0,00	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	107 004 007,45	108 533 981,75

VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	29 872 760,29	29 872 760,29
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	6 242 552,99	8 100 496,06
Tilikauden yli-/alijäämä	88 465,50	-1 857 943,07
	36 203 778,78	36 115 313,28

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Poistoero	2 350 222,66	2 503 876,49
-----------	--------------	--------------

VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen**

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	29 666 684,00	31 333 348,00
Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	31 000 000,00	31 000 000,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	4 503 864,77	4 465 604,77
	65 170 548,77	66 798 952,77

Lyhytaikainen

Lainat muilta luotonantajilta	1 666 664,00	1 666 664,00
Ostovelat	1 012 488,70	909 793,05
Muut velat	85 582,62	22 855,31
Siirtovelat	514 721,92	516 526,85
	3 279 457,24	3 115 839,21

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

107 004 007,45	108 533 981,75
-----------------------	-----------------------

VESILIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	36,0	35,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	439,6	478,8
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	6 331	6 243
Lainakanta 31.12., 1000 €	62 333	64 000
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	63 769	65 767

Omavaraisuusaste, %

=100*(Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

=100* (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Lainakanta 31.12., 1000 €

= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä
+ Lainat muilta luotonantajilta

Lainat ja vuokravastuut 31.12

= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä

Mikkelin Vesiliikelaitoksen tuloslaskelma

Ostot ja myynnit kaupungilta mukana

	1.1.-31.12.2025	1.1.-31.12.2024
Liikevaihto	15 507 908,22	14 357 106,81
Valmistus omaan käyttöön	5 823,19	10 492,50
Liiketoiminnan muut tuotot	61 372,33	245 336,39
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-2 615 839,42	-2 886 056,33
Palvelujen ostot	-3 755 620,42	-4 013 012,06
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 215 432,96	-1 162 732,63
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-245 721,46	-193 493,88
Muut henkilösivukulut	-38 954,09	-30 097,81
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 328 527,09	-5 422 100,24
Liiketoiminnan muut kulut	-561 833,01	-685 853,94
Liikelylijäämä (-alijäämä)	1 813 175,29	219 588,81
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	12 344,15	11 625,51
Kunnalle maksetut korkokulut	-579 662,33	-643 651,08
Muille maksetut korkokulut	-804 170,35	-1 093 565,72
Korvaus peruspääomasta	-500 000,00	-500 000,00
Muut rahoituskulut	-6 875,09	-7 019,06
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-65 188,33	-2 013 021,54
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	153 653,83	155 078,47
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	88 465,50	-1 857 943,07

VESILIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Sijoitetun pääoman tuotto, %	1,8	0,2
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	1,5	-1,4
Voitto, %	-0,4	-14,0

Sijoitetun pääoman tuotto, %

= 100 * (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut + Muille maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Sijoitettu korollinen vieras pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %

= 100 * (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Lainat kunnalta/kuntayhtymältä + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto, %

= 100 * (Yli-/alijäämä ennen varauksia / Liikevaihto)

Mikkelin Vesiliikelaitos - vesilaitoksen yksikkökohtainen tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2025	1.1.-31.12.2024
Liikevaihto	7 177 844,59	6 600 610,27
Valmistus omaan käyttöön	6 056,58	10 492,50
Liiketoiminnan muut tuotot	24 594,37	40 196,87
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-884 306,19	-1 060 583,97
Palvelujen ostot	-1 107 835,46	-1 176 230,72
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-966 422,24	-911 976,08
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-195 283,23	-152 569,85
Muut henkilösivukulut	-31 071,38	-23 646,83
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 317 265,15	-1 354 885,55
Liiketoiminnan muut kulut	-234 223,85	-286 580,46
Liikelylijäämä (-alijäämä)	2 472 088,04	1 684 826,18
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	12 344,15	11 625,51
Kunnalle/Ky:lle maks.korkokulut	-579 662,33	-643 651,08
Muille maksetut korkokulut	-804 170,35	-1 093 565,72
Korvaus peruspääomasta	-500 000,00	-500 000,00
Muut rahoituskulut	-6 875,09	-7 019,06
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	593 724,42	-547 784,17
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	593 724,42	-547 784,17
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	18 711,31	20 135,95
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	612 435,73	-527 648,22

Mikkelin Vesiliikelaitos - viemärilaitoksen yksikkökohtainen tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2025	1.1.-31.12.2024
Liikevaihto	8 330 063,63	7 756 496,54
Valmistus omaan käyttöön	-233,39	
Liiketoiminnan muut tuotot	36 777,96	205 139,52
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-1 731 533,23	-1 825 472,36
Palvelujen ostot	-2 647 784,96	-2 836 781,34
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-249 010,72	-250 756,55
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-50 438,23	-40 924,03
Muut henkilösivukulut	-7 882,71	-6 450,98
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 011 261,94	-4 067 214,69
Liiketoiminnan muut kulut	-327 609,16	-399 273,48
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-658 912,75	-1 465 237,37
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-658 912,75	-1 465 237,37
Poistoeron lis(-) tai väh.(+)	134 942,52	134 942,52
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-523 970,23	-1 330 294,85

Mikkelin Vesiliikelaitos

Talousarvion toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2025	Poikkeama
Liikevaihto	13 991 400	1 511 400	15 502 800	15 507 908	5 108
Valmistus omaan käyttöön	18 000		18 000	5 823	-12 177
Liiketoiminnan muut tuotot	48 200		48 200	61 372	13 172
Materiaalit ja palvelut	-7 169 300	456 900	-6 712 400	-6 371 460	340 940
<i>Ostot tilikauden aikana</i>	-3 272 500	456 900	-2 815 600	-2 615 839	199 761
<i>Palvelujen ostot</i>	-3 896 800		-3 896 800	-3 755 620	141 180
Henkilöstökulut	-1 466 100	24 900	-1 441 200	-1 500 109	-58 909
<i>Palkat ja palkkiot</i>	-1 170 200	20 500	-1 149 700	-1 215 433	-65 733
<i>Eläkekulut</i>	-264 400	3 900	-260 500	-245 721	14 779
<i>Muut henkilösivukulut</i>	-31 500	500	-31 000	-38 954	-7 954
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 400 100		-5 400 100	-5 328 527	71 573
Liiketoiminnan muut kulut	-602 800	-53 200	-656 000	-561 833	94 167
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-580 700	1 940 000	1 359 300	1 813 175	453 875
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 989 200		-1 989 200	-1 878 364	110 836
<i>Muut rahoitustuotot</i>				12 344	12 344
<i>Kunnalle maksetut korkokulut</i>	-629 500		-629 500	-579 662	49 838
<i>Muille maksetut korkokulut</i>	-844 700		-844 700	-804 170	40 530
<i>Korvaus peruspääomasta</i>	-500 000		-500 000	-500 000	0
<i>Muut rahoituskulut</i>	-15 000		-15 000	-6 875	8 125
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-2 569 900	1 940 000	-629 900	-65 188	564 712
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-2 569 900	1 940 000	-629 900	-65 188	564 712
Poistoeron vähennys (+)	160 000		160 000	153 654	-6 346
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 409 900	1 940 000	-469 900	88 466	558 366
Tilikauden tulos	-2 409 900	1 940 000	-469 900	88 466	558 366

Liitetieto 1

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät (KPA 2:2.1 § 1-kohta)

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Yhdystili esitetään liikelaitoksen tilinpäätöksessä tilin saldon etumerkin mukaan joko lainasaamisena tai lainana julkis-yhteisöltä.

Toimintatuotot tehtäväalueittain *)		
	2025	2024
<u>Liikevaihto</u>		
Vesilaitostoiminta	6 810 068,18	6 277 363,70
Viemärlaitostoiminta	7 868 963,65	7 299 467,79
<u>Liiketoiminnan muut tuotot</u>		
Vesilaitostoiminta	4 025,46	15 294,73
Viemärlaitostoiminta	1 724,35	159 914,51
<i>Toimintatuotot yhteensä *)</i>	<i>14 684 781,64</i>	<i>13 752 040,73</i>

*) Toimintatuotot tehtäväalueittain ilmoitetaan vain ulkoisista eristä

Pysyvien vastaavien suunnitelman mukaiset poistot

	Poistotapa	Poistoaika tai poisto-%
Aineettomat oikeudet		
Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	2-5 v
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Tehdas- ja tuotantorakennukset (1.1.2013 lähtien)	tasapoisto	20 v
Tehdas - ja tuotantorakennukset	tasapoisto	20 - 30 v
Asuinrakennukset (1.1.2013 lähtien)	tasapoisto	30 v
Asuinrakennukset	tasapoisto	50 v
Kallioluolat ja -tunnelit	tasapoisto	50 v
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Johtoverkostot ja laitteet (1.1.2013 lähtien)	tasapoisto	30 v
Johtoverkostot ja laitteet	mj-poisto	7 %
Vesimittarit (1.1.2013 lähtien)	tasapoisto	10 v
Vesimittarit	mj-poisto	20 %
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	tasapoisto	5 v
Liikkuvat työkoneet	tasapoisto	5 v
Muut laitteet ja kalusteet (1.1.2018 lähtien)	tasapoisto	3 v
Muut laitteet ja kalusteet	mj-poisto	30 %
Atk-laitteet	tasapoisto	3 v
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot		
	2025	2024
Muut toimintatuotot		
Muut luovutusvoitot		6 612,90
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>6 612,90</i>

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet 31.12.2025	140 942
--	----------------

Muut pitkävaikutteiset menot	
Poistamaton hankintameno 1.1.	124 422
Siirrot erien välillä	63 896
Tilikauden poistot	-50 646
Kirjanpitoarvo 31.12.	137 672

Keskeneräiset hankinnat, aineettomat	
Poistamaton hankintameno 1.1.	54 065
Siirrot erien välillä	-50 795
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 270

Aineelliset hyödykkeet 31.12.2024	100 042 302
--	--------------------

Maa- ja vesialueet	
Poistamaton hankintameno 1.1.	284 873
Kirjanpitoarvo 31.12.	284 873

Rakennukset	
Poistamaton hankintameno 1.1.	59 548 997
Tilikauden poistot	-1 760 933
Kirjanpitoarvo 31.12.	57 788 064

Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Poistamaton hankintameno 1.1.	43 253 561
Siirrot erien välillä	1 024 199
Tilikauden poistot	-3 100 512
Kirjanpitoarvo 31.12.	41 177 248

Koneet ja kalusto	
Poistamaton hankintameno 1.1.	758 177
Siirrot erien välillä	74 119
Tilikauden poistot	-416 436
Kirjanpitoarvo 31.12.	415 859

Keskeneräiset hankinnat, aineelliset	
Poistamaton hankintameno 1.1.	159 475
Lisäykset tilikauden aikana	1 329 427
Vähennykset tilikauden aikana	-1 225
Siirrot erien välillä	-1 111 420
Kirjanpitoarvo 31.12.	376 257

Liitetieto 18a

Maa- ja vesialueet erittely		
	2025	2024
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	266 935,48	266 935,48
Muut maa- ja vesialueet	17 937,46	17 937,46
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>284 872,94</i>	<i>284 872,94</i>

Liitetieto 22

Saamisten erittely		
	2025	2024
	Lyhytaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset Mikkelin tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	270 174,16	204 880,99
Siirtosaamiset	500,00	300,00
<i>Yhteensä</i>	<i>270 674,16</i>	<i>205 180,99</i>
Saamiset kunnilta ja kuntayhtymiltä		
Myyntisaamiset	5 042,26	4 614,05
<i>Yhteensä</i>	<i>5 042,26</i>	<i>4 614,05</i>
Osakkuus- ja muilta omistusyhteisöiltä (Mikkelin)		
Myyntisaamiset	63,45	280,82
<i>Yhteensä</i>	<i>63,45</i>	<i>280,82</i>
Saamiset yhteensä	275 779,87	210 075,86

Liitetieto 23

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
	2025	2024
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	3 378,44	4 435,42
Muut tulojäämät	4 779,94	5 209,08
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	<i>8 158,38</i>	<i>9 644,50</i>
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>8 158,38</i>	<i>9 644,50</i>

Oma pääoman erittely		
	2025	2024
Peruspääoma 1.1	29 872 760,29	29 872 760,29
Peruspääoma 31.12	29 872 760,29	29 872 760,29
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1. (*)	6 242 552,99	8 100 496,06
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	6 242 552,99	8 100 496,06
Tilikauden yli-/alijäämä	88 465,50	-1 857 943,07
Oma pääoma yhteensä	36 203 778,78	36 115 313,28

*) sis. vesilaitoksen liittymismaksuja
1.1.2001-1.4.2004 1 024 458,96
(siirtokelpoiset liittymismaksut)

Pitkäaikaiset velat		
Velat, jotka erääntyvät 1.1.2031 tai sen jälkeen		
	2025	2024
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	23 000 028,00	24 666 692,00
Lainat kunnalta	19 000 000,00	19 000 000,00
Muut velat	4 503 864,77	4 465 604,77
Pitkäaikaiset velat yhteensä	46 503 892,77	48 132 296,77

Vieras pääoma				
	2025		2024	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat kunnan tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	160 956,29	0,00	142 329,73
Muut velat	146 100,00	0,00	146 100,00	0,00
Yhteensä	146 100,00	160 956,29	146 100,00	142 329,73
Velat kunnalta				
Muut velat	50 660,00	0,00	50 660,00	0,00
Yhteensä	50 660,00	0,00	50 660,00	0,00
Vieras pääoma yhteensä	196 760,00	160 956,29	196 760,00	142 329,73

Liitetieto 31

Muiden velkojen erittely		
	2025	2024
Muut velat		
Liittymismaksut	4 503 864,77	4 465 604,77
Muut velat	85 582,62	22 855,31
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>4 589 447,39</i>	<i>4 488 460,08</i>

Liitetieto 32

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
	2025	2024
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	256 099,42	230 614,13
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	36 403,63	26 540,91
Korkojaksotukset	216 987,34	256 234,54
Muut menojäämät	5 231,53	3 137,27
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>514 721,92</i>	<i>516 526,85</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>514 721,92</i>	<i>516 526,85</i>

Liitetieto 37

Vuokravastuut

	Kunta	
	2025	2024
Toimitilojen vuokravastuut	1 407 598,98	1 704 704,40
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut (leasing)	28 036,19	62 485,71
Vuokravastuut yhteensä	1 435 635,17	1 767 190,11
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	353 826,35	363 902,66
Leasingvuokrasopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta		

Liitetieto 41

Henkilötyövuodet 31.12.		
HTV/2	2025	2024
Vesiliikelaitos	25	23
<i>Yhteensä</i>	<i>25</i>	<i>23</i>

Liitetieto 42

Henkilöstökulut		
	2025	2024
Henkilöstökulut yhteensä tuloslaskelman mukaan	1 500 109	1 386 324
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin valmistus omaan käyttöön kautta	5 823	10 493

Liitetieto 43

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2025	2024
Keskusta Mikkelin kunnallisjärjestö	792,50	709,00
Perussuomalaiset, Mikkelin piiri	85,50	47,50
SDP Mlin kunnallisjärjestö	279,00	256,50
Kokoomus Mikkelin kunnallisjärjestö	42,75	185,25
Mikkelin seudun Vihreät ry	277,00	190,00
Mikkelin Kristillisdemokraatit	57,00	95,00
Keskustan Etelä-Savon piiri	24,00	0,00
Mikkelin Kokoomus	258,75	0,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	1 816,50	1 483,25

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Mikkelin Vesiliikelaitos

Osakirjanpidot (palkat, laskutukset, maksuliikenne, käyttöomaisuus)	Sähköisenä tallenteena
Reskontra- ja saldoluettelot osto- ja myyntireskontrasta	Sähköisenä tallenteena
Tilinpäätös	Sidottuna/sähköisenä
Tase-erittelyt	Paperiarkisto/sähköisenä

LUETTELO KÄYTETYISTÄ TOSITELAJEISTA

Mikkelin Vesiliikelaitos

Laji	Tositelajin nimi
1	CPU kassa
13	Matkustuksenhallinta
14	Matkustuksenhallinta Vesi
2	Pankit
20	Muistiot
3	Maksut
30	Palkat
32	Tuntipalkat
33	LTM-palkkiot
4	Poistot
40	Ostolaskut
5	Luovutukset/kom
6	Aktivoinnit/siirrot er. välill
60	Yleislaskut
61	Suoritukset
62	Hyvityslaskujen kohdistukset
68	Luottotappiot
76	Haahtela kiinteistö sisäiset
80	Vesikanta
81	Vesikanta sisäiset
ALV	Alv-kirjaukset
	Liitetietotositteet

Allekirjoitukset

Mikkelissä . helmikuuta 2026

Mikkelin Vesiliikelaitoksen johtokunta

Markku Kakriainen
puheenjohtaja

Nina Jussi-Pekka
varapuheenjohtaja

Paavo Puhakka

Susanna Rusakko

Markku Himanen

Terhi Tuhkalainen

Jari Sihvonen

Siru Teittinen

Vesiliikelaitoksen johtaja Jarkko Laitinen

5.3 Muut eriytetyt laskelmat

Kilpailulain 30 d § edellyttää, että kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa harjoittavan kunnan tulee pitää tästä taloudellisesta toiminnastaan muusta toiminnastaan erillistä kirjanpitoa. Toiminnan hinnoittelun on mahdollistettava liiketaloudellisesti kannattava toiminta. Hinnoittelussa on huomioitava välittömien tuotantokustannusten ohella myös välilliset kustannukset, kuten hallinnon kulut. Kirjanpidon eriyttämisvaatimus koskee tilanteita, joissa markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan liikevaihto on vuodessa vähintään 40 000 euroa.

Mikkelin kaupunki esittää eriytetyt tuloslaskelmat kahdenlaisesta toiminnasta: ruoka- ja puhtauspalveluiden myynnistä kaupunkiorganisaation ulkopuolisille tahoille sekä tilojen vuokrauksesta, jonka katsotaan tapahtuvan kilpailutilanteessa markkinoilla.

5.3.1. Ruoka- ja puhtauspalveluiden eriytetty tuloslaskelma

Ruoka- ja puhtauspalvelut myyvät aterioita ja kahvituksia Mikkelin kaupungin organisaation ulkopuolisille asiakkaille. Ulkoisina asiakkaina on säännöllisesti kolme yksityistä päiväkotia ja satunnaisia tilaustarjoiluita mm. erilaisille yhdistyksille tai yrityksille. Ulkoisen ja sisäisen toiminnan eriyttäminen toteutetaan kirjanpidossa tähän tarkoitukseen avattujen laskentatunnisteiden avulla. Ulos tapahtuva myynti saadaan eriytettyä omalla laskentatunnisteellaan jo laskutusvaiheessa. Kustannusten kohdistamisessa ulkoiseen toimintaan hyödynnetään mm. Jamix-tuotannonohjausjärjestelmän tuottamia ateriämäärätietoja. Välilliset kustannukset kohdistetaan vyörytyksillä, joiden jakoperusteena käytetään yksiköiden toimintakulujen prosenttiosuuksia kokonaiskustannuksista talousarvion määrärahoissa. Ruoka- ja puhtauspalveluiden hallinnon kustannukset kohdistetaan kustannuspaikoille kerran vuodessa toteutettavalla laskennalla, jolloin myös hallinnon kulut tulevat huomioiduksi markkinoilla tapahtuvan toiminnan kustannusrakenteessa.

Ruoka- ja puhtauspalveluiden eriytetty tuloslaskelma markkinoilla tapahtuvasta toiminnasta

	2025	2024
Liikevaihto	217 414,96	165 518,48
Liiketoiminnan muut tuotot		180,23
Materiaalit ja palvelut		
<i>Ostot tilikauden aikana</i>	16 499,30	17 341,03
<i>Palvelujen ostot</i>	6 434,09	5 867,76
Henkilöstökulut		
<i>Palkat ja palkkiot</i>	18 843,76	18 498,93
<i>Henkilösivukulut</i>		
<i>Eläkekulut</i>	3 890,21	3 368,16
<i>Muut henkilösivukulut</i>	629,52	529,19
Suunnitelman mukaiset poistot	656,04	470,80
Liiketoiminnan muut kulut	2 716,24	3 022,85
Liikelylijäämä (-alijäämä)	167 745,80	116 599,99
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	167 745,80	116 599,99

5.3.2 Vuokrauspalveluiden eriytetty tuloslaskelma

Kaupungin vuokraamista tiloista on tunnistettu kilpaillulla markkinalla olevaksi pääosa ulkoisille asiakkaille vuokratuista liiketiloista. Kaikkien kohteiden suorat tuotot ja kustannukset eriytetään kirjanpidossa omalla laskentatunnisteella, joten kohteiden tiedot ovat saatavissa suoraan kirjanpidosta otettavalla raportilla. Mikäli kilpaillulla markkinalla olevaksi katsotussa kohteessa on sekä ulkoisesti että sisäisesti vuokrattuja tiloja, on eriytetylle tuloslaskelmalle tältä osin kohdistettu vain ulos vuokrattujen tilojen osuus neliömäärien suhteessa. Hallinnon kustannuksia, kuten vuokrausryhmän henkilöstön palkkoja, puhelin-, IT- ja sovelluspalveluiden kuluja sekä kohteiden ylläpidon hallinnollisia kuluja, on kohdistettu eriytetylle tuloslaskelmalle markkinoille vuokrattujen kohteiden neliöiden määrän ja kaikkien vuokrakohteiden kokonaisneliömäärän mukaisessa suhteessa.

Toimitilojen osalta ulkoiset vuokralaiset ovat tiivistäneet vuokrattavien tilojen kokonaispinta-alaa parin vuoden sisällä, koska pandemian myötä työnteonmalli on muuttunut pysyvästi etätyöksi tai hybridimalliksi. Myös taloudellinen tilanne vaikuttaa tilatarpeisiin. Osa toimitiloista sijaitsee kokonaisuuksien sisällä, joissa vuokralaisina on myös sisäisiä vuokralaisia, mikä tekee vuokrattavuudesta osittain haastavampaa. Suurin osa listalla olevista kohteista on myös hyväksytty myyntikohteiksi, ja niiden myyntiä edistetään aktiivisesti. On myös huomioitava, että kohteet sijaitsevat pääsääntöisesti muualla kuin kaupungin ydinkeskustassa.

Kohteiden vuokrat on määritelty markkinaehtoisesti, jottei vääristävää kilpailua yksityisillä markkinoilla synny. Hyvinvointialueelle vuokrattujen tilojen myötä kilpailuille markkinoille luettavien kohteiden osuus on kasvanut. Muutokset ovat tapahtuneet erityisesti palvelutalojen osalta.

Vuokrauspalveluiden eriytetty tuloslaskelma markkinoilla tapahtuvasta toiminnasta

	2025	2024
Liikevaihto	4 457 092,75	4 423 596,16
Liiketoiminnan muut tuotot	10 491,75	11 813,49
Materiaalit ja palvelut		
<i>Ostot tilikauden aikana</i>	1 104 355,86	1 172 099,13
<i>Palvelujen ostot</i>	644 592,54	671 228,44
Henkilöstökulut		
<i>Palkat ja palkkiot</i>	98 962,46	79 630,99
<i>Henkilösivukulut</i>		
<i>Eläkekulut</i>	20 434,67	18 577,99
<i>Muut henkilösivukulut</i>	3 047,82	2 031,43
Suunnitelman mukaiset poistot	337 159,48	351 658,13
Liiketoiminnan muut kulut	355 802,96	61 825,93
Liikelylijäämä (-alijäämä)	1 903 228,72	2 078 357,61
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 903 228,72	2 078 357,61

6

Allekirjoitukset

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Mikkelissä 30.3.2026

Pekka Pöyry
kaupunginhallituksen puheenjohtaja

Jatta Juhola

Jani Sensio

Eero Aho

Tapio Honkamaa

Heli Kauppinen

Suvi Kähkönen-Valtola

Kirsi Olkkonen

Petri Pekonen

Anne Puntanen

Jarno Strengell

Janne Kinnunen
kaupunginjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Mikkelissä _____.____.2026

TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy

Jukka Vuorio
vastuunalainen tilintarkastaja
JHT, HT

7

**Luettelo kirjanpitokirjoista
ja tositelajeista sekä niiden
säilytystavasta**

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Osakirjanpidot (palkat, laskutukset, maksuliikenne, käyttöomaisuus)	Sähköisenä tallenteena
Reskontra- ja saldoluettelot osto- ja myyntireskontrasta	Sähköisenä tallenteena
Tilinpäätös	Sidottuna/sähköisenä
Tase-erittelyt	Paperiarkisto/sähköisenä

LUETTELO KÄYTETYISTÄ TOSITELAJEISTA

Laji	Tositelajin nimi:
1	CPU kassa
13	Matkustuksenhallinta Mikkeli
14	Matkustuksenhallinta Vesi
16	Matkustuksenhallinta Otavia
2	Pankit
20	Muistiot
29	Avaavan taseen muutos
3	Maksut
30	Palkat
32	Tuntipalkat
33	LTM-palkkiot
35	Starttirahat
4	Poistot
40	Ostolaskut
5	Luovutukset/kom
6	Aktivoinnit/siirrot erien välillä
60	Yleislaskut
61	Suoritukset
62	Hyvityslaskujen kohdistukset
68	Luottotappiot
70	Koki tontin vuokrat
75	Haahtela kiinteistö
76	Haahtela kiinteistö sisäiset
80	Vesikanta
81	Vesikanta sisäiset
82	Hulevesi laskutus
84	Lomituspalvelu
86	Primus yo-maksut
87	Daisy varhaiskasvatus
88	Jamix Ruokatuotanto
89	Jamix Ruokatuotanto sisäiset
91	Timmi tilavaraus
92	Timmi tilavaraus sisäiset
ALV	Alv-kirjaukset
	Liitetietotositteet

